T.C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI

ŞECERE-İ ḪʿĀREZM-ŞĀHĪ [300a-400b] (GİRİŞ, TRANSKRİPSİYONLU METİN, İNCELEME, DİZİN-SÖZLÜK, TIPKIBASIM)

DOKTORA TEZİ

SEDA KAVALLI

KOCAELİ, 2020

T.C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI BİLİM DALI

ŞECERE-İ ḪʿĀREZM-ŞĀHĪ [300a-400b]
(GİRİŞ, TRANSKRİPSİYONLU METİN, İNCELEME, DİZİN-SÖZLÜK, TIPKIBASIM)

DOKTORA TEZİ

SEDA KAVALLI

DANIŞMAN: PROF. DR. MÜNEVVER TEKCAN

Tezin Kabul Edildiği Enstitü Yönetim Kurulu Karar ve No: 29.07.2020/18

KOCAELİ, 2020

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ ..... **VI**
ÖZET ..... **VIII**
ABSTRACT ..... **X**
KISALTMALAR ..... **XI**
TRANSKRİPSİYON ALFABESİ ..... **XII**
GİRİŞ **1**

BİRİNCİ BÖLÜM

1. ÇAĞATAY TÜRKÇESİ ve ŞECERE-İ HAREZMŞÂHÎ **4**
1.1. ÇAĞATAY EDEBİYATI **4**
1.1.1.1. Hive Hanlığı'na Kadar Çağatay Edebiyatı **4**
1.1.1.2. Hive Hanlığı Döneminde Çağatay Edebiyatı **8**
1.2. HİVE TARİH YAZICILIĞI **10**
1.3. ŞECERE-İ HAREZMŞÂHÎ ve MÜELLİFİ MUHAMMED YÛSUF BEYÂNÎ **11**
1.4. ŞECERE-İ HAREZMŞÂHÎ ÜZERİNE YAPILMIŞ BİLİMSEL ÇALIŞMALAR **13**
1.5. ŞECERE-İ HAREZMŞÂHİ'NİN [300a-400b] VARAKLARI ARASINDAKİ KISMININ İÇERİĞİ **15**
1.6. METNİN KURULUŞU **18**

İKİNCİ BÖLÜM

2. METİN **22**
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM **151**
3. İNCELEME **151**
3.1. YAZIM ÖZELLİKLERİ **151**
3.1.1. Ünlülerin Yazımı **151**
3.1.2. Ünsüzlerin Yazımı 155
3.1.3. Harekelerin Yazımı 156
3.1.3.1. Üstün 157
3.1.3.2. Esre 157
3.1.3.3. Ötre 157
3.1.3.4. Med 157
3.1.3.5. Hemze 158
3.1.3.6. Şedde 158
3.1.3.7. Tenvin 158
3.1.3.8. Cezim 158
3.1.3.9. İzafet Kesresinin Yazımı 158
3.1.4. Bitişik Yazılma 159

3.1.5. Eksik ve Yanlış Kelime Yazımı 159
3.1.6. Eklerin Yazımı 160
3.1.6.1. Yapım Eklerinin Yazımı 160
3.1.6.1.1. İsimden İsim Yapım Eklerinin Yazımı 160
3.1.6.2. İsim Çekim Eklerinin Yazımı 161
3.1.6.3. Fiil Çekim Eklerinin Yazımı 163
3.1.6.4. İsim-Fiil Eklerinin Yazılışı 163
3.1.6.5. Sıfat-Fiil Eklerinin Yazılışı 164
3.1.6.6. Zarf-Fiil Eklerinin Yazılışı 164
3.2. SES ÖZELLİKLERİ 165
3.2.1. Ünlüler 165
3.2.1.1. e/i meselesi 165
3.2.1.2. Ünlü Uyumları 165
3.2.1.2.1. Kalınlık-İncelik Uyumu 165
3.2.1.2.2. Düzlük Yuvarlaklık Uyumu 166
3.2.1.3. Ünlü Değişmeleri 168
3.2.1.4. Yuvarlaklaşma 169
3.2.1.5. Ünlü Düşmesi 169
3.2.1.6. Hece Düşmesi 170
3.2.1.7. Ünlü Birleşmesi 170
3.2.1.8. Kalınlaşma 170
3.2.2. Ünsüzler 170
3.2.2.1. Kelime Başında Korunan Ünsüzler 170
3.2.2.2. Ünsüz Değişmeleri 171
3.2.2.3. Ünsüz Uyumu 173
3.2.2.4. Ünsüz Düşmesi 174
3.2.2.5. Kelime başında /y/ Meselesi 175
3.2.2.6. Ünsüz İkizleşmesi 175
3.2.2.7. Sedalılaşma 175
3.2.2.8. Sedasızlaşma 175
3.2.3. Oğuz ve Kıpçak Unsurları 176
3.3. ŞEKİL ÖZELLİKLERİ 177
3.3.1. İsim Grubu 177
3.3.1.1. İsim 177

3.1.1.1.1. İsimden İsim Yapım Ekleri 177
3.1.1.1.2. Fiilden İsim Yapım Ekleri 177
3.1.1.1.3. Ek Kalıplaşması 178
3.1.1.1.4. İkilemeler 179
3.1.1.1.5. İsimlerde Çokluk 179
3.1.1.1.6. İyelik Ekleri 179
3.1.1.1.7. İsim Çekimi 180
3.3.1.2. Sıfat 182
3.3.1.2.1. İşaret Sıfatları 182
3.3.1.2.2. Niteleme Sıfatları 182
3.3.1.2.3. Sayı Sıfatları 182
3.3.1.2.4. Soru Sıfatları 183
3.3.1.2.5. Belirsizlik Sıfatları 183
3.3.1.2.6. Renk Adları 183
3.3.1.2.7. Sayı Adları 183
3.3.1.3. Zarf 183
3.3.1.3.1. Tarz Zarfları 183
3.3.1.3.2. Miktar Zarfları 184
3.3.1.3.3. Soru Zarfları 184
3.3.1.3.4. Yer Zarfları 184
3.3.1.3.5. Zaman Zarfları 184
3.3.2. Zamir 184
3.3.2.1. Şahıs Zamirleri 184
3.3.2.2. İşaret Zamirleri 185
3.3.2.3. Soru Zamirleri 185
3.3.2.4. Dönüşlülük Zamirleri 185
3.3.2.5. Belirsizlik Zamirleri 185
3.3.2.6. Aidiyet Zamirleri 185
3.3.3. Edat 186
3.3.3.1. Çekim Edatları 186
3.3.3.2. Bağlama Edatları 186
3.3.3.3. Benzetme Edatları 186
3.3.3.4. Kuvvetlendirme Edatları 186
3.3.3.5. Soru Edatları 187

3.3.3.6. Ünleme Edatları 187
3.3.4. Fiil 187
3.3.4.1. İsimden Fiil Yapım Ekleri 187
3.3.4.2. Fiilden Fiil Yapım Ekleri 187
3.3.4.3. Fiil Kip Zaman ve Çekimi 188
3.3.4.3.1. Basit Kipler 188
3.3.4.3.1.1. Haber Kipleri 188
3.3.4.3.1.1.1. Geniş Zaman 188
3.3.4.3.1.1.2. Görülen Geçmiş Zaman 189
3.3.4.3.1.1.3. Anlatılan Geçmiş Zaman 189
3.3.4.3.1.1.4. Şimdiki Zaman 190
3.3.4.3.1.1.5. Gelecek Zaman 191
3.3.4.3.1.2. Dilek Kipleri 191
3.3.4.3.1.2.1. Emir Kipi 191
3.3.4.3.1.2.2. Dilek-İstek Kipi 192
3.3.4.3.1.2.3. Şart Kipi 192
3.3.4.3.1.2.4. Gereklilik Kipi 193
3.3.4.3.2. Birleşik Kipler 193
3.3.4.3.2.1. Hikâye 193
3.3.4.3.2.1.1. Geniş Zamanın Hikâyesi 193
3.3.4.3.2.1.2. Anlatılan Geçmiş Zamanın Hikâyesi 194
3.3.4.3.2.2. Rivayet 194
3.3.4.3.2.2.1. Geniş Zamanın Rivâyeti 194
3.3.4.4. Bildirme 194
3.3.4.4.1. Olumlu Bildirmeler 194
3.3.4.5. Zarf Fiiller 195
3.3.4.6. İsim Fiiller 196
3.3.4.7. Sıfat Fiiller 197
3.3.5. Olumsuz Fiil Çekimi 197
3.3.5.1. Basit Olumsuz Kipler 197
3.3.5.1.1. Geniş Zaman 197
3.3.5.1.1.2. Görülen Geçmiş Zaman 198
3.3.5.1.1.3. Gelecek Zaman 198
3.3.5.2. Dilek Kipleri 198

3.3.5.2.1. Şart Kipi 198
3.3.5.2.2. Emir Kipi 199
3.3.6. Birleşik Fiiller 199
3.3.6.1. İki Fiilden Yapılan Birleşik Fiiller 199
3.3.6.1.1. Süreklilik Fiilleri 199
3.3.6.1.2. Yeterlilik Fiileri 199
3.3.6.1.3. Tezlik Fiileri 199
3.3.6.1.4. İsim+Yardımcı Fiilden Oluşan Birleşik Fiiller 199
3.3.7. Yardımcı Filler 200

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. DİZİN-SÖZLÜK 201
4.1. GENEL DİZİN 201
4.2. KİŞİ ADLARI DİZİNİ 542
4.3. YER ADLARI DİZİNİ 581
4.4. ETNİK ADLAR DİZİNİ 599
4.5. AYETLER, DUALAR, DİĞER ARAPÇA İBARELER, FARSÇA ŞİİR PARÇALARI VE VEZİNLER 607
4.5.1. Ayetler 607
4.5.2. Dualar 607
4.5.3. Arapça İbareler 608
4.5.4. Farsça Manzumeler ve Türkçe Çevirileri 608
4.5.5. Vezinler 618

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. TIPKIBASIM 620
SONUÇ 642
KAYNAKÇA 645
ÖZGEÇMİŞ 650

ÖNSÖZ

19. yüzyıl Hive tarih yazıcılarından ve Çağatay Türkçesinin son temsilcilerinden Muhammed Yûsuf Beyânî'nin (1840-1923), Harezm'de 17. yüzyılın ikinci yarısından 20. yüzyılın başına kadar olan tarihî olayları anlattığı *Şecere-i Harezmşâhî* adlı eserinin [300a-400b] varakları arasındaki bölümü, doktora tezi olarak hazırlanan bu çalışmanın esas konusunu oluşturmaktadır.

Bu çalışma, beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Çağatay dili ve edebiyatının tarihine kısaca değinilmiş, Hive tarih yazıcılığından bahsedilerek doktora tezinin özünü oluşturan *Şecere-i Harezmşâhî*'nin Orta Asya Tarih Yazıcılığı geleneği ve Hive Hanlığı Tarih Yazıcılığı içindeki yeri ve önemi değerlendirilmiştir. Daha sonra *Şecere-i Harezmşâhî* ve müellifi hakkında bilgi verilmiştir.

İkinci bölümde, *Şecere-i Harezmşâhî'nin* [300a-400b] arasındaki bölümünün transkripsiyonlu metni verilmiştir. Metnin kuruluşunda eserin Özbekistan Bilimler Akademisi Doğu Bilimleri Enstitüsünde 9596 fond numarası ile kayıtlı tek nüshası esas alınmıştır. Metnin daha iyi anlaşılması için noktalama işaretleri kullanılmıştır.

Üçüncü bölümde, eserin yazım ve dil özellikleri incelenmiştir. Bu bölümde, eserin imla özellikleri verildikten sonra 'Ses Özellikleri' başlığı altında ünlü ve ünsüzler sistemi, ünlü ve ünsüz uyumları ile ses değişmeleri incelenmiş, metindeki Kıpçakça ve Oğuzca unsurlar tespit edilmiştir. 'Şekil Özellikleri' bölümünde ise eserin morfolojik özellikleri ele alınmıştır.

Dördüncü bölümde, metnin sözlük ve gramer dizini yer almaktadır. Dizinde, Reşit Rahmeti Arat'ın *Kutadgu Bilig* üzerine yaptığı çalışmadaki dil bilgisi sıralaması esas alınmıştır. Genel dizinden sonra Kişi Adları Dizini, Yer Adları Dizini, Etnik Adlar Dizini ayrı başlıklar halinde sunulmuştur. Özel adların okunmasında genellikle Rabia Şenay Şişman'ın *"Firdevs'ül-İkbal ve Özel Adlar"* adlı makalesinden yararlanılmıştır. Ayet, hadis ve dualar ile diğer Arapça ve Farsça ibareler ayrı başlıklar altında verilmiş ve Türkçe çevirileri yapılmıştır. Yine bu bölümde tarih düşürmek için yazılan Farsça

manzumeler Türkçeye çevrilmiştir. Ek olarak eserdeki Türkçe manzumelerin vezin kalıplarından örnekler gösterilmiştir.

Beşinci bölümde ise metnin tıpkıbasımına yer verilmiştir.

Metinde yer alan Arapça ibareler ve Farsça şiir parçalarının Türkiye Türkçesine çevirisinde yardımcı olan Nurullah Muradi ve Mebrure Nur Aydan'a teşekkür ederim.

Çalışmam boyunca, desteklerini her zaman hissettiğim başta anneme ve aileme, örnek akademik anlayışı ve destekleyici tutumları dolayısıyla değerli hocalarım Dr. Öğretim Üyesi Serpil Yazıcı Şahin'e ve Dr. Öğretim Üyesi Şenel Gerçek'e teşekkür ederim.

Lisans eğitimimin başından itibaren yapıcı yönlendirmeleri ile Doğu Türk Dili alanına yönelmemi sağlayıp doktora aşamasında bana bu çalışmanın konusunu öneren, bu süreç boyunca yardımlarını, bilgisini ve rehberliğini benden esirgemeyen, çalışmalarımın her aşamasını titizlikle inceleyip takip eden ve üzerimde çok emeği olan çok değerli Hocam Prof. Dr. Münevver Tekcan'a teşekkür ederim.

Seda KAVALLI, Temmuz 2020

ÖZET

Doktora tezi olarak hazırlanan bu çalışmanın konusunu, Çağatay Türkçesinin son döneminde Muhammed Yûsuf Beyânî (1840-1923) tarafından yazılmış olan *Şecere-i Harezmşâhî* adlı eserin [300a-400b] varakları arasındaki bölümü oluşturmaktadır. *Şecere-i Harezmşâhî*, Harezm'de 17. yüzyılın ikinci yarısından 20. yüzyılın başına kadar gerçekleşen tarihî olayların anlatıldığı önemli bir tarih kitabı ve hükümdar soyağacıdır. Beyânî, esere Hz. Adem'in yaradılışından Hz. Nuh'a kadarki peygamber kıssaları ve Hz. Nuh'un soyundan gelen halklarla ilgili bilgiler vererek başlar ve Moğol soyağacıyla devam eder. Devamında İlbars Han tarafından Harezm Hanlığı'nın kuruluşunu ve sonrasındaki tüm hanların hayatlarını anlatır. Bu çalışma beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde Çağatay dili ve edebiyatının tarihine kısaca değinilmiş, Hive tarih yazıcılığından bahsedilerek *Şecere-i Harezmşâhî'nin* Orta Asya Tarih Yazıcılığı geleneği ve Hive Hanlığı Tarih Yazıcılığı içindeki yeri ve önemi değerlendirilmiştir. Daha sonra *Şecere-i Harezmşâhî* ve müellifi Muhammed Yûsuf Beyânî hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümde *Şecere-i Harezmşâhî'nin* transkripsiyonlu metni verilmiştir. Üçüncü bölümde ise eserin yazım ve dil özellikleri incelenmiştir. Bu bölümde, eserin yazım özellikleri verildikten sonra 'Ses Özellikleri' başlığı altında ünlü ve ünsüzler sistemi, ünlü ve ünsüz uyumları ile ses değişmeleri incelenmiş, metindeki Kıpçakça ve Oğuzca unsurlar belirlenmiştir. 'Şekil Özellikleri' bölümünde ise eserin morfolojik özellikleri ele alınmıştır. Dördüncü bölümde, metnin sözlük ve gramer dizini yer almaktadır. Genel dizinden sonra Kişi Adları Dizini, Yer Adları Dizini, Etnik Adlar Dizini ayrı başlıklar halinde verilmiştir. Ayet, hadis ve dualar ile diğer Arapça ve Farsça ibareler ayrı başlıklar altında verilmiş ve Türkçe çevirileri yapılmıştır. Yine bu bölümde tarih düşürmek için yazılan Farsça manzumeler Türkçeye çevrilmiştir. Ek olarak eserdeki Türkçe manzumelerin vezin kalıpları gösterilmiştir. Beşinci bölümde, metnin tıpkıbasımına yer verilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Çağatay Türkçesi, Beyânî, Şecere-i Harezmşâhî, Hive Hanlığı, tarih yazıcılığı.

ABSTRACT

The subject of this study prepared as a doctorate thesis comprises of the part between the varaks [300a–400b] in Secere-i Harezmsahi written by Muhammed Yusuf Beyani (1840-1923) in the last period of Chagatai Turkish. Secere-i Harezmsahi is not only a ruler family tree but also a history book telling historical events which happened in Harezm from the second half of the 17th century to the beginning of the 20th century. Beyani starts his work giving information about the peoples coming from the lineage of Noah and about prophecy stories between creation of Adam till Noah. He continues his work with the lineage of Mongols. Then, he tells the foundation of the Harezm Khanate by Ilbars Khan and the lives of the following rulers. This study consists of five parts. In the first part, Chagatai language and its history are briefly explained and the place and importance of the Hive Khanate and the tradition of Middle East Histography are evaluated. Then, information about Secere-i Harezmsahi and its writer is given. In the second part, transcriptioned text of Secerei Harezmsahi is presented. In the third part, writing and language properties of the work are evaluated. In this part, after the properties of writing being given, system of vowels and consonants, vowel and consonant harmony, ablaut are analysed under the title of 'Sound Properties' and the elements belonging to Kipchak and Oghuz languages are determined. In 'the Formation Properties' part, morphological properties of the work are analysed. In the fourth part, there is grammar and dictionary index of the text. After the general index, indice of Names of the People, Names of the Places and Ethnic Names are presented under different titles. Verses of the Quran, Hadith and prayers along with the phrases in Arabic and Persian are given under different titles and all of them are translated into Turkish. In addition, the prosody patterns of the Turkish poems are shown. In the fifth part, facsimile of the text is included.

Keywords: Chatagai Turkish, Beyani, Secer-i Harezmsahi, the Hive Khanate, historiography.

KISALTMALAR

a.g.e : Adı geçen eser
Ar. : Arapça
bk. : Bakınız
c. : Cilt
çev. : Çeviren
doğ. : Doğum tarihi
ET : Eski Türkçe
Far. : Farsça
Haz. : Hazırlayan
MEB : Milli Eğitim Bakanlığı
Moğ. : Moğolca
Orh. : Orhon Türkçesi
ölm. : Ölüm tarihi
Rus. : Rusça
s. : Sayfa
S. : Sayı
Soğd. : Soğdca
T. : Türkçe
TDAD: Türk Dilleri Araştırma Dizisi
TDAY: Türk Dili Araştırmaları Yıllığı
TDK : Türk Dil Kurumu
TDV : Türkiye Diyanet Vakfı
TDVİA: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
TTK : Türk Tarih Kurumu
Uyg. : Uygur Türkçesi
vb. : Ve benzeri
Yay. : Yay.

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

ا	a, ā, e	ش	ş
آ	a, ā	ص	ṣ
ا ی , ی	é, ı, i, ī	ض	ż
ا و , و	o, ö, u, ü, ū	ط	ṭ
ء	’	ظ	ẓ
ب	b, p	ع	‘
پ	p	غ	ġ
ة	t	ف	f
ت	t	ق	ḳ
ث	s̱	ك	k
ج	c, ç	ل	l
چ	ç	م	m
ح	ḥ	ن	n
خ	ḫ	نك	ŋ
د	d	و	v
ذ	ẕ	ه	a, e, h
ر	r	ى	y
ز	z		
ژ	j		
س	s		

GİRİŞ

Türkistan'da 18. yüzyılın son çeyreğinde Buhara, Hive (Harezm) ve Hokand hanlıkları olmak üzere üç müstakil hanlık kurulmuştur. Bu hanlıklar içerisinde Hive Hanlığı tarih yazımı konusunda önemli eserlerin verildiği bir merkez olmuştur. Hive Hanlığı'nın tarihi dolayısıyla Türkistan tarihi ile ilgili ilk eserler, 17. Yüzyılda Harezm hükümdarı olan Ebulgazi Bahadır Han'ın (1643-1663), *Şecere-i Türkî* ve *Şecere-i Terakime*'sidir. Hive'de Ebulgazi Bahadır Han'dan sonra 19. yüzyılın başına kadar başka tarih eseri yazılmamıştır. 19. yüzyılda ise Hive'de Munis Mirâb (1778-1829), Muhammed Rıza Âgehî (1809-1874) ve Muhammed Yûsuf Beyânî (1858-1923) gibi üç büyük tarih yazıcısı yetişmiştir. Bu dönemde Hive hanları tarihini anlatan iki önemli eser yazılmıştır. Bunlardan birincisi yazımına Munis Mirâb tarafından başlanıp Muhammed Rıza Agehî tarafından bitirilen *Firdevsü'lİkbal*, diğeri ise çalışmamızın konusunu oluşturan Muhammed Yûsuf Beyânî'nin *Şecere-i Harezmşâhî* adlı eseridir.

Mûnis Mirâb, Hive hanı İltüzer Han (1804-1806) ve kardeşi Muhammed Rahim Bahadır Han (1806-1825) ile Allah Kulu Han zamanlarında yaşamıştır. İltüzer Han'ın 1805'te, kendisinden Kongrat hanlarının tarihini yazmasını istemesiyle *Firdevsü'l-İkbal*'e başlamış ve eseri tamamlayamadan vefat etmiştir. Yeğeni Agehî Mûnis'in kaldığı yerden devam edip *Firdevsü'l-İkbal*'i tamamlamıştır. Agehî, 1813'ten 1825'e kadar Harezm'de Muhammed Rahim Han ve Allah Kulu Han hükümranlığı dönemindeki olayları yazmıştır. Hive hanları tarihini anlatan bir diğer önemli eser olan *Şecere-i Harezmşâhî*, Harezm'de 17. yüzyılın ikinci yarısından 20. yüzyılın başına kadar olan tarihî olayları kapsamaktadır. Eserdeki tarih silsilesi, Hz. Adem'in yaradılışından Hz. Nuh'a kadarki peygamber kıssaları ile başlar ve Hz. Nuh'un soyundan gelen halklarla ilgili bilgilerden sonra Moğol soyağacıyla devam eder. Daha sonra Cengiz Han soyundan gelen İlbars Han'ın hükümdarlığında Harezm Hanlığı'nın kuruluşundan itibaren tüm hanların hayatlarının anlatılmasıyla hanlığın son hükümdarı İsfendiyar Han döneminde (1910) son bulur.

Eserin yazarı Beyânî'nin kendisinden önceki tarih yazıcıları Mûnis ve Agehî'nin *Firdevsü'l-İkbâl* adlı eserinden faydalandığı *Şecere-i Harezmşâhî*'nin içeriği, başlıklardaki benzerlikler ile Agehî ve Mûnis'in *Firdevsü'l-İkbâl'*de yazdığı

şiirlerden yapılan alıntılardan anlaşılmaktadır. Beyânî, kaydettiği tarihî bilgilerin alındığı eserlerin ve yazarların adlarını zikretmeye özen göstermiştir.

Eserde Beyânî'nin kendi tanıklığında gelişen olayları anlattığı bölümler oldukça önemlidir. Bu bölümlerde Rusların Hive'yi işgal etmesinden sonraki dönem anlatılmaktadır. Rus işgali başladığında on sekiz yaşında olan Beyânî, yıkım ve katliama dönüşen işgal sürecini ve Rusların boyunduruğundaki Hive Hanlığı'nda yaşanan olayları anlatmıştır.

15. yüzyılın ikinci yarısında Ali Şir Nevâyî'nin *Garâibü's-Sıgar* adlı divanını yazmasıyla başlayan Klasik Çağatay Türkçesi dönemi 20. yüzyılın başlarına kadar devam etmiş ve yerini Özbek Türkçesine bırakmıştır. Beyânî, *Şecere-i Harezmşâhî* adlı eseriyle Klasik Çağatay Türkçesinin son temsilcilerinden olmuştur. Hive (Harezm) hanlarının tarihini konu edinen ve hanedan tarihçiliğinin 19. Yüzyılda yazılmış en önemli örneklerinden biri olan *Şecere-i Harezmşâhî* dönemin toplumsal yapısının yanında; askerî, siyasî, tarihî, coğrafî, kültürel ve etnik özelliklerini yansıtan ayrıntılı bilgiler içermesi bakımından ansiklopedik bir eser niteliğindedir. Bu nedenle eser hem tarihçiler hem de bu bölgenin kültür tarihiyle ilgilenen araştırmacılar için önemli bir başvuru kaynağı olma özelliğine sahiptir. Ses, yazım ve şekil özellikleri ile ise Türk dili alanında çalışan araştırmacılar için önemli veriler içermektedir.

Doktora tezi olarak hazırlanan bu çalışmanın içeriğini Klasik Çağatay Türkçesinin son verimlerinden olan *Şecere-i Harezmşâhî*'nin [300a-400b] varakları arasındaki bölümü oluşturmaktadır. Beş bölümden oluşan çalışmamızın birinci bölümünde Çağatay dili ve edebiyatının tarihine kısaca değinilmiş, *Şecere-i Harezmşâhî*'nin Orta Asya Tarih Yazıcılığı geleneği ve Hive Hanlığı Tarih Yazıcılığı içindeki yeri ve önemi değerlendirilmiştir. Daha sonra *Şecere-i Harezmşâhî* ve müellifi hakkında bilgi verilmiştir.

İkinci bölümde *Şecere-i Harezmşâhî*'nin [300a-400b] arasındaki bölümünün transkripsiyonlu metni verilmiştir. Metnin kuruluşunda eserin Özbekistan Bilimler Akademisi Doğu Bilimleri Enstitüsünde 9596 fond numarası ile kayıtlı tek nüshası esas alınmıştır. Metnin daha iyi anlaşılması için noktalama işaretleri kullanılmıştır.

Üçüncü bölümde ise eserin yazım ve dil özellikleri incelenmiştir. Bu bölümde, eserin imla özellikleri verildikten sonra "Ses Özellikleri" başlığı altında ünlü ve ünsüzler sistemi, ünlü ve ünsüz uyumları ile ses değişmeleri incelenmiş, metindeki Kıpçakça ve Oğuzca unsurlar tespit edilmiştir. "Şekil Özellikleri" bölümünde ise eserin morfolojik özellikleri ele alınmıştır.

Dördüncü bölümde, metnin sözlük ve gramer dizini yer almaktadır. Dizinde, Reşit Rahmeti Arat'ın *Kutadgu Bilig* üzerine yaptığı çalışmadaki dil bilgisi sıralaması esas alınmıştır. Genel dizinden sonra Kişi Adları Dizini, Yer Adları Dizini, Etnik Adlar Dizini ayrı başlıklar halinde sunulmuştur. Özel adların okunmasında genellikle Rabia Şenay Şişman'ın *Firdevs'ül-İkbal ve Özel Adlar* adlı makalesinden yararlanılmıştır. Ayet, hadis ve dualar ile diğer Arapça ve Farsça ibareler ayrı başlıklar altında verilmiş ve Türkçe çevirileri yapılmıştır. Yine bu bölümde tarih düşürmek için yazılan Farsça manzumeler Türkçeye çevrilmiştir. Ek olarak eserdeki Türkçe manzumelerin vezin kalıpları gösterilmiştir.

Çalışmamızın son bölümü olan beşinci bölümde ise metnin tıpkıbasımına yer verilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. ÇAĞATAY TÜRKÇESİ ve ŞECERE-İ HAREZMŞÂHÎ

1.1. ÇAĞATAY EDEBİYATI

1.1.1.1. Hive Hanlığı'na Kadar Çağatay Edebiyatı

Çağatay Türkçesi, Kuzey-Doğu Türkçesinin ikinci döneminin adıdır. 15. yüzyıl başlarında başlar, 20. yüzyıl başlarına kadar devam eder. Batı Türklüğünün sınırlarını çizen Karadeniz, Kafkas Dağları, Hazar Denizi ve Orta İran'ın kuzey ve doğusunda kalan ve Müslüman olan bütün Kuzey ve Doğu Türklüğü, 15. yüzyıl başlarına dek aynı yazı dilini kullanmıştır (Ercilasun, 2010: 400). Çağatay Türkçesi, Çağatay Dili, Çağatayca terimleri çok tartışılmıştır. Armin Vambery'nin 1867'de Leipzig'de basılan *Çagataische Sprachstudien* eseri Çağatay teriminin başta Macaristan ve Almanya olmak üzere Batı literatürüne yerleşmesinde en önemli âmillerden biri olmuştur. Vambery, 'Çağatay terimini sadece 12-19. yüzyılların Orta Asya İslâmî Türk Edebiyatının dili için değil, aynı zamanda kendi çağının yaşayan Orta Asya Türk şiveleri ve bilhassa Özbek şivesi için de kullanılmıştır (Eckmann, 2010: 76).

Çağatayca adı, Moğol İmparatorluğu'nun kurucusu Cengiz Han'ın (1167-1227) ikinci oğlu Çağatay'dan (ölm. 1242) gelmektedir (Eckmann, 1966: 1). Çağatay, Türkistan'da 1345 yılına kadar sürecek olan Çağatay Hanlığı'nın kurucusudur. 1242 yılındaki ölümüne kadar bu hanlığı yönetmiştir (Argunşah, 2013: 15). Çağatay adı, bir hanı işaret etmesinin yanı sıra, 'Çağatay' ve 'Çağatay ulusu' şeklinde bir devlete ad olma, Timurluların hâkimiyeti altındaki Türk boylarını niteleme, bu devletin yönetimi altındaki tüm halkların genel adı ve 15-20. yüzyıllar arasındaki Orta Asya edebî

Türkçesinin uzun bir dönemi için kullanılmıştır (Caferoğlu, 1984: 199; Korkmaz, 2007: 87; Köprülü 1997: 270).

Çağatay yazar ve şairleri kendi dilleri için çoğunlukla *'Türkî, Türk tili, Türkî Til, Türk lafzı, Türk elfâzı, Türkçe, Türkçe til'* gibi terimleri kullanmışlardır. Nevâyî Türkçe yerine bir yerde 'Çağatay lafzı' terimini kullanmıştır. *Mizanü'l-evzân*'da ise tuyuğ tarifine geçmeden önce 'Türk halkı, özellikle Çağatay halkı arasında yayılan vezinler'den bahsederken Türk ve Çağatay kelimelerini farklı anlamlarda kullanmıştır (Argunşah, 2013: 17). 17. yüzyılda Çağatay dilinin önde gelen yazarlarından Ebu'l-gazi Bahadır Han da *Şecere-i Terâkime* adlı eserinde bu dönemin dili için *Türkâne, Türkî* ve *Türk tili* genel ifadelerini kullanmıştır (Ölmez, 1996: 32). Yazar yine bir başka eseri olan *Şecere-i Türk'te* de 'Çağatay Türkîsi' terimini kullanmıştır (Ölmez, 2003: 30). 18. Yüzyıldaki Çağatayca- Farça Senglâh lügatinin yazarı Mirza Mehdî Han da Lûtfî, Nevayî, Hüseyin Baykara ve Babur Şah'ın eserlerinin dili için 'lügat-i Çağatay' (Çağatay dili) tabirini kullanır (Eckmann, 2010: 76).

Rus ve Rusya'da öğrenim gören yabancı Türkologlar, 'Çağatay' terimini daraltmışlardır. W. Radloff, F. E. Kors, Çağatayca terimi ile Eski Uygur Türkçesi sonrası Orta Asya edebiyatının dil yadigarlarına işaret ederken 'Doğu Türkçesi' terimini daha geniş bir anlamda kullanmışlardır. Radloff, Çağatay dilinin Uygurca temelinde gelişmiş canlı dille alakası olmayan bir dil olarak nitelemektedir. Fuad Köprülü, Hakaniye Türkçesinin varisi saydığı Çağataycayı, önce 13-15. Yüzyıllar arasında Çağatay ve İlhanlı devletleriyle Harezm ve Altın-Ordu sahalarında ortaya çıkmış, Timurlular zamanında özellikle 15. yüzyılda klasik bir mahiyet alarak büyük ve zengin bir edebiyat meydana getirmiş ve 19. yüzyıla kadar varlığını sürdürmüş Orta Asya edebî lehçesi şeklinde tanımlamıştır. Samoyloviç, İslamî Orta Asya edebî Türk dilinin dönemlerinden biri olarak gördüğü Çağataycayı 13-14. Yüzyıllar arasındaki Kıpçak-Oğuz Türkçesi döneminden sonra gelen ve 15. ve 19. Yüzyıllar arasında kullanılan Orta Asya Türk dili olarak tanımlamaktadır (Eckmann, 2009: 13).

M. A. Şerbak, 'Çağatayca' teriminin, Eski Özbekçenin 14-17. Yüzyıllar arasındaki ikinci dönemi için kullanılabileceğini ve suni bir dil olduğunu ifade eder (Eckmann,

2009: 14; Ercilasun, 2004: 407). A. N. Baskakov, Çağatay Türkçesini yalnızca 14. ve 15. yüzyıllardaki Çağatay Ulusu'nun edebî dili olarak görürken (Eckmann, 1966: 8) Ahmet Caferoğlu, Çağatay Türkçesinin 'Orhun-Uygur Türkçesi' devresi ile Yusuf Has Hacib'in kalemiyle ortaya çıkmış 'Müşterek Orta-Asya edebî Türkçesi'nin kaynaşması sonucu oluştuğunu, 15-16. Yüzyıllarda Semerkant ve Herat'ta olgunluğa erişerek edebî Özbekçenin ilk temel taşı olduğunu ileri sürmüştür (Caferoğlu, 1984: 207). Ercilasun ise Çağatay Türkçesini, 15. yüzyılda başlayıp 20. yüzyıl başlarına kadar devam eden Kuzey-Doğu Türkçesinin ikinci döneminin adı şeklinde tanımlamaktadır. Yine Ercilasun, Karadeniz, Kafkas Dağları, Hazar Denizi ve Orta İran'ın kuzey ve doğusunda kalan ve Müslüman olan bütün kuzey ve Doğu Türklüğünün 15. yüzyıldan 20. yüzyıl başlarına dek aynı yazı dilini, Türkolojideki adıyla Çağatay Türkçesi yazı dilini kullandıklarını ifade eder (Ercilasun, 2004: 404).

Eckmann, '... esas itibariyle Samoyloviç'e dayanan; fakat sınırları daha net belirleyen' (Ercilasun, 2004: 408) tasnifinde Çağatay Türkçesini, İslamî Orta Asya edebî Türk dilinin Karahanlı (Hakaniye) Türkçesi (11-13. yy.) ve Harezm Türkçesinden (14. yy.) sonra gelen üçüncü evresi olarak görmüş ve 15-20. Yüzyıl başlangıcı arasındaki devredir, diye tanımlamıştır (Eckmann, 2009: 13). Bu konuyla ilgili ileri sürülen görüşlerin özüne bakıldığında şu sonuçların ortaya çıktığı görülmektedir:

a) Çağatayca Hakaniye Türkçesinin hemen ardından gelişen bir yazı dilidir (Fuad Köprülü).

b) Tarihî Orta Asya Türk şivelerinin (Hakaniye-Harezm ya da Hakaniye-Oğuz-Kıpçak) devamı olan bir Orta Asya edebî dilidir (Samoyloviç; Eckmann).

c) Orta Asya ya da 'Doğu' Türkçesi içinde bir şivedir (Radloff; Kors).

ç) Eski Özbek edebî dilinin ikinci devresini oluşturan suni bir dildir (Şerbak).

d) Orhun-Uygur Türkçesi ile Karahanlıcadan sonra oluşan müşterek Orta Asya edebî dilinin kaynaşmasından oluşmuş yazı dilidir (Caferoğlu) (Gerçek, 2011: 2).

15. yüzyılın ilk yarısında Sekkâkî, Mevlânâ Lutfî, Atâyî, Mîr Haydar, Hâfız-ı Hârizmî gibi isimlerle temeli atılan ve yüzyılın sonunda Ali Sir Nevâyî (1441-1501) ile doruk noktasına ulaşacak olan Çağatay edebiyatı, (Köprülü, 1997: 286) 20. yüzyılın

başına kadar neredeyse tüm Orta Asya edebî alanının tartışmasız tek yazı dili olan Çağatay Türkçesinin da temellerini oluşturacaktır.

15. yüzyılın sonlarına doğru, aynı zamanda kendisi de bir şair olan Timurlu hükümdarı Hüseyin Baykara (1438-1506) önemli bir kültür merkezi olan Herat'ta hakim olmuştur. 'Nevâyî-Baykara Dönemi' diye bilinen bu devirde sarayda resmi dil olarak Farsça kullanılmasına rağmen Türkçe şiir yazma geleneği artmış ve Çağatay Türkçesi bir kültür dili olduğunu en parlak örnekleri ile göstermiş, zengin bir edebiyat ortaya çıkarmıştır. Hüseyin Baykara, Devletşah (1431?-1495?), Gedâyî (doğ. 1404-1405?) gibi dönemin şair ve yazarlarının yanı sıra büyük Çağatay şairi Ali Şir Nevâyî (1441-1501) şiir, biyografi, hatıra, tarih gibi alanlarda yazdığı otuza yakın eseriyle, '… Çağataycayı Farsçadan hiçbir suretle geri kalmayan, daha doğrusu, aynı kalıplara göre hazırlanmış bir klasik şiir dili, bir kültür dili' (Köprülü, 1997: 305) seviyesine gelmesinde ortaya koyduğu manzum ve mensur eserlerle en büyük katkıyı sağlamıştır. Timurlu İmparatorluğu'nun yıkılışından sonra, Maveraünnehir ve Harezm'in göçebe Özbeklerin hâkimiyeti altına girmesiyle Çağatay yazı dilinin yeni gelişme alanları Buhara ve Semerkand'a kaymış, bu arada Hindistan'da Baburlular Devleti'ni kuran Babur (1483-1530), ünlü eseri Baburname ile yalnızca 16. yüzyıl Çağatay Türkçesinin değil aynı zamanda dünya edebiyatının en büyük klasiklerinden birini ortaya koymuştur. Muhammed Şibanî Han'la (1451-1510) birlikte Semerkand ve Buhara'da hüküm süren diğer hanların kültür ve sanata verdikleri önem sonucunda Hüseyin Baykara ve Ali Sir Nevâyî etkisi bu yeni dönemde de (Şibanîler Dönemi) devam etmiş, Şibanî Han, Ubeydullah Han (1480-1539), Muhammed Sâlih (1465-1535), Padişah Hâce (1480-1547?) gibi şair ve yazarlar Çağatay Türkçesiyle eserler vermeyi sürdürmüşlerdir (Eraslan, 1993: 174). Orta Asya'nın çeşitli adlar altında süren 250 yıllık siyasî birliği 16. Yüzyılın sonlarında Şibânî hükümdarı Abdullah Han'ın ölümü ile sona ermiş ve Şibânî Hanlığı Hive, Hokand ve Buhara hanlıkları olmak üzere üçe bölünmüştür. Bu hanlıklar arasındaki iç savaşlar kültür hayatında da etkisini göstermiş, güçlü şair ve yazarların yetişmemesi sebebiyle Çağatay edebiyatı gerilemeye başlamıştır (Eckmann, 1963: 121-156; Eckmann, 1964: 304-306). Hive ve Hokand çevrelerinde, siyasi gelişmelerin de etkisiyle edebi faaliyetler göze çarpıp konuşma ve yazı dili olarak çok geniş bir sahada kullanılsa da Çağatay dili ve edebiyatı

eski parlak günlerine dönememiş ve 20. yüzyılın başında yerini Özbek dili ve edebiyatına bırakmıştır (Eraslan, 1993: 175).

1.1.1.2. Hive Hanlığı Döneminde Çağatay Edebiyatı

15. yüzyılın başlarında, bir dizi savaştan sonra Timurluları mağlup edip Harezm ve Maveraünnehir'i ele geçiren Muhammed Şibanî Han, Maveraünnehir, Horasan, Harezm ve Fergana'da Buhara Özbek Hanlığı olarak da bilinen güçlü bir Özbek devleti kurmuştu (Alpargu, 2002: 559; Kılıç ve Schubel, 2002: 627). Özbeklerin en güçlü devrini yaşadığı Şibanî Han döneminde, Deşt-i Kıpçak'ta yaşayan Özbek kabilelerinin büyük çoğunluğu, Fergana, Maveraünnehir ve Harezm gibi medeni Türk bölgelerine gelip yerleşmişler, böylece buraların bugünkü etnik yapısının belirlenmesini sağlamışlardır (Gündoğdu, 1995: 56). Ancak 1510'da Şah İsmail'e karşı Merv Savaşı'nı kaybeden Şibanî Han, Harezm'i Safevîlere terk etmek zorunda kalmıştır. Safevîleri bölgelerinde istemeyen ulema, Şibanîlerin lideri durumundaki Yadigar'ın oğlu İlbars Han'la anlaşarak halkı ayaklanmaya teşvik etmiş; bu ayaklanma başarılı olunca, Safevîler Harezm'den çıkarılmış ve İlbars 1512'de han ilan edilmiştir (Gündoğdu, 1995: 76-77). Böylece Harezm'de, Buhara Hanlığı'nın yanında, Yadigarîler adıyla 1740'a kadar hüküm sürecek yeni bir Özbek hanlığı daha kurulmuştur (Alpargu, 2002: 568; Çelik, 2002: 19-20).

Bu hanlık dönemi, bir yandan Buhara Özbekleri ve Kalmukluların işgal ve saldırıları, bir yandan Türkmen ve Kazakların itaatsizlikleri, bir yandan da iktidar mücadeleleriyle geçmiştir (Togan, 1997: 253-254; Alpargu, 2002: 569-570). Öte yandan bölgenin can damarı olan Amu-Derya'nın 1576'da yatağının değiştirilip Hazar Denizi yerine Aral Gölü'ne dökülmeye başlamasıyla birlikte kuraklık ortalığı kasıp kavurmuş, buna kara ticaretinin durması da eklenince Harezm ekonomik anlamda iyice sıkıntıya düşmüştür (Togan, 1997: 254). Bu nedenle ülkenin başkenti Arap Mehmed Han (1603-1613) tarafından Ürgenç'ten Hive'ye taşınmış, şehir halkı da Ceyhun kıyılarına göç etmiştir (Alpargu, 2002: 581). 1717'de Hive, Rus ordusu tarafından işgal edilmek istendiyse de bu hareket, Şir Gazi Han (1724-1728) tarafından engellenmiştir. 1728'de Şir Gazi Han'ın öldürülmesinden sonra Kongrat ve Mangıt beyleri arasında kısa süreli bir iktidar mücadelesi yaşanmış ancak sorun İlbars Han'ın

(sal. 1728-1740) başa geçirilmesiyle kısa zamanda çözümlenmiştir. 1740'ta İran hükümdarı Nadir Şah (1688-1747); (sal. 1736-1747)'ın ülkeyi işgal edip İlbars Han'ı öldürmesiyle Şibanîler sülalesinin varlığı Harezm'de son bulmuştur (Togan, 1997: 254; Alpargu, 2002: 570; Gündoğdu, 1995: 198-204). Hive Hanlığı 1747'de Nadir Şah'ın ölümüne kadar İran etkisi altında kalmıştır (Alpargu, 2002: 570). Mangıtlarla Kongratlar arasındaki iktidar mücadelesi, 1763'te Kongrat Muhammed Emin İnak'ın (sal. 1770-1791) kendisini başvezir yapan Temir-Gazi'yi (sal. 1758-1763) öldürüp iktidarı tamamen ele geçirmesiyle sona ermiştir (Togan, 1997: 254-255; Özaydın, 1997: 219). Böylece Hive'de yaklaşık 150 yıl sürecek Kongratlar dönemi başlamış oldu. Muhammed Emin İnak döneminden itibaren Cengiz soyundan gelen ancak kukla olmanın ötesinde işlevleri bulunmayan on iki han tahta geçirildi. Kongrat beylerinin hanlar üzerindeki bu üstünlüğünü kabullenmeyen Uygur ve Mangıt urugları, 'divan'dan uzaklaştırılarak bertaraf edilmiş ve Harezm'in yerleşik halkından Sartlar, vezir tayin edilmeye başlanmıştır. 1767'deki veba salgını, Harezm'in gerilemesine ve nüfusunun azalmasına yol açmıştır (Togan, 1997: 255). 1770'te Yomut Türkmenleri Hive'yi kanlı bir şekilde işgal edip tamamen tahrip etmişler ancak onların bu hareketi Muhammed Emin tarafından kısa sürede bastırılmıştır. Böylece Muhammed Emin, otoritesini iyice güçlendirmiştir (Alpargu, 2002: 570; Özaydın, 1997: 219).

19. yüzyılın başından itibaren inaklar 'han' unvanını da almaya başlamışlardır. Muhammed Emin İnak'ın oğlu İvaz Beg (sal. 1791-1804), han unvanını alan ilk kişi olmuştur (Doğan, 2002: 376). İltüzer (sal. 1804-1806) 17 Kasım 1804'te, Cengiz soyundan gelen son han olan Ebulgazi b. Yadigar'ı tahttan indirip kendi hanlığını ilan etmiş ve Özbek uruğu liderlerini devlet yönetiminden tamamen uzaklaştırmıştır. Kardeşi Muhammed Rahim Han (sal. 1806-1825) daha birleştirici bir politika takip etmiş; Aral Gölü civarındaki Karakalpakları ve Merv vilayetindeki Türkmenleri hanlığına katarak ülkenin eski birliğini yeniden kurmuştur. Hanlık içindeki kabile reislerinin ve sürekli isyan çıkaran Türkmenlerin gücünü sert yöntemlerle bastırmıştır. Oğlu Allah Kulu Han (sal. 1825-1842) zamanında ülke geniş sınırlarına ulaşmıştır. Muhammed Emin Han (sal. 1845-1855) zamanında Hive'de iskan ve imar işlerine öncelik verildi; bu dönemde yeni pek çok kanallar açılmış, medrese ve camiler yapılmıştır. Hanlık, Seyyid Muhammed Han'dan (sal. 1856-1865) sonra başa geçen Muhammed Rahim Han II (sal. 1865 1919) zamanında Rusya tarafından işgal edilmiş,

30 Nisan 1920'de fiilen ortadan kaldırılmıştır (Togan, 1997: 255; Alpargu, 2002: 570-571).

Yukarıda kısaca özetlenen Harezm (Hive) Hanlığı tarihi, siyasi ve askeri olayların yanı sıra edebi faaliyetlerin yoğunluğuyla da dikkat çekmektedir. Fars dili ve kültürünün etkisinin görüldüğü Buhara Hanlığı'nın aksine, Hive Hanlığı'nda Çağatay Türkçesine önem verildiği, pek çok şair ve yazarın Çağatay Türkçesi ile eserler yazdığı görülmektedir. XVII. yüzyılda Ebulgazi Bahadır Han'la (1603-1663) canlanan, Şir Gazi Han (sal. 1715-1728) ve Ebulgazi II'nin (sal. 1742-1747) destekleri ile devam eden bu edebi canlılık, Kongratlar devrinde, özellikle de Muhammed Rahim Han'ın iktidarı döneminde üst düzeyine ulaşmıştır (Köprülü, 1997: 321-322).

1.2. HİVE TARİH YAZICILIĞI

16. yüzyılda Muhammed Şibanî Han (1452-1510) döneminden başlayarak pek çok tarih eseri verilmiştir. Bu dönemde yazılan tarihî eserler, Muhammed Salih'in Çağatay Türkçesiyle kaleme aldığı *Şibânî-nāme* (1465-1535) adlı manzum tarihi, Şibanî Han'ın emriyle yazılmış *Tevārīḫ-i Güzide-i Nusret-nāme* adlı Cengizli tarihi, Vâsıfî'nin Tacikçe yazdığı (1485-1556) *Bedāyi'ü'l-Vekāyi'si*, Fazlullah bin Ruzbihan-i Huncî'nin Farsça olarak kaleme aldığı (1456-1521) *Mihman-nāme-i Buhārā*'sı (Gündoğdu, 1995: 312) olarak özetlenebilir.

Şibanîlerin bir kolu olan Yadigâroğullarının hüküm sürdüğü bir bölge olan Harezm'de tarih yazıcılığının seçkin örnekleri verilmiştir. Harezm'de Çağatay Türkçesiyle yazılmış bilinen ilk tarih eseri Ötemiş Hacı'nın 1550 yılında yazdığı *Tārīḫ-i Dōst Sultān'dır* (Bregel, 1999: 13). Aynı zamanda hükümdar olan Ebulgazi Bahadır Han'ın (1603-1663), Çağatay Türkçesiyle yazdığı *Şecere-i Türk* ve *Şecere-i Terākime* adlı iki önemli tarih eseri yalnızca Harezm bölgesi için değil Türk dili ve edebiyatı için de değerli bir kaynaktır. Bunlardan *Şecere-i Türk*, Yadigâroğlu Şiban Özbek hanlarının tarih ve soylarını anlatırken Türk ve Moğol tarihine ait bilgiler de verir (Ölmez, 1996: 22). *Şecere-i Türk,* Ebulgazi'nin ölümü üzerine yarım kalmış ve

daha sonra oğlu Enûşe Han (sal. 1663-1685) tarafından tamamlanmıştır. Yazarın ikinci eseri, Türkmenlerin soyağacını, tarihini ve illerini anlatan *Şecere-i Terākime*, Reşidü'd-din'in *Cāmiü't-tevārih*'inde yer alan Oğuznāme ile birlikte farklı oğuznamelerden yararlanarak Çağatay Türkçesiyle yazılmıştır (Ölmez, 1996: 23-24). Hive'de Ebulgazi'den sonra 19. yüzyılın başına, Munis'e kadar başka tarih eseri yazılmamıştır (Münirov, 1960: 12).

1.3. ŞECERE-İ HAREZMŞÂHÎ ve MÜELLİFİ MUHAMMED YÛSUF BEYÂNÎ

Muhammed Yûsuf Beyânî'nin *Şecere-i Harezmşâhî* adlı eseri Harezm sahasındaki tarih yazıcılığının en önemli örneklerinden biridir. Beyânî, Harezm hanlarından El Tüzer Han (1804-1806) soyundandır. Onun babası, Babacan Beğ Allahverdi Töre'nin oğlu olup El Tüzer'in torunu idi. Beyânî, 1859'da Harzem'de doğdu. O, gençlik çağlarından itibaren bilime ilgi duymaya başladı; kendi çağının yetenekli şair ve tarihçisi olmayı başardı. Beyânî'nin mükemmel gazellerini içine alan divanının birçok nüshası el yazma şeklinde günümüze kadar ulaşmıştır. Bununla birlikte Beyânî'nin Harezm'de litografya yolu ile basılmış divanları da mevcuttur. Beyânî tarafından yazılmış şiirler, XIX. yüzyılın II. yarısı ve XX. yüzyıl başları Çağatay edebiyatı tarihini ve bununla birlikte şairin hayatı ve yaratıcılığını ortaya koymada büyük bir öneme sahiptir. Beyânî'nin divanında sevgi mazmununda başka, yaşadığı çağdan muzdarip olup, adalet ve insafın hayata geçirilmesini arzu ederek yazılmış; feodal zulüm ve eziyeti, yönetici sınıfının zevk ve eğlence içinde yaşadığını anlatan şiirler de mevcuttur. Beyânî'nin *Şecere-i Harezmşâhî* adlı eseri, Mûnis ve Âgehî'nin tarihî eserlerinde tasvir edilmiş Harezm'de XVII. yüzyılın ikinci yarısından başlayarak 1873'e kadar meydana gelen olaylar ile birlikte son devir yani, 1873-1913/1914 arasında meydana gelen tarihî olaylar hakkında da bilgiler vermektedir. Bu eser içeriği itibarı ile Mûnis ve Âgehî tarafından yazılmış olan tarihî eserlerin bir özeti ve devamı olarak kabul edilebilir (Tekin, 2016: 27-28). Beyânî'nin, kendisinden önceki tarih yazıcılarından Mûnis Hârezmî ve Rızâ Agehî'nin *Firdevsü'l-İkbâl* eserindeki bilgilerden yararlandığını Şecere-i Harezmşâhî 'nin içeriği, başlık

tercihlerindeki benzerlikler ve Mûnis Hârezmî'nin *Firdevsü'l-İkbâl'de* yazdığı şiirlerden yapılan alıntılardan anlaşılmaktadır. Beyânî, kaydettiği tarihsel bilgilerin alındığı eserlerin ve yazarlarının adlarını anmak hususunda özen göstermiştir (Berdiyarova, 2012: 2).

Genel itibarıyla eserdeki tarih silsilesi, Hz. Âdem'in yaradılışından Hz. Nuh'a kadarki peygamberlerin soyları ile başlayıp Hz. Nuh'un soyundan gelen halklara kısaca değinildikten sonra Moğol soyağacıyla devam eder ve Cengiz Han'ın soyundan gelen İlbars Han'ın hükümdarlığında Hive Hanlığı'nın kuruluşundan sonra tahta çıkan tüm hanların hayatlarının sırasıyla anlatılmasıyla son bulur (Yılmaz, 2015: 479). Beyânî eserinde kendi kitabını yazma amacını da açıklamıştır. Eserinde Rusya Çarlığının Harezm'i işgal ettiği dönemi detaylarıyla anlatarak tarihe kayıt tutmak istediğini belirtmektedir. Eserini 16 (bâb) bölüm olarak düzenlediğini belirterek her bâbda hangi konulara değindiğini de açıklamıştır. Buna göre bölümleri ve incelediği dönemleri şöyle açıklamıştır:

1. Bâb: Hz. Adem'den Hz. Nuh'a kadar olan tarih hakkında,
2. Bâb: Hz. Yafes'ten Kongrat hakimiyetine kadar Moğol hanları hakkında,
3. Bâb: Kurlos evladından han olanlar ve bu evladın son hanı Ebulgazi Bahadır Han ibn Yadigâr Han dönemi tarihi hakkında,
4. Bâb: Padişahın ecdad evladı hakkında,
5. Bâb: Muhammed Emin Han Dönemi tarihi hakkında,
6. Bâb: İvaz Muhammed Dönemi tarihi hakkında,
7. Bâb: İltüzer Han Dönemi tarihi hakkında,
8. Bâb: Muhammed Rahim Han dönemi tarihi hakkında,
9. Bâb: Allah Kulu Han Dönemi tarihi hakkında,
10. Bâb: Rahim Kulu Han Dönemi tarihi hakkında,
11. Bâb: Muhammed Emin Han Dönemi tarihi hakkında,
12. Bâb: Abdullah Han Dönemi tarihi hakkında,
13. Bâb: Kutlu Murad Han Dönemi tarihi
14. Bâb: Said Muhammed Han Dönemi tarihi
15. Bâb: Said Muhammed Rahim Han hükümranlığı tarihi hakkında,
16. Bâb: Ebul-Muzaffar Val-Mansur Said İsfendiyar Muhammed Bahadır Han

Dönemi tarihi hakkında bilgiler verilmiştir. Muhammed Yûsuf Beyânî *Şecere-i Harezmşâhî'nin* başlangıcında Allah (c.c.), Muhammed (s.a.) ve sahabeleri ululayan mesnevi beyitlerine yer verilmiştir. Sonrasında ise kitabın yazılış amacı hakkında ayrıntılı bilgiler sunulmuştur (Yılmaz ve Dilshoda, 2014: 26-27).

Beyânî'nin eserinde tarihî bilgilerin yanı sıra şairler başta olmak üzere edebi hayata dair de önemli bilgiler vardır. Eserde Munis, Âgehî, Tabibî, Kâmil, Hüsrevî, Komron, Murâdî gibi şairlerin hayatı ve şiirleri hakkında yeni bilgiler vardır. Birçok eserde örneği bulunmayan bazı nazım örnekleri ve alıntılar bu eserde verilmiştir. Bu eser genel bütünüyle tarihî olayları anlatmış olsa da bölgenin edebiyatı, töre ve adetleri, düğün ve yas törenleri, dil özellikleri ve kültürü hakkında da geniş bilgilere sahiptir (Yılmaz, 2015: 480).

Beyânî'nin *Şecere-i Harezmşahi* adlı eserinin iki nüshası bilinmektedir. Bu nüshalardan ilki Özbekistan Bilimler Akademisi El Yazmalar Enstitüsü fondunda 274 numara ile kayıtlı, 1913 yılında yazılmış ve 517 sayfadır. Özbekistan Bilimler Akademisi Doğu Bilimleri Enstitüsünde bulunan ve 9596 fond numarası ile kayıtlı ikinci nüsha ise 1914 yılında yazılmış ve 508 sayfadır. Bu nüsha Muhammed Yakub Usta Cumaniyaz tarafından istinsah edilmiştir (Yılmaz ve Dilshoda, 2014: 26-27).

Beyânî'nin ikinci tarihî eseri, *'Harezm Tarihi'dir*. Bu eser '*Şecere-i Harezmşahî*' adlı eserden sonra yazılmıştır. Eserdeki bazı bölümler Beyânî'nin bir önceki eserinde de mevcuttur. Beyânî, orijinal tarihî eserler yazmanın yanında birçok tarihî eseri de türlü dillerden Çağatayca'ya tercüme etmiştir. Bunlardan biri; Mevlana Derviş Ahmed'in 1681 yılında yazmış olduğu umumî tarihe ait '*Sehâifü'l-ahbâr*' isimli eseridir. Bir diğer tercümesi ise Binâî'nin '*Şeybanîname*'sidir (Tekin, 2016: 9).

1.4. ŞECERE-İ HAREZMŞÂHÎ ÜZERİNE YAPILMIŞ BİLİMSEL ÇALIŞMALAR

Muhammed Yûsuf Beyânî ve eseri *Şecere-i Harezmşâhî* ile ilgili yapılan ilk çalışmalar, eserin tanıtımı ile sınırlı kalmıştır. Bu çalışmalarda Beyânî ile ilgili bilgiler verilmiş, kendinden önceki Hive tarih yazıcılarına değinilmiş ve *Şecere-i*

Harezmşâhî'nin bölümleri ve içeriği üzerinde durulmuştur. Daha sonra yapılan çalışmalarda ise eserin transkipsiyonlu metni ve dil incelemesi yapılmıştır. Eserin [1b-102a] varakları arasındaki bölümü Prof. Dr. Vahit Türk danışmanlığında Emre Berkan Yeni tarafından, [101a-200b] avarakları arasındaki bölümü Prof. Dr. Münevver Tekcan danışmanlığında Ahmet Dinç tarafından, [200a-300b] arasındaki bölümü ise yine Prof. Dr. Münevver Tekcan danışmanlığında Gökhan Çevik tarafından doktora tezi olarak hazırlanmıştır.

Muhammed Yûsuf Beyânî ve *Şecere-i Harezmşâhî* ile ilgili yapılmış bilimsel yayınlar kronolojik sıralarıyla şöyledir:

1. K. Munirov (1960). Mûnis, Âgehî ve Beyânîning Tarihiy Eserleri, ÖzSSR Fenler Akademiyası Neşriyatı, Taşkent.

2. Türkiye Dışındaki Türk Edebiyatları Antolojisi (2000). 14 Özbek Edebiyatı, Kültür Bakanlığı Yayınları, C. III. Ankara.

3. Feridun Tekin (2008). 19. Yüzyıl Harezm Tarih Yazıcılığı (Mûnis, Agehî, Beyanî), Akademik Bakış, C. 2. S. 3.

4. Berdiyarova, Sevara (2012). Muhammed Yusuf Beyânînig 'Şajarayi Horazmşohiy' asari tarihiy manba sifatida, Özbekistan Respublikası Aliy va Orta Mahsus Talim Vazırlıgı Neşriyatı, Semerkant 2012.

5. Rahmanoğlu, Mulla Bekcan (2015). Muhammed Yusuf Devanzade, Harezm Müzik Tarihçesi, Akt. Hüseyin Akbaş, Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, Aralık 2015.

6. Yılmaz, Salih (2015). Hive Hanlığı'nda Tarih Yazıcılığı ve Başlıca Temsilcileri, 3. Milletlerarası Şehir Tarihi Yazarları Kongresi Bildirileri, 6-8 Mart 2015, Ankara, s. 471-482.

7. Yılmaz, Salih, Dilshoda Mubarakova (2015). Beyanî'nin 'Şecere-i Harezmşahi' Adlı Eseri ve Hive Tarih Yazıcılığı, I. Uluslararası Türklerde Tarih Bilinci ve Tarih Yazıcılığı Sempozyumu Bildirileri Kitabı, Bülent Ecevit Üniversitesi Yayınları No: 7. Zonguldak.

8. Yeni, Emre Berkan (2018). Beyânî-Şecere-i Harezmşâhî [1b-102a] (Dil incelemesi- metin-dizin-tıpkıbasım), İstanbul Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı, Doktora Tezi, İstanbul.

9. Yeni, Emre Berkan (2018). Şecere-i Harezmşâhî'nin Yazım ve Ses Özellikleri. Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi, 7(3), 1456-1471.

10. Dinç, Ahmet (2018). Şecere-i Harezmşâhî [101a-200b] (Giriş, Transkripsiyonlu Metin, İnceleme, Dizin-Sözlük, Tıpkıbasım), Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı, Doktora Tezi, Kocaeli.

11. Çevik, Gökhan (2018). Şecere-i Harezmşâhî [200a-300b] (Giriş, Transkripsiyonlu Metin, İnceleme, Dizin-Sözlük, Tıpkıbasım), Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Türk Dili ve Edebiyatı Bilim Dalı, Doktora Tezi, Kocaeli.

12. Çevik, Gökhan (2018). Şecere-i Harezmşâhî'de Hediye ve Hediyeleşme, Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, Volume 13/28, Fall 2018, p. 217-240, DOI: 10.7827/TurkishStudies.14176

1.5. ŞECERE-İ HAREZMŞÂHİ'NİN [300a-400b] VARAKLARI ARASINDAKİ KISMININ İÇERİĞİ

Muhammed Yûsuf Beyânî'nin *Şecere-i Harezmşâhî* adlı eserinin çalışmamıza konu olan [300a-400b] arasındaki bölümü Allahkulı Han'ın hükümdarlığının son yıllarının anlatılması ile başlar. Allahkulı Han'ın vefatından sonra gerçekleşen olaylar ve yaşanan dönemler şu ana başlıklar altında aktarılmıştır:

Onlançı bāb Raḥīmḳulı Ḫān'nıŋ emāreti beyānıda [310b/16]

On birlençi bāb Muḥammed Emīn Ḫān'nıŋ pād-şāhlıġı beyānıda [327b/3]

On ékkilençi bāb 'Abdu'llāh Ḫān'nıŋ ḫānlıġınıŋ beyānıda [352b/17]

On üçlençi bābı Ḳutlu Murād Ḫān'nıŋ pād-şāhlıġı beyānıda [364b/14]

On törtlençi bāb Seyyid Muḥammed Ḫān cennet-mekānnıŋ pād-şāhlıḳları beyānıda [377a/8-9]

Şecere-i Harezmşâhî [300a-400b] varakları arasında kırmızı mürekkep ile yazılan diğer bölüm başlıkları aşağıdaki şekilde sıralanmıştır:

1. Rusya'dın bir cemā'a kélip Çuçḳa Köl atlıġ yerde ḳal'a binā étkeni Ata Murād Ḳoşbégi'niŋ leşker bile anıŋ ṭarafıġa kétkeni [301a/5-6]

2. Raḥīmḳulı Ḫān'nıŋ Ḫorāsān'da üstige barıp xxxxx [1](10) ṭavāyifin köçürüp kéltürgeni [303b/9-10]

3. Allahḳulı Ḫān bile Emīr Naṣru'llāh'nıŋ aralarıġa nizā' tüşkeniniŋ beyānı [306a/15-16]

4. Allahḳulı Ḫān'nıŋ Çārcūy üstige yörüş étip Lübāb ulusın köçürüp ḳaytġanı [307b/2-3]

5. Allahḳulı Ḫān'nıŋ vefātı ve ba'żı ef'āl ve ṣıfātı [310a/14]

6. Muḥammed Emīn İnaḳ'nıŋ Merv'ġa kétkeni, Emīr Naṣru'llāh kélip Hezāresb'ni muḥāṣara ḳılġanı, İnaḳ Bég Merv'din kélip askeriyyesi ayaḳıda uruş bolġanı, Emīr Naṣru'llāh şikest tapıp Buḫārā'ġa kétkeni [312a/1-2-3]

7. Raḥīmḳulı Ḫān'nıŋ Çārcūy üstige yörüş étkeni, ba'żı vāḳı'ātnıŋ ẓuhūrġa yetkeni [318a-14-15]

8. Raḥīmḳulı Ḫān'nıŋ Yol Otan üstige barġanı [321a/13]

9. Muḥammed Emīn İnaḳ'nıŋ Buḫārā ṭarafıġa yörüş ḳılġanı ve ḳaravul tevābi'idin köp kişini köçürüp ḳaytġanı [324a/2-3]

10. Merv müfsidleriniŋ Ḫ̌ārezm türk-tāzı üçün kélip Cemşidiyye leşkeridin şikest tapıp kétkeni [325b/10-11]

11. Ḫ̌āce Niyāz Biy bile Bekmān Biy'niŋ Ḳazaḳ üstige kétkeni [326a/4-5]

12. Raḥīmḳulı Ḫān'nıŋ vefātı [327a/11]

13. Muḥammed Emīn Bahādır Ḫān'nıŋ cülūslarınıŋ ékkilençi yılınıŋ vāḳı'ātı [330a/12-13]

[1] Bu bölüm metinde silik olduğu için okunamamıştır.

14. Muḥammed Emīn Bahādır Ḫān'nıŋ cülūsınıŋ üçlençi yılının vāḳı'ātı [332a/7-8]

15. Muḥammed Emīn Ḫān'nıŋ cülūsınıŋ törtlençi yılınıŋ vāḳı'ātı [332b-16-17]

16. Muḥammed Emīn Bahādır Ḫān'nıŋ cülūsınıŋ béşlençi yılınıŋ vāḳı'ātı [336b/1]

17. Muḥammed Emīn Bahādır Ḫān'nıŋ cülūslarınıŋ altılançı yılınıŋ vāḳı'ātı [338b/1-2]

18. Muḥammed Emīn Ḫān'nıŋ cülūslarınıŋ yettilençi yılınıŋ vāḳı'ātı [340a/14-15]

19. Muḥammed Emīn Bahādır Ḫān'nıŋ cülūslarınıŋ sekkizlençi yılınıŋ vāḳı'ātı [342a/15-16]

20. Muḥammed Emīn Bahādır ḫān ḥażretleriniŋ cülūslarınıŋ toḳḳuzlançı yılınıŋ vāḳı'ātı [345b/11-12]

21. Muḥammed Emīn Bahādır Ḫān'nıŋ cülūslarınıŋ onlançı yılınıŋ vāḳı'ātı [346a/13-14]

22. 'Abdu'llāh Ḫān'nıŋ Yomut üstige kétkeni bir miḳdār uruşup ṣulḥ bile mürāca'at étkeni [358a/15-16]

23. On üçlençi bābı Ḳutlu Murād Ḫān'nıŋ pād-şāhlıġı beyānıda [364b/14]

24. Ata Murād Ḫān'nıŋ Yomut leşkeri bile Vas'ġa barıp Teke bile uruşġanı, Ġıyāṣ Serdār Teke'niŋ mededige barıp Yomut şikest tapıp kétkeni [366a/13-14-15]

25. Zārlıḳ Töre'niŋ Çimbay'da ḫān bolġanı ve Nüküs'ni alıp pāy-taḫt étip kibr ü ġurūr bile tolġanı [368a/7-8]

26. Béglerbégini Taş Ḫavż'dın Helālī'ġa barġanı ve Mollā İbrāhīm Dīvānbégi'ni bir néçe ṣuleḥā' bile élçi bolup Türkmen aralarıġa kétkeni Ḫ'āce Niyāz Vekīl'ni iṭā'at étip kétkeni andın Soŋ tamāmı Yomut'nıŋ iṭā'at ṭarīḳasıda Ḫıvaḳ'ġa hücūm étkeni [369b/12-13-14-15]

27. Muḥammed Niyāz Biy'niŋ Yomut içidin kélgeni ve Ḳutluḳ Murād Ḫān'nı şehīd bolġanı [372b/10-11]

28. Yomut'nıŋ Ḫıvaḳ şehride ḳatli'ām tapġanı [375b/4]

29. Cemşidiyye ḫalḳınıŋ Ḫʿārezm'din köçüp Ḫorāsān vilāyetiġa kétkeni [379b/10-11]

30. Cebi Ī̈şān bile Ḳaralı Yüzbaşı élçi bolup Yomut içige barġanı [381a/10]

31. Boylı'da vuḳū'ġa yetken vāḳı'ātnıŋ ẕikri [382b/4]

32. Seyyid Naẓar Bég'niŋ Yemreli arasıdın çıḳıp kélgeni ve cihān-ı fānīġa vedā' ḳılġanı [384b/12-13]

33. Maḥmūd Yasavulbaşı Ér Naẓar Biy'niŋ ḳal'asın müsaḫḫar étip başın alıp kétkeni [387a/12-13]

34. Ḫıvaḳ leşkeriniŋ Yomut birlen uruşġanı [388b/7-8]

35. Emīr Töre'niŋ Taş Ḫavż'dın Helālī'ġa barġanı Yomut ṭāġīlériniŋ ṣulḥ ḳılġanları Emīr Töre'niŋ Ḫıvaḳ'ġa ḳaytġanı Yomut'nıŋ Ṭaġay Ḫān Ābād eṭrāfıdın köçüp mesken-i me'lūflarıġa kélgeni [391b/6-7-8-9]

36. 'İvaż Murād Mīrāb'nıŋ Ḳazaḳ üstige kétkeni [392b/14]

37. Ya'ḳūb Mehter'niŋ ba'żı etbā'ı bile ḳatlġa yetkeni [393b/5-6]

38. Yılan yılınıŋ vāḳı'ātı [396a/1]

39. Seyyid Muḥammed Ḫān cennet-mekānnıŋ Yomut üstige çıḳıp ṣulḥ ḳılıp ḳaytġanları [398a/7-8]

1.6. METNİN KURULUŞU

a) *Şecere-i Harezmşâhî* [300a-400b] (Giriş, Transkripsiyonlu Metin, İnceleme, Dizin-Sözlük, Tıpkıbasım) adlı çalışmamızda, eserin Özbekistan Bilimler Akademisi Doğu Bilimleri Enstitüsünde 9596 fond numarası ile kayıtlı tek nüshası esas alınmıştır. Metinde ayetler ve hadisler ile diğer Arapça ve Farsça bölümler orijinal halleri ile bırakıldı. Bu bölümlerin çevirileri çalışmanın sonunda ayrı bir başlık altında verildi.

b) Metinde müstensihten kaynaklanan yazım hataları ve harf eksiklikleri 'Eksik ve Yanlış Kelime Yazımı' başlığı altında verildi. Metin kurulurken noktalama

işaretleri kullanıldı. Kullanımda Türkiye Türkçesinde geçerli olan noktalama kuralları esas alındı. (Nokta, virgül, soru işareti, ünlem kullanılması, özel adlara gelen eklerin ayrı yazımı vb.)

ç) Yer adların yazımında dağ, göl, nehir, derbent, kale, senger, hisar, çöl vb. yerler yer adı ile birlikte alındı: *Burlı Tepe* (318b/14); Çuçḳa Köl (301a/11); *Ḫ̔āce Ḳal‘ası* (324b/4); *Ḳabaḳlı Yolı* (336b/8); *Ḳubbe Tağı* (306a/10)

d) Özel adların okunmasında genellikle Rabia Şenay Şişman'ın *Firdevs'ül-İkbal ve Özel Adlar* adlı makalesinden yararlanıldı.

e) Arapça ve Farsça kelimeler Türkçenin ses uyumlarına göre, Türkçe kelimeler ise ünsüz durumuna bağlı kalınarak okundu.

f) 've' bağlacı nazım içinde 'u, ü' şeklinde gösterildi, nesirde ise eş, zıt ve müteradif kelimelerle kullanımında 'u, ü' diğerlerinde ise 've' şeklinde yazıldı.

g) Arapça ve Farsça tamlamalar, Farsça birleşik sıfat ve isimlerin arasına kısa çizgi '-' koyuldu: *ḫiẕmet-kār* (370b/11); *‘inān-keşlig* (385a/12); *‘ināyet-i ḫusrevāne* (387a/12); *ḳā’im-maḳām* (338b/8)

ğ) Türkçe birleşik sözcüklerin arasına herhangi bir işaret koyulmadı ve bu sözcükler birleşik yazıldı.

ı) Özel adların yazımında herhangi bir işaret kullanılmadı ve özel adlar ayrı yazıldı: *Muḥammed Naẓar İnaḳ* (382a/3); *Seyyid Naẓar Biy* (303b/12); *Veys Niyāz Bay* (309a/16)

i) Metinde kimi yerlerde sözcüğe bitişik yazılan bağlaçlar çalışmada ayrı yazıldı. Dizin-Sözlük kısmında ise metinde geçen tüm kelimeler dizinde gösterildi ve

anlamlandırıldı. Yalnızca *pedāra* kelimesi anlamlandırılamadığı için soru işareti (?) ile gösterildi. Dizindeki ekkler, Reşid Rahmeti Arat'ın *Kutadgu Bilig* dizinindeki dil bilgisi sırasına göre dizildi. Bunun dışında:

a) Türkçe olmayan kelimelerin kökeni (<) işaretinden sonra belirtildi. Türkçe kelimeler için herhangi bir işaret kullanılmadı: ḳudūm < *Ar.* Gelme, geliş ; kūy < *Far.* Sokak ; ḳum Kum

b) İkili yazımı olan kelimeler de ayrıca (→) işaretiyle, geçtiği diğer yere gönderildi.

açlıġ Açlık → **açlıḳ**

a. 392a/9

açlıḳ Açlık → **açlıġ**

a.+dın 391b/17

çaġlı Kadar → **çaġlıġ**

ç. (ḳırḳ ç.) 377a/13

çaġlıġ Kadar → **çaġlı**

ç. (üç yüz ç.) 325b/11

c) Kişi adları, yer adları, etnik adlar; Arapça ayet, hadis ve dualar ile Farsça bölümler genel dizinden ayrı başlık altında gösterildi.

e) Sesteş kelimeler farklı madde başlarında verildi:

boy (I) Dere, deniz ve yol kıyısı uzantısı

b.+ıġa 348b/1

boy (II) Uzunluk

b.+ıça 342b/10

f) Birleşik fiiller ile Arapça ve Farsça tamlamalar tespit edilerek dizinde gösterildi:

barmaḳçı Ulaşan

b. bol- 363a/4

behişt-nādīde < *Far.* Görülmemiş cennet

b. (cevr-i b.) 377a/7

kelām < *Ar.* Söz; söyleme, konuşma

k. (ḥāṣıl-ı k.) 334a/6

k.-ı ḳadīmniŋ 355a/12

k.-ı meẕheb-i

İKİNCİ BÖLÜM

2. METİN

[…] [300a] (1) Émdi milletimiz budur kim vufūr-ı keremdin bu ṭarafge teşrīf kéltürüp bu iḫlāṣ kişilerniŋ (2) feḫāmetleri başların felek evcige tégürseler luṭf u ‘ināyetleridin (3) ba‘īd érmesdür. Çün ol ḥażret nāme mażmūnıdın āgāh boldılar. ‘Anḳarīb Herāt cānibiġa (4) ‘azm étmek va‘desi bile nāme-i muḥabbet-i şāhāne yazdurup élçige berip muraḫḫaṣ étdiler. Ve (5) Veys Niyāz Bay’nı yanıġa ḳoşup yiberdiler. Tā kim Merv’ġa barıp élçige miŋ ṭılālıḳ (6) ġalle alıp berip Herāt’ġa uzatġay. Ve özi Merv’de ḳalıp Niyāz Muḥammed Bay’nı mülāzemetġa (7) yibergey. Ammā Allahḳulı Ḫān élçige ruḫṣat berip yibergendin soŋ Herāt ‘azmin cezm (8) étip andın soŋ tamāmı leşkeriyyege mevācib berip ve erkān-ı devletke hem in‘āmlar (9) berip tamāmı esbāb-ı seferni müheyyā ḳılıp érdiler. Rusya pād-şāhı yād bolup (10) Ḫᵛārezm kārvānların tutdılar. Bu cihetdin Herāt ‘azīmetin terk étdiler. Bu vāḳı‘a (11) keyfiyyeti ‘anḳarīb-i mübeyyen bolġusıdur. İnşā’allāhü te‘ālā hemol yıl kim hicretniŋ miŋ ékki yüz (12) éllig törtlençisi érdi. Ḳuṭbu’ddīn Şeyḫü’l-İslām öz ra’yı bile manṣıbın terk ḳılıp ḥacc (13) niyyeti bile Mekke-i mükerreme’ge ‘azm étdi. Allahḳulı Ḫān anıŋ inisi ‘İvaż Ḫᵛāce’ni ornıġa şeyḫü’l-İslām (14) étdiler. Vaḳtī kim Himmet Şāh Herāt üstidin ḳaytıp Ṭehrān’ġa bardı. Allahḳulı Ḫān bile (15) āşnālıḳ étmekni tilep mu‘temedleridin Hādī Ḫān atlıġ kişini élçi ḳılıp muḥabbet-nāme yiberür élçi (16) kélip mülāzemetġa yetip nāmeni berdi. Mażmūnı bu érdi kim ḳadīm zamāndın tā bu āvāŋġaça Ḫᵛārezm (17) ḫānları bile Īrān pād-şāhlarıda muḥabbet ve reft āmed ḳanūnları hīç vech-i metrūk bolmamış érken. Émdi **[300b]** (1) yaḫşıraḳ budur kim bizler hem burunġılarnıŋ ḳā‘idelerin tutup muvāfaḳat ve muṣādaḳat (2) resm-i bünyād étkey-miz. Tā kim bu yaḫşı rüsūmnıŋ şerāfetidin ékki yurtnıŋ ra‘iyyetleri fāriġü’lbāl (3) ve āsūde-ḥāl

bolġaylar. Çün ol ḥażret nāme mażmūnıdın āgāh boldılar. Bu ṭarīḳada cevāb (4) yazdurdılar kim ‘Köp müddetdin beri éşitedür-miz kim Īrān ḫalḳı ehl ü cemā‘at meẕhebige (5) muḫālefet étip aṣḥāb-ı kirām Rıżā’ullah’ġa sebb ü düşnām éter érmişler. Ol ‘azīzlerġa (6) ihānet mūcib ḳatl u ittifāḳ boladur. Erk ol cemā‘a ol a‘māl-i ḳabīḥada fa‘āl-ı fażıyyeni terk étseler (7) İnşā’allāhü te‘ālā dostlıḳ bināsı muḥkem bolup ra‘iyyetġa ferāġatlıġ yetküsidür.’ Bu nāmeni (8) Bikiş Ḫalīfe’ġa tapşurup hicretniŋ miŋ ékki yüz éllig béşlençisi ve muḥarrem (9) ayıda élçige ḳoşup Ṭehrān’ġa yiberdiler. Alar Himmet Şāh’nıŋ mülāzemetiġa yetdiler. Himmet Şāh (10) élçige mihrbānlıḳlar körgüzüp nāme mażmūnıdın āgāh bolup aŋa cevāb yazdurup Bikiş Ḫalīfe’ġa (11) Mīrzā Rıżā atlıġ vezīrin ḳoşup yene Ḫ̌ārezm’ge yiberdi. Élçiler ramażān ayınıŋ evāḫiride (12) kélip mülāzemetġa yetip Mīr Rıżā pīş-keşlerin ötkerip nāmesin bérür. Mażmūnı (13) bu érdi kim ol ef‘āl-i ẕemīme ba‘żı sebb-i ṣaḥābe-i kübbār kim Īrān ḫalḳı nisbetide mesmū‘ları bolmışdur. Zamān-ı māżīde (14) Şāh İsmā‘īl sefāhat-nişānnıŋ eyyāmıda meẕheb-i Ḥaḳḳ’ġa taġyīr berilip andaġ ḳabāḥatlar bünyād étilgen (15) érken. Muḥammedu’llāh bu eyyām-ı sa‘ādet-i niẓāmda dīn-dārlıḳ muḥkemdür. Andaġ kelām-ı meẕheb-ı encāmnıŋ ḳā’illeriġa (16) zecrler ve tenbīhler berildi. Ve Revāfiż cem‘iyyetige şāneleri siyāset seylābı bile buzuldı. Erk sebb ü düşnām éte turġan (17) kişini tapa alsaḳ ḳatlġa aṣlā tevaḳḳuf yoḳdur. Çün Allahḳulı Ḫān nāme mażmūnıdın āgāh boldılar. Bildiler kim **[301a]** (1) Himmet Şāh ṣadāḳatda ṣābit-ḳademdür. Élçige mihrbānlıḳlar körgüzüp ruḫṣat berdiler. Eṭrāf (2) u cevānibdaġı alamanġa kişi yiberip Īrān tārācıdın men‘ ḳıldılar. Hemol yıl rebī‘ü’l-āḫirniŋ (3) evāsıṭıda Ḳurbān Niyāz Yasavulbaşı cihāndın barıp ornıġa oġlı ‘Abdu’llāh Bay Yasavulbaşı (4) ve hemol yıl ṣa‘bānnıŋ evā’ilide şenbih küni Yūsuf Mehter yetmiş üç yaşıda vefāt tapıp ornıġa (5) oġlı Muḥammed Ya‘ḳūb Bay mehter boldı. **Rusya’dın bir cemā‘a kélip Çuçḳa Köl atlıġ yerde ḳal‘a binā (6) étkeni Ata Murād Ḳoşbégi’niŋ leşker bile anıŋ ṭarafıġa kétkeni** Bu vāḳı‘a ve ḳavġaġa sebeb ol (7) érdi kim néçe yıldın beri Ḫ̌ārezm ehli Rusya memālikiniŋ eṭrāf u eknāfıġa tāḫt (8) u

tārāclar yetkürüp asru ġanā'imler kéltürüp yörür érdiler. Lā-cerem, Rusya pād-şāhı (9) Ḫ̌ārezm kārvānların kim köp kişi érdiler, tutdurdı. Tā kim Rusya esīrlerin (10) alar ḳaytarıp yibermegünçe kārvānların yibermegey. Andın soŋ Rusya'dın bir cemā'a (11) kélip Çuçḳa Köl atlıġ bir mevżi'de ḳal'a salıp anda mesken éttiler. Tā kim Ḫ̌ārezm alamanıġa (12) pedāra bolġaylar. Belki ol ḳal'ada leşker cem' ḳılıp soŋraḳ Ḫ̌ārezm üstige yörügeyler. (13) Allahḳulı Ḫān bu ḫaberni éşitip Ata Murād Ḳoşbégi'ni on sekkiz ser-gerde ve sekkiz miŋ kişi (14) bile ol ṭarafge yiberdiler. Bular sene miŋ ékki yüz éllig béşde ramażān ayınıŋ (15) üçlençisi şenbih küni Ḫıvaḳ'dın çıḳıp yolġa kirip Ürgenç ve Ḳızı Künbez üstidin (16) yörüp Ḳazaḳ yolıġa kirip Tümen Miŋ Yılḳı atlıġ yerge barġanda Muḥammed Niyāz Yasavulbaşı (17) bīmār bolup vefāt taptı. Ölügin şehrge ḳaytardılar. Andın soŋ yolġa kirip néçe **[301b]** (1) menāzil ü merāḥilni ṭayy ḳılıp Rusya salġan ḳal'anı kim Taş Ḳal'aġa mevsūmdur, iḥāṭa (2) ḳılıp tüştiler. Rusya ehli ḳal'a eṭrāfın iḥtiyāṭ étip tüfeng-endāzlıḳ (3) ve āteş-bāzlıḳ rüsūmıġa iḳdām körgüzdiler. Ol kün leşkeriyyedin birev ḳal'a ehlidin (4) bir kişini tutup ser-gerdelerniŋ yanlarıġa kéltürdi. Ol mundaġ ḫaber berdi kim 'Ḳal'a (5) be-ġāyet muḥkem ve içi esbāb-ı ḥarb ve āteş-ḫāne bile memlūdur.' Ammā Rusya memleketidin üç (6) yüz kişi ve yüz Ḳazaḳ bu ḳal'a ehlige der-kār bolġan esbāb ve yaraġ ve ḫil'at ve bularġa (7) oḫşaş nemerselerni arabaġa yüklep çıḳıpdurlar. Értaŋ kéç bu ḳal'aġa kélgüsidürler. (8) Ḳoşbégi ümerā bile maṣlaḥat étip dédiler: Eger bu ḳal'aġa yögürsek köp kişimiz żāyi' bolur. (9) Bes ḳal'aġa daḫl ḳılmay hemol kéle turġanlarnıŋ aldıġa çıḳıp alar bile uruşnı (10) bu söz hemege ma'ḳūl bolup yolġa kirip 'aṣr vaḳtıda ḳaravullar Rus ehliniŋ ḳarasın (11) körüp ser-gerdelerge ḫaber berdiler. Rus ḫalḳı hem ḳaravullarnı körüp arabadın eṭrāflarıġa (12) ḳal'a yasap uruşġa ṭayyār bolup turdılar. Ser-gerdeler leşker bile kélip uruş (13) başlap ol kün ékki kelle bile bir miḳdār olca aldılar. Ol yerde tevaḳḳuf étip aḳşam yene Rus (14) ehlige yögürdiler. Hevā be-ġāyet savuḳ érdi ve ḳar hem yaġmaḳ başladı. Bular bu nevbet (15) hīç iş başḳara almay tört kişileri nā-būd bolup béş kişileri zaḫm-dār bolup (16) ḳayttılar. Ve ḳoşlarıġa kélip tört kün turup andın

soŋ ḳaytıp tört kün (17) yol yörüp Ḳara Damaḳ'ġa kéldiler. Andın Téŋiz'ni yaḳalap Ḳongrat'ġa çıḳıp yene bir néçe küni yol **[302a]** (1) yörüp Ḫıvaḳ'ġa kéldiler. Allahḳulı Ḫān alarġa mihrbānlıḳ körgüzüp Muḥammed Niyāz Yasavulbaşı'nıŋ (2) ornıġa oġlı Raḥmetu'llāh Bay'nı yasavulbaşı étdiler. Hemol yıl ẕü'l-ḳa'deniŋ (3) on béşide Hindūstān'dın Heybet-ṣāhib atlıġ İngilis İngilistān pād-şāhı (4) ṭarafıdın élçi bolup kéldi. Nāmesiniŋ maẓmūnı bu érdi kim 'Köp zamāndın beri (5) Rusya ehli sizler ṭarafge ḥareket étip vilāyetleriŋizni almaḳnı fikridedür. (6) Maḳṣadı budur kim tamāmı Māverā'ün-nehr'ni ve Ḫ̌ārezm ve Ḫorāsān'nı alıp Sīstān üstidin (7) Sind ṭarafıge ötkey. Rusya pād-şāhı bir uluġ pād-şāhdur kim anıŋ leşker ve dost-kāmı (8) ṭa'rīfdin müteġayyirdür. Sizler anıŋ sehl leşkerige hem muḳābil bola alġu dék (9) […][2]dur. Gümān ġālib budur kim yene éllig yıldın soŋ sizleriŋ vilāyetleriŋizni (10) alur. Eger ḫ̌āhlar siz kim vilāyetiŋiz devām ḳolıŋızda turup hīç kişi aŋa müte'arrıż bola (11) almaġay. Vilāyetleriŋizni ḫaṭṭlaşıp bizge beriŋ. Ḫ̌ārezm İngilis yurtı boldı dégen söz (12) iştihār tapsun. Andın soŋ bu ḫavfdın fāriġ bolur-siz. Biziŋ sizge bu sözimiz (13) ḥāşā kim nefsāniyyet yüzidin bolġay. Belki maḥż-ı dostlıḳdır kim ġarezimiz (14) Rusya'ġa Hind yoldın mesdūd étmekdür. Bizdin sizge fā'ide yeter aṣlā żarar yetmesdür. (15) Ḫaṭṭlaşġanda ḫ̌āhişiŋizçe şart-nāme yazduruŋ! Biz ḳabūl éter-miz.' Nāme tamām vesselām. Vaḳtī kim Allahḳulı (16) Ḫān nāme maẓmūnıdın āgāh boldı. Tamāmı erkān-ı devletni cem' ḳılıp maṣlaḥat étdiler. Her kim bir söz ayttılar. (17) Allahḳulı dédi: Ahālī! Ol biziŋ üstimizge yörüş étken érmes. Éllig yılġaça kim bar kim yoḳ. **[302b]** (1) Biz éllig yılda kélür işiŋ endīşesi bile bu kün yurtımızını ḳoldın birevge birmes-miz. (2) Bizdin soŋġılarnı işitmekni ḫ̌āhlar étsünler! Bes élçige mihrbānlıḳlar körgüzüp (3) ser-pāy berip muraḫḫaṣ étdiler. Heybet-ṣāhib-i dirīġ kim 'Bu işde sizlerge köp fā'ide bar érdi. (4) Vaḳtīde peşīmānlıḳ fā'ide ḳılmasdur.' dép bitilgü her murād ḳaytıp kétti. Hemol yıl Muḥammed Emīn İnaḳ'nıŋ (5) medresesi kim çūbīn érdi. Ol Ḥażret Ya'ḳūb Mehter'ge buyurup anıŋ köhne (6) 'imāretin

[2] Bu bölüm metinde silik olduğu için okunamamıştır.

yıḳdurup yaŋıdın taş bile binā ḳıldurdılar. Sene miŋ ékki yüz éllig altıda muḥarrem ayınıŋ (7) on üçide Muḥammed Şerīf Noġay atlıġ tilmaçnı Ḳazaḳlar ittifāḳ bile tutup Ḫıvaḳ'ġa yiberdiler. (8) Allahḳulı Ḫān Muḥarremniŋ on yettiside 'Abdu'llāh Yasavulbaşı'nı Çavdur […][3] (9) yiberdiler. Alar barıp Taş ḳal'ada kişi tapmay rebī'ü'l-evvelniŋ yegirme törtide […][4] (10) mülāzemetġa yetdiler. Hemol kün Manḳıt Dosım Biy'niŋ közleri nā-bīnā bolġan érdi. (11) Anıŋ ornıġa oġlı Bekmān Bég'ni biy éttiler. Andın soŋ Ḫ̌ārezm kārvānın Dutyaḳ'dın (12) ḳutḳarmaḳ üçün Ḫ̌ārezm diyārıdaġı Rusya ehlin kim öz iḫtiyārları bile kétmekke (13) mā'il érdiler. Cem' ḳılıp Ata Cān 'Ālem'ni élçi ḳılıp yanıġa Muḥammed Şerīf Noġay Tilmaç'nı (14) ḳoşup Ḳarlı Yüzbaşı'ġa emr étdiler: 'Sén bularġa bedreḳā bolup barıp uçanġa (15) mindürüp ḳaytġıl!' Bes bular Rusya toġmalar bile menāzil ü merāḥilni ṭayy ḳılıp téŋiz (16) kenārıġa yetip uçanġa mindiler. Ḳarlı Yüzbaşı ḳayttı. Ata Cān 'Ālem Rus esīrleri (17) bile Rusya vilāyetiġa dāḫil boldılar. Fi'l-ḥāl Rusya pād-şāhı Ḫ̌ārezm kārvānıġa **[303a]** (1) ruḫṣat berip tamāmı emvāl u eşyāları bile Ḫ̌ārezm'ge i'ẕā uzatdı. Ve élçini 'izāz ü (2) ikrām bile élçi-ḫāneġa tüşürdiler. Kārvān ḫalḳı ramażān ayınıŋ yegirmeside Ḫıvaḳ'ga (3) kéldiler. Hemol yıl İltüzer Ḫān maġfiret-nişānnıŋ öz mevżi'ide binā ḳılġan medreselerni (4) Raḥmanberdi Biy yıḳıp ornıġa tāzedin medrese binā ḳıldı. Sene miŋ ékki yüz (5) éllig yettide muḥarrem ayınıŋ yegirme törti ve ṣaġīr yılı ḥamelniŋ evvelide çehār-şenbih küni Raḥīmḳulı Töre'ge (6) Allāhu-te'ālā bir oġul kerāmet ḳıldı. Allahḳulı Ḫān ḫoş-ḥāl bolup ol nebīrelerin (7) 'Īsā Töre ismi bile mevsūm étdiler. Uşbu yıl rebī'ü'ş-şānīniŋ yegirme biride Raḥmanḳulı (8) İnaḳ terk-i 'ālem-i beḳā boldılar. Ol evānda Allahḳulı Ḫān Köhne Ürgenç ortasın ḳazdurmaḳġa (9) barıp ḳazu işin tamām étip ḳaytıp érdiler. Bu ḫaberni éşitip Hezāresb'ge 'āzim (10) bolup értaŋ çāşt-gāhda Hezāresb'ge barıp hemol kün cenāze namāzın oḳup (11) ol ḥażretniŋ na'şın kémege salıp Ḥażret-i ḳuṭbü'l-aḳṭāb Pehlivān Ata-arnası bile (12)

[3] Bu bölüm metinde silik olduğu için okunamamıştır.
[4] Bu bölüm metinde silik olduğu için okunamamıştır.

Ḫıvaḳ’ġa yiberdiler. Hemol kéçe kim cum‘a aḳşamı érdi. Seher vaḳtıda Ḫıvaḳ’ġa yetip (13) ‘Ala’addīn ‘Aleyhi’r-raḥme’niŋ civār-ı feyż’ül-envārlarıda medrese-i‘imāretniŋ arḳasıġa muttaṣıl binā ḳılġan (14) cāyda medfūn étdiler. Yaşı ottuz yettige yetmiş érdi. Andın soŋ Mūsā Töre atlıġ yādgār (15) ḳaldı. Allahḳulı Ḫān yetti kün kéçe Hezāresb’de turup āb āş berip Kelāmullāh ḫatm étdürüp (16) andın soŋ Raḥīmḳulı Töre’ni Hezāresb’de ḥākim étip ḳoyup ḳaytıp Ḫıvaḳ’ġa kéldiler. Bu yıl receb ayıda (17) Ata Cān ‘Ālem Feterburḫ’dın kéldi. Yanıda Rusya pād-şāhı élçisi Sergü Femanderiç kélip Rusya **[303b]** (1) pād-şāhınıŋ muḥabbet-nāmesin berip pīş-keşlerin ötkerdi. Mundın bir yıl burun (2) Himmet Şāh ‘ahdın buzup buyurup Allah Yār Ḫān Āṣaf’nıŋ oġlı Muḥammed Ḥüseyn Ḫān başlıḳ (3) Kürdistān ḫānlarıġa Aḫal Teke siz kim memālik-i maḥrūsa fuḳarāsı silkige dāḫil érdi, çapdurup (4) munı Allahḳulı Ḫān éşitip küffār-ı ġāretidin memnū‘ bolġan alamanġa kāfir çapmaḳnıŋ ruḫṣatın (5) berip bu bābda alarnı mehter étip érdiler. Bu yıl şa‘bān ayınıŋ on ékkiside Merv’de olturġan (6) Sarıḳ’dın bir miḳdār alamanġa Meşhed-i eṭrāfge çapmaḳġa barıp Allah Yār Ḫān Āṣaf’nıŋ (7) Kıyādī Muḥammed Velī Ḫān’nı biraz atlıġ bile Taġıstan’da tapıp tutup bağlap Ḫıvaḳ’ġa kéltürdiler. (8) Ve ramażān ayıda ol ḥażret Rusya élçisige Veys Niyāz Baydaş Bay’nı sefāret (9) resmi bile ḳoşup yiberdiler. **Raḥīmḳulı Ḫān’nıŋ Ḫorāsān’da üstige barıp […] [5](10) ṭavāyifin köçürüp kéltürgeni** Uşbu yıl hicretniŋ miŋ ékki yüz éllig yettilençi (11) yılı Allahḳulı Ḫān Raḥīmḳulı Töre’ni Ḫorāsān üstige buyurup Ata Murād Ḳoşbégi ve ‘İvaż Ḫˇāce (12) Şeyḫü’l-İslām ve Ḫudāyār Biy ve Seyyid Naẓar Biy ve Bekmān Biy ve ‘Abdu’llāh Yasavulbaşı ve Raḥmetu’llāh (13) Yasavulbaşı ve Ḳarlı Yüzbaşı ve Muḥammed Emīn Yüzbaşı ve Devlet Naẓar Biy ġayrihümni ḳoşup Yomut (14) ve Çavdur ve Ḳaradaşlı ve Göklen ve Ata ve Şeyḫ çerigi ve ‘Alā li’niŋ ba‘żı bahādırlarını ḫizmetiġa (15) ta‘yīn étdiler. Bes Raḥīmḳulı Töre’ni şevvālnıŋ altısı ve ‘akrebniŋ yegirme yettilençiside (16) Ḫıvaḳ’dın çıḳıp Ḫorāsān ‘azmin étdiler. Ve Ḳabaḳlı’ġa barıp ḳumġa kirip Taḫt Yolı’dın (17) yörüdiler. Yantaḳlı’ġa barġanda

[5] Bu bölüm metinde silik olduğu için okunamamıştır.

Merv ḥāmī Niyāz Muḥammed Bay Sarıḳ ekābiri bile kélip **[304a]** (1) pīş-keşlerin ötkerdi. Ḫān Ḳuduḳı'ġa barġanlarıda Yol Otan ḥākimi Muḥammed Emīn (2) Bég Salur ekābiri bile istiḳbālıġa çıḳtı. Ve Kelāt ḥākimi Muḥammed 'Alī Ḫān iẓhār-ı inḳıyād bile (3) 'arīża-dāşt yiberdi. Andın bir néçe kün yol yörüp Merv şāh-ı cihānnıŋ Köhne ḳal'asınıŋ (4) kim Berim 'Alī Ḫān'nıŋ meşhed-i şānīdindür, üstidin ötdiler ve ol ḥavālīde (5) yatġan evliyā'ullāhdın Ḫˇāce Yūsuf Hemedānī ve Sulṭān Sancar Māẓī ve Pehlivān Aḥmed Zamçı (6) ve İmām Ca'fer Ṣādıḳ Nuru'llāh merḳad-ı hemniŋ ziyāretlerin étdiler. Andın soŋ Merv'ġa barıp (7) bir néçe kün yörüp Mīrzā Ḫān Ḫalīfe bile Şāh Kāmrān'ge muḥabbet-nāme yiberdiler. Ve Ḳutuş (8) Muḥarrem […][6] bile Meymene ḥākimi Mıżrāb Ḫān'ġa yiberdiler. Berdi Muḥammed Ḫān'nı Hezāreh ḫānı Kerīmdād (9) Ḫān'ġa yiberdiler. Ve Yomut Berdi Bahādır Ḫān'nı Taş ḳal'a ḥākimi Velī Muḥammed Ḫān ve Serpīl (10) Nigehbānī Maḥmūd Ḫān ve Andḫūy ḫānı Şāh Velī Ḫān ve Şıbırġan vālīsi Rüstem Ḫān ve Şāh (11) Merdān ḥākimi Şecā'üddīn Ḫān'ġa istimālet-nāme bile yiberdiler. Ve Yomut ser-āmedi durup (12) Ḳılıç Serdār'nı Kūşk'da Cemşidiyye ṭavāyifiniŋ ḫānı Mirzā Aḥmed Ḫān'ġa yiberdiler. Andın (13) soŋ Behberiyye atlıġ mevżi'niŋ mütevaṭṭınları Érsarı ve Çārşengī ahālīsiniŋ ekābiri (14) Ḳāżī Muḥammed Niyāz-dād yene Niyāz İnaḳ başlıḳ bir néçelerni tuḥfe ve pīş-keşler bile kéldiler. Anıŋ soŋġı küni (15) Velī Muḥammed Ḫān'nıŋ kişisi 'Alīmdān Yüzbaşı 'arīża-dāşt kéltürdi. Ve Ḥażretḳulı Yüzbaşı Şāh (16) Velī Ḫān'nıŋ 'arīża-dāştın kéltürdi. Andın soŋ Raḥīmḳulı Töre Merv'din atlanıp (17) Ṭalḥtan Baba 'Aleyhi'r-raḥme'niŋ civārıġa barıp tüşüp élçilerge ser-pāy ve in'āmlar **[304b]** (1) berip muraḫḫaṣ étdiler. Andın yolġa kirip bir néçe menzil yol yörüp Ḥażret Eyyām Bektāş (2) Ruhu'llāh Vech'niŋ ziyāretlerin étip ötüp yolda ékki ḳonup Uruş Tüşken (3) atlıġ menzilge barıp tüştiler. Ol yerde Īrān 'azīmetin terk étip Cemşidiyye ṭavāyifin (4) köçürüp kétmekni yaḫşıraḳ kördiler. Cemşidiyye ṭavāyifiniŋ meskenleri Ḫorāsān (5) vilāyetidin bād-ġayr mużāfātıda Kūşk ve Ḳara Töpe atlıġ mevżi'de érdi. Herāt uluġları

[6] Bu bölüm metinde silik olduğu için okunamamıştır.

(6) ol cemā‘aġa taġallüb ü tasalluṭ körgüzüp āzārlar tégürdiler. Alar bī-ṭāḳat bolup (7) Allahḳulı Ḫān’ġa ‘arīża-dāşt yiberip ṭaẓallüm körgüzüp érdiler. Bu nevbetde hem alar ilḥāḥ (8) ve mübālaġa ḥaddın ötkerdiler. Lā-cerem, Raḥīmḳulı Töre Īrān ‘azīmetin feṯḥ étip Ḫudāyār (9) Biy ve Niyāz Muḥammed Bay ve Muḥammed Emīn Bég ve Ḫudāybergen Yüzbaşı ve Niyāz Muḥammed Yüzbaşı öz nökerleri (10) bile Göklen ve Sarıḳ ve Teke ve Salur ṭavāyifidin Ötemiş ve Toḳtamış ṭāyifesi érdiler. (11) Ve néçe ṭāyife leşker bile Cemşidiyye ṭāyifesiniŋ ṭaraflarıġa yiberdiler. Ékki kündin (12) soŋ ‘İvaż Ḫˇāce Şeyḫü’l-İslām bile ‘Abdu’llāh Yasavulbaşı’nı öz nökerleri bile alarnıŋ (13) izleridin yiberdiler. Alarnıŋ izleridin özleri hem revān boldılar. Yılġunlı bile Mevrī (14) Köprüki’niŋ ortalıḳıda Büzün atlıġ yerge barıp tüştiler. Ol ḳal‘anu ḥākimi Kerīm-dād (15) Ḫān’nıŋ inisi ‘Abdü’l-‘azīz Ḫān tuḥfe ve pīş-keşler bile kéldi. Hemol kün ḫuftendin (16) soŋ Cemşidiyye ṭāyifesiniŋ muṭī‘ bolġan ḫaberi kéldi. İziçe ol ṭāyifeniŋ (17) uluġlarıdın ‘Abdü’l-cabbār Ḫān ve oġlı Kerem Ḫān ve Aḥmed Sulṭān ve ‘İnāyetu’llāh Bég **[305a]** (1) ve Muḥammed Ṣāliḥ Ḫˇāce ve Ḳāżī ‘Ismā‘īl ve İsḥāḳ Ḫalīfe başlıḳ ekşer uluġları iṭā‘at bile (2) alıldı. Raḥīmḳulı Töre hemelerige ser-pāy berdiler. Ve ol yerdin ḳaytıp kélip Aḳça Ḳaya (3) atlıġ menzilge nüzūl étdiler. Ve Cemşidiyye köçü kélip cem‘ bolġunça bir néçe kün tevaḳḳuf étdiler. (4) Ve Raḥmetu’llāh Yasavulbaşı’nı Yomut çerigi bile yiberdiler. Tā kim alarnı tīzraḳ köçürüp kéltürgeyler. (5) Mundın tört kün ötkendin soŋ Ḳara Töpe ve Ḳoş Asya ve Ser Çeşme ve Süher Ḫalīl (6) ve Çārdere atlıġ mevżi‘lerde mütevaṭṭın bolġan Cemşidiyye’niŋ ‘Abdü’l-cabbār Bég başlıġ tamāmı (7) uluġın kiçigin tamāmı emvāl ve aḫşām ve téve ve ḳoyları bile köçürüp kéltürüp leşker-gāhnıŋ (8) bir ṭarafıġa ḳondurdılar. Értaŋ alarnı Merv ṭarafıġa köçürüp Muḥammed Emīn Bég bile Salur (9) sipāhīsin köç ḥarāsetiġa ta‘yīn étdiler. Ve Mīrzā Ḫān Ḫalīfe’ni öz nökerleri bile köçniŋ (10) izidin yörmekge buyurdılar. Ve Yemen diyārıġa hem kişi ta‘yīn éttiler. Andın (11) soŋ Kūşk ḳal‘asınıŋ eṭrāfıda olturġan Cemşidiyye’niŋ vālīsi ‘Abdu’llāh Bég (12) kélip mülāzemetġa yetdi. Raḥīmḳulı Töre aŋa hem köp mihrbānlıḳ körgüzüp

özige (13) ve adamlarıġa şāhāne ser-pāylar berdiler. Értaŋ ‘Abdu’llāh Bég’niŋ hem tamāmı éliniŋ (14) köçi kélip leşkerniŋ bir ṭarafıge tüştiler. Cemşīd’ni köçürüp kélmekke me’mūr bolġan (15) ser-gerdeler hem ḫizmetni bütkerip kélip mülāzemetġa yetdiler. Értaŋ Aḫal Tekesi’din (16) Ötemiş ve Toḳtamış çeriginiŋ ekābiriġa ser-pāy kéydürüp vaṭanlarıġa (17) ḳaytmaḳ ruḫṣatın berdiler. Andın soŋ Mirdād Serdār’nı Semendük ṭāyifesidin yüz öylükni **[305b]** (1) köçürüp Lala Ḫān başlıġ tamāmı ked-ḫüdāların mülāzemetġa yetkürdi. Raḥīmḳulı Töre alarnıŋ (2) hemelerige ser-pāy berip yolġa kirip Mevrī Deryāsı’nıŋ meẕkūr mu‘abberidin ötüp (3) Mirçāḳ cānibiġa ‘āzim boldılar. Behberiyye mevẓi‘in leşker-gāh ḳılıp értaŋ bile Cemşidiyye ṭavāyifidin (4) on béş miŋ öylidin ziyāderaḳ élātnı köçürüp ḳaytġanları müjdesin (5) ‘arīża-dāşt yosunıda yazdurup Ḫ̌ārezm’ġa yiberdiler. Ve Damollā Éş Murād Re’is’ni kim (6) bu seferde Raḥīmḳulı Töre’ge mülāzım érdi. Ḳarlı Muḥarrem bile Çārşengī cemā‘asınıŋ aralarıġa (7) yiberdiler. Tā kim mālı nisābġa yetip zekāt elzem bolġan kişilerdin muvāfıḳ şer‘-i şerīf-i (8) zekāt alġaylar. Alar barıp zekāt alıp kéldiler. Andın soŋ yolġa kirip menāzil ü merāḥilni (9) ṭayy ḳılıp Merv’ġa kéldiler. Kelāt ḥākimi Muḥammed ‘Alī Ḫān tuḥfe ve pīş-keşler bile mülāzemetġa kéldi. (10) Mundın bir néçe kün soŋ Meşhed ḥākimi Allah Yār Ḫān Āṣaf’ed-devle’niŋ Muḥammed Ḫakīm Ḫān (11) Muḥammed Ḥasan Beg atlıġ ékki élçisi muḥabbet-nāme bile kéldiler. Ṣafer ayınıŋ ékkilençisi dū-şenbih (12) küni ‘Ābidīn Muḥarrem Allahḳulı Ḫān’nıŋ muḥabbet-nāmesin kéltürdi. Penc-şenbih küni meẕkūr bolġan (13) élçilerige Bikiş Ḫalīfe’ni ḳoşup Ḫ̌ārezm’ge yiberdiler. Andın soŋ Şāh Murād İnaḳ ve Ādīne Bay Atalıḳ’nı (14) bir bölek leşker bile ba‘żı meṣāliḥ üçün Merv’de ḳoyup atlanıp yolġa kirip Ḫ̌ārezm (15) ṭarāfıġa yörüdiler. Ḳumġa kirip menāzil ü merāḥilni ṭayy ḳılıp Taḫt üstidin ötüp Ḫavžḫān (16) atlıġ yerge kélgende Beg Niyāz Dīvānbégi Allahḳulı Ḫān’nıŋ emri bile Cemşidiyye köçi (17) aḥvālınıŋ ḫaber-dārlıḳı üçün Ḳabaḳlı toġayıġa kélip Ceyḥūn kenārıda yatıp érdi. İstiḳbālıġa **[306a]** (1) çıḳıp mülāzemetġa yetdi. Bes Raḥīmḳulı Ḫān Töre leşker bile Ḳabaḳlı’ġa çıḳıp leşkerni (2) Ata Murād Ḳoşbégi bile ḳırdın

yiberip özi maḫṣūṣ-ı mülāzımları bile kémege kirip Suduk (3) bīşesige yetkende Muḥammed Emīn Töre istiḳbālıġa çıḳıp körüştiler. Yeke Çıḳır'ġa yetkende (4) kémedin çıḳıp atlanıp Hezāresb'ge kélip andın Ḫıvaḳ'ġa kéldiler. Bu seferniŋ imtidādı (5) béş ay érdi. Ékki aydın soŋ Şāh Murād İnaḳ ve Ādīne Bay Atalıḳ ḳalġan leşker bile (6) kélip mülāzemetġa yetdiler. Āgehī bu seferġa bu ṭarīḳada tārīḫ aytıpdur **tārīḫ**

این مژده بهجت اثر (7) چون آکهی که داستماع

تاریخ کرده جستجو فکرش بهر جانب دوید

این فتح رامفتوح (8) شد جمشید لین تاریخ یافت

باید مراوش درساب آنکورخ ادراك دید

Bu tārīḫ (9) 'adüvvda bir kem érdi. 'Amel-i mu'ammā'ī bile aŋa bir ilf iddiḫāl étildi. Çün Cemşidiyye ṭavāyifi Ḫ̌ārezm (10) diyārıġa kéldiler. Allahḳulı Ḫān alarġa Ḳılıç Bay Arnası'nıŋ bir şu'besi kenārıda Ḳubbe Taġı'nıŋ (11) cenūbī étekide mesken ve mezārī' ta'yīn étdiler. Alardın ékki miŋ nöker ḫizmetġa ta'yīn taptılar (12) kim ġayret ve şecā'atda özge nökerlerdin mümtāz érdiler. Hemol yıl Allahḳulı Ḫān Ya'ḳūb Mehter ve Ata Murād (13) Ḳoşbégi'ge buyurup Ḫıvaḳ ḳal'ası eṭrāfın aylanturup bir ḳal'a binā ḳıldılar. Āgehī aŋa bu tārīḫni (14) aytıpdur **tārīḫ**

Āgehī ḫıreddin ḳıldı tārīḫin su'āl

Éylep iẓhār-ı ferec ve dédi ḥiṣār (15) ḫoş binā

Allahḳulı Ḫān bile Emīr Naṣru'llāh'nıŋ aralarıġa nizā' tüşkeniniŋ (16) beyānı Emīr Naṣru'llāh veled-i Emīr Ḥaydar kim anı Bahādır Ḫān dérler, eben 'an ced bu ḫānedānnıŋ (17) ḫuṣūmetide ṣābit-ḳadem érdi. Ammā vaḳt-ı muḳteżāsı bile néçe eyyāmdın biri muvāse bolup **[306b]** (1) bu cihetdin ékki vilāyetniŋ re'āyāsı sūde-i ḥāl érdiler. Bir néçe sebebler bā'iṯ-i nizā' (2) boldı. Ol cümledin ba'żıların raḳam silkige çekmek elzem köründi. Tā kim erbāb-ı dānişġa (3) ma'lūm bolġay kim Ḥaḳḳ ḳaysı ṭarafda ve fesād ḳaysı cānibdedür. Biri ol kim Emīr Naṣru'llāh (4) ḳayta ḳaytadın özініŋ dostlıḳ ve yek-cihetlikin iẓhār étip anı Allahḳulı Ḫān'nıŋ (5) irādetiġa terġīb étdi. Ve nāme yiberip Ḫ̌ārezmiyye'ge revānın tutdurmaḳġa ol bā'iṯ boldı. (6) Allahḳulı Ḫān özin teġāfülġa salıp hīç néme démedi. Yene biri ol kim Himmet Şāh'ġa

(7) hemol ḥażretdin şekve ve şikāyet étip ḫaṭṭ yiberdi. Ol ḫaṭṭ Himmet Ṣāh'ġa temāsdın (8) burun ol ḥażretniŋ mülāzımları Ḫorāsān nevāḥīside Ḳāṣım'nı tutup ol (9) ḫaṭṭnı tapıp alıp Allahḳulı Ḫān'ġa ol ḫaṭṭnıŋ mażmūnın bildürmek kéltürdiler. Allahḳulı (10) Ḫān ol ḫaṭṭnıŋ mażmūnıġa hem iltifāt étmedi. Yene biri ol kim çün Ḳoḳan Ḫānı Muḥammed 'Alī (11) Ḫān veled-i 'Ömer Ḫān kim ẓulm u sitemni şi'ār étip şerī'atnı ḫ̌ār tutup erzāl u evbāş (12) bile ṣoḥbet tüzüp memālik-i niẓāmī ve re'āyā-yı aḥvālıdın ḫaber-dār bolmadı. Lā-cerem, erkān-ı devleti (13) Muḥammed 'Alī Ḫān'dın yüz ḳaytarıp ittifāḳ bile Emīr Naṣru'llāh'ġa 'Kélsün! Yörütni berür-miz.' dép (14) ḫaṭṭ yiberdiler. Emīr Naṣru'llāh barıp alarnıŋ imdādları bile ḳal'aġa kirip Muḥammed 'Alī Ḫān'nı (15) Sulṭān Maḥmūd Ḫān atlıġ inisi bile tutup ḳatl étip Ḳoḳan élíniŋ tamāmı emvālların (16) tārāc étip Ḳoḳan'nıŋ tamāmı ḳal'alarıġa ḥākim ḳoyup ve leşker ḳoyup ḳayttı. Andın soŋ ġurūr (17) peydā ḳılıp Merv'ġa bu mażmūnda nāme yiberdi kim 'Ḳadīmdin Merv bizniŋ yurtımız ve siz ḫalḳ **[307a]** (1) eben 'an ced 'acz-ı ḫiẓmet-kārımız érdiŋizler. Bu vaḳtġaça zamān muḳteżāsıça sizleriŋ aḥvālıŋızdın (2) ḫaber ala almaduḳ. Elḥamdüli'llāh émdi ḳuvvetimiz evvelġıdın ber-recā ziyāde bolupdur. Cehd ve irādemiz (3) bu kim Merv'din Ḫ̌ārezmīlerniŋ taṣarrufları ḳolların kūtāh ḳılġay-miz. Ve başlarıŋızġa (4) sāye-i merḥametimizni salıp sizlerni fāriġü'lbāl étkey-miz. Bes émdi kérekdür kim ḥākimleriŋiz (5) Niyāz Muḥammed Bay ve Muḥammed Emīn Bég'niŋ başların késip yiberip 'ināyet-i şāhāneġa (6) sezā-vār bolġay-sizler.' Bu ḫaṭṭ Yol Otan salurınıŋ aralarıġa yetdi. Muḥammed Emīn (7) Bég bu sözdin āgāh bolup ḳaçıp Niyāz Muḥammed Bay'nıŋ yanıġa barıp vāḳı'anı beyān (8) ḳıldı. Niyāz Muḥammed Bay cüstücū bile ḫaṭṭnı Salur ḫalḳı aralarıdın tapıp alıp Allahḳulı Ḫān'ġa (9) yiberdi. Allahḳulı Ḫān der-ġażab bolup Buḫārā ġarīmin cezm étip buyurdu. Leşker cem' boldılar. (10) Ammā vaḳtī kim Emīr Naṣru'llāh Ḳoḳan'nı alıp öz ṭarafıdın ḥākim ve leşker ḳoyup ḳayttı. Ḳoḳan (11) ḫalḳı Buḫārā biyleriniŋ ẓulm u sitemlerige ṭāḳat kéltüre almay bir aydın soŋ ittifāḳ (12) bile hücūm étip ḥākimlerni tamāmı mülāzım ve leşkeriyyeleri bile tutup ḳatl étdi. Muḥammed 'Alī

Ḫān’nıŋ (13) aḳrabāsıdın Şīr ‘Alī Ḫān’nı tapıp ḫān étip memleketke niẓām berip Emīr Naṣru’llāh’nıŋ (14) ‘adāvetiġa bél baġladılar. Bu ḫaberni Emīr Naṣru’llāh éşitip Ḳoḳan ‘azmi tereddüdide boldı. (15) Allahḳulı Ḫān Ḳoḳan imdādıda öz ‘adāveti iẓhārı üçün Buḫārā üstige yörüş (16) étmekçi boldılar. Ve Salur ḫalḳıdın kim Bahādır Ḫān’nıŋ ḫaṭṭı alarnıŋ aralarıdın (17) çıḳıp érdi. Bed-gümān bolup alardın aḳ-öyli kéltürürge İsmā‘īl Bay veled-i Yūsuf Mehter **[307b]** (1) ve ‘İvaż Ḫˇāce Şeyḫü’l-İslām ve Bégi Yüzbaşı’nı ve Yemreli ve Ata ve Şeyḫ Ḳaradaşlı çerigi bile Merv’ġa (2) yiberdiler. **Allahḳulı Ḫān’nıŋ Çārcūy üstige yörüş étip Lübāb ulusın (3) köçürüp ḳaytġanı** Sene miŋ ékki yüz éllig sekkizde āf-tāb sünbüle burçıda érdi. (4) Ṣa‘bān ayınıŋ toḳḳuzıda penc-şenbih küni Allahḳulı Ḫān oġulları Muḥammed Emīn İnaḳ’nı (5) orunlarıda cāy-nişīn étip Ḫıvaḳ’dın atlanıp Yaŋı Arıḳ’da bir ḳonup Hezāresb’ge (6) bardılar. Andın bir néçe menzil yol yörüp Ḳabaḳlı’ġa bardılar. Ol yerde leşker fevc fevc kélip (7) heme cem‘ boldılar. Allahḳulı Ḫān ṣa‘bānnıŋ āḫiride çehār-şenbih küni Raḥīmḳulı Töre’ni Ata Murād (8) Ḳoşbégi ve Ḫudāyār Biy ve Seyyid Naẓar Biy ve’Abdu’llāh Yasavulbaşı ve Yaḫşı (9) Yüzbaşı ve Yomut ve Çavdur ve Göklen ve Tāze Ḳongrat ve ba‘żı Özbekiyye bahādırlar Çārcūy (10) üstige Ḳır Yolı bile yiberdiler. Raḥīmḳulı Töre leşker ve ser-gerdeler bile barıp Çārcūy’nı muḥāṣara (11) ḳıldılar. Ol eṣnāda éşittiler kim Çaltut atlıġ ḳal‘ada kim bir menzillik yoldur, ehl-i ‘ināddın (12) köp kişi ḳapalıpdurlar. Raḥīmḳulı Töre ser-gerdelerni öz nökerleri bile Çārcūy (13) üstide ḳoyup özleri top top-ḫāne bile Çaltut üstige barıp dervāzesin (14) otlap ḳal‘anı alıp köp kişini ḳatl étip ‘ıyāl u eṭfāllerin esīr étip néme Çārcūy (15) üstige bardılar. Allahḳulı Ḫān Raḥīmḳulı Töre’ni uzatġandın soŋ atlanıp Taş Āḫūr’ġa (16) barıp Muḥammed Murād Bay veled-i Ḳurbān Niyāz Yasavulbaşı kim maşrıḳ cemā‘asınıŋ ser-gerdesi érdi, (17) ba‘żı Özbek yigitleri bile deryādın ötkerip Élcik ve Ḫˇāce Kenefī ve Üsti’niŋ **[308a]** (1) ḳal‘alarınıŋ üstige buyurdılar. Tā kim ol ḳal‘alarnıŋ ebbāleleri iẓhār-ı inḳıyād (2) étseler köçürgeyler. Ve eger iẓhār-ı ‘inād étseler tārāc ḳılġaylar. Alaman sür‘at bile ol (3) ṭarafge ‘azm étdiler. Allahḳulı Ḫān

ramażānnıŋ ġurreside atlanıp yolġa kirdiler. Néçe (4) menzil yol yörüp Élcik ḳal‘asınıŋ muḳābiliġa yetkende Élcik ve Ḫˇāce Kenefī éllériniŋ (5) uluġları kim Muḥammed Murād Bay’nıŋ utrusıġa pīşvār çıḳıp iṭā‘at étip érdiler, (6) kélip ol ḥażretni körüp amān tilediler. Ol ḥażret alarġa mihrbānlıḳlar körgüzüp (7) ser-pāy berip yanlarıġa Ya‘ḳūb Bay’nı ḳoşup yiberdiler. Tā kim alarnıŋ ‘ıyāl u eṭfāl (8) u emvālları bile köçürüp deryādın ötkergey. Bikiş Ḫalīfe’ni ba‘żı sipeh-dārlar (9) bile yiberdiler. Tā kim Muḥammed Murād Bay bile barıp Üsti ve Ḫarāc ḳal‘aların köçürgeyler. Ol kün (10) Allahḳulı Ḫān Ḫˇāce Kenefī mu‘abberiġa barıp tüştiler. Üsti ve Ḫarāc ebbālesiniŋ (11) uluġları kélip iẓhār-ı inḳıyād étdiler. Anıŋ soŋġı künide Nevü Çekes Ḫˇāce ḳal‘asınıŋ (12) ḫalḳı kélip iṭā‘at éttiler. Üç kéçe kündüzgeçe Élcik ve Ḫˇāce Kenefī élleri māl u eşyāları (13) bile meẕkūr mu‘abberdin deryānıŋ cenūbıġa ötdiler. Dū-şenbih küni Élcik ve Ḫˇāce Kenefī (14) éllerin kémege salıp Yusūf Ḫān ve Veys Niyāz Daruġa’nıŋ ḥarāseti bile Ḫˇārezm’ge yiberdiler. (15) Se-şenbih küni Üsti ḫalḳınıŋ köçlerin kémege salıp İbrāhim Şıġavul ve Raḥmetu’llāh Ḳaraköz bile (16) Ḫˇārezm’ge yiberdiler. Hemol kéçe Muḥammed Murād Bay eṭrāfdaġı leşkeriyyesi bile deryānıŋ arḳa ṭarafıdaġı (17) barça élātnı köçürüp deryādın ötüp mülāzemetġa yetdi. Andın soŋ Ḫarāc élidin **[308b]** (1) köçürüp Veys Niyāz Muḥarrem bile yiberdiler. Andın soŋ yolġa kirip bir néçe menzil yol yörüp (2) Çārcūy üstige barıp ḳal‘a eṭrāfın aylanıp şarḳ ṭarafıġa tüştiler. Ve topçılar (3) emr-i ‘ālī bile ḳal‘aġa bir miḳdār top atdılar. Ol eşnāda Allahḳulı Ḫān’nıŋ mizācıġa aġır kesel (4) ‘ārıż bolup ḳal‘a muḥāṣarasın terk étip Ḫˇārezm’ġa ḳayttılar. Ol kün ḳollar (5) ekābiridin ‘Ābidīn Muḥarrem’ni ba‘żı esīrler bile Ḫıvaḳ’ġa yiberdiler. ‘Ābidīn Muḥarrem atın (6) ḳır bile yiberip özi zevraḳçeġa minip barur érdi. Deryāda Ḫˇārezm’din azuḳa alıp kéle (7) turġan üç kémeni uzaḳdın körüp ḳorḳup zevraḳdın çıḳıp toġayġa çıḳıp sür‘at (8) bile piyāde yörüp ölüm ḥālıġa yetkende Bekmān Biy’niŋ ḳoşıġa kim kémeler ḥıfẓı üçün deryā (9) kenārıda érdi. Barıp andın bir at alıp minip ḳayttı. Allahḳulı Ḫān’nıŋ mülāzemetiġa yetip (10) ‘arż étdi kim ‘Ékki yüz atlı Tācīk deryādın ötüp üstimge kéldiler. Alarnıŋ (11) ékevin

multuḳ bile atıp öltürdim. Andın soŋ maŋa kélip ḥamle ḳıla almadılar. ‘Amān ḳutulup (12) piyāde ḫizmetiŋizġa kéldim. Körer künim bar érken.’ dép yıġladı. Allahḳulı Ḫān der-ḥayret bolup (13) deryā lebige kişi buyurup teftīş étip saldılar kim ol aytġan yerlerde düşmendin (14) eşer yoḳdur. Bu azuḳaçılarnı uzaḳdın körüp düşmen gümān étip ġāyet ḳorḳaḳlıḳıdın (15) ber-āsān bolup ḳaçıpdur. Allahḳulı Ḫān der-ḫışm bolup buyurdılar. At yaraġın (16) ḳolıdın alıp hūşıdın kétkünçe tayaḳlatıp bir kéçe savuḳda yalanġaç ḳoydılar. (17) Āgehī aytur **mesnevī**

Kişi kim eger cübn ḳılsa şi‘ār
Él allıda dāyim bolur şerm-sār
[309a] (1) Né yalġuz ḫalāyıḳġa maṭrūd olur
Ḥaḳḳ allıda hem zār-ı merdūd olur
Nā-çār bu cihān içre bed-nāmlıġ
(2) Hem olġusı ‘uḳbīde nā-kāmlıġ
Kişi cübndin tapsa ma‘zūllıġ
Tapar ḫalḳ hem Ḥaḳḳ’ġa maḳbūllıġ

(3) Çün Allahḳulı Ḫān ḳaytıp deryā kenārıge tüşti. Bahādır Ḫān leşker-i ‘aẓīm bile kélip deryānıŋ (4) şimāliyye kenārıġa tüşti. Ol kün Allahḳulı Ḫān menzilde tevaḳḳuf étdiler. Buḫārā çeriginiŋ (5) ba‘żı bahādır yigitleri ḳayrıġa çıḳıp öz özidin oynatıp süren salur érdiler. (6) Emr-i ‘ālī bile topçılar top atıp alarnıŋ birin öltürdiler. Özgeler ḳaçıp müteferriḳ bolup (7) kéttiler. Soŋġı küni Allahḳulı Ḫān ol yerdin köçüp bitig muḳābelesiġa tüştiler. Andın Ḫarāc (8) ḳal‘asınıŋ muḳābiliġa tüştiler. Élcik muḳābiliġa kélgenleride Ḳazaḳ’nıŋ Cānkent (9) mevżi‘ide Baba Cān Ürgençī’ni muḥāṣara ḳılġan ḫaberi kéldi. Yetti kündin soŋ Baba Cān Ürgençī’ni (10) tamāmı a‘vān u enṣārı bile alıp Ḫˇāce Niyāz Biy’niŋ ḳal‘asın muḥāṣara ḳılġan ḫaberi kéldi. (11) Vāḳı‘a bu érdi kim ḳadīmü’l-eyyāmdın beri tamāmı Deşt-i Ḳıpçaḳ Ḳazaḳları Allahḳulı Ḫān’nıŋ (12) ḫarāc-güzārları érdi. Emr-i ‘ālī bile Ḫˇāce Niyāz Biy Ḳazaḳıyye ṭavāyifidin Çömegey ḫalḳınıŋ aralarıġa (13) barıp Aḳ Çöŋül’niŋ bir

menzillik yoḳarısıda Ḳavang deryāsınıŋ cenūbı (14) ve Maylı Özek nehriniŋ şimālī kenārıda bir uluġ ḳal‘a binā ḳılıp ol élniŋ (15) ḥarāsetige ḳıyām körgüzüp ḫarāc u zekātın muvāfıḳ-ı şer‘ ḳılıp alur érdi. (16) Veys Niyāz Bay Ḫān Cānkent mevżi‘ide bir ḳal‘a salıp ol cemā‘anıŋ bāc u zekātın (17) alur érdi. Yavuḳda Veys Niyāz Bay Cānkent’din ḳaytıp kélip ornıġa Bég Niyāz Dīvānbégi’niŋ [309b] (1) birāderi Baba Cān Ürgençī Cānkent ḳal‘asıġa barıp ḳal‘a ehliniŋ ḥükūmetige meşġūl (2) érdi. Bu eṣnāda Ḳazaḳıyye ṭavāyifi şerāret-i Ḳazaḳıyyet muḳteżāsıça bī-sebeb ẓāhir ittifāḳ bile atlanıp (3) bī-kibār Baba Cān Ürgençī’niŋ üstige kélip ḳal‘anı muḥāṣara ḳıldılar. Ve ḳal‘anı alıp (4) Baba Cān Ürgençī’ni heme kişiler bile ḳatlġa yetkürdiler. Andın soŋ hücūm étip barıp (5) Ḫˇāce Niyāz Biy’niŋ ḳal‘asını bir néçe kün muḥāṣara ḳılıp uruş étdiler. Āḫir Ḫˇāce Niyāz Biy (6) eṭrāfdaġı mülāzım ve leşkeriyyesi bile ittifāḳ étip ḳal‘adın çıḳıp Ḳazaḳıyye leşkerige fedāyī-dār (7) ḥamleler étip ġayret bile uruşġa kirdiler. Ḳazaḳlar uruşġa tāb kéltüre almay (8) hezīmetke yüz ḳoydılar. Andın soŋ ḳal‘a üstige kéle almadılar. Belki ol ḥavālīdin (9) köçüp uzaḳraḳ yerlerge barıp ḳondılar. Ammā Allahḳulı Ḫān ramażān ayınıŋ yegirme altısıda (10) Élcik tuşıdın atlanıp Ḳabaḳlı’ġa barıp andın zevraḳġa minip Dāye Ḫatun Ribāṭı’ġa (11) kélip tüştiler. Ol kéçe Teke ve Salur ve Sarıḳ uluġlarıġa ser-pāy ve in‘āmlar berip (12) vilāyetleriġa ḳaytmaḳ ruḫṣatın berdiler. Ve Niyāz Muḥammed Bay ve Muḥammed Emīn Bég’ni alarġa ḳoşup Merv’ġa (13) yiberdiler. Andın soŋ yolġa kirip Kökercinli’ge kéldiler. Ol kün ramażānnıŋ āḫiri (14) érdi. Értaŋ cum‘a küni ol yerde ‘ıyd üçün şāhāne żiyāfet étdiler. Andın yolġa kirip (15) sürūr kélgende zevraḳġa mindiler. Ve Yeke Çıḳır’dın çıḳıp atlanıp Hezāresb’ge kéldiler. (16) Andın şevvālnıŋ yettiside atlanıp şehr ṭarafıġa yörüdiler. Yol eṣnāsıda şeh-zāde (17) ve bég-zāde ve ‘ulemālar istiḳbālıġa çıḳıp Ḫıvaḳ’ġa kéldiler. Ol ḥażret seferde érkende [310a] (1) Rusya élçisi kélip érdi. Ol élçi mülāzemetke yetip pīş-keşlerin ötkerdi. Ġayr-i mükerrer (2) pīş-keşleriniŋ biri bir araba érdi kim be-ġāyet muṣayḳal ve köp altun ve kümüş tuz ve vekīllerige (3) ḫarāc bolġan érdi. Anı taḫt-ı revān dér érdiler. Yene Emīr

Naṣru’llāh’dın Yahyā Ḫˇāce atlıġ bir élçi (4) kéldi. Nāmesiniŋ mażmūnı bu érdi kim ‘Nā-şāyeste işlerdin peşīmān bolduḳ. (5) Ṭaġamız uluġlık étip kéçürsünler. Ékki yurt bir yurt bolup muvāfaḳat minnet-bā‘isi (6) bolsun. Bizlerge dostlıḳda mütteḥid bolup barış kélişi étmek münāsibdür.’ Allahḳulı Ḫān Damollā (7) Muḥammed Resūl’nı élçi ḳılıp élçige ḳoşup yiberdiler. Nāmeleri mażmūnı bu érdi kim ‘Eger Bahādır (8) Ḫān nā-şāyeste işlerdin peşīmān bolġan bolup aytġan sözleride ṣābit-ḳadem (9) bolsalar biz hem muḫālefetni muvāfaḳatġa mübeddel étdük.’ Yene ‘İvaż Ḫˇāce Şeyḫü’l-İslām (10) ve İsmā‘īl Bay kim Merv’ġa aḳ-öyli köçürmekke kétip érdiler. Sarıḳ ve Salur cemā‘asınıŋ (11) aḳ-öylilerin köçürüp kéltürdiler. Andın soŋ Allahḳulı Ḫān ‘Abdu’llāh Yasavulbaşı (12) ve Bégi Yüzbaşı’nı Çavdur ve Yemreli çerigi bile Ḳazaḳ üstiġa yiberdiler. Alar Deşt-i Ḳıpçaḳ’ġa (13) barıp Ḳazaḳlarġa dest-bürd-i ‘aẓīm yetkürüp yene muṭī‘ ve ḫarāc-güzār étip ḳaytıp kélip ‘avāṭıf-ı (14) ḫusrevāne bile ser-efrāz boldılar. **Allahḳulı Ḫān’nıŋ vefātı ve ba‘żı ef‘āl ve ṣıfātı** Vaḳtī kim Allahḳulı Ḫān’nıŋ (15) mizāc-ı şerīfi ṣoḥbetdin münḫarif boldı. Kün kündin marażları istidād tapıp ża‘f (16) ü nā-tüvānlıḳ bisterige yıḳıldılar. Eṭıbbā bir çend mu‘ālecesiġa sa‘r étdiler, fā’ide ḳılmadı (17) Āgehī aytur **mesnevī**

Kişige ger ecel bolur dū-çār
Çékme kūşiş érür bī-kār
İçse cān **[310b]** (1) şerbetin bile bile
Ölür acıdan şarābı ḳātil olur
Bolur er kélse ḳaşıġa loḳmān
Tapa almay (2) ‘ilācnı ḥayrān.

El-ḳıṣṣa maraż kün-be-kün izdiyād tapıp meẕkūr yıl ya‘nī sene miŋ ékki yüz (3) éllig sekkizlençisi āf-tāb ḳavs burçıda érdi. Ẕü’l-ḳa‘deniŋ üçlençisi se-şenbih (4) kéçesi raḥīl-i ‘ālem-i beḳā boldılar. Müddet-i salṭanatları on sekkiz yıl ve eyyām-ı ḥayātları (5) kırḳ toḳḳuz yıl érdi. Ḥażret Pehlivān Maḥmūd ḳaddesi sırrahū’l ‘azīzniŋ civār-ı feyż-āsārıda (6) medfūn boldılar. Ẕāt-ı ferḫunde-ṣıfatları himmet ü ḥamiyyet ḥuleli

bile ārāste ve ḥayā ve edeb-zīveri (7) bile bīrāste érdi. Peyveste cidd ü cehdleri ‘adāletġa hemīşe sa‘y u kūşişleri (8) mekremetke érdi. Hem-vāre küfr ve ‘inād bünyādınıŋ in‘idāmı ve fısḳ u fesād érkeniniŋ (9) inhidāmıġa himmet kemerin baġlap cihād üçün sefer éter érdiler. Salṭanat taḫtıda mütemekkin bolsalar (10) ‘ulemā ve şeh-zāde ve bég-zādeler bile ṣoḥbet tüzer érdiler. Meclisleride mesā’il-i dünyā (11) mükālemesi ve tevārīḫ ve ġazeliyyat müẕākeresi bolur érdi. Ve şi‘r-şināslıḳ ve bezle ve laṭīfe-gūylık (12) bolur érdi. Şerī‘at revācıġa köp cidd ü cehd éter érdiler. Zühd ehlige köp (13) muḫlis ve mu‘teḳīd érdiler. Raḥmetu’llāh-ı ‘aleyh ve ol ḥażretdin yetti oġul ḳaldı. Uluġısı Raḥīmḳulı (14) Töre, ékkilençi Muḥammed Emīn İnaḳ, üçlençi Seyyid Esed Töre, törtlençi ‘Abdu’l-‘azīz Töre, béşlençi (15) Sulṭān Maḥmūd Töre, altılançı Sulṭān Ġāzī Töre, yettilençi Muḥammed Rıżā Töre érdiler. (16) **Onlançı bāb Raḥīmḳulı Ḫān’nıŋ emāreti beyānıda** Ol ḥażret cedd-i büzürg-vārī (17) Muḥammed Raḥīm Bahādır Ḫān’nıŋ zamānlarıda hicretniŋ miŋ ékki yüz yegirme toḳḳuzlançısıda **[311a]** (1) it yılı dünyāġa kélip érdiler. Çün Allahḳulı Ḫān raḥīl-i ‘ālem-i beḳā boldılar. Ol ḥażret Hezāresb’de (2) érdiler. Muḥammed Emīn İnaḳ kemāl-i merdānelıḳdın aḳasıġa nāme bile ḫaber yiberdiler kim ‘Tīz kélsünler! (3) Atamız vefāt taptılar.’ Ve özi ta‘ziye umūrınıŋ techīz ve ser-encāmıġa iştiġāl körgüzdiler. (4) Raḥīmḳulı Töre bu ḫaberni éşitip der-ḥāl atlanıp yolġa kirip se-şenbih küni pişīn vaḳtıda (5) Ḫıvaḳ’ġa kéldiler. Muḥammed Emīn İnaḳ Töre tamāmı şeh-zāde ve bég-zādeler ve erkān-ı devletler (6) ve tamāmı ‘ulemālarnıŋ ictimā‘ ve ittifāḳları bile Raḥīmḳulı Töre’ni ol meclisge çaḳırıp ḫānlıḳ (7) taḫtıġa mindürdiler. Heme mübārek-bādlıḳ ‘alālāsın felek evciġa yetkürdiler. Āgehī bu tārīḫni (8) ayttı **tārīḫ**

اللاه قلى خان معدلت كيش
كان شاه فلك جناب آمد
ازنعمت التفات (9) غاش
عالم همه بهر ياب آمد
جسم عدوان زخوف قهرش
پر رعشُ اضطراب آمد

(10) ناکاه ستسهر بی مدارا
ب کردش انقلاب آمد
از حکم قضابه بستر مرك
آن شاه جهان بخواب آمد
(11) ولها همه ملازمانش
بر آتش عنم کباب آمد
لیکن سرش رحیم قلی خان
کو شاه قمر (12) رکاب آمد
بر تخت پدر جلوس کروه
فرمانده کاکیاب آمد
آکاهی بفکر بو دم امشب
از هاتفم (13) این خطاب آمد
تاریخ برین دو واقفه کوی
فکری توبی صواب آمد
کفتم رنسر ادب (14) کزشته
مه رفته آفتاب آمد

Bu tārīḫ ‘adedde ber-ziyāde érdi. ‘Amel-i ta‘miyye bile ısḳāṭ étipdür. (15) Çün Raḥīmḳulı Töre ḫān boldı. Birāderi Muḥammed Emīn Töre’ni inaḳ étip Hezāresb ḥükūmetiġa (16) ta‘yīn étdi. Ve özge emr ve aḥkām ve ‘ummāl ve nevvābnı kim her birin Allahḳulı Ḫān bir manṣıbġa (17) naṣb étip érdi. Hemelerin öz manṣıblarıda manṣūb étdi. Emīr Naṣru’llāh’nıŋ ṣulḥ ṭalebi bile [311b] (1) yibergen élçilerige Allahḳulı Ḫān maġfiret-nişān Damollā Muḥammed Resūl’nı ḳoşup yiberip (2) érdiler. Emīr Naṣru’llāh yene mükerreren muvāfaḳat irtikābı ve muḫālefet ictinābıġa müş‘ir bolġan nāme yazdurup (3) Seyyid Ḥāmid Ḫˇāce atlıġ bir kimsesige barıp anı Damollā Muḥammed Resūl’ġa ḳoşup yiberdi. Alar Raḥīmḳulı (4) Ḫān’nıŋ cülūsınıŋ törtlençi küni kéldiler. Mundın üç kün soŋ (5) ẕü’l-ḳa‘deniŋ on yettiside Raḥīmḳulı Ḫān Buḫārā élçisige Muḥammed Mūsā Īşān ‘Ālem (6) ve Damollā Muḥammed Resūl’nı ḳoşup birin ḫān-ı maġfūrnıŋ cenāzesi iḫbārı ve birin (7) özleriniŋ cülūslarınıŋ iẓhārı üçün meṣāliḥa bināsınıŋ istiḥkāmı (8) ve Uhud ve Yemen vefāsınıŋ ihtimāmı üçün

yiberdiler. Çün élçiler barıp Emīr Naṣru’llāh’nıŋ (9) mülāzemetiġa yetdiler. Emīr Naṣru’llāh meṣāliḥa bābıda aytġan va‘delerin yüz ḳaytarıp élçilerge (10) muḫālefet-engīz ve ‘ādāvet-āmīz sözler aytıp ḫān-ı maġfūrnıŋ fātiḥā-yı ḫānlıḳı üçün (11) bir kişi ve cülūsnıŋ mübārek-bādlıḳı üçün bir kişini alarġa ḳoşup yiberdi. (12) Élçiler ẕü’l-ḥiccениŋ yegirme ékkiside ḳaytıp kélip mülāzemetġa yetip emīrniŋ meṣāliḥa bābıda (13) aytġan va‘delериniŋ bī-‘itibārlıġın ve özleri bile étken mu‘āmele ve münāẓaraların (14) beyān étdiler. Raḥīmḳulı Ḫān hem emīrniŋ élçilerige ‘adāvet-nümā ve deḫşet-efzā sözler aytıp (15) leşker Allah Aḳa’nı yanıġa ḳoşup Buḫārā’ġa yiberdiler. Yene Rusya pād-şāhıdın Vanilif İske (16) atlıġ bir élçi dostlıḳ bināsınıŋ istiḥkāmı üçün kéldi. Raḥīmḳulı Ḫān aŋa (17) nevāzişler körgüzüp yanıġa Muḥammed Emīn Yüzbaşı’nı ḳoşup Rusya vilāyetiġa yiberdiler. **[312a] (1) Muḥammed Emīn İnaḳ’nıŋ Merv’ġa kétkeni, Emīr Naṣru’llāh kélip Hezāresb’ni muḥāṣara ḳılġanı, İnaḳ (2) Bég Merv’din kélip askeriyyesi ayaḳıda uruş bolġanı, Emīr Naṣru’llāh şikest tapıp (3) Buḫārā’ġa kétkeni** Çün Merv vilāyeti burundın Ḫˇārezm ḫānlarınıŋ ḫarāc-güzārları (4) érdi. Raḥīmḳulı Ḫān ol élniŋ intiẓāmı üçün birāderi Ercümend Muḥammed Emīn İnaḳ’nı Merv’ġa (5) leşker bile nām-zed étdi. ‘İvaż Ḫˇāce Şeyḫü’l-İslām ve Ḫudāyār Biy ve Seyyid Naẓar Biy ve Ādīne Bay Atalıḳ (6) ve Ér Naẓar İnaḳ ve Bekmān Biy ve Ṭaġay Mīrāb ve Ya‘ḳūb Mehter ve ‘Abdu’llāh Yasavulbaşı ve Muḥammed Ya‘ḳūb Bay (7) veled-i gedāy Niyāz Muḥarrem ve ġayrihümni mecmū‘ nökerleri bile yanıġa ḳoştılar. Muḥammed Emīn İnaḳ hicretniŋ (8) miŋ ékki yüz éllig toḳḳuzlançısı ve Muḥarremniŋ yegirme yettilençiside Ḫıvaḳ’dın çıḳıp Ḳara Köl’ġa (9) barıp ḳumġa kirip Saġça Ḳuduḳı üstidin yörüp Bāverd ser-ḥaddige yetkende Aḫal Tekesiniŋ (10) uluġları nökerleri bile ḫiẕmetġa yetdiler. Ṭejen deryāsınıŋ kenārlarıġa barġanlarıda (11) Niyāz Muḥammed Bay ve Muḥammed Emīn Bég Salur ve Sarıḳ ḫalḳınıŋ ekābiri bile kélip mülāzemetġa yetdiler. (12) Ve Env ve Kelāt ked-ḫüdāları ve Seraḫs Tekesidin Ḫˇācem Şükūr ve Oraż Yaġlı başlıḳ (13) heme uluġları kélip mülāzemetġa yetdiler. Ve Andḫūy ḥākiminiŋ hem élçileri pīş-keşler (14) bile kéldiler. On bir kün ol

yerde turup andın soŋ yolġa kirip Merv'ġa bardılar. Ve anda (15) ottuz üç kün turup ol vilāyetniŋ intiẓāmıġa meşġūl boldılar. Ol eşnāda kim (16) rebī'ü'l-evvelniŋ altılançısı ve penc-şenbih küni érdi. Buḫārā'dın ékki kişi kélip Emīr Naṣru'llāh'nıŋ (17) deryādın ötüp Ḫˇārezm üstige barġanın beyān étdi. Vāḳı'a bu érdi kim [312b] (1) Emīr Naṣru'llāh köp zamāndın Merv ked-ḫüdālarıġa pinhānī ḳayta ḳayta kişi yiberip ser-pāy ve in'āmlar (2) ve néçe va'deler bile alarnı Raḥīmḳulı Ḫān'nıŋ muḫālefetiġa terġīb éter érdi. Ol cemā'anıŋ sözlerige (3) firīfte bolup pinhānī iṭā'at étip érdiler. Emīr alar ṭarafıdın dil-cem' érdi. (4) Çün kördi kim Ḫˇārezm leşkeriniŋ köpraḳı İnaḳ Bég bile Merv'ġa kétdiler. (5) Vaḳtnı ġanīmet bilip mekr yüzidin dostlıḳ iẓhārı bile élçi yiberip izidin özi (6) leşker bile atlanıp Ḫˇārezm üstige yörüdi. Deryānıŋ güzeridin ötüp yolġa (7) kirdi. İnaḳ Bég Merv'de bu ḫaberni éşitkendin soŋ nāme yazıp bir ḳāṣıd-ı serī' (8) esīr bile Ḫıvaḳ'ġa yiberdi. Özi hem értaŋ rebī'ü'ş-şānīniŋ yettilençisi cum'a küni atlanıp (9) Ḫˇārezm ṭarafıġa yörüdi. Merv deryāsınıŋ kenārıġa kélgende 'İvaż Ḫˇāce Şeyḫü'l-islām (10) ve Ḫudāyār Biy ve Seyyid Naẓar Biy ve 'Abdu'llāh Yasavulbaşı ve Peyke Yüzbaşı'nı nökerleri bile ilgeri (11) yiberdi. Tā kim Taḫt Yolı bile yörügeyler. Ve ol menzilde ba'żı mühimmāt taḥṣili üçün ékki kün (12) turdı. Andın leşker bile yolġa kirip Keşmān mevżi'iġa tüşüp tört kün turdı. Ve penc-şenbih küni (13) atlanıp Ḳara Töpe'ge yetkende Niyāz Muḥammed Bay'ġa Veys Niyāz Daruġa ve 'Azīzḳulı Dīvānbégi ve Bahādır (14) Yüzbaşı'nı nökerleri bile ḳoşup Merv ḳal'asınıŋ muḥāfaẓatı üçün ḳaytardı. (15) Ve anda bir kéçe bolup cum'a küni atlanıp yolda ékki ḳonup Ḳara Burun atlıġ menzilge barıp tüşüp (16) anda Ādīne Bay atlıġ atalıḳ ve Ér Naẓar İnaḳ ve Bekmān Biy ve Muḥammed Ḫān Ḫˇāce ve Ya'ḳūb Bay'nı leşkeriyyesi (17) bile Çeşme Ḳuduḳı cānibiġa ilgeri yiberdiler. Értaŋ hemol menzilde tamāmı Sarıḳ [313a] (1) ve Salur ve ba'żı Teke ittifāḳ bile yād bolup kélip hey'et-i ictimā' bile İnaḳ Bég'niŋ ordusıġa (2) ḳoyuldılar ammā hīç iş başḳara almadı. Eṭrāfdın béş altı satlıġ téveçini öltürüp ḳaçtılar. (3) İnaḳ Bég vaḳt-ı muḳteżāsıġa ḳarap alarnıŋ izleridin leşker buyurmay köçüp Ḫˇārezm ṭarafıge (4) revāne boldılar. Ammā çün ehl-

i ‘ināḍ ordu-yı Humāyūn’dın bī-neyl-i murād ḳayttılar. Barıp hücūm étip (5) Niyāz Muḥammed Bay’nıŋ ḳal‘asıġa kirip üstige ḳoyulup Niyāz Muḥammed Bay başlıḳ ékki yüz kişini (6) şehīd étdiler. Ba‘żı ecele yetmegenlerni tutup Ḳarlı Yüzbaşı bile kim Necdiyye atlıġ mevżi‘de Çārşengī (7) élige Neyāb’ta ḥākim érdi, baġlap ba‘żı kedḫüdālarġa tapşurup Emīr Naṣru’llāh’nıŋ mülāzemetiġa (8) irsāl étdiler. Ammā vaḳtī kim Emīr Naṣru’llāh deryādın ötüp Ḫˇārezm üstige yörüdi. (9) Raḥīmḳulı Ḫān bu vāḳı‘adın bī-ḫaber anıŋ ṣulḥ ṭalebide kélgen élçisiniŋ sözige (10) firīfte bolup leşker ser-encāmıdın fāriġ érdi. Emīrniŋ Ḳapaḳlı’ġa kélgeni ḫaberin (11) éşitip ser-āsime bolup Ḳongrat ve Ḫˇāce Éli ve Ḳaraḳalpaḳ’da özge éllerniŋ nökerlerige (12) kişi yiberip cem‘ ḳılıp alarġa Raḥmanberdi Biy’ni baş étip yanıġa Töre Atalıḳ ve Allahberdi (13) Atalıḳ ve Şāh Murād İnaḳ ve Ādīne Murād İnaḳ ve yene ba‘żı sipehdārlarnı ḳoşup Buḫārā leşkeriniŋ (14) aldıge çıḳıp uruşmaḳġa yiberdiler. Bularnıŋ izleridin Ata Murād Ḳoşbégi (15) ve Muḥammed Ṣāliḥ Atalıḳ’nı yiberdiler. Vaḳtī kim Raḥmanberdi Biy atlanıp yolġa kirdi. Menāzil (16) ü merāḥil ṭayy ḳılıp Téve Boyun’ġa barıp tüşti. Ol kün rebī‘ü’ş-şānīniŋ sekkizi çehār-şenbih (17) küni érdi. Dārġān’dın béş kişi kéme bile ḳaçıp kélip Buḫārā çeriginiŋ Dārġān eṭrāfıġa **[313b]** (1) tüşkeni ḫaberin kéltürdiler. Vāḳı‘a bu érdi kim bu béş kişi maṣlaḥat bile Dārġān (2) bīşesidin yıġaç çapıp kéltürmekke barıp érdiler. Nā-gāh Buḫārā leşkeridin altmış atlı (3) bularnıŋ üstidin dāḫil bolup tutmaḳçı boldılar. Bular ḳaçıp sür‘at bile özlerin (4) kémege yetkürdiler. Tācīkler izleridin ḳavlap izraḳdın kélgen ékki kişiniŋ izidin (5) yetip nīze urup zaḫm-dār étip ḳaldılar. Ol ḥālda kémege evvelraḳ kirgenler multuḳ atıp ol (6) ékki Tācīk’ni at üstidin ser-nigūn éttiler. Andın soŋ sür‘at bile kémelerin (7) sürüp kélip vāḳı‘anı Raḥmanberdi Biy’ge beyān ḳıldılar. Raḥmanberdi Biy Töre Atalıḳ’nı (8) yüz éllig atlı bile andın ḫaber almaḳġa yiberdiler. Töre Atalıḳ sür‘at bile yol yörüp Dehen (9) Şirin bīşesige barıp emīrniŋ lekşerige uçrap uzaḳdın kördi. Be-ġāyet (10) uluġ leşker érken. Der-ḥāl izige ḳaytıp sür‘at bile kélip Raḥmanberdi Biy’ge ḫaber berdi. (11) Çün Raḥmanberdi Biy’niŋ yanıġa henüz leşker kélip cem‘ bolġanı yoḳ érdi.

El-ḥāl (12) barı béş yüz atlıġ érdi. Bu ḥāl bile Buḫārā leşkerige muḳābil bolmaḳnı maṣlaḥatdın yıraḳ körüp (13) Téve Boyun'dın ḳaytıp kélip Yeke Çıḳır'ġa tüştiler. Értaŋ dū-şenbih küni emīr mevr-i (14) melaḫ dék leşker-i 'aẓīm kélip Fitnek'ke tüşti. Hemol kün ekşer çerigi yetip ictimā' bile (15) Yeke Çıḳır'ġa kélip biyniŋ leşkerige çapavul tégürdiler. Biy azlıḳ cihetidin uruşmanı (16) firār-ı iḫtiyār étip Hezāresb ḳal'asıġa kéldi. Ol kéçe Hezāresb'de bolup értaŋ se-şenbih (17) küni ṣubḥ vaḳtıda ḥāżır leşker bile atlanıp Fitnek ṭarafıġa yörüdi. Buḫārā leşkeri hem Fitnek'din [314a] (1) köçüp Hezāresb 'azmin étip érdi. Biy Hezāresb sevādıdın çıḳmay Buḫārā leşkerige mülāḳī bolup (2) ékki ṭarafın süren salışıp bir miḳdār uruş étdiler. Buḫārā leşkeri köplük cihetidin ġalebe ḳılıp (3) Raḥmanberdi Biy azlıḳ sebebidin meydān kār-zārda pāy-dār bola almadı. Hezīmetke yüz ḳoydı. (4) Seyyid Maḥmūd Töre veled-i Muḥammed Bahādır Ḫān Pehlivān Beg veled-i emir-zāde-i 'aẓam Ḥasan Murād Bég (5) bile Hezāresb ḳal'asınıŋ muḥāfaẓatı üçün ḳalıp biy eṭrāfıdaġı ümerā ve ehl-i sipāh bile (6) Ḫıvaḳ ṭarafıġa kétdi. Ol kün emīr ḳoşunı bile kélip Mihmān kentiniŋ ḳıbleside (7) senger étip tüşti. Hemol kün Buḫārā leşkeridin gürūh-ı enbūh Hezāresb mużāfātıġa (8) çapavul urup İsan çayıġa kélip ḳayttılar. Seyyid Kemāl Ḫˇāce başlıḳ Īşān (9) Çepi'niŋ ekābiri ve ba'żı Béş Arıḳ ked-ḫüdāları kim Īşān Çepi'ġa yıġlanıp érdiler. (10) Ber-āsān bolup öz başları ve 'ıyāl u eṭfālniŋ mu'ālecesi üçün barıp emīrge (11) inḳıyād étip ser-pāy kéyip ḳayttılar. Munıŋ soŋġı küni emīr izdiḥām-ı tamām bile ḳal'a üstige (12) kélip ḳal'a eṭrāfın iḥāṭa ḳılıp ba'żı bahādır ve ser-gerdeleri hey'et-i ictimā'ı bile her (13) bir ṭarafdın at salıp dervāze aldıda baydaḳların ber-pā ḳıldılar. Ve ol (14) yerlerdeki öylerniŋ tārācları meşġūl boldılar. Ol eşnāda ḳal'a (15) içidin bir cemā'a çıḳıp fedāyī-dār ol müfsidlerniŋ ṭaraflarıġa ḥaml ḳılıp (16) bir cemā'a bahādır yigitler piyāde bolup izdiḥām-ı tamām bile dervāzedin çıḳıp alarnıŋ köpraḳların (17) ḳatlġa yetkürüp alarnı ḳal'a ḥavālīsidin yıraḳġa sürüp ḳayttılar. [314b] (1) Ve ḳal'a üstidin oḳçılar top ve zenbūrek ve tüfeng atıp köp kişini oḳdın uçurdılar. (2) Andın soŋ ehl-i fesād yıraḳdın top atıp ḳal'a muḥāṣarasıġa iḳdām körgüzdiler. (3) Vaḳtī kim

Raḥmanberdi Biy Buḫārā çeriginiŋ uruşıġa tāb kéltüre almay basılıp kétti. (4) Hemol kün Raḥīmḳulı Ḫān Ḫıvaḳ'dın atlanıp çıḳıp Ṣad ḥavlıge tüşüp érdiler. Raḥmanberdi Biy'niŋ (5) tamāmı leşkeri eṭrāfġa müteferriḳ bolup kétip yanıda sehl kişi bile kélip Raḥīmḳulı (6) Ḫān'nı körüp vāḳı'anı beyān ḳıldılar. Raḥīmḳulı Ḫān perīşān bolup bu ḥāl bile düşmen (7) üstige yörümekni maṣlaḥat körmey ḳaytıp şehrge dübāre leşker iḥṣārı üçün (8) eṭrāf-ı memālikke ṣabā-i sür'at sürdevüller ve mirrīḫ-i ṣalābet yasavullar yiberip bir miḳdār (9) leşker cem' ḳılıp Şāh Murād İnaḳ'nı ser-leşker étip yanıġa Allahberdi Atalıḳ'nı ḳoşup (10) ve Ḳongrat ve Ḫˇāce Éli ve Ḳaraḳalpaḳ biylerini kim Raḥmanberdi Biy'niŋ yanıda kélip érdiler. (11) Hemelerin béş yüz atlı bile ḳaravul ṭarīḳasıda Hezāresb ṭarafıġa yiberdiler. Āgehī aytur 'Men (12) hemol cemā'aġa hem-rāh érdim.' Çün Şāh Murād İnaḳ meẕkūr bolġan atalıḳlar ve biyler bile (13) atlanıp Ḳārī Ḫˇāce'ġa barıp tüştiler. Ata Murād Ḳoşbégi hem Raḥīmḳulı Ḫān'dın ruḫṣat alıp (14) bir miḳdār leşker bile barıp alarġa ḳoşulup ittifāḳ bile Īşān Çepi'niŋ üstige (15) yörüdiler. Tā kim ol élni Ḫıvaḳ'ġa köçürgeyler. Ḫuftendin soŋ Īşān Çepi'ge (6) barıp ḫˇāhladılar kim alarnı köçürgeyler. Ol cemā'a Tācīk leşkeriniŋ dest-bürdidin (17) ber-āsān bolup köçmediler. Eṭrāflarıġa araba ve özge eşyādın ḳal'a yasap **[315a]** (1) ḫendeḳ ḳazıp iḥtiyāṭ bile olturup érdiler. Alarġa daḫl étmey ḳaytıp Ḳārī ḳal'a (2) eṭrāfın leşker-gāh ḳılıp tüştiler. Munıŋ soŋġı küni Bégi Celven Ḳutuş Muḥarrem kim her biri şecā'at (3) deryāsınıŋ nehengi ve celādet ṣaḥrāsınıŋ pelengi érdiler. Hezāresb ḳal'asıġa (4) kirmekke maḳṣadı bolup ba'żı ḳal'a-dārlıḳ ḥavāyicin alıp ılġar ḳılıp yarım aḳşamda ḳal'a (5) eṭrāfıġa bardılar. Tācīk çerigi serbāz ṭāyifesi bile ḳal'anı iḥāṭa ḳılıp érdiler. Bular aradın (6) berk-i ḫāṭıf dék ötüp ḳal'aġa kirip alıp barġan eşyānı Seyyid Maḥmūd Töre'ge tapşurup (7) ḳaytıp çıḳıp ṣıḥḥat ve selāmet Raḥīmḳulı Ḫān'nıŋ ḥażretlerige barıp 'ināyet-i ḫusrevānedin (8) mümtāz boldılar. Ammā Buḫārā leşkeriniŋ memālik-i maḥrūsaġa dāḫil bolġanıdın yegirme üç kün burun (9) Raḥmetu'llāh Yasavulbaşı Yomut ve Cemşīd leşkeri bile Buḫārā mużāfātınıŋ tārācıġa kétip érdiler. (10) Vardanzi eṭrāfın tārāc étip köp kişi ḳatl étip köp olca bile ḳaytıp

Tācīk Hezāresb'ni (11) tört kün muḥāṣara ḳılġanıdın soŋ rebīʿü'ş-şānīniŋ on altısıda cumʿa küni deryā (12) kenārıġa kélip Gürlen yaḳasıdın ötdiler. Ol kün Raḥīmḳulı Ḫān ol dilīr-i ṣaff-der (13) ve emīr-i mübārezet-i kesr yaʿnī Seyyid Naẓar Bég ibn Muḥammed Naẓar Biy İnaḳ'nı bir bölek ser-gerde (14) ḳılıp yanıġa Ḫˇāceş Muḥarrem'ni ḳoşup dédiler: Raḥmetu'llāh Yasavulbaşı'nı Yomut ve Cemşīd leşkeri (15) bile yanıŋġa alıp Buḫārā eṭrāfıġa barġıl! Seyyid Naẓar Bég fermān mūcibi bile atlanıp yolġa kirip (16) Raḥmetu'llāh Yasavulbaşı'nı yanıġa alıp Yomut ve Cemşīd leşkeri bile Hezāresb ṭarafıge revān (17) boldı. Emīr Naṣru'llāh'nıŋ Gül Muḥammed Serdar atlıġ bir nām-dār ser-gerdesi ḳalʿa-güşāylıḳ üçün **[315b]** (1) gürūh-ı enbūh bile Ḫānḳāh üstige kélür érdi. Seyyid Naẓar Bég Ḫānḳāh üstidin ötkendin (2) soŋ uzaḳdın Buḫārā leşkerin körüp nām-dār bahādırlardın bir cemāʿanı yanıġa alıp (3) leşkerige tartıp berip revāne boldı. Yavuḳraḳ barġandın soŋ Seyyid Naẓar Bég bahādırlar (4) bile bī-kibār Buḫārā leşkerige at ḳoydılar. Tamāmı Yomut ve Cemşīd leşkeri hem at ḳoyup barıp (5) Buḫārā leşkerige aralaşıp ḳatl ḳıla berdiler. Bir miḳdār uruş bolup Buḫārā leşkeridin köp (6) kişi ḳatlġa yetip ḳalġanları hezīmetke yüz ḳoydılar. Bahādırlar izlerige tüşüp (7) sengerige barġunça ḳavlap ḳırıp ḳayttılar. Seyyid Naẓar Bég Raḥīmḳulı Ḫān'ġa ẓafer müjdesi (8) bile ḳırḳ kelle yiberdi. Ve özi Alaca ḳaryesin leşker-gāh ḳılıp tüşti. Meẕkūr aynıŋ (9) yegirmeside dū-şenbih küni 'İvaż Ḫˇāce Şeyḫü'l-İslām ve Ḫudāyār Biy ve Seyyid Naẓar Biy (10) ve 'Abdu'llāh Yasavulbaşı ve Bégi Yüzbaşı Göklen ve tāze Ḳongrat ve Çavdur ve Yomralı çerigi (11) İnaḳ Bég'niŋ emri bile Taḫt Yolı'dın yörüp deryā kenārıġa çıḳıp Buḫārā leşkeriniŋ (12) izidin kéle turġan sürsātlarnı kim ġāyetde köp érdi, hemesin alıp Ḳum (13) içidin Ḳārī Ḫˇāce eṭrāfıdaġı çerigge kélip ḳoşuldılar. Meẕkūr aynıŋ yegirme (14) üçide çehār-şenbih küni Ḳārī Ḫˇāce'de Ata Murād Ḳoşbégi'ge emr-i 'ālī tüşti kim 'Ḳārī (15) Ḫˇāce daġı tamāmı leşkerni alıp Alaca'da Seyyid Naẓar Bég aḳamıznıŋ ḫiẕmetleriġa (16) barsun!' Fi'l-ḥāl Ata Murād Ḳoşbégi tamāmı leşker bile Seyyid Naẓar Bég'niŋ mülāzemetige bardı. (17) Ve ol yerde eṭrāf u cevānibdin çerig kélip bir leşker-i 'aẓīm

boldı. Ol eṉnāda aynıŋ [316a] (1) yegirme altısıda Muḥammed Emīn İnaḳ hem leşker-i ʻaẓīm bile Saġça Ḳuduḳı üstidin kélip şehrge kirip (2) Raḥīmḳulı Ḫān'nıŋ mülāzemetiġa yetip körüştiler. Ve şenbih küni şehrde bolup (3) yek-şenbih küni aḳaları Raḥīmḳulı Ḫān'nıŋ emr-i ʻālīleri bile atlanıp çıḳıp aġır leşker bile (4) Gülbān Bāġ'ġa tüştiler. Andın soŋ Yaŋı Arıḳ'da bir ḳonup Ḳārī Ḫˇāce'niŋ civār-ı (5) feyżāsārıġa barıp leşker-gāh ḳıldılar. Çehār-şenbih küni ol yerde turup Alaca'da Seyyid Naẓar Bég'ge (6) kişi yiberip tamāmı leşkeri bile ṭaleb étip yanlarıġa aldılar. Andın soŋ aynıŋ āḫiride (7) yek-şenbih küni atlanıp Maḳṣad ṭarafıġa ʻazm étdiler. Kün-orta vaḳtıda askeriyyesiniŋ (8) ayaġıdaġı ḳumġa barıp ol yerni leşker-gāh ḳıldılar. Ve ol kün leşkerni (9) fevc fevc deste deste ḳılıp müretteb étip Ata Murād Ḳoşbégi ve Ḫˇāceş Muḥarrem (10) Töre Atalıḳ'nı öz nökerleri bile İşān Çepi'ge yıġnalġan éllerniŋ üstige (11) yiberdiler. Tā kim alarnı şehrge köçürüp yiberip Tācīk üstige barġaylar. (12) Andın soŋ çābük serhenglerdin Bekmān Biy ve Allahberdi Atalıḳ'nı bir cemāʻa bahādırları (13) bile Buḫārā leşkeri üstige yiberdiler. Tā kim barıp aʻdā' leşkeriniŋ (14) bir ṭarafın dest-bürd yetkürüp alarnı özlerige īkār tutup meydāngа çıḳarġaylar. (15) Bahādırlar sürʻat bile yolġa kirip barıp Buḫārā leşkeriniŋ ḳaravulıġa uçrap (16) barçasın ḳatlġa yetkürdiler. Emīr Naṣru'llāh bu ḥāldın āgāh bolup tamāmı leşkeri bile (17) atlanıp Seyyid Muḥammed Gūlīdā biylerniŋ izleridin yetip uruş saldılar. Biyler bir miḳdār [316b] (1) uruş étip kördiler. Düşmen leşkeri turġan salı köpelip eṭrāf u cevānibdin (2) hücūm étip kéledürler. Bā-vücūd azlıḳ alar bile muḳābil bolmaḳnı maṣlaḥat körmey uruşa (3) uruşa kim kim ḳayta berdiler. Ol eṉnāda Ata Murād Ḳoşbégi ve Ḫˇāceş Muḥarrem ve Töre Atalıḳ İşān (4) Çepi élin köçürüp şehrge yiberip özleri Bekmān Biy'niŋ mededige barur érdiler. (5) Kördiler kim Buḫārā leşkeri kent içide ve ḳum saṭḥıġa yıġmay mevr-i melaḫ dék kéledür. (6) Bular hem Bekmān Biy bile ḳoşulup gāh uruşup gāh ḳaçıp düşmenni izlerige īkār turup (7) kéç pişīn vaḳtıda Ās ḥudūdıġa kélip leşker-gāhıġa yetüştiler. Buḫārā leşkeri bu leşkerni (8) körüp ol yerde tevaḳḳuf étip ṣaffların rāstlaşıp ṭabl-ı ḫabekni ṣıraġa kirgüzdiler. (9) İnaḳ bégler

hem tamāmı leşker bile sengerdin çıḳıp Buḫārā leşkerige muḳābil bolup ṣaff (10) tarttılar. ‘Ālī-i mekān ve şecā‘at-nişān şeh-zāde ve bég-zādelerin İbrāhim Bég (11) ibn ‘İvaż Biy İnaḳ’nıŋ ve Muḥammed Fāżıl Biy’niŋ oġulları Muḥammed Yūsuf Bég ve Muḥammed Ya‘ḳūb Bég. (12) Ve Ḳutluḳ Murād İnaḳ’nıŋ oġulları ‘Abdu’llāh Bég ve ‘Ubeydu’llāh Bég. Ve Muḥammed Naẓar İnaḳ’nıŋ (13) oġlanları ‘Abdu’r-raḥman Bég ve dilīr-i ṣaff-şiken Seyyid Naẓar Bég ve Muḥammed Niyāz Bég. Ve Ḥamzād Bég’niŋ (14) oġlanları Pehlivān Bég ve Seyyid Aḥmed Töre ibn Muḥammed Raḥīm Ḫān cennet-mekān (15) kim anı Bahādır Töre hem dérler ve Mūsā Töre ibn Raḥmanḳulı İnaḳ. Ve Allahverdi Töre’niŋ (16) oġlanları Baba Cān Bég ve Raḥīmberdi Bég ve Ḫudāybergen Bég ve Yūsuf Bég’niŋ (17) oġlı Muḥammed Kerīm Bég. Ve Muḥammed Ya‘ḳūb Bég’niŋ oġlı ‘Abd Kerīm Bég. Ve Muḥammed Emīn Bég leşkerni düşmenniŋ **[317a]** (1) uruşıġa terġīb étip uruş meydānıġa pey-der-pey at salıp merdānelıḳ bile uruşnı (2) ḳızdurur érdiler. Āgehī aytur **mesnevī**

Ékki sarıdın ḳaḳılıp ṭabl-ı ḫabek
Çıḳıp ortaġa (3) yıllar étmey direng
Biri ḳaṣdıġa biri éylep cedel
Ḳılıp nīze bir bir kār u bedel
Āgehī ol (4) munı bu ṭarafge sürüp
Güher bu anı ol ṭaraf tégürüp
Tüzülüp rüsūm-ı cidāl ve telāş
(5) Bu yaŋılıġ zamānı telāş érdi fāş

Başḳa bahādırlar hem şeh-zādelerniŋ ġayretleridin körüp (6) ḳuvvet tapıp uruşġa kirdiler. Āgehī aytur ‘Ol eşnāda men İnaḳ Bég’niŋ ḫizmetleride (7) érdim. Leşkeriyyedin bir fevc bahādır ve nām-dār yigitler bile meni şeh-zādelerniŋ mededlerige (8) yiberdiler. Bizler sür‘at bile Raḥmetu’llāh Yasavulbaşı’nıŋ yanıġa barduḳ. Ol tūġ astıda (9) turup érdi. Bizlerni körüp ḳavī-dil bolup hememiz hey’et-i ictimā‘ ve livā’-yı ḫūrşīd-şi‘ār (10) bile dilīr-āne at salıp düşmenġa nīze salım

yavuḳraḳ barduḳ. A‘dā’ leşkeri (11) burundın şüce‘ā-yı düşmen şikārnıŋ dilīr-āne ḥamlelerige taḥammül éte almay nāmūs yüzidin (12) büzürg turġan érkenler. Bizler hem barıp uruşġa kirgendin soŋ bī-kibār hezīmetke (13) yüz ḳoydılar. Emīr Naṣru’llāh hem ṣaff tartıp izraḳda turġan érken. Anıŋ hem ṣaffı buzulup (14) hemeleri şikest-i fāş tapıp Buḫārā leşkeri ġāyet serāsimelıḳdın birbiri üstige (15) yıḳılıp pāy-māl-ı merākib bolup barur érdiler. Şeh-zāde ve bég-zādeler ve ümerā ve (16) bahādırlar izlerige tüşüp ḳatl ḳıla berdiler.’ Āgehī aytur **mesnevī**

Andaġ ḳaçıp ol gürūh (17) kīn ḫˇāh
Kim seyrdin ol ṣaffetke rūbāh
Cān u hemi bile bolup şitābān
İḫlāṣ ile **[317b]** (1) ḳaṭ‘ étip beyābān
Ba‘żı ‘adüvv oldı ‘āzim-i ḳum
Ḳum içre vücūdı éyledi kem
Her birisi (2) ber-ṭaraf ḳılıp ‘azm
Ölmekni özige éyleben cezm
Bir sarı firār étip emīri
Bir sarıġa (3) Muḥarrem vezīri
Başıġa tüşüp ‘aceb ḳara kün
Sıçḳan tüşüki bolup miŋ altun
İzdin (4) yetben sipāh-ı cerrār
Āyīn-i celādet éylep iẓhār
Ba‘żı yaturup sinān-ı ḫūn-rīz
A‘dā’nı (5) at üstidin alıp tīz
Ba‘żı çékiben ‘adüvvġa şemşīr
Andın yıḳıban yer üze bir bir (6)
Nā-kār oluban ‘adüvv silāḥı
Bolmay biri bā‘iṣ-i felāḥī

Ḳalḳanlar olup ḳamer kibi (7) şaḳḳ

Her sarı yatıp yer üze mülṣaḳ

Atlar yörüben basıp licāmın

Salmay (8) ḳoyarın ḳayanġa kāmın

Düşmen éli ḳatli‘ām taptı

Aḫbāb-ı murād kām taptı

Buḫārā leşkeri (9) ‘aṣr vaḳtıda şikest tapıp bahādırlar ḫuftenġaça izlerige tüşüp murādlarıça ḳırıp Yūnus (10) Ḫˇāce başlıḳ tört ser-gerdeniŋ ékki yüz kişi bile esīr étip sekkiz ḳarabaş tūġ ve éllig (11) baydaḳ ve be-ġāyet köp at ve yaraġ ve esbāb olca ḳılıp ḳayttılar. Ol kün eṣnāf-ı (12) leşkeriyyedin andaġ kişi kim érdi kim öz ḥālıġa köre iş körgüzüp baş késip esīr (13) tüşürmegen bolġan. Āgehī aytur ‘Men hem te‘āḳub eṣnāsıda Şīr Şālī ayaḳıda a‘dā’-yı devletdin (14) biriniŋ izidin yetip nīze bile urup atdın yıḳdım. Fi’l-ḥāl Yomut’dın ékki üç (15) kişi kélip başın késdiler. Yomut’dın zorlıḳ tapıp miḥnetim köydi.’ El-ḳıṣṣa ḫuftendin (16) soŋ bahādırlar ḳaytıp kélip İnaḳ Bég’niŋ mülāzemetige yetdiler. Éşitildi kim (17) Emīr Naṣru’llāh leşkeridin cüdā bolup üç tört mülāzımı bile adaşıp kölge kirip **[318a]** (1) yol tapmay su balçıġ içide sehergeçe ser-gerdān bolup Béş Arıḳ ḫalḳınıŋ evbāşlarınıŋ (2) delāleti bile ṣubḥ vaḳtıda ḳoşıġa barıpdur. Értaŋ cum‘a küni cümād’el-evvel’niŋ (3) ġurresi érdi. İnaḳ Bég tamāmı tūġ ve baydaḳ ve esīrlerni ékki yüz kelle bile (4) Ḫıvaḳ’ġa yiberdiler. Andın soŋ kelle késkende esīr tüşürgen ve iş körsetgen (5) bahādırlarġa in‘ām ve ser-pāylar berdiler. Ammā Emīr Naṣru’llāh köŋlige ḫavf ve bir iş (6) éşitile tapıp dū-şenbih küni seher vaḳtıda köçüp sür‘at bile Buḫārā ṭarafıge yüz ḳoydı. Kün (7) çıḳġandın soŋ İnaḳ Bég bu ḫaberni éşitip ḫˇāhladılar kim tamāmı leşker bile (8) alarnıŋ izlerige tüşüp Buḫārā’ġa ḳavlap ḳırġaylar. Erkān-ı devlet ‘arż étdiler (9) kim ‘Ḳaçġannıŋ izidin ḳavmaḳ yaḫşı érmesdür. Émdi münāsib devlet (10) budur kim aŋa daḫl étilmey ḳaytıp Ḫıvaḳ’ġa barılġay!’ Bu söz İnaḳ Bég’ge ma‘ḳūl (11) tüşüp Hezāresb ekābiriġa ser-pāy ve in‘āmlar berip andın soŋ ḳaytıp Ḫıvaḳ’ġa kéldiler. (12)

Raḥīmḳulı Ḫān inilerige tamāmı şeh-zāde ve bég-zādelerġa mihrbānlıḳlar körgüzüp (13) sekkiz küngeçe tamāmı ümerā ve ser-ḫayl ve ‘ammāl ve nevvāb ve ekşer leşkeriyye ser-pāy ve in‘āmlar berip (14) hemeni ḫoş-ḥāl étdiler. **Raḥīmḳulı Ḫān’nıŋ Çārcūy üstige yörüş étkeni, ba‘żı (15) vāḳı‘ātnıŋ ẓuhūrġa yetkeni** Hicretniŋ miŋ ékki yüz éllig toḳḳuzlançısı (16) ve mīzāna ve āḫiri ve şa‘bān ayınıŋ yegirme yettiside cum‘a küni Raḥīmḳulı Ḫān leşker cem‘ (17) ḳılıp atlanıp Ḫıvaḳ’dın çıḳıp Çārcūy ṭarafıge yörüş étdiler. Pehlivān Ata ‘Aleyhi’r-raḥme’niŋ **[318b]** (1) arnalarınıŋ saḳasıġa barıp tüşkenleride Seraḫs Tekesiniŋ (2) uluġlarıdın Ḫˇācem Şekūr Serdār iẓhār-ı i‘tiḳād üçün kélip ‘atebe-būslıḳġa (3) yetdi. Suduk toġayıġa tüşkenleride Ḳoḳan ḫānı Şīr ‘Alī Ḫān’dın Ḳarabaşdād Ḫˇāce (4) atlıġ kişisi élçi bolup muḥabbet-náme kéltürdi. Andın köçüp Dehen Şir bīşesige barıp (5) ḳır üstige çıḳıp tamāmı leşkeriyyeni fevc fevc naẓarlarıdın ötkerip at ve yaraġların (6) körüp bār-gāhlarıġa tüştiler. Munıŋ soŋġı küniniŋ kéçesi ḳaravullar İsbāz (7) mevżi‘ide Tācīk’niŋ çapavulçılarıġa şikest berip kişini tutup kéltürdiler. Vāḳı‘a bu (8) érdi kim Çārcūy ḥākimi yegirme atlını saylap her ḳaysıġa yegirme ṭılā bayraḳ alıp Ḫıvaḳ (9) tevābi‘idin til tutmaḳ üçün yiberip érdi. Ol eşnāda leşker nuṣret-i eşerdin on nefer (10) bahādır yigit ḫaber tutmaḳ üçün ḳaravul ṭarīḳasıda Çārcūy ṭarafıge barur érdiler. İsbāz (11) mevżi‘iġa yetkende hemol yegirme atlıġa yoluḳup fedāyī-dār at saldılar. Alar hezīmetke yüz ḳoydılar. (12) Bular sür‘at bile izleridin ḳavlap birin tutup kéltürdiler. Értaŋ Raḥīmḳulı Ḫān (13) Ḫˇāceş Muḥarrem ve Raḥmetu’llāh Yasavulbaşı’nı Yomut ve Yemreli çerigidin miŋ güzīde atlıġ bile (14) deryādın ötkerip Buḫārā ṭarafıge yiberdiler. Andın soŋ Dehen Şir’din köçüp Burlı Tepe’ge (15) barıp tüştiler. Ol ‘Abdu’llāh Yasavulbaşı kim Çavdur ser-gerdesi érdi. Leşkerniŋ (16) saḳasıġa ta‘yīn étdiler. Aḳ Ribāṭ’ġa barġanlarıda şehrdin ‘Ubeydu’llāh Bég (17) ibn Ḳutluḳ Murād İnaḳ merḥūmınıŋ vefātı ḫaberi kélip fātiḥā-yı ḫānlıḳı üçün İbrāhīm **[319a]** (1) Bég veled-i kebīr ‘İvaż Biy İnaḳ’nı iberdiler. Hemol kün Yol Otan salurıdın Ḳaraḳaş-dār’nı (2) ‘Abdu’r-raḥmān Āzāde bile élçi ḳılıp istimālet-náme bile yiberdiler. Andın soŋ Aḳ Ribāṭ’dın (3) atlanıp Dārġān

Ata’nıŋ ziyāretin étip deryā kenārıġa tüşüp Seyyid Muḥammed Töre veled-i Muḥammed Raḥīm (4) Ḫān cennet-mekānġa ḳarabaş tūġ berip miŋ kişiniŋ ser-gerdelikin tefvīż étdiler. (5) Andın Aṯuz Ḳırı’ġa barġanlarıda Ḫˇāceş Muḥarrem ve Raḥmetu’llāh Yasavulbaşı ve Töre Atalıḳ (6) Buḫārā’dın kéldiler. Vāḳı‘a bu érdi kim alar emr-i ‘ālī bile Üç Oçaḳ tuşıdın kéme (7) bile deryādın ötüp deryānıŋ arḳa kenārıdın yörüp Buḫārā şehriniŋ levāḥıḳıdın (8) Ḫayr Ribāṭ tümeniniŋ bir ṭarafıdın dāḫil bolup Cengān atlıġ bir ḳal‘anı ḳamap bükürüp (9) aldılar. Yüz kelle késip yüz kişini esīr étip köp olca bile ḳaytıp kéldiler. Raḥīmḳulı Ḫān alarġa (10) ser-pāylar berip esīrlerni Ḳābil Bay Ürgençī bile Ḫıvaḳ’ġa yiberdiler. Andın soŋ köçüp (11) Kökercinli’ge barıp Raḥmetu’llāh Yasavulbaşı’nı Yomut çerigi bile muḳaddime-i sipāh ḳılıp bir menzil (12) ilgeri yiberdiler. Andın soŋ atlanıp bir néçe menzil yol yörüp Üsti ḳal‘asınıŋ (13) muḳābelesiġa barıp tüştiler. Ol kün ḳaravullar Çārcūy’dın bir esīr ve ékki kelle (14) kéltürdiler. Evveldin köçüp yol eṣnāsıda a‘dā’-yı devlet deryādaġı kémeleridin (15) yetti kémeni aldurup bitig muḳābelesiġa yetip deryā kenārıġa tüştiler. Ol kün ehl-i ‘ināddın (16) yüz öyli Çārcūy eṭrāfıda bir ḥavlıge ḳamalġan érken. Yomut leşkeri üstidin (17) dāḫil bolup hücūm étip ġalebe bile ol ḥavlıge kirip hemelerin esīr étip mālların olca [319b] (1) ḳılıp kéltürdiler. Ol ḥażret esīrlerni Devlet Naẓar Biy’ge tapşurdılar. Andın (2) Buryabaf mevżi‘iġa kim Çārcūy yavuḳıdadur, tüşüp leşker-gāh ḳıldılar. Şevvālnı (3) ékkilençisi penc-şenbih küni Muḥammed Emīn İnaḳ başlıḳ bir néçe ser-gerdeni öz nökeri bile Lübāb (4) mütevaṭṭınlarınıŋ tārāclarıġa yiberdiler. Ve her kün bir fevcni Çārcūy muḥāṣarasıġa (5) ta‘yīn étdiler. Ve Ya‘ḳūb Bég veled-i emīr-zāde Muḥammed Fāżıl Biy’ni Ḳıpçaḳ ve Ḳaraḳalpaḳ yigitleri (6) bile Nerizim ṭarafıġa yiberdiler. Ya‘ḳūb Bég yüz esīr ve yüz kelle ve köp olca bile kéldi. (7) Şevvālnıŋ onlançı küni Emīr Naṣru’llāh’nıŋ oġlı top top-ḫāne ve köp leşker bile kélip (8) urdı. ‘Ālī-i muḳābil Seyyid der-i deryā kenārıġa tüşti. Ékki ṭarafdın bir miḳdār top atıştılar. (9) Ḫˇārezm topçıları top bile urup alarnıŋ cem‘iyyetlerin buzdılar. Ol kün ol ḥażret (10) sekkiz kémeni mergendin toldurup yiberdiler. Tā kim a‘dā’ ḳoşunınıŋ bir

ṭarafıdın barıp (11) atḳulap ḳaytġaylar. Alar deryā yüzidin Buḫārā leşkeriniŋ yavuḳıġa barıp (12) tüfeng-endāzlıḳġa iştiġāl körgüzdiler. A‘dā’ çerigidin cemī‘ kişiler köp mergenler (13) bile hücūm étip at saldılar. Bu mergenler ġayret bile şemḫāl atmaḳġa meşġūl boldılar. (14) Ve alarnıŋ köprekin oḳdın uçurup şikest berip yiberdiler. Ol (15) gürūh şerāret-pejūh dübāre silki-i cem‘iyyetke in‘iḳād berip hücūm-ı tamām bile fedāyī-dār (16) at salıp deryā lebide mergenleriniŋ üstige kéldiler. Mergenler azlıḳ (17) cihetidin kémege kirip kémelerin sürmekke muḳayyed boldılar. Tācīkler hücūm [320a] (1) étip kémelerge sürmekke fırṣat bérmey üç kémeni tutdılar. Kéme ehli özlerin suġa taşlap (2) yüzüp deryā ortalıḳıda bir ḳa yerge çıḳtılar. Alardın béş kişi żāyi‘ boldı. Özgelerin (3) bu ṭarafdın kéme yiberip alıp kéldi. Ol kün İnaḳ Bég Perverd ṭarafıdın kéldiler. Anıŋ (4) vāḳı‘ası bu érdi kim çün İnaḳ Bég aynıŋ ékkiside emr-i ‘ālī bile ‘azm étdiler. Üç (5) künde Perverd ḳal‘asıġa barıp üç kün muḥāṣara ḳılıp eṭrāf u cevānibdaġı élātġa (6) leşker yiberip tārāc étdürdiler. Andın soŋ emr-i ‘ālī bile muḥāṣaranı terk étip aynıŋ (7) toḳḳuzıda cum‘a küni ḳaytıp kéldiler. Andın soŋ Raḥīmḳulı Ḫān ol yerdin ḳaytıp bir menzil (8) yol yörüp tüştiler. Ol eṣnāda Çārcūy ṭarafıdaġı ḳaravullardın ḫaber kéldi kim (9) ḳal‘aġa özge ṭarafdın leşker kélip kirgen érken. Bu kün çıḳıp bizlerge ġālib kélgü (10) dék vāḳı‘a bu érdi kim çün Emīr Naṣru’llāh Raḥīmḳulı Ḫān’nıŋ deryā kenārıda tevaḳḳuf étkenlerin (11) éşitdi. Ḳarşı Özbekiyyesidin leşker-i ‘aẓīm müretteb étip Çārcūy ḳal‘asıġa (12) yiberdiler. Ol leşker aḳşam kélip ḳal‘aġa kirip ṣubḥ vaḳtıda ḳaravullar ḳaṣdıġa (13) atlandılar. Raḥīmḳulı Ḫān İnaḳ Bég’ni ba‘żı sipeh-dārlar bile ol ṭarafge (14) yiberdiler. İnaḳ Bég barıp alarnıŋ üstige hücūm étip şikest berdi. (15) Alar ḳal‘a astıġa barıp yafnıŋ cenūbıda ṣaff tartıp rāstda mergen (16) yatḳurup multuḳ atmaḳġa meşġūl boldılar. Leşker ẓafer-i eṣer hem a‘dā’ muḳābiliġa barıp (17) ṣaff tarttılar. Ba‘żı dil-āverler meydānġa at sürüp a‘dā’ ṣaffıġa pey-der-pey ḥamleler tégürdiler. [320b] (1) Buḫārā leşkeriniŋ hem bahādırları meydānġa at sürüp çāşt-gāhdın (2) pişīnġaça ékki ṭarafdın meydānġa at salışıp uruş ma‘rekesin ḳızdurdılar. (3) Buḫārā leşkeridin bir sīr terkīb yigit meydānıda

celādet iẓhārın aytar érdi. Bu ṭarafdın (4) bir bahādır yigit atıġa mihmīz berip barıp yigitni nīze bile urup atdın yıḳtı. (5) Başḳalar hem hücūm étip başın késtiler. Ve Buḫārā bahādırlarıdın yene birini multuḳdın (6) uçurdılar. Andın soŋ a‘dā’ leşkeri kim kim özlerin berk yerlerge tartıp ‘arṣa-i (7) kār-zārdın şebāt ḳademin çékti. İnaḳ Bég hem çeriglerniŋ ḥarb-gāhınıŋ nā-ḳolay (8) ve nā-hemvārlıḳı cihetidin bahādırlarnı uruş meydānıdın ḳaytarıp pişīndin soŋ (9) ḳaytıp leşker-gāhġa kéldiler. Értaŋ Raḥīmḳulı Ḫān leşker bile köçüp şikār ṭarīḳası (10) bile ḳaytıp revāne boldı. Kélip Élcik tuşıġa tüşti. Andın köçüp İsbāz (11) bīşesige barġanda Yomut nökerler mülāzemetġa yetdiler. Andın soŋ yolġa kirip menāzil (12) ü merāḥilni ṭayy ḳılıp bir néçe kündin soŋ Ḫıvaḳ’ġa kéldiler. Bu seferniŋ imtidādı (13) altmış kün érdi. Hicretniŋ miŋ ékki yüz altmışlançısı rebīʿü’l-evvelniŋ (14) on béşlençiside élçi ‘Abdu’l-hādī Ḫˇāce ṣulḥ ṭalebi bile Ḳarlı Yüzbaşı (15) ve ‘Abdu’r-raḥman Āzāde’ni alıp kéldi. Vāḳı‘a bu érdi kim çün Emīr Naṣru’llāh kördi. (16) Ḫˇārezm köp ḳal‘aların alıp vīrān étdiler. Muŋa hīç ‘ilāc éte almadı. Lā-cerem, (17) muvāse ve mudāredin özge tedbīr tapa almadı. ‘Abdu’l-hādī Ḫˇāce’ni élçi ḳılıp Ḳarlı Yüzbaşı kim **[321a]** (1) Merv tevābi‘idin Fezī mevżi‘iniŋ ḥākimi érdi, Niyāz Muḥammed Bay’nıŋ vāḳı‘asıda Sarıḳ (2) müfsidleri tutup Buḫārā’ġa éltip érdiler. Ve ‘Abdu’r-raḥman Āzāde’ni kim Salur ḫalḳıġa (3) élçi bolup barġanda alar tutup Buḫārā’ġa éltip érdiler. Ol ékevin meẕkūr élçige (4) ḳoşup yiberdi. Rebīʿü’ṯ-ṯānīniŋ on sekkizide Raḥīmḳulı Ḫān hem ol élçige Raḥmānberdi (5) Āḫūnd’nı ḳoşup Buḫārā esīrleridin ékki esīrni alarġa hem-rāh ḳılıp yiberdiler. (6) Ve Bikiş Ḫalīfe kim Himmet Şāh’nıŋ élçisige ḳoşulup Ṭehrān’ġa kétip érdi. (7) Himmet Şāh tuḥfe ve pīş-keşler bile Şehvār Ḫān’nı aŋa ḳoşup yiberdi. Bular cümādi’el-evvelniŋ (8) üçide kélip mülāzemetġa yetdiler. Aynıŋ on toḳḳuzıda Ḫoḳand’ġa (9) kétken élçiler Şīr ‘Alī Ḫān’nıŋ ḳoşġan élçisi Ḳarabaşdād Ḫˇāh pīş-keşler (10) bile kéldi. Recebniŋ on yettiside Raḥmanberdi Āḫūnd Emīr Naṣru’llāh’nıŋ ḳoşġan (11) élçisi Feṯḥu’llāh Ḫˇāce Ṣadr bile pīş-keşler alıp kéldi. Ṣa‘bānnıŋ āḫiride Şehvār Ḫān’ġa ruḫṣat berip (12) yiberdiler. Ramażānnıŋ altısıda Ḳarabaşdād Ḫˇāh’ġa Yūsuf Bég’ni

élçi ṭarīḳasıda (13) ḳoşup Ḫoḳand'ġa yiberdiler. **Raḥīmḳulı Ḫān'nıŋ Yol Otan üstige barġanı** (14) Raḥīmḳulı Ḫān Salur ve Sarıḳ müfsidleri üstige 'azm étmekni cezm étip yörüdiler. Leşker (15) bolsunlar. Ve hicretniŋ miŋ ékki yüz altmışlançısıda cum'a küni atlanıp Ḫıvaḳ'dın (16) āf-tāb sünbüleside ramażān ayınıŋ sekkizide çıḳıp Yaŋı Arıḳ'ġa (17) tüşüp şenbih aḳşamı namāz-ı terāvīḥġa Mü'mīn Cān Cān Ḳārī'nı imām **[321b]** (1) ve 'Abdu'llāh Ḳārī'nı sāmi' ḳılıp Kelāmullāh'nıŋ metnin oḳup namāz-ı terāvīḥni (2) tamām étdi. Értaŋ köçüp Hezāresb'ge barıp dū-şenbih aḳşamı Kelāmullāh'nı ḫātm (3) étip ḳārī ve sāmi'ġa kim néçe ser-pāy ve in'āmlar berdiler. Andın atlanıp Şeyḫ Arıḳı'ġa (4) barıp tüşkenleride ser-āmed-i münşiy-āne Muḥammed Naẓar Dīvān'dın bu seferġa **بار هاباد (5) مقطع دست سارق** mıṣra'ın tārīḫ tapıpdur. Ḳara Aygır bīşesige barġanlarıda Muḥammed Emīn İnaḳ'nı (6) orunlarıġa cāy-nişīn étip Ḫıvaḳ'ġa ḳaytardılar. Andın soŋ yolġa kirip Ḳabaḳlı'ġa (7) barıp ḳumġa kirdiler. Taḫt üstidin yörüp barı Ḥacı Ḳuduḳı ḥavālīsiġa tüştiler. (8) Ol kün ġurre şevvāl ve 'ıyd-ı ramażān érdi. Bir kün istirāḥat étip értaŋ (9) yolġa kirip üç kün şebgīr étip Merv deryāsınıŋ kenārıġa barıp tüştiler. (10) Ol yerge Yol Otan ḳal'ası bir fersenglıḳ yol érdi. Értaŋ şevvālnıŋ (11) yettilençi küni leşkerge tertīb berip ḳal'a muḳābiliġa barıp yasav yasadılar. Salur ḫalḳı (12) ol ḳal'adın çıḳmaḳ va'desin étip soŋra ḳal'anıŋ maḫāric ve merāḥilin muḥkem étip tüfeng-endāzlıḳ (13) āġāz étdiler. Ol eṣnāda ehl-i 'inād ḳal'anıŋ ḳıble ṭarafıdın çıḳıp ḳaçdılar. (14) Andın soŋ emr-i 'ālīler bile topçılar top ḳal'aġa top atmaḳġa bol dem şuġl étdiler. Ba'żı ḳalġan otun (15) çöp ve ba'żı esbāb ve ḥavāşīlerin yıġnap almaḳġa meşġūl boldılar. Ba'żı çābük yigitler (16) ol ḥālni körüp deryādın ötüp müfsidlerge özlerin tégürdiler. Müfsidler bularnı körüp ḳal'adın (17) hücūm étip çıḳıp at saldılar. Bahādırlar azlıḳ sebebidin basılıp ḳaçdılar. Müfsidler izleridin **[322a]** (1) ḳavlap ékki üç kişini öltürüp ékki üç kişini zaḫm-dār étdiler. Ol ḥālda (2) Raḥīmḳulı Ḫān Bekmān Biy başlıḳ ser-gerdelerni nökerleri bile yiberdiler. Alar deryā kenārıġa barıp (3) deryādın ötüp sür'at bile barıp ehl-i 'inādnıŋ üstige at saldılar. Ehl-i 'inād uruşġa (4) tāb kéltüre almay ḳaçıp ḳal'aġa kirip ḳamaldılar.

Bahādırlar ol kün köp kişini (5) esīr étip kéltürdiler. Emr-i ʻālīleri bile ekşer esīrler siyāset-gāhda ḳatlġa yetdiler. (6) Ol kün Salur'nıŋ bir tiresiniŋ serdārı Ḫˇāce Naẓar Selīm öz élin köçürüp (7) ḳal'aġa kirgüzmey kélip iẓhār-ı inḳıyād étdi. Ol ḥażret aŋa mihrbānlıḳ körgüzüp yanıġa (8) Veys Muḥarrem'ni ḳoşup élin köçürüp leşker-gāhġa kéltürdiler. Ol kün pişīnġaça (9) ḳal'aġa top atdurup andın soŋ ḳaytıp leşker-gāhġa tüştiler. (10) Ol kün Şāh Murād İnaḳ ve Ḫudāyār Biy ve Seyyid Naẓar Biy'ni leşkerniŋ ḳaravullıḳıġa (11) ta'yīn étdiler. Értaŋ ḳaravullar ḳaytıp mülāzemetġa yetken vaḳtda Salur (12) müfsidleridin bir cemā'a çıḳıp deryādın ötüp kélip leşkerniŋ bir ṭarafıdın (13) daḫl étdiler. Bu ḥāldın Raḥīmḳulı Ḫān āgāh bolup yörüdiler. Fi'l-ḥāl ḳaravullar (14) atlanıp alarnıŋ üstige bardılar. Alar ḳaravullarnı körüp ḳaçtılar. (15) Ḳaravullar ḳavlap alar suġa kirgen vaḳtıda izleridin yetip alardın (16) tört kişini tīġ u nīze ḍarbı bile atlarıdın suġa yıḳtılar. Özgeleri (17) ḳaçıp ḳutulup barıp ḳal'alarıġa kirdiler. Ol eşnāda Raḥīmḳulı Ḫān tamāmı leşker bile **[322b]** (1) atlanıp deryādın ötüp kélip ḳal'anıŋ eṭrāfıdın iḥāṭa ḳılıp ḳal'aġa top atdurmaḳġa (2) muḳayyed boldılar. Ḳal'adın iẓhār-ı şecā'at bile çıḳġan müfsidlerdin köp (3) kişi ḳatl boldılar. Ol kün Yomut'nıŋ mu'teber bahādırlarıdın yaḫşı küllü ḳul gürūhıdın (4) Muḥammed Şerīf Ḳul aġır zaḫm köterip soŋraḳ vefāt taptılar. Ol kün Raḥīmḳulı Ḫān (5) ser-gerdelerni öz nökerleri bile 'aṣr vaḳtıda ḳal'a muḥāṣarasıġa ta'yīn étip özlerni (6) leşker bile ḳal'anıŋ şarḳ ṭarafıdın devriyyeniŋ cenūbī kenārıda leşker-gāh ḳılıp érdiler. (7) Aŋa barıp tüştiler. Értaŋ yek-şenbih ṣabāḥı Raḥīmḳulı Ḫān leşker bile atlanıp ḳal'a (8) üstige bardılar. Ol eşnāda ehl-i 'inād ḳal'anıŋ kün-batar ṭarafıdın hücūm étip çıḳıp leşkerniŋ (9) muḳābiliġa kéldiler. Bu ṭarafdın bahādırlar ġayretġa kirip alar ṭarafġa at salıp pey-der-pey (10) ḥamleler yetkürüp uruşġa ol cemā'alar muḳayyed boldılar. Bir ṭarafdın Mīr Aḥmed Ḫān ve 'Abdu'llāh Ḫān (11) başlıḳ tamāmı Cemşidiyye leşkeri bir ṭarafdın at salıp ḳatl ḳıla berdiler. Müfsidler şikest (12) tapıp kéttiler. Tā barıp ḳal'alarıġa kirgünçe bahādırlar izlerige tüşüp köp kişini ḳatl étip köp (13) olca aldılar. Ve hemol kün kéçegeçe bahādırlar ḳal'anıŋ eṭrāf-ı cevānibidin süren salıp (14) topçılar top atıp

‘aṣr vaḳtıda Raḥīmḳulı Ḫān ba‘żı leşkeriyyeni muḥāṣaraġa ta‘yīn étip ḳaytıp kélip (15) bār-gāhlarıġa tüştiler. Értaŋ atlanmay iş körgüzgen bahādırlarġa ser-pāy ve in‘āmlar (16) berdiler. Andın soŋ yettiler kim leşkerlerni ḳal‘aġa yögürtürgey. Ümerā ve erkān-ı devlet ‘arż (17) étdiler kim egerçi leşker ḳal‘aġa yögürseler feṯḥ ḳılurlar. Ammā ékki ṭarafdın köp kişiler żāyi‘ **[323a]** (1) bolurlar. Ḳal‘anıŋ feṯḥi bu şecā‘a-yı nām-dārnıŋ birініŋ noḳṣānıġa ‘ārıż imesdür. Yene bu kim yögürüp (2) ḳal‘anı alġandın soŋ köp ḫūn-rīzlik bolup ḳal‘a ehliniŋ ṣaġīr ü kebīrleridin köp kişi (3) maḳtūl bolurlar. Bu hem keremleridin lāyıḳ érmesdür. Né üçün kim ol cemā‘a hem ḳadīmī ḫiẕmet-kārlarındındurlar (4) El-ḥāl étken günāhları şerm-sārlıḳıdın ve ḳorkunçıdın nā-‘ilāc uruşġa (5) bél bağlapdurlar. Mevr-i dī bile yene bir kün ‘öẕr bile barıp iṭā‘at éterler. Bes bu muḥāṣaranı (6) terk étip Ḫıvaḳ’ġa ḳaytmaḳ evlā körünüpdür. Bu söz Raḥīmḳulı Ḫān’ġa ma‘ḳūl tüşüp (7) köçüp Merv deryāsınıŋ arḳa ṭarafıge ötüp tüşti. Hemol kün Teke ṭavāyifiniŋ ekṣer mu‘ānidleri (8) Salur ḫalḳınıŋ mededige kélipdürler. Salur ḫalḳı ḳavī-dil bolup hemeleri ittifāḳ (9) bile atlanıp köp yıġın bolup hücūm étip deryādın ötüp leşkerniŋ yavuḳıġa kélip yasav (10) yasap ḳaravullar bile uruş saldılar. Bu ḫaberni Raḥīmḳulı Ḫān éşitip atlanıp a‘dā’-yı devletke (11) muḳābil bolup buyurdı. Leşker ṣaff tarttılar. Ol vaḳtda ehl-i ‘inād ṣaffların bir cemā‘a (12) iẓhār-ı celādet ḳılıp leşker ẓafer eṣeriniŋ meymenesiġa kim Ḳaraḳalfakıyye ve Kelāniyye şecā‘asıġa muḳarrer (13) érdi. At salıp nīze salım yerge kélip ḥamle yetkürdiler. Ḳaraḳalfakıyye şecā‘ası der-ġażab bolup (14) alarnıŋ üstige at saldılar. Alar uruşdın yüz ḳaytarıp ṣafflarıge (15) ḳarap ḳaçdılar. Bahādırlar izlerige tüşüp ḳatl ḳıla berdiler. Bu vāḳı‘anı körüp (16) a‘dā’ leşkeriniŋ istiḳāmetleri mütezelzil bolup bī-kibār hezīmetke yüz ḳoydılar. (17) Andın soŋ tamāmı leşker izleridin at salıp alardın köp kişini ḳatl étip ehl-i sipāh **[323b]** (1) be-ġāyet köp at ve yaraġ ve esbāb ve olca ḳıldılar. Munıŋ soŋġı küni kim şevvālnıŋ on (2) ékkilençisi ve penc-şenbih küni érdi, köçüp Ḳum’ġa kirip aynıŋ on toḳḳuzıda çehār-şenbih küni (3) Ceyḥūn kenārıġa çıḳıp Ḳabaḳlı bīşesige tüştiler. Andın yolġa kirip Téve Boyun’ġa (4) kélgenleride Muḥammed Emīn İnaḳ

istiḳbālġa çıḳtılar. Ékki ber-āver körüşüp értaŋ yolġa kirip menāzil (5) ü merāḥilni ṭayy ḳılıp şevvālnıŋ yegirme sekkizlençiside cum‘a küni Ḫıvaḳ’ġa kéldiler. Mundın (6) burunraḳ Emīr Naṣru’llāh’nıŋ élçisi Fetḫu’llāh Ḫˇāce Ṣadr muḥabbet-náme kéltürüp érdi. Aŋa (7) nevāzişāt-ı ḫusrevāne bile ser-efrāzlıġ yetkürüp yanıġa Yūsuf Muḥarrem’ni ḳoşup (8) ve tamāmı Buḫārā esīrlerin ḥabsdin çıḳarıp alarġa tapşurup ẕü’l-ḳa‘deniŋ (9) béşide Buḫārā’ġa yiberdiler. Bā-vücūdī kim Emīr Naṣru’llāh muṣāliḥe bināsıġa ‘ahd-ı müşeyyed (10) ve semān-ı mü’ekked bile istiḥkām bérip érdi. Salur ḥarāmīleriniŋ anıŋ aldıġa kélip (11) ta‘ẓīm étkenide Raḥīmḳulı Ḫān’dın muṣāliḥe va‘desin buzup alarġa (12) Buḫārā çerigidin köp yaġın ḳoşup Ḫˇārezm tevābi‘i tārācıġa irsāl étdiler. Alar kélip (13) ẕü’l-ḳa‘deniŋ yegirme béşide Şūra Ḫān’dın dāḫil bolup Öyşün ‘İvaż Yüzbaşı (14) kim ol ḥavālīde ḳaravul érdi, ol kişiniŋ üstige ḳoyulup tutup baġlap (15) nökerleriniŋ köpraḳın ḳatlġa yetkürdiler. Ve ol ṭarafdın otunçı ve kömürçilerin (16) ḳatl u tārāc étip ba‘żı öylerni hem talap sür‘at bile ḳaçıp kéttiler. Muḥammed Emīn (17) İnaḳ bu ḫaberni éşitip Hezāresb’din ḳavġunçı yiberdiler. Ḳavġunçılar **[324a]** (1) alarnıŋ izleridin yete almay adaşıp ḳalġan ékki kişini tutup kéltürdiler. **(2) Muḥammed Emīn İnaḳ’nıŋ Buḫārā ṭarafıġa yörüş ḳılġanı ve ḳaravul tevābi‘idin köp kişini (3) köçürüp ḳaytġanı** Raḥīmḳulı Ḫān Emīr Naṣru’llāh’nıŋ ‘ahdın sındurġanın (4) éşitip andın rencīde-i ḫāṭır bolup inileri Muḥammed Emīn İnaḳ’nı memālik-i maḥrūsanıŋ (5) ekṣer leşkeri bile Buḫārā ṭarafıġa nāmzed étdiler. Bes hicretniŋ miŋ ékki yüz altmış (6) birlençisi Muḥarremniŋ on béşide kim āf-tāb delv burçıda érdi. Muḥammed Emīn (7) İnaḳ atlanıp Ḫıvaḳ’dın çıḳıp bir néçe menzil yol yörüp deryā kenārıġa barıp (8) Pehlivān Bég’niŋ atavıġa tüştiler. Ve Muz üstidin ötüp deryā (9) arḳasıda Töküzli Atav atlıġ toġayġa tüşüp andın Sarı Ḳamış’ġa (10) tüşüp andın Üç Oçaḳ’nı yoḳarısıdın ötüp Tofraḳ Ḳal‘a ve Ḳızıl Ribāṭ (11) üstidin yörüp Kökerdeli’ge barıp tüştiler. Ammā Emīr Naṣru’llāh hemol kün ḫilāf (12) ‘ahdıdın nā-dim peşīmān bolup Ḳoçḳar Mīrāḫūr dégen kişisi bile Ḫıvaḳ’ġa (13) ṣulḥ ṭalebide ‘arz-náme yiberdi. Értaŋ şenbih küni kim māh-ı ṣafermiŋ ġurresi (14) érdi.

İnaḳ Bég atlanıp yolda béş ḳonup Ḳara Köl mülḥaḳātıdın Aḳ Ḳal‘a’nı (15) üstige bardılar. Ḳal‘a ehli ḳapalıp multuḳ atmaḳġa bünyād étdiler. İnaḳ Bég (16) leşkerge emr étdi. Tuşlıḳ tuşıdın hücūm étip ḳal‘aġa yögürdiler. (17) Yoḳarıdın ḳal‘a ehli her çend oḳ atdılar. Leşker oḳġa ḳaramay dīvārdın aşıp ḳal‘aġa [324b] (1) kirip tamāmı mālların olca ve tamāmı ahālīni esīr étdiler. Andın soŋ İnaḳ (2) Bég leşkerni deste deste ve fevc fevc her fevcni bir ser-gerdege ḳoşup (3) eṭrāf u cevānibġa yiberdi. Her ser-gerde bir ḳal‘anı ḳamap ġalebe bile alıp ḳatl u (4) tārāc étip kéldiler. Bir künde Aḳ Ḳal‘a ve Ḫˇāce Ḳal‘ası ve Yaŋı Ḳal‘a ve Ḳum Ḳal‘a başlıḳ (5) yegirme ékki ḳal‘asın aldılar. Ve tamāmı ḳal‘anıŋ ahālīlerin ‘ıyāl u eṭfālleri bile esīr (6) étdiler. Eger yene ékki üç kün uruşġa çıḳsalar tamāmı ḳaravul ve Buḫārā bilādınıŋ köpraḳı (7) meftūḥ bolġu dék érdi. Ammā ol kün Raḥīmḳulı Ḫān’dın nāme kéldi kim ‘Ay ber-āver-i ercümend (8) nuṣret-i bī-vend Emīr Naṣru’llāh ‘arz-nāme yiberipdür. Ve ṣulḥ ṭalebin étipdür. Émdi anıŋ ḳalem-revige (9) tīġ tartmaḳ merdānelıḳ ḳānunıdın yıraḳdur. Émdi bir yerge barġan bolsa ol yerdin (10) bī-tevaḳḳuf bu yerge ḳaytsun!’ İnaḳ Bég fi’l-ḥāl alamannı ḳaytarıp köçüp kélip Aḳ Ḳal‘a’nıŋ (11) ġarbī cānibide tüşti. Értaŋ bile tamāmı esīrlerni Ḫˇārezm mużāfātıġa köçürüp (12) ḳaytıp revāne boldı. Menāzil ü merāḥilni ṭayy ḳılıp ṣafer ayınıŋ on altısıda yek-şenbih (13) küni Ḫıvaḳ’ġa kéldiler. Āgehī dépdür tārīḫ

مژده كك ايناق بيك جم جاه
منصور ظفر ماب كردید
اكآهى خيال كرد تاريخ (14)
فكرش چه عجب صواب كردید
كضته بعبارت منسب
خراب كردید (15) ملك عدوان

Bu tārīḫ köp münāsib ve yaḫşı aytıpdur. Ammā ‘adedde ber-ziyādedür. Māh-ı (16) ṣafernıŋ yegirme sekkizide Ḳoçḳar Bég Mīrāḫūr’nıŋ yanıġa Raḥmetu’llāh Ḳaraköz’ni élçi ṭarīḳasıda (17) ḳoşup ruḫṣat berdiler. Ve aŋa bu mażmūnda nāme tapşurup érdiler kim ‘Emīr Naṣru’llāh’nıŋ [325a] (1) müdde‘āsı yaraşıp barış kélişi étmek bolsa bizniŋ

hem ḫᵛāhişimiz oldur. Ve eger (2) uruşmaḳ bolsa aŋa hem ṭayyārımız kerekdür kim bu ékki işni birin iḫtiyār étkey. Ammā bir kişi bir işni (3) iḫtiyār étip aŋa bélni muḥkem baġlasa yaḫşıdur. Rebīʿü'l-evvelniŋ törtide çehār-şenbih küni (4) Aḫal Tekesiniŋ ḥarāmīleridin on sekkiz atlı ittifāḳ étip ḳaraḳçı destūrıda kélip ḳumda (5) yörügen otunçı ve kömürçilerdin üç kişini öltürüp yegirme ékki kişini isiz étip (6) köp tévege mutaṣarrıf bolup ḳaçıpdurlar.' Bu ḫaberni Raḥīmḳulı Ḫān éşitip Bekmān Biy ve Muḥammed Emīn (7) Yüzbaşı ve Bég Cān Bég ve Ādīne Bay Atalıḳ'nı altmış kişi bile alarnı ḳavlamaḳġa (8) kişi yiberdiler. Alar yolġa kirip on menzillik yol yörügendin soŋ ekşer alamannıŋ (9) atları yaramay izde ḳalıp yegirme kişi ḳaraḳçılarnıŋ izleridin yetip taŋ vaḳtıda (10) alarnıŋ üstide ḳoyulup yetti kişini öltürüp birin esīr étdiler. Ḳalġanları (11) ḳaçıp kéttiler. Bahādırlar ḳaraḳçılarnıŋ sekkiz at ve yaraġların olca ḳılıp otunçı ve kömürçilerni (12) tamāmı téveleri bile saġ u selāmetlik bile alıp ḳaytıp aynıŋ on (13) ékkiside Ḫıvaḳ'ġa kélip elṭāf-ı ḫusrevāneġa maẓhar boldılar. Rebīʿü'ş-şānīniŋ toḳḳuzıda (14) çehār-şenbih küni Emīr Naṣru'llāh te'kīdi üçün Raḥmetu'llāh Ḫᵛāce Ḳaraköz'ġa Ḫᵛāce Uraḳ ve Ḳoçḳar (15) Bég'ni ḳoşup üç yüz téveli kārdānī bile yiberip érdi. Alar kélip emīrniŋ muḥabbet-nāmesin (16) yetkürdiler. Raḥīmḳulı Ḫān hem Ḫᵛārezm kār-vānıġa Buḫārā ġarīmeti ruḫṣatın berdi. Ve cümādi'el-evvelniŋ (17) ékkilençiside Raḥīmḳulı Ḫān hem emīrniŋ élçilerige Raḥmanberdi Āḫūnd bile Raḥmetu'llāh Ḳaraköz'ni [325b] (1) ḳoşup yiberdi. Recebniŋ ayınıŋ onıda Ḫᵛārezm élçilerige emīrniŋ ḳoşġan élçileri (2) 'Ālem Ḫᵛāce ve Ḥüseyn Ḫān Biy kélip emīrniŋ muḥabbet ve ṣadāḳatın iẓhār étdiler. Receb ayınıŋ (3) yegirme üçide yek-şenbih küni Allahḳulı Ḫān'nıŋ veled-i rüşdīside Seyyid Töre (4) 'ālem-i fānīġa vedā' ḳıldı. Yaşı on sekkizge yetip érdi. Ṣa'bānnıŋ on törtide (5) Raḥīmḳulı Ḫān Buḫārā élçilerige Raḥmanberdi Āḫūnd'nı ḳoşup muḥabbet-náme yiberdiler. Meẕkūr (6) aynıŋ yegirme béşide penc-şenbih küni emīr-i kebīr Muḥammed Fāżıl Biy'niŋ ḫālef-i erşed ve veled-i mecdi (7) Muḥammed Yūsuf Bég ecel sākīsi ḳolıdın كُلُّ نَفْسٍ ذَٰائِقَةُ الْمَوْتِ saġırın içip (8) vallahi da'vā-i eliyy dārü's-selām * 'işret-ḫānesiġā 'azm étdi. Āgehī aytur **naẓm**

Āh kim devrān-ı (9) çarḫ bī-medār

Dehr élige ẓulm éyler āşikār

Rütbe-i çāhıġa baḳmay ‘āḳıbet

Salġusı tofraḳ (10) tübige ḫˇār-zār

Merv müfsidleriniŋ Ḫˇārezm türk-tāzı üçün kélip Cemşidiyye leşkeridin (11) şikest tapıp kétkeni Bu maḳāl tebeyyüni ol kim Sarıḳ müfsidleridin üç yüz çaġlıġ (12) kişi ittifāḳ bile Ḫˇārezm çapavulı üçün Merv’din atlanıp yolġa kirdiler. Şevvālnıŋ (13) yegirme altısıda çehār-şenbih aḳşamı Aḳ Yaf ayaḳıdın dāḫil bolup bir kişisini öltürüp (14) ékki baş oġlannı alıp özge hīç iş éte almay sür‘at bile ḳaçtılar. Bu ḫaberni (15) Raḥīmḳulı Ḫān éşitip Cemşidiyye nökerlerini kim ṭayyār bolup mundaġ bir vāḳı‘anı vuḳū‘ıġa (16) muntaẓır érdiler. Alarnıŋ izleridin yiberdi. Bular Sarıḳlar Ḫān Ḳuduḳı’ġa (17) yetkende izleridin yetip uruş saldılar. Ve köp müddet savaş u telāş rüsūmıġa iḳdām körgüzüp **[326a]** (1) bā-vücūdī kim Cemşidiyye nökerleri yüz yegirmedin ziyāde étmes érdiler. Üç yüzge ḳarīb (2) Sarıḳlarġa muḳābil bolup uruşup şikest berip köp kişini ḳatl étip köp at ve yaraġ (3) olca tüşürüp on béş kelle alıp ḳayttılar. Ẕü’l-ḳa‘deniŋ ġurreside mülāzemetġa yetip (4) ‘avāṭıf-ı ḫusrevāne bile ser-efrāz boldılar. **Ḫˇāce Niyāz Biy bile Bekmān Biy’niŋ Ḳazaḳ üstige (5) kétkeni** Ḫˇāce Niyāz Biy Allahḳulı Ḫān merḥūmınıŋ emri bile köp yıldın beri Deşt-i (6) Ḳıpçaḳ ḫudūduda Ḳavang deryāsınıŋ ḳıblesi ve Maylı Özek nehriniŋ arḳa kenārıda (7) ḳal‘a binā ḳılıp Ḳazaḳıyye élātıġa ḫükūmet sorar érdi. Ve bir az müddetdin beri Taşkend ḫākimi (8) Devrān’nı ve Türkistān ḫākimi Ḳanā‘at Şāh Ḫoḳand vilāyetiniŋ pād-şāhıġa ser-keşlik (9) étip Emīr Naṣru’llāh’ġa tābi‘ bolup érdiler. Ol īkād-ı ittifāḳ bile leşker yıġnap Ḫˇāce Niyāz (10) Biy’niŋ üstige kélip ḳal‘asın ḳamadılar. Bir néçe kündin soŋ Ḫˇāce Niyāz Biy ḳal‘asıdın (11) çıḳıp ḳaçıp kéldi. Andın soŋ Raḥīmḳulı Ḫān Muḥammed Emīn Bég’ni köp leşker bile Cānkent’ke (12) yiberdi. Tā kim ol ḫavālīde bir ḳal‘a salıp ol élge nigeh-bānlıḳ ḳılġaylar. Alar barıp (13) Cānkent’niŋ kün çıḳarıda Sir deryāsınıŋ kenārı ve Ḫalvān nehriniŋ (14) saḳasıda bir ḳal‘a binā ḳıldılar. Ve Ḫˇāce

Niyāz Biy Muḥammed Emīn Bég'ni bir az yıġın bile ol ḳal'anıŋ (15) muḥāfaẓatı üçün ḳoyup özi bir miḳdār atlı bile öz ḳal'asınıŋ üstige barıp (16) Devrān Biy'niŋ ḳoyġan kişilerin bir néçe kün ḳamap uruştılar. Ol eşnāda Ḳazaḳıyye (17) ṭavāyifidin Cān Ḫˇāce atlıġ birev Ḳazaḳıyye eşrārıdın kişini özige yār ḳılıp [326b] (1) Aḳ Öyrek Aḳça Tav dégen yerdin Muḥammed Emīn Bég'niŋ üstige kéldi. Muḥammed Emīn Bég (2) ḳal'anı taşlap ḳaçıp Ḫıvaḳ'ġa ḳayttı. Bu ḫaberni éşitip Ḫˇāce Niyāz Biy hem ḳal'a muḥāṣarasın terk (3) étip ol ḳal'a ḥavālīdaġı élātnı köçürüp Tav Ḳara mevżi'iġa kéldi. Bu ḫaberni Raḥīmḳulı Ḫān (4) éşitip Bekmān Biy'ni köp yıġın bile yiberdiler. Tā kim Ḫˇāce Niyāz Biy bile barıp Cān Ḫˇāce bile (5) uruş étkeyler. Bekmān Biy şa'bānnıŋ yegirme ékkiside yolġa kirip Tav Ḳara'ġa Ḫˇāce Niyāz (6) Biy'niŋ yanıġa bardı. Ve anıŋ bile Tübet Yolı'dın yörüp Sir deryāsınıŋ kenārıġa (7) tüştiler. Andın sür'at bile ılġap Aḳ Öyrek Aḳça Tav'ġa yetdiler. Ammā Cān Ḫˇāce mundın (8) āgāh bolup ḳaçıp érdi. Biyler Cān Ḫˇāce'niŋ ba'żı aḳrabā ve ḳarındaşların tapıp ḳatlġa (9) yetkürüp bī-tevaḳḳuf Cān Ḫˇāce'niŋ izidin yörüdiler. Bir néçe menāzil ü merāḥilni ṭayy étip (10) Ḳara Töpe atlıġ mevżi'ġa yetip ol yerde éşittiler kim Cān Ḫˇāce Rusya vilāyetiġa barıp kiripdür. (11) Lā-cerem, ol eṭrāfda Cān Ḫˇāce'ġa muvāfaḳat étken Ḳazaḳıyye élātların ḳatl u tārāc étip, (12) köp kişini esīr étip, köp olca bile ḳayttılar. Néçe menzil ü merḥaleni ḳaṭ' ḳılıp ẕü'l-ḥiccениŋ ġurreside (13) mülāzemetġa yetip elṭāf-ı şāhānedin ser-efrāz boldılar. Ammā ẕü'l-ḳa'deniŋ on üçide (14) Emīr Naṣru'llāh'nıŋ Raḥman Berdi Āḫūnd'ġa ḳoşup yibergen élçisi Mirzā Ḫān Ḫˇāce (15) kélip emīrniŋ muḥabbet-nāmesin tégürdi. Ammā Sarıḳ ve Teke bāġīleridin yegirme tört atlı ittifāḳ bile Merv'din (16) çıḳıp ẕü'l-ḥiccениŋ sekkizide Hezāresb tevābi'idin Sırşalı ayaḳıġa dāḫil bolup hīç iş éte almay (17) bir yaş oġlan tapıp alıp ḳaçtılar. Bikiş Ḫalīfe ve Dost Niyāz Yüzbaşı kim Ḫˇārezm'de [327a] (1) olturumlı Teke ve 'Alā Éli leşkeriyyesiniŋ ser-gerdesi érdiler. Öz nökerleri bile nā-yaman (2) ayaḳıda ḳaravul érdi. Çün bu ḫaberni éşittiler. Ḳaraḳçılarnıŋ izleridin ḳavlap on ékki (3) menzil yol yörüp Ādīne Murād atlıġ ḳuduḳnıŋ ḥavālīside yarım aḳşam vaḳtıda érdi. İzleridin (4) yetip yatġan yerleride

basıp yegirme ékkisiniŋ başların késti̇ler. Birin esīr étdiler. (5) Biri ḳaraŋġu aḳşamda ḳaçıp ḳutulup kétti. Bahādırlar yegirme tört at ve tamāmı esbāb ve yaraġlar (6) ḳaravulçı ḳılıp ḳayttılar. Ve meẕkūr aynıŋ on törti̇de mülāzemetġa yetip elṭāf-ı şāhānedin (7) ser-efrāz boldılar. Raḥīmḳulı Ḫān aynıŋ yegirme üçide Buḫārā élçisi Mīr Ḫān Ḫˇāce'ġa Raḥmetu'llāh (8) Ḫalīfe'ni élçi ṭarīḳasıda ḳoşup Buḫārā'ġa yiberdiler. Aynıŋ evāsıṭıda Ata Cān Ḳıpçaḳ (9) seksen bir güzīde yigit bile Merv ṭarafıge kétip müfsidlerdin bir cemā'a bile köpler étip āḫir ġālib (10) kélip on yetti kelle ve bir esīr ve köp at ve yaraġ olca ḳılıp kélip elṭāf-ı ḫusrevāne bile (11) mümtāz boldı. **Raḥīmḳulı Ḫān'nıŋ vefātı** Çün Raḥīmḳulı Ḫān'nıŋ mizācıda köp (12) müddetdin bir aġır kesel-i 'ārıż bolup andek taḥḳīḳ tapıp érdi. Ol eşnāda ref'-i melāmet (13) üçün kesb-i hevā irādesi bile hicretniŋ miŋ ékki yüz altmış ékkilençiside kim (14) āf-tāb delv burçıda érdi. Muḥarremniŋ on biride cum'a küni Ḫıvaḳ'dın çıḳıp deryānıŋ arḳa (15) ṭarafıge ötüp bir néçe kün seyr ve şikārġa meşġūl boldı. Ammā hemol seferde keseli kün kündin (16) izdiyād tapıp Ḳısnaḳ Derbendi'niŋ cenūbıda Keber ḳal'asıġa barġanda keseliniŋ şiddeti (17) ḥadddın ziyāde bolup nā-tüvānlıḳ bisterige yıḳıldı. Ve ṣafer ayınıŋ ékkilençi kéçesi kim **[327b]** (1) cum'a aḳşamı érdi. Seherge ḳarīb beḳā 'ālemiġa ḫırām étdi. Müddet-i ümerā ottuz ékki yıl eyyām-ı (2) salṭanatı üç yıl ve üç ay érdi. Andın 'Īsā Töre atlıġ bir oġul yād-gār ḳaldı. (3) **On birlençi bāb Muḥammed Emīn Ḫān'nıŋ pād-şāhlıġı beyānıda** Ol ḥażret (4) cedd-i büzürg-vārī Muḥammed Raḥīm Ḫān cennet-mekān olnıŋ zamānı meymeneti tev'emānlarıda (5) ve cülūslarınıŋ on törtlençisi tavışḳan yılı sene miŋ ékki yüz ottuz (6) törtde dünyāġa kélip érdiler. Raḥīmḳulı maġfiret-nişān ḫān bolġan küni (7) ol ḥażretni inaḳ étip érdiler. Hezāresb ḥükūmetiġa ta'yīn étdi. Çün Raḥīmḳulı (8) Ḫān firdevs-i āşiyān beḳā 'ālemiġa 'azm étdiler. Ol kün sene miŋ ékki yüz altmış (9) ékki ve ṣafer-el muẓaffer niŋ ékkisi cum'a küni kim āf-tāb delv burçıda érdi. Bu seferde aḳa inileridin (10) İbrāhīm Bég veled-i 'İvaż Muḥammed Biy İnaḳ ve Pehlivān Bég veled-i emīr-zāde Ḥasan Murād Bég ve 'Ubeydu'llāh Bég (11) veled-i Ḳutluḳ Murād İnaḳ Seyyid Muḥammed Töre Seyyid

Muḥammed Töre veledān-ı Muḥammed Raḥīm Ḫān cennet-mekān (12) ve Seyyid Naẓar Bég veled-i Naẓar İnaḳ ve Baba Cān Bég ve Raḥīmberdi Bég veledān-ı Allahberdi (13) ve Bāġbek ve İltüzer Bég veledān-ı Raḥmanberdi Biy ve Mūsā Töre veled-i Raḥmanḳulı İnaḳ (14) ve ‘Abdu’l-‘azīz Töre veled-i Allahḳulı Ḫān cennet-mekān ve Ya‘ḳūb Bég veled-i emīr-zāde Muḥemmed Fāżıl Biy (15) ve Muḥammed Kerīm Bég ibn Yūsuf Bég ibn Muḥammed Fāżıl Biy ve Begi Cān Bég nebīre-i Muḥammed Fāżıl Biy ḥāżır (16) érdiler. Hemeleri ittifāḳ bile Ya‘ḳūb Mehter ve Ata Murād Ḳoşbégi ve Seyyid ‘Abdu’llāh Ḫˇāce (17) Naḳīb ve ‘İvaż Ḫˇāce Şeyḫü’l-İslām ve Ṣāliḥ Atalıḳ ve Töre Atalıḳ ve Şāh Murād İnaḳ [328a] (1) ve Seyyid Naẓar Biy ve ġayrihümni ṭaleb étip maṣlaḥat étdiler. Heme ittifāḳ bile Muḥammed Emīn İnaḳ’nı pād-şāhlıḳ (2) taḫtıġa lāyıḳ körüp cīġālı telpek anıŋ başıġa kéydürüp salṭanat taḫtıda (3) olturġuzdılar. Carcılar leşker aralarıdadur. ‘Devr Muḥammed Emīn Ḫān!’ dép car vurup (4) heme ḫoş-ḥāl bolup mübārek-bādlıḳ avāzın felek evciġa tégürdiler. Kūs-ı nevbet (5) ve nuḳre’-i devlet anıŋ atıġa ḳaḳılıp élniŋ şūr u ‘alālāları sipihr-mīnāġa yetdi. (6) Fużalā vü şu‘arā meserret ü tehniyet yüzidin köp ḳaṣīdeler ve tārīḫler aytdılar. Ol cümledin (7) Āgehī’niŋ aytġan tārīḫi bu turur tārīḫ

شاه كشوركشا محمد امين
سرور خسروان (8) چرخ حشم
كز شكو هشر غرب شده مضطر
بنده آستان اوست عجم
چرخ سركش (9) بعجز هاي قوى
كشت بر احترام اقدخم
حامى دولتُ مروجدين
هاحى بدعتُ (10) مزيل ستم
ذات عالى صفات اوآمد
مطلع آفتاب عدل كرم
ازبيان كروان (11) مدايح او
فصحار ازبان شده ايكم
درزمان مبارك مسعود

بسعادت بز دبتخت (12) قدم

شدزیمن قدوم اوخوارزم

غیرت بوستان باغ ارام

کشته ازدولتش همه (13) شادان

رفته ازد هر جمله کلفت غم

شده فرون بلخق عیش طرف

یافت محفل عالم (14) یافت محفل عالم

آکهی بر جلوس اوتاریخ

خان کردون شکوه کرور قم

Ammā ol kün (15) yaġın köp yaġıp yerler be-ġāyet ağır lāylıḳ bolup érdi. Raḥīmḳulı Ḫān firdevs-i āşiyānnıŋ (16) meytlerin ġusl ü tekfīn bile cenāzelerin oḳup andın soŋ taḫt-ı revānġa (17) salıp şehrge alıp revāne boldılar. Hemol kün Muḥammed Emīn Bahādır Ḫān tamāmı aḳa inileri [328b] (1) ve tamāmı erkān-ı devletde ‘ayān-ı ḥaşmet bile bile kélip erkke kirip taḫt-ı salṭanatda (2) ḳarār tutdılar. Ve ḫān-ı maġfūrnıŋ meytin kéltürüp ‘imāretde tofraḳġa tapşurdılar. (3) Muḥammed Emīn Ḫān Ér Niyāz Muḥarrem Dīvānbégi’ni dīvānbégilikdin ‘azl étip Beg Cān Muḥarrem’ni (4) ornıġa naṣb étdiler. Ve Muḥammed Ya‘ḳūb Mehter ve Ata Murād Ḳoşbégi başlıḳ tamāmı ümerā ve ‘āmillerініŋ (5) her birin öz manṣıblarıda ber-ḳarār étip rütbelerin bülend ve vaẓīfelerin ziyād (6) étdiler. Andın soŋ ‘adl-dārġa ictihād-ı tamām bile ihtimām körgüzüp memleket intiẓāmıġa (7) meşġūl boldılar. Çün vilāyet żabṭıdın nev‘ī ferāġat ḥāṣıl boldı. Eṭrāf u eknāfdaġı (8) ḳal‘a ve beldelerniŋ ḥükümrānları kim muḥabbet-nāmeler yiberip yek-cihetlikdin (9) dem urar érdiler. Barçalarıġa cülūsı Humāyūn’nıŋ i‘lāmı üçün peyġām (10) yibermekni münāsib körüp her birige bir kişini tehniyet-nāme bile yiberdiler. (11) Andaġ kim Kātī Şükru’llāh Aḳa’nı Ṭehrān’ġa yiberip andın İstanbul’ġa barmaḳnı (12) hem emīr étip şāhġa ve ḫalīfeġa münāsib tuḥfe ve pīş-keşler berip nāmeler tapşurdılar. (13) Ve Ḫoḳand’ġa Ata Niyāz Bég Kātī’ni tehniyet-nāme bile yiberdiler. Ol vaḳtda Raḥmetu’llāh (14) Ḫalīfe kim anı Raḥīmḳulı ḫān-ı maġfūr Buḫārā’ġa élçi ḳılıp yiberip érdiler. Emīr Naṣru’llāh (15) aŋa Ḳābil Tuḳsābe’ni

ḳoşup yiberip érdiler. Alar kélip Emīr Naṣru'llāh'nıŋ muḥabbet-nāmesin (16) bérdiler. Muḥammed Emīn Ḫān Ḳābil Tuḳsābe'ġa köp mihrbānlıḳ körgüzüp ḫān-ı maġfūrnıŋ (17) vefātıda özleriniŋ cülūsları iḫbārı üçün Beg Cān Muḥarrem'niŋ birāderi **[329a]** (1) Muḥammed Şerīf Bay'nı Ḳābil Tuḳsābe'ġa ḳoşup Buḫārā'ġa yiberdiler. Mundın bir ay (2) miḳdārı ötkendin soŋ Muḥammed Şerīf Bay kéldi. Emīr anıŋ yanıġa (3) ḫān-ı maġfūrnıŋ fātiḥā-yı ḫᵕānlıḳı ve Muḥammed Emīn Ḫān'nıŋ cülūsınıŋ (4) mübārek-bādlıḳı üçün Barcuy Barı Ḫᵕāce bile Ḳābil Tuḳsābe'ni ḳoşup (5) yibermiş érdi. Muḥammed Emīn Ḫān'nıŋ emri bile Şıġavul Bég élçileriniŋ (6) aldıge çıḳıp 'izāz ü ikrām bile kéltürüp élçi-ḫāneġa tüşürüp Muḥammed Emīn Ḫān (7) élçilerge körünüş berip köp mihrbānlıḳlar körgüzüp bir néçe kündin (8) soŋ yene Muḥammed Şerīf Bay'nı élçi yosunıda élçilerge ḳoşup Buḫārā'ġa yiberdi. (9) Andın soŋ Bikiş Ḫᵕāce'ni Ṭejen'ġa ḥākim étip ékki yüz atlı nöker bile yiberdiler. (10) Ammā Aḫal'da burundın Niyāz Muḥammed Yüzbaşı ibn 'İvaż Yüzbaşı ḥākim érdi. Sarıḳ cemā'ası (11) Ḫıvaḳ'ġa bir ṭarafdın çapavul urup otunçı ve kömürçilerni ḳumġa çıḳmaḳġa (12) ḳoymaslar érdi. Ḫān ḥażret tamāmı ümerānı cem' ḳılıp maṣlaḥat étdiler. Heme (13) dédiler: Émdi bir kişini bir néçe ser-gerde bile Ṭejen ve leşker bile Ṭejen'ġa yibermek (14) yaḫşıraḳdur. Tā kim barıp Ṭejen'de olturup Sarıḳ üstige (15) leşker buyurup alar bile mu'āmele étkeyler. Bu söz ḫānġa ma'ḳūl bolup Seyyid Maḥmūd (16) Töre'ni Ṭejen'ġa kétmekke me'mūr étip yanıġa Maḥmūd Yasavulbaşı ve Seyyid Naẓar Biy (17) ve Allah Yār Bég'ni üç miŋ kişi bile ḳoşup yiberdiler. Bular Ṭejen'ġa barıp **[329b]** (1) senger étip yatıp Sarıḳ ṭarafıge çapavul atlı buyurup Merv eṭrāfınıŋ tāḫt u tārācıġa (2) meşġūl boldılar. Uşbu yıl ḫān seyr ve şikārnıŋ irādesi bile Taŋrıḳulı Töre'ni (3) ornıda cāy-nişīn étip atlanıp çıḳıp menzil-be-menzil seyr étip Köhne Ürgenç (4) eṭrāfıda şikār étip yörür érdi. Ol yerleriniŋ hevāsı ṭabī'īġa ḫoş kélip (5) Şāh Murād İnaḳ'ġa emr étdi kim 'Lozan'dın saḳa alıp bir yaf yarıp bu yerlerge (6) su kéltürgil!' Ammā Allahḳulı Ḫān'nıŋ zamānıda Lozan Bay atlıġ bir Ḳaraḳalpaḳ deryādın bir (7) sālime yarıp su kéltürüp dihḳānçılıḳ étip érdi. Deryā hücūm étip ol sālime (8) deryā

bolup Köhne ve Ḫ̌āce Éli ortalıḳıdın ve Ay Bükür üstidin ve At Yolı üstidin (9) ötüp Toḳmaḳ Ata ‘Aleyhi’r-raḥme’niŋ yavuḳıda téŋizge ḳoydı. Anı hemol Ḳaraḳalpaḳ’nıŋ (10) atı bile atap Lozan dédiler. Vaḳtī kim Şāh Murād İnaḳ yaf yarmaḳġa me’mūr (11) boldı. Barıp Lozan’dın saḳa alıp bir yaf yarıp ayaḳın Ḳaḍīm Ḳal‘a’ġa kéltürdi. (12) Ve anda ḫānġa bāġ u ḥavlı binā ḳıldı. Bu yafnı Şāh Murād İnaḳ’nıŋ ismi bile (13) mevsūm étip Şāh Murād dédiler. Ve Muḥammed Emīn Yüzbaşı’ġa emr étdiler. Deryālıḳdın (14) bir yaf alıp anıŋ ayaḳın Baġ-ı Şarḳ atlıġ mevżi‘ġa alıp bardı. (15) Bu yafnı Sipāhī Yafı dédiler. Né üçün kim bu yafnıŋ kenārıdın tamāmı töreler (16) ve béglerge tamāmı sipāhīlerġa yer bérdiler. Mundın yene bir yaf yarıp (17) Ḳatıġ Aḳar mevżi‘iġa alıp bardılar. Ol yerde özige bāġ ve Çārdere binā ḳılmaḳnı **[330a]** (1) buyurdı. Ve oġlı ‘Abdu’llāh Töre’ge ol yerde yegirme miŋ ṭınāb yer bérdi. (2) Ol yerlerni yafların on ékki künde ḳazdurup ābād étdürüp (3) andın Meŋġayr’ġa bir ḫıyābān ve Vas’ġa bir ḫıyābān ve Ḳaḍīm Ḳal‘a’ġa bir (4) ḫıyābān ve Köhne Ürgenç’ġa bir ḫıyābān étdürüp yollarnıŋ ékki ṭaraflarıġa (5) dıraḫtlar tiktürüp ol yerge Ḫān Ābād at ḳoydılar. Mīr Aḥmed Ḫān Cemşīdī (6) muŋa bu tārīḫni aytdı kim **tārīḫ**

Şehīm Ḫāḳān’dın artuḳ pāy-taḫtı cübndin (7) érmes kim

‘Aceb muŋar désem tārīḫni bī-şekk Ḫuten reşki

Maḫfī ḳalmasuŋ kim Mīr Aḥmed Ḫān (8) bu tārīḫde Mīr Aḥmed Ḫān ‘amel-i ta‘biye bile biy lafẓıdın ḥarf-i bānī irāde ḳılıp anı reşki dégen (9) lafẓnıŋ şeyn bile kāfirġa mübeddel étipdür. Bu ṣūretde miŋ ékki yüz (10) altmış ékki bolur. Vaḳtī kim Muḥammed Emīn Ḫān ol yerlerni ābādān étdi. (11) Muḥammed Emīn Yüzbaşı’nı ol yerde ḳoyup tamāmı töreler ve bégler ve ümerā ve erkān-ı (12) devlet bile ḳaytıp Ḫıvaḳ’ġa kéldi. **Muḥammed Emīn Bahādır Ḫān’nıŋ cülūslarınıŋ (13) ékkilençi yılınıŋ vāḳı‘ātı** Çün hicretniŋ miŋ ékki yüz altmış üçlençi yılı (14) kirdi. Seyyid Maḥmūd Töre’niŋ Ṭejen’ġa barġanıġa altıġa ay miḳdārı bolup érdi. (15) Muḥammed Emīn Ḫān Mīr Aḥmed Ḫān’nı Cemşīd nökeri bile Ṭejen’ġa yiberip Seyyid Maḥmūd (16) Töre’niŋ ḳaytmaḳıġa müş‘ir bolġan bir nāme bérdiler. Mīr Aḥmed Ḫān tamāmı

Cemşīd (17) nökeri bile yolġa kirip menāzil ü merāḥilni ṭayy ḳılıp Ṭejen'ġa barıp Seyyid **[330b]** (1) Maḥmūd Töre'ni körüp nāmeni bérdi. Seyyid Maḥmūd Töre nāmeni açıp müṭāla'a ḳılıp (2) mażmūnıdın āgāh bolup fi'l-ḥāl öz tābi'leri bile atlanıp yolġa kirdi. (3) Mīr Aḥmed Ḫān Ṭejen'ġa niẓām bérip olturdı. Gāh gāh Sarıḳ üstige (4) atlı buyurup Merv eṭrāfın tārāc étdürür érdi. Seyyid Maḥmūd Töre bir néçe (5) kün yol yörüp Ḫıvaḳ'ġa kélip ḫānnı kördi. Mundın bir néçe kün ötkendin (6) soŋ ḫān Raḥmetu'llāh Yasavulbaşı'nı Yomut leşkeri bile iberdiler. Raḥmetu'llāh (7) Yasavulbaşı Ṭejen'ġa barıp sefer müddeti imtidād tapġandın soŋ Yomutlar (8) bī-ṭāḳat bolup ḳaytmaḳ istid'āsın éte bérdiler. Mīr Aḥmed Ḫān ruḫṣat (9) bérmey dédi: Men sizlerni yibermes-men. İmān Niyāz Serdār der-ḳaḫr bolup Mīr Aḥmed Ḫān'ġa (10) ḳatıġ sözler aytıp tīġ tartıp yögürdi. Fi'l-ḥāl başḳa ked-ḫüdālar araġa yosun (11) yaraşturdılar. Andın soŋ İmān Niyāz Serdār bile Mīr Aḥmed Ḫān barışıp (12) müdārā bile aŋar köp 'izāz ü ikrāmlar étdi. Ve tuḥfeler ve in'āmlar bérip (13) özige dost étdi. Andın soŋ Mīr Aḥmed Ḫān Yomut'ġa ruḫṣat bérip (14) bir peçatlı nāme tapşurdı. İmān Niyāz Yomutlar bile ḳaytıp kélip Muḥammed Emīn Ḫān'ġa (15) selām bérip Mīr Aḥmed Ḫān'nıŋ nāmesin bérdi. Ḫān oḳup mażmūnıdın (16) āgāh boldı kim İmān Niyāz'nıŋ heme étken vāḳı'aları ve Mīr Aḥmed Ḫān (17) bile uruşup aŋa tīġ tartıp yögürgeni anda yazılġan érdi. Ammā İmān **[331a]** (1) Niyāz Ṭejen seferidin burunraḳ bir cemā'a Yomut bile Şāh-ı Ṣanem üstidin (2) Cemalay atlıġ ḳuduḳnıŋ kenārıġa barıp Teke kārvānın talap érdi. Vas'da (3) olturġan Tekeler 'Ol kārvān bizniŋ kārvānımız érdi.' dép Muḥammed (4) Emīn Ḫān'ġa 'arż étip érdiler. Ḫān ḥażret İmān Niyāz'nı çaḳırıp (5) soraġanda dép érdi kim 'Ol Aḫal Tekesiniŋ kārvānı érdi kim alar (6) kārvān yolıdın bizlerniŋ kārvānımızını talap érdiler. Anıŋ ornıġa taladuḳ.' (7) Ḫān ḥażret anıŋ sözige ḳulaḳ salmay Tekelerniŋ tamāmı emvālların (8) tapşurup bérip érdiler. Andın soŋ İmān Niyāz bir cemā'a Yomutlar birle ser-keşlik (9) ṭarīḳasıda ḥareket étip yörür érdi. Ṭejen seferide hem béş (10) yüz nökerni ḳoyup kétip érdi. Barıp Mīr Aḥmed Ḫān bile bu ḥādiṣelerni ber-pā (11) ḳıldı. Vaḳtī kim ḫān nāmeniŋ mażmūnıdın āgāh boldı.

Der-ġażab bolup (12) buyurdı. Hemol béş yüz nökerni ḳalġanları üçün künh-i kār étip (13) at başıġa béş ṭılādın tāvān salıp aldılar. Andın soŋ buyurdı: (14) İmān Niyāz'nı menāredin taşlasunlar! Mīr şeyler kéltürüp mescid-i kelānnıŋ (15) menāresidin taşladılar. Ölmedi. Andın soŋ urup (16) öltürdiler. Uşbu yıl Ata Murād Ḳoşbégi ḫānġa 'inād peydā ḳılıp anıŋ (17) 'azlıġa sa'y étip yörür érdi. Bir kün Şāh Murād İnaḳ ḥavlısıda Mehter **[331b]** (1) ve ḳoşbégi başlıḳ tamāmı erkān-ı devletke żiyāfet bérip érdi. Heme (2) anıŋ ḥavlısıġa cem' bolup Ata Cān 'Ālem Īşān hem ol ma'rekede (3) ḥāżır érdi. Ḳoşbégi başlıḳ bir néçeleri şarāb içip mest bolup érdiler. (4) Ol ma'rekede ḫān ḥażretniŋ eṭvārlarıdın araġa söz tüşdi. (5) Ḳoşbégi dédi: Munıŋ ornıġa liyāḳatlı kişiler köpdürler kim Seyyid Maḥmūd (6) Töre 'Abdu'l-'azīz Töre ve 'Abdu'llāh Bég ve ġayrihüm bardurlar. Alardın birin (7) munıŋ ornıġa naṣb étmek kerek. Ve düşvār érmesdür. Bu sözni Mehter (8) ḫān ḥażretġa beyān ḳılıp Ata Cān 'Ālem Īşān ve Şāh Murād İnaḳ ve Yaḫşı Muḥammed Dārġā (9) ve ġayrihümlerni bu sözniŋ ṣıdḳıġa şāhid étdi. Ḫān ḥażret alarnı (10) çaḳırıp soradılar. Hemeleri bu sözniŋ rāstlıḳıġa şehādet berdiler. (11) Muḥammed Emīn Ḫān ḥażretleri der-ġażab bolup buyurdı. Ḳoşbégi'ni tutup (12) erkdaġı ḥücresiġa kirgüzüp aldıda 'Abdu'r-raḥman Serheng'ni ḳoydılar. Ve (13) ornıġa inisi 'Abdu'llāh Bég'ni Ḳoşbégi étdiler. Ve buyurdı: Barıp aġaŋnıŋ (14) 'ıyāl u eṭfālin ḥavlısıdın çıḳarıp yiberip öyige mühr basġıl! 'Abdu'llāh (15) Ḳoşbégi barıp mühr basdı. Üç kündin soŋ Ḫān Mīr şeylerge buyurdı. (16) Ata Murād Ḳoşbégi'ni hemol erkdaġı ḥücreside boġdılar. Ve yene uşbu (17) yıl erkniŋ ḳıble ṭarafıda bir medrese ve menār bināsın Bég Niyāz Dīvānbégi'ge **[332a]** (1) buyurdılar. Bég Niyāz Dīvānbégi ol binānı başlap üstide Muḥammed Kerīm (2) Dīvān'nı ḳoydı. Muḥammed Kerīm Dīvān çābük-dest üstādlarnı ve mühr-i minber (3) naḳḳāşlarnı tapıp medrese ve menāreniŋ bināsıġa muḳayyed boldı. Mundın bir néçe (4) müddet ötkendin soŋ 'Abdu'llāh Ḳoşbégi'ge Enkāryek'de ḳum étekide bir (5) ḥavlı ve bāġ bināsın buyurdılar. Fi'l-ḥāl 'Abdu'llāh Ḳoşbégi ol binānı başlap (6) üstide İsmā'īl Dīvān ibn Āvīne Dīvān'nı ḳoydı. İsmā'īl Dīvān (7) cidd ü cehd birle anıŋ bināsıġa

muḳayyed boldı. **Muḥammed Emīn Bahādır Ḫān'nıŋ cülūsınıŋ (8) üçlençi yılının vāḳı'ātı** Vaḳtī kim hicretniŋ (9) miŋ ékki yüz altmış törtlençi yılı kirdi. Bahār vaḳtıda (10) Muḥammed Emīn Ḫān Pehlivān Ata ʿAleyhi'r-raḥme'niŋ yafları ve Ḫıvaḳ (11) mużāfātınıŋ özge yaf ve enhārlarınıŋ ḳazularıdın (12) fārigˇ bolġandın soŋ seyr ve şikār irādesi bile atlanıp (13) yanlarıda aḳa inileridin İbrāhīm Bég ve ʿAbdu'llāh ve Seyyid (14) Maḥmūd Töre ve Seyyid Naẓar Bég ve Muḥammed Naẓar Bég ve ʿAbdu'r-raḥman Bég ve (15) Pehlivān Bég ve Baba Cān Bég ve Raḥīmberdi Bég ve Ḫudāybergen Bég (16) ve ʿAbdu'r-raḥīm Töre ve Sulṭān Ġāzī Töre ve Muḥammed Rıżā Töre ve Sulṭān (17) Maḥmūd Töre ve Mūsā Töre ve ʿĪsā Töre ve ümerādın Raḥmanberdi Biy ve **[332b]** (1) Bāġbek Béglerbégi ve Yaʿḳūb Mehter ve ʿAbdu'llāh Ḳoşbégi başlıḳ tamām-ı erkān-ı (2) devlet ve ʿayān-ı ḥaşmet bile yolġa kirip menāzil ü merāḥilni ṭayy ḳılıp Ḫān Ābād'ġa (3) bardılar. Yaʿḳūb Mehter emr-i ʿālī mūcibiçe on ékki miŋ alaman (4) bile Şāh Murād Yafı'nıŋ ʿarżın bir ṭınāb étip ḳazıp Vas'ġa éltip (5) ol yerde kim anı Çatrıḳ dérler, yafnı ékki ayrıt étip birisin (6) Töşükli-Tām'ġa éltip ve yene birini Teke Ḳalʿası'nıŋ tuşıdın ötkerdi. (7) Ve Sipāhī Yafı'dın saḳa aldurup bir yaf yardurup Naẓar Béy tégişige (8) tégürdi. Munıŋ kenārıda Ḳara Yılġunlı'ġa yetti yüz atlıġ yer bérdiler. Ve Ḳırḳ Ḳız'nıŋ (9) yanıdın bir saḳa alıp ayaḳın Ḳara Ḳum'ġaça alıp bardılar. Ve Ḳara Ḳum'nıŋ (10) ayaḳıda seferġa üç yüz atlıġ Ḳatıġ Aḳar'da ékki yüz atlıġ ve Ḳız Anay Yafı kenārıda (11) hem yüz atlıġ yer bérdiler. Ḳırḳ Ḳız'nıŋ saḳasıda yüz bī-vaṭanġa yer bérdiler. (12) Şāh Murād'nıŋ ayaḳıda Teke'ge yer bérdiler. Ve ékki yüz bī-vaṭanġa yer bérdiler. Ve Ḳızılça Ḳalʿa'nı (13) ābād étip anda Ḳara Çoḳa'ġa yer bérdiler. Ve Çaş Depe'ni ābād étip anda (14) Çavdur'ġa yer bérdiler. Ḫān yafnıŋ ayaḳı kenārıda Ḳökleŋ'ġa miŋ atlıġ yer (15) bérdiler. Seyr müddetiniŋ imtidādı bir ayġa ḳarīb bolġandın soŋ ḳaytıp (16) Ḫıvaḳ'ġa kéldiler. **Muḥammed Emīn Ḫān'nıŋ cülūsınıŋ törtlençi yılınıŋ (17) vāḳı'ātı** çün hicretniŋ miŋ ékki yüz altmış béşlençi yılı kirdi. **[333a]** (1) Muḥammed Emīn Ḫān kördi. Ṭejen'de yanġan ser-gerdeler bir nümāyān iş başara almadılar. (2) Ammā vaḳtī

kim Muḥammed Emīn Ḫān inaḳ érkenide Merv'ġa barıp Ḫ̌ārezm'ge Tācīk (3) leşkeri kélgen ḫaberin éşitip Niyāz Muḥammed Bay'nı Merv'de ḳoyup ḳayttı. Merv'de (4) olturumlı Teke ve Salur ve Sarıḳ'dın bir cemā'a Niyāz Muḥammed Bay'nı ékki yüz kişi bile (5) şehīd étdiler. Ba'żıların esīr étip bağlap Buḫārā'ġa yiberip özleri (6) kélip inaḳnıŋ ordusıġa ḳoyulup ṭuġyān turġuzup ammā hīç (7) iş başara almay āḫir ba'żı topçını öltürüp bir miḳdār téveni sürüp (8) kéttiler. Ol ḥażret vaḳt-ı muḳteżāsıça anıŋ izidin leşker buyura almay. (9) Lā-cerem, bu intiḳāmnı alardın almaḳnı vaḳtıġa mevḳūf étip ḳayta bérdiler. Andaġ (10) kim bu söz burunraḳ hem raḳam-zede kilk-i beyān bolup érdi. Ol ḥażret devām bu (11) intiḳāmnı alardın çekmekniŋ fikride müşevveş-i ḫāṭır érdiler. Ümerānı ve aḳa inilerni (12) ve erkān-ı devletlerni cem' ḳılıp bu bābda alar bile meşveret étip dédiler: Çün (13) Merv ḫalḳı bu ṭarīḳada iẓhār-ı irādet étdiler. Ol vaḳtda biz 'ahd étip érdük (14) kim erk amān tursaḳ bu 'ār u nāmūsnıŋ astıda ḳalmay tīzraḳ kélip bu (15) intiḳāmnı alardın tartġay-mız. Émdi sizler bu bābda né dér-sizler? Heme du'ā ve şenāġa (16) til açıp dédiler: Münāsib ve sevābġa maḳrūn budur kim şāh-ı 'ālem-penāh endīşe (17) ḳılıpdurlar. Der-ḥaḳīḳat andaġ şerāret-nişān cemā'adın mundaġ bī-mürüvvetliḳ **[333b]** (1) ve bī-edeblikni körüp dem urmay olturmaḳ merdānelıḳ ṭarīḳıdın (2) be-ġāyet ba'īddür. Bes şānlarıdın şāyestedür kim leşker tartıp ol (3) gürūh beṭālet-i pijuhnıŋ 'amelleriġa lāyıḳ ḫaberlerin bérgeyler. Muḥammed Emīn Ḫān (4) ḫoş-ḥāl bolup Mehter'ge buyurdı: Nökerlerni defterge alıp yol bérgil! Şeylerin (5) tutup cem' bolsun! Ve bégler ve törelerge hem ve tamāmı ser-gerde ve erkān-ı devletlerge (6) hem fūl bérip heme sefer yaraġın ārāste ḳıldılar. Cevzā'nıŋ evveli érdi. (7) Muḥammed Emīn Ḫān Taŋrıḳulı Töre'ni ornıda cāy-nişīn étip atlanıp çıḳtı. Aldıda (8) tūġçılar béş tūġnı köterip yörür érdiler. Evvelġısı Pehlivān Ata 'Aleyhi'r-raḥme'niŋ (9) tūġları ékkilençi İltüzer Ḫān'nıŋ tūġı üçlençi Muḥammed Raḥīm Ḫān'nıŋ (10) tūġı törtlençi Allahḳulı Ḫān'nıŋ tūġı béşlençi Raḥīmḳulı Ḫān'nıŋ tūġı érdi. (11) Yene yegirme béş tūġ-dār ser-gerdeler bar érdiler. Andaġ kim Ḳongrat'dın altı yüz kişige Ḳutluḳ (12) Murād Biy ser-gerde érdi. Ékki miŋ

Ḳaraḳalpaḳ nökeriġa Töre Atalıḳ ve (13) Ṣāliḥ Atalıḳ ser-gerde érdiler. Ékki miŋ atlı Yomut'ġa Raḥmetu'llāh Yasavulbaşı (14) ser-gerde érdi. Yetti yüz Yemreli atlısıġa Ḫaceş Muḥarrem ser-gerde érdi. Miŋ atlı (15) Çavdur'ġa Muḥammed Murād Bay Ḳalmaḳ ser-gerde érdi. Miŋ Göklen nökeriġa Ḫudāyār Biy (16) ser-gerde érdi. Altı yüz Saḳar'nıŋ ser-gerdesi Ér Niyāz Muḥarrem yetti yüz Ḳara Çoḳa nökeriniŋ (17) ser-gerdesi Maḥmūd Yasavulbaşı érdi. Yetti yüz atlı tāze Ḳongrat'ġa Allaşan Biy'niŋ [334a] (1) oġlı Devlet Yār Bég ser-gerde érdi. Aġarvāve ve Al Éli ve Téveçi'din (2) altı yüz éllig kişige Allah Yār Bég ibn Allaşan Biy ser-gerde érdi. Atadın tört (3) yüz éllig nökerge Allahḳulı Bég Cemşīdī ser-gerde érdi. Mīr Aḥmed Ḫān Cemşīd'din (4) ékki miŋ kişige ser-gerde érdi. Bekmān Biy Manḳıt'dın üç yüz kişige ser-gerde (5) érdi. Ve Ḫˇāce Niyāz Biy Ḳıpçaḳ'dın üç yüz kişige ser-gerde érdiler. Şāh Murād (6) İnaḳ Ḳara Taşlı'dın tört yüz kişige ser-gerde érdi. Ḥāṣıl-ı kelām yegirme béş (7) tūġ-dār ser-gerde bile ḳal'adın çıḳıp Ḳara Köl ṭarafıġa yörüdiler. Ammā burun peş-ḫāne (8) ve bār-gāh ve serā-perde ve top top-ḫāne bile Ya'ḳūb Bay'nı burunraḳ iberip érdiler. (9) Barıp Ḳara Köl'de ḳuş tutup tamāmı ḳuşçılarnıŋ ḫayme ve ḫār-gāhlarıdın ber-pā ḳıldurup (10) olturup érdi. Muḥammed Emīn Ḫān tecemmül 'acibī bile tüşüp heme öz ḳoşlarıda (11) ḳarār tutdılar. Értaŋ ba'żı uzatıp çıḳġan şeh-zādelerġa şehrge (12) ḳaytmaḳ ruḫṣatın bérip atlanıp izdiḥām-ı tamām bile ḳumġa kirip revāne boldılar. (13) Menzil-be-menzil yol yörüp menāzil ü merāḥilni ṭayy ḳılıp néçe yerlerde şebgīr étip (14) Çeşme'ġa barġanda Ṭejen'dağı ser-gerdeler ve nökerlerni ṭaleb étip mülāzemetġa (15) kéltürüp yene bir néçe kün yol yörüp Merv nevāḥīsiġa barıp ḳal'asınıŋ (16) ḳıble ṭarafıda senger étip tüşdiler. Ammā burunraḳ ṭaleb-kār yigitlerdin ékki (17) yüz atlı ılġar ötüp Merv nāḥiyesiġa tāḫt u tārāc tégürüp bir miḳdār [334b] (1) olca sorup ḳaytmış érdiler. Sarıḳ'dın köp kişi çıḳıp uruş (2) başladılar. Bular kördiler kim alar be-ġāyet köpdürler. Gāha uruşup (3) gāha uruşġa arḳa bérip ḳaytar érdiler. Alar hücūm étip kélseler turup (4) uruşur érdiler. Bu ṭarīḳada olcaların bérmey leşkerniŋ yavuḳıġa kéldiler. (5) Ol vaḳtda leşker ḫaber-dār bolup üç miŋ kişi barıp

Sarıḳ’ġa at salıp (6) ḳatl ḳıla bérdiler. Sarıḳlar uruşġa tāb kéltürmey hezīmetke yüz ḳoydılar. (7) Leşker izleridin ḳavlap ḳırıp ḳal‘asıġa ḳamap yene köp olca (8) ve esīr ve kelle bile ḳaytıp kélip ‘avāṭıf-ı ḫusrevāne bile ser-efrāz boldılar. Kün (9) kéç boldı. Heme ḳaytıp sengerge kirip ferāġat tapdı. Értaŋ ḫān ḥażret (10) atlanıp çıḳıp ḳal‘anıŋ ṭeḳābülide leşker ṣaff tartıp ḳal‘aġa top atmaḳ (11) bünyād étdiler. Ve bir cemā‘anıŋ eṭrāfnıŋ tārācıġa yiberdiler. Sarıḳ’dın bir cemā‘a (12) ḳal‘adın çıḳıp leşkerge at salıp kélip aralaşıp ḫabek-i maġlūbe boldı. (13) Mūsā Töre ve Seyyid Naẓar Bég ve ‘Abdu’llāh Bég ve Muḥammed Niyāz Bég ve Bég Cān Bég (14) ve Ya‘ḳūb Bég ve Muḥammed Kerīm Bég Bekmān Biy ve Ata Cān Ḳıpçaḳ ve Seyyid Naẓar Biy (15) başlıḳ bahādırlar ġayret bile uruşġa kirip āḫir Sarıḳ’ġa şikest bérip (16) éltip ḳal‘alarıġa ḳamadılar. Her kün bu ṭarīḳada uruş bolur érdi. (17) On sekkiz kündin soŋ Sarıḳlar ḳal‘alarıdın çıḳmay ḳamalıp ḳal‘alarıdın [335a] (1) iḥtiyāṭ étip olturdılar. Yene ékki kün ḳal‘anı muḥāṣara ḳılıp yegirme (2) kün ol yerde turġandın soŋ ḫān ḥażretleri aḳa ini ve erkān-ı devlet (3) bile meşveret étip köçüp Yol Otan üstige barıp Yol Otan ḳal‘asın (4) muḥāṣara ḳıldılar. Ol yerde Teke ve Salur ve Sarıḳ’dın bir cemā‘a kélip Ḫ̌ārezm (5) leşkeriġa muḳābil boldılar. Ser-gerdelerdin ba‘żıları meydānġa kirip uruşup (6) basılıp kéle bérdiler. Muḥammed Emīn Ḫān der-ḳaḫr bolup Seyyid Naẓar Bég’ni ṭabl-ı ‘alemniŋ (7) yanıda ḳoşup özi ḳolıġa nīze alıp yavnıŋ ṭarafıġa at saldı. (8) Anı körüp heme bahādırlar ve ser-gerdeler bī-kibār at salıp barıp ḳatl ḳıla (9) bérdiler. A‘dā’ leşkeri şikest taptı. Deryā lebiġaça izidin ḳavlap (10) yetmiş kelle ve ottuz esīr alıp kélip ḳaytıp tüştiler. Yol Otan (11) ehli hem çıḳıp köp uruşlar étip āḫir maġlūb boldılar. Ammā (12) eṭrāf-ı cevānibni tārāc étip kélür érdiler. Andın soŋ Muḥammed Emīn Ḫān (13) ol yerdin köçüp Pendī ve Merġuçaḳ’ġa barıp tüştiler. Ol yerleriŋ (14) ahālīsi hem çıḳıp uruşup āḫir maġlūb boldılar. Eṭrāf u cevānib alamannıŋ (15) pāy-māl sümm-i sütürları boldı. Ol yerde alamandın ṭaleb-kār (16) yigitler ruḫṣat alıp taġ içlerige kirip Ḳızılbaş cemā‘asıġa (17) tāḫt u tārāclar yetkürüp olca bile ḳaytıp kéldiler. Andın soŋ [335b] (1) ḫān ol yerdin köçüp Merv deryāsınıŋ

kenārıġa kéldi. Ol yerde Bayram ‘Alā (2) ḳal‘asıda eṭrāfdın köp kişi cem‘ bolup ḳamalġan érkenler. Merv’din (3) hem meded üçün bir miḳdār kişi kélgen érkenler. Merv’din hem kélgenler bir miḳdār (4) uruş étip şikest tapıp ḳal‘alarıġa ḳamalıp çıḳmadılar. Ḫān alarnı (5) altı kün muḥāṣara ḳılıp ḳal‘anıŋ feṯḥi müyesser bolmadı. Sefer müddeti hem imtidād tapıp (6) érdi. Leşker bī-żābıṭa bola bérdiler. Ümerā ve erkān-ı devlet maṣlaḥat étip Muḥammed Emīn (7) Ḫān ḥażretiġa ‘arż étip ḳaytmaḳ istid‘āsın étip dédiler: Çün bu nevbetde (8) ḳal‘anıŋ feṯḥi müyesser bolmadı. Ve sefer müddeti hem medīd boldı. Émdi ḳaytmaḳ (9) münāsib körünedür. El-ḥāl ḳaytıp kélür yıl yene bu ṭarīḳa bu ṭarafġa ‘azīmet (10) körgüzseler şāyed feṯḥ müyesser bolġay. Bu söz ḫān ḥażretġa ma‘ḳūl bolup (11) Ya‘ḳūb Bay’ġa buyurdılar: Bār-gāh ve serā-perdelerni yüklep Ḫˇārezm ṭarafıġa (12) yörügil! Ya‘ḳūb Bay ta‘ẓīm ḳılıp peş-ḫāneni tévege yüklep Ḫˇārezm (13) ṭarafıġa yörüdi. Ḫān top atdurup köçüp tamāmı leşker bile su köterip (14) ḳumġa kirdiler. Çavdur leşkeriniŋ aldıda yörür érdi. Yomut izde yörür (15) érdi. Yemreli rāst ṭarafda ve yene bir ser-gerde bir cemā‘a leşker bile çep ṭarafda (16) alamannı ortaġa alıp yörür érdiler. Ḫān tamāmı aḳa inilerni ve ümerā (17) ve erkān-ı devlet bile tūġ u ‘alemniŋ astıda ḳarār tutup yörür érdiler. [336a] (1) Bu ṭarīḳada menāzil ü merāḥilni ṭayy ḳılıp Ḳabaḳlı üstidin deryā kenārıġa çıḳtılar. (2) Ol yerde ékki miŋ Ḳaraḳalpaḳ nökerge on miŋ ṭılā ve altı yüz Ḳongrat nökerge (3) üç yüz ṭılā nöker ḳolu bérip alarġa vaṭanlarıġa ḳaytmaḳ ruḫṣatın bérip dédiler: (4) Bahār vaḳtı yene ṭayyār bolup kéliŋler! Andın soŋ atlanıp yene yolġa kirip (5) yörüdiler. Yolda tamāmı leşkerge nöker fūlı bérip muraḫḫaṣ étip vaṭanlarıġa yiberdiler. (6) Yanlarıda aḳa inileri ve tamāmı ümerā ve erkān-ı devlet ve tamāmı ser-gerde yüzbaşılar (7) ve uluġlar özige müte‘allıḳ ba‘żı nökerleri ve ḫiẕmet-kārları bile (8) ḳalıp yolġa kirip yörüdiler. Ḫıvaḳ’nıŋ yavuḳıġa kélgenleride Taŋrıḳulı Töre (9) başlıḳ tamāmı ḳalġan şeh-zādeler ve şehr uluġları istiḳbāllarıġa (10) çıḳıp tamāmı ‘ulemā bile barıp mülāzemet şerefige müşerref boldılar. Andın (11) soŋ şe’in ü şevket ve izdiḥām-ı tamām ve iḥtişām ve Mollā Kelām bile kélip Ḫıvaḳ’ġa (12) kirip Pehlivān Ata

‘Aleyhi’r-raḥme’niŋ ziyāretlerin étip çıḳıp atlanıp erkke (13) tüştiler. Él aralarıda ‘aceb ḫoş-vaḳtlıḳ peydā boldı. Muḥammed Emīn Ḫān (14) buyurdı. Medreselerge zekāt taḳsīm étdiler. Mundın bir néçe kün ötkendin (15) soŋ ḫān Sir ṭarīḳasıda Gülbān Bāġ ḥavlılarıġa çıḳıp ‘ulemālarnı ṭaleb ḳılıp (16) şāhāne uluġ żiyāfet bérdiler. Ve ‘ulemālarġa iclās étdürdiler. Ve bāġnıŋ (17) mīvelerin mollālarġa talatdılar. Andın soŋ ḳaytıp erkke kéldiler. **[336b] (1) Muḥammed Emīn Bahādır Ḫān’nıŋ cülūsınıŋ béşlençi yılınıŋ vāḳı‘ātı** Çün hicret-i (2) Nebevī Ṣalla’llah-u ‘aleyhi ve sellemniŋ miŋ ékki yüz altmış altılançı yılı kirdi. Muḥammed Emīn (3) Ḫān yene Merv ‘azmin cezm étip tamāmı aḳa ini ve tamāmı erkān-ı devlet ve tamāmı (4) leşker uluġları ve tamāmı leşkerge fūlı bérip heme sefer esbābınıŋ ṭayyārlıḳıġa (5) muḳayyed boldılar. Ammā ötken yıl İbrāhīm Bég İbn ‘İvaż Muḥammed Biy (6) İnaḳ vefāt tapıp érdi. Ornıġa oġlı Ata Cān Bég seferġa ṭayyār boldı. (7) Çün heme sefer ser-encāmıdın fāriġ boldılar. Muḥammed Ya‘ḳūb Bay’ġa emr étdiler ‘Bār-gāh (8) ve serā-perde ve top top-ḫānelerni alıp Ḳabaḳlı Yolı’dın yörügil!’ Ya‘ḳūb Bay (9) bir kün burun ḳoşnı alıp çıḳıp cevzā’nıŋ evveli érdi. Muḥammed Emīn Ḫān (10) Taŋrıḳulı Töre’ni ornıda cāy-nişīn étip tamāmı aḳa inileri ve (11) tamāmı erkān-ı devlet ve ‘ayān-ı ḥaşmet ve ser-gerdeler ve ottuz tūġ bile (12) atlanıp çıḳıp tecemmül ‘ucbı bile yolġa kirip yörüdiler. Bir néçe kün (13) yol yörüp Ḳabaḳlı’ġa barıp anda bir néçe kün tevaḳḳuf étdiler. (14) Tā kim tamāmı leşker cem‘ boldılar. Muḥammed Emīn Ḫān buyurdı. Alaman (15) deryādın su köterdiler. Ya‘ḳūb Bay’ġa emr étdi ‘Bār-gāh ve serā-perde (16) ve top ve top-ḫāneni alıp yolġa kirip yörgil!’ Ya‘ḳūb Bay fermān (17) mūcibi bile ‘amel étip yolġa kirdi. ‘Aṣr vaḳtıda Muḥammed Emīn Ḫān **[337a]** (1) hem atlanıp izdiḥām-ı tamām bile ḳumġa kirip yörüdi. Ya‘ḳūb Bay Taḫt-ı Süleymān’ġa (2) barıp ḳuş tutup öltürdi. Bām-dād vaḳtıda Muḥammed Emīn Ḫān barıp (3) tüştiler. Andın yene şām vaḳtıda köçüp menāzil ü merāḥilni ṭayy ḳılıp (4) üç künde Yār Ḫācī’ġa bardılar. Andın köçüp bir menzil yol yörüp (5) Sīrāb atlıġ ḳuduḳnıŋ kenārıġa tüşüp andın su köterip (6) yene bir menzil yol yörüp bir yerge tüştiler. Ve ol yerde ‘aṣr vaḳtı érdi. (7) Miŋ müntaḫib atlını

Merv üstige buyurdılar. Alar barıp Merv (8) eṭrāfın tārāc étdiler. Andın soŋ Muḥammed Emīn Ḫān Ya‘ḳūb Bay’ġa (9) buyurdılar: ‘Sén ḳoşlarnı alıp izimizdin kéle bérgil!’ Özleri tamāmı (10) leşker bile ṣafflarnı ārāste ḳılıp yolġa kirip buyurdılar. Ve şeb-gīr (11) bile Bayram ‘Alā ḳal‘asınıŋ kenārıġa barıp ol yerde perler bar érdi. Ollardın (12) atların suladılar. Ve ol vaḳtda Merv sevāḥiliġa kétken miŋ (13) atlı kéldiler. İzleride Sarıḳ’dın gürūh-ı enbūh ḳavlap tüşdi. Muḥammed (14) Emīn Ḫān leşker bile aŋa ḳarşu çıḳıp uruş başladılar. Özbek alamanı (15) senger ḳazmaḳġa ve ḳoş tutmaḳġa muḳayyed boldılar. Muḥammed Emīn Ḫān namāz-ı şāmġaça (16) Sarıḳlar bile uruşup andın soŋ ékki leşker ayrılıp ḫān (17) ḥażret leşker bile ḳaytıp sengerge kéldi. Sarıḳlar ḳal‘alarıġa **[337b]** (1) kéttiler. Ammā hemol burun kétken atlılar esīr tutup kéltürüp (2) érdiler. Andın ḫaber sorap Merv aḥvālıdın āgāh boldılar. Andın soŋ köçüp (3) Merv deryāsınıŋ kenārıġa barıp tüşüp Talḳtan Baba ‘Aleyhi’r-raḥme’niŋ mu‘abbiridin (4) ‘ubūr étip Merv ḳal‘ası ṭarafıge yörüdiler. Ṭaleb-kār yigitlerdin taḳrīben altı (5) yüz kişi emr-i ‘ālī bile Merv sevāḥiliniŋ türk-tāzı üçün ilgeri ötüp (6) kéttiler. Barıp yaġma ve tārācġa iştiġāl körgüzüp érdiler. Sarıḳ atlıları (7) ḫaber-dār bolup çıḳıp bularġa aḳvam boldılar. Bular Sarıḳ (8) bile uruşa uruşa ḳaytıp leşker yavuḳıġa kéldiler. Sarıḳ hem égerip (9) kéldi. Leşker aŋa ḳarşu barıp uruş başladılar. Kéçe kéçe uruşup (10) kün batġandın soŋ ékki leşker ayrılışıp kélip sengerge tüştiler. Andın (11) Muḥammed Emīn Ḫān erkān-ı devlet bile maṣlaḥat étdiler. Ümerā dédiler: Munı zirā‘atların (12) pāy-māl étip aç étmegünçe alıp bolmas. Bes Muḥammed Emīn Ḫān buyurdı. (13) Bég Niyāz Dīvān Bégi miŋ atlı bile eṭrāfġa perākende bolup zirā‘atlarnı (14) otlamaḳ ve pāy-māl étmekke iştiġāl körgüzdiler. Muḥammed Emīn Ḫān (15) leşker bile ḳal‘anı iḥāṭa ḳılıp top atdurup uruşġa muḳayyed boldı. (16) Sarıḳ’dın gāh gāh béş miŋ ve altı miŋ piyāde bī-kibār kemīndin (17) çıḳıp hücūm ḳılur érdiler. Ser-gerdeler top atıp ve uruşup şikest **[338a]** (1) bérip ḳal‘alarıġa ḳamadılar. Bir ayġaça her kün bu ṭarīḳada uruş bolur érdi. (2) Sefer müddeti uzaḳġa çékkendin soŋ leşker bī-żābıṭa boldılar. Erkān-ı devlet (3) ve ser-

gerdeler ḫān ḥażretlerige ‘arż étdiler kim émdi ḳaytmaḳ (4) münāsib körünedür. Her yıl bu ṭarīḳada kélip uruş étilse ve mezra‘aları (5) pāy-māl bolsa inşā’allāh ḳal‘anıŋ feṯḥi müyesser bolur. Ḫān ḥażretlari (6) ḳabūl ḳılıp Ya‘ḳūb Bay’ġa buyurdılar: ‘Bār-gāh ve serā-perdeni alıp (7) Ḫıvaḳ ṭarafıġa yörügil!’ Ya‘ḳūb Bay fi’l-ḥāl ḳoşlarnı téveleрge yüklep (8) top ve top-ḫāne ve serbāzlar bile yolġa kirip Ḫıvaḳ ṭarafıġa yörüdi. Andın soŋ (9) ḫān ḥażretleri hem atlanıp top atdurup köçüp Ḫıvaḳ ṭarafıġa (10) mürāca‘at körgüzdiler. Bir néçe kün yol yörüp Ḳabaḳlı’ġa çıḳıp Ḳongrat (11) ve Ḳaraḳalpaḳ nökerleriġa fūl bérip muraḫḫaṣ étip yolġa kirip yörüdiler. (12) Ḫıvaḳ yavuḳıġa kélgende tamāmı leşkerge nöker pūlı bérip muraḫḫaṣ étip (13) ottuz tūġ ve tamāmı ser-gerdeler ve yüzbaşılar bile yolġa kirdiler. Taŋrıḳulı (14) Töre ve tamāmı ‘ulemā ve şeh-zādeler bile istiḳbālıġa çıḳıp ḫān ḥażretlerini (15) körüp nevāziş-i ḫusrevāne bile ser-efrāz boldılar. Andın şe’in ü şevket (16) tamām bile izdiḥām-ı Mollā Kelām bile kélip şehrge kirip Pehlivān Ata ‘Aleyhi’r-raḥme’niŋ (17) ziyāretiġa kélip ziyāret étip erkke kélip taḫt-ı salṭanatlarıda [338b] (1) ḳarār tutdılar. Bu seferniŋ müddeti üç ay érdi. **Muḥammed Emīn Bahādır Ḫān’nıŋ (2) cülūslarınıŋ altılançı yılınıŋ vāḳı‘ātı** Hicretniŋ miŋ ékki yüz altmış (3) yettilençi yılı cevzā’nıŋ evā’ilide Ḫˇārezm enhārınıŋ ḳazularıdın (4) fāriġ bolġandın soŋ yene Merv seferin irāde ḳılıp tamāmı aḳa iniler ve tamāmı (5) ümerā ve erkān-ı devlet ve tamāmı leşkerge pūl bérip buyurdılar: ‘Heme sefer (6) ser-encāmın tutsunlar!’ Ammā bu yıl İbrāhīm Bég maġfūrınıŋ oġlı Ata Cān (7) Bég’ge mālīḫulyā ‘illeti ‘ārıż bolup érdi. Ornıġa inisi Baba Cān Bég İbn (8) İbrāhīm Bég ḳā’im-maḳām bolup seferġa ṭayyār boldı. Çün heme ser-encāmın (9) tutdılar. Ḫān ḥażretleri Ya‘ḳūb Bay’ġa dédiler: Sén bār-gāh ve serā-perdelerni (10) alıp Ḳabaḳlı ṭarafıġa ‘azm étgil! Ya‘ḳūb Bay ta‘ẓīm ḳılıp peş-ḫāneni (11) téveleрge yüklep yolġa kirdi. Értaŋ ḫān ḥażretleri hem şe’in ü şevket (12) ve şekve ve ḥaşmet birle atlanıp yolġa kirdiler. Néçe künler yol yörüp menāzil (13) ü merāḥilni ṭayy ḳılıp Merv’ġa bardılar. Ve ḳal‘anıŋ cenūb ṭarafıda senger (14) ḳazdurup tüşüp ḳal‘anı muḥāṣara ḳılıp top atdurmaḳġa muḳayyed boldılar. (15)

Sarıḳlar her kün çıḳıp uruş éter érdiler. On kündin soŋ Bikiş (16) Ḫalīfe kim Ṭejen ḥākimi érdi. Ḥaḳḳ Naẓar Sarıḳ'nı alıp kéldi. Vāḳı'a (17) bu érdi kim Ḥaḳḳ Naẓar Sarıḳ Arabīyy'ül-aṣl ve Sarıḳlarnıŋ aralarıda [339a] (1) köp zamāndın beri mütevaṭṭın érdi. Ḳışaḳ bolup muḥāṣaraġa ṭāḳat kéltüre (2) almay ehl ü 'ıyālı bile Merv'din ḳaçıp çıḳıp Ṭejen'ġa kélip Bikiş Ḫalīfe'ni (3) körüp dédi: Men ḫān ḥażretlerige muṭī' ü münḳād bolup kéldim. Émdi (4) meni ḥużūrda fī'l-serdarlarıġa alıp barġıl! Bu sebebdin Bikiş Ḫalīfe (5) anı alıp kéldi. Ḫān ḥażretleri aŋa mihrbānlıḳ körgüzüp ser-pāy (6) ve in'ām bérip andın maṣlaḥat soradılar. Ḥaḳḳ Naẓar dédi: Ey şehr-yār! (7) Bu ṭarīḳada zirā'at otlamaḳ birle Merv'ni ala almas-siz. Ḫ̆āhlar-siz kim (8) Merv'ni alġay-siz. Anı içidin buzup alıŋ! Merv'de Maḳṣūd Ḫān (9) dégen bardur. Anı ḳolġa alsaŋız Merv'ni ol alıp bérür. Bu söz hemelerige (10) ma'ḳūl boldı. Ḫān ḥażretleri Ḥaḳḳ Naẓar'ġa mihrbānlıḳ körgüzüp Bikiş Ḫalīfe'ġa (11) buyurdılar: 'Munı Ḫıvaḳ'ġa ibergil!' Bikiş Ḫalīfe aŋa bir néçe téve (12) ve azuḳa bérip köçürüp Ḫıvaḳ'ġa iberdi. Andın soŋ ḫān ḥażretleri (13) ümerā bile maṣlaḥat étip münşīge buyurdılar: 'Maḳṣūd Ḫān'nıŋ atasıġa bir náme (14) inşā ḳılıp elṭāf-ı bī-kerāne ve 'avāṭıf-ı ḫusrevāneniŋ va'delerin anda (15) münderic étgil!' Münşī ta'ẓīm ḳılıp fi'l-ḥāl bir náme yazıp kéltürdi. Ḫān (16) ḥażretleri buyurdılar. Bir bendīni kim Sarıḳ'dın esīr bolup érdi, āzād (17) étip köp in'āmlar bérip ḫoş-ḥāl étdiler. Ve nāmeni aŋa bérip dédiler: [339b] (1) Sén ḳaçıp ḳutulup kélgen kişi bolup barıp ḳal'aġa kirip pinhānī (2) bu nāmeni Maḳṣūd Ḫān'ġa bérgil! Ol bendī ḳabūl ḳılıp nāmeni alıp barıp (3) ḳal'aġa kirip pinhānī Maḳṣūd Ḫān'nı körüp nāmeni bérdi. Maḳṣūd Ḫān nāmeniŋ (4) mażmūnıdın āgāh bolup cevāb yazıp iberdi kim 'Şāh-ı 'ālem-penāhnıŋ (5) Baryāb ḥużūr vāfir sürürlarınıŋ ma'lūm-ḫāṭır mihr-i maẓāhirleri (6) bolsun kim 'ināyet-nāmeleri tüşüp başım āsmānġa yetdi. Ṣıdḳ-ı dil (7) bile ol ḥażretġa muṭī' ü münḳād boldım. Ammā el-ḥāl ḥażretleridin tevaḳḳu'ım (8) budur kim luṭf u merḥamet bile ḳaytıp kétseler inşā'allāh kélür (9) yıl ḳolumdın kélse Merv'ni alıp bérür-men. Ve ger ne öz tābi'lerim bile (10) çıḳıp ḥażretlerige barur-men.' Ve nāmeni öz kişisi bile bérip iberdi. (11) Çün ḫān ḥażretleri nāmeni oḳup

mażmūnıdın āgāh boldılar. Hīç (12) néme démediler. Ammā alamandın bir cemā‘a taġ içige kétip érdiler. Ol yerlerde (13) Sarıḳlarnıŋ köp sürüg ve çārpāyların taşıp olca ḳılıp (14) kéltürdiler. Eṭrāfnıŋ köp zirā‘atları otlanıp ve pāy-māl bolup (15) érdi. Sefer müddeti hem uzaḳġa çıḳıp heme dilgīr bolmış érdiler. (16) Ümerā ‘arż étip ḳaytmaḳ istid‘āsın étdiler. Ḫān ḥażretleri ḳabūl (17) ḳılıp Ya‘ḳūb Bay’ġa buyurdı: Ḳoşlarnı yüklep Ḫˇārezm ṭarafı yörügil! **[340a]** (1) Ya‘ḳūb Bay ta‘ẓīm ḳılıp bār-gāh ve serā-perde ve top top-ḫānelerni alıp (2) yolġa kirdi. Értaŋ ḫān ḥażretleri hem köç ḳılıp yolġa kirip (3) yörüdiler. Bir néçe kün yol yörüp Ḳabaḳlı’ġa çıḳıp Ḳongrat ve Ḳaraḳalpaḳ’ġa (4) ruḫṣat bérip kem kem başḳa leşkerge hem ruḫṣat berip tamāmı aḳa ve ini ve erkān-ı (5) devlet bile ve tamāmı leşker uluġları bile kélip Ḫıvaḳ’ġa tüşdiler. Ḥaḳḳ Naẓar (6) Sarıḳ kélip selām bérdi. Ḫān ḥażretleri aŋa mihrbānlıḳ körgüzüp (7) Ḫān Ābād’dın ékki yüz ṭınāb yerge yarlıḳ bérip Muḥammed Emīn Yüzbaşı’ġa emr (8) étdiler. Ol yerni aŋa ta‘yīn étip içide bir ḥavlı salıp bérdi. Ḥaḳḳ Naẓar (9) ḫoş-ḥāl bolup anda mütevaṭṭın boldı. Ḫān ḥażretleriniŋ bu seferleriniŋ (10) müddeti taḳrīben yüz kün érdi. Bir néçe kün ötkendin soŋ yene seyr ve şikār (11) irādesi bile atlanıp tamāmı aḳa ve inileri ve tamāmı ümerā bile atlanıp Taş Ḫavż’ġa (12) bardılar. Ve andın Köhne Ürgenç’ke barıp köp yerlerni seyr étip ve köp (13) yerlerni ābād étip ve niẓām bérip ve köp maẓlūmlarnıŋ dādıġa yetip bir ayda (14) yene ḳaytıp Ḫıvaḳ’ġa kéldiler. **Muḥammed Emīn Ḫān’nıŋ cülūslarınıŋ yettilençi (15) yılınıŋ vāḳı‘ātı** Çün hicretniŋ miŋ ékki yüz altmış sekkizlençi yılı (16) Muḥammed Emīn Ḫān cevzā’nıŋ evvelide enhārlarnıŋ ḳazularıdın fāriġ bolup (17) tamāmı leşkerge ve tamāmı ümerā ve erkān-ı devletke sefer yaraġınıŋ ṭayyārlıḳı üçün **[340b]** (1) yol bérip atlanıp çıḳıp vilāyetleriniŋ seyrin étip buyurdılar. (2) Ammā vaḳtī kim ḫān ḥażretleri Merv’din ḳayttılar. Maḳṣūd Ḫān tamāmı Merv (3) ekābirlerin cem‘ ḳılıp maṣlaḥat étip dédi: Ey Merv ahālīleri! Biliŋ (4) ve āgāh boluŋ kim émdi bu Ḫˇārezmşāh tā Merv’ni almaġunça bizlerni ḳoymasdur. (5) Her yıl üstiŋizge kélip köp zirā‘atlarıŋız pāy-māl bolur. Néçeleriŋiz (6) ḳatl u esīr bolur. Sizler çün pād-şāh iṭā‘atı vācibdür. Bizler müselmān pād-şāh (7)

pād-şāhġa muṭī‘ bolup anıŋ sāye-i ḥamāyetide āsūde-ḥāl ve fāriġü’lbāl (8) oltursaḳ yaḫşı érmes mü? Ceng ü cidāldin né fā‘ide müretteb bolur?’’ Heme (9) sükūt étdiler. ‘Abdu’r-raḥman Ḫalīfe kim Sarıḳ cemā‘ası uluġlarıdın (10) érdi. Dédi: Ey Maḳṣūd Ḫān! Ma‘lūm boldı kim sén anıŋ iṭā‘atıġa (11) mā’ildür-sén. Erk iṭā‘at hevāsı köŋlüŋde cāygīr bolġan bolsa özüŋ (12) barıp iṭā‘atın étgil! Ammā bizlerge mundaġ beyhūde sözlerni aytmaġıl! (13) Maḳṣūd Ḫān aytġan sözdin nā-dim ü peşīmān bolup ‘öẕr yüzidin (14) dédi: Maṣlaḥat ṭarīḳasıda sizlerge köŋlümge kélgen bir sözni bī-kibār aytdım. (15) Maḳbūl bolsa febihā-el murād. Ve ger ne sizler bile müttefiḳdür-men. Çün ḳış ötüp (16) bahār kéldi. Maḳṣūd Ḫān öz tābi‘leridin ékki miŋ öyli bile (17) köçüp Merv deryāsınıŋ ayaḳıġa Ḳara Yaf atlıġ mevżi‘ġa barıp mütevaṭṭın [341a] (1) boldı. Ḫ̌ārezmşāh leşkeri sefer esbābıdın ṭayyār étdiler. Ḫān ḥażretleri (2) seferdin kélip fi’l-ḥāl Taŋrıḳulı Töre’ni orunlarıda cāy-nişīn étip (3) yolġa kirdiler. Néçe menāzil ü merāḥilni ṭayy ḳılıp Ḳabaḳlı’ġa barıp bir néçe kün (4) turdılar. Çün tamāmı leşker kélip cem‘ boldılar. Ḫān ḥażretleri Ya‘ḳūb (5) Bay’nı ilgeri iberip soŋra özleri hem izdiḥām bile atlanıp (6) yolġa kirip yörüdiler. Néçe künler menāzil ü merāḥil ḳaṭ‘ın étip Merv’ġa bardılar. (7) Ve ḳal‘anı muḥāṣara ḳılıp buyurdılar. Bég Niyāz Dīvānbégi miŋ atlı bile (8) zirā‘at otlamaḳġa muḳayyed boldılar. Ve alaman tārācġa çıḳdılar. Sarıḳlar (9) gürüh gürüh ḳal‘adın çıḳıp her kün kéçegeçe ceng ü cidāl otıġa işti‘āl (10) berür érdiler. Maḳṣūd Ḫān ḫān ḥażretleriniŋ Merv’ġa kétken ḫaberlerin (11) éşitip nökerleri bile Ḳara Yaf’dın atlanıp kélip ḫān ḥażretlerini körüp selām (12) bérdi. Ḫān ḥażretleri Maḳṣūd Ḫān’ġa köp mihrbānlıḳ körgüzüp özige ve (13) nökerlerige at ve ser-pāy ve in‘āmlar bérdi. Maḳṣūd Ḫān ḫoş-ḥāl bolup nökerleri (14) bile uruşġa kirip Sarıḳlarnıŋ ḳayda sürügleri bolsa nökerlerni (15) başlap alıp barıp köp kelle ve esīrler kéltürüp köp ḫiẕmetler (16) étdi. Ḫān ḥażretleri bir ay miḳdārı uruş étkendin soŋ Sarıḳlar (17) uruşġa çıḳmay ḳamalıp olturdılar. Andın soŋ ḫān ḥażretleri [341b] (1) aḳa ve inileri ve erkān-ı devletleri birle maṣlaḥat étip Maḥmūd Yasavulbaşı (2) bile Mīr Aḥmed Ḫān’nı Ḳara Yaf’da ḳoyup Ya‘ḳūb Bay’ġa buyurdılar: ‘Bār-gāh ve serā-

perdelerni (3) yüklep Ḫˇārezm ṭarafıġa yörügil!’ Ya‘ḳūb Bay ta‘ẓīm ḳılıp ḳoşnı (4) alıp yolġa kirdi. Értaŋ ḫān ḥażretleri hep top atıp köçüp (5) ḳaytdı. Bir néçe kün yol yörüp Ḳabaḳlı’ġa çıḳıp andın burunġı destūr birle (6) Ḫıvaḳ’ġa kéldiler. Uşbu yıl Muḥammed Kerīm Dīvān medreseniŋ bināsın itmāmġa (7) yetkürdi. Ḫān ḥażretleri ḫoş-ḥāl bolup Bég Niyāz Dīvānbégi’ge buyurdılar. (8) Bir uluġ toy ve şāhāne żiyāfetniŋ esbābın ṭayyār étdi. Ḫān ḥażretleri (9) tamāmı aḳa ve inileri ve tamāmı ümerā ve tamāmı erkān-ı devletni cem‘ ḳılıp tamāmı (10) ‘ulemānı yıġnap iclās buyurdılar. Ḫān ḥażretleri hemege kemḫā ve zer-beft libāslar (11) kéydürüp aḳa inilerige ala ḳayışlı tāzī-i nejād atlar mindürüp ümerāġa (12) hem bu ṭarīḳada mihrbānlıḳlar körgüzüp bu toyda ser-pāy kéyip in‘ām almaġan (13) kimse ḳalmadı. Fużalā vü şu‘arā köp ḳaṣā’id ve tevārīḫler aytıp in‘āmlar aldılar. (14) Ol cümledin Āgehī bu tārīḫni aytdı kim **tārīḫ**

شاه عالم پناه محمد امین

سرور خسروان ملك آرا (15)

دُرّ تاب محیط لطف کرم

آفتاب سهر خیرسخا

ماحی بدعت مزیل ستم (16)

زیب بخش شریعت غیرا

حامی ملك مُرَوّج دین

محبّ اهل دانش عُلما (17)

بکمال کرم عمارت کرد

این عدیم المشال مدرسا

[342a]

حجر هایش بقصر خلدبرین (1)

طعنه زن شدزجوش فیض صفا

صحن و سعت قرار پرر یبنش

چون فزابهشت روح افزا (2)

طاقهایش چوابروی خوبان

دلکش دلکشاست سرتاپا

پشطاق مزنيّش راسر (3)

از بلندی شده فلك فرسا

چون كشايم زبان تبعر يفش

همت وراز وصف ابتنغا (4)

زين جهت فكر كرده تاريخش

آكهی كفت خير بي همت

(5) Yene Āgehī *medrese-i ḫusrevü'l-ecnāb* mışra'ın hem muŋa tārīḫ tapıpdur. Yene Āgehī *medrese-i (6) ḫoş-binā ve şānī-i behişt* fıḳrāların hem muŋa tārīḫ tapıpdur. Medreseniŋ menārı (7) üçün bu tārīḫni aytıpdurlar **tārīḫ**

زهي عالي نبادلكش مناري

كه همسر آماده برحسرخ اعظم (8)

نظر كر ميكند عزم عروجش

بو بندد بر ميان (9) صدفو محكم

بغايت نادر عالي بناشد (10)

بفر مان شهنشاه معظم

بتاريخ بنايش اكهی كفت

منار پر شكوه شاه عالم (11)

Yene Āgehī **ستون كاخ فلاك** lafẓın hem muŋa tārīḫ (12) tapıpdur. Çün güzek vaḳtı kéldi. Ḫān ḥażretleri tamāmı aḳa inilerni (13) ve tamāmı ümerā ve erkān-ı devlet bile atlanıp seyr ve şikār irādesi bile Duḳra (14) ṭarafıġa kétdiler. Ve köp keyikçilik étip éllig kün seyr ve şikārġa (15) meşġūl bolup, andın soŋ ḳaytıp Ḫıvaḳ'ġa kéldiler. **Muḥammed (16) Emīn Bahādır Ḫān'nıŋ cülūslarınıŋ sekkizlençi yılınıŋ vāḳı'ātı** (17) Hicretniŋ bir miŋ ékki yüz altmış toḳḳuzlançı yılı yene Merv 'azmin cezm **[342b]** (1) étip leşkerge ve tamāmı töreler ve bégler ve tamāmı ümerā ve erkān-ı devlet ve ser-gerdeler (2) ve yüzbaşılarġa şāhāne in'āmlar bérip buyurdılar: ' Sefer yaraġın tutsunlar!' Mundın (3) bir néçe kün ötkendin soŋ cevzā'nıŋ evā'ili érdi. Ya'ḳūb Bay'ġa buyurdılar: (4) 'Bārgāh ve serā-perdelerni yüklep Ḳabaḳlı ṭarafıge yörügil!' Ya'ḳūb Bay ta'ẓīm-i bercāy (5) ḳılıp ḳoşnı yüklep yolġa kirdi. Értaŋ Ḫān ḥażretleri hem tamāmı aḳa ve (6) inileri ve tamāmı erkān-ı devlet ve ümerālar bile atlanıp yolġa çıḳıp revāne boldılar. (7)

Ḳabaḳlı'ġa barıp bir néçe kün turup tamāmı leşker cem‘ bolup kélgendin soŋ ḳumġa (8) kirip revāne boldılar. Bir néçe künler yol yörüp Merv'ġa bardılar. Ḳal‘anıŋ (9) cenūb ṭarafıda Yolbars Depe atlıġ bir bülend depe bar érdi. Ḫān ḥażretleri (10) emr étdiler. Ol depeniŋ üstide adam boyıça bir müdevver ve uluġ ṣofa köterip (11) anıŋ üstide bār-gāh ve serā-perdeni ber-pā ḳıldılar. Bir ṭarafda şāmyāne tutdurup (12) ḫān ḥażretleri anıŋ üstide eṭrāfda temāşā ḳılıp olturdılar. (13) ‘Abdu'r-raḥman Ḫalīfe Merv leşkeri bile çıḳıp bir néçe mertebe uruş étip basılıp (14) ḳal‘aġa kirip ḳamaldı. Andın soŋ ḫān ḥażretleri Mehter ve ḳoşbégige (15) buyurdılar. Ḳal‘anıŋ ġarb ṭarafıda kār-fermāylıḳ ḳılıp alamanġa ser-bülend (16) serkūb binā ḳıldurdılar. Ḫān ḥażretleri buyurdılar. Bir néçe topnı (17) serkūbnıŋ üstige çıḳarıp ḳal‘aġa köp multuḳ atmaḳġa muḳayyed boldılar. **[343a]** (1) Serkūbnıŋ eṭrāfıġa hem ḫendeḳ ḳazılmış érdi. ‘Aṣr vaḳtıda ḫān ḥażretleri (2) serkūb temāşāsın körmek üçün ḫendeḳdin ötüp serkūbnıŋ (3) eṭrāfın aylanıp temāşā ḳılıp yörür érdiler. Sarıḳ piyādeleridin (4) gürūh-ı enbūh bī-kibār kélip serkūbnıŋ eṭrāfın aldılar. Ammā ser-gerde yaŋı sengerge (5) kélip érdiler. Carcılar feryād ḳılıp kéldiler kim ḫān ḥażretleri serkūbnıŋ (6) temāşāsın étmekġa barıp érdiler. Sarıḳlar kélip serkūbnı ḳamadılar. (7) Heme serāsime bolup atlanıp bī-kibār hücūm étip Sarıḳlar birle ḫuftenġaça uruşup (8) şikest bérip atlanıp ḳal‘aġa ḳamap ḫān ḥażretlerini saġ u selāmet (9) taşıp sengerge alıp kéldiler. Értaŋ ḫān ḥażretleri der-ḳaḫr bolup atlanıp (10) çıḳıp ḳal‘anı muḥāṣara ḳıldılar. ‘Abdu'r-raḥman Ḫalīfe bir miḳdār leşkeri bile ḳal‘adın (11) çıḳıp Ḫ̌ārezm leşkerige rū-be-rū boldı. Ékki leşker ṣaff tartdılar. Meydān (12) ārāste boldı. Bir Sarıḳ at oynatıp meydānġa kirip türlüg lu‘b u (13) hezzler körgüzüp merd ṭaleb ḳıldı. Muḥammed Şerīf Temür Ḫān çıḳıp aŋa (14) rū-be-rū bolup nīzeverlikke muḳayyed boldılar. Ol vaḳtda yene bir Sarıḳ meydānġa (15) yörüş étdi. Muḥammed Emīn Ḫān anı körüp Hāşim Ḫān Tunçer'ġa buyurdılar: ‘Anı top bile (16) urġıl!’ Hāşim Ḫān ta‘ẓīm ḳılıp topnıŋ aġzın anıŋ ṭarafıġa ḳaratıp (17) atdı. Ol Sarıḳ atı bile pāre pāre boldı. Ḫān ḥażretleri ḫoş-vaḳt bolup **[343b]** (1) buyurdılar ‘Dīvānbégidin ḳırḳ ṭılā alıp bélidaġı pıçaḳnı hem alıp bélige (2) ḳayturġıl!’

Hāşim Ḫān ḫoş-ḥāl bolup Bég Niyāz Dīvānbégi'niŋ pıçaḳın (3) bélige ḳayturup ḳırḳ ṭılā aldı. Andın soŋ Salmān Bég topçıġa (4) buyurdılar: 'Sén yene birin urġıl!' Salmān Bég hem ta'ẓīm ḳılıp yene birin top (5) bile urup pāre pāre ḳıldı. Ḫān ḥażretleri aŋa emr étdiler 'Sén 'Abdu'llāh (6) Muḥarrem'niŋ pıçaḳın alıp béliŋġa ḳayturġıl! Dağı ḳırḳ ṭılā alġıl!' (7) Salmān Bég andaġ ḳıldı. Ol ṭarafdın Sarıḳlar at saldılar. Bu ṭarafdın (8) Ḫˇārezm leşkeri at salıp ḫabek-i maġlūbe boldı. Bir miḳdār uruş bolġandın (9) soŋ 'Abdu'r-raḥman Ḫalīfe şikest tapıp ḳal'asıġa ḳaçdı. Ḫˇārezmīler ḳavlap (10) ḳırıp ḳal'asıġa ḳamap ḳaytdılar. Ol kün Şāh Murād İnaḳ oġlı şehīd (11) bolup bahādırlardın bir néçe kişi zaḫm-dār bolup érdiler. Kün hem kéç bolup (12) érdi. Leşker ḳaytıp sengerge bardılar. Ol kün éşitdiler kim bir Ḳızılbaş (13) şeh-zādesi béş yüz serbāz bile Sarıḳ'nıŋ medediġa kélür érmiş. Çün (14) értaŋ boldı. Yene Ḫān ḥażretleri atlanıp ḳal'anıŋ teḳābüliġa kélip ṣaff (15) tartdılar. Sarıḳlar heme çıḳıp ṣaff tartıp uruş başladılar. Ol vaḳtda (16) bir duman ve ḳaraŋġulıḳ peydā bolup cihān ẓulmet-i kerh boldı. Ol vaḳtda bir (17) seyfūr avāzı peydā boldı. Çün ẓulmet ber-ṭaraf boldı. Kördiler serbāzlar **[344a]** (1) leşker arasıdın ötüp barıp Sarıḳ leşkeriġa ḳoşuldılar. Yol Otan'dın (2) hem Sarıḳ'ġa meded kéldi. Sarıḳ andek ḳuvvet peydā ḳıldı. Ol ḥālde leşker aralarıda (3) vebā peydā bolup érdi. Ol yerde müddet-i mekş hem ḳırḳ kündin ziyāderaḳ bolup (4) érdi. Leşker ıżṭırābġa tüşüp ümerā ve erkān-ı devlet bu yerdin ḳaytıp Ḳara Yaf'ġa (5) barmaḳnıŋ 'arżın étdiler. Ḫān ḥażretleri ḳabūl ḳılıp Ya'ḳūb Bay'ġa (6) buyurdılar: 'Ḳoşnı Ḳara Yaf ṭarafıġa alıp barġıl!' Ya'ḳūb Bay ta'ẓīm ḳılıp (7) ḳoşnı köçürüp Ḳara Yaf'ġa kétdi. Értaŋ ḫān ḥażretleri top atdurup (8) köçüp Ḳara Yaf ṭarafıġa revāne boldılar. Yolda 'Abdu'r-raḥīm Éşikaḳası kim Muḥammed (9) Niyāz Yasavulbaşı'nıŋ oġlı érdi, vebā keseli bile vefāt boldı. Yolda vebā şāyi' (10) bolup adamlar at üstide ölüp yıḳılıp tüşüp ḳala bérdiler. El-ḳıṣṣa (11) aḥvāl-ı ḫarāb bile Ḳara Yaf'ġa kéldiler. Ol yerde Ḳāżī'asker Ḳāżī Muḥammed Kerīm İşān (12) hem vefāt tapdılar. Andın soŋ ḫān ḥażretleri kördiler. İş ḳabāḥatġa (13) ā'id bolup bardur. Ümerā birle maṣlaḥat ḳılıp Maḥmūd Yasavulbaşı bile Mīr Aḥmed Ḫān (14) Ḳara

Yaf’da ḳoyup köç ḳılıp Ḫ̌ārezm ṭarafıġa ḳaytdılar. Ol kün leşker ehli (15) Ḳara Yaf’da ḳalġanlar birle ḳuçaḳlaşıp birbirleri birle rıżālaşıp vedā‘ (16) ḳılıp fiġān tartıp yıġlaşdılar. Ḳıyāmeti āşikār boldı. El-ḳıṣṣa ḫān ḥażretleri (17) leşker bile yolġa kirip yörüdiler. Burundın Ḳulman Serdār ḳulavuz érdi. [344b] (1) Anı bir sebeb birle mu‘āteb étip Ḳara Kadik atlıġ Tekeni ḳulavuz étdiler. (2) Ḳara Kadik yolnı adaşıp leşkerni Ṭejen ayaḳıġa çıḳardı. Andın soŋ (3) ḫān ḥażretleri Ḳul Murād’nı çaḳırıp ser-pāy bérip yene ḳulavuzlıḳnı aŋa bérdiler. (4) Ḳul Murād Serdār leşkerni başlap yolġa kirip Pehlivān Çekesi atlıġ ḳuduḳġa (5) éltip hemeni sīrāb étdi. Andın soŋ yolġa kirip yörüdiler. (6) Yolda adamlar yıḳılıp ḳalıp barur érdiler. Mīrzā Çarlasıġa kélip ol (7) yerde yolnı rāstlap yolġa kirip barur érdiler. Yegirme béş tūġ-dār (8) ser-gerde tūġları her ṭarafġa müteferriḳ bolup kétmiş érdi. Ḫān ḥażretleri (9) özleriġa müte‘allıḳ béş tūġ bile kélür érdiler. Şemḫālçılar hem şemḫālların (10) ḳumġa taşladılar. Leşker teşne bolup ölüm ḥālide kélür (11) érdiler. Bu ṭarafdın Taŋrıḳulı Töre éşitdiler kim ḫān ḥażretleri (12) ḳaytıpdurlar. Ottuz téve sovan téve nān üç téve eskencebīn (13) sekkiz téve ḳavun ve tarbūz yiberdiler. Ḥüseyn Bācbān aytur ‘Men hem ol arada (14) bar érdim. Ḫān Ḳuduḳı’ġa kélgenleride barıp ḫān ḥażretlerini körüp selām (15) bérdük. Fi’l-ḥāl ḫān ḥażretleri ol yerge çādur ḳurdurup tüşdiler. Ve (16) eskencebīn şīşelerni aḳa ve inilerige yiberdiler. Ve sularnı ve ḳavun ve tarbūzlarnı (17) leşkerge taḳtīm étdiler. Leşker teşnelikdin suġa hücūm étip [345a] (1) néçe meşklerni yardılar. Heme su ve eskencebīn içmeḳġa muḳayyed boldılar. Ol yerde hem (2) köp adamlar yıḳılıp vefāt tapıp ḳaldılar. Ḫān ḥażretleri yene köçüp (3) yolġa kirdiler. Soŋra ḳalġanlar hem her ṭarafġa müteferriḳ bolup ḫān ḥażretleriniŋ (4) yanlarıda bir néçe aḳa ve inileri mehter ve ḳoşbégi ve dīvānbégi ve ‘Ubeydu’llāh (5) Muḥarrem bile taḳrīben yegirme kişi miḳdārı ḳalıp érdi. Bu ṭarīḳada aḥvāl-ı ḫarāb bile (6) Ḳara Köl’din çıḳıp Ḫıvaḳ’ġa kélip Pehlivān Ata ‘Aleyhi’r-raḥme’niŋ ziyāretlerin étip (7) barıp erkġa tüşdiler. Andın soŋ Ḳum’ġa kişi buyurup alamannı (8) barlatdılar. Bir haftaġaça adam tapıp kéltürür érdiler. Raḥmanberdi Re’is’ni Ḳāżī (9) Muḥammed Kerīm’niŋ ornıġa ḳāżī‘asker

étdiler. Cemşīd'de Mollā Ḫāl Naẓar'nı re'is étdiler. (10) Uşbu yıl Bég Niyāz Dīvānbégi'niŋ birāderi Ér Niyāz Muḥarrem'ni ve Allah Yār (11) Bég ve Devlet Yār Bég veledān-ı Allaş Biy ve yene bir ser-gerde bile bu tört ser-gerdeni (12) Ḳara Yaf'ġa yiberdiler. Allah Yār Bég ol ṭarafda merdānelıḳlar ẓāhir étip nümāyān (13) işler körgüzüptür. Anıŋ ḫaberin Ḫıvaḳ'ġa kéltürüp Ḫān ḥażretleri éşitip (14) mihrbānlıḳ yüzidin Allah Yār Bég'ni atalıḳ étip ḳılıç ve pıçaḳ bile ser-pāy ve in'ām (15) yiberdiler. Soŋra Sarıḳ ve Ḳızılbaş serbāzları hücūm étip kélip Allah Yār (16) Atalıḳ bir cemā'a bile çıḳıp alar birle uruşup şehīd boldı. Hem uşbu yıl (17) İsmā'īl Dīvān Enkāryek'de ḥavlı ve bāġnıŋ bināsın itmāmġa tégürüp érdi. **[345b]** (1) Ḫān ḥażretleri anda ṭoy bérip tamāmı aḳa ve inileri ve tamāmı ümerā ve (2) erkān-ı devlet ve tamāmı 'ulemā birle barıp ol ṭoyda 'ulemāġa iclās (3) étdürüp şāhāne żiyāfetler étip aḳa ve inileriġa tāzī-i nejād atlarnı (4) kim zer ü zīverġa ġarḳ érdi, mindürüp kemḫā ve zer-beft ser-pāylar (5) kéydürüp béllerige muraṣṣa' deste ḫançerler ḳısturup 'ulemālarġa (6) hem kemḫā ve zer-beft ser-pāylar kéydürüp ümerā ve erkān-ı devletlerge hem bahādār (7) ser-pāylar kéydürüp, at mindürüp hemeni ḫoş-ḥāl étdiler. Kişi (8) ḳalmadı kim ol toyda ḥālıġa lāyıḳ ser-pāy kéyip in'ām almaġan bolġay. (9) Çün toy tamām boldı. Hemege ruḫṣat bérip iberip andın soŋ ol (10) ḥavlıġa özleri köçüp çıḳdılar. Uşbu yıl 'Abdu'llāh Ḳoşbégi vefāt (11) tapıp ornıġa Muḥammed Kerīm Bég'ni ḳoşbégi étdiler. **Muḥammed Emīn Bahādır Ḫān ḥażretleriniŋ (12) cülūslarınıŋ toḳḳuzlançı yılınıŋ vāḳı'ātı** Hicretniŋ miŋ (13) ékki yüz yetmişlençi yılı érdi. Bahādır Emīr Aḥmed Ḫān'dın ḫaber kéldi kim (14) Merv iṭā'at étip ḳal'anı bérdi. Vāḳı'a bu érdi kim 'Abdu'r-raḥman Ḫalīfe (15) cihāndın işḳāl étip Merv ehli bī-baş bolup ḳaldı. Andın soŋ tamāmı (16) Merv ked-ḫüdāları cem' bolup maṣlaḥat étip Muḥammed Emīn Ḫān'ġa iṭā'at étmekni münāsib (17) kördiler. Ve Mīr Aḥmed Ḫān'ġa nāme yiberdiler kim 'Bizler Muḥammed Emīn Ḫān'ġa muṭī' ü münḳāddür-miz.' **[346a]** (1) Bes Mīr Aḥmed Ḫān Muḥammed Emīn Ḫān ḥażretleriġa ḫaber yiberdi. (2) Ḫān ḥażretleri Mīr Aḥmed Ḫān'ġa nāme iberdi kim 'Andaġ bolsa barġan (3) tört ser-gerdeni nökerleri

birle bu ṭarafġa iberip Maḥmūd birle ékevi Merv'ġa (4) barıp ol vilāyetġa niẓām bérip müretteb étsünler! İnşā'allāhü te'ālā (5) güzekde biz hem barur-miz.' Ve Mīr Aḥmed Ḫān'nı Merv'ġa ḥākim étip ser-pāy ve in'ām (6) bile nāme yiberdiler. Vaḳtī kim nāme Mīr Aḥmed Ḫān'ġa yetüşdi. Mīr Aḥmed Ḫān (7) ḫoş-vaḳt bolup ser-gerdelerni Ḫıvaḳ ṭarafıġa ḳaytarıp Maḥmūd Yasavulbaşı (8) bile Merv'ġa barıp şehrni żabṭ étdi. Ve ḳal'anıŋ aldıda özi ḳoş tutup (9) buyurdı. Ol yerni bāzār étip dükkāndārlar dükkān açdılar. Çün (10) güzek mevsimi boldı. Ḫān ḥażretleri seyr ve şikār ṭarīḳasıda Köhne (11) Ürgenç'ke barıp velīlerniŋ ziyāretlerin étip ve tamāmı eṭrāfnı (12) seyr étip yegirme béş künde ḳaytıp kéldiler. Andın soŋ yene bir néçe az aradın (13) ötüp bu yıl tamām bolup cülūsnıŋ onlançı yılı kirdi. **Muḥammed Emīn Bahādır (14) Ḫān'nıŋ cülūslarınıŋ onlançı yılınıŋ vāḳı'ātı** Çün hicretniŋ (15) bir miŋ ékki yüz yetmiş birlençi yılı kirdi. Ve ékki ay aradın ötüp (16) rebī'ü'l-evvelniŋ ġurresi kéldi. Ḫān ḥażretleri Merv 'azmin cezm (17) étip nökerlerige pūl bérip ve tamāmı aḳa ve inilerige ve tamāmı ümerā ve erkān-ı [346b] (1) devletlerge in'āmlar bérip buyurdılar: 'Heme sefer esbābın ṭayyār étsünler!' (2) Mundın bir hafta ötkendin soŋ Taŋrıḳulı Töre'ni cāy-nişīn étip (3) atlanıp çıḳıp āheste āheste revān boldılar. Tā kim tamāmı leşker (4) izleridin yetüşüp cem' boldılar. Ḳabaḳlı'nıŋ bir menzillikige kélip érdiler. (5) Meymene'niŋ ḫānı oġlını élçi ḳılıp pīş-keşler bile iberip érdi. Ol yerde (6) kélip mülāzemetġa yetdi. Herāt şāhıdın hem bir élçi köp tuḥfe ve pīş-keşler (7) bile bir fil kéltürdi. Ve Ḳābūl'dın hem élçi kéldi. Ḫān ḥażretleri (8) buyurdılar. Filni yasap üstige gülnār yasap anıŋ üstige taḫt (9) ḳurup bār-gāhnıŋ aldıġa kéltürdiler. Ḫān ḥażretleri 'Abdu'llāh Bég'ġa (10) buyurdılar kim 'Munı mingil!' 'Abdu'llāh Bég mindi. Ḫān ḥażretleri buyurdılar. (11) Filbān filni her ṭarafġa yörütdiler. Bu iş élge ḫoş kélmey yaman fāl étdiler. (12) Bes ḫān ḥażretleri ol yerdin Ḳabaḳlı'ġa barıp bir néçe kün yörüp (13) andın soŋ buyurdılar. Leşker deryādın su köterip ḫān ḥażretleri (14) tamāmı aḳa ve inileri ve tamāmı ümerā ve leşker bile ḳumġa kirip revāne boldılar. (15) Élçiler hem ḫiẓmetde hemrā yörüdiler. Menzil-be-menzil yol yörüp (16) menāzil ü merāḥilni ṭayy

ḳılıp Merv'ġa bardılar. Ve Mīr Aḥmed Ḫān'nıŋ ḳoşınıŋ (17) bir ṭarafıda leşker-gāh ḳıldılar. Tamāmı Merv uluġları tuḥfe ve hediyye [347a] (1) ve pīş-keşler birle kélip ḫān ḥażretlerini kördiler. Yol Otan ve Merġuçaḳ (2) ve Ḳara Yaf ve Ṭejen uluġları hem tuḥfe ve hediyye ve pīş-keş birle kéldiler. (3) Ammā Seraḫs ḫānı Ḳavşıt Ḫān Ḳızılbaş'ġa aḳ-öyli bérip iṭā'at (4) étip érdi. Ol kélmedi. Ḫān ḥażretleri emr étdiler kim 'Ṣarrāflar (5) Merv ḳal'asıda sikke ḳaḳsunlar!' Bég Niyāz Dīvānbégi Cum'a Niyāz Dīvān'ġa (6) kim bu vāḳı'ātnıŋ nāḳılları cümlesidindür buyurdı. Barıp (7) Allah Naẓar Ṣarrāf'nı kim el-ḥāl ḥayāt ḳaydıġa benddür. Merv ḳal'asıġa ehliyyet-i (8) ṣarrāf-ḫāne ta'yīn étip bir miḳdār kümüş bérip tamāmı esbābların (9) ṭayyār étdürüp bérdi. Bir néçe kündin soŋ ḫān ḥażretleri Mīr Aḥmed (10) Ḫān'dın soradılar. 'Elḥamdüli'llāh tamāmı Teke ve Salur ve Sarıḳ taḫt-ı fermānımızġa (11) kirdiler. Seraḫs ḫānı Ḳavşıt né üçün kélmedi?' Mīr Aḥmed Ḫān dédi: (12) Ḳavışıt Ḳızılbaş'ġa tābi' bolupdur. Yanıda béş yüz Ḳızılbaş serbāzı (13) bardur. Ḫān ḥażretleri münşīġa buyurdılar: 'Aŋa nāme yazġıl kim (14) serbāzlarnı tutup ḫiẓmetimizġa kéltürüp iṭā'at étsün! Ve ger ne uruşġa (15) āmāde bolsun!' Çün bu nāme Ḳavışıt'ġa ḳoşdı. Ḳavışıt perīşān (16) bolup 'arża-dāşt bile 'arż étip iberdi kim 'Men şāh-ı cihān-penāh (17) ḥażretleriġa muṭī' ü münḳāddür-men. Her yıl bāc u ḫarāc bérür-men. El-ḥāl [347b] (1) Ḳızılbaş içide aḳ-öylüklerim bardur. Eger iṭā'atım şāyi' bolsa alar (2) telefge kéterler. Émdi mürüvvet yüzidin Seraḫs'nı aldım dép ḳayta bérseler (3) ġāyet bende-perverlikdür.' Andın soŋ tamāmı çūbānlarıġa buyurdı: (4) Sizler ḳoylarınıŋızını Merv eṭrāfıġa éltip baḳıŋ! Çün Ḳavışıt'nı (5) 'arīża-dāştı ḫān ḥażretleriġa yetüşdi. Oḳup mażmūnıdın āgāh boldılar. (6) Értaŋ bile Seraḫs ṭarafıdın şubānlar ḳoyların sürüp kéle bérdiler. (7) Ḫān ḥażretleri buyurdılar. Dīvān çıḳıp her suruḳdın ékki direm zekāt (8) aldı. Cum'a Niyāz Dīvān aytur: Ol zekātnı men aldım. Alġan men érdim. (9) Her suruḳdın ékki direm aldım. Tört yüz éllig direm cem' boldı. Vaḳtī kim (10) ḫān ḥażretleri Ḳavışıt'nıŋ 'arıżāsı mażmūnıdın āgāh boldılar. (11) Bildiler Ḳavışıt'nıŋ özi kélmesdür. Mīr Aḥmed Ḫān'ġa ḳarap dédiler: (12) Sén bu bābda anı dérsin. Mīr

Aḥmed Ḫān dédi: hemānā Ḳavışıt kāfir bolupdur. (13) Tā anıŋ üstige barıp bir gūşmāl bermeseŋiz muṭī‘ bolmasdur. Bes (14) ḫān ḥażretleri Seraḫs ‘azmin cezm étdiler. Ya‘ḳūb Mehter ve tamāmı erkān-ı (15) devlet ve Raḥmetu’llāh Yasavulbaşı Yomut ked-ḫüdāları ṭarafıdın mesel bérdi. (16) Bég Sālāḫ ve Baba Baḫşī ve Ḫˇāce Niyāz Vekīl ve Ata Murād Bég Uşaḳ (17) ve Urāż Muḥammed Ḫān Ḳoçaḳ’nıŋ ‘arżların tégürüp dédiler: El-ḥāl [348a] (1) Seraḫs ‘azīmeti tevaḳḳufġa tüşse yaḫşıraḳ érdi. Ḫān ḥażretleri der-ḳaḫr (2) bolup dédiler: Men Seraḫs üstiġa barur-men. Kim ḳalmaḳnı tilese ḳalsun! (3) Ümerā dédiler: Ey şehr-yār! Sizler bu sözni devlet-ḫˇāhlıḳ revişi gümān étip aytur-miz. (4) Ve eger barsaŋız bizler sizdin ayrılıp né yerge barur-miz? Ol kün Muḥammed Kerīm Ḳoşbégi (5) Ḫıvaḳ’dın kélip mülāzemetġa yetüşdi. Ḫān ḥażretleri Ḳara Oġlan (6) Onbégi’ge buyurdılar: Sén Aḫal’ġa barıp miŋ atlı ve béş yüz piyāde (7) mergen alıp mededge tégürgil! Yomut ked-ḫüdāları yene ‘arż étdiler kim (8) ‘Seraḫs üstige barmaḳġa uşbu leşker besdür. Teke’din meded almaḳ (9) yaḫşı érmesdür. Né üçün kim bizlerniŋ yaġımız Tekedür. Bu Tekeler hem (10) mededge kélseler bizler uruşda dost ḳaysı düşmen ḳaysı érkenin (11) bilmes-miz. Yene bu kim iḫtimāli bardur. Bu Tekeler Teke ḳarındaşlarıġa ṭaraf-dārlıḳ (12) étip bizlerge ḫıyānet ẓāhir étkeyler.’ Ḫān ḥażretleri bu sözge hem (13) ḳulaḳ salmadılar. Bes Ḳara Oġlan Onbégi Aḫal’ġa kétdiler. Értaŋ (14) ḫān ḥażretleri atlanıp Seraḫs ṭarafıġa yörüdiler. Kéçe boldı. Köçe Kāmı (15) atlıġ yerge tüşüp értaŋ çāşt-gāh Seraḫs’ġa bardılar. Seraḫs’dın (16) bir cemā‘a çıḳıp at salıp kéldiler. Bu ṭarafdın bahādırlar çıḳıp alarġa rū-be-rū (17) bolup uruşġa meşġūl boldılar. Ya‘ḳūb Bay ḳoşnı Seraḫs ḳal‘asınıŋ [348b] (1) şarḳıda kim ḳal‘anıŋ bir yarım fersaḫlıḳı érdi, deryā boyıġa éltip buyurdı. (2) Leşker ol yerde senger ḳazdılar. Tamāmı bār-gāh ve serā-perde ve ḫayme ḫār-gāhlarnı (3) ber-pā ḳıldılar. Leşker kéçegeçe uruş étip kéç ékki leşker ayrılışıp ḫān (4) ḥażretleri leşker birle kélip sengerge tüşdiler. Értaŋ bile Ḳavışıt (5) Ḫān tenhā ḳal‘adın çıḳıp bir kişi iberdi kim ‘Mehter aḳa kélsünler! Sözüm (6) bardur.’ Ya‘ḳūb Mehter bardı. Ḳavşıt kélip atdın tüşüp mehterniŋ (7) rikābını būse ḳılıp dédi: Men muṭī‘ ü münḳāddür-men.

Ḫān ḥażretlerini (8) ḳaytarıp bir menzil izige tüşürgil! Andın soŋ özüm tuḥfe ve pīş-keş birle (9) barıp ḫān ḥażretni körer-men. Andın soŋ tedbīr birle aḳ-öylüglerimni (10) Ḳızılbaş içidin çıḳarıp alur-men. Soŋra ḫān ḥażretġa iṭā'atımnı (11) āşikār ḳılur-men. Mehter dédi: El-ḥāl meniŋ birle yörügil! Ḳavışıt (12) dédi: El-ḥāl ḳorḳar-men. Andın soŋ Mehter ḳaytıp kélip Ḳavışıt'nıŋ sözin (13) ḫān ḥażretleriġa beyān ḳıldı. Ḫān ḥażretleri értaŋ Muḥammed Kerīm Ḳoşbégi'ge (14) buyurdılar. Tamāmı ser-gerde ve leşker birle çıḳıp ḳal'anıŋ eṭrāfın aldılar. (15) Ḳoşbégi leşkerdin ḫaber-dārlıḳ étip her yerde uruş köpraḳ bolsa ol (16) yerge barur érdi. Merv'dağı Sarıḳlardın hem üç miŋ piyāde mergen (17) barıp érdiler. Alar ḳoşbéginiŋ yanıda yörür érdiler kim kéç sengerge [349a] (1) ḳaytıp kéldiler. Her kün bu ṭarīḳada uruş bolur érdi. Ḫān ḥażretleri (2) Ér Cān Muḥarrem İskender İnaḳ bile yene ékki ser-gerdeni üç miŋ ṭaleb-kār (3) yigit bile taġ ṭarafıge yiberdiler. Alar barıp Seraḫs ahālīsiniŋ ḳoyları (4) ve téveleri kim ol ṭarafda yörür érdiler, sürüp ḳaytardılar. (5) Toḳsan miŋ ḳoy ve miŋge ḳarīb téve érdi. Ḫān ḥażretleri ékki miŋ (6) ḳoy ve on téve alıp töreler ve béglerniŋ ḳoşlarıġa éllig ve altmışdın (7) ḳoy beriştürüp ḳalganın leşkerge taḳsīm étdiler. Barġanlar (8) ékki pay boldılar. Ol yerlerde gāha bāmdād ḳar yaġar érdi. Nıṣf'el-nehārda (9) kün çıḳıp hevā ısıġ bolur érdi. Soŋra be-ġāyet köp yaġış yaġar érdi. (10) İzidin burçaḳ yaġar érdi. Ammā fil hem leşkerde kélip érdi. Yolda bir (11) köprükġa kélse ḫorṭūmı birle köprükni basıp körer érdi. Köprük (12) ġāyetde muḥkem bolsa öter érdi. Ve ger ne oyulur dégen gümān birle ḳorḳup (13) aṣlā yörümes érdi. Bir kün bir köprükdin aṣlā ötmedi. Ve tamāmı leşker (14) ḫayli tamāmı a'ṣāsın ip birle örep südrep ötkerdiler. (15) Filni téveler körseler ḳatıġ ürküp ḳaçar érdiler. Fil hem téveledin (16) be-ġāyet köp hirās-nāk bolur érdi. Çün fil hevāsı savuḳ yurtlarnı (17) körmegen érdi. Savuḳġa ṭāḳat kéltüre almay öldi. Çün sefer [349b] (1) müddeti uzaḳġa çékti. Bir bāmdād ḫān ḥażretleri buyurdılar. Mīr Aḥmed Ḫān (2) bir néçe miŋ kişi ve bir néçe top ve cezā'ir bile ḳal'anıŋ ḳıble ṭarafıdın (3) barıp ḳal'aġa top ve cezā'ir atmaḳ bünyād étdiler. Ol vaḳtda Tekedin (4) bir gürūh-ı enbūh bī-kibār kélip aralaşıp ceng-i maġlūbe boldı. Mīr

Aḥmed Ḫān (5) ve İskender İnaḳ zaḫm-dār boldılar. Ve leşkerdin hem bir miḳdār kişi (6) ḳatl bolup köp kişi zaḫm-dār bolup hezīmet ṣūretin ẓāhir étip bir (7) miḳdār izlerige ḳaytdılar. Top ve cezā'irler ve bārūt ve oḳlar Tekelerniŋ (8) ḳollarıġa tüşdi. Nāsiḫ'ül tevāriḫde mesṭūrdur kim Muḥamed Emīn Ḫān ḳırḳ (9) miŋ kişi bile Merv'ġa kéldi. On miŋ tévege su köterip yüklemiş érdiler. (10) Ve yegirme miŋ tévege leşkerniŋ azuḳa ve 'ulūfelerin yüklemiş érdi. (11) Ve Merv'din Seraḫs'ġa yörüş étdi. Uruş atlıları Özbek ve (12) Türkmen ve Cemşīdī ve Ḳara Yaflı ve Meymeneli ve Şıbırġanlı ve Salur'dın ḳırḳ (13) miŋge yeter érdi. Cümādi'l-āḫirniŋ yegirme yettilençi küni kélip Seraḫs (14) kenārıġa tüşdi. Ḥasan Ḫān seyr étip şāhnıŋ emri bile bir miḳdār Ḳızılbaş (15) leşkerige baş bolup Seraḫs mededige kélip érdi. Soŋra Ḥüseyn Ḫān Sebz-dārī (16) hem béş yüz atlı bile kéldi. Muḥammed Emīn Ḫān buyurdı. Ḳal'anıŋ ḳıble ṭarafıdın (17) bir cemā'a leşker ḳal'aġa top atmaḳ bünyād étdiler. Ve bir cemā'a arḳa ṭarafdın **[350a]** (1) kéldiler. Ḥüseyn Ḫān Ḳızılbaş ve Merv leşkeri bile çıḳıp alarġa rū-be-rū (2) bolup uruşdılar. Ḫ'ārezmīler şikest tapıp Mīr Aḥmed Ḫān zaḫm-dār boldı. (3) Ve Ḳavışıt'nıŋ atıġa oḳ tégdi. Ékki top ve köp yaraġ olca étdiler. (4) Temme-i kelāme. Ammā ḫān ḥażretleri İmān Niyāz Serdār'nı öltürgendin bu yan Yomut (5) cemā'ası ḫān ḥażretleridin āzürde-ḫāṭır bolup ser-keşlik ṭarīḳası (6) bile ḥareket étip yörür érdiler. Ḥażret Ḫān hem alarnı 'itābġa tutup (7) Cemşīd'ni Yomut'dın ilgeri tutmaḳnı başladılar. Yomut bu sebebdin (8) hem be-ġāyet perīşān-ḥāl érdi. Né üçün kim ḳadīmdin İltüzer Ḫān (9) ve Muḥammed Raḥīm Ḫān ve Allahḳulı Ḫān 'aleyhi'r-raḥme ve'l-ġufrān Yomut'nı tamāmı leşkerdin (10) maḳdem tutar érdiler. Her ṭarafġa 'azm étseler Yomut ilgeride yörür (11) érdi. Ḳaytġanlarıda leşkerniŋ izidin yörür érdi. Düşmenġa muḳābil (12) bolġanda başlap Yomut uruşġa kirer érdi. Andın soŋ başḳalarġa (13) uruş ruḫṣatın bérür érdiler. Bu nevbetde ḫān ḥażretleri Cemşīd'ni (14) Yomut'dın maḳdem tutdılar. Uruşġa hem başlap Cemşīd kirür anda hem Yomut (15) 'arż étdi kim başlap uruşġa kirmek hem burundın bizlerge ta'yīn (16) tapġan érdi. Ḫān ḥażretleri sözlerige ḳulaḳ salmadılar. Yomutlar (17) be-ġāyet perīşān ve ġamgīn

boldılar. Mīr Aḥmed Ḫān şikest taptı. İnisi **[350b]** (1) Ṣūfī Ḫān kélip ḫān ḥażretleriġa ḫaber bérdi. Ḫān ḥażret emr étdiler kim (2) ‘Yomut mededge barsun!’ Yomut ked-ḫüdāları dédiler: Bizler bir yaramasraḳ (3) nökerleridür-miz. Uruş ḳolumızdın kélmesdür. Ḫān ḥażretleri (4) dübāre ‘Abdu’llāh Muḥarrem’ni yiberdiler kim ‘Mundaġ ḳılmasunlar! Bu işleri (5) alarnıŋ özleriġa hem yaḫşı érmesdür.’ Andın soŋ Yomut ked-ḫüdāları (6) maṣlaḥat étip dédiler: Muḥammed Emīn Şāh dék kişiniŋ bir mertebe sözin (7) sındurġanımız besdür. Émdi yörüŋ! Uruşġa baralı. El-ḳıṣṣa tamāmı (8) Yomut cem‘ bolup hey’et-i ictimā‘ bile yörüş étip barıp Ḳızılbaş (9) üstige at salıp Ḳızılbaş’dın altmış kelle alıp Teke’ni hem ḳırıp (10) ḳavlap ḳal‘asıġa ḳamap ḳayttılar. Ammā alar ékki top ve cezā’irlerni alġan (11) hemānā ḳal‘alarıġa kirgüzüp érdiler. Vaḳtī kim Yomutlar yavġa ġalebe (12) étip kellelerni alıp kéldiler. Burun Cemşīdīlerge bir ḫiẕmet berāberide (13) Yomutlar köziçe şāhāne ser-pāylar ve be-ġāyet köp in‘āmlar bérip érdiler. (14) Yomut’nıŋ bu ḫiẕmeti berāberide andın ziyāderaḳ re‘āyā ve mihrbānlıḳ (15) lāzım érdi. Andın kemrāk boldı. Yomutlar anıŋ üçün hem köp (16) perīşān boldılar. Ol vaḳtda āḫir pişīn vaḳtı érdi. Ḫān ḥażretleri (17) der-ḳaḫr bolup atlanıp leşker bile ḳal‘anıŋ kün-çıḳar arḳasıġa barıp **[351a]** (1) ṣaff tartıp ḳal‘aġa top atmaḳ bünyād étdiler. Tekeler hem ḳal‘a üstidin hemol (2) top ve cezā’irlerni leşkerge ḳaratıp ata bérdiler. Ḫuftendin soŋ ḳaytıp sengerge (3) kéldiler. Értaŋ ḫān ḥażretleri atlanıp ḳal‘anıŋ arḳa ṭarafıġa barıp buyurdılar. (4) Ol yerde senger ḳazdılar. Értaŋ bāmdād namāzıdın soŋ tamāmı ser-gerdelerni (5) ḳal‘a eṭrāfıġa uruşġa yiberip dédiler: Sizler birbiriŋizge meded bérmeŋ! (6) Biriŋiz ḳaytıp biz ṭarafġa kélseŋiz vācibü’l-ḳatldur. Sizler özleri senger birle (7) ḳal‘anıŋ ortalıḳıda ve ḳal‘anıŋ şimālī ṭarafıda Ḳanlı Depe atlıġ bir depe bar érdi. (8) Anıŋ üstide bār-gāhların ber-pā ḳıldurup anda barıp tüşüp ḳollarıġa (9) dūrbīn alıp her ṭarafġa temāşā ḳılıp olturdılar. Yanlarıda aḳa inileridin (10) Seyyid Maḥmūd Töre ve Sulṭān Maḥmūd Töre ve Mūsā Töre ve ‘Abdül-‘azīz Töre ve Pehlivān (11) Bég ve Baba Cān Bég ve Raḥīmberdi Bég ve Ḫudāybergen Bég ve ‘Abdu’llāh Bég (12) ve Seyyid Naẕar Bég ve Muḥammed

Niyāz Bég ve Bég Cān Bég ve Muḥammed Ya‘ḳūb Bég ibn (13) Fāżıl Biy ve Muḥammed Kerīm Bég ibn Muḥammed Yūsuf Bég ibn Fāżıl Biy uşbu on tört (14) kişiler érdiler. Ve Ḳāżī Raḥmanberdi ve ‘Abdu’llāh Muḥarrem ve Ér Cān Muḥarrem ve Herāt (15) élçisi bar érdiler. Depeniŋ aşaḳıda serbāzlar ve şemḫālçı ve topçılar ḳarār (16) tutdılar. Ammā Yomut’ġa kim ḫān ḥażretleridin āzürde-ḫāṭır érdiler. Teke ked-ḫüdāları (17) temelluḳ körgüzüp dépdürler kim ‘Ey Yomut ḳarındaşım! Sizlerdin ümīd-vār-miz [351b] (1) kim bizleriŋ ehl ü ‘ıyāllarımızını ayaḳ astıda ḳoymay oġlan (2) uşaḳġa égelik étkey-sizler. Yomut ḳabūl ḳılıp bī-vech şikest tapıp (3) kélip ḫān ḥażretleriniŋ aldıdın senger ṭarafıġa öte bérdiler. İzidin (4) Yemreli ve başḳa leşker hem basılıp kélip öte bérdiler Ḫān ḥażretleriniŋ (5) yanlarıda miŋdin ziyād kişi yoḳ érdi. Ve depeniŋ bir ṭarafıda bir kāl (6) bar érdi. Üç miŋġa ḳarīb Teke piyādesi ol kālniŋ içidin (7) ḫān ḥażretleri ṭarafıġa hücūm étip yörüdiler. Bu ṭarafdın oḳ atıp (8) alardın köp kişini ḳırdılar. Ḫān ḥażretleri hem alar ṭarafıġa oḳ (9) atar érdiler. Alar ḳaytmay yavuḳ kéldiler. Töreler kördiler kim iş (10) ḳabāḥat boldı. Ol vaḳtda Yomut leşkeri kélip alarġa at salıp (11) bir néçelerin ḳatl étip izlerige serpitti. Sengerge yol açıldı. Ol ḥālda (12) ḫān ḥażretleri atlanıp turup érdiler. ‘Abdül-‘azīz Töre atlarınıŋ (13) cilavıdın tutup ‘Ḳaytalı!’ dép köp tevellā ḳıldı. Ḫān ḥażretleri ḳabūl (14) ḳılmadılar. ‘Sengerge barıp Mehter’ni çaḳırıp kélgil!’ ‘Abdül-‘azīz Töre sengerge (15) kéldi. Herāt élçisi hem sengerge ḳaytmaḳnıŋ tevellāsın étdi. Ḫān ḥażretlari (16) ḳulaḳ salmadılar. Ol vaḳt Herāt élçisiġa hem oḳ tégdi ve yıḳıldı. (17) Andın soŋ ḫān ḥażretleri atnıŋ başın senger ṭarafıġa aylanturdılar. [352a] (1) Ol ḥālda Ḫān ḥażretleriġa hem oḳ tégip atdın ser-nigūn bolup yıḳıldılar. (2) Piyādeler hücūm étip yetüşdiler. Ḳurbān Gül atlıġ bir Teke tīġ tartıp ḫān (3) ḥażretleriġa ḥavāle ḳıldı. ‘Abdu’llāh Muḥarrem özini ḫān ḥażretleriniŋ (4) üstige taşladı. Ḳurbān Gül urup ‘Abdu’llāh Muḥarrem’ni şehīd étdi. Ḳāżī (5) Raḥmanberdi hem ol yerde şehīd boldı. Mūsā Töre hem depedin tüşüp barur (6) érdi. Oḳ tégip yıḳıldı. Ér Niyāz Muḥarrem bu vāḳı‘anı körüp aṭ çapıp (7) kéldi. Aŋa hem oḳ tégip yıḳıldı. Andın soŋ heme basılıp

kélip sengerge (8) kirip ḳamaldılar. Ṣıḥḥat Niyāz Ḫān ibn Uraż Ḫān Seraḫsī ḫān (9) ḥażretleriniŋ mübārek başların bedenleridin cüdā ḳıldı. Yene Mūsā (10) Töre ve Ḳāżī Raḥmanberdi nebire-i Mīr ʻĀlī ve Devlet Yār Bég ibn Allaş Biy (11) ve Ér Niyāz Muḥarrem ibn Ḳılıç Niyāz Aḳa ibn Mīr ʻAlī ve ʻAbdu'llāh Muḥarrem ve Herāt élçisi (12) bu yetti şehīdniŋ başların Tekeler Ṭehrān'ġa Naṣrüddin Ṣāh'nıŋ (13) yanıġa alıp bardılar. Naṣrüddin Ṣāh buyurdı. Başlarını yup kefenge (14) orap dārü'l-emmāreniŋ dervāzesiniŋ yanıda maḳbere étip anda (15) ḳoydılar. Ve üstide taşdın ʻalā künbez binā ḳıldılar. Mesnevī-i Beyānī

(16) دریغا که شاه محمد امین
شده وارث تلج تخت نکین
همیکرد آباد خوارزم را
(17) کزیده زبزم طرب رزمرا
روان بُدلواي ظفر یرورش
همه یوزبك [352b] (1) ترکمان لشکرش
سارق چون عداوت نمود آشکار
بهرو آماه شاه دشمن شکار
(2) مسخر شده مرو شاه جهان
مکر سرکشي (3) کرده خان سرخس
شده شه ازآنجاروان سرخس
ولي شه یموت راعتا بي یمود
(4) یموت زان دربي و فایي کشود
وکر نهچه یار اقیز بلیاشرا
ویا خپد قلاش (5) اوباش را
که ششه رایمیدان مقابل شوند
بتیغ تُفنك سراور وند
هر آنچه (6) دروب بود ني بود شد
تبقر یرآن شاه نابود شد
بیاني .نین است رسم حیان
(7) که خوشحال مانده درین خاکدان

Muḥammed Emīn Ḫān cennet-mekānnıŋ eyyām-ı ḥayātları (8) ottuz sekkiz yıl ve müddet-i ḥükūmetleri toḳḳuz yıl ve altı ay ve ékki (9) kün érdi. Cümādi'l-āḫir ayınıŋ āḫiride dū-şenbih küni şehīd boldılar. (10) 'Abdu'llāh Töre atlıġ bir oġul yādgār ḳaldı. Burunraḳ anıŋ üçün Buḫārā (11) emīri Emīr Naṣru'llāh'nıŋ ḳızın kişi iberip ḫˇāst-gārlıḳ étip (12) érdiler. Emīr Naṣru'llāh ḳabūl ḳılıp ol ṭarafda toy ser-encāmın ḳoşbégisige (13) buyurup érken. Bu ṭarafda ḫān-ı maġfūr Bég Niyāz Dīvānbégi'ge (14) buyurup toy ser-encāmın tutdurup érdiler. Çün bu vāḳı'a vuḳū'ġa (15) yetdi. Soŋra 'Abdu'llāh Töre ḫaberleşip ol ḳızını almaḳġa cür'et peydā ḳıla almadı. (16) Éşitildi kim ol ḳız hīç kişige berilmey ḳarrıyıp vefāt tapıpdur. (17) **On ékkilençi bāb 'Abdu'llāh Ḫān'nıŋ ḫānlıġınıŋ beyānıda** Vaḳtī kim **[353a]** (1) Leşker şikest tapıp kélip sengerge ḳamaldılar. İzleridin éllig atlı (2) Teke sengerniŋ dervāzesiġa kélip sengerge multuḳ atmaḳ bünyād (3) étdiler. Ol kün kim hicretniŋ bir miŋ ékki yüz yetmiş birlençisi muvāfıḳ (4) tavışḳan yılı ve cümādi'l-āḫir ayınıŋ āḫiri ve dū-şenbih küni érdi. Ya'ḳūb (5) Mehter ve Mīr Aḥmed Ḫān bile maṣlaḥat étip fi'l-ḥāl 'Abdu'llāh Bég ibn Ḳutluḳ Murād İnaḳ'nı (6) ḫān köterip başıġa cīġālı telfek ve éginige gülnār çekmen kéydürüp (7) kerenāy ve sūrnāy cırtdurup atlanturup sengerniŋ dervāzesiġa (8) alıp kéldiler. Heme töreler ve bégler ol yerde turup érdiler. (9) 'Abdu'llāh Ḫān'nı körüp müteḥayyir bolup hīç néme démekke yaramadılar. 'Abdu'llāh Ḫān (10) buyurdı. Leşker çıḳıp Teke birle uruşup yegirme béş kişini öltürüp (11) ḳalġanıġa şikest bérip iberdiler. Andın soŋ leşkerniŋ ḥarāseti (12) üçün ser-gerdelerni sengerniŋ tört dervāzesiġa ta'yīn (13) étip, andın soŋ Seyyid Maḥmūd Töre'ge ḳarap dédi: Bu ḫānlıḳ sizniŋ (14) ḥaḳḳıŋız érdi. Heme ittifāḳ birle bizni ḫān étdiler. Ḥālā hem maḳṣadıŋız (15) ḫān bolmaḳ bolsa inek ḫānlıḳ sizge müsellemdür. Seyyid Maḥmūd Töre (16) cevāb bérmesdin burun fi'l-ḥāl Seyyid Naẓar Bég dédi: Mübārek bolġay. (17) Yörüŋ! Seyyid Maḥmūd Ḫān fātiḥāġa baralı el-ḳıṣṣa heme şeh-zādeler 'Abdu'llāh Ḫān'nıŋ **[353b]** (1) izide bār-gāh-ı 'ālīġa barıp fātiḥā-ḫˇānlıḳ étdiler. 'Abdu'llāh Ḫān Seyyid Maḥmūd (2) Töre'ni inaḳ étdi. Ve Muḥammed Niyāz Bég'ni biy étip dédi: Sén

Ḫıvaḳ’ġa barıp (3) Taŋrıḳulı Töre’niŋ ornıda olturup şehrge niẓām bérip fuḳarānıŋ ‘adl-dārıġa (4) meşġūl bolġıl! Muḥammed Niyāz Bég fi’l-ḥāl atlanıp öz nökerleri birle yolġa (5) kirip revāne boldı. Andın soŋ ‘Abdu’llāh Ḫān tamāmı ümerā bile maṣlaḥat étip (6) muŋar ḳarār bérdiler kim ‘Bizler āhestelik bile yolġa kirip hīç nemerseni yolġa (7) bérmey ḳayta bermekimiz yaḫşıdur.’ Bes seher vaḳtıda köçüp çıḳıp tévelerni (8) ilgeri yörütüp, ḳoylarnı tévelerniŋ izlerige salıp, yolġa kirip (9) revāne boldılar. Bir miḳdār yol yörügendin soŋ béş yüz atlı Teke izdin (10) kélip her ṭarafdın at salıp gāh ilgeri ötüp daḫl étip gāha (11) leşkerniŋ meymene ve meyseresiġa daḫl éter érdiler. Gāha turar (12) érdiler. Alar izleriġa ḳaytıp kétseler yene yol yörür érdiler. Sehl (13) yol yörügendin soŋ yene bir miḳdār Teke kélip asılışur érdi. Bu ṭarīḳada (14) uruşa uruşa üç fersaḫ yol yörüp namāz-ı şām vaḳtıda Şor (15) Kāl atlıġ mevzi‘ġa kélip tüşdiler. Muḥammed Murād Bay kim Çavdur leşkeri (16) bile Aḫal’din zekāt almaḳġa kétip érdi. Bu yerde kélip leşkerge ḳoşulup bildiler (17) kim ḥāl nédür. Çavdurlar fiġān tartıp yıġlaşıp Yomut ked-ḫüdālarıġa **[354a]** (1) ḳarap dédiler: Ey Yomut ḳarındaşlarım! Bu işlerni sizlerdin körer-miz. (2) Ḫ̌ārezm yaŋı tüzleşip āvāzesi eṭrāfġa tüşüp érdi. Bu yaḫşı atnı (3) sizler bir hem urduŋız. Értaŋ bāmdād vaḳtıda yene atlanıp yolġa (4) kirip Merv’ġa bardılar. Ve deryāġa köprük saldurup ötüp tüşdiler. (5) Ve Sarıḳlardın béş yüz kişiniŋ ba‘żıları ḳatl ve ba‘żıları zaḫm-dār (6) bolup érdiler. Zaḫm-dārlarnıŋ ba‘żılarıġa béş ṭılādın ve ba‘żılarıġa (7) on ṭılādın in‘ām bérdiler. Maḳtūllarnıŋ vārişleriġa āb u āş (8) üçün yegirme ṭılādın pūl bérdiler. Ve Merv ked-ḫüdālarıġa ser-pāy ve in‘āmlar (9) bérdiler. Ve Sarıḳ’dın bir īşānġa hem in‘ām bérip Muḥammed Emīn Ḫān maġfiret-nişānnıŋ (10) meytlerin ve Mūsā Töre’niŋ ve ġary-ı hemeniŋ meytlerin Ḫıvaḳ’ġa (11) alıp barmaḳġa emr étdiler. Ammā Seyyid Maḥmūd Töre ve Bég Niyāz Dīvānbégi ve Muḥammed Kerīm (12) Ḳoşbégi ve Raḥmetu’llah Yasavulbaşı’lar maṣlaḥat étip Taŋrıḳulı Töre’ge nāme (13) yazdılar kim ‘Ḳal‘anıŋ dervāzelerin bend étip yaḫşı muḥāfaẓatın étsünler! (14) İnşā’allāhü te‘ālā bizler Ḳabaḳlı’ġa barġanda ḫānnıŋ işlerin tamām éter-miz.’ Bu tört (15) kişi nāmeġa mühr

étip İmān Şāh atlıġ bir Yomut bile şehrge yiberdiler. (16) ‘Abdu’llāh Ḫān Herāt élçisiniŋ yoldaşlarıġa Himmet Dīvān’nı ḳoşup (17) ruḫṣat bérdi. Ve Ḳābūl élçisige ‘Abdu’llāh Serheng’ni ḳoşup yiberdi. **[354b]** (1) Ve Meymene’niŋ élçisige Muḥammed Emīn Yüzbaşı’nı ḳoşup yiberdi. Ya‘ḳūb Mehter Bég Niyāz (2) Dīvānbégi’niŋ ḳal‘aġa ibergen nāmesini ‘Abdu’llāh Ḫān’ġa i‘lām ḳılıp (3) dédi: El-ḥāl Bég Niyāz Dīvānbégi’niŋ cezāsın bériŋ kim madde-i fesād oldur. (4) Başḳalarınıŋ ‘ilācları soŋraḳ étilse hem bolur. ‘Abdu’llāh Ḫān buyurdı. (5) Bég Niyāz Dīvān’nı alıp kéldiler. Ayttı: Sén Muḥammed Emīn Ḫān’nıŋ munça yaḫşılıḳın (6) körüp ‘Bir afyūnnı dimāġıġa ḥalel yetken kişi érdi’ démiş-sén. Bég Niyāz (7) bildi kim ḥāl nédür. Dédi: Ey şehr-yār! Siz bir pād-şāhdur-siz. Ve men bir toġmadur-men. (8) Ġareziŋiz öltürmek bolsa öltürüŋ. Aŋa mundaġ töhmet-āmīz sözler (9) der-kāḫr érmesdür. Toġmasın öltürmekġa bahāne aḫtarurlar mu? ‘Abdu’llāh (10) Ḫān der-ḳaḫr bolup dédi ‘Aġzıġa urġıl!’ Yūsuf Bay Küyük Tamlı aġzıġa urup (11) tişlerin sındurdı. Buyurdı: Çıḳarıp topġa salsunlar! Fi’l-ḥāl (12) südrep çıḳarıp ‘Alī Sulṭān’ġa bérdiler. Topġa salıp atıp iberdi. (13) Bég Niyāz Dīvānbégi pāre pāre bolup her ṭarafġa kétdi. ‘Abdu’llāh (14) Ḫān anıŋ ornıġa ‘Abdu’l-cabbār’nı dīvānbégi ḳıldı. Andın soŋ köçüp (15) yol ayırtıġa kéldiler. Ve alamanġa münādī urdılar kim su kötersünler. (16) Andın soŋ Yomut’nı izde ḳoyup izde ḳoyup ve Çavdur’nı ilgeri yörütüp (17) Muḥammed Kerīm Ḳoşbégi’ni kün-batar ṭarafda yene bir ser-gerdeni kün-çıḳar ṭaraflarıda **[355a]** (1) yörütüp ḳumġa kirip revāne boldılar. Tört menzil yol yörüp Yār Ḥācī Ḳuduḳı’nıŋ (2) yarım fersenglıḳıġa kélip érdiler. Nā-gāh Seyyid Maḥmūd (3) Töre tīġ tartıp ‘Abdu’llāh Ḫān’nıŋ üstige at salıp kélip (4) ‘Abdu’llāh Ḫān’ġa ḳarap ‘Seni kim ḫān étdi? Devr devr-i ‘Abdu’l-‘azīz Töre’dür.’ (5) dép yanaşıp kéldi. Ammā tīġ ura almadı. Bir néçe ḳadem ilgeri ötüp (6) atdın yıḳılıp yatdı. ‘Abdu’llāh Ḫān atınıŋ cilavın tartıp dédi: Akamıznıŋ (7) her ay başıda cününları bar érdi. Heme dédiler: Ārī. Andaġdur. (8) ‘Abdu’llāh Ḫān ol yerde bir depeniŋ üstige tüşüp olturup (9) ‘Abdu’l-‘azīz Töre birle Sulṭān Maḥmūd Töre’lerni çaḳırıp dédi: Hemānā sizler anıŋ (10) birle bu işde

maṣlaḥatı érken-sizler. ‘Abdu’l-‘azīz Töre’niŋ ḳoynıda Kelāmullāh (11) bar érdi. Anı ḳoynıdın çıḳarıp ortada ḳoyup ékevler dédiler: (12) Uşbu kelām-ı ḳadīmniŋ ḥürmeti üçün hergiz bu işdin ḫaberimiz yoḳdur. (13) Andın soŋ ‘Abdu’llāh Ḫān Ḥüseyn Murād Bég’ge dédi: Sén barıp akamızını (14) alıp kélgil! Ḥüseyn Murād Bég Seyyid Maḥmūd Töre’niŋ yanıġa barıp kördi. (15) Yatıpdur. Aydı: Sizni ḫān ḥażretleri ṭaleb ḳılurlar. Seyyid Maḥmūd Töre (16) dédi: Birāderiŋ Muḥammed Rıżā Bég’ge ḫān ‘Munı at!’ dédi. Ol meni atmaḳçıdur. (17) dégen gümān bile bu işni étdim. Ḥüseyn Murād Bég dédi: Siz ġalaṭ éşitip-siz. **[355b]** (1) Ḫān-ı merḥūm öz atın Muḥammed Rıżā akamġa bérip érdi kim baḳıp bérgil! Akam (2) anı minip yörür érdi. Ḫān anı körüp soradı kim ‘Bu né atdur?’ (3) Siz ḫayāl étip-siz kim ‘Munı at!’ dédi. Émdi méni atar. El-ḥāl sizni (4) cünūnlıġa ḳarār bérdiler. Bes el-ḥāl yatıŋ! Bu sizge yaḫşı bahāne boldı. (5) Bes ḳaytıp ‘Abdu’llāh Ḫān’nıŋ yanıġa kélip dédi: Henüz ayılmaġan’ (6) érken. ‘Abdu’llāh Ḫān atlanıp Mehter’ge buyurdı: Anı atıġa mindürüp alıp (7) yörügil! Mehter barıp atıġa mindürüp alıp yörüdi. Çün Yār Ḥācī’ge (8) barıp tüşdiler. ‘Abdu’llāh Ḫān buyurdı. Tamāmı at ve yaraġların (9) alıp ḫiẕmet-kārlarınıŋ hem at ve yaraġların alıp ḳavıp (10) ḳavıp iberdiler. Ve Seyyid Maḥmūd Töre’niŋ özin bir yabuġa mindürüp (11) Pehlivān Müşerref ve ‘İnāyetullah ḳırḳ kişi birle eṭrāfın alıp ‘Abdu’llāh Ḫān’nıŋ (12) aldıda yörür érdiler. Néçe künler yol yörüp menāzil ü merāḥilni (13) ṭayy ḳılıp ḳumdın çıḳıp Ḳabaḳlı’ġa kéldiler. Ammā bu ṭarafda bir kün Taŋrıḳulı (14) Töre erkde olturup érdi. İmān Şāh kélip bir ḫaṭṭını bérdi. Taŋrıḳulı (15) Töre açıp müṭāla‘a ḳıldı. Tamāmı vāḳı‘ātnı yazıpdurlar. Ve āḫiride (16) dépdürler ‘Émdi Ḫıvaḳ’nıŋ dervāzelerin bend étip ḳamal bolup (17) oltursunlar! Hīç kişini şehrge kirgüzmesünler! İnşā’allāh **[356a]** (1) sizler Ḳabaḳlı’ġa barġanda bu ḫānnıŋ işin tamām éter-miz. Andın soŋ (2) heme barıp şehrde cem‘ bolup kimni münāsib körseler anı ḫān éter-miz.’ (3) Nāme tamām vesselām. Taŋrıḳulı Töre kördi. Seyyid Maḥmūd Töre ve Bég Niyāz (4) Dīvānbégi ve Muḥammed Kerīm Ḳoşbégi ve Raḥmetu’llāh Yasavulbaşı mühr basıpdurlar. (5) Taŋrıḳulı Töre İmān Şāh’dın ḫaber sorap tamāmı vāḳı‘alardın āgāhlıḳ

tapıp (6) köp yıġladı. Andın soŋ dervāzelerġa kişi yiberip bend étdürmekniŋ (7) ṣadedide érdi. Bī-kibār Muḥammed Niyāz Biy tamāmı nökerleri birle kélip erkke (8) kirip ‘Abdu’llāh Ḫān’nıŋ fermānın tégürüp ‘inān-ı iḫtiyārnı öziniŋ ḳabża-i (9) iḳtidārıġa aldı. Taŋrıḳulı Töre bī-kār bolup bir kenārede olturdı. Andın (10) soŋ Muḥammed Niyāz Biy nāme yazdurup ‘Abdu’llāh Ḫān’ġa yiberdi. Vaḳtī kim ‘Abdu’llāh (11) Ḫān Ḳabaḳlı’ġa kéldi. Muḥammed Niyāz Biy’niŋ nāmesi yetüşdi. ‘Abdu’llāh Ḫān nāmeni (12) açıp müṭāla‘a ḳıldı. Yazıpdur: ‘Fermān-ı ‘ālīleri muḳteżāsıça erkke (13) kélip Taŋrıḳulı Töre’niŋ ornıda olturup intiẓāmıġa meşġūl (14) bolup devlet birle kélmeklerige muntaẓırdur-miz.’ Nāme tamām vesselām. Andın (15) soŋ ‘Abdu’llāh Ḫān Ḫıvaḳ ṭarafıdın fāriġü’lbāl bolup yolġa kirip (16) yörüdi. Ve leşkerge pūl bérip ve ser-gerdelerge in‘ām ve ser-pāy bérip ruḫṣat (17) bérdi. Leşker müteferriḳ bolup öylerige kétdiler. Çün ‘Abdu’llāh Ḫān [356b] (1) Ḫıvaḳ’nıŋ yavuḳıġa kéldi. ‘Āṣ köprükidin ötüp Pehlivān Arnası’nıŋ (2) arḳa ṭarafıdın yörüp Ürgenç dervāzesiniŋ arḳa ṭarafıda Pehlivān’nıŋ (3) köprükige kélip atdın tüşüp Yūsuf Īşān’nıŋ mescidige yörüdi. Ol (4) mescid dervāzeniŋ yavukıda érdi. Piyāde barıp mescidge kirip Yūsuf (5) Īşān’nı kim ol mescidde bolup érdi körüp ziyāretin étip andın atlanıp (6) ḳal‘aġa kirip barıp erkke tüşdiler. Başḳa ḫānlarnıŋ ḳā‘ideleri (7) taşḳarıdın kélgende başlap Pehlivān Ata ‘Aleyhi’r-raḥme’niŋ ziyāretlerin étip (8) andın soŋ erkġa barur érdiler. ‘Abdu’llāh Ḫān’nıŋ bu işi hīç kişige ḫoş (9) kélmedi. Çün ‘Abdu’llāh Ḫān erkke kirip taḫt-ı salṭanatda ḳarār tutdı. Heme töreler (10) ve bégler selāmġa bardılar. Seyyid Maḥmūd Töre’ni ‘Erkke kélmesün!’ dép emr étdi. (11) Yene yolda alınġan esbāb u yaraġların kim Cum‘a Niyāz Dīvān’ġa saḳlatıp ḳoyup (12) érdi. Cum‘a Niyāz Dīvān birle bérip iberip dédi: Akamızġa aytġıl! Ḳorḳmasunlar! (13) Biziniŋ alarġa hīç yamanlıḳımız yoḳdur. Cum‘a Niyāz Dīvān aytur: Men barıp Seyyid (14) Maḥmūd Töre’ni körüp ol nemerselerni bérip ḫānnıŋ sözin ayttım. Ser-pāy (15) bérdiler. Kéyip kélip ‘Abdu’llāh Ḫān’ġa ḳolluḳ étdim. Vaḳtī kim ‘Abdu’llāh Ḫān (16)

kélip taḫtda olturdı. Şu‘ara vü fużalā cülūsları üçün tārīḫler ve ḳaṣīdeler (17) aytdılar. Ol cümledin Āgehī bu tārīḫni aytıpdur **tārīḫ**

خسرودين پناه عبدالله
خان انجم سپاه چرخ حشم (1) [357a]
پاك دل پاك ذات پاك نسب (2)
سرور سرفراز نيك شيم
كرنظا هر شهنشه است امّا (3)
ول صافش بخالق عالم
حامي شرع ماحي بدعت
بجلوس خجسته آثارش
شده جمله جهانيان خرم (4)
آكهي اين جلوس را تاريخ
شه بمسند نشت كردرقم

(5) Abdu’llāh Ḫān Ḳutluḳ Murād Bég İbn ‘Ubeydu’llāh Bég İbn Ḳutluḳ Murād İnaḳ’nı inaḳ étdi. (6) Ol vaḳtda bahār mevsimi bolup érdi. Muḥammed Kerīm Ḳoşbégi’ni Yomut’nıŋ ḳazuyıġa (7) buyurdılar. Yegirme künde bolup érdi. ‘Abdu’llāh Ḫān seyr étip ḳal‘anıŋ arḳa (8) ṭarafıdaġı ḥavlısıġa çıḳdı. Ve ol yerde Muḥammed Kerīm Ḳoşbégi birle Raḥmetu’llāh Yasavulbaşı’nıŋ (9) ḳılıç ve pıçaḳların alıp Hezāresbli Baba Bég’ni ḳoşbégi étdiler. (10) Ve Niyāz Muḥammed dégen toġmasın yasavulbaşı ḳıldı. Ve Muḥammed Kerīm Ḳoşbégi birle Raḥmetu’llāh Yasavulbaşı’ġa (11) ‘Öyleridin çıḳmasunlar!’ dép emr étdi. ‘Ulemāġa köp muḥibb érdi. Ve şikārnı (12) men‘ ḳılıp buyurdı. Tamāmı şikārī ḳuşlarnı uçurup iberdiler. Ve şefḳat (13) yüzidin emr étdi ‘Dād-ḫˇāhlar her ḳaçan kélseler éşikimiz yüzlerige açuḳ (14) bolsun! Heme vaḳtda kélip ‘arżların ayta bérsünler!’ Çün ramażān ayı kirdi. (15) Yene Yomut burunġı şerr ü şūrnı başlap eṭrāfnı tārāc éte bérdi. Ya‘ḳūb Mehter (16) ve Mīr Aḥmed Ḫān ve Seyyid Naẓar Bég ve Muḥammed Niyāz Biy maṣlaḥat étip dédiler: Yomut’ġa (17) Ḫıvaḳ uluġlarıdın bir néçe kişi söz bérip bu işni étdüredürler. Tā bulardın **[357b]** (1) bir néçesin öltürmeseŋ ḫānlıḳ éte almas-sén. Bu söz ‘Abdu’llāh Ḫān’ġa (2) ma‘ḳūl bolup Küyük Tamlı Yūsuf Bay’ġa emr étdi. Barıp ‘Abdü’l-‘azīz Töre’ni (3) alıp kéldi.

‘Abdu’llāh Ḫān buyurdı. Anı çıḳarıp erk aldıdaġı çoḳalaḳda (4) çaldılar. Kelāt’nıŋ ḫānı Ca‘ferḳulı Ḫān kim ḫānnıŋ ḫizmetide érdi. (5) Ḫān aŋa ḳonuḳ kéyip ḳoyup érdi. ‘Erkke yögürmek maṣlaḥatıda bu hem (6) bardur.’ dép anı hem ol çoḳalaḳda çaldılar. Ve Taŋrıḳulı Töre’niŋ ḫizmet-kārı (7) Seyyid Ḫān dégenni hem çaldılar. Ve Maḥmūd Yasavulbaşı’nı yiberdiler. Barıp (8) Taŋrıḳulı Töre’ni alıp kéldi. ‘Abdu’llāh Ḫān buyurdı. Anı boġup erk aldıda yol (9) üstige taşladılar. Ammā bu vāḳı‘adın burun ‘Abdu’llāh Ḫān müftīlerdin (10) sorap érdi kim ‘Her kişi öz pād-şāhıġa ḳaṣd étip helāk étmekçi bolsa ḳanı ve mālı (11) mubāḥ bolur mu yā yoḳ? ‘ Ḳāżī Yūsuf Ḳāżī aḳżā’l-ḳużżāt ve Ḳāżī‘asker Seyyid ‘Abdu’llāh Ḫˇāce (12) kim Ḳāżī Raḥman-berdi’niŋ ornıġa ḳāżī‘asker bolup érdi. Ve Ata Cān ‘Ālem Īşān (13) ve Muḥammed Resūl Re’is ve altı müftīler ‘Pād-şāhġa ḳaṣd étken kişiniŋ ḳanı (14) ve mālı mubāḥdur.’ dép rivāyet yazıp mühr étip érdiler. Meger ‘Abdu’s-settār Müftī ‘Men (15) keseldür-men.’ dép öyige kétip mühr basmay ḳaldı. Bu vāḳı‘alar vuḳū‘ġa yetkendin (16) soŋ Ḳāżī‘asker Seyyid ‘Abdu’llāh Ḫˇāce ‘Abdu’s-settār Müftī’niŋ ‘ıyādetiġa bardı. (17) ‘Abdu’s-settār Müftī içkeride érken kişi yiberipdür kim ‘Kétsün! Men anıŋ yüzin **[358a]** (1) körmes-men.’ Ḳāżī dédi: Men anı körmegünçe kétmes-men. dép olturdı. Müftī Īşān (2) nā-‘ilāc bolup çıḳtı. Ḳāżī dédi: Né üçün biziŋ yüzümizni körmes-siz? (3) Müftī dédi ‘Sizler ḫānġa rivāyet bérip munça ḫūn-ı nā-ḥaḳḳnı étdürdiŋizler. (4) Şerī‘at bile tā alarnıŋ günāhları ṣābit bolmaġunça ḳatlġa ḥükm étmek dürüst mü?’ (5) Ḳāżī ḳaytıp öyige kéldi. Bu ḫaberni ‘Abdu’llāh Ḫān éşitip buyurdı: Hemelerin cem‘ (6) ḳılıp kéltürsünler! Fi’l-ḥāl ékki ḳāżī ve a‘lem ve re’is ve yetti müftīlerni cem‘ kılıp (7) kéltürdiler. Heme ‘ulemā ‘Abdu’s-settār Müftī’niŋ sözige taṣdīḳ étdiler. Meger Ḳāżī Yūsuf (8) dédi: Bu ḥükmimdin ḳaytmas-men kim eger alarnıŋ ḳaṣd étkenleri ẓāhir bolġan (9) bolsa ḳanları ve mālları mubāḥdur. ‘Abdu’llāh Ḫān ḫacel boldı. Né üçün kim ḳaṣdları (10) ẓāhir bolmaġan kişilerniŋ ḳatllarıġa mübāderet körgüzüp érdi. Bes ‘ulemā (11) ruḫṣat bérip yiberip Ḳāżī Yūsuf Īşān’nı ‘azl étip ornıġa Ata Cān ‘Ālem’ni (12) ḳāżī-kelān étdi. Ve ‘Abdu’l-‘azīz Töre’niŋ kim tamāmı emvālı pād-şāhlıḳ bolup

érdi. (13) Sulṭān Murād Bég atlıġ oğlıġa ḳaytarıp bérdiler. Ve Taŋrıḳulı Töre'niŋ emvālın (14) anıŋ bir ḳızı bar érdi, aŋa bérdiler. Andın soŋ 'Abdu'llāh Ḫān ol şehīdleriŋ (15) vārişleriġa diyetlerin bérdiler. **'Abdu'llāh Ḫān'nıŋ Yomut üstige (16) kétkeni bir miḳdār uruşup ṣulḥ bile mürāca'at étkeni** Çün ramażān ayı (17) ötdi. Yene Yomut yamanlıḳnı artdurup yolçılarnı talap eṭrāfnı tārāc éte **[358b]** (1) bérdi. Ḫān buyurdı. Ḫāl Niyāz Arabaçı bile Muḥammed Velī Muḥarrem'ni (2) tutup zindāniġa saldılar. Ve Çavdur'dın Ḫ̆āce Muḥammed Yüzbaşı bile Kerenāy Yüzbaşı'nı (3) hem zindāniġa saldılar. Muḥammed Niyāz Biy bularnıŋ günāhların tiledi. Ḫān 'afv étip (4) her biriġa béş yüz ṭılā bérdi. Andın soŋ Yomut ked-ḫüdāların ṭaleb étip dédi (5): Yomutlar né üçün mundaġ yamanlıḳ étedürler? Yomut ked-ḫüdāları élleriġa (6) barıp kélmek ruḫṣatın tilediler. Ḫān ḳabūl ḳılıp ruḫṣat bérdi. Ked-ḫüdālar (7) ḳaytdılar. Hemol in'ām alġanlar hem ked-ḫüdālar birle ḳoşulup kétdiler. Yomut (8) ḫalḳı bularnıŋ in'ām alġanların éşitip müteġayyir bolup bi'l-külliyye ışlāḥġa (9) kélmediler. Ked-ḫüdālar bī-neyl-i murād ḳaytıp kélip ḫānnı körüp vāḳı'anı (10) beyān ḳıldılar. 'Abdu'llāh Ḫān der-ġażab bolup alarġa ruḫṣat bérip (11) yiberip buyurdı: Leşker cem' bolsunlar! Ve Baba Ḳoşbégi'ni ornıda cāy-nişīn (12) étip ḳoyup atlanıp çıḳıp Kerpiçli'ge bardı. Yanıġa bir miḳdār (13) leşker cem' boldılar. Andın köçüp Taḫta'nıŋ arḳa ṭarafıda Ḳızılça Ḳal'a atlıġ (14) yerge barıp tüşdiler. Yomut hem Yılġunlı tübide cem' bolup eṭrāflarıġa (15) senger ḳazdılar. 'Abdu'llāh Ḫān Ya'ḳūb Bay'ġa buyurdı: Bār-gāh ve serā-perdeni (16) Aḳ Köl kenārıġa ḳurġıl! Ya'ḳūb Bay ta'ẓīm ḳılıp bār-gāh (17) ve serā-perde ve top ve top-ḫāne bile Aḳ Köl kenārıġa barıp bār-gāh ve serā-perdelerni **[359a]** (1) ber-pā ḳıldı. Ḫān hem iziçe atlanıp şān u şevket birle kélip (2) tüşdiler. Ve ol yerni leşker-gāh ḳılıp eṭrāfıġa senger ḳazdılar. Yomut (3) leşkeri hem cem' bolup ol yerge kélip 'Abdu'llāh Ḫān'nıŋ teḳābülide (4) tüşdi. 'Abdu'llāh Ḫān buyurdı. Leşker çıḳıp ṣaff tartdılar. Ol ṭarafdın Yomutlar (5) hem çıḳıp ṣaff tartdılar. Meydān ārāste boldı. Bu ṭarafdın Cemşīd (6) Niyāz Bahādır meydāniġa kirdi. Yomut'dın Salāḫ Nūr kéldi. Bahādır çıḳıp rū-be-rū (7) bolup uruşġa muḳayyed

boldılar. Bir néçe nīze redd-i bedel bolup Niyāz Bahādır Nūr (8) kéldi. Né nīze birle urup yıḳtı. Ol ṭarafdın Yomut leşkeri at saldılar. (9) Bu ṭarafdın Cemşīd leşkeri at salıp ceng-i maġlūbe boldı. Nāyire-i ḳıtāl işti‘āl (10) tapıp ‘Abdu’llāh Ḫān Cemşīd’niŋ medediġa leşker yiberdi. Ḳatıġ uruş bolup (11) yavuḳ érdi kim leşker şikest tapġanlar Muḥammed Niyāz Biy ġayret birle kirip her ṭarafġa (12) at salıp alamanġa köŋül bérip leşkerni toḫtatdı. Her ṭarafdın köp kişi (13) ḳatl u zaḫm-dār boldılar. Yomutlar kellelerin bérmey alıp ḳaytdılar. (14) Cemşīd leşkeri hem kelle bérmey ékki leşker ayrılışıp ḳaytdılar. Kün (15) kéç boldı. Ékki leşker ḳaytıp tüşdiler. Értaŋ uruş (16) bolmadı. Eṭrāfġa ḳaravul yiberdiler. Kelāng Şarav Bahādır bir néçe yoldaşları (17) birle leşkerniŋ arḳa ṭarafıda turup érdi. Bī-kibār ékki yüz atlı [359b] (1) Yomut ḳumnıŋ penāhı birle kélip anı araġa aldılar. Ol (2) vaḳtda Ata Cān Ḳıpçaḳ ḳırḳ atlı bile Ḳıpçaḳ’dın yaŋı (3) kélür érdi. Bu vāḳı‘anı körüp yoldaşları bile (4) at salıp barıp özini Yomut’ġa urup ḳatl ḳıla bérdiler. (5) Ve Yomut’ġa şikest bérip üç kelle alıp Şarav’nı hem kim (6) aġır zaḫm köterip érdi. At aldıġa alıp ‘Abdu’llāh Ḫān’nıŋ (7) ḫiẕmetige kéltürdi. ‘Abdu’llāh Ḫān aŋa mihrbānlıḳlar (8) körgüzüp öz atınıŋ cīġāların ve ḳuyruḳıdaġı (9) ḳubbesin alıp başḳa tamāmı esbābları ve tüzükleri bile (10) Ata Cān Ḳıpçaḳ Bahādır’ġa bérdiler. Ve özíniŋ üstideki (11) kéyip olturġan çekmenin ve telfekin bérip köp nevāziş ü iltifatlar (12) étdi. Ve nökerleriġa hem in‘ām ve ser-pāylar bérdiler. (13) Értaŋ yene ‘Abdu’llāh Ḫān ḥażretleri atlanıp çıḳıp buyurdı. Leşker (14) ṣaff tartdılar. Bu ṭarafdın hem Yomutlar ṣaff tartdılar. Yomut’dın (15) Ḳamāl Pehlivān’nıŋ oġlı Ḳılıçdurdı Bahādır at (16) oynatıp meydānġa kirip merd ṭaleb ḳıldı. Bu ṭarafdın Ḥüseyn (17) Ḫān Kürd kirip rū-be-rū bolup Ḳılıçdurdı nīze ḥavāle [360a] (1) ḳıldı. Ḥüseyn Ḫān nīzesiġa redd bérip at üstidin (2) ḳoçaḳlar alıp ḳaytıp kélip ‘Abdu’llāh Ḫān ḥażretleriniŋ (3) aldıda yerge urdı. ‘Abdu’llāh Ḫān ḥażretleri ḫoş-vaḳt bolup kīsesidin (4) bir muşt ṭılā çıḳarıp bérip dédi: Alġıl! Ḥüseyn kim bir (5) mecnūn-şi‘ār kişi érdi. Dédi kim Ey şehr-yār! Men bir dīvāne-dār mecnun (6) ṣaffet toġmaŋdur-men. Ṭılānı saḳlay almas-men. Meniŋ her kün kifāye (7) étkü dék ḫarcımnı

beriŋ! ‘Abdu’llāh Ḫān külüp buyurdı. Aŋar rūzāne (8) ve ṭayfa késtiler. Ol Yomut ked-ḫüdāları Ḳurbān Niyāz Pehlivān ve (9) Naẓar Çaġa başlıḳ kélip ‘Abdu’llāh Ḫān’nı körüp dédiler: (10) Ey şehr-yār! Mundaġ hem tīzlik bolur mu? Yomut hem öz (11) ra‘iyyetiŋ vebā yeri nökeriŋdür. Böyle ḳılıp oğlan (12) uşaḳnı pāy-māl étmekke kélgeniŋde nā-‘ilāc bolup çıkıp (13) uruşa bérür. Uruş yaḫşı érmesdür. Émdi cenāblarıdın (14) éltmes-miz. Budur kim bu yerdin ḳaytsalar yamanlarnıŋ otıġa (15) yaḫşılarnı yaḳmasalar devlet ü ikbāl birle barıp taḫt-ı salṭanatda (16) olturup yamanlarnıŋ cezāsın bir bir tutup bérseler bu söz (17) ‘Abdu’llāh Ḫān ḥażretleriġa ma‘ḳūl bolup ked-ḫüdālarıġa ser-pāy bérip **[360b]** (1) yiberip Ya‘ḳūb Bay’ġa bār-gāh ve serā-perdeni alıp Ḫıvaḳ ṭarafıġa yörgil! Ya‘ḳūb (2) Bay ta‘ẓīm ḳılıp ḳoşnı yüklep Ḫıvaḳ ṭarafıġa revān boldı. ‘Abdu’llāh Ḫān (3) hem top atıp köçüp ḳaytıp menāzil ü merāḥilni ṭayy ḳılıp Ḫıvaḳ’ġa kélip (4) taḫt-ı salṭanatda ḳarār tutdı. Buḫārā’ġa yiberilgen élçige emīr bir élçi koşup (5) yiberip érdi. Ol élçi kélip ‘Abdu’llāh Ḫān’nı körüp pīş-keşlerin (6) ötkerip du‘ā ḳıldı. Bir néçe kündin soŋ ‘Abdu’llāh Ḫān aŋa Mollā İbrāhīm (7) Dīvānbégi’ni élçi ḳılıp ḳoşup Buḫārā’ġa yiberdi. **‘Abdu’llāh Ḫān’nıŋ (8) ékkilençi Yomut üstige revān bolġanı Kökcik ḥudūdıda şehadet (9) şerbetin içip devrānnıŋ ‘öẕrin ḳolġanı** Vaḳtī kim ‘Abdu’llāh Ḫān (10) Yomut bile yaraşıp kéldi. Mundın bir ay ötkendin soŋ yene (11) Yomut yamanlıḳın başlap türlüg fitneler turġuzup eṭrāf-ı (12) cevānibniŋ gāret ü tārācıġa teṭāvül ḳolın uzata bérdi. ‘Abdu’llāh (13) Ḫān Muḥammed Emīn Yüzbaşı’nı Ḫān Ābād’nıŋ ḥarāsetige yiberdi. (14) Ve Yaḫşı Muḥammed Daruġa’nı Vas’nıŋ muḥāfaẓatıġa yiberdi. Ḫˇāceş Muḥarrem’ni (15) Helālī’ġa ve Maḥmūd Yasavulbaşı’nı Çavdur içige yiberdi. Köhne Ürgenç’de (16) Ata Niyāz Muḥarrem ḥākim érdi. Bām-dād namāzıdın çıḳıp kélüride bir kel anı (17) atıp şehīd étdi. ‘Abdu’llāh Ḫān anı ornıġa Küyük Tamlı Yūsuf Bay’nı **[361a]** (1) ḥākim étip yiberdi. Ve nökerlerge ve tamāmı aḳa ini ve tamāmı ümerā ve erkān-ı (2) devletke pūl bérip dédiler: Sefer esbābın müheyyā ḳılsunlar! Mundın (3) bir hafta ötkendin soŋ Ya‘ḳūb Bay’ġa buyurdılar: Bār-gāh ve serā-perde (4) ve top ve top-ḫāneni yüklep Ġāẓī

Ābād ṭarafıge yörgil! Ya‘ḳūb Bay (5) ta‘ẓīm ḳılıp ḳoşnı alıp çıḳıp kétdi. Értaŋ ‘Abdu’llāh Ḫān Ya‘ḳūb Mehter’ni (6) Zī ayaḳınıŋ ḳaravullıḳıġa yiberip Baba Ḳoşbégi’ni ornıda cāy-nişīn (7) étip atlanıp yolġa kirip Ġāżī Ābād’da Esīrġalı ḥavlıġa kirip tüşdi. (8) Bu ḫaberni Yomut éşitip köçüp Meŋġayr ṭarafıġa yörüdi. Értaŋ ‘Abdu’llāh Ḫān (9) atlanıp Helālī ṭarafıġa yörüdi. Yolda Yomutlar ṭarafıdın Ḫāl Niyāz Arabaçı (10) ve Naẓar Çaġa ve Ḳurbān Niyāz Pehlivān başlıḳ Yomut ked-ḫüdāları kélip ‘arż étdiler (11) kim ‘Ey şehr-yār! Yomut öz ra‘iyyetiŋizdür kim bayrı nöker ve ḳadīmü’l ḫiẕmet-kārdurlar. (12) Hemeleri ayturlar kim él ‘öẕrisiz bolmas. Yaḫşı ve yaman aralaşdurlar. (13) Yamanlarnı bir bir tutup cezāsın bériŋ! Rāżı-miz. Ammā bir néçe yaman üçün (14) munça fuḳarānı pāy-māl étmek yaḫşı érmesdür. Ümīd-vārdur-miz kim günāhımızını (15) ‘afv étip öz fuḳarālarıġa müzāḥim bolmaġaylar.’ Ḫān bularnıŋ sözlerige (16) ḳulaḳ salmay revāne boldı. Her yerde ‘Fuḳarā Yomut taladı.’ dép ‘arż (17) éte bérdiler. Ḫaber kéldi kim Yomut ehl ‘ıyālı bile köçüp barur érmiş. [361b] (1) ‘Abdu’llāh Ḫān Yomut ṭarafıge revāne boldı. Şāh Murād İnaḳ ve Mīr Aḥmed Ḫān (2) ve Muḥammed Niyāz dédiler: Ey şehr-yār! Henüz heme leşker cem‘ bolġan érmesdür. (3) Helālī’ġa barıp bir néçe kün turup tamāmı leşker cem‘ bolġandın (4) soŋ barılġanı yaḫşı érdi. ‘Abdu’llāh Ḫān ḳulaḳ salmay (5) revāne boldı. Ṣarrāf Künbezi’ge barġanda Yomut’nıŋ izidin (6) yetip top atıp uruş başladılar. Muḥammed Niyāz Bég ve Bégi Cān Bég (7) ibn Ḫüdāybérgen Bég ibn Muḥammed Fāżıl Biy ve Muḥammed Murād Bég Ketavul (8) ve Mīr Aḥmed Ḫān ve Mehdīḳulı Bég ve Ferhād Bég ve Ekrem Ḫān ve Niyāz Bahādır (9) ve Ata Cān Ḳıpçaḳ ve Taşnaḳ Gürlenī uruşġa kirdiler. Ḳutlu Murād (10) İnaḳ ve Baba Cān Bég ve Raḥīmberdi Bég ve Sulṭān Maḥmūd Töre ve Bāgbek (11) Bég ibn Raḥmanberdi Biy ve Baba Cān Bég ibn İbrāhīm Bég ve Ḥakīm (12) Atalıḳ ve Ya‘ḳūb Bég ve Muḥammed Kerīm Bég ve Şāh Murād İnaḳ ve Ḫudāybergen Biy (13) ibn Bégmān Biy ve Baba Cān Bég ibn Ṣāliḥ Atalıḳ ve Muḥammed Kerīm Bég ve Ḥüseyn Murād (14) Bég ‘Abdu’llāh Ḫān’nıŋ yanıda tüġ astıda ḳarār tutdılar. Bahādırlar (15) Yomut’ġa şikest bérdiler. Yomut Kökcik ṭarafıge

kétdi. (16) Bahādırlar izlerige tüşüp ḳatl ḳılıp revāne boldılar. ‘Abdu’llāh Ḫān hem (17) izleridin yörüdi. Çün Kökcik’ke bardılar. Yomut yene cem‘iyyet [362a] (1) intiḳād bérip ḳaytarılıp yene hücūm étip ceng-i maġlūbe boldı. Bahādırlar (2) ġayretġa kirip uruşup yene Yomut’ġa şikest bérdiler. Yomut (3) Yaŋı Tirig atlıġ mevżi‘ġa bardı. Ol eṭrāf heme zīr yer érdi. Yomut ol (4) yerge sunı açıp yiberdi. ‘Abdu’llāh Ḫān Ya‘ḳūb Bay’ġa buyurdı: Sén (5) Kökcik’de ḳoş tutġıl! Topġa hem ḳaramay éli bile Yaŋı Tirig’de Yomut’nıŋ (6) izidin yetüşdi. ‘Alī Sulṭān ve Ḳurbān Bay Topçı toplarnı (7) özlerige müte‘allıḳ nökerler bile alıp ḫānnıŋ izidin kélür érdiler. (8) Ammā vaḳtī kim Yomutlar basılıp Yaŋı Tirig’ge kéldiler. Ehl-i ‘ıyālların (9) Faḳīr Şeyḫ Yafı’nıŋ arḳa ṭarafıge ötkerip ıżṭırāb-ı tamām bile turup (10) érdiler. ‘Abdu’llāh Ḫān leşker bile üstige kéldi. Yomutlar leşkeri (11) arasıda Yemreli ‘İvaż Muḥammed Vekīl’ni körüp fiġān tartıp dédiler: (12) Ey Yemreli ḳarındaşım! Ehl-i ‘ıyālġa égelik étgil! ‘İvaż Muḥammed Vekīl Yemreli (13) atlıları bile leşkerdin çıḳıp at salıp toplarnıŋ üstige barıp (14) bir néçe kişini öldürüp érdiler. Topçılar ḳaçıp her ṭarafġa kétdiler. (15) Yemreli toplarġa égelik étdi. Andın soŋ ḳoş üstige bardı. (16) Ya‘ḳūb Bay nökerleri bile ḳaçıp Helālī’ġa kéldi. Yemreli ḳoşnı (17) tārāc étdi. Leşkerniŋ aralarıda bir bī-żābıṭalıḳ peydā boldı. Tamāmı [362b] (1) Türkmenler tārācġa meşġūl boldılar. Yomut bu vāḳı‘anı körüp ġayrġa (2) kirip kélip leşkerge ḳayyūm bolup ceng-i maġlūbe boldı. Mīr Aḥmed Ḫān’ġa oḳ tégdi. (3) Yomutlar tīġ urup pāre pāre ḳıldılar. Birāderi Mehdīḳulı Bég aġasını (4) bu ḥālde körüp Cemşīd atlıları bile at salıp kélip Mīr Aḥmed Ḫān’nıŋ (5) ölügini alıp bir kenāreġa çıḳıp turdı. Ol vaḳtda Muḥammed Murād Ketavul (6) hem şehīd boldı. ‘Abdu’llāh Ḫān Mīr Aḥmed Ḫān’nıŋ ḫaberin éşitip perişan (7) érdi. Bu ḫaberni hem éşitip köp perīşān bolup Şāh Murād İnaḳ’ġa (8) dédi: Yomut’ġa bir at salalı. Şāh Murād İnaḳ dédi: El-ḥāl ‘aṣr (9) vaḳtıdur. Andek tevaḳḳuf étilse yaḫşı érdi. Ol vaḳtda ḫaber kéldi kim (10) Bég Cān hem şehīd boldı. Ḫān bī-ṭāḳat bolup Muḥammed Rıżā Bég’ge dédi: (11) Yomut’ġa bir at salalı. Muḥammed Rıżā Bég ‘Aceb bolur.’ dép ‘Abdu’llāh Ḫān tamamı aḳa (12) ini ve tamāmı bégler bile

Yomut ṭarafıge müteveccih boldı. Ol vaḳtda kün batıp (13) ḳarangġu tüşüp érdi. Leşker şikest-i fāḥiş tapıp heme baş (14) başa boldılar. ‘Abdu’l-cabbār Dīvānbégi ve Niyāz Muḥammed Yasavulbaşı ve Baba Muḥarrem (15) şehīd boldılar. ‘Abdu’llāh Ḫān hemol yerde şehīd derecesige (16) fā’iz boldı. Ammā Ḳutlu Murād İnaḳ zaḫm-dār bolup bir kişisi bile (17) ḳaçıp kélür érdi. Yolda Muḥammed Rıżā Bég ve Naẓar Bég ve Baba Cān Bég **[363a]** (1) ve Ata Cān Bég’ge yoluḳup hem-rāh bolup revāne boldılar. Şāh Murād İnaḳ (2) hem ḳoşuldı. Yene bir néçe ser-gerde birle altmış atlı miḳdārı bolup yolġa (3) kirip yörüdiler. Ammā vaḳtī kim Yemreli ḳoşnı taladı. Ya‘ḳūb Bay ḳaçıp Helālī’ġa (4) kéldi. Helālī ahālīsi köçüp Taş Ḫavż’ġa barmaḳçı boldılar. Ya‘ḳūb Bay (5) men‘ ḳılıp alarnı yibermedi. Ḳutlu Murād İnaḳ yarım aḳşamda Helālī tübidin (6) ötüp ṣubḥ vaḳtıda Taş Ḫavż’ġa tüşüp nehārī étip ötüp pişin (7) vaḳtıda Ḫıvaḳ’ġa kirdi. Mehter hem Zī ayaḳıda bu ḫaberni éşitip ıżṭırāb (8) tamām bile erkke kéldi. Ammā ‘Abdu’llāh Ḫān Yaŋı Tirig’ge kélmesdin burun (9) Naẓar Çaġa ve Ḳurbān Niyāz Çaġa ve Ḫāl Niyāz Arabaçı başlıḳ Yomut ked-ḫüdālarıdın (10) yegirme kişi ‘Abdu’llāh Ḫān’nıŋ aldıġa çıḳıp tevellā birle ḳaytarmaḳnıŋ ṣadedide (11) érdiler kim ḫān kéldi. Bular ‘arżlarını aytdılar. Ḫān ḳulaḳ salmay (12) ötüp kétdi. Andın soŋ bular maṣlaḥat bile Taş Ḫavż’ġa kirip érdiler. (13) Ḳutlu Murād İnaḳ ötüp kétkendin soŋ Taş Ḫavż ḥākimi Dost Cān Ḳalmaḳ (14) hemol yegirme ked-ḫüdālarnıŋ hemelerin tutup ḳatlġa yetkürdi. Vaḳtī kim (15) ‘Abdu’llāh Ḫān ol kéçede leşkerdin ayrılışıp Yomutlarnıŋ (16) ḳollarıda şehīd boldı. Muḥammed Niyāz Biy bile Sulṭān Mīr esīr bolup (17) Yomutlarnıŋ ḳollarıġa tüşdiler. Tamāmı bégler ve ser-gerdeler **[363b]** (1) ol yerde ‘Abdu’llāh Ḫān’nı ġā‘ib étip tapa almay ḳaytıp Helālī’ġa kétdiler. (2) Leşker hem müteferriḳ bolup ba‘żıları ḳaçıp Helālī’ġa bardılar. Ba‘żıları (3) Ḫān Ābād bāġıġa kirip ḳamal boldılar. Ba‘żıları ol yüz yerde (4) lāyġa batıp ḳaldılar. Köp kişi Yomutlarnıŋ ḳollarıda şehīd (5) boldılar. ‘Abdu’llāh Ḫān’nıŋ müddet-i ḥayātı ḳırḳ yıl ve müddet-i ḥükūmeti béş (6) aydın bir néçe kün kem érdi. Nūr Bay Çevik’niŋ oġlı Damollā ‘Abdu’llāh Çevik (7) Āḫūnd’nıŋ Pehlivān Cān Maḫẕūm atlıġ bir nāzenīn oġlı

bar érdi kim (8) ḥüsn-i cemālde bī-‘adīl ve ġunc-ı delālda bī-bedīl érdi. Şi‘r ehli bendesi (9) fużalā ḫaylı ser-efgendesi érdiler. Élniŋ aŋa hücūmları hemenā cibinleriŋ (10) Ḳand’ġa hücūmları dék érdi. Muḥammed Emīn Ḫān’nıŋ zamānlarıda (11) şi‘rge ẕevḳ peydā bolup şu‘arā vü fużalānıŋ ṣoḥbetlerin iḫtiyār (12) étip alarnıŋ meẕāḳların la‘li şerbetidin şīrīn éterdi. (13) Ve özini kāmil-i taḫallüṣ bile müteḫalliṣ étip şi‘rde yaḫşı mahāret peydā ḳıldı. ‘Abdu’llāh (14) Ḫān’nıŋ tārīḫ-i vefātın aytıp anıŋ rūḥ-ı ber-envārın bu ṭarīḳada ẕevḳ-i (15) sürūr bile ser-şār étdi kim **tārīḫ**

وزاران دريغا كه جام عدمرا
(16) قضاريخت بر كام شاه معظم
رسانيداز بهر يوتش خلايق
بكيوان(17) فغانهاش چون اهل ماتم
بلوح جهان عبدالله خان ناش بود
[364a] (1) زبدل سنحايش جخل كشته حاتم
درايام اوجاهلان خوارزم چون خاربود
(2) ولي فاضلان بود چون كل مكرم
تبخت جلات اكر بر نشيستي
تبعظيم (3) اوميشد افلاك قدخم
رضيت شجاعيت كشته هراسان
بدشت عدم رفته (4) سهراب رستم
بهر فضل ز اهل جهان ذاتش فضل
بعلم عدالت دش (5) بود اعلم
لي سال تاريخ فوتش بكامل
خر دكفت يك نكته كو يم كه افهم
نديده (6) بدار فنروي اميد
بجنك يموت مروده آن شاه عالم

Bu tārīḫ-i ‘adedde (7) biz yāde kélgen érken. Rūy-ı ümīd nedīde dégen ifāde bile elifniŋ (8) ‘adedin ısḳāṭ étipdür. ‘Abdu’llāh Ḫān her kimniŋ sözige ılıḳıp (9) iş éte bérgüçi érdi. Andaḳ kim Mīr Aḥmed Ḫān’nıŋ sözi bile néçe nā-ḥaḳḳ (10) ḳanlarnı tökdi. Yene bu kim be-ġāyet şitāb-kār kişi érdi. İşni (11) ṣabr u te’ennī bile étmes érdi.

Lā-cerem, andın żararlar kördi. Ammā ‘ādil (12) ve muḥibb ‘ulemā ve fużalā ve ġarīb-nevāz ve bahādır kişi érdi. Andın oġul ḳalmadı. (13) Meger bir ḳız ḳalıp Sulṭān Murād Bég İbn ‘Abdu’l-‘azīz Töre’ge naṣb tapdı. (14) **On üçlençi bābı Ḳutlu Murād Ḫān’nıŋ pād-şāhlıġı beyānıda** Vaḳtī kim (15) Ḳutlu Murād İnaḳ Ḫıvaḳ’ġa kéldi. Ya‘ḳūb Mehter erkke kélip Baba Ḳoşbégi bile (16) maṣlaḥat étip bégler ve manṣıb-dārlardın kimler bar bolsalar cem‘ kılıp (17) hemeniŋ ittifāḳları bile sene miŋ ékki yüz yetmiş birde ẕü’l-ḳa‘deni **[364b]** (1) āḫiride Ḳutlu Murād İnaḳ’nı ḫān étip taḫt-ı salṭanatda olturġuzdılar. (2) Ol vaḳtda Ḳutlu Murād Ḫān bir on sekkiz yaşar yigit érdi kim ḥüsn-i (3) ṣūretde cüftdin ṭāḳ ve ṣafā-yı sīretde yegāne āfāḳ-ı ṭal‘atıdın (4) ḫūrşīd-felek münfa‘il ve ḳāmetidin serv-i sehī pāydergil érdi. Tāc taḫt-ı (5) devletde ḳarār tutdı. Carcılar ‘Devr devr-i Ḳutlu Murād Ḫān!’ dép şehrde (6) münādī urdılar. Ḳutlu Murād Ḫān Muḥammed Niyāz dégen toġma setīr ‘Abdu’l-cabbār (7) Dīvānbégi’ni ornıġa dīvānbégi ḳıldı. Éş Niyāz dégen toġmasın yasavulbaşı (8) étdi. ‘Abdu’r-raḥman Bay ibn Şīr Dīvānbégi’ni maḥrem étdi. Raḥmanbergen (9) Cengeldi éşik-aḳası boldı. Ve Raḥīmberdi Bég ibn Allahberdi Töre’ni (10) biy étdi. Ve Bāġbek Bég ibn Raḥmanberdi Biy’ni béglerbégi étdi. Ve anıŋ inisi (11) İltüzer Bég’ni inaḳ étdi. Ve İskender İnaḳ’nı Taş Ḫavż’ġa ḥākim (12) étip yiberdi. Dost Cān Ḳalmaḳ ḳaytıp mülāzemetke kéldi. Ḫudāyār (13) Biy’ni Ḳıpçaḳ ve Manḳıt atlıları ve miŋ atlı Gökleng bile Köhne Ürgenç ḥarāseti (14) Yūsuf Bay’nıŋ yanıġa yiberdi. Ve ékki yüz atlını Ḫān Ābād’ġa yiberdi. (15) Alar barıp bāġġa kirip Muḥammed Emīn Yüzbaşı’ġa ḳoşuldılar. Ve ékki yüz atlını (16) top ve şemḫāl bile Helālī’ġa yiberdiler. Ve Raḥman Bay ibn Bégi Yüzbaşı’nı Anbar’ġa (17) ḥākim étip yiberdiler. Ve Raḥīmberdi Bég ve Bāġbek Béglerbégi’ni Béş Arıḳ **[365a]** (1) atlıları bile Taş Ḫavż’ġa yiberdiler. Élcik ḫalḳı birle Ḫˇāce Kenefesli (2) Ḫād Ābād’nıŋ şarḳ cenūbıda ḳal‘a salıp anda boldılar. Ḳutlu Murād Ḫān Şāh Murād (3) İnaḳ birlen Yaḫşı Muḥammed Daruġa’nı Hezāresb ve Fitnek atlıları bile (4) alarnıŋ ḥarāsetlerige yiberdiler. Yomut yamanlıḳnı artdurup (5) Ögüz’niŋ Ḳutlı Bay tiresidin Ata Murād atlıġ yigitni özlerige (6) ḫān étip eṭrāf

ahālīleriġa ḳatl u tārāc ḳolın uzatdılar. Mehdī-Ḳulı (7) Bég Cemşīd élin köçürüp Ḳada Taġı'ġa alıp bardı. Ve özi bir miḳdār (8) atlı birlen Ḫıvaḳ'ġa kéldi. Çavdur köçüp Çaş Depe'ge bardı. Yemreli (9) Helālī arḳasıda cem' bolup ḳal'a saldı. Al Éli Ḳızıl Taḳır'da ḳal'a (10) salıp olturdı. Şīr Ata başlıḳ tamāmı Ata ḫalḳı Şāh Murād Boyı'da ḳal'a (11) salıp olturdılar. Ata Murād Ḫān Ata ve Saḳar ḫalḳınıŋ ked-ḫüdāların (12) ṭaleb étip buyurdı: Şāh Murād Yafı'nı baġlap (13) Ḫān Ābād üstige yiberiŋler! Bular ḳabūl ḳılıp çıḳıp éllerige (14) bardılar. Saḳar'nıŋ ked-ḫüdāları Sulṭān Bahādır ve 'İvaż Murād Bégi (15) élātın köçürüp Vas'ġa éltip Teke birlen bir yigit ḳal'a salıp anda müteḥaṣṣın (16) boldılar. Şīr Ata Ata ḫaylı birlen kélip Şāh Murād'nı suyın Ḫān Ābād'ġa (17) cārī ḳıldı. Ḫān Ābād'nı su alıp bāġnıŋ bir néçesiġa çıḳdı. **[365b]** (1) Ahālī çıḳıp bāġnıŋ eṭrāfın işlep senger étdiler. Bu ḫaberni Ḳutlu Murād Ḫān (2) éşitip Ya'ḳūb Mehter bile maṣlaḥat étdi. 'Aḫal ve Ṭejen ve Merv'de olturumlı (3) Teke ve Saruḳ nökerleriŋizge kişi yiberip ṭaleb étseŋizler kelseler (4) alarnıŋ mededleri bile şāyed Yomut'nıŋ şūrişi teskīn tapġay.' (5) Ḳutlu Murād Ḫān'ġa ma'ḳūl bolup dédi: Andaġ bolsa alarġa kişi yiber. (6) Kélsünler! Mehter çıḳıp kişi yiberdi. Ol cemā'adın toḳḳuz yüz kişi (7) birlen Ġıyāş Serdār atlıġ Teke kéldi. Ġıyāş Serdār başlıḳ Sarıḳ (8) ve Salur'nıŋ ked-ḫüdāları ḫānnı körüp selām bérdiler. Ḫān (9) alarġa köp mihrbānlıḳlar körgüzüp hemelerige ḳonuḳ kesip (10) ḳaravullıḳġa buyurdı. Alar ḳaravullıḳ bahānesi bile çıḳıp eṭrāfnı (11) tārāc éter érdiler. Yene kélip ḫāndın ḳonuḳ hem alur érdiler. (12) Ammā ḪānĀbād'da ḳamal bolġanlarnıŋ azuḳa ve 'ulüf cihetidin ḥālları (13) teng bolup Gürlenli Dost Niyāz Yüzbaşı ve Seyyid Niyāz Toḳlı (14) ve Receb Yüzbaşı'nı kim Ata Cān Ḳıpçaḳ'nıŋ birāderi érdi, Ḫıvaḳ'ġa (15) 'arīża-dāşt bile aḥvālların beyān étip yiberdiler. (16) Bu üçleri kélip Ḳutlu Murād Ḫān'ġa selām bérip Ḫān Ābādlı (17) élin 'arīża-dāştların tégürdiler. Çün Ḳutlu Murād Ḫān náme mażmūnıdın **[366a]** (1) āgāhlıḳ tapdı. Perīşān bolup Mehter birle maṣlaḥat étdi. Mehter dédi: Ey (2) şehr-yār! Ġıyāş Serdār'nıŋ toḳḳuz yüz atlısı bardur. Ve Mehdīḳulı Bég (3) Serheng'ni yetti yüz atlısı bardur. Emr étseŋiz alar barıp Ḫān Ābād'da ahālīlerin (4) köçürüp kéltürdiler.

Ḫān emr étdiler: Barıp Muḥammed Emīn Yüzbaşını (5) tamāmı Ḫān Ābād'da maḥṣūr bolġanlar bile köçürüp kéltürsünler! (6) Mehter çıḳıp Mehdīḳulı bile Ġıyāṣ Serdār'ġa dédi: Emr-i 'ālīdür kim sizler (7) bu üç kişi bile Ḫān Ābād'ġa barıp anda ḳamal bolġanlarnı köçürüp (8) kéltürüŋler! Serdār ḳabūl ḳılıp çıḳıp yolġa kirdiler. Çün Helālī'ġa (9) bardılar. Mehdīḳulı Bég ol üç kişige dédi: Fuḳarānı sizler köçürüp (10) uşbu yerge kéltürseŋiz alıp barur-miz. Ḫān Ābād'dın köçürüp (11) kéltürmekke bizler mutaṣaddī bola almas-mız. Bular me'yūs bolup (12) Tācīk ḳal'asıda Şāh İnaḳ'nıŋ yanıġa barıp vāḳı'anı beyān ḳıldılar. (13) Şāh Murād İnaḳ müteḥayyir boldı. **Ata Murād Ḫān'nıŋ Yomut leşkeri bile Vas'ġa (14) barıp Teke bile uruşġanı, Ġıyāṣ Serdār Teke'niŋ mededige barıp Yomut (15) şikest tapıp kétkeni** Ammā Teke birlen Yomut'nıŋ aralarıda néçe sebebler bile (16) nev'ī 'adāvet peydā bolup érdi. Biri bu kim İmān Niyāz Serdār (17) bir kārvānnı talap érdi. 'Tekeler bizniŋ kārvānımız érdi.' dép Muḥammed Emīn **[366b]** (1) Ḫān cennet-mekānġa 'arż étip ḫān-ı cennet-mekān Yomut'dın tamāmı alġan (2) mālların talatıp alıp bérip érdi. Bu kīne Yomutlarnıŋ köŋülleride (3) bāḳī érdi. Mundın başḳa hem néçe sebeb bar érdi kim Beyānī mūcib-i iṭnābdur. (4) Çün Yomut 'Abdu'llāh Ḫān'ġa ẓafer tapdı. Ġurūr peydā ḳılıp Ata Murād Ḫān'nı köterip (5) 'Abdu'llāh Ḫān'dın tüşken toplar ve yaraġlarġa zīb ü zīnet bérip (6) néçe tūġlar ve 'alemler yasap leşkerni müretteb étdiler. Andın toplarnı (7) südrep leşker-i 'aẓīm bile Vas üstige bardılar. Tekelerniŋ uluġı (8) Çofan Kırı Teke ve Saḳar ḫaylı birlen çıḳıp Yomut'ġa muḳābil bolup uruşlar (9) étdiler. Yomutlar top atıp Tekelerdin köp kişini ḳatl étdiler. (10) Teke ve Saḳar her kün ḳaytmay uruş éter érdiler. Āḫir basılıp Vas (11) ḳal'asıġa kirip ḳamal boldı. Yomutlar Şāh Murād Yafı'ġa toplarnı (12) çıḳarıp rāsnı üstide ḳoyup ḳal'a ṭarafıge top atıp Tekelerni muḥāṣara (13) ḳılıp yatdılar. Ḫān Ābād'da maḥṣūr bolġanlarnıŋ azuḳa ve 'ulüfleri (14) tükenip özleri ölüm ḥāliġa yetip atları yıġaçlarnı yer érdiler. (15) Muḥammed Emīn Yüzbaşı dervāze-ḫāne'niŋ üstide yatıp érdi. Bī-mār bolup (16) bir néçe kün yatıp vefāt taptı. Andın soŋ ahālī tura almay çıḳıp (17) müteferriḳ bolup her ṭarafge kétdiler. Ba'żıları Yomut'nıŋ

ḳollarıda **[367a]** (1) ḳatl u esīr boldı. Ba‘żıları Köhne Ürgenç’ke ve ba‘żıları Ḫˇāce Éli’ge ve ba‘żıları (2) Helālī’ġa aḥvāl-ı ḫarāb birlen özlerin tégürdiler. Ammā vaḳtī kim (3) Yomutlar Tekeni muḥāṣara ḳıldılar. Muḥāṣara müddeti uzaḳġa çékkendin soŋ Çofan Kırı (4) teng bolup ékki atlı birle Ġıyāṯ Serdār’ġa nāme yiberdi kim ‘Bizler Yomut’nıŋ (5) ḳolıda ‘āciz bolduḳ. Erk kélip bir meded bérseŋ oġlan uşak (6) Yomut’ġa esīr bolurlar. Bā-vücūd ḳarındaşlıḳ mundaġ dermāndelıḳda ḳolımızını (7) tutmasaŋ ḳıyāmet künide bizlerniŋ ḳolımız ve siz yaḳaŋdur.’ Nāme (8) tamām vesselām. Ol ékki atlı kéçe içide yolġa kirip Ḫıvaḳ ṭarafıge revāne boldılar. (9) Çün Helālī’ġa kélip tüşüp andek nefslerin rāstladılar. Ol yerde (10) éşitdiler kim Ġıyāṯ Serdār Helālī’dedür. Fi’l-ḥāl barıp körüp Çofan Kırı’nıŋ (11) nāmesin bérdiler. Çün Ġıyāṯ Serdār nāmeni mażmūnıdın (12) āgāh boldı. Bilā-tevaḳḳuf altmış atlını ḳoşıda ḳoyup özi sekkiz yüz (13) ḳırḳ atlı bile yolġa kirip Vas’ġa yörüdi. Seyyid Niyāz Toḳluḳ aytur ‘Bizler hem (14) anıŋ birle Vas’ġa barduḳ. Ve ḳal‘aġa kirip heme birbirleri bile mülāḳī bolup (15) öltürdiler. Ġıyāṯ Serdār Çofan Kırı’ge dédi: Émdi bizlerge bir maṣlaḥat bérgil! (16) Çofan Kırı ve Berdi Bég dédiler: Bizlerdin köp mühimmge yaraġan şikestler (17) ḳatl bolup hevesimiz ḳaçdı. Ve maṣlaḥat tapġu dék mecālimiz ḳalmadı. Maṣlaḥatnı hem **[367b]** (1) öziŋ tapġıl! Ġıyāṯ Serdār soradı: Néçe nökeriŋ bardur? Çofan Kırı dédi: (2) Miŋ atlı ve üç miŋ piyāde bardurlar. Ġıyāṯ Serdār dédi: Andaġ bolsa (3) értaŋ Yomut kélip ḳal‘aġa top atar. Topnı üç atġandın soŋ (4) piyādeler çıḳıp tüb ṭarafıge yögürsinler. Ve sizler meymenesige yögürüŋ! (5) Bizler meyseresige yögürür-miz. Bu söz hemege ma‘ḳūl boldı. Çün értaŋ boldı. (6) Yomut toplarnıŋ Şāh Murād’nıŋ rāsıġa çıḳarıp burunġı destūrıda (7) ḳal‘aġa top atmaḳ bünyād étdi. Heme ṭayyār bolup turup érdiler. Üç (8) atġandın soŋ piyādeler hücūm étip tübġa yögürdiler. Atlılar ékki (9) ṭarafdın meymene ve meyserege at ḳoydılar. Barıp aralaşıp ceng-i maġlūbe (10) boldı. Āḫir Yomut basılıp ḳaçıp Meŋġayr ṭarafıġa kétdi. Teke ve Saḳar (11) izlerige tüşüp ḳavlap ḳırıp köp olca bile ḳaytıp ḳal‘alarıġa kéldiler. (12) Ol uruşda Yomut’dın taḳrīben miŋ kişi ve Teke’din ékki yüz kişidin (13) köpraḳ ḳatl

bolup érdiler. Çofan Kırı Ḫıvaḳ'ġa feṯḥ-nāme yiberdi. (14) Ḳutlu Murād Ḫān ḫoş-ḥāl bolup ḳāṣıdlarıġa ser-pāy ve in'āmlar bérip yiberdi. (15) Ol āvānda Şāh Murād İnaḳ ve Yaḫşı Muḥammed Daruġa Tācīk ḳal'anıŋ (16) ahālīsin köçürüp Helālī'ġa kéltürdiler. Mundın bir hafta ötkendin soŋ (17) Teke ve Saḳar'dın miŋ yetti yüz kişi atlanıp ṣubḥ vaḳtıda Meŋġayr'ġa barıp **[368a]** (1) Yomut'dın bir miḳdār kişini öldürüp köp ḳoy ve téve sürüp (2) köp olca bile ḳaytdılar. Andın soŋ Yomut cem' bolup üç miŋ kişi (3) Tekeler'niŋ izidin yetip uruş saldılar. Ve Teke'ge şikest bérip (4) köp kişini ḳatl étip olcaların ḳaytarıp alıp yene köp olca birlen (5) ḳaytdılar. Andın soŋ Teke bile Saḳar Vas'da oltura almay köçüp (6) ḳumġa kirdiler. Mīrzā Çarlası'ge barġanda Saḳar Teke'din ayrılıp Buḫārā'ġa kétdi. (7) **Zārlıḳ Töre'niŋ Çimbay'da ḫān bolġanı ve Nüküs'ni alıp pāy-taḫt étip (8) kibr ü ġurūr bile tolġanı** Vaḳtī kim Ḳutlu Murād Ḫān Ḫudāyār Biy'ni Köhne Ürgenç ḥarāsetige (9) yiberdi. Ḳābil Biy Ḳaraḳalfaḳ atlısıdın miŋ atlı bile Köhne Ürgenç muḥāfaẓatıda (10) érdi. Ḳaytıp kélip Ḳutlu Murād Ḫān'ġa selām bérdi. Yanıda yene bir néçe biyler hem (11) kélip érdiler. Ḫānlarıġa ser-pāy ve in'ām bérmey öylerige ḳaytmaḳ (12) ruḫṣatın bérdi. Biyler perīşān bolup ḳaytıp kétdiler. Ammā ḳılıç yayda (13) Ér Naẓar Alagöz kim Ay Dost Biy'niŋ nebīresi érdi. Bir miḳdār Ḳaraḳalfaḳ (14) leşkeri birlen Ḳılıç Bay'nıŋ ḥarāsetige me'mūr érdi. Bu ḫaberni éşitip (15) perīşān bolup Ḳaraḳalpaḳ uluġları birlen maṣlaḥat étip dédi: (16) Ḫiẕmetni ḫiẕmet ḳadrin bilgenge étmek kérekdür. Bizler munda (17) beyhūde özimizni Yomut'nıŋ tīġıġa ḳalḳan étip cān-bāzlıḳ étkenimiz yaḫşı **[368b]** (1) érmesdür. Ḳābil Biy'niŋ ḫiẕmeti ḳadrin bilmegen kişi bizlerni hem (2) ḳadrimizni bilmesdür. Īn Yomut başlıḳ tamāmı Türkmenler yamanlıḳ étip (3) yörürler. Alarnı ḳıldılar. Bizler yamanlıḳ étsek bizlerni né ḳılurlar? Bes (4) hemeleri ittifāḳ birlen yamanlıḳġa bél bağlap Ḳılıç Bay eṭrāfın tārāc kılıp (5) Çimbay'ġa bardılar. Ve Çingiz evlādıdın Zārlıḳ Töre'ni tapıp özlerige (6) ḫān köterdiler. Çimbay'da Ḳutlu Murād Ḫān'nıŋ bāc-bānı zekāt alıp yörür érdi. (7) Zārlıḳ Ḫān buyurdı. Anı tutup kéltürdiler. Zārlıḳ Ḫān anı diremlerin (8) tapdurup emr étdi. Anı dārġa asdılar. Ve

Ḫıtay Fāżıl Beg'ni hem kim (9) bu 'inādġa māni' bolup érdi. Zārlıḳ Ḫān buyurup dārġa asturdı. (10) Ḳābil Biy'niŋ élātı hem barıp alarġa ḳoşuldılar. Andın soŋ Zārlıḳ (11) Ḫān Ḳongrat uluġları Ḳutlu Murād Biy ve Yūsuf Biy ve Pehlivān Biy'lerge nāme (12) yiberdi kim 'Él ve ḫalḳ bizni ḫ̌āhlap ḫān étdiler. Émdi siz cemā'adın ümīddür (13) kim bizge tābi' bolġay-sizler. Eger ḳabūl ḳılsaŋız biz barıp Ḳongrat'nı (14) pāy-taḫt étip sizlerni devletimizge dostımızge şirik étsek be-ġāyet münāsib bolur (15) érdi.' Ḳongrat uluġları ḳabūl ḳılmay élçisin bī-neyl Gevher Murād (16) ḳaytardılar. Andın soŋ Zārlıḳ Ḫān leşker bile barıp négüsini alıp (17) tāḫt fermānıġa saldı. Ve ol yerni özige pāy-taḫt étip olturdı. **[369a]** (1) Zārlıḳ Ḫān'nıŋ kişileri Nüküs ahālīsidin ḫānnıŋ ḫarācātı (2) üçün ẓulm bile ḳoyların ve öküzlerin alıp suya bérdiler. Ve Ḳongrat'dın (3) çıḳıp kéle turġan Urus sūdā-geriniŋ yetti kéme metā' u emvālların (4) tārāc étdiler. Ve Urus metā'larınıŋ arasıda (5) ṭılā ṣūretidin birincdin yasalıp kélgen köp ṭılālar bar érken. Zārlıḳ (6) Ḫān ḥükm étip ol ṭılālarnı altundın ḳaḳılġan ṭılā ornıda her birin on (7) tört direm bahāsı bile yörütdi. Çavdur evbāşlarıdın bir cemā'anıŋ (8) ḫiẓmetige bardılar. Ve her yerde hem oġrı ve evbāşlar bar bolsalar (9) anıŋ yanıġa cem' bola bérdiler. Ḳutlu Murād Ḫān bu ḫaberni éşitip Raḥīmberdi (10) Biy'ni Manḳıt ve Ḳıpçaḳ ve Teke ve Cemşīd atlıları birlen Ḫ̌āce Éli'ni muḥāfaẓatıge (11) yiberdi. Raḥīmberdi Biy leşker birle Ḫ̌āce Éli'ge kélip Ḳaraḳalpaḳ Ḳāżī Marḳa (12) Bay'nıŋ sengerige alaman buyurdı. Ata Cān Ḳıpçaḳ ve Manḳıt Ḫazar Yüzbaşı (13) leşker bile barıp yögürüp sengerni alıp köp kişini ḳatl u esīr étip (14) köp olca bile kéldiler. Raḥīmberdi Bég Ḫıvaḳ'ġa feṭḥ-nāme yiberdi. Ḳutlu Murād (15) Ḫān ḫoş-ḥāl bolup barġanlarġa ser-pāy ve in'āmlar bérdi. Ol (16) eşnāda Zārlıḳ Ḫān leşker birle Köhne Ürgenç üstige barıp Yūsuf Bay'nı (17) Köhne'de muḥāṣara ḳıldı. Şāh Muḥammed Yüzbaşı ḳırḳ şemḫālçı birle ḳal'a-dārlıḳ **[369b]** (1) étip müdāfa'asıda cidd ü cehd ẓuhūrġa tégürür érdi. Bir néçe kündin (2) soŋ Köhne ḫalḳı teŋ bolup tilediler kim Yūsuf Bay'nı tutup (3) bérip Zārlıḳ Ḫān'ġa iṭā'at étkeyler. Bu ḫaberni Yomut Baba Baḫşī (4) Köhne ked-ḫüdālarıġa bir kişi bile peyġām yiberdi kim 'Ṣabr étsünler!' Eger (5) ḳal'anı bérseler

Zārlıḳ Ḫān Köhne'ni ḫarāb éter. Çün anı leşkeri Çavdur (6) ve Yomut'dındur. Elbette bir néçe kün tursalar soŋraḳ emvāl cihetidin (7) aralarıġa iḫtilāf tüşüp tura almay çaşıp kéterler.' Bu söz (8) Köhne ked-ḫüdālarıġa ma'ḳūl bolup ṣabr étdiler. Bir néçe kündin soŋ (9) Baḫşī'niŋ aytġanı dék Türkmenler 'ulüf üçün meydāngа çıḳġan (10) Ḳalfaḳlarnıŋ mālların talay bérdiler. Aralarıġa muḫālefet tüşüp (11) Zārlıḳ Ḫān'nıŋ leşkeri buzuldı. Lā-cerem, Zārlıḳ Ḫān ḳaytıp Nüküs'ge (12) kétdi. **Béglerbégini Taş Ḫavż'dın Helālī'ġa barġanı ve Mollā İbrāhīm (13) Dīvānbégi'ni bir néçe ṣuleḥā' bile élçi bolup Türkmen aralarıġa kétkeni Ḫ̆āce Niyāz (14) Vekīl'ni iṭā'at étip kétkeni andın Soŋ tamāmı Yomut'nıŋ (15) iṭā'at ṭarīḳasıda Ḫıvaḳ'ġa hücūm étkeni** Ammā Mollā İbrāhīm Dīvānbégi élçi (16) bolup Buḫārā'ġa kétip érdi. Çün ḳaytıp kéldi. Ḳutlu Murād Ḫān buyurdı: (17) Barıp Hezāresb şemḫālçıların cem' ḳılıp kéltürgil! Mollā İbrāhīm **[370a]** (1) Hezāresb'ge barıp tāzedin béş yüz mergen tutup miŋ miḳdārı Mergen (2) ve şemḫālçı alıp kéldi. Ḳutlu Murād Ḫān buyurdı: Uşbu mergenlerni alıp Taş Ḫavż'ġa (3) alıp barıp béglerbégige ayt kim fi'l-ḥāl leşker bile Helālī'ġa barsun! (4) Ve Türkmen Īşānları cem' ḳılsun! Biz hem Ḫıvaḳ īşānların yiberür-miz. (5) Alarnı élçi ḳılıp Yemreli'ge barıp 'İvaż Muḥammed Vekīl'ni aldıge salıp tamāmı erkān-ı (6) Türkmenlerge barıp élçilik étsünler! Mollā İbrāhīm ta'ẓīm ḳılıp çıkıp (7) Taş Ḫavż ṭarafıge yörüdi. Vaḳtī kim barıp béglerbégini körüp Ḳutlu Murād Ḫān'nı (8) peyġāmın tégürdiler. Fi'l ḥāl béglerbégi atlanıp Mollā İbrāhīm Dīvānbégi (9) ve tamāmı leşkerler bile yolġa kirip barıp Helālī'niŋ şarḳ ṭarafın leşker-gāh (10) ḳıldı. Ve kişi yiberip Türkmen īşānların cem' ḳıldı. Ol vaḳtda (11) Ḫīve'din 'Ubeydu'llāh Īşān ve Ömer Īşān ve Özbek Yaflı Muḥammed Kerīm Īşān (12) Dezreli Muḥammed Kerīm Īşān ve Yomralı Cum'a Niyāz Īşān kélip béglerbégini (13) körüp du'ā ḳıldılar. Béglerbégi alarġa mihrbānlıḳ körgüzüp (14) buyurdılar. Mollā İbrāhīm yanıġa Cum'a Niyāz Dīvān'nı alıp īşānlar ve ṣūfīler (15) veysler heme yegirme béş atlı bolup Yemreli ḳal'ası ṭarafıge yörüdiler. Çün (16) ḳal'anıŋ yavuḳıġa bardılar. Ḳal'adın taḳrīben béş yüz atlı bī-kibār çıkıp (17) kélip her bir kişiniŋ eṭrāfın on on béş kişi alıp néçeleri

[370b] (1) tīġ ḫālī ḳılur érdiler. Néçeleri men‘ ḳılıp dér érdiler kim ‘Bular élçidürler (2) Élçige ölüm yoḳdur.’ Īşānlarnıŋ hūş başlarıdın uçtı. (3) Bu ṣūretde alarnı ḳal‘aġa yörüdiler. Cum‘a Niyāz Dīvān aytur: (4) Çün bizlerni ḳal‘alarıġa alıp bardılar. Hemege cāy ta‘yīn étip (5) ‘izāz ü ikrām birle olturġuzdılar. ‘İvaż Muḥammed Vekīl ḫizmetleriġa kéldi. (6) Mollā İbrāhīm dédi: Ḫān ḥażretleri aytadurlar ‘İvaż Muḥammed Vekīl burundın (7) ḳadr-dān kişimiz érdi. Anıŋ bizge yamanlıḳ étkeni nālāyıḳdur. (8) Fermānımız yetüşgen hemānā luṭf u keremimizdin ümīd-vār bolup uşbu dīvānbégi (9) ve īşānlarnıŋ aldıge tüşüp barıp tamāmı Türkmenlerni bir bir (10) körüp alarnı ṣulḥġa terġīb étsün kim alarnıŋ hemeleri bizniŋ (11) ḳadīm ḫizmet-kār ve bayrı nökerlerimizdürler. Biz günāhların ‘afv étdük. (12) Alar hem yamanlıḳnı terk étsünler! Vekīl bularġa üç kün mihmandarlık (13) étip andın soŋ dédi: Sizler ḳaytıp leşkerge barıŋ! El-ḥāl ḳışdur. (14) Bizleriŋ postīnimiz hem yoḳdur. Ve ḫarcımız hem yoḳdur. Bes néçük (15) sizleriŋ aldıŋızge tüşüp yörür-miz? ‘Arżımızını ḫān ḥażretlerige (16) ma‘lūm étip tört kündin soŋ kéliŋ! Sizler kélgünçe bizler hem (17) bir maṣlaḥat étip köreli. Bes bular ḳaytıp leşkerge kélip béglerbégini **[371a]** (1) körüp vāḳı‘anı beyān ḳıldılar. Béglerbégi buyurdı. Nāme yazıp Ḫıvaḳ’ġa (2) yiberdiler. Üç kündin soŋ ḫān ḥażretleridin nāmeniŋ cevābı kéldi kim (3) ‘Barsunlar ve alarġa ḫarcı ve postīn pūlı bérsünler!’ érse törtlençi küni (4) bardılar. Ve ḫarcı ve postīn pūlı bérdiler. Andın soŋ ‘İvaż Muḥammed Vekīl’niŋ (5) bir özi bularġa hem-rāh bolup Ḳızıl Taḳır’ġa Al Éli ṭarafıge yörüdiler. (6) Çün Al Éli’ge bardılar. ‘Abā Yüzbaşı başlıḳ Al Éli alarġa cāy ta‘yīn étip (7) bir aḳşam mihmāndārlıḳ étdi. ‘Abā Yüzbaşı Vekīl’din pinhānī yıġlap alarġa dédi: (8) Bizlerde né yüz bardur. Heme Ḫān ḥażretleriniŋ ra‘iyyetidür-miz. El-ḥāl (9) Yomut bile Yemreli ortalıḳıda ahālīmiz tengdür. Értaŋ atlanıp Şāh Murād Boyı’da (10) Şīr Ata’nıŋ sengerige bardılar. Hem Al Éli sözleri dék aytdılar. (11) Dédiler: Bizler öz ra‘iyyetleridür-miz. Értaŋ atlanıp Ḫān Ābād’nıŋ (12) arḳasıda Urus Ḳoşçı Ḫˇāce Niyāz Vekīl’niŋ obasıġa bardılar. (13) Ḫˇāce Niyāz Vekīl ‘izāz ü ikrām birle alarnı tüşürüp mihmāndārlıḳ étip (14) dédi: Bizleriŋ ḫānımız Ḳutlu Murād

Ḫān'dur. Burunġı fuḳarālarıdur-miz. Oġlı Ata (15) Vekīl ve başḳa uruḳlarıġa ṭaleb étip kişi yiberdi. Heme dédiler: Bizler (16) yaramas-mız. Ve barıp īşānlarnı körmes-miz. Atamız yaraşmaḳçı (17) bolsa özi köçüp Ḫıvaḳ'ġa barsun! Ḫˇāce Niyāz Vekīl bularnı on ékki kün **[371b]** (1) saḳlap Yomutlarġa vaṣiyyet ḳılıp tevellā étdi. Aṣlā ḳabūl ḳılmadılar. (2) Andın soŋ bular atlanıp çıḳdılar. Ḫˇāce Niyāz Vekīl yanlarıġa bir kişi (3) ḳoşdı. Bular Çaş Depe'ge barıp Ḫˇāce Muḥammed Çavdur'nıŋ ḳoşıġa barıp (4) tüşdiler. Bir aḳşam boldılar. Értaŋ Ḫāce Muḥammed dédi: Bizler Yomut (5) né ṭarīḳada bolsa andaḳ-mız. Bes bular atlandılar. Çavdurlar hücūm étip (6) kélip tilediler kim hemeni talap mālların alġaylar. Ḫˇāce Muḥammed māni' bolup (7) dédi: Élçige ölüm yoḳdur. Bir néçe īşānları talap mālın almaḳ birle (8) bay bolmas-sizler. Bes büzürg alarġa teskīn bérdi. Andın soŋ (9) bular ḳaytıp yene Ḫˇāce Niyāz Vekīl'niŋ yanıġa kéldiler. Ḫˇāce Niyāz Vekīl yene (10) élge tevellā étdi. Ḳabūl ḳılmadılar. Ḫˇāce Niyāz Vekīl dédi: Sizler ḳabūl (11) étmeseŋiz men ḫānġa muṭī'dür-men. Her kim menlig bolsa izimge égersün. (12) dép ḫaber étdi. Öziniŋ nebīreleridin tört kişi kéldiler. (13) Ḫˇāce Niyāz Vekīl bular bile béş atlı bolup bularġa ḳoşulup ḳaytıp (14) Şīr Ata'nıŋ ḳoşıġa kéldiler. Andın Ḳızıl Taḳır'ġa Al Éli aralarıġa (15) tüşdiler. Andın Yemreli'ge 'İvaż Muḥammed Vekīl'niŋ ḳoşıġa kélip tüşdiler. (16) Vekīl dédi: Bizler hem yarasmas-mız. Andın çıḳıp Helālī'ġa kélip béglerbégini (17) körüp vāḳı'anı beyān ḳıldılar. Értaŋ Mollā İbrāhīm Dīvānbégi **[372a]** (1) béglerbégidin ruḫṣat alıp īşān ve Ḫˇāce Niyāz Vekīl bile Ḫıvaḳ'ġa (2) ḳaytıp kélip Mehter'ni körüp tamāmı vāḳı'anı beyān ḳıldılar. Īşānlar (3) Ḳutlu Murād Ḫān'nı körüp du'ā ḳılıp ḳaytdılar. Mehter Ḳutlu Murād Ḫān'nı körüp (4) éşitkenlerin beyān étdi. Ḳutlu Murād Ḫān Ḫˇāce Niyāz Vekīl'ge köp (5) mihrbānlıḳ körgüzüp baş-ayaḳ ser-pāy ve ékki yüz ṭılā in'ām étdiler. (6) Ve tört yoldaşıġa hem baş-ayaḳ ser-pāy birle her birige on ṭılā bérdiler. (7) Ḫˇāce Niyāz Vekīl Yomut ked-ḫüdālarıġa nāme yazıp mühr basıp yiberdi kim (8) 'Ḫān ḥażretleri günāhlarıŋızını ötdiler. Yaraşıp kélip luṭf (9) u keremdin ser-efrāz boluŋlar!' Vekīl ṭılā ve ser-pāyların ehl-i 'ıyālıġa (10) bérip yiberdi. Mundın bir hafta ötkendin

soŋ Ma‘den Serdār kim (11) Urus Ḳoşçı’dın érdi. Yegirme béş atlı bile kéldi. Mehter bularġa at (12) başıġa on ékki tenkedin ḳonuḳ bérip Serdār’ġa on ṭılā bile bir çekmen (13) ve yegirme béşige yegirme béş digley bérip yiberdi. Mundın soŋ Urus (14) Ḳoşçı’dın köp fırḳa her bir yegirme atlı ve ottuz atlı kélip ser-pāy kéyip (15) ḳonuḳ alıp kéldiler. Cum‘a Niyāz Dīvān aytur: Muḥammed Emīn Ḫān’nıŋ (16) medresesi aldıda Kök Menār yanıda özüm olturup Yomutlarġa (17) ḳonuḳ bérür érdim. Salaḫ Ögüz Uşaḳ Ḳoçuḳ bu tört **[372b]** (1) uruḳ Yomut maṣlaḥat étipdürler kim Urus Ḳoşçı ḫānnıŋ (2) tenkelerin alıp bay boldılar. Bizler ḳalur-miz mi? Bes bular yüz (3) éllig atlı ve ékki yüz atlıdın gürüh gürüh kéle bérdiler. Her biri özleridin (4) burun béş atlını çāpār étip yiberür érdiler kim fulān (5) uruḳdın fulān serdār bu miḳdār atlı bile yaraşıp Ḫān’ġa (6) selām bermekke kéledürler. Bu béş atlıġa béş digley bérür érdiler. (7) Ve ser-pāy ve in‘ām berilür érdi. Ve hemelerige ḳonuḳ bérür érdiler. (8) Néçeleri kétmey tamāmı ‘Mührdār kélip kétmegünçe yatar-miz.’ dép ḳonuḳ alıp yatar (9) érdi. Yegirme küngeçe miŋ ṭılā ḳonuḳġa kétdi. Ve ḳal‘anıŋ içi (10) hem Yomut’ġa toldı. **Muḥammed Niyāz Biy’niŋ Yomut içidin kélgeni ve Ḳutluḳ Murād Ḫān’nı (11) şehīd bolġanı** Ammā ‘Abdu’llāh Ḫān’nıŋ uruşıda Muḥammed Niyāz Biy birlen (12) Sulṭān Mīrāb esīr bolup Yomutlarnıŋ ḳollarıġa tüşüp érdiler. (13) Sulṭān Mīrāb bir ḥīle bile ḳaçıp Köhne Ürgenç’ke kétip érdi. Ve Muḥammed Niyāz Biy (14) Salaḫ’dın Toylı Bahādır atlıġ Yomut’ġa esīr bolup érdi. Éşitdi kim (15) Ḳutluḳ Murād inaḳ ḫān bolup Raḥīmberdi Bég’ni inaḳ biy étipdür. (16) Der-ḫışm bolup dédi: Acebdür kim biz ḫizmetde yörüp (17) Yomutlarġa esīr bolup yatar-miz. Bizni barlamasdur. Ḥayāt érkenimizni **[373a]** (1) bilip turup ḳaysı cināyet bile ‘azl étip ornımızġa başḳanı biy étipdür. (2) Bes Toylı Bahādır’ġa dédi: Bu ḫān maŋa mundaġ bī-vefālıḳ érdi. Émdi (3) sén meniŋ bile Ḫıvaḳ’ġa yörüseŋ barıp ḫānnı öldürüp (4) ornıġa ḫān bolur-men. Ol vaḳtda sizlerge bir kün Ḫıvaḳ şehrini (5) talamaḳġa ruḫṣat bérür-men. Toylı ḳabūl ḳılıp āheste ba‘żı Yomutlarġa (6) bu sözni aytıp bir cemā‘a bu sözde müttefiḳ boldılar. Muḥammed Niyāz Biy Seyyid Naẓar (7) Bég’ge kişi yiberip anı hem bu ḥāldın āgāh ḳıldı. Andın

soŋ Seyyid Naẓar (8) Bég Ḳutluḳ Murād Ḫān'ġa 'arż étdi kim 'Emr-i 'ālī ṣudūr tapsa Baba Baḫşī birāderim (9) Muḥammed Niyāz'nı kéltürür érdi. Anıŋ Yomut içide bu ṭarīḳada ḫ̌ār bolup (10) yatġanı yaḫşı érmesdür.' Ḳutluḳ Murād Ḫān Mehter'ge emr étdi 'Baba Baḫşī'ġa (11) nāme yibergil!' Mehter Baba Baḫşī'ġa nāme yazdurdı kim 'Nāme barġan birāderi (12) Muḥammed Niyāz Biy'ni alıp kélip elṭāf-ı ḫusrevānedin behre-mend bolsun!' Çün (13) nāme Baḫşī'ġa yetüşdi. Baḫşī béş mührdār cem' bolup maṣlaḥat étip Toylı'ġa (14) kişi yiberip Muḥammed Niyāz Biy'ni alıp Ḫıvaḳ ṭarafıge yörüdiler. Muḥammed Niyāz Biy'niŋ (15) yanıda béş mührdār ve béş serdār ve Toylı öz tābi'leri bile (16) ḳoşulup yörüdi. Ammā Ata Murād Ḫān 'Uşbu nevbetde sizler (17) barmasaŋız yaḫşı érdi.' dép ked-ḫüdālarġa köp tevellā ḳıldı. **[373b]** (1) ked-ḫüdālar ḳabūl ḳılmay revāne boldılar. Yomutlarnıŋ aralarıda şāyi' (2) boldı kim Yomutlar ḫān bile yaraşıp Muḥammed Niyāz Biy'ni alıp barurlar. (3) Ḫān barġanlarnıŋ hemelerige ḳonuḳ ve in'ām bérür. Bes (4) Yomut'dın kişi ḳalmay heme Ḫıvaḳ'ġa yüz ḳoydılar. Meger kim 'ıyāl u eṭfāl (5) ḳaldılar. Bular Ġāżī Ābād'dın ötkendin soŋ erkke ḫaber kéldi kim (6) Muḥammed Niyāz Biy gürūh-ı enbūh bile kéledür. Ḳutluḳ Murād Ḫān buyurdı. Ḫaber kéltürgenlerge (7) ser-pāy bérdiler. Andın soŋ İltüzer İnaḳ'ġa emr étdi: Mollā İbrāhīm (8) bile Küyük Tam'ġa barıp aḳamızge ṭa'ām ṭayyār étip olturġıl! İltüzer İnaḳ (9) bile Mollā İbrāhīm Küyük Tam'ġa bardı. Cum'a Niyāz Dīvān aytur: Ol yerde (10) éllig batman birincdin ṭa'ām étildi. Ol vaḳtda Muḥammed Niyāz Biy (11) gürūh-ı enbūh bile kélip Yūsuf Bay'nıŋ ḥavlısıge tüşdi. İltüzer (12) İnaḳ barıp körmekçi boldı. Yomutlar Muḥammed Niyāz Biy'ni yanıġa kirgüzmey (13) dédiler: Bégimiz ayturlar Naẓarımge kirmesün! Eger körsem bile tevaḳḳuf-ı ḳatl (14) éter-men. İnaḳ Bég ḳaytdı. Yomutlar hücūm étip tamāmı ṭabaḳlarnı (15) sındurup ṭa'āmlarnı töküp taşladılar. Andın soŋ (16) İnaḳ Bég Mollā İbrāhīm birlen ḳaytıp revāne boldılar. Muḥammed Niyāz (17) Biy atlanıp gürūh-ı enbūh bile yolġa sıġmay kélür érdi. İnaḳ Bég **[374a]** (1) tiledi kim yolda atdın tüşüp selām bérgey. Mollā dédi: Aŋa körünmeŋ (2) kim bu bar kişi yaman oḫlaydur. Ḫüdā

penāh bérsün. Bilmes-men kim ne vāḳı‘a (3) rüy bérür. İnaḳ Bég ḳabūl ḳılmay yol üstide turup (4) atdın tüşüp selām bérip körüşmekçi boldı. Muḥammed Niyāz Bég zehr-i çeşm (5) bile ḳarap ‘Két!’ dép ḳavdı. Ve barıp öz ḥavlısıge tüşdi. (6) Andın soŋ İbrāhīm İnaḳ Bég’ge dédi: Émdi siz ḳaytıŋ! (7) İnaḳ Bég ḳaytıp barıp Mehter’ni körüp tamāmı vāḳı‘anı beyān ḳıldı. (8) Kéç bolġandın soŋ bular Mollā’dın ḳonaḳ soradılar. Mollā İbrāhīm’de (9) barı ékki miŋ ṭılā érdi. Hemesin Yomut’ġa bérdi. Yomut ol miḳdār (10) cem‘ bolup kélip érdiler kim Ḫıvaḳ şehri içide hem her öyde (11) ékki ve üç kişi mihmān érdiler. Endīşeleri bu érdi kim tuthatut (12) bolġanda mīzbānlarnı tārāc étkeyler. Bu mihmānlar hem béş miŋdin (13) ziyāderaḳ érdiler. Ve Muḥammed Niyāz Biy bile kélgenleriŋ bir üçi gürūh-ı enbūh (14) bolup Muḥammed Niyāz Biy’ni ḥavlısı eṭrāfıda tamāmı Rāfenik’ni toldurup bir üçi (15) Yomut içide érdi. Tamāmı kūy u kūçeler Yomut’dın tola érdi. Yomutlarnıŋ (16) ehl-i ‘ıyāldın başḳa hemeleri Ḫıvaḳ’ġa müteveccih bolmış érdiler. (17) Başḳa Türkmenler’din hem arada kişi be-ġāyet köp érdi. Bu aḳşam **[374b]** (1) Muḥammed Niyāz Biy öz ḥavlısıda boldı. Ḳutluḳ Murād Ḫān Özbek Yaflı (2) Muḥammed Kerīm Īşān’nı yiberdi kim ‘Akamız tīz kélsünler!’ Muḥammed Niyāz Biy atlanmadı. (3) Yene Ḳutluḳ Ḫān kişi yiberdi. ‘Tīz kélsünler kim müştāḳ-men.’ (4) Andın soŋ Muḥammed Niyāz Biy atlanıp gürūh-ı enbūh bile kélip erkke tüşdi. (5) Ve Toylı’nıŋ cemā‘asıdın köp kişi bile körünüş-ḫāne ṭarafıge yörüdi. (6) Ol vaḳtda Ḳutluḳ Murād Ḫān Ḳara Öy’de Muḥammed Niyāz Biy’niŋ ḳudūmıġa (7) muntaẓır bolup olturup érdi. Yanıda Ya‘ḳūb Bég ve Mollā İbrāhīm Dīvānbégi (8) ve Ḫˇāceş Muḥarrem olturup érdiler. Muḥammed Niyāz Biy kélip kirdi. Ḳutluḳ Murād (9) Ḫān Muḥammed Niyāz Biy’ni körgen hemānā sıçrap yeridin turup ḳuçaḳın açıp (10) körüşmekçi boldı. Muḥammed Niyāz Biy barıp ḫançer çékip kökrekige urdı. Ḫançerniŋ (11) uçı Ḳutluḳ Murād Ḫān’nıŋ bağırnıdın çıḳıp ‘Aġa cān né günāhım bar érdi?’ (12) dép serv-i āzād dék yıḳıldı. Ol ḥālde Muḥammed Niyāz Biy’niŋ ‘Alī atlıġ bir (13) toġması ve Toylı Bahādır Yomutlar bile hücūm étip kirip Ya‘ḳūb Bég’ni (14) ve Mollā İbrāhīm Dīvānbégi’ni şehīd étdiler. Ḫˇāceş Muḥarrem

ḳarı kişi (15) érdi. Muḥammed Niyāz Biy dédi: Muŋa daḫl étmeŋ! Ve buyurdı. Ḳutluḳ Murād (16) Ḫān'nıŋ ölügin südrep çıḳarıp aş-ḫāneniŋ dīvārı tégige (17) éltip üstige bir ton taşlap ḳoydılar. Muḥammed Niyāz Biy Ḳutluḳ Murād Ḫān'nıŋ [375a] (1) cīġālı telfekin başıġa kéyip taḫt üstige çıḳıp olturdı. Erk adamlarıdın (2) Ḥüseyn Sīs ve Mīrzā Ḫān ve Muḥammed Naẓar Ḳız Tabbāḫ yene bir néçe kişi kirip (3) fātiḥā bérip 'Taḫtıŋ mübārek bolġay!' dédiler. Ḳutluḳ Murād Ḫān'nıŋ (4) eyyām-ı ḥayātı on sekkiz yarım yıl ve müddet-i ḥükūmeti yétti ay bile bir hafta érdi. (5) Be-ġāyet nīkū-kirdār ve sāde-vār ve ḥātem-nişān ve ḳur'ān-ḫˇān yiğit (6) érdi. Andın 'Ubeydu'llāh Töre atlıġ bir ferzend ḳaldı. Pehlivān Niyāz (7) Maḫḍum ibn 'Abdu'llāh Çevik ibn Nūr Bay Çevik te'essüf yüzidin ol (8) ḥażretke tārīḫ-i vefāt aytıp bu ṭarīḳada belāġatniŋ dadın (9) béripdür kim tārīḫ

افغان زدست چرخ جفاكار شد نهان
باخاك (10) تيره آن ها كردون ماب حسن
نام سريف اوشه قوتلوقمراد بود
(11) ميكرد مهرمه زرخش اكتاب حسن
كربررخش نكاه ايدرماهيل (12) ازحيا
جاي عرق زروكش چكيدي كلاب حسن
محجوب انفقال صدي (13) كلر خان دهر
تا كه اكر نياز فكندي حجاب حسن
چشمشكه خون بي كنهان (14) ريختي مدام
سرهست تازبود زجام شراب حسن
يك شب بصد غم و (15) المُ رنج كرد فكر
تاريخ فوت خسرو عالي جناب حسن
كامل نديده عارض (16) آن مه لقابكفت
دردا كه شد نهان زجسان آفتاب حسن

Maḫfī ḳalmasun kim (17) bu tārīḫ-i 'adedde ḳırḳ ziyāde kélgen érken. 'Nedīde-i 'ārıżān mehliḳā' dép [375b] (1) işāret bile heymniŋ 'adedini kim ḳırḳdur, sāḳıṭā étip tārīḫni (2) rāstlapdur. 'Abdu'llāh Ḫān'nıŋ ḥādiṣe-i cā'ileside ber-pā bolġan (3) fitneniŋ otı kün kündin işti'āl tapıp 'āḳıbet bu vāḳı'a heves-i (4) ribā'ġa müncerr boldı.

Yomut'nıŋ Ḫıvaḳ şehride ḳatli'ām tapġanı Vaḳtī kim (5) Muḥammed Niyāz Biy ḫān boldı. Ya'ḳūb Mehter'ge kişi yiberip ṭaleb étdi. Mehter (6) barmay Muḥammed Murād Bay Ḳalmaḳ bile dervāze-ḫāneġa barıp ékki dervāzeniŋ (7) hem içidin bend étip maṣlaḥat étdiler. Dervāze-ḫānede Yūsuf (8) Tāşī başlıḳ bir nevḫˇāstlı ottuz ékki şemḫālçı bar érdi. Ve Taŋrıberdi (9) Yüzbaşı başlıḳ bir néçe dervāze-bānlar hem bar érdiler. (10) Ya'ḳūb Mehter dédi: Muḥammed Niyāz Biy'ni ḫān étsek Yomut şehrini ḫarāb (11) éter. Şehr ehlige Yomut ḳatli'āmı ruḫṣatın bermek kérekdür. Bes (12) tamāmı şemḫāllarnı ṭayyār étip içkeri dervāzeni açıp erk (13) içide yörügen Yomutlardın bir néçeni aytıp érdiler. Yomutlar (14) ḳaçıp barıp körünüş-ḫāneġa ḳamal boldılar. Andın soŋ (15) Ya'ḳūb Mehter'niŋ özi dervāze-ḫāneniŋ üstige çıkıp (16) feryād ḳıla bérdi kim 'Ey müselmānlar! Bu Yomutlar mālıŋızını tārāc étip (17) şehriŋizni ḫarāb étmekke kélgendürler. Yomut'nı ḳatli'ām étiŋler! [376a] (1) Her kelle kétürgenge on ṭılā ve tirig tutġanġa yegirme ṭılā bérür-miz. Toġma bolsaŋ (2) āzād-sén.' Ḫalḳ bu sözni éşitkendin soŋ ḳuvvet tapıp ġayretġa (3) kirip Yomutlarnı ḳatl ḳıla bérdiler. Néçeler öçeklerde multuḳ bile (4) ve taş bile urup atdın urup Yomutlarnı atdın a'ẕār-der érdiler. Néçeler ḳılıç (5) ve balṭa bile kūçege çıḳıp Yomutlarnı atdın yıḳar érdiler. Néçeler (6) tayaḳ bile urup ve néçeler uçı nīzeli a'ṣālar bile sançıp atdın alur (7) érdiler. Yomutlarnıŋ hevesleri ḳaçıp aṣlā birevge tīġ urmaḳġa (8) yaramadılar. Ḳollarıda tīġleri yalanġaç ḳolları ḳaytıp ḳalġan dék (9) érdi. Her kimni körseler zārī ḳılıp 'Aġa amān!' démekdin başka (10) sözleri yoḳ érdi. Ḫıvaḳ ehli yene 'Amān!' dép tayaḳ birlen (11) urar érdiler. Aylanıp tüşer érdi. Kenefīler kelābelerin (12) ḳuruta turġan sırıḳların alıp çıḳıp hem urup yaka (13) bérdiler. Ol miḳdār Yomut ḳatl boldı kim Ḫıvaḳ'nıŋ kūçeleride (14) ölüg ḳat-be-ḳat birbiriniŋ üstide yatıp érdi. (15) Ḳan her ṭarafge aḳıp barur érdi. Yomutlar ölüglerniŋ (16) üstide atların çapıp cān ḥavlı bile dervāzeġa barur (17) érdiler. Dervāzeler bend érdi. Ḳaytıp yene tayaḳġa tüşer érdiler. [376b] (1) Alar cellādların basıp ölüglerniŋ üstide yörür (2) érdiler. Ḫıvaḳ'nıŋ tamāmı pest kūçe ve rāst kūçeleri (3) ölügdin toldı. Ammā Seyyid Naẕar Bég Şāh Merdān

dervāzeside (4) érdi. Yomut'dın bir cemā'a anıŋ yanıġa barıp amān tilediler. (5) Seyyid Naẓar Bég ḫaber soradı. Yomutlar dédiler: Gümānımız budur kim (6) tamāmı erkke kirgen Yomutlar Muḥammed Niyāz Biy bile ḳatlġa yetdiler. Andın (7) soŋ Mehter 'Dervāze-ḫāne üstide biri bar.' dép Yomut ḳatli'āmıġa (8) élni terġīb étdi. Şehrge kirgen Yomutlar heme ḳatli'ām boldılar. (9) Seyyid Naẓar Bég'niŋ hūş başıdın uçup oġlı 'Abdu'r-raḥīm (10) Bég bile Yomutlarġa ḳoşulup Şāh Merdān dervāzesidin çıkıp (11) Esem Maḥmūd Ata ṭarafıġa revāne boldı. Evvelde ḳal'aġa kire almay ḳalġan (12) bir cemā'a Yomut ve ḳal'anıŋ içidin ḳutulup çıḳġan bir cemā'a Yomut (13) bularnıŋ izleridin revāne boldılar. Yolda Seyyid Naẓar Bég (14) bir néçe Yemreli yigitleri bile ḳoşulup 'İvaż Muḥammed Vekīl'niŋ obasıġa (15) kétdi. Kāmil Yomut'nıŋ ḳatli'āmıġa bu tārīḫniŋ (16) aytıpdur **tārīḫ**

هزار شكر بامداد لطف حي قديم
يموت رتشهز (17) كريزان چو لشكر غم شد
خيان قتيل شد آن مفسدان بد كيشان
بكوچه خون قتيلان چو قلزم يم شد (1) [377a]
زاوزبكان شجاع آن كروه (2) مكاران
مثال روبه كر يزان زپش ضيغم شد
بوقت آمدنش (3) بود پشترنازپش
بكاه رفت نشان ليك مكتر از كم شد
بر سم (4) تعميه تاريخ خواستم نا كه
زير كامل عقل اين ندا بكوشم شد
كه كفت (5) عارض حور بهشت ناديده
يموت داخل آتشكه جهنم شد

Maḫfī (6) ḳalmasun kim Yomut lafẓı ateş-geh-i cehennem lafẓıġa dāḫil bolsa miŋ ékki (7) yüz seksen bolur. 'Ārıż cevr-i behişt-nādīde dép sekkiz 'adedni ısḳāṭ (8) étipdür. **On törtlençi bāb Seyyid Muḥammed Ḫān cennet-mekānnıŋ (9) pād-şāhlıḳları beyānıda** Vaḳtī kim Yomut ḳırılıp ḳalġanları (10) müteferriḳ bolup ḳaçıp kétdiler. Tamāmı ümerā ve erkān-ı devlet erk (11) aldıġa kéldiler. Ya'ḳūb Mehter buyurdı.

Dervāzeni açıp alarnı erkke (12) kirgüzdiler. Ve Ba‘żı ser-gerdeler ve nökerler hem ḥāżır boldılar. Muḥammed Niyāz (13) ḳırḳ çaġlı Yomut bile körünüş-ḫāne’ġa ḳamalıp érdiler. Nökerleriŋ (14) ba‘żıları öçekke çıḳıp multuḳ ḳaratdılar. Alar körünüş-ḫāne’niŋ (15) dehlīzige kirip öçekde körüngen nökerlerge multuḳ atar érdiler. (16) Nökerlerdin ba‘żıları dehlīzniŋ üstin açmaḳġa başladılar. (17) Yomutlar alarġa hem multuḳ atıp dehlīzniŋ bisāṭların açturmaḳġa [377b] (1) hem ḳoymadılar. Ya‘ḳūb Mehter erkān-ı devlet bile maṣlaḥat étip (2) birevni ḫān étmekni fikride boldılar. Āḫiride Muḥammed Töre ibn Seyyid Muḥammed (3) Raḥīm Bahādır Ḫān cennet-mekānnı ḫān étmekke ḳarār bérip Ya‘ḳūb (4) Mehter buyurdı. Veys Bay bile Muḥammed Murād Ḳalmaḳ ol ḥażretniŋ (5) kéltürmek üçün çıḳdılar. Ol ḥażret Yaŋı Ḳal‘a'da öz (6) ḥavlılarıda Seyyid Maḥmūd Töre aḳaları bile bolur érdiler. Veys Bay (7) bile Muḥammed Murād Ḳalmaḳ barıp derīçedin ol ḥażretni atlanturup (8) erkke kéltürdiler. Kördiler erkniŋ dervāzesi muḳaffel érken. (9) Muḥammed Murād Ḳalmaḳ derīçedin kirip dervāzeni açdı. Ol ḥażret kirip (10) tüşüp dervāze içidaġı ṣofanıŋ üstide olturdılar. (11) Heme erkān-ı devlet Ya‘ḳūb Mehter bile ta‘ẓīm ḳılıp ayaḳ üstide olturdılar. (12) Emr-i ‘ālī ṣudūr tapdı kim Muḥammed Niyāz Biy’ni yoldaşları bile destgīr étsünler. (13) Nökerler dübāre hücūm köp cidd ü cehdler étip hīç iş başḳara (14) almadılar. Āḫir Muḥammed Kerīm Īşān araġa tüşüp néçe va‘de ü va‘īdler (15) bile alarġa söz aytıp éşikni açdurup alarnı çıḳardılar. (16) Ol ḥālde fermān-ı ḳażā-cereyān mūcibi bile hemeleri destgīr bolup (17) ḳatlġa yetdiler. Muḥammed Murād Ḳalmaḳ emr-i ‘ālī bile dehlīzge kirip Muḥammed Niyāz Biy’ni [378a] (1) alıp çıḳdı. Anı hem fermān-ı vācibü’l-iẕ‘ān bile uḳūbet-i maḥbeside maḥbūs (2) Bilge ‘Adem zindānıda mefḳūd u maṭmūs étdiler. فاعتبروا يا أولي الألباب Vaḳtī kim (3) tamāmı ṭāġīler ṭuġyānları cezāsın tapdılar. Emr-i ‘ālī ṣudūr tapdı kim (4) kūçelerniŋ ölüglerin alıp Yomutlarnıŋ nā-pāk vücūdları (5) levṣidin müberrā ḳılġaylar. Ferrāşlar körünüş-ḫāneniŋ içini süpürüp (6) pākīze ḳılġaylar. Fi’l-ḥāl mürde-şūylar ölüglerni ottuzdın ve ḳırḳdın (7) arabalarġa yüklep ḳal‘anıŋ taşḳarısıda çoḳalaḳlarġa taşlap (8) defn étmekke

muḳayyed boldılar. Ve ferrāşlar körünüş-ḫāneni süpürüp (9) besāṭların yaŋıdın töşep ārāste ḳıldılar. Andın soŋ (10) tamāmı ‘ulemā ve ḳuḍāt ve küberā ve sādāt ve tamāmı bégler ve şeh-zādeler (11) ve tamāmı ümerā ve erkān-ı devlet ve tamāmı meşāhīr ve a‘rāf ve ekābir ü eşraf (12) ittifāḳ bile hemol künde kim tavışḳan yılı érdi. Ve āf-tāb delv burçınıŋ (13) yegirme üçlençi dereceside érdi. Ve hicretniŋ miŋ ékki yüz yetmiş (14) ékkilençiside cümādi’ş-şānī ayınıŋ béşlençisi dū-şenbih küni érdi. (15) Ḥażret Seyyid Muḥammed Bahādır Ḫān’nı kim sene miŋ ékki yüz ottuz sekkizde (16) Ḳoy yılı tevellüd étip el-ḥāl ottuz üç yaşlarıda érdiler. Pād-şāh (17) ḳılıp taḫt-ı salṭanatda olturġuzdılar. Heme mübārek-bādlıḳ kılıp [378b] (1) kūs-ı devlet ve naḳāre-i nevbetni ol ḥażretniŋ atlarıġa ḳaḳdılar. (2) Ve kūçelerde ‘Devr devr-i Seyyid Muḥammed Bahādır Ḫān!’ dép münādī uruldı. (3) Heme ḫoş-ḥāl boldılar. Şu‘arā vü fużalā cülūslarıġa köp tārīḫ ve ḳaṣīdeler (4) aytdılar. Ol cümledin Yūsuf Rācī bu tārīḫni aytdı kim tārīḫ

(5) شكرلله زلطف حي قديم
ملك خوارزم كشت عدل آباد
شاه سيد محمد (6) پردل
برسرير ى شهي قدم نبهاد
از قدوم مباركش عالم
كشت (7) مسر دراز ستم آزاد
كرد عدلش قوى ضعيفان را
ظالمان بهچو كردشد (8) برباد
كرده راجى دعابتاريخش
كفت خوارزم شاه اعدل باد

(9) Vaḳtī kim ol ḥażret salṭanat taḫtıda ḳarār tapdılar. Heme manṣıb-dārlarnı (10) ol manṣıblarıda ber-ḳarār étip hemeni luṭf u keremleri bile ḫoş-vaḳt (11) étdiler. Értaŋ bile şehīd Sa‘īd Ḳutluḳ Murād Ḫān cennet-mekānnıŋ (12) cenāzelerin oḳumaḳ üçün atlanıp Mescid-i Cāmi‘ġa barıp izdiḥām-ı (13) maḥşer-i intiẓām bile ḫān şehīd-i maġfūrnıŋ cenāzelerin oḳup andın (14) soŋ Pehlivān Ata’nıŋ ve peder-i büzürg-vārları

Muḥammed Raḥīm Ḫān cennet-mekānnıŋ (15) ziyāretlerin étip ḳaytıp erkke kéldiler. Munıŋ soŋġı (16) küni öz aḳaları Seyyid Maḥmūd Töre'ge emīrü'l-ümerālıḳ manṣıbın ve Muḥammed Niyāz Dīvānbégi'ni (17) müzekkīlik ve dīvānbégilik manṣıbıdın 'azl étip ornıġa Muḥammed Murād [379a] (1) Ḳalmaḳ'nı zekāt aḫẕıġa 'āmil ve dīvānbégi étdiler. Ve Raḥīmberdi Biy'ni biylikdin (2) 'azl étip ornıġa Sulṭān Maḥmūd Töre veled-i Allahḳulı Ḫān cennet-mekānnı (3) biy étdiler. Andın soŋ tamāmı 'ulemā ve bég ve şeh-zādelerni çaḳırıp cülūs (4) şükrānesi üçün uluġ żiyāfet bérdiler. Meẕkūr aynıŋ onıda mezkûr (5) Raḥmetu'llāh Yasavulbaşı Yomut müfsidleri aralarıdın kélip alarnıŋ kiẕb-i (6) āṣār ve nifāḳ-ı nümūdār sözlerin 'arżġa tégürdi. Vāḳı'a bu érdi kim ḳatli'āmdın (7) ḳutulup kétken Yomutlar Esem Maḥmūd Ata 'Aleyhi'r-raḥme'niŋ maḳbereleri ḥavālīsidaġı (8) Yomutlarnıŋ obasıġa barıp cem' boldılar. Ma'lūm bolsun kim (9) 'Abdu'llāh Ḫān'nıŋ zamānıda Yomut müfsidleri 'inād iẓhārı bile Ḫıvaḳ (10) mużāfātıdın köçüp Köhne Ürgenç ṣavbıġa yüz urġanda Urus Ḳoşçı tiresiniŋ (11) serdārı Ḫ̌āce Niyāz Vekīl Kemāl dürbīnliḳdin ḳadīmü'l-ḫiẕmetlik (12) endīşesin étip muḫālefet étmey miŋ öyli bile ol mu'ānidlerdin (13) ayrılıp ḳalıp ol maḳbere-i münevvereniŋ civārıda mütemekkin bolup iṭā'at (14) rüsūmın iẓhār éter érdi. Çün mu'ānidler barıp ol obaġa cem' boldılar. (15) Baba Baḫṣī başlıḳ tamāmı müfsidler Ḫıvaḳ şehri aḥvālıdın ḫaber almak (16) üçün mekr ü nifāḳ yüzidin Baram Yaġlı Serdār başlıḳ üç tört kişini (17) élçi yasap mundaġ kiẕb-i āṣār sözler bile yiberip érdiler kim 'Bizler [379b] (1) yaman kirdārlarımıznıŋ cezāsın tapduḳ. Émdi burunġı étken nā-şāyeste (2) işlerimizdin peşīmāndür-miz. Ümīd éter-miz kim günāhlarımıznı 'afv (3) étip her némeni kim emr étseler ḫān dil bile ḳabūl ḳılur-miz.' Ḫān ḥażretleri (4) alarnıŋ 'ādetlerin bilseler hem sözleriniŋ ẓāhiriġa (5) ḳarap 'ināyet-nāme yazdurup Raḥmetu'llāh Yasavulbaşı'nı kim (6) 'Abdu'llāh Ḫān 'azl étip érdi, kéltürüp manṣıbın özige bérip (7) Yomut élçileriġa ḳoşup yiberdiler. Raḥmetu'llāh Yasavulbaşı (8) barġandın soŋ aŋa bir néçe beyhūde sözlerni aytıp ḳaytarıp özleri (9) sengerlerige kim Ḫān Ābād mevżi'ide érdi, revān boldılar. (10) Yasavulbaşı meẕkūr bolġan künde kélip

vāḳı‘anı ‘arżġa tégürdi. **Cemşidiyye (11) ḫalḳınıŋ Ḫ̌ārezm’din köçüp Ḫorāsān vilāyetiġa kétkeni** Bī̇gāneġa (12) terbiyet étmek bilenni ḳoyunda esrep perveriş körgüzmekdür. (13) Ve nā-ḳābilġa mürüvvet éşikin açmaḳ şūre-zārġa toḥm saçmaḳdur. (14) Aŋa her néçe terbiyet étseŋ bī̇gānelıġı yegānelıḳġa mübeddel bolmasdur. Ve muŋa (15) her çend mürüvvet étseŋ aṣlā bī̇-devletlikdin özge néme ḥāṣıl (16) bolmasdur. Andaḳ kim Cemşidiyye ṭāyifesi Ḫ̌ārezm pād-şāhlarıdın (17) köp terbiyetler ve şefḳatlar kördiler. Ḫizmet çaġı bolġanda **[380a]** (1) körünmeklik étip iẓhār-ı muḫālefet bile köçüp Ḫorāsān’ġa kim vaṭan-ı (2) aṣlī̇leri érdi, kétdiler. Bu icmāl-i tafṣī̇li ol kim Cemşidiyye (3) ṭāyifesi özleriniŋ şerāret-ẕātı sebebidin Ḫorāsān diyārıda (4) idbār u ıżṭırār bile evḳāt ötkerür érdiler. Raḥī̇mḳulı Ḫān Töre vaḳtıda (5) Allahḳulı Ḫān cennet-mekānnıŋ fermānı bile sene miŋ ékki yüz éllig (6) yettide Ḫorāsān’ġa barıp alarnı köçürüp kéltürüp Ḳılıç Bay’da özleriniŋ (7) ḫ̌āhlaġan yerleride yer bérip érdiler. Terbiyet ve taḳviyetleriġa (8) sa‘y étip az çaġda alar tamāmı Ḫ̌ārezm leşkerige fā’iḳ ü rāciḥ (9) kéldiler. Alarnıŋ ‘ālī̇-i şān serdārı Mī̇r Aḥmed Ḫān meẕkūr pād-şāhlarnıŋ (10) devletleri ḳuvveti bile on béş yıl müddetigeçe ḫizmet étip (11) yörüp ‘Abdu’llāh Ḫān’nıŋ vāḳı‘a-ı cā’ileside maḳtūl boldı. (12) Andın soŋ anıŋ inisi Mehdī̇ḳulı Bég nev‘ī̇-i müdārā ḳılıp yörüp (13) Ḳutluḳ Murād Ḫān’nıŋ āḫir eyyāmıda muḫālefet ‘ilmin bir ‘alāniye köterip (14) eṭrāfıġa ḳal‘a binā ḳılıp eṭrāf u cevānibniŋ ġārāt u tārācıġa ḳol (15) uzatdı. Soŋra tamāmı leşkeri bile kélip Ḳılıç Bay ve Ḫıtay ḳal‘aların (16) alıp köp kişini ḳatl étip köp olca bile öz ḳal‘asıġa kéldi. (17) Ve néçe mertebe Manḳıt ve Gürlen üstige barıp köp şerr ü şūr turġuzdı. **[380b]** (1) Andın soŋ Ḫorāsān ‘azmin cezm étip Ḫān ḥażretlerini (2) cülūslarınıŋ sekkizlençi küni tamāmı ‘ıyāl u eṭfāl u emvālı birle (3) köçüp Deryā-yı Ceyḥūn’nıŋ kenārı bile yoḳarı ṭarafġa revan (4) boldı. Ḫān ḥażretleri memālik-i maḥrūsanıŋ nigāh-bānlıġı üçün (5) béglerbégini Veys Bay ve bir miḳdār leşker bir Ürgenç ḳal‘asıġa (6) yiberdiler. Ve Muḥammed Rıżā Bég’ni bir fevc leşker bile Ḫāngāh ḥarāsetige (7) yiberdiler. Ve Sulṭān Maḥmūd Biy’ni ḥakī̇m atalıḳ ve Baba Ḳoşbégi kim anı (8) Ḫāṣṣa Ḳoşbégi

dérler ve bir cemā‘a nöker bile Hezāresb’ge yiberdiler. (9) Tā kim Cemşidiyye ṭavāyifidin ṣaḥrā-nişīn fuḳarānıŋ emvāl u eşyālarıġa (10) żarar yetmegey. Ve ol ṭāyife memālik-i maḥrūsanıŋ mużāfātıdın çıkıp (11) kétkünçe bir ṭarafdın ḳara körgüzüp leşkerniŋ ṣaffların (12) tüzüp tüşse tüşüp yörüse yörügeyler. Çün ol cemā‘a-yı (13) bāġīye ve ṭāyife-i ṭāġīyye sür‘at bile kélip Ürgenç tuşıdın ötdiler. (14) Béglerbégi rükūb étip rikābıdaġı alamannı ṣaffların tüzüp (15) anıŋ muḳābilide yörütdi. Alar Ḫāngāh yavuḳıdın ötüp yoḳarıġa (16) revān boldılar. Muḥammed Rıżā Bég nökerleri bile çıḳıp béglerbégige (17) hem-rāh bolup Cemşīdīler’niŋ bir ṭarafıda yörüdiler. Seyyid ‘Alī **[381a]** (1) Taranġusı atlıġ mevżi‘ġa yetkende ba‘żı leşkeriyye biy başlıḳ ḳılıp olca (2) ve esīr ṭama‘ı bile ‘inād ehliniŋ köçiniŋ bir ṭarafıdın dest-bürd tégürdiler. (3) ‘İnād ehli hey’et-i ictimā‘ bile leşkerge cellād merkebin sürüp andek (4) uruş bolup her ṭarafdın bir miḳdār kişi ḳatl boldılar. Andın (5) soŋ ékki fırḳa meṣaff meydānıdın ḳaytıp öz ṣafflarıġa bardılar. (6) Cemşīdīler Hezāresb tuşıġa barġanda Sulṭān Maḥmūd Biy atlanıp (7) çıḳıp alarnıŋ köçleri Fitnek ve Téve Boyı’dın ötüp kétkünçe (8) heme leşker cem‘ bolup alarġa ḳara körgüzüp yörüdiler. Andın soŋ (9) heme ümerā ve ser-gerdeler Hezāresb’de cem‘ bolup ittifāḳ bile ḳaytıp Ḫıvaḳ’ġa (10) kéldi. **Cebi Īşān bile Ḳaralı Yüzbaşı élçi bolup Yomut içige barġanı** (11) ‘Abdu’llāh Ḫān merḥūmınıŋ ḥādiṣesidin soŋ Çavdur ḫalḳıdın (12) ebdāl tiresiniŋ ser-āmedi Ḫˇāce Muḥammed Yüzbaşı ol ṭāyifeniŋ ba‘żı ḥarāmī (13) evbāşlarıġa baş bolup eṭrāf-ı cevānibdaġı yavuḳ élātġa (14) néçe mertebe çapavul urdı. Ve köp fitneler turġuzup āḫir tābi‘leri bile (15) Köhne Ürgenç ḥavālīsiġa barıp mütemekkin boldı. Ba‘żıları aŋa müttefiḳ bolmay (16) Kökçeke mevżi‘iniŋ yavuḳıda yığınaḳ étip olturdılar. Bu āvānda (17) ol cemā‘anıŋ ba‘żı ked-ḫüdāları Ḳazaḳ Bay Īşān bile kélip iẓhār-ı **[381b]** (1) inḳıyād étdiler. Ḫān ḥażretleri alarġa mihrbānlıḳ körgüzüp (2) Cebi Īşān bile Ḳarlı Yüzbaşı’nı élçi ṭarīḳasıda alarġa koşup (3) Çavdur’nıŋ ḳalġan ked-ḫüdālarıġa istimālet-nāme yiberdiler. (4) Mundın bir néçe kün ötkendin soŋ Ya‘ḳūb Muḥarrem’ni Helālī ḳal‘asınıŋ (5) ḥarāseti üçün bir miḳdār nöker bile yiberdiler. Receb ayınıŋ (6)

ékkiside Ḳıyat Seyyid Naẓar Biy cihāngа vedā‘ ḳıldı. Ḫān ḥażretleri (7) anıŋ oġlı Muḥammed Yār Bég’ni anıŋ ornıġa biy étdiler. Ol āvānda Ḫudāybergen (8) Urus Yomut arasıdın kélip günāhı ‘afv étildi. Vāḳı‘a (9) bu érdi. Ḫudāybergen Urus ḫān ḥażretleriniŋ mülāzımlarıdın (10) érdi. Ḳutluḳ Murād Ḫān’nıŋ ḥükūmetleri zamānıda (11) ba‘żı ‘iṣyān ve küstāḫlıḳlar bile ḳaçıp Cemşidiyye müfsidleriniŋ (12) aralarıġa barıp érdi. Ve Mehdīḳulı Bég’niŋ ḫiẕmetide bolup (13) sa‘y u ictihādī bile anıŋ baġy u fesādı silsilesin ḥareketke kirgüzür (14) érdi. Cemşīd ḫalḳı köçüp kétkendin soŋ Yomut aralarıġa barıp (15) anda hem maḳṣūdıça kām tapa almay öz işlerige buyuruşlarıdın (16) peşīmān bolup āḫir Yomut arasıdın ḳaçıp kélip özün (17) Emīr Töre’ge taşlap günāhı ‘afv étildi. Ve hemol āvānda [382a] (1) Seyyid Naẓar Bég’niŋ béş altı ḫiẕmet-kārın tutup dārġa asıp (2) inisi ‘Abdu’r-raḥman Bég’ni hem tutup ḳatlġa yetkürdiler. Bu ḳıṣṣanıŋ (3) beyānı ol kim Seyyid Naẓar Bég veled-i emīr-i kebīr Muḥammed Naẓar İnaḳ Ḳutluḳ Murād Ḫān (4) cennet-mekānnıŋ maḥşer-eşer vāḳı‘ası vuḳū‘ınıŋ meşveretide kiçig inisi (5) Muḥammed Niyāz Biy Yomutlar bile müttefiḳ bolup érdi. Çün maḳṣūdı bir ‘aksī (6) bolup munça vāḳı‘a vuḳū‘ġa yetip Muḥammed Niyāz Biy maḳtūl bolup Seyyid Muḥammed Ḫān (7) cennet-mekān salṭanat serīride mekān tutdılar. Seyyid Naẓar Bég tersān (8) u hirāsān bolup oġlı ‘Abdu’r-raḫīm Bég bile ḳaçıp ‘İvaż Muḥammed (9) Vekīl’niŋ obasıġa bardı. Bir néçe kün anda mihmān bolup her çend (10) cidd ü cehd étdi. Alarnı özige hem dāstān éte almadılar. Lā-cerem, alarnıŋ (11) aralarıdın çıḳıp Cemşidiyye ṭavāyifi aralarıġa bardı. Ve Mehdīḳulı (12) Bég’ni yanıda bolup ol yerde hem iş başḳara almadı. Ve Cemşīd ḫalḳı (13) Ḫorāsān’ġa köçmekçi bolġan vaḳtda yene Yemreli arasıġa barıp mütemekkin (14) boldı. Ol yerde ḫarcı cihetidin tenglik tartıp ba‘żı kişilerin (15) inisiniŋ ḳaşıġa kim şehr içidaġı ḥavlısıda bolur érdi, (16) pinhānī yiberür érdi. Ḫān ḥażretleri bu ḥāldın āgāhlıḳ tapıp (17) buyurdılar. Anıŋ ḫiẕmet-kārlarıdın béş atlı kişini tutup [382b] (1) kéltürdiler. Alar günāhlarıġa iḳrār bolup ‘Abdu’r-raḥman Bég’ni aḳasıġa (2) yār u meded-kār érkenin iẓhār étdiler. Lā-cerem, ḫān ḥażretleri alarnı (3) dārġa asdurup ‘Abdu’r-raḥman Bég’ni

hem tutdurup ḳatl étdürdiler. (4) **Boylı'da vuḳū'ġa yetken vāḳı'ātnıŋ ẕikri** Ḫān ḥażretleriniŋ (5) cülūslarınıŋ ottuz sekkizlençi küni ve receb ayınıŋ on (6) törtide penc-şenbih küni āf-tāb ḥamel burçıġa taḥvīl étdi. Uşbu yıl Keneges (7) Ér Naẓar Biy başlıḳ tamāmı Ḳaraḳalpaḳ ṭavāyifidin On Tört Uruḳ (8) ḫalḳınıŋ cemī' biy ve ked-ḫüdāları Ḳoldavlı Ér Naẓar Biy'niŋ sözige ılıḳıp (9) Zārlıḳ Ḫān'nı ḫān étip munça fitneni ber-pā ḳılġanlarıdın peşīmān (10) ittifāḳ bile Zārlıḳ Ḫān'nıŋ tamāmı esbāb u yaraġların alıp (11) tutsaḳ yosunıda saḳladılar. Ḳoldavlı Ér Naẓar Biy bu ḥāldın āgāhlıġ tapdı. (12) Köp atlı bile On Tört Uruḳ ḫalḳınıŋ üstige kélip (13) tiledi kim Zārlıḳ Ḫān'ġa maḫlaṣ bérip alıp kétkey. On Tört (14) Uruḳ mübārizleri uruşġa turup néçe mertebe uruşlar (15) étdiler. Āḫir Ḳoldavlı Ér Naẓar Biy şikest tapıp kéldi. Ol esnada (16) Yomut müfsidleridin bir cemā'a kim burunraḳ Emīr Naṣru'llāh'dın meded tilep (17) Buḫārā'ġa barıp érdiler. Ve emīrniŋ ḳoşġan élçisi bile ḳaytıp **[383a]** (1) Ceyḥūn kenārıġa kélip Yumru ma'beridin köçmekçi boldılar. Ata Cān (2) Ḳıpçaḳ ḫaberdār bolup bir cemā'a bahādır yigitler bile atlanıp barıp bir (3) ḥamlede alarnıŋ ba'żıları Buḫārā élçisi bile ḳaçıp yüz meşaḳḳat birle (4) özlerin Ḳaraḳalpaḳ arasıġa tégürdiler. Ata Cān Ḳıpçaḳ (5) alarnıŋ tamāmı emvālların olca ḳılıp ḳaytdı. Keneges Ér Naẓar Biy (6) başḳa biyler bile ittifāḳ étip çıḳıp ol Tācīkler'ni ve Yomutlarnı (7) tutup Zārlıḳ Ḫān bile bir yerde bend étip ḳoyup şehrge çāpār (8) yiberdiler. Ḫān ḥażretleri ḫoş-ḥāl bolup ferman (9) yiberdiler kim alıp kélsünler. Ammā ol āvānda Buḫārā élçisi ba'żı müfsidler (10) bile On Tört Uruḳ aralarıdın ḳaçıp çıḳıp Ḳoldavlı (11) Ér Naẓar Biy'niŋ kevrānıge barıp érdi. On Tört Uruḳ biyleri (12) néçe mertebe Ér Naẓar Biy'ge mu'teber kişiler yiberip Tācīk élçisin kéltürüp (13) 'Bizler bile mülāzemetġa yörügil!' dép tevellālar étdiler. Ér Naẓar Biy ḳabūl (14) ḳılmadı. Nā-'ilāc biyler fermān-ı vācibü'l-iẕ'ān muḳteżāsıça Zārlıḳ (15) Ḫān'nı Yomut müfsidleri birle baġlap alıp revāne boldılar. (16) Menāzil ü merāḥilni ṭayy ḳılıp receb ayınıŋ on yettiside (17) Zārlıḳ Ḫān başlıḳ tamāmı esīrlerni alıp kéldiler. Ḫān ḥażretleri **[383b]** (1) alarġa at ve ser-pāy ve in'āmlar bérip mihrbānlıḳlar körgüzdiler. (2) Ḫān ḥażretleri élge şöhret ve düşmenġa

‘ibret bolsun dép (3) buyurdılar kim ‘Zārlıḳ Ḫān’nı şehīd étsünler!’ Emr-i ‘ālī (4) bile Yomut müfsidleri ekābiridin Çofan Kök ve Zārlıḳ Ḫān (5) ékevin teşhīr étip tamāmı kūçe ve bāzārlarnı aylanturup kéltürüp (6) andın soŋ tamāmı yoldaşları bile siyāset-gāhda ḳatlġa (7) yetkürdiler. **فاعتبروا يا أولي الألباب** Ammā vaḳtī kim īşān bile (8) Ḳarlı Yüzbaşı élçi bolup Çavdur içige kirdiler. Barıp alarga (9) ‘ināyet-nāmeni bérdiler. Ve néçe künler alarnıŋ aralarıda bolup (10) müşfik-āne naṣīḥatler bérip yolġa kéltürdiler. Andın soŋ ol (11) ṭāyifeniŋ ba‘żı meşāhīr ü ma‘ārifi Ḳazaḳ Bay Īşān ve ḳāżīsi (12) ve özge ‘ulemāsı başlıḳ Cebi ve Ḳarlı Yüzbaşı’ġa koşulup (13) iẓhār-ı inḳıyād étmek üçün Ḫıvaḳ ṭarafıge revāne boldılar. Receb ayınıŋ (14) yegirmeside kélip āstān-būslıḳ şerefi bile müşerref (15) bolup nevāziş-i ḫusrevāneġa iḫtiṣāṣ tapdılar. Andın soŋ (16) Keneges Ér Naẓar Biy başlıḳ On Tört Uruḳ Ḳaraḳalpaḳ’ınıŋ (17) biylerige ḳaytmaḳ ruḫṣatın bérip alarġa Maḥmūd Yasavulbaşı ve [384a] (1) Ḫudāybergen Biy’ni Özbekiyye leşkeridin bir cemā‘a bile ḳoşup yiberdiler (2) kim tā kim Ḳaraḳalpaḳ aralarıġa barıp ol ṭāyifeniŋ çerigin ve Aral (3) Ḳongrat’ınıŋ leşkerin cem‘ ḳılıp ittifāḳ bile Ḳongrat Ḳaraḳalpaḳ’ınıŋ (4) serveri Ḳoldavlı Ér Naẓar Biy’niŋ kevrānı üstige barġaylar. Bes (5) bular receb ayınıŋ yegirme ékkiside ol ṭarafge ‘azm étdiler. (6) Ol āvānda Cemşidiyye ‘ulemāsıdın Damollā Ḫāl Naẓar kim Ḫıvaḳ’da re’is (7) bāl-ı istiḳlāl érdi. Ve burundın Ḫıvaḳ şehrinde mütemekkin bolup (8) Cemşīdīler köçkende hem ol köçmey ḳalıp érdi. Anıŋ ol (9) manṣıbdın ‘azl étip ornıġa cāmi’ül-ferdī‘vel-‘uṣūl Damollā (10) Muḥammed Resūl’nı naṣb étdiler. Ve şa‘bān ayınıŋ evā’ilide Niyāz Muḥammed (11) Yüzbaşı’nı Aḫal Tekesige ve ‘Iydek Yüzbaşı’nı Herad’da olturumlı Teke (12) ve Sarıḳ ṭāyifesiġa yiberip fermān étdi kim ‘Tā kim Yomut müfsidlerige (13) bérgü! Şimāl bérgey-miz.’ Şa‘bānnıŋ onıda Ḳıyat Ḫudāyār Biy’ni (14) Göklen nökerlerige baş étip Köhne Ürgenç’ke yiberdiler. Tā kim ol cemā‘anıŋ (15) étken işleri ve revişlerige naẓar étip ḫaberdār bolġay. Ve hemol (16) kün Ḳubād Ḫān Ḫˇāce’ni élçi ḳılıp Ḫoḳand vilāyetiniŋ élçisi Muḥammed (17) Kemāl Biy’ge kim Ḳutluḳ Murād Ḫān’nıŋ evāḫir eyyāmıda dostlıḳ izharı [384b] (1) bile kélip érdi. Hem-rāh ḳılıp öz

cülūsları i‘lāmı ve Ḳutluḳ Murād (2) Ḫān’nıŋ vāḳı‘alarıġa müş‘ir bolġan muḥabbet-nāme tapşurup Ḫoḳand ḫānı (3) Ḫudāyār Ḫān ṭarafıġa yiberdiler. Yene şa‘bān ayınıŋ on törtide Çavdur (4) ked-ḫüdālarıġa kim burunraḳ kélip érdiler. Alarnıŋ ba‘żı (5) mühimmātlarınıŋ istikmāli üçün Muḥammed Rıżā Bég’ni ḳoşup alarnıŋ (6) obalarıġa iberdiler. Yene Aral Ḳongratı Agaberdi cümlesidin Yūsuf (7) Niyāz Biy ve Pehlivān Niyāz Biy ve Ḳaraḳalpaḳ Ḳabil Biy ve Ḳazaḳ Niyāz Biy ve ġayrihüm ol (8) ḥażretniŋ cülūsları tehniyeti üçün kélip nevāziş-i ḫusrevāneġa (9) maẓhar bolup andın soŋ ruḫṣat alıp ḳaytdılar. Tā kim nökerlerin (10) cem‘ ḳılıp Maḥmūd Yasavulbaşı’nıŋ mededigā barġaylar. Yene Şāh Murād İnaḳ (11) kim Taş Ḫavż ḥarāsetide érdi. Emr-i ‘ālī bile ḳaytıp kélip ornıġa (12) ‘amm-zādesi ‘Abdu’llāh Yüzbaşı bardı. **Seyyid Naẓar Bég’niŋ Yemreli (13) arasıdın çıḳıp kélgeni ve cihān-ı fānīġa vedā‘ ḳılġanı** Ḫān ḥażretleriniŋ (14) ‘ammke-zādesi Seyyid Naẓar Bég ibn emīr-i maġfūr yer yer Muḥammed Naẓar İnaḳ kim Yemreli (15) arasıda hīç iş başara almay ḫ̌ār u bī-‘itibār bolup āḫir mundaġ (16) ḥayātdın memātnı efḍal bilip tiledi kim ‘acz iẓhārı bile yayıp Ḫān (17) ḥażretleriniŋ bār-gāhlarıġa yol tapġay ve fırṣat tapġan vaḳtıda **[385a]** (1) fedāyī-dār bir ḥamle ḳılıp maḳṣadın ḥāṣıl ḳılġay. Ve bu endīşede ‘İvaż Muḥammed (2) Vekīl bile müttefiḳ bolup şa‘bān ayınıŋ ortasıda bār-gāh-ı ‘ālīġa (3) kişi yiberdi kim ‘Bu vaḳtġaça biz birāderimizdin ṣādır bolġan işler (4) bizdin hirāsān bolup yörüp-miz. Çün dergāh-ı ‘ālem-penāhlarıdın (5) özge payımız yoḳdur. Bende-nevāzlıḳ yüzidin günāhlarımızını ‘afv étip (6) ‘ināyet-nāme bile Muḥammed Kerīm Īşān’nı yiberseler ol ḥażretniŋ şefā‘ati (7) étekige élig urup hem-rāh bolup mülāzemetleriġa barsaḳ keremleridin (8) yıraḳ érmesdür.’ Ḫān ḥażretleri iltimāsın ḳabūl kılıp (9) Muḥammed Kerīm Īşān’nı istimālet-nāme bile yiberdiler. Īşān barıp ‘ināyet-nāmeni (10) bérip ‘afv müjdesin tégürdi. ‘Abdu’r-raḥīm Bég bile ‘İvaż Muḥammed Vekīl (11) ḫavfnāḳ bolup bir ‘öẕrni bahāne ḳılıp īşānnıŋ hem-rāhlıḳıdın taḫallüf (12) étdiler. Seyyid Naẓar Bég’niŋ bir özi taḳdīr-i İlāhīniŋ ‘inān-keşligi (13) bile īşānġa hem-rāh bolup şa‘bān ayınıŋ yegirmeside bār-gāh-ı ‘ālīniŋ (14) éşikige kéldiler. Ḫān ḥażretleri bār-gāhları

ve ḥavlıġa yol bérmey aŋa (15) bir cāy ta‘yīn ḳılıp muḥāfaẓatıġa müvākiller ḳoydılar. Ékki kündin soŋ oġlı (16) ‘Abdu’r-raḥīm Bég’ge atası tilidin nāme yiberdiler kim ‘Tīzraḳ mülāzemetġa yetüşsün! (17) Heme günāhlarımız ‘afv étildi.’ Yene Ḫān ḥażretleridin hem ‘ināyet-nāme yazılıp **[385b]** (1) bu ékki ḫaṭṭnı Muḥammed Kerīm Īşān bile yiberdiler. Çün īşān ḫaṭṭnı alıp bardı. (2) ‘Abdu’r-raḥīm Bég ‘İvaż Muḥammed Vekīl’niŋ meşvereti bile barmadı. Īşān ḳaytıp (3) kéldi. Ol āvānda Seyyid Naẓar Bég’ge bir ḳatıġ ve aġır bīmārlıḳ ‘ārıż bolup (4) ġāyetde ża‘īf ü nā-tüvān bolup ramażān ayınıŋ evāsıṭıda beḳā ‘ālemiġa (5) ḫırām étdi. Uşbu ayda Muḥammed Kerīm Mīrāb hem vefāt tapıp ornıġa ‘amm-zādesi (6) Sulṭān Mīrāb ibn Nuru’llāh Bég naṣb étildi. Ol āvānda Çavdur (7) mütemerridleri ekābiridin Kerenāy Yüzbaşı iṭā‘at bile müfsidlerdin ayrılıp (8) Muḥammed Rıżā Bég bile kélip ‘avāṭıf-ı ḫusrevāneġa iḫtiṣāṣ tapdı. Ramażānnıŋ (9) on üçide ḫān ḥażretleri Ḳıyat ‘İvaż Mīrāb Biy Buḫārā élçilikige (10) ta‘yīn étip cülūslarınıŋ ve bolġan vāḳı‘ātnıŋ iḫbārı üçün (11) muḥabbet-nāme yazdurup bérip Emīr Naṣru’llāh’nıŋ ṭarafıġa yiberdiler. Ol (12) āvānda Teke ve Sarıḳ leşkeri fermān mūcibi bile Ḫorāsān’dın gürūh gürūh kélmekġa (13) başladılar. **Yomut müfsidleri Ḫıvaḳ’ġa kélip Ḫıvaḳ mużāfātın çapġanı ve Ḫıvaḳ (14) leşkeridin şikest tapġanı** Ḫān ḥażretleri bende-nevāzlıḳ ve kār-sāzlıḳ (15) teḳāżāsı bile ‘umūmen tamāmı Türkmen ṭavāyifiġa ḫuṣūṣā Yomut ve Yemreli müfsidlerige ḳayta (16) ḳaytadın bu mażmūnda ‘ināyet-nāmeler yiberdiler kim ‘Ey Türkmenler! Sizler ḳadīm (17) ḫiẕmetlıḳda bu devletġa tér bile köŋlek belki gūşt bile süŋek dép ṣāḥib-ḳarībdür. **[386a]** (1) Sizler ötken eyyāmda felekniŋ gerdişi bile ḳavġaġa yetken ve (2) vāḳı‘alardın endīşe ḳılmay bī-teḥāşī özleriŋizni burunġı desturda (3) ḫiẕmetġa tégürüp ‘ināyet-i ḫusrevānemizdin behre-mend bola bériŋler kim (4) günāhlarıŋızını ‘afv étdük.’ Ol cemā‘a bu sözlerge ḳulaḳ salmay ‘işyān (5) yolıġa merdānelıḳ birle ḳadem ḳoyup alarnıŋ oġrı ve evbāşlarıdın köp (6) atlı cem‘ bolup néçe mertebe Ḫıvaḳ mużāfātıġa ve Ürgenç ve Gürlen tevābi‘ātıġa çapavul (7) urup ṣaḥrā-nişīn fuḳarādın köp ‘ıyāl u eṭfāl ve esbāb u emvāl ve olca (8) alıp sür‘at bile ḳaçıp kétdiler. Çün alar

müselmānlarnıŋ mālların almaḳdın (9) bu ṭarīḳa meze aldılar. Yene olca almaḳ üçün miŋ béş yüz atlı cem‘ bolup (10) ramażān ayınıŋ evāḫiride Ḫıvaḳ eṭrāfıġa çapavul urmaḳ ḳaṣdı bile (11) ‘azm étdiler. Ya‘ḳūb Muḥarrem Helālī’de bu ḥāldın āgāh bolup Ḫıvaḳ ḫaber iberdi. (12) Özi hem atlıları birle atlanıp izleriġa tüşdiler. Ramażān ayınıŋ yettiside (13) ḫān ḥażretleri bu ḫaberni éşitip emr étdiler. Veys Bay ve Raḥmetu’llāh Yasavul (14) ve Ḳıyat Muḥammed Yār Biy baş bolup Ḫıvaḳ mużāfātınıŋ ba‘żı leşkeriyyesi Kerenāy (15) Yüzbaşı başlıḳ Çavdur ked-ḫüdāları ve Merv’din kélgen Teke ve Sarıḳ (16) mübārizleri bile Yomut müfsidleri hem ḥavālīġa yavuḳ kélip namāz-ı şām vaḳtıdın (17) soŋ ékki ṭarafnıŋ ḳaravulları birbirlerin uzaḳdın körüp [386b] (1) müfsidler bu ṭarafġa kéle almay arḳa ṭarafġa yüz ḳoydılar. Bu ṭarafdın ḳaravullar alarnı (2) kün-çıḳarġa kétdi dép gümān étip ser-gerdelerge ḫaber bérdiler. Ser-gerdeler (3) hemol kéçe ittifāḳ bile ılġar étip Ḳoş Köprük ḳal‘asıġa yetdiler. Ve anda (4) düşmen leşkeridin eşer tapmay Çuḳur Ḳum üstidin Şāh Ābād ṣavbıġa ılgar (5) étdiler. Értaŋ çāşt-gāh vaḳtıda Şāh Ābād yavuḳıġa yetkende éşitdiler (6) kim müfsidler Çaġatay ayaḳıdın kirip çapavul urupdurlar. Fi’l-ḥāl Çaġatay (7) ṭarafıġa ılġar étip yörüdiler. Ammā Yomutlar Çaġatay’ġa çapavul urgan (8) vaḳtda Ya‘ḳūb Muḥarrem kélip izidin tüşüp hey’et-i ictimā‘ bile Yomut üstige (9) at saldılar. Ve üç tört kişisin öltürüp érdiler. Yomutlar (10) şikest tapıp alġan olcaların taşlap kétdiler. Ve uzaḳda bir ḳum üstige (11) çıḳıp turdılar. Ol vaḳtda Raḥmetu’llāh Yasavulbaşı leşker bile kélip Ya‘ḳūb (12) Muḥarrem’niŋ leşkeriġa ḳoşuldılar. Yomutlar uzaḳdın alarnı körüp bölek (13) bölek her ṭarafġa butraşıp nā-pedīd bolup kétdiler. Andın ser-gerdeler Ḫıvaḳ (14) ṭarafıġa ḳaytdılar. Ya‘ḳūb Muḥarrem Helālī’ġa kétdi. Yomut müfsidleri bularnıŋ (15) ḳaytġanlarıdın āgāh bolup Taş Ḫavż mużāfātıdın Ḳārī Ḳışlaḳ (16) mevżi‘ide olturġan ba‘żı ṣaḥrā-nişīn fuḳarānı çapmaḳġa meşġūl boldılar. (17) Ḳazaḳ Bay Īşān kim burunraḳ Yomutlarnıŋ çapavulġa kétken ḫaberin [387a] (1) éşitip Égdir ve Çavdur’dın bir cemā‘a bile atlanıp alarnıŋ cüstücūsıġa (2) meşġūl érdi. Bī-kibār Ḳārī Ḳışlaḳ’da müfsidlerge uçrap (3) ġayret bile uruşġa kirdiler. Yomutlar şikest

tapıp kétdiler. Ya‘ḳūb (4) Muḥarrem Helālī’de bu ḫaberni éşitip Çavdur ve Özbek leşkeridin bir cemā‘aġa Dost (5) Niyāz Muḥarrem Ḳārī Yüzbaşı’nı kim be-ġāyet bahādır yigit érdi, baş kılıp (6) müfsidlerniŋ izleridin ḳavlamaḳġa yiberdi. Müfsidler Kökçeke’niŋ (7) bir fersaḫlıḳıda bir cāyġa kün-orta vaḳtıda tüşüp bir yerde yatıp érdiler. (8) Ol kün şevvālnıŋ ġurresi érdi. Ve Dost Niyāz Muḥarrem bī-kibār alarnıŋ (9) üstige barıp ḳatl ḳıla bérdiler. Müfsidler serāsīme-dār atlarıġa (10) tamāmı esīr ve olcaların taşlap ḳaçdılar. Bahādırlardın on tört (11) kişini öltürüp başların aldılar. Ve şevvālnıŋ ékkiside mülāzemetġa (12) yetdiler. Ve ‘ināyet-i ḫusrevāne birle ser-efrāz boldılar. **Maḥmūd Yasavulbaşı Ér Naẓar Biy’niŋ (13) ḳal‘asın müsaḫḫar étip başın alıp kétkeni** Vaḳtī kim On Tört Uruḳlıları (14) Zārlıḳ Ḫān’nı tutup Ḫıvaḳ’ġa kéltürdiler. Ḳoldavlı Ér Naẓar Biy köp leşker bile (15) kélip alarnıŋ kevrānıge çapavul urup alarnıŋ köp eṭfāl (16) ve emvālların olca ḳılıp ḳal‘asıġa kéltürdi. Bu ḫaberni ḫān (17) ḥażretleri éşitip yasavulbaşını Özbekiyye leşkerige hemol biylerge **[387b]** (1) ḳoşup receb ayıda yiberip érdiler. Maḥmūd Yasavulbaşı leşker bile Ceyḥūn’dın (2) ötüp menāzil ü merāḥil ḳaṭ‘ın étip Ḳaraḳalpaḳ aralarıġa bardı. Ve (3) ol yerde on kün miḳdārı tevaḳḳuf étip tamāmı Ḳaraḳalpaḳ leşkerin hem (4) cem‘ ḳıldı. Andın soŋ te’ennī bile yol yörüp Çeben Bay atlıġ mevżi‘ġa bardılar. (5) Ve ol yerde Ḳutluḳ Murād Biy başlıḳ Aral Ḳongratı leşkerige muntaẓır bolup néçe (6) künler yatdılar. Andın soŋ kim ramażānnıŋ evāḫiri érdi. Maḥmūd Yasavulbaşı (7) bir cemā‘a müntaḫab yigitni Ér Naẓar Biy’niŋ ḳal‘ası eṭrāfıġa kim Ḳazaḳ deryāsınıŋ (8) teŋizige ḳoyġan yerige yavuḳ cenūb ṭarafıda bir igreminiŋ kenārıda (9) binā ḳılıp devriġa çuḳur ḫandeḳ ḳazıpdur. Yiberdi ve özi hem ḳoşunı (10) bile izidin revān boldı. Vaḳtī kim yigitler ḳal‘a eṭrāfıġa kéldiler. Alarnıŋ (11) tamāmı emvāl u mevāşīleri ol ḳal‘anıŋ ḥavālī ve ḥavāşīde (12) érdi. Kün batġan vaḳtda yigitler hücūm étip taḫmīn ve ḳıyās ḥaddıdın (13) ziyāde emvāl u mevāşīni sürüp ḳayta bérdiler. Ehl-i ‘inād ḫaberdār (14) bolup izdiḥām-ı tamām bile ḳal‘adın çıḳıp izleridin yetip béş altı adamnı (15) ḳatlġa yetkürdiler. Yigitler hey’et-i ictimā‘ bile alarġa ḥamle ḳılıp bir miḳdār (16) uruşup ehl-

i ‘inādġa şikest bérip köp kişini ḳatl u esīr étdiler. (17) Ol vaḳtda Maḥmūd Yasavulbaşı hem kélip ḫoş-ḥāl bolup on sekkiz hikka **[388a]** (1) ve sekkiz esīr bile şeh-zāge çāpār yiberip andın soŋ ol yerdin ḳaytıp ḳal‘anıŋ (2) ékki fersaḫlıḳıda bir yergeni leşker-gāh ḳılıp olturdı. Ol esnada (3) Ḳutluḳ Murād Biy başlıḳ tamāmı Ḳongrat biyleri leşker-i ‘aẓīm bile kélip Maḥmūd (4) Yasavulbaşı’nıŋ ḳoşunıġa ḳoşuldılar. Ve ittifāḳ bile ḳal‘anı muḥāṣara kılıp (5) ottuz toḳḳuz kün ḳamal étdiler. Ḳal‘a ehli teng bolup her çend Ér Naẓar Biy’ge iṭā‘at (6) ḳılmaḳnıŋ tevellāsın éter érdiler. Ér Naẓar Biy alarnıŋ her birige bir nev‘ bérip (7) āmīz ü ḥile-engīz sözler aytıp alarġa teskīn bérür érdi. Ḳal‘a ḫalḳı bildiler kim (8) munıŋ aṣlā iṭā‘atġa raġbeti yoḳdur. Āḫir ittifāḳ birle pinhānī yasavulbaşıġa (9) adam yiberdiler kim ‘Eger bizlerniŋ māl ve başımızġa amān bérseŋ biyni öltürüp (10) başın alıp iṭā‘at éter-miz.’ Yasavulbaşı ḳabūl ḳılıp amān müjdesin (11) iberdi. Andın soŋ alar fırṣat tapıp Ér Naẓar Biy’ni ḳatl étip başın (12) késip Maḥmūd Yasavulbaşı’ġa iṭā‘at étdiler. Yasavulbaşı şehrġa fetḫ (13) müjdesin iberip ḳal‘a ḫalḳınıŋ māl ve başlarıġa amān bérdi. Ve Ér Naẓar Biy (14) ‘ıyāl u eṭfālin barça ta‘alluḳātı bile köçürüp tamāmı biyler ve yüzbaşılar ve ked-ḫüdā (15) ve bahādır bile Ḫıvaḳ ṭarafıġa mürāca‘at étdiler. Şevvālnıŋ toḳḳuzıda (16) Ḫıvaḳ’ġa kélip ‘avāṭıf-ı ḫusrevāne bile ser-efrāz boldılar. Andın soŋ (17) ḫān ḥażretleri Emīr Töre’ni béglerbégi ve inaḳ ve Sulṭān Maḥmūd Biy ve Şāh Murād **[388b]** (1) İnaḳ ve Muḥammed Yār Biy ve İskender İnaḳ ve Ḫakīm Atalıḳ ve Raḥmetu’llāh Yasavulbaşı (2) ve Veys Bay bile ve ékki top bile Taş Ḫavż’ġa ve Helālī ṭarafıge barmaḳġa (3) me’mūr étdiler. Bular barıp Taş Ḫavż ḥavālīsin leşker-gāh kılıp (4) urdılar. Yene Muḥammed Niyāz Yüzbaşı ve Muḥammed Naẓar Bég’ni Aḫal’ġa ve ʿIydek Yüz (5) Merv’ġa yiberip érdiler. Tā kim Teke ve Sarıḳ leşkerin yıġnap (6) kéltürgeyler. Bu āvānda alarnıŋ her biri Teke ve Sarıḳ cemā‘alarıdın (7) bir cemā‘a bile kéldiler. **Ḫıvaḳ leşkeriniŋ Yomut birlen (8) uruşġanı** Bu yıl Yomut aralarıda ḳaḥtlıḳ vāḳi‘ bolup érdi. (9) Çün memleketniŋ mezra‘alarıda buġdaylar pişip urulup (10) ḫarman étildi. Yomutlar izdiḥām bile yörüş étdiler. (11) Tā kim memleketniŋ buġdaylarıdın ḳuvvetle

Yomut üçün bir neme (12) alġaylar. Bes üç miŋ atlıdın köpraḳ kişi çapavulġa (13) yüz ḳoyup érdiler. Şevvālnıŋ yegirme béşide ḫān ḥażretleri (14) bu ḫaberni éşitip Maḥmūd Yasavulbaşı'ġa emr étdiler 'Teke ve Sarıḳ (15) leşkeri ve Ḫıvaḳ nökeri ve Aral ve Ḳaraḳalpaḳ biyleri ve yüzbaşıları (16) bile alarnıŋ ṭarafıge barġıl!' Ḳaraḳalpaḳ biyleri Ḳoldavlı Ér Naẓar (17) Biy'niŋ başın kéltürüp henüz ḳaytġanları yoḳ érdi. Çün [389a] (1) emr-i 'ālī ṣudūr tapdı kim Maḥmūd Yasavulbaşı ta'ẓīm ḳılıp hemol kün namāz-ı (2) şām vaḳtıdın soŋ atlanıp értaŋ bāmdād vaḳtıda Ġāżī Ābād (3) ḳal'asınıŋ cenūb ṭarafıdaġı zihkeşge yavuḳ yetgende düşmenniŋ (4) ḳarasın uzaḳdın kördiler kim alar bir yerde tevaḳḳuf étse (5) Ġāżī Ābād ve Özbek Yaf ve Bölek ve özge ḳal'alarnıŋ üstige (6) ferīḳ ferīḳ atlılarnı çapavul üçün iberipdürler. Fi'l-ḥāl Yomutlarnıŋ (7) muḳābiliġa barıp ékki ṭarafdın ṣaff tartdılar. Meydān ārāste (8) boldı. Ékki ṭarafdın bahādırlar meydāngа aṭ salıp uruş meydānın ḳızdurdılar. (9) Pişīnġaça uruş boldı. Teke ve Ḳaraḳalpaḳ bahādırları (10) ġayret bile uruşlar étip Yomutlardın ṣaffların mütezelzil étip (11) izige sürdiler. Yoḳ érdi kim müfsidler şikest tapġaylar. Ol (12) vaḳtda alarnıŋ çapavulġa kétken atlıları her ṭarafdın güruh (13) gürūh kélip alarġa ḳoşulup ḳuvvet tapıp hemeleri hey'et-i ictimā' (14) bile bī-kibār at salıp Ḫıvaḳ leşkeri azlıḳları vechidin (15) mütezelzil bolup andek izlerige ḳaytıp şehr ḳal'asınıŋ (16) eṭrāfıda tevaḳḳuf étip müdāfa'a emriġa ḳıyām körgüzdiler. Pişīn (17) vaḳtıda müfsidler uruşdın élig çékip bir fersaḫ ilgeri barıp [389b] (1) bir yerge tüşüp istirāḥat étdiler. Ve hemol kéçede şebgīr (2) étip öz obaları cānibiġa kétdiler. Maḥmūd Yasavulbaşı hemol (3) aḳşamda ḳaytıp kélip mülāzemetġa yetdi. Ol uruşda (4) leşkerdin on kişi şehīd bolup bahādırlardın Ḳaraḳalpaḳ (5) Receb Yüzbaşı başlıḳ bir néçe kişi zaḫm-dār bolup érdiler. Elṭāf-ı (6) ḫusrevāne bile ser-efrāzlıḳ boldılar. Ḳongrat ekābiridin Ḳutlu Murād Biy esīr (7) ser-pençe-i taḳdīr boldı. Ammā Yomutlardın yegirme miḳdārı kişi maktul (8) bolup bir néçe kişi zaḫm-dār bolup érdi. Şevvālnıŋ evāḫiride (9) tamāmı Ḳongrat ve Ḳaraḳalpaḳ biylerige ser-pāy bérip muraḫḫaṣ étdiler. (10) Ve buyurdılar: Tamāmı Aral ve Ḳaraḳalpaḳ leşkerin yıġnap

ẕü’l-ḳa‘deniŋ (11) evāḫiride Köhne Ürgenç’ke cem‘ boluŋlar! Yene ol kim Gendümkān (12) mevżi‘idaġı bāġ u ḥavlı kim Muḥammed Raḥīm Ḫān cennet-mekānnıŋ ābād (13) étken mülkleri érdi. Ol ḥażretdin Raḥman Ḳulı İnaḳ’ġa (14) ve ol ḥażretdin Mūsā Töre’ge mīrāṯ ḳalıp Mūsā Töre (15) Seraḫs’da şehīd boldı. Andın ferzend ḳalmadı. Bes bu āvānda ḫān (16) ḥażretleri anı baṭarīḳa-i irṯ ḳabża-i iḫtiyārlarıġa alıp érdiler. (17) Mīveleri pişip müheyyā bolup érdi. Ya‘ḳūb Mehter’ge emr étip **[390a]** (1) anda esbāb-ı żiyāfetni ṭayyār étdürüp ẕü’l-ḳa‘deniŋ üçide (2) özleri hem atlanıp ol ḥavlıġa bardılar. Ve tamāmı aḳa ve inisi ve tamāmı ‘ulemā (3) ve fużalā ve tamāmı erkān-ı devletlerni çaḳırıp meclis-i ‘ālīde cem‘ ḳıldılar. (4) Ve özleri hemol meclisniŋ ṣadrıda maḫṣūṣ-ı ḫaymelerin ber-pā ḳıldurup (5) anda olturup ‘Abdu’r-raḥīm Maḫḍum Ḳāżī-‘asker’ge sūre-i Fil’ni tefsīr étmekni (6) buyurdılar. Ḳāżī ‘Abdu’r-raḥīm fesāḥat-i tamām birle sūreniŋ tefsīrin étdiler. (7) Andın soŋ ferrāşlar kün-be-kün ṭa‘āmlar ve türlüg mīveler ve envā‘ (8) ḳandālātlarnı tartıp żiyāfet tamām boldı. Andın soŋ heme nevāziş-i (9) şāhānedin ḫorsend bolup öz meskenleriġa ḳaytdılar. Ḫān ḥażret (10) hem ḳaytıp erkke kéldiler. Andın soŋ emr-i ‘ālī bile Maḥmūd Yasavulbaşı Ḳara-ḳalpaḳ (11) leşkerin cem‘ ḳılıp Köhne Ürgenç’ke tégürmek üçün Ḳaraḳalpaḳ (12) içige barıp barça Ḳaraḳalpaḳ nökerin cem‘ ḳılıp Ḫˇāce Éli’ge kélip tevaḳḳuf (13) étdi. Ve fermān mūcibi bile Ḳaraḳalpaḳ çeriginiŋ köprekin Taş Ḫavż’ġa (14) Emīr Töre’niŋ ḫiẕmetiġa iberip özi ḳalġan nöker bile Köhne Ürgenç’ke (15) bardı. Ẕü’l-ḳa‘deniŋ on ékkiside ḫān ḥażretleri Yomut ked-ḫüdālarınıŋ (16) istid‘āsın ḳabūl ḳılıp Ṣāliḥ Atalıḳ bile ‘Abdu’llāh Yasavulbaşı’nı élçi (17) ḳılıp istimālet-nāme bile Ata Murād Ḫān başlıḳ Yomut ser-keşleri ṭarafıġa **[390b]** (1) iberdiler. Alar fermān mūcibi bile barıp ‘ināyet-nāmeni bérip alarga (2) naṣīḥatler bérip alar naṣīḥatke ḳulaḳ salmay her uruḳdın bir néçe (3) kişi alarġa ḳoşulup nā-mesmū‘ ‘öẕrler bile ḳaytardılar. Élçiler (4) kélip vāḳı‘anı beyān ḳıldılar. Ammā vaḳtī kim ‘İvaż Murād Mīrāb’nı élçi kılıp (5) Buḫārā’ġa iberdiler. Mīrāb Buḫārā’ġa barıp bir néçe kün turdı. Né üçün kim (6) Şehr-i Ser-sebz Emīr Naṣru’llāh’ġa muḫālefet étip

érdi. Emīr Naṣru’llāh her yıl barıp (7) Şehr-i Sebz éli birle uruşur érdi. El-ḥāl hem Şehr-i Sebz’ġa barıp Şehr-i Sebz’ni (8) alıp intiẓāmıġa meşġūl érdi. Élçiniŋ Buḫārā’ġa kélgenin éşitip kişi (9) iberip ṭaleb étdi. ‘İvaż Murād Mīrāb Şehr-i Sebz barıp emīrni kördi. (10) Aŋa köp mihrbānlıḳlar körgüzüp ḳaytmaḳ ruḫṣatın bérip İbrāhīm Biy (11) Yüz’ni élçi ṭarīḳasıda aŋa ḳoşup muḥabbet-nāme bérip iberdi. Alar (12) ẕü’l-ḳa‘deniŋ on yettiside kélip ḫān ḥażretlerini körüp emīrniŋ (13) mekṭūbın bérip pīş-keşlerin naẓarlarıdın ötkerdiler. Ve İbrāhīm (14) Biy’ni ‘izzet ü ḥürmet bile élçi-ḫāneġa tüşürdiler. Yegirme altı kündin soŋ (15) ḳaytmaḳ icāzetin bérip Katlı Ata Niyāz Bég’ni muḥabbet-nāme ve tuḥfe ve pīş-keşler (16) bile aŋa ḳoşup ḳaytmaḳ icāzetin bérdiler. Yene ẕü’l-ḥiccениŋ yegirme toḳḳuzıda (17) Yomut’dın muṭī‘ ṭāyifelerniŋ iltimāsları bile ehl-i ‘inād bolġan ṭāyifeleriġa **[391a]** (1) istimālet-nāme bile ‘Ubeydu’llāh Īşān’nı yiberdiler. Munıŋ soŋġı (2) küni hicrī miŋ ékki yüz yetmiş üçke intiḳāl étip (3) muḥarrem ayı kirdi. Hemol aynıŋ on biride Yomut ve Yemreli ṭavāyifidin Baba (4) Baḫşī ve Allahḳulı Vekīl ve Ata Niyāz Ḫān başlıḳ bir cemā‘a ked-ḫüdālar kim madde-i fesād (5) ve ḫamīr-i māye ‘inād érdiler. Fesād ü ‘ināddın nā-dem ü peşīmān bolup Ḳutluḳ Murād (6) Biy’ni kim néçe müddetdin beri ḳollarıda esīr érdi. Anı özleri bile hem-rāh (7) ḳılıp ‘Ubeydu’llāh Īşān bile kéldiler. Ḫān ḥażretleri günāhların ‘afv étip (8) mihrbānlıḳ körgüzüp ser-pāy ve in‘āmlar bérdiler. Bular ékki kündin soŋ (9) ḳaytmaḳ ruḫṣatın alıp ba‘żı ḳalġan ser-keşlerni kéltürmek üçün yene ‘Ubeydu’llāh (10) Īşān’nı tilep özleriġa hem-rāh ḳılıp ḳayttılar. Barıp ehl-i ‘inādnıŋ (11) aralarıda ḫān ḥażretleriniŋ merḥamet ü iḥsānların beyān étip (12) alarnı néçe naṣīḥatler bile ṣulḥge terġīb étip ittifāḳ bile ‘Ubeydu’llāh Ḫān’nıŋ (13) vāḳı‘a-ı cā’ilesidağı ḳalġan toplar ve tüğlar ve ba‘żı esbāblarnı (14) yıġnap her uruḳdın bir néçe mu‘teber kişilerge tapşurup ‘Ubeydu’llāh Īşān (15) bile yiberdiler. Alar aynıŋ yegirme altısıda kélip ittifāḳ-ı şāhānedin (16) ser-efrāz boldılar. Üç kündin soŋ alarġa ḳaytmaḳ ruḫṣatın bérip (17) yanlarıġa ‘Ubeydu’llāh Īşān ve Ṣābir Īşān ve Muḥammed Naẓar Bég ibn Şāh Niyāz Atalıḳ’nı **[391b]** (1) ḳoşup yiberdiler. Tā kim Yomut arasıġa barıp ṣulḥge

istiḥkām bérip (2) ḳalġan ba‘żı yamanlarnı muvāfaḳat dā’iresiġa kirgüzgeyler. Alar barıp (3) yene ṣulḥ sözin araġa salıp ol cemā‘anı pād-şāh iṭā‘atıġa meyl ü terġīb (4) étdiler. Ol müfsidler kim alardın uluġ günāhlar ṣādır bolup (5) érdi. Mütevehhim bolup Ḫıvaḳ’ġa kéle almay ve īşānlarnıŋ naṣīḥatlerige (6) ḳulaḳ salmay nā-ma‘ḳūl ‘öẕrler bile alarnı ḳaytardılar. **Emīr Töre’niŋ (7) Taş Ḫavż’dın Helālī’ġa barġanı Yomut ṭāġīleriniŋ ṣulḥ ḳılġanları Emīr (8) Töre’niŋ Ḫıvaḳ’ġa ḳaytġanı Yomut’nıŋ Ṭaġay Ḫān Ābād eṭrāfıdın köçüp (9) mesken-i me’lūflarıġa kélgeni** Vaḳtī kim Yomutlar īşānlarnı bī-neyl-i gevher-murād (10) ḳaytarıp yiberdiler. Lā-cerem, ḫān ḥażretleri Emīr Töre’ġa kim néçe müddetdin (11) beri Taş Ḫavż’da érdi. Nāme birle peyġām iberdiler kim ‘Helālī’ġa barıp (12) Yomut birle uruşun erk ṣulḥ ṭaleb étseler ṣulḥ ḳılıp ḳaytsun!’ (13) Emīr Töre Muḥarremniŋ āḫiride atlanıp leşker bile Helālī’ġa kélip ḳal‘anıŋ (14) ġarb ṭarafın leşker-gāh ḳılıp tüşdi. Bir néçe müddetdin beri tamām Ḫ̌ārezm (15) memleketide ġalle narḫı ḳıymetde aġır bolup érdi. Ḫuṣūṣen ol şerāret-şi‘ār cemā‘a (16) vaṭan me’lūflarıdın ayrılıp éginige almay aralarıda ḳaḥt istila (17) tapıp ba‘żıları açlıḳdın ölüp ba‘żıları ölüm ḥālide érdiler. **[392a]** (1) Bes ḥarām u murdār yemekni özleriġa ḥelāl bildiler. Āgehī aytur **naẓm**

Ol él (2) içide ḳaḥt étdi andaġ ẓuhūr
Ki cānlar bedenlerdin oldı nefūr
Samān rengi dék (3) sarġarıp yüzleri
Kökerdi ġammaşdın közleri
Bolup barça (4) buġday kibi sīne çāk
Ḳılıp özni ḥasretdin helak

Çün bu ḥāletde (5) Emīr Töre leşker bile kélip tüşdiler. Lā-cerem, Baḫşī bir néçe ked-ḫüdālar birle ittifāḳ (6) étip ‘inād ehliniŋ aralarıda uluġ mecma‘ tüzüp Ata Murād Ḫān ve Muḥammed Velī (7) ve Belem ve Berdi İngilis’ni kim oġrı ve evbāş bolup muḫālefet yolıda (8) yörür érdiler, ser-keşlikdin men‘ ḳılıp dédiler: Bir ṭarafdın munça leşker (9) ḳaṣdımızġa kélipdürler. Bir ṭarafdın açlıġ ġalebesi élimizni cāngа

tégürüpdür. (10) Émdi yaḫşıraḳ oldur kim pād-şāhġa iṭā‘at étip özimiznıŋ mesken-i (11) me’lūfımızġa barıp Memālik-i Maḥrūsa bāzārlarıdın ġalle satġun alıp saddurmaḳ (12) étkey-miz. Heme bu sözni ḳabūl ḳılıp ‘ahd-nāme yazıp Emīr Töre’ge yiberip (13) Baba Baḫşī alıp bardı. Emīr Töre alarnıŋ iltimāsların ḳabūl ḳılıp Baḫşī’ġa (14) ve aŋa hem-rāh barġan ked-ḫüdālarġa ser-pāy bérip yiberip andın soŋ özi (15) hem köçüp leşker bile Taş Ḫavż’ġa kélip tüşdi. Ve leşkerge ḳaytmaḳ ruḫṣatın (16) bérip ümerā ve sipeh-dārlar bile ḳaytıp kélip ‘avāṭıf-ı ḫusrevāne bile ser-efrāz (17) boldılar. Vaḳtī kim Emīr Töre ḳayttı. Yomutlar ḫoş-ḥāl bolup mesken-i me’lūfları **[392b]** (1) ṭarafıġa köçdiler. Meger kim ehl-i ‘ināddın Ata Murād Ḫān ve Muḥammed Velī ve Belem ve Bérdi (2) İngilis ve hem bile köçmey mülāzemetġa soŋraḳ barmaḳnı va‘de kılıp (3) öz tābi‘leri birle Ḫān Ābād’da mütevaḳḳıf boldılar. Özge tamāmı Yomutlar (4) ‘ıyāl u eṭfāl u emvālları bile köçüp Aḳ Saray ve Muz Kömgen ve (5) Bedirkent ve Yaŋı Yaf ḥudūdıda kim özleriniŋ vaṭan-ı aṣlīleri érdi, (6) mütemekkin boldılar. Ḳalġanları hem soŋraḳ köçüp kélip ḳadīm meskenlerige (7) sākin boldılar. Ve özge Türkmenler ṭavāyifi hem kim her ḳaysı bir ṭarafġa müteferriḳ bolup (8) érdiler. Cem‘ bolup her ṭāyife öziniŋ ḳadīm yer ve yurtıġa kélip maḳām tutdılar. (9) Ammā Göklen ṭāyifesi néçe yıldın üns tutġan menzildin köŋül köterip köçüp (10) Gürgen’ġa kétdi. ‘İvaż Muḥammed Vekīl hem mütevehhim bolup öz tābi‘leridin bir gürūh bile (11) köçüp Göklen’ge ḳoşulup kétdi. Bular Ḫorāsān ḥudūdıġa yetkende Kürūstān (12) ḫānlarıdın Ca‘ferḳulı Ḫān kim hemol eṭrāf ḫānlarınıŋ ḳudretli ve şevketliraḳı (13) érdi. Göklen ve Yemreli’ni Tağıstan içide Ḳārī Ḳal‘a atlıġ mevżi‘ġa éltip (14) alarnı ol yerde sākin étdi. **‘İvaż Murād Mīrāb’nıŋ Ḳazaḳ üstige kétkeni** (15) Ma‘lūm bolsun kim Muḥammed Şerīf Bay ve Raḥīmbergen Muḥarrem kim néçe müddetdin beri emr-i ‘ālī (16) bile Tav Ḳara téŋiziniŋ ḥavālīsiġa barıp Ḳazaḳ ṭāyifesiniŋ mālları (17) zekātın ve zirā‘atdin pād-şāh ḥiṣṣesin almaḳ üçün yörür érdi. Ol **[393a]** (1) āvānda Ḳazaḳ eşrārıdın Böri Töre kim Béşikli ve Şor Bölek atlıġ mevżi‘lerde (2) bolur érdi. Bir gürūh evbāşnı eṭrāfıġa yıġnap ḳaraḳçılıḳ ṭarīḳasıda (3) Tav Ḳara eṭrāfıġa kélip ṣafer ayınıŋ

evāsıṭıda Muḥammed Şerīf Bay ve Raḥmanbergen (4) Muḥarrem'niŋ üstige bī-kibār kélip ḳoyulup mülāzımları bile tutup baġlap (5) at ve yaraġ ve tamāmı emvāllarıġa mutaṣarrıf bolup özlerin yalanġaçlap (6) yiberdi. Bu ékevi yüz meşaḳḳat bile ḳaṭ'-ı mesāfet étip mülāzım étip vāḳı'anı (7) beyān ḳıldılar. Ḫān ḥażretleri der-ḫışm bolup rebī'ü'l-evvelniŋ ékkiside (8) 'İvaż Murād Mīrāb'nı ser-gerde ḳılıp Penāh Gül ve Muḥammed Şerīf Bay ve Raḥmanbergen Muḥarrem'ni (9) yanıġa ḳoşup Özbek ve Çavdur ve Ata ṭavāyifidin miŋ atlı bile Böri Töre'niŋ (10) üstige barmaḳġa me'mūr étdiler. Mīrāb yolġa kirip Gürlen yaḳışıdın (11) ötüp bir néçe kün turup leşkeri cem' bolġandın soŋ Ḥażret Sulṭān Veys (12) 'Aleyhi'r-raḥme'niŋ ḳadem-gāhlarıdaġı taġnıŋ şarḳ cānibidin Soḳulı Yolı'ġa kirip (13) revāne boldılar. Néçe künler yol yörüp Şor Bölek mevżi'iġa yetdiler. Ol yer Ḳazaḳ (14) evbāşlarınıŋ ḳışlaḳ ve otaḳları érdi. Böri Töre başlık (15) evbāşlar bu ḥāldın āgāh bolup ıżṭırāb bile 'ıyāl u eṭfāllerin tīz-i reftār (16) ulaġlarġa mindürüp tamāmı emvāl u mevāşīlerin taşlap ḳaçıp kétdiler. (17) Mīrāb kélip tamāmı emvāl u mevāşīler alıp mutaṣarrıf bolup tamāmı olcanı bir cemā'a [393b] (1) leşkerge tapşurup memālik-i maḥrūsa ṭarafıġa revān ḳılıp özi ḳalġan leşker bile (2) Böri Töre'niŋ izidin ılġar étdi. Sırlı Tām atlıġ mevżi'ġaça barıp (3) hīç kişi tapa almay ḳaytıp Ḳıpçaḳ tuşıda deryā kenārıġa kéldiler. Ve emr-i (4) 'ālī bile ġanā'imdin kiçig alıp andın soŋ deryādın ötüp rebī'ü'ş-şānīniŋ (5) toḳḳuzıda mülāzemetġa yetip nevāziş-i ḫusrevāne bile ser-efrāz boldılar. **Ya'ḳūb Mehter'niŋ (6) ba'żı etbā'ı bile ḳatlġa yetkeni** Ya'ḳūb Mehter bā-vücūdī kim atası ve ḫoş aḳrabāları (7) birle ḫān ḥażretniŋ ataları Muḥammed Raḥīm Ḫān cennet-mekānnıŋ terbiyetleri (8) bile bülend mertebelerige yetdiler. Andaġ velī-ni'metiniŋ ḫāndānī ḥuḳūḳıdın köz yumup (9) Seyyid Maḥmūd Töre'ge köp küstāḫlıḳ ve köp uluġ günāhlar étipdür. (10) Evvelġı günāhı oldur kim çün Muḥammed Emīn Ḫān cennet-mekān Seraḫs'da şehīd boldılar. (11) Tamāmı ehl-i sipāh ve leşker sudın ayrılġan balıḳ dék ıżṭırābda ḳaldılar. Ol (12) ḥālda Mehter ba'żı maḥcūbu'l-neseb ve bī-'aḳl ümerānı özige müttefiḳ étip Ḳutluḳ Murād İnaḳ (13) merḥūmınıŋ oġlı 'Abdu'llāh Bég'ni bār-gāhġa çaḳırıp taḫt-ı

salṭanatda (14) olturġuzdı. Bā-vücūdī kim Araş ṭarīḳası bile salṭanatġa lāyıḳ şeh-zādelerniŋ (15) uluġı Seyyid Maḥmūd Töre ol yerde ḥāżır érdi. Aŋa hīç meşveret (16) ve mürā‘āt étmedi. Ve yolda esbāb u yaraġların aldurup Seraḫs'dın (17) Ḫˇārezm'ġaça tutsaḳ yosunıda ḥaḳāret-i tamām bile kéltürüp éşikleride **[394a]** (1) bir néçe toġmalarıdın başḳa kişini ḳoymay tamāmı mülāzım ve ḫizmet-kārların ḳavdılar. (2) Ékkilençi günāhı oldur kim ḫān ḥażretleriniŋ birevi Taŋrıḳulı Töre (3) ibn Muḥammed Raḥīm Ḫān cennet-mekānnı ve birāder-zādeleri ‘Abdü'l-‘azīz Töre ibn Allahḳulı (4) Ḫān cennet-mekānnı ḳatlġa terġīb étip ‘Abdu'llāh Ḫān alarnı ḳatlġa yetkürdi. (5) Üçlençi günāhı oldur kim ‘Abdu'llāh Ḫān'nıŋ şehīd bolġanıdın soŋ yene Seyyid Maḥmūd (6) Töre'ge salṭanat umūrıda daḫl bérmey ‘Abdu'llāh Bég İbn Ḳutluḳ Murād İnaḳ'nıŋ oġlı (7) oġlı Ḳutluḳ Murād Bég'ni kim bu hem inaḳ érdi, ‘Abdu'llāh Ḫān'nıŋ ornıġa ḫān étip (8) özi ṣāḥib-iḫtiyār boldı. Ve vilāyetniŋ şūr şeyiġa teskīn bermek ḫayāli birle (9) Aḫal ve Ṭejen ve Merv'de olturumlı Teke ve Salur ve Sarıḳ leşkerin çaḳırıp alarga (10) köp sīm ü zerni isrāf birle saçıp sehl vaḳtıda ḫazīnelerni ḫālī ḳıldı. (11) Törtlençi günāhı çün ḫān ḥażretleri salṭanat taḫtıda olturdılar. Aŋa mihrbānlıḳ (12) körgüzüp yene vezāret manṣıbın aŋa bérip mertebesin burunġıdın hem bülendraḳ (13) étdiler. Ve memleket umūrınıŋ küllücüz vey iḫtiyārın anıŋ ḳabża-i (14) iḳtidārıġa tapşurdılar. Ol kélmek kibr ü ġurūrdın ol ḥażretniŋ ba‘żı (15) emīrleriġa ḳulaḳ ḳoymak öz ra'yıça iş éter érdi. Soŋraḳ pinhānī ol (16) ḥażretniŋ devletleriniŋ şikest tapmaḳınıŋ ṣadedide boldı. Rebī‘ü'l-evvel (17) yegirme birlençi kéçeside ḫān ḥażretleri bu ḥāldın āgāh bolup emr étdiler kim **[394b]** (1) Raḥmetu'llāh Yasavulbaşı'ġa kim aŋa kīne-ḫˇāh u ḳan-dār érdi. Barıp Mehter'ni (2) çaḳırıp kéldi. Mehter ol vāḳı‘adın bī-ḫaber dehlīz içige kirgen vaḳtda Yasavulbaşı (3) bir néçe kişisi birle yaḳasıdın tutup dehlīzniŋ ḳıble éşikidin (4) Sisḫāne aldıge südrep çıḳarıp ḫançer bile urup ḳatlġa yetkürdi. (5) Ve hemol kéçe fermān mūcibi bile yasavullar her ṭarafge yögürüp Mehter'niŋ (6) inisi İskender Bay ve ‘ammkesi Veys Bay ve anıŋ oġlı Ata Niyāz Bay başlık (7) tamāmı ḫˇīş ve aḳrabāların tutup maḥbūs étdiler. Mehterniŋ yene bir inisi Benī (8) Bay kim

köp müddetdin beri Hezāresb'de ḥākim érdi. Hemol kéçede sür'at (9) bile cellādlar yiberip anı hem aḳasınıŋ izidin yiberdiler. Āgehī Ya'ḳūb Mehter'niŋ (10) vefātıġa bu tārīḫni aytıpdur kim **tārīḫ**

کشت چو مهتر قتیل آکهی در (11) خال کفت

Munıŋ soŋġı küni Muḥammed Raḥīm (12) Bay ibn Muḥammed Naẓar Bay Dīvān'nı mehter étdiler. Aynıŋ yegirme törtlençi kéçesi mehter (13) maḳtūlnıŋ inisi İskender Bay ve 'ammkesi Veys Bay ve anıŋ oġlı Ata Niyāz (14) Bay'larnı tābi'leri bile ḳatlġa yetkürdiler. Ammā Mehter'niŋ uluġ 'ammkesi Niyāz Muḥammed Bay'nıŋ (15) oġlanları Cabbārbérgen Bay ve Settārbergen Bégi ve Benī Bay'nıŋ oġlını (16) ba'żı erkān-ı devletniŋ şefā'atleri bile ḥabsdin çıḳarıp iberdiler. (17) Alar mutlaḳ alġan bolup öz menzil ve mekānlarıda sūd u beh-būdları kīnide **[395a]** (1) boldılar. Ammā Emīr Naṣru'llāh'nıŋ élçisi Mīrzā Ḳaravul Bégi kim burunraḳ (2) élçi bolup kélip érdi. Aŋa Yaḫşı Muḥammed Daruġa'nı ḳoşup iberdiler. Rebī'ü'ş-şānīniŋ (3) yegirmeside Ya'ḳūb Muḥarrem emr-i 'ālī birle cemā'a leşkerni yanıġa alıp (4) Érdar Yolı'ġa kétdi. Tā kim Ḫˇārezm ve Buḫārā kārvānı né kim Urus vilāyetidin (5) kélür érdiler zekātların alġay. Yene bu kim Ḫˇāce Éli ḥākimi Murtażā Biy'din ba'żı (6) nā-münāsib ḥareketler ṣādır bolġanı üçün anı ve hemol ḳal'anıŋ ked-ḫüdālarıdın (7) on béş adamnı aḳ-öylüg étip Ḫıvaḳ'ġa köçürüp kéltürüp her birige (8) cāy ve mezra'a ta'yīn étdiler. Ve cümādi'l-evvelniŋ ġurreside Mededu'llāh Ḫˇāce (9) ibn Tursun Ḫˇāce Īşān'nı ve Murtażā Biy'niŋ 'ammkesi İbrāhīm Ḫˇāce ibn Sa'īd Ḫˇāce'ni (10) Murtażā Biy'niŋ biylik manṣıbıġa şerīk étip Ḫˇāce Éli'ge yiberdiler. Yene Ḳubād Ḫān (11) Ḫˇāce kim élçi bolup Ḫoḳand'ġa barıp érdi. Ḫudāyār Ḫān aŋa Urun Ḫˇāce (12) Mīr Esed'ni élçi ḳılıp ḳoşup iberdi. Alar cümādi'l-evvelniŋ on sekkizide (13) ḳaytıp kéldiler. Ol āvānda Ataçı Murād Biy ma'zūl bolup ornıġa Nekür 'İvaż (14) Murād biy boldı. Cümādi'ş-şānīniŋ altısıda Ata Cān Maḫḍūm Ḳāżī Kelān'nı (15) 'azl étip ornıġa Damollā İş Niyāz Āḫūnd'nı naṣb étdiler. Maḥmūd Yasavulbaşı (16) béş aydın beri Köhne Ürgenç ḥarāsetide érdi. Emr-i 'ālī bile ḳaytdı. Çavdur (17) müfsidleridin Ḫˇāce Muḥammed

Yüzbaşı kim öz tābi‘leri bile Köhne Ürgenç ḥavālīside **[395b]** (1) günāhları sebebidin mütevehhim bolup henüz Ḫıvaḳ’ġa kélgeni yoḳ érdi. Maḥmūd (2) Yasavulbaşı bile kélip günāhları ‘afv étüldi. Cümādi’ṣ-ṣānīniŋ on (3) törtide Yaḫşı Muḥammed Dārġā Emīr Naṣru’llāh’nıŋ ḳoşup ibergen élçisi Pārsā Ṣadr Ḫˇāce (4) bile mülāzemetġa yetüşdi. Munıŋ soŋġı küni Ḳıyat Ḫudāyār Biy ‘ālemġa vedā‘ ḳıldı. (5) Oġlı ve aḳa inisi yoḳ érdi. Ornıġa ‘ammke-zādesi Muḥammed Raḥīm Bég ibn ‘Ādil (6) Bég’ni biy étdiler. Receb ayınıŋ sekkizide Ḫudāyār Ḫān’nıŋ élçisi Urun (7) Ḫˇāce Mīr Esed’ge ḳaytmaḳ ruḫṣatın berdiler. Yanıġa Dost Niyāz Muḥarrem’ni élçi kılıp (8) ḳoşup Ḫoḳand’ġa yiberdiler. Ol āvānda Ya‘ḳūb Muḥarrem kim Érdar Yolı (9) birle Deşt-i Ḳıpçaḳ ṭarafıġa kélip érdi. Ve Seyye’din kéle turġan (10) kārvānlarnıŋ zekātların alıp ḳaytıp kéldi. Ḫān ḥażretleri (11) Pārsā Ḫˇāce’ġa ḳaytmaḳ ruḫṣatın bérip Töre Murād Atalıḳ’nı kim ‘Abdu’llāh Ḫān (12) anı ‘azl étip ornıġa oġlı Ḫakīm Niyāz Bég’ni atalıḳ étip érdi. Andın (13) beri Töre Murād Atalıḳ ṭarīḳat ehliniŋ ḥalḳa-i irādetige dāḫil bolup kūşe-nişīnlik (14) iḫtiyār étip érdi. Ḫān ḥażretleri taḫtda olturup (15) anı çaḳırıp mihrbānlıḳ körgüzüp muḳarrib mülāzımları ḳaṭārıda cāy bérip (16) érdiler. Élçi ḳılıp aŋa ḳoşup Buḫārā’ġa iberdiler. Hemol kün Ata Murād (17) Ḫān başlıḳ tamāmı Yomut ser-keşleri ‘aczda i‘tiẕār ṭarīḳası bile mülāzemetġa kéldiler. **[396a] (1) Yılan yılınıŋ vāḳı‘ātı** Hicretniŋ miŋ ékki yüz yetmiş üçlençiside (2) receb ayınıŋ yegirme yettiside āf-tāb ḥūt burçıdın ḥamel burçıġa taḥvīl étdi. Ol (3) āvānda Yomut ṭāġīleri kim iẓhār-ı inḳıyād bile kélip érdiler. Muraḫḫaṣ bolup (4) vaṭanlarıġa kétdiler. Ḫān ḥażretleri Fāżıl Ḫˇāce Şeyḫü’l-İslām’nı ba‘żı (5) umūr-ı memleket ve mehāmm-ı ra‘iyyetniŋ meṣāliḥi üçün élçi ḳılıp Rus pād-şāhıġa (6) iberdiler. Töre Murād Atalıḳ kim élçi bolup Buḫārā’ġa barıp érdi. (7) Emīr Naṣru’llāh aŋa köp ‘izāz ü ikrāmlar étip yanıġa Yüz dūdmānıdın ‘Abdu’l-‘azīz (8) Toḳsaba’nı élçi ḳılıp ḳoşup iberdi. Bular şevvālnıŋ on yettiside (9) mülāzemetġa yetdiler. Ol āvānda Ḳıyat ‘İvaż Murād Mīrāb ṭā‘ūn keselidin (10) ‘ālemġa vedā‘ ḳıldı. Ornıġa oġlı Ḳara Bahādır Bég’ni mīrāb étdiler. Ẕü’l-ḳa‘deniŋ (11) yegirme béşide ‘Abdu’l-‘azīz Toḳsaba’ġa ruḫṣat bérip Ḳıpçaḳ İskender Bay (12)

İnaḳ’nı élçi ḳılıp yanıġa ḳoşup Buḫārā’ġa yiberdiler. Ẕü’l-ḥiccениŋ yettilençi küni (13) Muḥammed Murād Ḳalmaḳ öz ḫᵛāhişi birle dīvānbégilik manṣıbıdın terk étdi. Ornıġa (14) Ḫudāy Naẓar Muḥarrem’ni dīvānbégi ḳıldılar. Uşbu yıl Enkāryek mevżi‘idaġı yerleride (15) ve Gendümkān ḳaryesidaġı yerleride ékki bāġ ve ḳaṣr binā ḳıldılar. Āgehī (16) aŋa bu tārīḫni aytıpdur kim **tārīḫ**

Éylep tefe’ül Āgehī muṣḥaf açıp ḳılġaç naẓar

(17)Tapdı alar tārīḫni cennāt-ı ‘adn ḥāldın

Çün hicretniŋ miŋ ékki yüz **[396b]** (1) yetmiş üçlençi yılı tamām bolup miŋ ékki yüz törtlençi yılı kirdi. (2) Manḳıt Allahberdi Atalıḳ’ġa kim néçe yıldın beri beraṣ keseli ‘ārıż bolup érdi. (3) Ṣafer ayınıŋ evāsıṭıda ma‘zūl ḳılıp ornıġa öz oġlı Muḥammed Yār Bég’ni atalık (4) étdiler. Ṣafer ayınıŋ yegirme béşide Damollā İş Niyāz Ḳāżī Kelān’nı ma‘zūl étip (5) ornıġa Muḥammed Ḳāsım Maḫḍūm’nı kim anı Ata Cān Āḫund hem dérler, ḳāżī-kelān étdiler. (6) Vaḳtī kim İskender İnaḳ élçi bolup barıp Emīr Naṣru’llāh’nıŋ mülāzemetiġa yetdi. Emīr aŋa (7) ‘izāz ü ikrāmlar étip ‘Abdu’l-vāḥid Mīrāḫūr’nı élçi ḳılıp yanıġa ḳoşup ḳaytardı. (8) Bular ṣafer ayınıŋ āḫiride kélip mülāzemetġa yetdiler. Yene bu kim Deryā-yı Āmūye’niŋ (9) suyı taḫmīnen ottuz yıldın beri Töven Arnası’ġa zor ḳılıp ol arna deryānıŋ (10) köp suyın tartıp ekṣer mezra‘alar köl bolup Köhne Ürgenç ḳal‘asınıŋ (11) ḳıblesidin ötken Köhne deryā-yı rūd-ḫānesiġa kim anı Şarḳ Ḳardaḳ (12) dérler, yol tapıp köp yerlerge barġunça su çāre boldı. Ve bu zīrlerdin (13) nihāyetsiz köp zirā‘at-gāh açıldı. Yomut başlıḳ ekṣer Türkmen ṭavāyifi (14) ol mezra‘alardın köp maḥṣulāt alıp toydılar **اِنَّ الْاِنْسَانَ لَيَطْغٰٓى (15)** **اَنْ رَاٰهُ اسْتَغْنٰى** kerīmesi muḳteżāsı bile yene ‘inād ve ṭuġyānların başladılar. (16) Çün uşbu su ol müfsidler ifsādlarıġa bā‘iṣ érdi. Ḫān ḥażretleri (17) rebī‘ü’l-evvel ayınıŋ törtide Ḥüseyn Murād Ḳoşbégi’ni ol arnanı **[397a]** (1) baġlamaḳ emri birle me’mūr étip yiberdiler. Ḳoşbégi memālik-i maḥrūsanıŋ re‘āyāsıdın (2) köp bildār ve kār-güzārlar bile barıp ol arnanı saḳasın on künde (3) baġlap muḥkem étip ḳaytıp kéldi. Ammā Dost Niyāz Muḥarrem hem Ḫoḳand’ġa élçi bolup (4) kétip érdi. Barıp Ḫudāyār

Ḫān’nı körüp muḥabbet-nāmeni bérip pīş-keşlerin (5) ötkerdi. Ḫudāyār Ḫān köp ‘izāz ü ikrāmlar étip bir néçe müddetdin soŋ (6) ruḫṣat bérip yanıġa Muḥammed Raḥīm İş-aġasını sefāret resmi bile ḳoşup muḥabbet-nāme (7) tapşurup şāhāne pīş-keşler bile Ḫᵕārezm ṭarafıġa revāne ḳıldı. Bular menāzil (8) ü merāḥilni ṭayy ḳılıp rebīʿü’l-evvelniŋ yegirme béşide mülāzemetġa yetdiler. Yene (9) bu kim ḫān ḥażretleriniŋ ‘ammke-zādeleridin ‘Abdu’r-raḥīm Bég ibn Seyyid Naẓar (10) Bég kim Türkmen müfsidleriniŋ aralarıda érdi. Bir néçe müddet ser-gerdān (11) bolup yörügendin soŋ atası ölümige rāżı bolup dergāh-ı ‘ālīġa (12) kéldi. Ammā ol ḫavf ü hirās bile atasıdın ayrılıp Türkmen içide (13) ḳalıp érdi. Yemreli müfsidleridin ‘İvaż Muḥammed Vekīl başlıḳ bir gürūh Ḫᵕārezm’din (14) köçüp Ḫorāsān’ġa ‘āzim bolġanda ol alar birle hem-rāh bolup kétip érdi. (15) Ḫorāsān’ġa barġandın soŋ erbāb-ı ḫıẕlānnıŋ aralarıda ḫᵕār u zār bolup (16) ol yörüşdin ölgenini yaḫşıraḳ körüp ‘Ölsem hem yurtımġa barıp (17) öleyin.’ dép iftā’ ve ḫīzān Ḫᵕārezm ṭarafıġa ḳaytdı. Uşbu yıl rebīʿü’l-ṣānīniŋ [397b] (1) üçide kélip baʿżı meşāyiḫlerniŋ rehnümālıḳı bile Emīr Töre’ge (2) özin taşladı. Emīr Töre şefīʿ bolup ḫān ḥażretleri günāhın ‘afv (3) étdiler. Andın soŋ Buḫārā élçisi ‘Abdu’l-vāḥid Mīrāḫūr’ġa ḳaytmaḳ ruḫṣatın (4) bérip Raḥmetu’llāh Ḳaraköz’ni élçi ḳılıp yanıġa ḳoşup muḥabbet-nāme birle Buḫārā (5) ṭarafıġa yiberdiler. Mundın burunraḳ Pehlivān Kākelli bir gürūh leşkerge baş (6) bolup emr-i ‘ālī bile bir néçe müddetdin beri otunçı ve kömürçilerniŋ (7) ḥarāsetleri üçün ḳumġa kirip Ḫorāsān yollarınıŋ muḥāfaẓatıġa (8) meşġūl étdi. Nā-gāh Ḫorāsān Tekesi ḳaraḳçılardın bir fevc atlıġ (9) Ḫᵕārezm mużāfātı kömürçilerige çapavul urmaḳ üçün kélür érdiler. (10) Pehlivān Kākelli alarġa yoluḳup yoldaşları bile at salıp uruş étdi. (11) Ḳaraḳçılar hezīmetke yüz ḳoydılar. Pehlivān Kākelli bahādırlar bile izleridin at (12) salıp hemelerin ḳatl étdiler. Andın soŋ nişāne üçün alardın toḳḳuz (13) baş késip alıp ḳaytdılar. Ol āvānda kélip ‘avāṭıf-ı ḫusrevānedin (14) behre-mend boldılar. Andın soŋ ḫān ḥażretleri Mīrzā Ḫān Muḥarrem’ni bir güruh (15) atlıġ bile Ḫorāsān yolınıŋ muḥāfaẓatı üçün yiberdiler. Ol āvānda Teke (16) ḳaraḳçılarıdın bir cemāʿa kélip

Fitnek tevābi‘idin ḳumġa kirgen otunçılarġa (17) çapavul urup üç tört kişi ve bir néçe téveni alıp kétdiler. Bu ḫaberni [398a] (1) ḫān ḥażretleri éşitip fi’l-ḥāl Dost Niyāz Muḥarrem’ni fevc-i alamanġa baş (2) étip alarnıŋ izleridin yiberdiler. Dost Niyāz Muḥarrem sür‘at bile köp (3) mesāfetniŋ ḳaṭ‘ın étip izleridin yetdi. Ḳaraḳçılar uzaḳdın alarnıŋ (4) ḳaraların körüp alġan ġanā’im ve esīrlerin taşlap şitāb bile ḳaçıp (5) kétdiler. Bularnıŋ atları yosunlıḳ étip alarnı ḳava almay nā-‘ilāc (6) olca ve esīrlerni alıp ḳaytdılar. Bir néçe kün yol yörüp kélip ‘avāṭıf-ı (7) ḫusrevāne bile ser-efrāz boldılar. **Seyyid Muḥammed Ḫān cennet-mekānnıŋ Yomut (8) üstige çıḳıp ṣulḥ ḳılıp ḳaytġanları** Ḫān ḥażretleri gürüh-ı enbüh (9) bile şikārġa çıḳıp Şüra Ḫān eṭrāfıda şikār étip yörür érdiler. Ḳazaḳıyye (10) ḫānları ve Ḳalpaḳıyye’niŋ biyleri ve Aral ked-ḫüdāları ve Yomut ve Çavdur (11) ve tamāmı Türkmen uluġları eṭrāf u cevānibdin fevc fevc kélip tuḥfe (12) ve pīş-keşler bile mülāzemetġa yetdiler. Ol kün seyr eşnāsıda bir ṭarafdın (13) uluġ şür ve ġavġa peydā boldı. Yomut ked-ḫüdāları kim mülāzım érdiler. Bu ḥādiṣe (14) ḥudūsıdın mütevehhim bolup ḫān ḥażretleridin ruḫṣat almay öz obalarıġa (15) ṭarafıġa kétdiler. Ḫān ḥażretleri ol yerdin Ḫıvaḳ’ġa ḳaytġan vaḳtda bu ḫaberni (16) éşitip der-ġażab bolup érdiler. Şehrde yörügen ba‘żı Yomutlar (17) bar érdi. Alarnı tutup maḥbūs étdiler. Ve Ḫıvaḳ’ġa kélip taḫt-ı [398b] (1) salṭanatda ḳarār tapġandın soŋ yörüdiler. Leşker cem‘ bolsunlar! Üç (2) aylıḳ azuḳa şeylerin tutsunlar! Yomutlar bu ḫaberni éşitip köçüp (3) ba‘żıları Esem Maḥmūd Ata ‘Aleyhi’r-raḥme’niŋ civārıġa ve köprakı İḍimḫaşr Ḳal‘ası’nıŋ (4) ḳıble kün-çıḳarı ṭarafıda bir az yeri açuḳ ve be-ġāyet muḥkem cāy érdi. Cem‘ boldılar. Ve (5) ḳaraḳçıları ittifāḳ bile gürüh gürüh atlanıp çıḳıp ṣaḥrā-nişīn fuḳarānıŋ tārāclarıġa (6) meşġūl boldılar. Bu ḫaberni ḫān ḥażretleri éşitip Maḥmūd Yasavulbaşı’nı bir gürüh-ı (7) enbüh birle cümādi’l-evvelniŋ āḫiride Ġāżī Ābād ṭarafıġa yiberdiler. Ve Ḥakīm Atalıḳ (8) ve Baba Bég ibn Ṣāliḥ Atalıḳ ve Yūsuf Biy kim biri On Tört Uruḳ’nıŋ (9) ser-gerdesi ve biri Ḳongrat leşkeriniŋ ser-ḫaylı ve biri Aral cünūdınıŋ (10) sipeh-dārı érdi. Bular burunraḳ emr-i ‘ālī bile öz leşkerlerin cem‘ kılıp (11) kéltürmekke kétip

érdiler. Cümādi’ş-şānīniŋ on sekkizide tamāmı leşker (12) ve biyler ve yüzbaşılar bile kéldiler. Ékki kündin soŋ bular emr-i ‘ālī bile ḳaravul (13) ṭarīḳasıda çıḳıp Zī ḥudūdıda leşker-gāh ḳılıp eṭrāf u cevānibniŋ (14) ḥarāsetiġa meşġūl boldılar. Ol evānda Buḫārā élçisi Dāvūd Ḫˇāce Raḥmetu’llāh (15) Ḳaraköz bile kélip mülāzemetġa yetdiler. Ḫān ḥażretleri Emīr Naṣru’llāh’nıŋ muḥabbet-nāmesin (16) oḳup köp mihrbānlıḳ körgüzüp Dāvūd Ḫˇāce’ni élçi-ḫāneġa alıp (17) barıp vaẓīfe ḳıldılar. Çün tamāmı leşker cem‘ boldılar. Ḫān ḥażretlerini [399a] (1) orunlarıda cāy-nişīn étip atlanıp çıḳıp Rāfenīk’de Ḳutluḳ Murād (2) Ḫān şehīdniŋ ḥavlısıġa barıp tüşdiler. Ol yerde leşker ictimā‘ı üçün (3) üç kün turdılar. Ol āvānda kim receb ayınıŋ törtlençi küni érdi. (4) Yomutlarnı īşānı Sıddıḳ Īşān tamāmı Yomut ked-ḫüdālarınıŋ tilleridin (5) ma‘zeret-nāme kéltürdi. Ḫān ḥażretleri alarnıŋ sözlerin bī-‘itibār sanap (6) iltifāt étmediler. Ümerā ve erkān-ı devlet ‘arż étip alarnıŋ günāhlarınıŋ (7) ‘afv étmekin bir néçe şartlar bile meşveret étip bu mażmūnda bir yarlık (8) yazdurup meẕkūr īşānġa tapşurup hemol kün ruḫṣat bérip yiberdiler. (9) Andın soŋ ol yerdin köçüp Küyük Tam’ġa barıp tüşüp éşitdi kim (10) Esem Maḥmūd Ata’nıŋ civārlarıdaġı Yomutlar köçüp Direkli’ge barıpdurlar. (11) Értaŋ bile ḫān ḥażretleri Küyük Tam’dın köçüp Ḫayr Ābād ḳal‘asınıŋ kün-batar (12) ṭarafıġa ötüp tüşdiler. Ḥakīm Atalıḳ ve Baba Bég ve Yūsuf Biy kim tamāmı leşkerleri (13) bile Zī ayaḳınıŋ ḳaravullıḳıġa meşġūl érdiler. Emr-i ‘ālī bile kélip leşkerge ḳoşuldılar. (14) Aḳ Derbend ḫalḳınıŋ Seraḫslı Ekber Yüzbaşı hem Zī’din öz ḳal‘asıdaġı nökerleri (15) bile kélip mülāzemetġa yetdi. Ḫān ḥażretleri ol yerdin köçüp Kerpiçli (16) mevżi‘iġa barıp ol yerni leşker-gāh ḳıldılar. Yaġın aġır yaġıp köp lāylık (17) boldı. Tört kéçe ol yerde tevaḳḳuf étdiler. Ġāzī Ābād Ḫˇāce Niyāz Oġrı [399b] (1) atlıġ bir ḥarīf ékki yoldaşı birle Esem Maḥmūd Ata’nıŋ civārıġa barıp ékki Yomut’nı (2) tutup birin öltürüp birin tirig kéltürüp ‘avāṭıf-ı ḫusrevāne bile (3) ser-efrāz boldılar. Ḫān ḥażretleri ol Yomut’nı öz ḥużūrlarıġa kéltürüp (4) ḫaber soradılar. Ol dédi: Ata Murād Ḫān Ḫān Ābād’dın atlı bile kélip tamamı (5) Yomutlarnı aşaḳġa öz obasıġa köçürüp alıp barmaḳ üçün (6) köp sa‘ylar étdiler. Ḫˇāce Niyāz Vekīl başlıḳ

ol ṭāyifeniŋ lafẓı Ata Murād Ḫān'nıŋ (7) söziġa ḳulaḳ salmay dédiler: Bizler köçsek Ḫıvaḳ'ġa köçer-miz. Ve lafzı (8) aşaḳġa kétmekġa meyl étdiler. Ḫˇāce Niyāz Vekīl dédi: Eger tamāmı él meniŋ sözimni (9) ḳabūl étseler ḫān ḥażretleriniŋ Sıddıḳ Īşān bile yibergen yarlıḳlarıdaġı (10) buyruḳların ḳabūl étip yene Īşān'nı ḥażretleriġa yiberdi. (11) Men İzi'din barça él birle amān tilep barur-men. Ve köçüp Ḫıvaḳ'ġa (12) kéter-men. Yā Gürgen'ġa kéter-men. Aṣlā ḫān birle yav bolmas-men. Ata Murād Ḫān (13) nā-'ilāc bolup él aralarıġa muḫālefet salmaḳ üçün ba'żı yamanlar birle (14) ittifāḳ étip münādī urdı kim 'Né miḳdār atlı bar bolsa müheyyā bolsunlar! (15) Értaŋ Özbek leşkeriġa çapavul urar-mız. Eger hemol söz bile atlanġan (16) bolsalar uşbu kün kélürler.' Ol vaḳtda ḫaber kéltürdiler kim uzaḳdın (17) Yomut leşkeriniŋ ḳarası körünedür. Ḫān ḥażretleri Raḥmetu'llāh Yasavulbaşı'ġa [400a] (1) buyurdılar kim ba'żı ser-gerde ve leşkerni alıp ol ṭarafġa müteveccih bolup érdi. (2) Ata Murād Ḫān başlıḳ tamāmı ehl-i 'inād hezīmetġa yüz ḳoyup nā-pedīd bolup kétdiler. (3) Ol vaḳtda kün battı. Lāylıḳda alarnıŋ izleridin ḳavmaḳ müte'arrıż (4) érdi. Lā-cerem, yasavulbaşı leşker bile ḳaytıp leşker-gāhġa kélip ḫān ḥażretlerini (5) körüp vāḳı'anı beyān ḳıldı. Hemol kün Ḫˇāce Muḥammed Yüzbaşı başlıḳ tamamı (6) Çavdur ḫalḳı Ya'ḳūb Muḥarrem'din kim alarġa ser-gerde érdi, āzārde-ḫāṭır érdiler. (7) Ḫān ḥażretleri'ġa 'arż étip Muḥammed Murād Ḳalmaḳ'nı ser-gerdelikġa tilediler. Ḫān (8) ḥażret ḳabūl ḳılıp Ya'ḳūb Muḥarrem'ni Çavdur ser-gerdelikidin 'azl étip ornıġa (9) Muḥammed Murād Ḳalmaḳ'nı ser-gerde étip bérdiler. Andın soŋ Kerpiçli'din köçüp Ġāżī Ābād'nıŋ (10) aşaḳıda 'İsmet Bāġı atlıġ mevżi'ġa tüşdiler. Bu yerde ba'żı mevāni' ve (11) meṣāliḥ cihetidin sekkiz kün turdılar. Tevaḳḳuf müddetiniŋ ékkilençi küni (12) bir Pīşkānīkli yigit Yomut'dın bir ḫaṭṭ kéltürüp alar aḥvālları keyfiyyetin 'arżġa (13) tégürdi. Vāḳı'a bu érdi kim ol yigit burundın Yomut'ġa esīr bolġan (14) érdi. Ve Yomut Töre Mergān kim burundın Ḫān ḥażretleriniŋ ḫiẓmet-kārıdın (15) érdi. Anıŋ oġlın Ḫˇāce Niyāz Oġrı tirig tutup kéltürüp (16) érdi. Ol oġlınıŋ āzād bolmaḳı ümīdi bile Pīşkānīkli yigitni (17) ḳaltabānlarnıŋ ḳollarıdın alıp ḳolıġa bir ḫaṭṭ tapşurup ol

ḫaṭṭnı **[400b]** (1) ‘Ḫān ḥażretleridin özge kişige bérmegil!’ dép ant bérip iberip érdi. (2) Andın ḫaber soradılar. Aydı ‘Tamām Yomut’nıŋ ārzūları oldur kim ḫān ḥażretleriniŋ (3) emr ü nehylerin ḫān dil birle ḳabūl étip ṣulḥ ḳılġaylar. Ve maŋa bir ḫaṭṭ (4) ḫātūnımnıŋ üç ṭılā ḳaydın ant bérdiler kim ol ḫaṭṭnı ḫān ḥażretleridin (5) başḳaġa bérmegey-men.’ Ḫān ḥażretleri bu ḫaberni éşitip dédiler: Kélip ḫaṭṭnı (6) biziŋ ḳolımızġa bérsün! Ḫān ḥażretleri açıp müṭāla‘a ḳıldılar. Başḳa hīç (7) kişi ol ḫaṭṭnı sırrıġa vāḳıf bolmadı. Ḫān ḥażretleri Töre Mergān’nıŋ (8) oġlın bendin āzād étip ser-pāy bérip iberdiler. Obasıġa kétdi. Értaŋ (9) ḫān ḥażretleri tilediler kim Yomut üstige yörüş étkeyler. Tamāmı ümera (10) ve erkān-ı devlet ve tamāmı ekābir ve ked-ḫüdālar ittifāḳ birle ‘arż étdiler kim ‘Ṣāhā! (11) Yomutiyye ṭavāyifi ḳadīmü’l-eyyāmdın ḫiẕmet-kārlıḳ ṭarīḳıda ṣābit-ḳadem sefer ve ḥażārda (12) bizler bile hemrāh ve hem-dem érdiler. Lā-cerem, Bizlerge lāzımdur kim bir ékki mertebe alarnıŋ (13) günāhların tilegey-miz. Alarġa kişi yiberip naṣīḥat étkey-miz. Ḳabūl (14) ḳılmasalar andın soŋ her néme başlarıġa kélse bizlerdin kele ḳılmaslar. Biz (15) alarnıŋ günāhların ‘afv étip bizlerge ruḫṣat bérseŋiz öz ṭaraflarımızdın (16) alarġa bir naṣīḥat-náme iberseŋ anıŋ birle iṭā‘at étip kelseler (17) febiha’el murād ve ger ne özüŋiz taṣdi‘ tartmay bu sengerde olturup alarnıŋ **[401a]** (1) uruşlarıġa bizlerni buyursaŋız uruş ḫiẕmetin özlerimiz éter-miz.’ (2) Ḫān ḥażretleri ḳabu-ūl ḳılıp ruḫṣat berdiler. […]

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. İNCELEME

3.1. YAZIM ÖZELLİKLERİ

3.1.1. Ünlülerin Yazımı

Türkçe kelimelerde (a, e, é, ı, i, o, ö u, ü) ünlüleri elif (ا), medli elif (آ), vâv (و) yâ (ى) ve hâ-yı resmiye (ه) ile yazılmıştır.

a) /a/ ünlüsünün yazımı

Kelime başında /a/ ünlüsü yazılırken genellikle medli elif (آ) kullanılmıştır: *alaman* **آلامان** 303b/6; *andın* **آندين** (304a/4); *alar* **آلار** (347b/2); *atlı* **آتلى** (367a/4); *atlanıp* **آتلانيب** (374b/4)

Kelime başında bazı örneklerde /a/ ünlüsü medsiz elifle (ا) yazılmıştır: *adaşıp* **اداشيب** (317b/17); *aldıge* **الديكا** (313a/14); *aralaşıp* **ارالاشيب** (315b/5)

Kelime içinde /a/ ünlüsü medsiz elifle (ا) yazılmıştır: *arabaġa* **آرابهغه** (301a/5); *aralarıdadur* **آرالاريدادور** (328a/3); *aradın* **آرادين** (346a/15)

Türkçe sözcüklerin bazılarında /a/ ünlüsünün iç seste yazılmadığı görülür: *ḳarangu* **قرانغو** (327a/5); *ḳarındaşım* **قريندا شيم** (351a/17); *ḳaraḳçılıḳ* **قراقچيليق** (393a/2)

Kelime sonunda /a/ ünlüsü bazen medsiz elif (ا) bazen de hâ-yı resmiye (ه) ile gösterilmiştir: *ümerā* اُمرا (346b/14); *aŋa* آنكا (347a/13); *aldıġa* آلديغه (346b/9); *azuḳa* آزوقه (349b/11)

b) /e/ ünlüsünün yazımı

Kelime başında /e/ ünlüsü elif (ا) ile yazılmıştır: *erk* ارك (300b/6); *esrep* اسرب (379b/12)

Kelime içinde /e/ ünlüsü için genellikle elif (ا) kullanılmıştır: *üçlençisi* اوچلانجسى (301a/15); *tüştiler* توشتيلار (301b/2); *berdiler* برديلار (301b/11)

Ancak /e/ ünlüsü bazı sözcüklerin kökünde ünsüzden sonra gösterilmemiştir: *kelle* كلا (301b/13); *hemol* همول (302a/2); *yeter* يتار (302a/14)

/e/ ünlüsü kelime sonunda hâ-yı resmiye (ه) ile, durum eklerinde ise genellikle elif ile (ا) gösterilmiştir: *kéme* كيمه (320a/1); *néme* نيمه (306b/6); *nevbetde* نوبتدا (304b/7); *yerge* يركا (304b/14)

c) /é/ ünlüsünün yazımı

Kelime başında /é/ ünlüsü elif ve yâ (ای) ile yazılmıştır: *éginige* ايكنكا (353a/6); *ékkilençi* ايكلانجى (310b/14); *élçi* ايلجى (312b/5)

/é/ ünlüsü kök hecede yâ (ى) ile yazılmıştır: *téve* تيوه (305a/7); *tégürdi* تيكوردى (332b/8); *kélürler* كيلورلار (399b/16)

ç) /ı/ ünlüsünün yazımı

Kelime başında /ı/ ünlüsü elif ve yâ (ای) ile yazılmıştır: *ısıġ* **اسیغ** (349a/9); *ılġar* **الغار** (334a/17)

Kelime içinde /ı/ ünlüsü yâ (ی) ile yazılmıştır: *açlıḳdın* **آچلیقدین** (391b/17); *altmış* **آلتمیش** (350b/9); *ḳarındaşım* **قریندااشیم** (351a/17)

Kelime sonunda /ı/ ünlüsü yâ (ی) ile yazılmıştır; *memātnı* **مماتنی** (384b/16); *tapdı* **تابدی** (396a/17)

d) /i/ ünlüsünün yazımı

Kelime başında /i/ ünlüsü elif ve yâ (ای) ile yazılmıştır: *işniŋ* **ایشنینك** (302b/1); *ilgeri* **ایکاری** (312b/10); *içige* **ایچیکا** (339b/12)

Kelime içinde /i/ ünlüsü yâ (ی) ile yazılmıştır: mindürüp **میندوروب** (302b/15); *künim* **کونیم** (308b/12); *köziçe* **کوزیچه** (350b/13)

Kelime sonunda /i/ ünlüsü yâ (ی) ile yazılmıştır: *köçmekçi* **کوچماکچی** (382a/13)

e) /o/ ünlüsünün yazımı

Kelime başında /o/ ünlüsü elif ve vâv (او) ile yazılmıştır: *oġlan* **اوغلان** (326b/17); *oḳçılar* **اوقچیلار** (314b/1); *onlançı* **اونلانجی** (310b/16)

Kelime içinde /o/ ünlüsü vâv (و) ile yazılmıştır: *soŋ* **سونك** (323a/2); *boġup* **بوغوب** (357b/8); *ḳoymaḳ* **قویماق** (394a/15); *tofraḳ* **توفراق** (325b/9)

f) /ö/ ünlüsünün yazımı

Kelime başında /ö/ ünlüsü elif ve vâv (او) ile yazılmıştır: *ötüp* **اوتوب** (304b/2); *ölüm* **اولوم** (344b/10); *öyde* **اويدا** (374a/10); *öküzlerin* **اوكوزلارين** (369a/2)

Kelime içinde /ö/ ünlüsü vâv (و) ile yazılmıştır: *köçürüp* **كوچوروب** (303b/10); *köl* **كول** (396b/10); *söz* **سوز** (301b/10); *törtlençi* **تورتلانجى** (310b/14)

g) /u/ ünlüsünün yazımı

Kelime başında /u/ ünlüsü elif ve vâv (او) ile yazılmıştır: *uçtı* **اوچتى** (370b/2); *ulaġlarġa* **اولاغلارغه** (393a/16); *urġıl* **اورغيل** (343a/16)

Kelime içinde /u/ ünlüsü vâv (و) ile yazılmıştır: *ulug* **اولوغ** (302a/7); *uçup* **اوچوب** (376b/9); *utrusıġa* **اوتروسيغه** (308a/5)

Kelime sonunda /u/ ünlüsü vâv (و) ile yazılmıştır: *uşbu* **اوشبو** (303a/7); *ḳaraŋġu* **قرانكغو** (327a/5); *ḳarşu* **قارشو** (337a/14)

h) /ü/ ünlüsünün yazımı

Kelime başında /ü/ ünlüsü elif ve vâv (او) ile yazılmıştır: *üç* **اوچ** (308a/12); *üstin* **اوستين** (377a/16); *üze* **اوزا** (317b/5)

Kelime içinde /ü/ ünlüsü vâv (و) ile yazılmıştır: *yetüşüp* **يتوشوب** (346b/4); *tüşüp* **توشوب** (354a/2)

Kelime sonunda /ü/ ünlüsü vâv (و) ile yazılmıştır: *étkü* **ايتكو** (360a/7); *bitilgü* **بيتيلكو** (302b/4); *kélgü* **كيلكو** (320a/10)

3.1.2. Ünsüzlerin Yazımı

a) /ç/ ünsüzünün yazımı

Türkçe kelimelerde ikili yazımları görülen /ç/ ünsüzü metinde genellikle çim (چ) ile yazılmıştır: *çaġda* **چاغده** (380a/8); *çaḳırıp* **چاقيريب** (311a/6); *çıḳıp* **چيكيب** (312a/8)

Sıra sayısı belirten +(ı/u)ncı, +(i/ü)nci ekinin cim (ج) ve çim (چ) ile yazıldığı farklı örnekler vardır: *béşlençi* **بيشلانجى** (310b/14); *törtlençi* **تورتلانجى** (310b/14); *birlençi* **برلانچى** (346a/15); *ékkilençi* **ايكيلانجى** (360b/8)

b) /g/ ve /k/ ünsüzlerinin yazımı

/g/ ve /k/ ünsüzleri metinde (ك) ile yazılmıştır: *éllig* **ايليك** (302a/17); *güzek* **كوزاك** (342a/11); *kéçe* **كيچه** (303a/12); *kimse* **كيمسه** (341b/13)

c) /ġ/ ve /ḳ/ ünsüzlerinin yazımı

Bazı Türkçe kelimelerde /ġ/ ve /ḳ/ ünsüzlerinin yazımı düzensizdir: *açlıḳ* **آچليق** (391b/17); *açlıġ* **آچليغ** (392a/9); *andaḳ* **آنداق** (364a/9); *andaġ* **آنداغ** (300b/14); *ayaḳ* **آياق** (326b/16); *ayaġ* **آياغ** (316a/8)

ç) /p/ ünsüzünün yazımı

Kelime başındaki /p/ ünsüzü pe (پ) ile yazılmıştır: *pişip* **پيشيب** (388b/9); *pıçaḳ* **پچاق** (345a/14); *payımız* **پايميز** (385a/5). Türkçe kelimelerde kelime içinde ve kelime sonunda yer alan /p/'ler genellikle pe (پ) ile yazılmıştır. Ancak be (ب) ile yazılan örnekler de vardır: *süpürüp* **سوپوروب** (378a/5); *ḳapalıp* **قباليب** (324a/15); *tapıp* **تاپيب** (382a/16)

Zarf-fiil eki -(X)p, be (ب) ile yazılmıştır: *bolup* **بولوب** (344a/3); *açıp* **آچيب** (355b/15)

d) /s/ ünsüzünün yazımı

Kalın ünlülü Türkçe kelimelerin ön ve iç sesindeki ‘s’ ünsüzü kurallı olarak daima sin (س) ile yazılmıştır: *saçmaḳ* **ساچماق** (379b/13); *saḳa* **ساقا** (329b/11); *asturup* **آستوروب** (382b/3); *sovan* **سووان** (344b/12)

e) /ŋ/ ünsüzünün yazımı

Türkçe kelimelerin iç ve son sesinde bulunan ‘ŋ’, nun ve kef ile (نك) yazılmıştır: soŋ سونك (323a/2); *miŋ* **مينك** (337b/16); *aŋa* **آنكا** (339a/17); *depeniŋ* **ديهنينك** (342b/10); *teŋiz* **تينكيز** (302b/15)

f) /t/ ünsüzünün yazımı

Türkçe kelimelerdeki kalın ünlülü hecede yer alan /t/ sesleri te (ت) ile yazılmıştır: *taġ* **تاغ** (335a/16); *talamaḳ* **تالاماق** (373a/5); *tayaḳ* **تاياق** (376a/6); *batġan* **باتغان** (387b/12); *ḳaytarıp* **قايتاريب** (301a/10)

3.1.3. Harekelerin Yazımı

Şecere-i Harezmşâhî’de hareke kullanımı düzenli değildir. Genellikle Arapça ve Farsça kökenli alıntı kelimelerde hareke kullanılırken, bazı Türkçe kökenli kelimelerde de hareke kullanımı ile karşılaşılmıştır.

3.1.3.1. Üstün

mevr **مَورْ** (323a/5); *Vās* **واَسْ** (332a/5); *sekt* **واَسْ** (335a/9); *perler* **پرلاَرْ** (337a/11); *kem kem* **كَم كَم** (340a/4); *fużalā* **فُضَلاَ** (341b/13); *şu'arā* **شُعَراَ** (341b/13); *devlet* **دَولت** (342b/6); *Beyānī* **بَيانِي** (352a/15); *devr devr* **دَورْ دَورْ** (355a/4); *men* **مَنْ** (357b/15); *ṣāde* **صادَه** (391b/4); *Belem* **بَلَمْ** (392a/7)

3.1.3.2. Esre

idbār **اِدبار** (380a/4)

3.1.3.3. Ötre

multuḳ **مُولتوق** (324a/15); *Ḳum* **قُوم** (325a/4); ölmedi **اُولمادى** (331a/15); *soŋ* **سُونك** (332b/15); *ormıda* **اُورنيدا** (333b/7); *sümm* **سُمّ** (335a/15); *'ulemā* **عُلما** (336a/10); *ümerā* **اُمرا** (341b/11); *duman* **دُومان** (343b/6); *şubān* **شُبان** (347b/6); *yörümes* يورُماس (349a/13); *oḳ* **اُوق** (351b/16); *urup* **اُوروب** (352a/3); *yol* **يُول** (353b/14); *urġıl* **اُورغيل** (354b/10); *oġlan* **اُوغلان** (359b/11); *Yomut* **يُموت** (383a/6)

3.1.3.4. Med

arḳa **آرقه** (327a/14); *at* **آت** (327a/5); *andın* **آندين** (345b/15); *aradın* **آرادين** (346a/12); *ay* **آى** (346a/15); *aḳa* **آقا** ((346a/17); *atlanıp* **آتلانيب** (346b/13); *āheste* **آهسته** (348b/3); *aŋa* **آنكا** (347a/13); *āmāde* **آماده** (347a/15); *alar* **آلار** (347b/1); *atdın* **آتدين** (348b/6); **ara** آرا (355a/7)

3.1.3.5. Hemze

mü'ekked **مؤكد** (323b/10); *nebīre'* **نبرهٔ** (327b715); *cazā'ir* **جزائر** (349b/12); *hey'et* **هيئت** (350b/2); *cür'et* **جرءت** (352b/15); *me'mūr* **مأمور** (397a/1)

3.1.3.6. Şedde

Şecere-i Harezmşâhî de şedde yalnızca alıntı sözcüklerde kullanılmıştır

mübeddel **مبدّل** (330a/15); *Seyyid* **سيّد** (330a/15); *müddet* **مدّت** (330b/7); *ammā* **امّا** (330b/17); *'Abdu'llah* **عبدالله** (332a/4); *evvel* **اوّل** (333b/6); *muḳayyed* **مقيّد** (337a/15); *ṭayyār* **طيّار** (340a/10); *sikke* **سكّه** (347a/5); *müteferrik* **متفرّك** (345a/3); *müretteb* **مرتّب** (346a/4); *ġurre* **غرّه** (346a/17); *eyyām* **ايّام** (352b/7); *ḳubbe* **قبّه** (359b/9)

3.1.3.7. Tenvin

taḳrīben **تقريباً** (340a/4; 345a/5); *ḫuṣūsen* **خصوصاً** (391b/15)

3.1.3.8. Cezim

mevr **مَورْ** (323a/5); *Vās* **واَسْ** (332a/5); *sekt* **واَسْ** (335a/9); *devr devr* **دَورْ دَورْ** (355a/4); *men* **مَنْ** (357b/15)

3.1.3.9. İzafet Kesresinin Yazımı

livā'-yı ḫūrşīd-şi'ār **لوايخورشيدشعار** (317a/9); *şecā'a-yı nām-dār* **شجعانامدار** (323a/1); *ordu-yı Humāyūn'dın* **اوردوىهمايوندين** (313a/4);

3.1.4. Bitişik Yazılma

Metindeki bazı sözcüklerin birlikte yazıldığı örnekler bulunmaktadır. Bu bitişik yazımlarda belli bir kural yoktur: *ol ḥażret* **اولحضرت** (300b/3); *vaḳtī kim* **وقتيكيم** (301a/15); *Veyis Niyāz Baydaş* **ويسنيازبايداش** (303b/8); *Şāh Murād* **شاهمراد** (327b/17); *ḳalmasun kim* **قالماسونكيم** (330a/7); *Bég Niyāz* **بيكنياز** (331b/17); *ol vaḳtda* **اولواقتدا** (333a/13); *andaġ kim* **انداغكيم** (333b/11); *Ḳutluḳ Murād Biy* **قوتلوقمرادبى** (333b/12); *ḫoş-vaḳtlıḳ* **خوشواقتليق** (336a/13); *ḳırḳ ṭıla'* **قيرقطلا** (343b/6); *béş yüz* **بيشيوز** (346b/13); *kéldi kim* **كيلديكيم** (345b/13); *kün-çıḳar* **كونچقار** (345b/17); *sözleri dék* **سوزلريديك** (371a/10)

3.1.5. Eksik ve Yanlış Kelime Yazımı

Şecere-i Harezmşâhî metninde tespit edilen eksik ve yanlış yazımlar aşağıdaki tabloda düzeltilmiş halleri ile verilmiştir.

Eksik ve Yanlış Yazım	Düzeltilmiş Hali
خورشيدشيعاع	خورشيدشيعا(ر) *ḫūrşīd-şi'ār* (317a/9)
الانينك	الا(ر)نينك *alarnıŋ* (322a/14)
آرز يماسدور	آرز (ا)يماسدور *'ārıż imesdür* (323a/1)
بيشيد	بيشيد(ا) *béşide* (323b/13)
خدابركابيك	خدابركا(ن)بيك *Ḫudāybergen Bég* (332a/15)
تانكرقولى	تانكر(ى)قولى *Taŋrıḳulı* (336a/8)
آلاريدا	آ(را)لاريدا *aralarıda* (336a/13)
مندررج	مندرج *münderic* (339a/15)
شيتيب	شيتيب (ا)*éşitip* (345a/13)
سير تيب	سير (ا)تيب *seyr étip* (349b/14)
آط	آت *at* (352a/6)
اغريغه	اغزيغه *aġzıġa* (354b/10)

ینتاشیب	ینـاشیب *yanaşıp* (355a/5)
ساردی	یبـاردی *yiberdi* (365b/6)
بر	بر(ی) *biri* (376b/7)
حراسان	هراسان *hirāsān* (385a/4)
نمامشام	نمازشام *namāz-ı şām* (386a/16)
ـح يك	كيجيك *kiçig* (393b/4)

3.1.6. Eklerin Yazımı

Eklerin ayrı yazılması, Eski Uygur Türkçesinden beri süregelen Doğu Türk yazı geleneğine bağlıdır. Bu durum Klasik Çağatay imlasının en önemli özelliklerindendir (Tekcan, 2007: 38). *Şecere-i Harezmşâhî* metninde genellikle yapım ekleri birleşik, diğer ekler ise genellikle ayrı yazılmıştır.

3.1.6.1. Yapım Eklerinin Yazımı

3.1.6.1.1. İsimden İsim Yapım Eklerinin Yazımı

+lAnçI eki genellikle ayrı olarak yazılmıştır *birlençi* بر لانجی (346a/15); ékkilençi ایکی لانجی (360b/8) *üçlençi* **اوچلانجی** (310b/14); *törtlençi* **تورت لانجی** (310b/14); *béşlençi* **بیشلانچی** (333b/10); *altılançı* **آلتی لانجی** (310b/15); *yettilençi* **یتی لانچی** (340ba14); sekkizlençi سکزلانچی (342a/16); *toḳḳuzlançı* **توقوزلانچی** (345b/12); *onlançı* **اون لانجی** (310b/16)

+lXk, +lXg eki genellikle ayrı yazılmıştır. Bitişik yazılan örnekler de bulunmuştur *açlıḳ* **آچلیق** (391b/17); *āgāhlıḳ* **آکاه لیق** (382a/16); *atalıḳ* **اتالیق** (395b/12); *aylıḳ* **آی لیق** (398b/2); *azlıḳları* **آزلیقلاری** (389a/14); *bende-nevāzlıḳ* **بنده نوازلیق** (385b/14); *bīmārlıḳ* **بیمارلیق** (385b/3)

+sIz eki bitişik yazılmıştır *nihāyetsiz* نهایت سیز (396b/13)

+rAk eki çoğunlukla bitişik yazılmıştır *burunraḳ* **بورونراق** (334a/16); *evvelraḳ* **اولراق** (313b/5); *köpraḳı* **كوپراقى** (312b/5); *soŋraḳ* **سونكراق** (322b/4); *köprekin* **كوپراكين** (319b/14)

+lI eki Türkçe kökenli kelimelere bitişik yazılmıştır. Yabancı kökenli kelimelerden ise ayrı yazılmıştır: *atlı* **آتلى** (325a/4); *çaġlı* چاغلى (377a/13); *olturumlı* **اولتوروملى** (327a/1); *öyli* **اويلى** (319a/16); *téveli* **تيوهلى** (325a/15); *cīġalı* **جيغه لى** (328a/2); *liyāḳatlı* **لياقت لى** (331b/5); *nevḫˇāstlı* **نوخواس لى** (375b/8); *nīzeli* **نيزه لى** (376a/6); *peçatlı* **پَچَت لى** (330b/14)

+çI eki genellike bitişik yazılmakla birlikte ünlü ile biten sözcüklerden sonra ayrı yazılmıştır: *atmaḳçıdur* **آتماقچى دور** (355a/16); *azuḳaçılarnı* **آزقه چى لارنى** (308b/14); *barmaḳçı* **بارماقچى** (363a/4); *çapavulçılarıġa* **چپاولچيلاريغه** (318b/7); *ḳuşçılarnıŋ* **قوشچيلارنينك** (334a/9)

3.1.6.2. İsim Çekim Eklerinin Yazımı

Çokluk Eki

+lAr çokluk ekinin bitişik ve ayrı yazıldığı örnekler vardır: *atlar* **آت لار** (317b/7); *atlılar* **آتلى لار** (337b/1); *bahādırlar* **بهادرلار** (335a/8); *cānlar* **جانلار** (392a/2); *evbāşlar* **اوباشلار** (369a/8)

İyelik Ekleri

Teklik I. Şahıs +(X)m: *akam* **آكام** (355b/1)

Teklik II. Şahıs +(X)ŋ: *toġmaŋdur-men* **توغمانكدورمن** (360a/6); *yaḳaŋdur* ياقانكدور (367a/7)

Teklik III Şahıs +I, +sI: *beyānı* **بیانی** (306a/16); *çaġı* **چاغی** (379b/17); *atası* **آتاسی** (385a/16); *bendesi* **بندهسی** (363b/8)

Çokluk I. Şahıs +mIz: *atamız* **آتامیز** (311a/3); *hememiz* **همه میز** (317a/9); *ṭaġamız* **طغامیز** (310a/5)

Çokluk II. Şahıs +(X)ŋız: *ġareziŋiz* غرزینکیز (354b/8); *ḳolıŋızda* **قولینکیزدا** (302a/10); *maḳṣadıŋız* **مقصدینکیز** (353a/14)

Çokluk III. Şahıs +lArI: *aḥvālları* **احوالاری** (400a/12); *yoldaşları* **یولداشلاری** (359b/3); *vücūdları* **وجودلاری** (378a/4)

Durum Ekleri

+nIŋ ilgi eki daima ayrı yazılmıştır: *ʻakrebniŋ* **عقرب نینك** (303b/15); *kimniŋ* **نینك کیم** (364a/8); *ḳuduḳnıŋ* **قودوق نینك** (327a/3)

+nI belirtme eki daima ayrı yazılmıştır: *leşkerni* **لشکرنی** (395a/3); *memātnı* **نی ممات** (384b/16); *némeni* **نیمه نی** (379b/3)

+n belirtme eki bitişik yazılmıştır: *birin* **بیرین** (318b/12); *barçasın* **بارچاسین** (316a/16); *dervāzesin* **دروازه سین** (307b/13)

+ġa, +ge, +ḳa yönelme ekleri çoğunlukla ayrı yazılmıştır: *deryāġa* **دریاغه** (354a/4); *erkġa* **ارك غه** (345a/7); *devletke* **دولت کا** (300a/8); *sürmekke* **سورماك کا** (319b/17); *şehrge* **شهرکا** (301a/17); *ṭarafge* **طرف کا** (320a/13)

+dA bulunma eki belli bir kurala bağlı olmadan bazen ayrı bazen bitişik yazılmıştır: *bābda* **بابدا** (303b/5); *cāyda* **جایدا** (303a/14); *eşnāda* **اثنادا** (307b/11)

+dIn ayrılma eki belli bir kurala bağlı olmadan bazen ayrı bazen bitişik yazılmıştır: *ġurūrdın* **غروردين** (394a/14); *ḥāldın* **حال دين** (316a/16); *ḳatli'āmdın* **قتلعامدين** (379a/6); *taşdın* **تاشدين** (352a/15)

+çA eşitlik durumu eki bitişik ve ayrı yazıldığı örnekler vardır: *boyıça* **بويى چه** (342b/10); *muḳteżāsıça* **مقتضاسيچه** (307a/1); *iziçe* **ايزيچه** (304b/16)

Bildirme Eki

+dUr bildirme ekinin ayrı ve bitişik yazılmış şekilleri vardır: *atdur* **آت دور** (355b/2); *ḳırḳdur* **قرق دور** (375b/1); *ḳışdur* **قشدور** (370b/13); *yoldur* **يول دور** (307b/11)

3.1.6.3. Fiil Çekim Eklerinin Yazımı

Şecere-i Harezmşâhî metninde fiil çekim ekleri genellikle bitişik yazılmıştır. Kip ekleri bitişik yazılırken, kiplerden sonra gelen şahıs eki zamir kökenli ise ayrı yazılmıştır, iyelik kökenli ise bitişik yazılmıştır: *aytdım* **آيتديم** (340b/14); *barġaylar* **بارغايلار** (384a/4); *démiş-sén* **ديميش سن** (354b/6); *étilse* **ايتيلسه** (354b/4); *körer-miz* **كورارميز** (354a/1); *taşlasunlar* **تاشلاسونلار** (331a/14); *yibermes-men* **يبرماس من** (330b/9)

3.1.6.4. İsim-Fiil Eklerinin Yazılışı

Şecere-i Harezmşâhî metninde isim-fiil ekleri her zaman bitişik yazılmıştır:

-mAk: *aç-maḳ* **آچماق** (379b/13); *at-maḳ* **آتماق** (334b/10); bar-maḳ بارماق (399b/5); *çıḳ-maḳ* **چيقماق** (321b/12); *ot+la-maḳ* **اوتلاماق** (337b/14)

-Iş: *bar-ış* **باريش** (310a/6); *yaġ-ış* **ياغيش** (349a/9); *kél-iş+i* **كيليشى** (325a/1)

3.1.6.5. Sıfat-Fiil Eklerinin Yazılışı

-gAn, kAn: *ayrıl-ġan* **آيريلغان** (393b/11); *bil-gen+ge* **بيلكانكا** (368a/16); *két-ken* **كيتكان** (321a/9); *öt-ken* **اوتكان** (336b/5)

-gU, -kU: *ét-kü* **ايتكو** (360a/7); *kél-gü* **كيلكو** (320a/9); *al-ġu* **آلغو** (302a/8); *tap-ġu* **تاپغو** (367a/17)

-Ar, -Ur: *kör-er* **كورار** (308b/12); *kün-bat-ar* **كون باتار** (322b/8); kün-çıḳar (350b/17)

3.1.6.6. Zarf-Fiil Eklerinin Yazılışı

-A: *başar-a al-may* **باشارا آلماى** (333a/7); *ḳal-a ber-di+ler* **قالا بردیلار** (344a/10); *oltur-a al-may* **اولتورا آلماى** (368a/5); *éşitil-e tapıp* **ایشیتیلا تاپیب** (318a/6)

-gAç: *ḳıl-ġaç* **قیلغاچ** (396a/16)

-(X)p, -(X)bAn: *yörü-ben* **یوروبان** (317b/7); *ol-uban* **اولوبان** (317b/6); *esre-p* **اسراب** (379b/12); *ılġa*-p **ایلغاب** (326b/7); *kéltür-üp* **كيلتوروب** (331a/14)

-mAy: *beril-mey* **بریلماى** (352b/16); *kör-mey* **كورماى** (314b/7); *sal-may* **سالماى** (317b/7); *tart-may* **تارتماى** (400b/17)

-gAndA: *kés-kende* **كيسكاندا** (318a/4); *yet-kende* **يتكاندا** (306a/3); *ur-ġanda* **اورغاندا** (379a/10); *sora-ġanda* **سوراغاندا** (331a/5)

-GUnçA: *kél-günçe* **كيلكونچه** (370b/16); *kir-günçe* **كيركونچه** (322b/12); *bar-ġunça* **بارغونچه** (315b/7); *bol-ġunça* **بولغونچه** (305a/3)

-mAGUnçA: *al-maġunça* **آلماغونچهه** (340b/4); *bol-maġunça* **بولماغونچه** (358a/4); *két-megünçe* **کیتماکونچه** (372b/8); *yiber-megünçe* **یبارماکونچه** (301a/10)

3.2. SES ÖZELLİKLERİ

3.2.1. Ünlüler

3.2.1.1. e/i meselesi

Eckmann, Karahanlıcanın ilk hecede bulunan /e/ sesi, genellikle on dördüncü yüzyıl ortalarına kadar Harezm Türkçesinde de korunmuş olsa da daha sonraları (ى) ile veya *Nehcül'l Ferādis* gibi harekeli metinlerde üstünlü ya (ى) ile işaretlenen bir sese dönüşmeğe başladığını ve muhtemelen /e/ ve /i/'nin her ikisinden de farklı, yarı açık bir /é/'yi temsil ettiği görüşündedir (Eckmann, 2009: 33). Timur Kocaoğlu ise Türkçede /é/ sesinin en eski dönemlerden beri bulunduğunu ifade ederek ve tarihî Türk lehçelerine ait eserlerin transkripsiyon metinlerinin hazırlanmasında kapalı /é/ ünlüsünün gösterilmesinin önemini vurgulamaktadır (Kocaoğlu, 2003: 266-267). *Şecere-i Harezmşâhî* metninin okunuşunda kapalı /é/ ünlü sesi, ilk hecede / ى/ ile yazılmıştır. Kelimeler Özbekçe söylenişe uygun olarak kapalı /é/ şeklinde transkripsiyonda gösterilmiştir. /ى/ ile yazılmayan kelimlerde ise traskripsiyonda gösterilmemiştir: *béglerbégi* **بیکلاربکی** (370a/13); *béş* **بیش** (301b/15); *kéme* **کیمه** (313a/17); *téveleri* **تیوه لاری** (325a/12); *ékki* **ایکی** (342a/17); *kéçe* **کیچه** (348a/14); *dédi* **دیدی** (302a/17); *ékevler* **ایکاولار** (355a/11); *élçi* **ایلچی** (328b/14); *éltip* **ایلتیب** (332b/4); *yetmiş* **یتمیش** (303a/14); *yetmiş* **یتیب** (325b/4); *értaŋ* **ایرتانك** (305a/8); *étekide* **ایتاکیدا** (306a/11); *kerekdür* **کراکدور** (307a/4)

3.2.1.2. Ünlü Uyumları

3.2.1.2.1. Kalınlık-İncelik Uyumu

Büyük ünlü uyumu olarak da bilinen kalınlık-incelik (ön-arka) uyumu Türkçe ve akrabası dillerde en temel özelliklerden biridir (Karaağac, 2012: 148). *Şecere-i*

Harezmşâhî'de kalınlık-incelik uyumu ek kaynaklı uyumsuzluklar haricinde korunmuştur. Alıntı kelimelerin aldıkları eklerde ise belli bir kurala bağlı kalınmadan eklerin hem kalın hem de ince şekilleri kullanılmıştır: *'ālem+ġa* (395b/4); *ayaḳ+ıġa* (340b/17); *bī̈ġāne+ġa* (379b/11); *biri+ġa* (358b/4); *biri+ge* (328b/10); *dervāze-ḫāne+ġā* (375b/6); *devlet+ġa* (385b/17); *devlet+ke* (323a/10); *él+leriġa* (358b/5); *él+lerige* (365a/13); *ḥavl+ıġa* (345b/10); *ḥavl+ıge* (314b/4); *ḥażret+ġa* (331b/8); *ḥażret+ge* (375a/8); *ḫiẕmet+iġa* (303b/14); *ḫiẕmet+ige* (359b/7); *miŋ+ġa* (351b/6); miŋ+ge (349a/5); *münşī̈+ġa* (347a/13); *münşī̈+ge* (339a/13); *şehr+ġa* (388a/12); *şehr+ge* (301a/17)

3.2.1.2.2. Düzlük Yuvarlaklık Uyumu

Türkçede düz ünlülerden sonra düz ünlüler, yuvarlak ünlülerden sonra, düz geniş veya dar yuvarlak ünlülerin gelmesi uymuna düzlük-yuvarlaklık uyumu (küçük ünlü uyumu) denir (Karaağaç, 2012: 149). Eski Türkçe döneminden sonra ortaya çıkan düzlük-yuvarlaklık uyumu Çağatay Türkçesinde tam gelişmemiştir (Eckmann, 2009 30; Tekcan 2007: 40).

a) Yalnız Düz Biçimleri Olan Ek ve Yardımcı Ünlüler

+çI: *atmaḳ+çı+dur* (355a/16); *azuḳa+çı+lar+nı* (308b/14); *barmaḳ+çı* (363a/4); *çapavul+çı+ları+ġa* (318b/7); *ḳaravul+çı* (327a/6); *ḳavġun+çı* (323b/17); *kömür+çi+ler+din* (325a/5); *ḳuş+çı+lar+nıŋ* (334a/9); *top+çı+ġa* (343b/3)

-dI: *öl-di* (349a/17); *sal-dı* (368b/17); *tala-dı* (361a/16); *ur-dı* (399b/14); *yazdur-dı* (373a/11); *aç-dı* (377b/9)

+dIn: *alaman+dın* (335a/15); *evvel+din* (319a/14); *ḥadd+dın* (327a/17); *iş+din* (355a/12); *kéme+din* (306a/4); *kün+din* (310a/15)

+gI: *burun+ġı* (341b/5); *evvel+ġı* (393b/10); *soŋ+ġı* (304a/14)

-gIl: *tüşür-gil* (348b/8); *min-gil* (346b/10); *oltur-ġıl* (373b/8); *ḳayt-ġıl* (302b/15); *ur-ġıl* (343a/16)

-mIş: *dé-miş+sén* (354b/6)

+(I)ŋ(I)z: *ġarez+iŋiz* (354b/8); *maḳṣad+ıŋız* (353a/14); *ald+ıŋız+ge* (370b/15); *ḥaḳḳ+ıŋız* (353a/14); *ḳol+ıŋız+da* (302a/10)

+nI / +In: *fuḳarā+nı* (361a/14); *kārvān+nı* (366a/17); *oġlan+nı* (325b/14); *ʻaded+in* (364a/8); *çekmen+in* (359b/11); *ékev+in* (308b/11)

+nIŋ: *penāh+nıŋ* (339b/4); senger+niŋ (353a/12); şehīd+niŋ (352a/12); taġ+nıŋ (393a/12); *yav+nıŋ* (335a/7); *yurt+nıŋ* (300b/2)

+s(I): *ahālī+si* (335a/14); *atlı+sı* (366a/2); *bende+si* (363b/8); *cemāʻa+sı* (329a/10); *endīşe+si* (302b/1); *ḳara+sı* (399b/17)

+sIz :*nihāyet+siz* (396b/13)

b) Yalnızca Yuvarlak Şekilleri Olan Ek ve Yardımcı Ünlüler

-Dur-: *aç-dur-up* (377b/15); al-dur-up (319a/15); çap-dur-up (303b/3); ḳaz-dur-up (330a/2)

+Dur: *arala+dur+lar* (361a/12); *bu+dur* (300a/1); *ḳırḳ+dur* (375b/1); *mevsūm+dur* (301b/1)

-gUnçA: *kél-günçe* (370b/16); *kir-günçe* (322b/12); *bar-ġunça* (315b/7); *bol-ġunça* (305a/3)

-Gur: *yet-kür-di* (305b/1)

-Ur-: *ḳayt-ur-up* (343b/3); *uç-ur-up* (319b/14); *yat-ur-up* (317b/4); *bük-ür-üp* (319a/8); *kéç-ür-sün+ler* (310a/5); *tüş-ür-gil* (348b/8)

-gUz: *oltur-ġuz-dı* (393b/14); *tur-ġuz-dı* (380a/17)

-Ur+: *kél-ür+i+de* (360b/16); kéltür-ür+ge (307a/17)

-sUn(lAr): *sal-sunlar* (354b/11); oltur-sunlar (355b/17); taşla-sunlar (331a/14); ḳaḳ-sunlar (347a/5)

3.2.1.3. Ünlü Değişmeleri

Şecere-i Harezmşâhî metninde tespit edilen ünlü değişmeleri şu şekildedir:

a) /a-/ > /e-/ değişimi: *émdi* (324b/8) < ET *amtı*; *yene* (302a/9) < ET *yana*

b) /ı-/ , /-ı/ > /i/ değişimi: *émdi* (324b/8) < ET *amtı*; *miŋ* (332b/14) < ET *bıŋ*; *til* (333a/16) < ET *tıl*; *it* (311a/1) < ET *ıt*

c) /-i-/ > /-e-/ değişimi: *yer* (317b/5) < ET *yir*; *yegirme* (312a/8) < ET *yigirmi*; *kéme* (320a/1) < ET *kemi*

ç) /o/, /-o-/ > /a/ değişimi: *alar* (301a/10) < ET *olar*; *ḳav-* (374a/5) < ET *ḳov-*

d) /-o-/ > /-ö-/ değişimi: *yörü-* (312b/6) < ET *yorı-*

e) /-u/ > /-a/ değişimi: *orta* (317a/2) < ET *ortu*

f) /-ü-/ > /-e-/ değişimi: *köter-* (336b/15) < ET *kötür-; bölek* (305b/14) < ET *bölük; bütker-* (305a/15) < ET *bütkür-*

g) /-o-/ > /-a-/ değişimi: *savuḳ* (349a/16) < ET *soġıḳ*

ğ) /-ü/ > /-i/ değişimi: *beri* (395b/13) < ET *berü; ilgeri* (312b/10) < ET *ilgerü*

3.2.1.4. Yuvarlaklaşma

Yuvarlaklaşma, düz bir ünlünün, yanındaki dudak ünsüzünün veya söz içindeki yuvarlak bir ünlünün etkisiyle yuvarlak sıradan bir ünlüye dönüşme olayıdır (Karaağac, 2012: 147).

a) /-ı-/ > /-ü-/ değişimi: *yörü-* (312b/6) < ET *yorı-*

b) /e-/ > /ö-/ değişimi: *öy* (374a/10) < ET *eb*

c) /-ı-/ > /-u-/ değişimi: *oḳu-* (321b/1) < ET *oḳı-; boyun* (313a/16) < ET *boyın*

ç) /-i-/ > /-ü-/ değişimi: *yetüş-* (346a/6) < ET *yetiş-*

3.2.1.5. Ünlü Düşmesi

aġ(ı)zın (343a/16); *ḳoy(u)nıda* (355a/10); *oġ(u)lı* (301a/3); *or(u)nıġa* (300a/13); *köŋ(ü)l* (359a/12)

3.2.1.6. Hece Düşmesi

+DUr bildirme ekinin son hecesi düşmüştür: *bar+dur < bar+dur+ur* (331b/6); *ḳırk+dur < ḳırḳ+dur+ur* (375b/1); *ol+dur < ol+dur+ur* (325a/1)

3.2.1.7. Ünlü Birleşmesi

néçük < neçe+oḳ (370b/14); *ékev < éki+egü* (346a/3)

3.2.1.8. Kalınlaşma

maŋa << ben (308b/11)

3.2.2. Ünsüzler

3.2.2.1. Kelime Başında Korunan Ünsüzler

/b-/ Ünsüzünün Korunması

Şecere-i Harezmşâhî metninde kelime başında /b/ ünsüzü korunmuştur: *bar* (302a/17); *bar-ġıl* (315a/15); *ber-di* (301b/4); *beril-ip* (300b/14); *bol-ur* (310b/1)

Şecere-i Harezmşâhî metninin [300a-400b] varakları arasında *bol-* fiili 705*, ol-* fiili 9 kez geçmektedir.

/t-/ Ünsüzünün Korunması

Metinde geçen /d/li ve /t/li şekiller ele alındağında metinde /t/li şekiller Çağatay Türkçesinin bir özelliği olarak daha çoktur. Az da olsa /d/li kullanımlar olmasının nedeni Oğuz etkisidir.

Oğuz etkisiyle metinde /d/'li yazılan sözcükler şunlardır: *dạġı* (343b/6); *depe* (342b/9); *dé-* (306a/16); *dék* (369b/9); *dur-* (304a/11)

Metinde geçen /t/li şekillerin bazı kullanımları ise şunlardır: *taġ* (335a/16); *tala-* (361a/16); *taŋ* (325a/9); *tap-* (396a/17); *tapşur-* (330b/14); *tart-* (343a/11); *taşḳarı* (356b/7); *taşla-* (352a/4); *tavışḳan* (327b/5); *tayaḳ* (376a/6); *tayaḳlat-* (308b/16); *tég-* (350a/3); *tégür-* (332b/8); *téŋiz* (302b/15); *tér* (385b/17); *téve* (305a/7); *tiktür-* (330a/5); *til* (333a/16); *tile-* (322b/16); *tilmaç* (302b/7); *tirig* (376a/1); *tiş* (354b/11); *toḫtat-* (359a/12); *toḳḳuz* (352b/8); *toḳḳuzlançı* (345b/12); *toḳsan* (349a/5); *tol-* (372b/10); *toldur-* (319b/10); *ton* (374b/17); *toy-* (396b/14); *tört* (301b/15); *töşe-* (378a/9); *tur-* (328a/7); *tüb* (367b/4); *tüş-* (331b/4); *tüz-* (310b/10); *tüzleş-* (354a/2); *tüzül-* (317a/4)

3.2.2.2. Ünsüz Değişmeleri

a) /b-/ > /m-/ Değişmesi (Nazallaşma)

men (314b/11) < (*ben*); *miŋ* (333b/14) < (*bıŋ*); *min-* (346b/10) < (*bin-*); *munça* (354b/5) < (*bunça*); *mundaġ* (301b/4) < (*buntaġ*); *mundın* (303b/1) < (*bundın*)

b) /-b/ > /-v/ > /-y/ Değişmesi (Akıcılaşma)

öy+de < *(ev+eb)* (374a/10)

c) /-p-/ > /-f-/ Değişmesi (Sızıcılaşma)

tofraḳ < *topraḳ* (325b/9)

ç) /-d-/ > /-z-/ > /-y-/ Değişmesi (Akıcılaşma)

ayaḳ (351b/1) *(< aḏaḳ); éyle-* (317b/1) *(< eḏle-); ḳay(ı)t-* (341b/5*) (< kaḏıt-); kéy-* (314a/11) *(< keḏ-)*

d) /-ḳ-/ > /-ġ-/ ve /-ḳ-/ > /-ḫ-/ Değişmesi (Sızıcılaşma)

yaḫşı (300b/2) *(< yaḳşı); oḫşa-* (301b/7) *(< oḳşa-)*

Damak Ünsüzlerinin Karışması

Çağatay Türkçesinde kelime sonunda sebepsiz g/k, ġ/ḳ nöbetleşmesi yoluyla ötümlüleşme ya da ötümsüzleşmeler olmaktadır (Seyhan, 2004: LI).

Çağatay Türkçesinde bazı kelimelerde bu ses olayına rastlanmıştır. /k/ ünsüzü iki ünlü arasında tonlulaşır. Tonlulaşmanın olmadığı örnekler de vardır. Değişme bazen tonlu ünsüzlerin etkisiyle de olur (Argunşah, 2013: 93).

e) /t-/; /t-/ > /d-/; /t-/ Değişmesi (Ötümlüleşme)

Doğu Türkçesinin özelliği olarak genellikle kelime başı /t-/ ünsüzü korunsa da Oğuz Türkçesinin etkisiyle /d-/'li biçimleri de kullanılmıştır.

dağı (< taḳı) (343b/6); *depe (< tepe)* (342b/9); *dé- (té-)* (306a/16); *dék (< teg)* (369b/9); *dur- (< tur-)* (304a/11)

f) /-g/ ~ /-ġ/ > /-v/, /-AGU/ > /-Av/ Değişmesi (Dudaksıllaşma-Diftonglaşma)

birev (< biregü) (301b/3); *ékev (< ékegü)* (346a/3).

g) /-z/ > /-s/ Değişmesi (Ötümsüzleşme)

Şecere-i Harezmşâhî metninde, geniş zamanın olumsuz çekimindeki /z/ ünsüzü /s/'ye dönüşmüştür: bol-mas (337b/12); ér-mes (330a/7); két-mes+men (358a/1); kör-mes+miz (371a/16)

3.2.2.3. Ünsüz Uyumu

Şecere-i Harezmşâhî'de ünsüz uyumu düzenli değildir.

a) İsim Çekim Eklerinde

Yönelme Durumu +GA: *kélmek+ġa* (385b/12); *açturmaḳ+ġa* (377a/17); *alaman+ġa* (398a/1); *bular+ġa* (301b/6); *dehlīz+ge* (377b/17); *démek+ke* (353a/9); *bermek+ke* (372b/6); *eṭrāf+ġa* (314b/5); *hezīmet+ġa* (400a/2); *kefen+ge* (352a/13)

Bulunma Durumu +dA: *āvān+da* (367b/15); *çoḳalaḳ+da* (357b/3); *ḫiẕmetlıḳ+da* (385b/17); *güzek+de* (346a/5); *ḥālet+de* (392a/4); *ḳıymet+de* (391b/15); *ṣūret+de* (330a/9); *yavuḳ+da* (309a/17); *uruş+da* (348a/10); *siyāset-gāh+da* (322a/5)

Ayrılma Durumu +dIn: *altmış+dın* (349a/6); *burç+dın* (303a/17); *cihān+dın* (301a/3); *deryālıḳ+dın* (329b/13); *ḥayāt+dın* (384b/16); *ḳır+dın* (306a/2); *manṣıb+dın* (384a/9); *yıl+dın* (326a/5)

Bildirme Eki +dur: *yıraḳ+dur* (324b/9); *at+dur* (355b/2); *ḳırḳ+dur* (375b/1); *nā-lāyıḳ+dur* (370b/7); *bar+dur* (331b/6)

b) Fiil Çekim Eklerinde

Fiil çekiminde, tespit edilen uyum dışı örnekler şunlardır:

Görülen geçmiş zaman çekiminde ikili yazım sebebiyle ünsüz uyumunda tutarsızlık vardır: *çék-ti* (349b/1); *çıḳ-dı* (357a/8); *ḳaç-dı* (343b/9); *ḳaḳ-dılar* (378b/1); *ḳayt-dı* (341b/5); *ḳayt-tı* (302b/16); *ḳoş-dı* (347a/15); *ḳoş-tılar* (312a/7); *atış-tılar* (319b/8); *ayt-dım* (340b/14); *ayt-tım* (356b/14)

Gelecek zaman çekiminde: *ḳayt-ġaylar* (319b/11); *yol tap-ġay* (384b/17); t*art-ġay+mız* (333a/15); *uzat-ġay* (300a/6)

Sıfat-fiil eki: *ayt-ġan* (308b/13); *bat-ġan* (387b/12); *çıḳ-ġan* (322b/2); *ḳayt-ġan* (398a/15); *fırṣat tap-ġan* (384b/17); *üns tut-ġan* (392b/9)

3.2.2.4. Ünsüz Düşmesi

/ġ/ ve /g/ Meselesi

Birden fazla heceli sözcüklerin iç ve son seslerindeki /-ġ/ ve /-g/ ünsüzleri genellikle korunmuştur: *atlıġ* (300a/15); *balçıġ* (318a/1); *çaġlıġ* (325b/11); *baġla-sa* (325a/3)

Bazı kelimelerde bulunan hece başı /ġ/ ve /g/ sesleri Çağatay Türkçesi döneminden önce düşerler (Eckmann, 2009: 42). *Şecere-i Harezmşâhî*'deki bazı örnekler şunlardır: *kerek (< kergek)* (331b/7); *tofraḳ (< topurġaḳ)* (325b/9)

/b/ Yutulması

Şecere-i Harezmşâhî'de yalnızca bol- fiilinde görülmüştür: *(bol- > ol-) ol-madı (331a/15)*

/b/ Erimesi

Şecere-i Harezmşâhî'de kelime sonunda /b/ düşmesi sadece su klimesinde görülmektedir: *su (suv < suv)* (318a/1)

/r/ Erimesi

/r/ sesi bir kelimede erimiştir: *bile* (326a/14) *(< birle)*

3.2.2.5. Kelime başında /y/ Meselesi

/y/ Türemesi

Metinde birkaç kelimede /y/ türemesi tespit edilmiştir: *yıġaç* (313b/2) *(<ıġaç); yıġla-* (308b/12) *(<ıġla-); yıġlaş-* (344a/16) *(<ıġlaş-); yıraḳ* (313b/12) *(<ıra-k); yiber-* (300a/15) *(<ıd-u-ber-)*

3.2.2.6. Ünsüz İkizleşmesi

Ünsüz ikizleşmesi sadece sayı adlarında görülmektedir: *ékki* (310a/5); *yetti* (303a/15); *sekkiz* (317b/10); *toḳḳuz* (352b/8)

3.2.2.7. Sedalılaşma

açlıġ (< açlıḳ) (392a/9); *andaġ (< andaḳ)* (317a/16); *başlıġ (< başlıḳ)* (305a/6); *ḫānlıġ (< ḫānlıḳ)* (352b/17)

3.2.2.8. Sedasızlaşma

açlıḳ+dın (< açlıġ) (391b/17); *andaḳ (< andaġ)* (364a/9); *başlıḳ (< başlıġ)* (303b/2); *ḫānlıḳ (< ḫānlıġ)* (311a/6)

3.2.3. Oğuz ve Kıpçak Unsurları

Şecere-i Harezmşâhî'de tespit edilen Oğuzca ve Kıpçakça unsurlar şunlardır:

a) bol-/ol-: Çağatay Türkçesi genellikle bol- fiilini kullanan tarihi yazı dilidir. *Şecere-i Harezmşâhî*'de bol- fiili tercih edilirken Oğuzcanın etkisiyle ol- fiili de kulanılmıştır: *ḳātil ol-ur* (310b/1); *maṭrūd ol-ur* (309a/1); *nā-kār ol-ban* (317b/6); *pāy-māl bol-ur* (340b/5); *értaŋ bol-dı* (343b/14); *esīr bol-up ér-di* (339a/16)

b) /t-/ > /d-/ değişikliği: Çağatay Türkçesi metinlerinde Eski Türkçedeki kelime başı /t-/'ler genellikle korunmuştur ancak Oğuzcanın etkisiyle /t-/ > /d-/ değişikliğinin gerçekleştiği bazı örnekler vardır: *depe (< tepe)* (351a/7); *dé-di (< té-)* (302a/17); *dék (< teg)* (315a/6); *dur-up (< tur-)* (304a/11)

c) +lX < +lXg, +lXk değişikliği: Eski Türkçede sıfat yapan bu ekin son ünsüzü Batı Türkçesinde düşmüş, ünlüsü de yuvarlaklaşmıştır. Kıpçak Türkçesinde ise ekin son ünsüzünün düşmesine ve korunarak kullanılmasına da rastlanır. Ancak Kıpçak Türkçesinde son ünsüz düştüğünde kelime sonundaki ünlü yuvarlaklaşmaz. Metinde ekin +lX'lı şekline de rastlanmıştır: *ak-öy+li* (307a/17); *cīġā+li* (328a/2); *çaġ+lı* (377a/13); *liyāḳat+lı* (331b/5); *nevḫˇāst+lı* (375b/8); *nīze+li* (376a/6); *olturum+lı* (327a/1)

ç) Yuvarlaklaşma: Harezm, Altınordu ve Eski Anadolu Türkçelerinde -(X)p zarf-fiil ekinde ortaya çıkan yuvarlaklaşma eğilimi klasik Çağatay Türkçesinde görülmez. Buna rağmen metinde, bu eke gelen yardımcı ünlünün bazı kelimelerde yuvarlaklaştığı görülür: *açdur-up* (377b/15); *boġ-up* (357b/8); *ḳoşul-up* (314b/14); *sındur-up* (373b/15); *öl-üp* (344a/10)

d) ḳ > ḫ değişikliği: *yaḫşı (< yaḳşı)* (269b/9); *oḫşa- (< oḳşa-)* (301b/7)

3.3. ŞEKİL ÖZELLİKLERİ

3.3.1. İsim Grubu

3.3.1.1. İsim

3.1.1.1.1. İsimden İsim Yapım Ekleri

+çI: *atmaḳ+çı+dur* (355a/16); *azuḳa+çı+lar+nı* (308b/14); *barmaḳ+çı* (363a/4); *çapavul+çı+ları+ġa* (318b/7); *ḳaravul+çı* (327a/6); *kömür+çi+ler+in* (323b/15); *ḳuş+çı+lar+nıŋ* (334a/9); *oḳ+çı+lar* (314b/1); *otun+çı* (323b/15)

+dAş: *ḳarın+daş+ım* (351a/17); *yol+daş+ı+ġa* (372a/6)

+lXK: *āteş-bāz+lıḳ* (301b/3); *bī-vefā+lıḳ* (373a/2); *yaman+lıḳ* (368b/2); *ferseng+lıḳ* (321b/10); *ḳaraŋġu+lıḳ* (343b/16); *ḳaravul+lıḳ* (365b/10); *ḳulavuz+lıḳ+nı* (344b/3); *lāy+lıḳ* (328a/15); *mihrbān+lıḳ* (345a/14)

+rAk: *burun+raḳ* (323b/6); *evvel+raḳ* (313b/5); *köp+raḳ* (367b/13); *köp+rek* (319b/14)

+sXz: *nihāyet+siz* (396b/13)

+Av: *bir+ev* (326a/17); *ékev+in (< ékki+ev)* (308b/11)

+GU: *ḳaran+ġu* (362b/13)

3.1.1.1.2. Fiilden İsim Yapım Ekleri

-Ak: *böl-ek* (315a/13)

-(X)g: *öl-(ü)g* (376a/14); *tir-i-g* (376a/1); ḳat-(ı)ġ (330b/10)

-ġUn, -kUn: *ḳav-ġun+çı* (323b/17); *sat-ġun* (392a/11)

-(X)I: *yaḳ(ḫ)ış-ı* (354a/13)

-(U)k: *aç-uḳ* (398b/4); *buy(u)r-uḳ+lar+ın* (399b/10); *ḳon-uḳ* (357b/5); *yavuḳ < yaġu-* (351b/9); *tüz-ük+leri* (359b/9)

-(X)n: *ḳoş-un* (314a/6); *yıġ-ın* (326a/14)

-(X)nç: *ḳork-u-nç+ı+dın* (323a/4)

-(X)ş: *kör-ün-(ü)ş* (329a/7) *ur-(u)ş* (317a/1); *yaġ-(ı)ş* (349a/9)

-(A)v (< -aġu / -egü): *yasa-v* (321b/11)

3.1.1.1.3. Ek Kalıplaşması

İsim işletme eklerinin kendine özgü işletme görevinin yitirerek, bir söz içerisinde eriyip o sözle kaynaşmasına ek kalıplaşması denir (Korkmaz, 2007: 157).

İsim Çekim Eklerinde Kalıplaşma Olayları:

+ça/+çe eşitlik durumu eki: *barça* ‘ bütün, hep’ (308a/17); *néçe* ‘ne kadar, çok’(301a/17).

+n vasıta durumu eki: *üçün* ‘için’ (389a/6).

+ra/+re yön durumu eki: *soŋra* ‘sonra’ (321b/12).

İyelik eklerinde kalıplaşma olayı: *kibi* ‘gibi’ (392a/4).

3.1.1.1.4. İkilemeler

bölek bölek (386b/12); *deste deste* (324b/2); *ferīk ferīk* (389a/6); *fevc fevc* (307b/6); *gürūh gürūh* (341a/9); *kem kem* (340a/4); *kéçe kéçe* (337b/9); *pāre pāre* (343a/17); *yer yer* (384b/14)

3.1.1.1.5. İsimlerde Çokluk

yıġaç+lar+nı (366b/14); *top+lar* (366b/5); *sırıḳ+lar+ın* (376a/12); *mollā+lar+ġa* (336a/17); *ḳoy+lar+nı* (353b/8); *fuḳarā+lar+ın* (342a/6)

3.1.1.1.6. İyelik Ekleri

Teklik

I. Şahıs +(X)m: *baş+ı+m* (339b/6); *günāh+ı+m* (374b/11); *ḫatun+ı+m+nıŋ* (400b/4); *ḳol+u+m+dın* (339b/9)

II. Şahıs +(X)ŋ: *yaḳa+ŋ+dur* (367a/7); *aġa+ŋ+nıŋ* (331b/13); *nöker+iŋ* (367b/1); *birāder+iŋ* (355a/16)

III. Şahıs

a) +I: *alaman+ı* (337a/14); *ay+ı* (357a/14); *ölüg+i+ni* (362b/5); *ṣaff+ı+ġa* (320a/17)

b) +sI: *toġma+sı* (374b/1); *'ulemā+sı* (383b/12); *yaḳa+sı+dın* (315a/12); *binā+sı+nıŋ* (311b/16)

Çokluk

I. Şahıs +mIz: *ahālī+miz* (371a/9); *heme+miz* (317a/9); *irāde+miz* (307a/2); *yaġı+mız* (348a/9)

II. Şahıs +(X)ŋXz: *birbiri+ŋiz+ge* (351a/5); *biri+ŋiz* (351a/6); *maḳṣad+ıŋız* (353a/14)

III. Şahıs +lArI: *māl+ları* (358a/9); *oba+ları* (389b/2); orun+ları+ġa (321b/6); *ṣaff+ları+ġa* (381a/5)

3.1.1.1.7. İsim Çekimi

İlgi Durumu (Genitif)

a) +nıŋ: *cennet-mekān+nıŋ* (352b/7); *depe+niŋ* (342b/10); *elif+niŋ* (364a/7); *felek+niŋ* (386a/1); *ḫaṭṭ+nıŋ* (306b/10); *yav+nıŋ* (335a/79)

b) Eksiz İlgi Durumu: *Īrān ḫalḳı nisbet+i+de* (300b/13); *Çārcūy üst+i+de* (307b/13); *kent iç+i+de* (316b/5); *birbiri üst+i+ge* (317a/14); *ḳır üst+i+ge* (318b/5)

Belirtme Durumu (Akkuzatif)

a) +nI: *adam+nı* (387b/14); *bendī+ni* (339a/16); *düşmen+ni* (316b/6); *eşyā+nı* (315a/6); *ḫiẓmet+ni* (305a/15); *ʻilāc+nı* (310b/2); *kārvān+nı* (366a/17); *maṣlaḥat+nı* (367a/17)

b) +n: *biri+n* (328b/5); *birisi+n* (332b/5); *cezā+sı+n* (354b/3); *endīşe+si+n* (379a/12); *ḳarye+si+n* (315b/8)

Yönelme Durumu (Datif)

a) +GA: *leşker+ge* (321b/11); *meded+ge* (348a/10); *seher+ge* (327b/1); *şiʻr+ge* (363b/11); *ṭaraf+ge* (302a/5); *tayaḳ+ġa* (376a/17); *tutdurmaḳ+ġa* (306b/5); *uşaḳ+ġa* (351b/2); *vilāyet+ġa* (346a/4)

b) +ke: *Köhne Ürgenç+ke* (340a/12); *silk-i cemʻiyyet+ke* (319b/15); *démek+ke* (353a/9); *defn étmek+ke* (378a/8); *hezīmet+ke* (309b/8)

Bulunma Durumu (Lokatif)

+dA: *ḥüsn-i cemāl+de* (363b/8); *taḫt-ı devlet+de* (364b/5); *endīşe+de* (385a/1); *cāy+da* (303a/14); *dermāndelıḳ+da* (367a/6); *orta+da* (355a/11)

Ayrılma Durumu (Ablatif)

+dIn: *sarı+dın* **(**317a/2); *siz+din* (348a/4); *ta'rīf+din* (302a/8); *vākı'a+dın* (313a/9); *zamān+dın* (312b/1); *Emīr Naṣru'llāh+dın* (310a/3); *Çārcūy+dın* (319a/13); *béglerbégi+din* (372a/1); *cevānib+din* (315b/17)

Eşitlik Durumu

+çA: *āvān+ġa+ça* (300a/16); *bar+ça* (308a/17); *maḳṣūd+ı+ça* (381b/15); *muḳteżā+sı+ça* (307a/1); *murād+ları+ça* (317b/9)

Yön Gösterme Durumu

+rA, +karı/+geri: *soŋ+ra* (321b/12); *iç+re* (309a/1); *il+geri* (312b/10); *iç+keri* (375b/12)

Karşılaştırma Durumu

+rAK: *köp+re*k (319b/14); *burun+raḳ* (323b/6); *evvel+raḳ* (313b/5); *soŋ+raḳ* (301a/12); *şevketli+raḳ* (392b/12); *uzaḳ+raḳ* (309b/9); *yaramas+raḳ* (350b/2)

Vasıta Durumu

bilen (368b/4)

3.3.1.2. Sıfat

3.3.1.2.1. İşaret Sıfatları

bu söz (301b/10); *ol* ʻazīzlerġa (300b/5); *uşbu* yıl (303a/7)

3.3.1.2.2. Niteleme Sıfatları

ulug̱ pād-şāhdur (302a/7); *kiçig* inisi (382a/4); *ḳatıg̱* sözler (330b/10); *yaḫşı* atnı (354a/2)

a) Yabancı Asıllı Niteleme Sıfatları

iḫlāṣ kişiler (300a/1); *şāhāne* ser-pāylar (305a/13)**;** *muḫālefet-engīz* ve *ʻādāvet-āmīz* sözler (311b/10)

b) Niteleme Sıfatlarında Derecelendirme

Eşitlik Derecesi: dū-şenbih küni emīr mevr-i melaḫ *dék* leşker-i ʻaẓīm kélip (313b/14); bolup barça buġday *kibi* sīne çāk (392a/4); ḳalḳanlar olup ḳamer *kibi* şaḳḳ (317b/7)

Üstünlük Derecesi: üç miŋ atlıdın *köpraḳ* kişi (388b/12); andın *ziyāderaḳ* reʻāyā ve mihrbānlıḳ (350b/14)

3.3.1.2.3. Sayı Sıfatları

ékki ḳāżī (358a/4); *üç* kelle (359b/5); *tört* kün (301b/16); *altı* kün (335b/5)

3.3.1.2.4. Soru Sıfatları

ḳaysı cināyet (373a/1); *né* yerge (348a/4)

3.3.1.2.5. Belirsizlik Sıfatları

başḳa leşker (351b/4); Bir *néçe* ḳadem (355a/5); *ba'żı* bahādırlarını (303b/14)

3.3.1.2.6. Renk Adları

ḳara 'siyah' (317b/3)

3.3.1.2.7. Sayı Adları

a) Asıl Sayı Adları

ékki ṭaraf dın (319b/8); *tört* kişini (322a/16); *béş yüz* nökerni (331a/12); *on béş* kişi (370a/17)

b) Sıra Sayı Adları

törtlençi küni (371a/3); *ékkilençi* kéçesi (327a/17); onlançı küni (319b/7); *onlançı* yılınıŋ (346a/14)

3.3.1.3. Zarf

3.3.1.3.1. Tarz Zarfları

yād bolup Ḫˇārezm kārvānların tutdılar (300a/9); *bedreḳā bolup barıp uçaṅġa mindürüp* ḳaytġıl (302b/14); *ser-nigūn bolup* yıḳıldılar (352a/1)

3.3.1.3.2. Miktar Zarfları

tört kün turup (301b/16); *köp* érdi (315b/12); anda *bir kéçe* bolup (312b/15)

3.3.1.3.3. Soru Zarfları

ḳaçan kélseler (357a/13)

3.3.1.3.4. Yer Zarfları

ḳal‘a salıp *anda* mesken éttiler (301a/11); tīġ tartıp yögürgeni *anda* yazılġan érdi (330b/17); *andın* köçüp (337a/4); anıŋ *üstide* eṭrāfda temāşā ḳılıp olturdılar (342b/12); nökerleri bile *yanıġa* ḳoştılar (312a/7)

3.3.1.3.5. Zaman Zarfları

Ya‘ḳūb Bay’nı *burunraḳ* iberip érdiler (334a/8); *émdi* ḳaytmaḳ (335b/8); *bir kéçe* savuḳda yalanġaç ḳoydılar (308b/16); *aḳşam* yene Rus ehlige yögürdiler (301b/13)

3.3.2. Zamir

3.3.2.1. Şahıs Zamirleri

Teklik

I. Şahıs: *mén+i* (355b/3)

II. Şahıs: *sén* (302b/14)

III. Şahıs: ‘ol’ kişi zamirinin çekimli şekilleri *anda* (312b/15); *andın* (306a/416); *anı* (306a/16); *anıŋ* (302a/8).

Çokluk

I. Şahıs: *biz* (302a/8); *biz+ge* (302a/11); *biz+niŋ* (302a/12); *biz+din* (302a/14); *biz+ler+ge* (310a/6)

II. Şahıs: *siz* (306b/17); *siz+ler+ni* (307a/4); *siz+din* (307a/7)

III. Şahıs: *alar* (304b/6); *alar+nıŋ* (304b/12); *alar+ġa* (308a/6); *alar+dın* (306a/11)

3.3.2.2. İşaret Zamirleri

bu (307a/3); *bu+dur* (302a/6); *bular* (325b/16); *munda* (368a/16); *mundın* (303b/1); *munı* (303b/4); *munıŋ* (314a/11); *muŋa* (320b/16)

3.3.2.3. Soru Zamirleri

kim (302a/16); *kim+niŋ* (364a/8); *kim+ni* (356a/2); *kim+ler* (364a/16)

3.3.2.4. Dönüşlülük Zamirleri

öz (302b/12); *öz+i* (306a/2); *öz+ni* (392a/4); *öz+üm* (348b/8); öz+iŋ (367b/1)

3.3.2.5. Belirsizlik Zamirleri

barça (308a/17); *barça+sın* (316a/16); *barça+ları+ġa* (328b/9); *başḳa* (351b/4); *başḳa+nı* (373a/1); *başḳa+lar* (320b/5); *her néme* (400b/14); *her néçe* (379b/14); *kimse* (341b/13); *birev* (301b/3); *biri* (306a/17); *munça* (382a/6)

3.3.2.6. Aidiyet Zamirleri

burun+ġı (341b/5); *soŋ+ġı* (304a/14);

3.3.3. Edat

3.3.3.1. Çekim Edatları

köp müddetdin *beri* (300b/4); mundın *başḳa* (3366b/3); ḳırḳ atlı *bile* (367a/13); meşaḳḳat *birle* (383a/3); mundın bir yıl *burun* (303b/1); cihān *içre* (309a/1); iḫlāṣ *ile* (317a/17); ḳamer *kibi* (317b/6); ḥālıġa *köre* (317b/12); andın *sarı* (324a/9); mudāredin *özge* (320b/17); andın *soŋ* (321b/6); iẓhārı *üçün* (307a/15); élçi *yosunıda* (329a/8)

3.3.3.2. Bağlama Edatları

andaġ *kim* (333a/10); béliŋġa ḳayturġıl *daġı* ḳırḳ ṭılā alġıl (343b/6)

Yabancı Asıllı Bağlama Edatları

ammā (307a/10); *bā-vücūd* (316b/2); *bā-vücūdī* (393b/14); *belki* (301a/12); *bes* (302b/2); *çün* (306a/9); *eger* (301b/8); *egerçi* (322b/17); *ger* (310a/17); *hem* (300a/8); *ki* (392a/2); *meger* (357b/14); *ya'nī* (310b/2); *vaḳtī kim* (307a/10)

3.3.3.3. Benzetme Edatları

mevr-i melaḫ *dék* (313b/14); buġday *kibi* (392a/4)

3.3.3.4. Kuvvetlendirme Edatları

yene (301b/13)

Yabancı Asıllı Kuvvetlendirme Edatları

ammā (313a/2); *aṣlā* (302a/14); *hīç* 301b/15); *lā-cerem* (301a/8)

3.3.3.5. Soru Edatları

ḳaysı (306b/3); *néçe* (308a/3); *néme* (306b/6); *négü* (368b/16)

3.3.3.6. Ünleme Edatları

ey (339a/6)

3.3.4. Fiil

3.3.4.1. İsimden Fiil Yapım Ekleri

+A-: *san+a-p* (399a/5); *yıġ(ı)n+a-p* (321b/15); *til+e-r* (322b/16)

+Al-: *köp+el-ip* (316b/1)

+ġar-/+ḳar-: *baş+ḳar-a al-may* (313a/2); *ḳut+ḳar-maḳ* (302b/12)

+(X)ḳ-: *yol+u+k-up* (318b/11)

+lA-: *baġ+la-dı-lar* (307a/14); *ot+la-p* (307b/14); *rāst+la-p* (344b/7); s*u+la-dılar* (337a/12)

3.3.4.2. Fiilden Fiil Yapım Ekleri

-Ar-, -Ur-: *çıḳ-ar-dı* (344b/2); *ḳayt-ar-dı* (312b/14); *ḳayt-ur-up* (343b/3); *tég-ür-di* (332b/8); *uç-ur-up* (319b/14); *yat-ur-up* (317b/4)

-DUr-: *aç-dur-up* (377b/15); *al-dur-up* (319a/15); *çap-dur-up* (303b/3); *ḳız-dur-dılar* (320b/2)

-GAr-/-GUr-: *büt-ker-ip* (305a/15); *öt-ker-di* (303b/1); *yét-kür-diler* (313b/4)

-GUz-: *kir-güz-üp* (331b/12); *kör-güz-üp* (380b/11); *oltur-ġuz-dı* (393b/14); tur-ġuz-dı (380a/17)

-(X)l-: *aç-ıl-dı* (351b/11); *bar-ıl-ġay* (318a/10); *yaz-ıl-ıp* (385a/17); *ur-ul-dı* (378b/2); *ḳoş-ul-up* (314b/14)

-(X)n-: *al-ı-n-ġan* (356b/11); *kör-ün-di* (306b/2); *ḳo-n-up* (304b/2)

-(X)ş-: *at-ı-ş-tılar* (319b/8); *ayrıl-ı-ş-ıp* (337b/10); *kör-ü-ş-tiler* (306a/3); *sal-ı-ş-ıp* (314a/2)

-(X)t-: *ḳara-t-tılar* (377a/14); *ḳuru-t-a turġan* (376a/12); *serp-i-t-ti* (351b/11)

3.3.4.3. Fiil Kip Zaman ve Çekimi

3.3.4.3.1. Basit Kipler

3.3.4.3.1.1. Haber Kipleri

3.3.4.3.1.1.1. Geniş Zaman

fiil tabanı + (-r,-Ar,-Ur) + zamir kökenli şahıs ekleri

Teklik

I. Şahıs: *al-ur-men* (348b/10); *bar-ur-men* (339b/10); *ber-ür+men* (339b/9)

II. Şahıs: Metinde rastlanmamıştır.

III. Şahıs: *kél-ür* (302b/1); *öl-ür* (310b/1); *yiber-ür* (300a/15); *oyul-ur* (349a/12)

Çokluk

I. Şahıs: *yiber-ür-miz* (370a/4); *ayt-ur-miz* (348a/3); *ḳal-ur-miz* (372b/2)

II. Şahıs: *fārigˇ bol-ur-sız* (372b/2)

III. Şahıs: *ayt-ur+lar* (361a/12); *kél-ür+ler* (399b/16); *bar-ur+lar* (373b/2)

3.3.4.3.1.1.2. Görülen Geçmiş Zaman

fiil tabanı + (-dI, -dU) + iyelik kökenli şahıs ekleri

Teklik

I. Şahıs: *al-dı+m* (347b/2); *öltür-di+m* (308b/11)

II. Şahıs: Metinde rastlanmamıştır.

III. Şahıs: *éşit-di* (320a/11); *ḳaç-dı* (343b/9); *körün-di* (306b/2)

Çokluk

I. Şahıs: *ber-dü+k* (344b/15); *bar-du+ḳ* (317a/10); *tala-du+ḳ* (331a/6)

II. Şahıs: Metinde rastlanmamıştır.

III. Şahıs: *ḳaç-dı+lar* (321b/13); *uruş-tı+lar* (326a/16); *yiber-di+ler* (300a/5)

3.3.4.3.1.1.3. Anlatılan Geçmiş Zaman

fiil tabanı + (-mIş) + zamir kökenli şahıs ekleri

Teklik

I. Şahıs: Metinde rastlanmamıştır.

II. Şahıs: *dé-miş-sen* (354b/6)

III. Şahıs: Metinde rastlanmamıştır.

fiil tabanı + -(X)p +(dUr-Ur) + zamir Kökenli Şahıs Ekleri

Teklik

I. Şahıs: Metinde rastlanmamıştır

II. Şahıs: Metinde rastlanmamıştır.

III. Şahıs: *körün-üp+dür* (323a/6); *tégür-üp+dür* (392a/9); *yaz-ıp+dur* (356a/12)

Çokluk

I. Şahıs: Metinde rastlanmamıştır.

II. Şahıs: Metinde rastlanmamıştır.

III. Şahıs: *bas-ıp+dur+lar* (356a/4); *çıḳ-ıp+dur+lar* (301b/7); *yaz-ıp+dur+lar* (355b/15)

3.3.4.3.1.1.4. Şimdiki Zaman

fiil tabanı + (-A-y Dur) + zamir kökenli şahıs ekleri

Teklik

I. Şahıs: Metinde rastlanmamıştır.

II. Şahıs: Metinde rastlanmamıştır.

III. Şahıs: *kél-e+dür* (316b/5); *körün-e-dür* (399b/17)

Çokluk

I. Şahıs: *éşit-e+dür+miz* (300b/4)

II. Şahıs: Metinde rastlanmamıştır.

III. Şahıs: *kél-e-dür+ler* (316b/2); *ayt-a+dur+lar* (370b/6)

3.3.4.3.1.1.5. Gelecek Zaman

fiil tabanı + (-gAy; -ġay) + zamir kökenli şahıs ekleri

Teklik

I. Şahıs: Metinde rastlanmamıştır.

II. Şahıs: Metinde rastlanmamıştır.

III. Şahıs: *al-ġay* (395a/5); *tap-ġay* (384b/17); *yiber-gey* (300a/7)

Çokluk

I. Şahıs: *tart-ġay+mız* (333a/15); *tile-gey+miz* (400b/13)

II. Şahıs: Metinde rastlanmamıştır.

III. Şahıs: *kéltür-gey+ler* (305a/4); *kirgüz-gey+*ler (391b/2)

fiil tabanı + (-gU)+iyelik ekleri (+dur)

Teklik

I. Şahıs: Metinde rastlanmamıştır.

II. Şahıs: Metinde rastlanmamıştır.

III. Şahıs: *ber-gü* (384a/13); *bitil-gü* (302b/4)

Çokluk

I..Şahıs: Metinde rastlanmamıştır.

II. Şahıs: Metinde rastlanmamıştır.

III. Şahıs: *kél-gü+si+dür+ler* (301b/7)

3.3.4.3.1.2. Dilek Kipleri

3.3.4.3.1.2.1. Emir Kipi

Teklik

I. Şahıs (-AyIm/-AyIn): *öl-eyin* (397a/17)

II. Şahıs (-gIl; -O): *ayt-ġıl!* (356b/12); *ḳayt-ġıl!* (302b/15); *kéltür-gil!* (329b/6); *min-gil!* (346b/10); *két!* (374a/5); *yiber!* (365b/5); *ayt!* (370a/3)

III. Şahıs (-sUn): *két-sün!* (357b/17); *yétüş-sün!* (385a/16);

Çokluk

I. Şahıs (-AlI(ŋ)): *bar-alı!* (350b/7); *ḳayt-alı!* (351b/13); *sal-alı!* (362b/11)

II. Şahıs (-Iŋ/-Iŋlar): *öltür-üŋ!* (354b/8); *yat-ıŋ!* (355b/4); *yiber-iŋler!* (365a/13); *yörü-ŋ!* (350b/7)

III. Şahıs (-sUnlAr): *köter-sünler!* (354b/15*); oltur-sunlar!* (355b/17); *sal-sunlar!* (354b/11)

3.3.4.3.1.2.2. Dilek-İstek Kipi

3.3.4.3.1.2.3. Şart Kipi

fiil tabanı +(-sA)+ iyelik kökenli şahıs ekleri

Teklik

I. Şahıs: *dé-se+m* (330a/7); *kör-se+m* (373b/13); *öl-se+m* (397a/16)

II. Şahıs: *ber-se+ŋ* (367a/5); *iber-se+ŋ* (400b/16); *yörü-se+ŋ* (373a/3)

III. Şahıs: *iç-se* (310a/17); *tile-se* (348a/2); *tüş-se* (348a/1)

Çokluk

I. Şahıs: *köç-se+k* (399b/7); *yögür-se+k* (301b/8); *bar-sa+ḳ* (385a/7); *oltur-sa+ḳ* (340b/8)

II. Şahıs: *al-sa+ŋız* (339a/9); *bar-sa+ŋız* (348a/4); *kél-se+ŋiz* (351a/6); *kéltür-se+ŋiz* (366a/10)

III. Şahıs: *çıḳ-sa+lar* (324b/6); *ḳayt-sa+lar* (360a/14); *tur-sa+lar* (369b/6); *yögür-se+ler* (322b/17)

3.3.4.3.1.2.4. Gereklilik Kipi

Metinde gereklilik kipi *kerek* ve *lāzım* sözleriyle karşılanmış sadece üçüncü teklik çekimi örneklenmiştir: *kerek+dür* (307a/4); *lāzım+dur* (400b/12).

3.3.4.3.2. Birleşik Kipler

Birleşik çekimli fiiller *ér-, é-* yardımcı fiilinin görülen geçmiş zaman, anlatılan geçmiş zaman veya şart çekimlerinin basit çekimli kiplere getirilmesiyle kurulmuştur. *Şecere-i Harezmşâhî* metninde kullanılan birleşik çekim örnekleri şunlardır:

3.3.4.3.2.1. Hikâye

3.3.4.3.2.1.1. Geniş Zamanın Hikâyesi

Geniş zamanın hikayesi, geniş zamanlı fiil gövdelerine *-e(r)di* ve iyelik kökenli kişi zamirleri getirilerek oluşturulur.

Teklik

I. Şahıs: *ber-ür ér-di+m* (372a/17)

II. Şahıs: Metinde rastlanmamıştır.

III. Şahıs: *beril-ür ér-di* (372b/7); *kéltür-ür érdi* (373a/9); *kirgüz-ür érdi* (381b/13); *uruş-ur érdi* (390b/7)

Çokluk

I. Şahıs: Metinde rastlanmamıştır.

II. Şahıs: Metinde rastlanmamıştır.

III. Şahıs: *al-ur érdi+ler* (309a/15); *ḳızdur-ur érdiler* (317a/2); *ötker-ür érdiler* (317a/2)

3.3.4.3.2.1.2. Anlatılan Geçmiş Zamanın Hikâyesi

Metinde yalnızca teklik III. Şahıs ve çokluk III. Şahıs örneklerine rastlanmıştır.

Teklik III. Şahıs (-(X)p ér-dI): *tégür-üp ér-di* (345a/17); *ḳoy-up ér-di* (356b/11); *oltur-up ér-di* (334a/10)

Çokluk III. Şahıs (-(X)p ér-dIlAr): *öldür-üp érdi+ler* (362a/14); *oltur-up ér-di+ler* (315a/1); *tapşur-up ér-di+ler* (324b/17)

3.3.4.3.2.2. Rivayet

3.3.4.3.2.2.1. Geniş Zamanın Rivâyeti

Metinde yalnızca teklik III. Şahıs ve çokluk III. Şahıs örneklerine rastlanmıştır.

Teklik III. Şahıs: *bar-ur ér-miş* (361a/17); *kél-ür ér-miş* (343b/13)

Çokluk III. Şahıs: ét-er ér-miş+ler (300b/5)

3.3.4.4. Bildirme

3.3.4.4.1. Olumlu Bildirmeler

a) Geniş Zaman

Teklik

I. Şahıs: *toġma+dur+men* (354b/7)

II. Şahıs: Metinde rastlanmamıştır.

III. Şahıs: *at+dur* (355b/2); *atmaḳçı+dur* (355a/16); *ḳırḳ+dur* (375b/1); *memlū+dur* (301b/5); *pād-şāh+dur* (302a/7)

Çokluk

I. Şahıs: *muntaẓır+dur+miz* (356a/14)

II. Şahıs: *pād-şāh+dur+siz* (354b/7)

III. Şahıs: *aralaş+durlar* (361a/12); *ḳadīm'ül-ḫiẕmet-kār+durlar* (361a/11)

b) Görülen Geçmiş Zaman

Metinde yalnızca teklik III. Şahıs ve çokluk III. Şahıs örneklerine rastlanmıştır.

Teklik

I. Şahıs: *hem-rāh ér-di+m* (314b/12); *ḫiẕmetleride ér-di+m* (317a/6)

II. Şahıs: Metinde rastlanmamıştır.

III. Şahıs: *bu ér-di* (300a/16); *savuḳ ér-di* (301b/14); *araba ér-di* (310a/2); *kārvānı ér-di* (331a/5); *yoḳ ér-di* (389a/11)

Çokluk

I. Şahıs: Metinde rastlanmamıştır.

II. Şahıs: *ḫiẕmet-kārımız ér-di+ŋizler* (307a/1)

III. Şahıs: *muḫlis ve mu'teḳīd ér-diler* (310b/13); *muntaẓır ér-diler* (325b/16); *ser-gerdesi ér-diler* (327a/1); *müşevveş-i ḫāṭır ér-diler* (333a/11); *āzürde-ḫāṭır ér-diler* (351a/16)

3.3.4.5. Zarf Fiiller

-A: *başḳar-a al-ma-dı* (313a/2); *ḳal-a ber-diler* (344a/10); *ḳurut-a tur-ġan* (376a/12); *tur-a al-may* (366b/16)

-gAç: *naẓar ḳıl-ġaç* (396a/16)

-(X)p, -bAn, -IbAn: *çap-ıp* (313b/2); *saç-ıp* (394a/10); *taş-ıp* (339b/13); *ḳaytar-up* (343b/3); *ol-ban* (317b/6); *yet-ben* (317b/4); *çék-iben* (317b/5); *yıḳ-ıban* (317b/5); *yörü-ben* (317b/7)

-mAy: *atlan-may* (322b/15); *baḳ-may* (325b/9); çıḳ-may (314a/1); *ḳal-may* (333a/14); *sal-may* (317b/7); *yara-may* (325a/9)

-gAndA: *ḫaṭṭlaş-ġanda* (302a/15); *sora-ġanda* (331a/5); *ur-ġanda* (379a/10); *köç-kende* (384a/8); *yet-kende* (306a/3)

-gUnçA: *kél-günçe* (370b/16); *kir-günçe* (322b/12); *bar-ġunça* (315b/7)

-mAgUnçA: *al-maġunça* (340b/4); *kör-megünçe* (358a/1); *yiber-megünçe* (301a/10)

-mAsdIn (burun): *ber-mesdin burun* (353a/16); *kél-mesdin burun* (363a/8)

3.3.4.6. İsim Fiiller

-mA: *aç-ma* (379b/13)

-mAk: *bil-dür-mek* (306b/9); *çek-mek* (306b/2); *dé-mek+ke* (353a/9); *ét-mek* (300a/4); *baġ+la-maḳ* (397a/1); *çıḳ-maḳ* (321b/12); *ḳaz-dur-maḳ+ġa* (303a/8)

-Iş: *bar-ış* (310a/6); *yaġ-ış* (349a/9); *kél-iş+i* (310a/6)

3.3.4.7. Sıfat Fiiller

-Gan: *öt-ken* (336b/5); *tüş-ken* (366b/5); *iber-gen* (354b/2); *kör-gen* (374b/9); *alın-ġan* (356b/11); *yan-ġan* (333a/1); *ḳoy-ġan* (326a/16)

-GU: *ét-kü* (360a/7); *yet-kü+si+dür* (300b/7); *kél-gü* (320a/9); *ol-ġu+sı* (309a/2); *sal-ġu+sı* (325b/9)

-Ar, -Ur: *kör-er* (308b/12)

3.3.5. Olumsuz Fiil Çekimi

3.3.5.1. Basit Olumsuz Kipler

3.3.5.1.1. Geniş Zaman

Geniş zamanın olumsuzu fiil tabanlarına *-mAs-* ekinin getirilmesiyle yapılır.

Teklik

I. Şahıs: *al-mas+men* (360a/6); *ḳayt-mas+men* (358a/8); *két-mes+men* (358a/1)

II. Şahıs: Metinde rastlanmamıştır.

III. Şahıs: Metinde rastlanmamıştır.

Çokluk

I. Şahıs: *yaraş-mas+mız* (371b/16); *kör-mes+miz* (371a/16)

II. Şahıs: *kör-mes+siz* (358a/2)

III. Şahıs: Metinde rastlanmamıştır.

3.3.5.1.1.2. Görülen Geçmiş Zaman

Görülen geçmiş zamanın olumsuzu fiil tabanlarına *-mA-* olumsuzluk ekinin getirilmesiyle yapılır. Metinde yalnızca teklik III. Şahıs ve çokluk III. Şahıs örneklerine rastlanmıştır.

Teklik III. Şahıs: *atlan-ma-dı* (374b/2); *bar-ma-dı* (385b/2); *dé-me-di* (306b/6); *öt-me-di* (349a/13); *yıber-me-di* (363a/5)

Çokluk III. Şahıs: *çıḳ-ma-dı+lar* (335b/4); *ḳoy-ma-dı+lar* (377b/1); *kél-me-di+ler* (358b/9); *köç-me-di+ler* (314b/17)

3.3.5.1.1.3. Gelecek Zaman

Gelecek zamanın olumsuz çekimi fiil tabanına –mA- olumsuzluk ekinin getirilmesiyle yapılır.

ber-me-gey+men (400b/5); *yet-me-gey* (380b/10); *yıber-me-gey (*301a/10); *bol-ma-ġay+lar* (361a/15)

3.3.5.2. Dilek Kipleri

3.3.5.2.1. Şart Kipi

Şart kipinin olumsuzu fiil gövdelerine *-mA-* olumsuzluk ekinin getirilmesiyle yapılır. Metinde yalnızca teklik II. Şahıs ve çokluk II. ve III. Şahıs örneklerine rastlanmıştır.

öl-me-se+ŋ (357b/1); *tut-ma-sa+ŋ* (367a/7); *bar-ma-sa+ŋız* (373a/17); *ber-me-se+ŋiz* (347b/13); *yaḳ-ma-sa+lar* (360a/15)

3.3.5.2.2. Emir Kipi

Emir kipinin olumsuzu fiil gövdelerine *-mA-* olumsuzluk ekinin getirilmesiyle oluşturulmaktadır. Metinde yalnızca teklik III. Şahıs ve çokluk III. Şahıs örneklerine rastlanmıştır.

ḳal-ma-sun! (375a/16); *kél-me-sün!* (356b/10); *kırgüz-me-sünler!* (355b/17); *ḳorḳ-ma-sun+lar!* (356b/12)

3.3.6. Birleşik Fiiller

3.3.6.1. İki Fiilden Yapılan Birleşik Fiiller

3.3.6.1.1. Süreklilik Fiilleri

Sürerlilik fiili *tur-* yardımcı fiiliyle yapılmıştır *ḳurut-a tur-ġan* (376a/12); *kél-e tur-ġan* (308b/6)

3.3.6.1.2. Yeterlilik Fiileri

Yeterlilik fiili *al-* yardımcı fiiliyle yapılmıştır *kél-e al-may* (386b/1); *kir-e al-may* (376b/11); *oltur-a al-may* (368a/5); *tīġ ur-a al-ma-dı* (355a/5)

3.3.6.1.3. Tezlik Fiileri

Tezlik fiili *ber-/bér-* yardımcı fiiliyle yapılmıştır *cem‘ bol-a ber-diler* (369a/9); *bī-żābıṭa bol-a ber-diler* (386a/3); *kél-e ber-gil!* (337a/9); *öt-e ber-diler* (351b/3)

3.3.6.1.4. İsim+Yardımcı Fiilden Oluşan Birleşik Fiiller

iş ét-e al- (325b/14); *fārīġ bol-* (302a/12); *ziyāderaḳ ér-* (374a/13); *żiyāfet ét-* (309b/14); *ẓulm éyle-* (325b/9); *ḳātil ol-* (310b/1); *ḳatl ḳıl-* (361b/16); *amān tur-* (333a/14); *cevāb bér-* (353a/16)

3.3.7. Yardımcı Filler

Metinde *al-; bol-; ér-; ét-; éyle-; ol-; ḳıl-; tur-; ber-; bér-* yardımcı fiilleri kullanılmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. DİZİN-SÖZLÜK

4.1. GENEL DİZİN

A/Ā

āb < *Far.* Su

ā. u aş üçün 354a/7

ā. aş ber- 303a/15

ābād < *Far.* Bayındır, mamur

ā. ét- 332b/13, 340a/13, 389b/12

ā. étdür- 330a/2

ābādān < *Far.* Bayındır, mamur

ā. ét- 330a/10

‘aceb < *Ar.* Acaba; ilginç, tuhaf

‘a. 317b/3, 330a/7, 336a/13

‘a.+dür 372b/16

‘a. bol- 362b/11

acı Acı, dert

a.+dan 310b/1

‘acīb < *Ar.* tuhaf, şaşılacak şey

‘a.+i bile 334a/10

‘āciz < Ar. Çaresiz

‘ā. bol- 367a/5

‘acz < *Ar.* Acizlik, çaresizlik

‘a. 384b/16

‘a.-ı ḫiẕmet-kārımız ér- 307a/1

‘a.+da 395b/17

aç- Açmak

a.-dı 377b/9

a.-dılar 346a/9

a.-ıp 330b/1, 355b/15, 356a/12, 362a/4, 375b/12, 377a/11, 396a/16, 400b/6

a.-ıp (ḳuçaḳın a.) 374b/9

a.-ıp (til a.) 333a/16

aç Aç, karnı tok olmayan

a. ét- 337b/12

açdur- Açtırmak

a.-up 377b/15

açıl- Açılmak

a.-dı 351b/11, 396b/13

açlıġ Açlık → **açlıḳ**

a. 392a/9

açlıḳ Açlık → **açlıġ**

a.+dın 391b/17

açmaḳ Açmak

a. (mürüvvet éşikin a.) 379b/13

a.+ġa 377a/16

açturmaḳ Açtırmak

a.+ġa 377a/17

açuḳ Açık

a. 398b/4

a. bol- 357a/13

a‘dā’ < *Ar.* Düşmanlar

a. 316a/13, 317a/10, 319b/10, 319b/12, 320a/16, 320a/17, 320b/6, 323a/16, 335a/9

a.-yı devlet 319a/14

a.-yı devletke 323a/10

a.-yı devletdin 317b/13

a.+nı 317b/4

‘adālet < *Ar.* Hakka uyma, haktanırlık

‘a.+ġa 310b/7

adam < *Ar.* Adam; görevli

a. 342b/10, 345a/8, 388a/9

a.+nı 387b/14, 395a/7

a.+lar 344a/10, 344b/6, 345a/2

a.+larıġa 305a/13

a.+larıdın 375a/1

adaş- Kaybolmak, yolu şaşırmak

a.-ıp 317b/17, 324a/1, 344b/2

‘adāvet < *Ar.* Düşmanlık

‘a. 366a/16

‘a.+i 307a/15

‘a.+iġa 307a/14

‘ādāvet-āmīz < *Ar.+Far.* Düşmalık karışmış

‘ā. 311b/10

‘adāvet-nümā < *Ar.+Far.* Düşmanlık gösterme

‘a. 311b/14

‘aded < *Ar.* Sayı

‘a.+in 364a/8

‘a.+ni 377a/7

‘a.+de 311a/14, 324b/15

‘a.+de (tārīḫ-i a.) 364a/6, 375a/17

‘a.+ini 375b/1

‘ādet < *Ar.* Usül

‘ā.+lerin 379b/4

‘ādil < *Ar.* Adaletli, dürüst

‘ā. 364a/11

‘adl < *Ar.* Adalet

‘a.+ġa 328b/6

‘adl-dār < *Ar.+Far.* Adalet sahibi

‘a.+ġa 328b/6

‘a.+ıġa 353b/3

‘adn < *Ar.* Cennet

‘a. (cennāt-ı) 396a/17

‘adüvv < *Ar.* Düşman

‘a. 317b/1, 317b/6

‘a.+ġa 317b/5

āfāḳ < *Ar.* Ufuklar

ā.-ı ṭal‘atıdın 364b/3

āf-tāb < *Far.* Güneş

ā. 307b/3, 310b/3, 321a/16, 324a/6, 327a/14, 327b/9, 378a/12, 382b/6, 396a/2

‘afv < *Ar.* Af

‘a. 385a/10

‘a. ét- 358b/3, 361a/15, 370b/11, 379b/2, 385a/5, 386a/4, 391a/7,397b/2, 399a/7, 400b/15

‘a. étil- 381b/17, 381b/8, 385a/17

‘a. étül- 395b/2

afyūn < *Ar.* < *Yun.* Donmuş haşhaş sütü, afyon

a.+nı 354b/6

aġa < *Moğ.* Ağabey → **aḳa, aka**

a. 376a/9

a.+ŋnıŋ 331b/13

a.+sını 362b/3

āgāh < *Far.* Bilgili, haberdar

ā. bol- 300a/3, 300b/10, 300b/17, 300b/3, 302a/16, 307a/7, 316a/16, 322a/13, 326b/8, 330b/2, 330b/16, 337b/2, 339b/4, 339b/11, 331a/11, 340b/4, 347b/10, 347b/5, 367a/12, 386a/11, 386b/15, 393a/15, 394a/17

ā. ḳıl- 373a/7

āgāhlıġ < *Far.+T.* Haberdar olma → **āgāhlıḳ**

ā. tap- 382b/11

āgāhlıḳ < *Far.+T.* Haberdar olma → **āgāhlıġ**

ā. 366a/1, 382a/16

ā. tap- 356a/5

āġāz < *Far.* Başlama

ā. ét- 321b/13

aġır Ağır, değerli

a. 308b/3, 316a/3, 322b/4, 327a/12, 328a/15, 359b/6, 385b/3, 399a/16

a. bolup érdi 391b/15

aġ(ı)z Ağız

a.+ın 343a/16

a.+ıġa 354b/10

āh Ah, eyvah

ā. 325b/8

ahālī < *Ar.* Halk, ahali; aileler

a. 302a/17, 365b/1, 366b/16

a.+ni 324b/1

a.+si 335a/14, 363a/4

a.+siniŋ 304a/13, 349a/3

a.+sin 367b/16

a.+sidin 369a/1

a.+miz 371a/9

a.+lerin 324b/5, 366a/3

a.+leri 340b/3

a.+leriġa 365a/6

aḫbāb < *Ar.* Dostlar

a.-ı murād 317b/8

‘ahd < *Ar.* Ahd, yemin; antlaşma

‘a.-ı müşeyyed 323b/9

‘a. étip ér- 333a/13

‘a.+ın 303b/2, 324a/3

‘a.+ıdın 324a/12

‘ahd-nāme < *Ar.* Sözleşme metni

‘a. 392a/12

āheste < *Far.* Yavaş, ağır

ā. 373a/5

ā. (āheste a.) 346b/3

āhestelik < *Far.+T.* Yavaşlık

ā. bile 353b/6

āḫir < *Ar.* Son; sonunda

ā. 309b/5, 327a/9, 333a/7, 334b/15, 335a/11, 335a/14, 350b/16, 366b/10, 367b/10, 377b/14, 380a/13, 381a/14, 381b/16, 382b/15, 384b/15, 388a/8

ā.+i 318a/16, 353a/4

ā.+ide 307b/7, 316a/6, 321a/11, 352b/9, 355b/15, 364b/1, 377b/2, 391b/13, 396b/8, 398b/7

ā.+i érdi 309b/13

aḥkām < *Ar.* Hükümler

a. 311a/16

aḫşām < *Ar.* Emir altında bulunanlar, maiyetler

a. 305a/7

aḫtar- Araştırmak

a.-urlar mu? 354b/9

aḥvāl < *Ar.* Haller, durumlar

a.-ı ḫarāb bile 344a/11, 345a/5

a.-ı ḫarāb birlen 367a/2

a.+ınıŋ 305b/17

a.+ıdın 337b/2, 379a/15

a.+ıdın (re'āyā-yı a.) 306b/12

a.+ıŋızdın 307a/1

a.+ları 400a/12

a.+ların 365b/15

aḫz < *Ar.* Kabul etme

a.+ıġa 379a/1

ā'id < *Ar.* Ait, ilişkin

ā. bol- 344a/13

aḳ- Akmak

a.-ıp 376a/15

aḳa Ağabey, efendi → **aka, aġa**

a. 327b/9, 328a/17, 332a/13, 333a/11, 335a/2, 335b/16, 336a/6, 336b/10, 336b/3, 338b/4, 340a/11, 340a/4, 341b/1, 341b/11, 341b/9, 342a/12, 342b/5, 344b/16, 345a/4, 345b/1, 345b/3, 346a/17, 346b/14, 348b/5, 351a/9, 361a/1, 362b/11, 390a/2, 395b/5

a.+sınıŋ 394b/9

a.+sıġa 311a/2, 382b/1

a.+mızınıŋ 315b/15

a.+mızge 373b/8

a.+ları 316a/3, 378b/16

a.+ları bile bolur érdiler 377b/6

aka Ağabey, efendi → **aḳa, aġa**

a.+m 355b/1

a.+mġa 355b/1

a.+mız 374b/2

a.+mızınıŋ 355a/6

a.+mızını 355a/13

a.+mızġa 356b/12

'āḳıbet < *Ar.* Son, sonunda

'ā. 325b/9, 375b/3

aḳ-öyli Keçeli ev → **aḳ-öylük**

a. 307a/17, 310a/10, 347a/3

a.+lerin 310a/11

aḳ-öylüg Keçeli ev → **aḳ-öyli**

a. ét- 395a/7

a.+lerim 347b/1

a.+lerimni 348b/9

aḳrabā < *Ar.* Akraba

a. 326b/8

a.+sıdın 307a/13

a.+ları birle 393b/6

a.+ların 394b/7

‘akreb < *Ar.* Akrep burcu

‘a.+niŋ 303b/15

‘aksī < *Ar.* Ters, zıt

‘a. bol- 382a/5

aḳşam Akşam

a. 301b/13, 320a/12, 327a/3, 371a/7, 374a/17

a. bol-371b/4

a.+da 315a/4, 327a/5, 363a/5, 389b/3

a.+ı 321a/17, 321b/2, 325b/13

a.+ı érdi 303a/12, 327b/1

aḳvam < *Ar.* Kavimler, milletler

a. bol- 337b/7

aḳżā’l-ḳużżāt < *Ar.* Kadıların kadısı

a. 357b/11

al- Almak; (yardımcı fiil)

a.-ur-men 348b/10

a.-ur 302a/10

a.-dım 347b/2, 347b/8, 347b/9

a.-dı 343b/3, 356a/9

a.-dı (zekāt a.) 347b/8

a.-dılar 301b/13, 316a/6, 319a/9, 322b/13, 324b/5, 331a/13, 341b/13, 343a/4, 348b/14, 359b/1, 386a/9, 387a/11

a.-ġay 395a/5

a.-ġay-siz 339a/8

a.-ġaylar 371b/6, 388b/12

a.-ġaylar (zekāt a.) 305b/8

a.-ġu dék (muḳābil bola a.) 302a/8

a.-ġıl! 343b/6, 360a/4

a.-ıŋ! 339a/8

a.-saḳ (tapa a.) 300b/17

a.-saŋız 339a/9

a.-ıp 300a/6, 302a/6, 305b/8, 306b/9, 307a/10, 307a/8, 307b/14, 308b/16, 308b/6, 308b/9, 309a/10, 309b/3, 315a/15, 315a/16, 315a/4, 315a/6, 315b/12, 315b/15, 315b/2, 317b/5, 318b/8, 320a/3, 320b/15, 320b/16, 321a/11, 324b/3, 325a/12, 325b/14, 326b/17, 328a/17, 329b/11, 329b/14, 329b/17, 329b/5, 332b/9, 333b/4, 335a/10, 335a/7, 335b/16, 336b/16, 336b/8, 336b/9, 337a/9, 338a/6,

338b/10, 338b/16, 339a/4, 339a/5, 339a/9, 339b/2, 339b/9, 340a/1, 341a/15, 341b/4, 343a/9, 343b/1, 343b/6, 344a/6, 348a/7, 349a/6, 350b/12, 351a/9, 352a/13, 353a/8, 354a/11, 354b/5, 355a/14, 355b/11, 355b/6, 355b/7, 355b/9, 357a/9, 357b/3, 357b/8, 359a/13, 359b/6, 359b/9, 360a/2, 360b/1, 361a/5, 362a/7, 362b/5, 365a/17, 365a/7, 366a/10, 366b/2, 368a/4, 368a/7, 368b/16, 368b/6, 369a/13, 369a/2, 370a/14, 370a/17, 370a/2, 370a/3, 370b/4, 372a/15, 372b/2, 372b/8, 373a/12, 373a/14, 373b/2, 376a/12, 378a/1, 378a/4, 380a/16, 382b/10, 382b/13, 383a/15, 383a/17, 383a/9, 385b/1, 386a/8, 390b/8, 392a/11, 392a/13, 393a/17, 393b/4, 395a/3, 395b/10, 396b/14, 397b/13, 397b/17, 398a/6, 398b/16, 399b/5, 400a/1, 400a/17

a.-ıp (başın a.) 387a/13, 388a/10

a.-ıp (kelle a.) 326a/3, 350b/9, 359b/5

a.-ıp (ruḫṣat a.) 314b/13, 335a/16, 372a/1, 384b/9

a.-ıp (ruḫṣatın a.) 391a/9

a.-ıp bolmas 337b/12

a.-ıp érdiler 389b/16

a.-ġan 347b/8, 350b/10, 366b/1, 386b/10, 398a/4

a.-ġan bolup 394b/17

a.-ġanlar 358b/7

a.-ġanların 358b/8

a.-ġandın soŋ 323a/2

a.-ur érdi 309a/15, 309a/17

a.-ur érdiler 365b/11, 376a/6

a.-madı (başḳara a.) 313a/2, 382a/12

a.-madı (päydär bola a.) 314a/3

a.-madı (peydā ḳıla a.) 352b/15

a.-madı (tapa a.) 320b/17

a.-madı (tīġ ura a.) 355a/5

a.-madı (‘ilāc éte a.) 320b/16

a.-maduḳ (ḫaber ala a.) 307a/2

a.-madılar (başara a.) 333a/1

a.-madılar (başḳara a.) 377b/14

a.-madılar (dāstān éte a.) 382a/10

a.-madılar (ḥamle ḳıla a.) 308b/11

a.-madılar (kéle a.) 309b/8

a.-maġay (müte‘arrız bola a.) 302a/11

a.-maġan 341b/12

a.-maġan bolġay 345b/8

a.-maġunça 340b/4

a.-mas-men 360a/6

a.-mas-sén (ẖānlıḳ éte a.) 357b/1

a.-mas-miz (mutaṣaddī bola a.) 366a/11

a.-mas-siz (ala a.) 339a/7

a.-may (iş éte a.)325b/14, 326b/16

a.-may 391b/16

a.-may (başara a.) 333a/7, 384b/15

a.-may (başḳara a.) 301b/15

a.-may (buyura a.) 333a/8

a.-may (ḳava a.) 398a/5

a.-may (kéle a.) 386b/1, 391b/5

a.-may (kéltür a.) 322a/4

a.-may (kéltüre a.) 307a/11, 309b/7, 314b/3

a.-may (kire a.) 376b/11

a.-may (oltura a.) 368a/5

a.-may (ruẖṣat a.) 398a/14

a.-may (taḥammül éte a.)317a/11

a.-may (ṭāḳat kéltüre a.) 339a/2, 349a/17

a.-may (tapa a.) 310b/1, 363b/1, 381b/15, 393b/3

a.-may (tura a.) 366b/16, 369b/7

a.-may (yete a.) 324a/1

ala Alaca

a. 341b/11

‘alā < *Ar.* En yüce

‘ā. 352a/15

‘alālā < *Ar.* Kargaşa, gürültü

‘a.+sın 311a/7

‘a.+ları (şūr u a.) 328a/5

alaman Evsiz, ailesiz

a. 308a/2, 336b/14, 341a/8, 369a/12

a. bile 332b/3

a.+ġa (fevc-i a.) 398a/1

a.+nıŋ 325a/8, 335a/14

a.+nı 324b/10, 335b/16, 345a/7, 380b/14

a.+ġa 301a/2, 303b/4, 303b/6, 342b/15, 354b/15, 359a/12

a.+dın 335a/15, 339b/12

a.+ı 337a/14

a.+ıġa 301a/11

‘alāniye < *Ar.* Açıkça

‘a. 380a/13

alar Onlar

a. 300b/9, 301a/10, 302b/9, 304b/6, 304b/7, 305b/8, 310a/12, 311b/3, 312b/3, 318b/11, 319a/6, 319b/11, 320a/15, 321a/3, 322a/14, 322a/15, 322a/2, 322b/9, 323a/14, 323b/12, 325a/15, 325a/8, 326a/12, 328b/15, 331a/5, 334b/2, 334b/3, 337a/7, 347b/1, 348b/17, 349a/3, 350b/10, 351b/8, 351b/9, 353b/12, 364b/15, 365b/10, 366a/3, 370b/12, 376b/1, 377a/14, 380a/8, 380b/15, 382b/1, 386a/8, 388a/11, 389a/4, 390b/1, 390b/11, 390b/2, 391a/15, 391b/2, 394b/17, 395a/12, 396a/17, 400a/12, 400b/17

a. bile 301b/9, 316b/2, 329a/15, 333a/12

a. birle 345a/16, 397a/14

a.+nıŋ 304b/12, 304b/13, 305b/1, 306b/14, 307a/16, 308a/7, 308b/10, 309a/6, 313a/3, 314a/16, 318a/8, 319b/14, 319b/9, 320a/14, 322a/14, 323a/14, 324a/1, 325a/10, 325b/16, 350b/5, 358a/4, 358a/8, 363b/12, 365a/4, 365b/4, 370b/10, 379a/5, 379b/4, 380a/9, 381a/7, 382a/10, 383a/3, 383a/5, 383b/9, 384b/4, 384b/5, 386a/5, 387a/1, 387a/15, 387a/8, 387b/10, 388a/6, 388b/16, 388b/6, 389a/12, 392a/13, 398a/2, 398a/3, 399a/5, 399a/6, 400a/3, 400b/12, 400b/15

a.+nı 303b/5, 305a/4, 305a/8, 312b/2, 314a/17, 314b/16, 316a/11, 316a/14, 325a/7, 331b/9, 335b/4, 350a/6, 363a/5, 368b/3, 370a/5, 370b/10, 370b/3, 371a/13, 377a/11, 377b/15, 380a/6, 382a/10, 382b/2, 386b/1, 386b/12, 391a/12, 391b/6, 392b/14, 394a/4, 398a/17, 398a/5

a.+ġa 302a/1, 306a/10, 308a/6, 309b/12, 311b/11, 313a/12, 314b/14, 315a/1, 319a/9, 321a/5, 323b/11, 323b/8, 336a/3, 348a/16, 350a/1, 351b/10, 356b/13, 358b/10, 365b/5, 365b/9, 368b/10, 370a/13, 371a/3, 371a/6, 371a/7, 371b/8, 377a/17, 377b/15,

381a/8, 381b/1, 381b/2, 383b/1, 383b/17, 383b/8, 387b/15, 388a/7, 389a/13, 390b/1, 390b/3, 391a/16, 394a/9, 397b/10, 400a/6, 400b/13, 400b/16

a.+dın 306a/11, 307a/17, 320a/2, 322a/15, 323a/17, 331b/6, 333a/11, 333a/15, 333a/9, 351b/8, 391b/4, 397b/12

ālāt < *Ar.* Aletler, araçlar

ā.+larnı (ḳand-ı a.) 390a/8

ald Ön, ön kısım

a.+ıġa 301b/9, 313a/14, 323b/10, 346b/9, 359b/6, 363a/10, 377a/11

a.+ıge 329a/6, 370a/5, 370b/9, 394b/4

a.+ıda 314a/13, 331b/12, 333b/7, 335b/14, 346a/8, 355b/12, 357b/8, 360a/3, 372a/16

a.+ıdın 351b/3

a.+ıdaġı 357b/3

a.+ıŋızge 370b/15

aldur- Aldırmak

a.-up 319a/15, 332b/7, 393b/16

‘ālem < *Ar.* Dünya, evren

‘ā.-i beḳā boldılar (raḥīl-i a.) 310b/4, 311a/1

‘ā.-i beḳā boldılar (terk-i a.) 303a/8

‘ā.-i fānīġa 325b/4

‘ā.+ġa 395b/4, 396a/10

‘ā.+iġa 327b/1, 327b/8, 385b/4

‘alem < *Ar.* Bayrak

‘a.+ler 366b/6

‘a.+niŋ (ṭabl-ı ‘a.) 335a/6

‘a.+niŋ (tūġ u ‘a.) 335b/17

a‘lem < *Ar.* En iyi bilen

a. 358a/6

‘ālem-penāh < *Ar.+Far.* Tüm âlemin sığınacağı

‘ā. (şāh-ı ‘ā.) 333a/16

‘ā.+larıdın (dergāh-ı ‘ā.) 385a/4

‘ā.+nıŋ (şāh-ı ‘ā.) 339b/4

alıl- Alınmak

a.-dı 305a/2

alın- Alınmak

a.-ġan 356b/11

‘ālī < *Ar.* Yüce, ulu; değerli

‘ā. (emr-i ‘ā.)315b/14, 332b/3, 373a/8, 377b/12, 378a/3, 389a/1

‘ā. bile (emr-i ‘ā.) 308b/3, 309a/12, 309a/6, 319a/6, 320a/4, 320a/6, 337b/5, 377b/17, 383b/3, 384b/11, 390a/10, 392b/15, 393b/4, 395a/16, 397b/6, 398b/10, 398b/12, 399a/13

‘ā. birle (emr-i ‘ā.) 395a/3

‘ā.+dür (emr-i ‘ā.) 366a/6

‘ā.+ler bile (emr-i ‘ā.) 321b/14

‘ā.+leri bile (emr-i ‘ā.) 316a/3, 322a/5

‘ā.+de (meclīs-i ‘ā.) 390a/3

‘ā.-i muḳābil 319b/8

‘ā.+niŋ (bārgāh-ı ‘ā.) 385a/13

‘ā.+ġa (bārgāh-ı ‘ā.) 353b/1, 385a/2

‘ā.+ġa (dergāh-ı ‘ā.) 397a/11

‘ā.+leri (fermān-ı ‘ā.) 356a/12

‘ālī-mekān < *Ar.* Yüce mekanlı

‘ā. 316b/10

‘ālī-şān < *Ar.* Şanı yüce

‘ā. 380a/9

all Ön

a.+ıda 308b/17, 309a/1

allāhu te‘ālā < *Ar.* Yüce Allah

a. 303a/6

almaḳ Almak

a. 348a/8

a. birle 371b/7

a. üçün 379a/15, 386a/9, 392b/17

a.+nı 302a/5, 333a/9

a.+ġa 313b/8, 321b/15, 352b/15, 353b/16

a.+dın 386a/8

altı Altı

a. 313a/2, 335b/5, 352b/8, 357b/13, 382a/1, 387b/14

a.+ġa 330a/14

a.+sı 303b/15

a.+sıda 321a/12, 395a/14

altılançı Altıncı

a. 310b/15, 338b/2

a.+sı 312a/16

altı miŋ Altı bin

a. 337b/16

altı yüz Altı yüz

a. 333b/11, 333b/16, 336a/2, 337b/4

altı yüz éllig Altı yüz elli

a. 334a/2

altmış Altmış

a. 313b/2, 320b/13, 325a/7, 350b/9, 363a/2, 367a/12

a.+dın 349a/6

altun Altın

a. 310a/2, 317b/3

a.+dın 369a/6

āmāde < *Far.* Hazır

ā. bol- 347a/15

a‘māl < *Ar.* Davranışlar

a.-i ḳabīḥada 300b/6

amān < *Ar.* Bağışlama

a. 308b/11, 376a/10, 376a/9, 388a/10, 399b/11

a. bér- 388a/9, 388a/13

a. tile- 308a/6, 376b/4

a. tur- 333a/14

āmed < *Far.* Gelme, geliş

ā. 300a/17

‘amel < *Ar.* İş

‘a.-i mu‘ammāyī bile 306a/9

‘a.-i ta‘biyye bile 330a/8

‘a.-i ta‘miye bile 311a/14

‘a. ét- 336b/17

‘a.+leriġa 333b/3

‘āmil < *Ar.* İşleyen, çalışan

‘ā. 379a/1

‘ā.+leriniŋ 328b/4

āmīz < *Far.* Karışık

ā. ü ḥile-engīz 388a/7

ammā < *Ar.* Ama

a. 300a/7, 301b/5, 306a/17, 307a/10, 309b/9, 313a/2, 313a/4, 313a/8, 315a/8, 318a/5, 322b/17, 324a/11, 324b/15, 324b/7, 325a/2, 326b/13, 326b/15, 326b/7, 327a/15, 328a/14, 329a/10, 329b/6, 330b/17, 333a/2, 333a/6, 334a/16, 334a/7, 335a/11, 336b/5, 337b/1, 338b/6, 339b/12, 339b/7, 340b/12, 340b/2, 343a/4, 347a/3, 349a/10, 350a/4, 350b/10, 351a/16, 354a/11, 355a/5, 355b/13, 357b/9, 361a/13, 362a/8, 362b/16, 363a/3, 363a/8, 364a/11, 365b/12, 366a/15, 367a/2, 368a/12, 369b/15, 372b/11, 373a/16, 376b/3, 383a/9, 383b/7, 386b/7, 389b/7, 390b/4, 392b/9, 394b/14, 395a/1, 397a/12, 397a/3

‘ammāl < *Ar.* Çalışanlar

‘a. 318a/13

‘ammke < *Ar.+Far.* Küçük amca

‘a.+si 394b/13, 394b/14, 394b/6, 395a/9

‘ammke-zāde < *Ar.+Far.* Küçük amca çocuğu → **‘amm-zāde**

‘a.+si 384b/14, 395b/5

‘a.+leridin 397a/9

‘amm-zāde < *Ar.+Far.* Amca çocuğu→ **‘ammke-zāde**

‘a.+si 384b/12, 385b/5

aŋa Ona

a. 300b/10, 302a/10, 305a/12, 306a/13, 306a/9, 311b/16, 318a/10, 321a/7, 322a/7, 322b/7, 323b/6, 324b/17, 325a/2, 325a/3, 328b/15, 330b/17, 337a/14, 337b/9, 339a/11, 339a/17, 339a/5, 340a/6, 340a/8, 343a/13, 343b/5, 344b/3, 347a/13, 352a/7, 354b/8, 357b/5, 358a/14, 359b/7, 360b/6, 363b/9, 374a/1, 379b/14, 379b/8, 381a/15, 385a/14, 390b/10, 390b/11, 390b/16, 392a/14, 393b/15, 394a/11, 394a/12, 394b/1, 395a/11, 395a/2, 395b/16, 396a/16, 396a/7, 396b/6

aŋar Ona

a. 330b/12, 360a/7

anda Onda

a. 301a/11, 312a/14, 312b/15, 312b/16, 329b/12, 330b/17, 332b/13, 336b/13, 339a/14, 340a/9, 345b/1, 350a/14, 351a/8, 352a/14, 365a/15, 366a/7, 381b/15, 382a/9, 386b/3, 390a/1, 390a/5

a. bol- 365a/2

andaġ Öyle, onun gibi, o şekilde → **andaḳ, andek**

a. 300b/14, 300b/15, 317a/16, 317b/12, 328b/11, 333a/17, 333a/9, 333b/11, 393b/8

a.+dur 355a/7

a. bol- 346a/2, 365b/5, 367b/2

a. ḳıl- 343b/7

andaḳ Öyle, onun gibi, o şekilde → **andek, andaġ**

a. 364a/9, 379b/16

a.+mız 371b/5

andek Öyle, onun gibi, o şekilde → **andaḳ, andaġ**

a. 327a/12, 344a/2, 362b/9, 367a/9, 381a/3, 389a/15

andın Ondan

a. 301b/17, 304a/3, 304b/1, 306a/4, 307b/6, 308b/9, 309a/7, 309b/10, 309b/14, 309b/16, 312b/12, 313b/8, 317b/5, 318b/4, 319a/5, 319b/1, 320b/10, 321b/3, 323b/3, 324a/10, 324a/4, 324a/9, 326b/7, 327b/2, 328b/11, 330a/3, 337a/3, 337a/4, 337a/5, 337b/10, 337b/2, 338a/15, 339a/6, 340a/12, 341b/5, 350b/14, 350b/15, 353a/11, 356b/5, 358b/13, 364a/11, 364a/12, 366b/6, 371b/14, 371b/15, 371b/16, 371b/8, 375a/6, 375b/14, 378a/9, 381a/8, 383b/15, 386b/13, 389b/15, 400b/2

a. beri 395b/12

a. soŋ 300a/8, 301a/10, 301a/17, 301b/16, 302a/12, 302b/11, 303a/14, 303a/16, 304a/12, 304a/16, 304a/6, 305a/10, 305a/17, 305b/13, 305b/8, 306b/16, 308a/17, 308b/1, 308b/11, 309b/13, 309b/4, 309b/8, 310a/11, 312a/14, 313b/6, 314b/2, 316a/12, 316a/4, 316a/6, 318a/11, 318a/4, 318b/14, 319a/10, 319a/12, 319a/2, 320a/6, 320a/7, 320b/11, 320b/6, 321b/14, 321b/6, 322a/9, 322b/16, 323a/17, 324b/1, 326a/11, 328a/16, 328b/6, 329a/9, 330b/11, 330b/13, 331a/13, 331a/15, 331a/8, 335a/12, 335a/17, 336a/10, 336a/17, 336a/4, 337a/16, 337a/8, 337b/2, 338a/8, 339a/12, 341a/17, 342a/15, 342b/14, 343b/3, 344a/12, 344b/2, 344b/5, 345a/7, 345b/15, 345b/9, 346a/12, 346b/13, 347b/3, 348b/12, 348b/8, 348b/9, 350a/12, 350b/5, 351b/17, 352a/7, 353a/13, 353b/5, 354b/14, 354b/16, 355a/13, 356a/1, 356a/14, 356a/6, 356a/9, 356b/8, 358a/14, 358b/4, 362a/15, 363a/12, 366b/16, 368a/2, 368a/5, 368b/10, 368b/16, 369b/14, 370b/13, 371a/4, 371b/2, 373a/7, 373b/15, 373b/7, 374a/6, 374b/4, 376b/6, 378b/13, 379a/3, 380a/12, 380b/1, 381a/4, 383b/10, 383b/6, 384b/9, 387b/4, 387b/6, 388a/1, 388a/11, 388a/16, 390a/10, 390a/7, 390a/8, 392a/14, 393b/4, 397b/12, 397b/14, 397b/3, 399a/9, 400a/9, 400b/14

anı Onu

a. 306a/16, 306b/4, 310a/3, 311b/3, 316b/15, 317a/4, 328b/14, 329b/9, 330a/8, 332b/5, 335a/8, 339a/5, 339a/8, 339a/9, 343a/14, 344b/1, 347b/12, 355a/11, 355b/2, 355b/6, 356a/2, 357b/3, 357b/6, 357b/8, 358a/1, 359b/1, 360b/16, 360b/17, 368b/7, 368b/8, 369b/5, 373a/7, 378a/1, 380b/7, 389b/16, 391a/6, 394b/9, 395a/6, 395b/12, 395b/15, 396b/11, 396b/5

anıŋ Onun

a. 300a/13, 301a/6, 302a/7, 302a/8, 302b/11, 302b/5, 304a/14, 308a/11, 313a/9, 317a/13, 320a/3, 323b/10, 324b/8, 328a/2, 328a/5, 329a/2, 329b/14, 331a/16, 331a/6, 331a/7, 331b/2, 332a/7, 333a/8, 340b/10, 340b/7, 342b/11, 342b/12, 343a/16, 345a/13, 346b/8, 347b/13, 351a/8, 354b/14, 357b/17, 358a/14, 363b/14, 364b/10, 369a/9, 370b/7, 373a/9, 376b/4, 380a/12, 380b/15, 381b/13, 381b/7, 382a/17, 384a/8, 394a/13, 394b/13, 394b/6, 400a/15

a. bile 326b/6

a. birle 355a/9, 367a/14, 400b/16

a. üçün 350b/15, 352b/10

‘anḳarīb < *Ar.* Yakında

‘a. 300a/3

‘a.-i mübeyyen bolġusıdur 300a/11

anlar Onlar

a. 319a/6

ant Yemin

a. bér- 400b/1, 400b/4

‘ār < *Ar.* Utanma

‘ā. u nāmūsnıŋ 333a/14

ara Ara, aralık; esna; arasında; iki durum arasındaki zaman mesafesi

a.+ġa 330b/10, 331b/4, 359b/1, 377b/14, 391b/3

a.+da 344b/13, 374a/17

a.+dın 315a/5, 346a/12, 346a/15

a.+sıġa 382a/13, 383a/4, 391b/1

a.+sıda 362a/11, 369a/4, 384b/15

a.+sıdın 344a/1, 381b/16, 381b/8, 384b/13

a.+larıġa 305b/6, 306a/15, 307a/6, 309a/12, 369b/10, 369b/13,

369b/7, 371b/14, 381b/12, 381b/14, 382a/11, 384a/2, 387b/2, 399b/13

a.+larıda 336a/13, 338b/17, 344a/2, 362a/17, 366a/15, 373b/1, 388b/8, 391a/11, 391b/16, 392a/6, 397a/15

a.+larıdın 307a/16, 307a/8, 379a/5, 382a/11, 383a/10

a.+larıdadur 328a/3

a.+larıda bol- 383b/9

a.+larıda érdi 397a/10

araba Araba

a. 314b/17

a. ér- 310a/2

a.+ġa 301b/7

a.+dın 301b/11

a.+larġa 378a/7

arabīyy'ül-aṣl < *Ar.* Arap kökenli

a. 338b/17

a'rāf < *Ar.* Yüceler

a. 378a/11

aralaş- Birbirinden ayrılmak, uzaklaşmak

a.-ıp 315b/5, 334b/12, 349b/4, 367b/9

aralaş Karışık

a.+durlar 361a/12

ārāste < *Far.* Süslü, donanmış

ā. 310b/6

ā. bol- 343a/12, 359a/5, 389a/7

ā. ḳıl- 333b/6, 337a/10, 378a/9

'ārıż < *Ar.* Engel; gelen

'ā. 377a/7

'ā. i- 323a/1

'ā. bol- (kesl-i 'ā.) 327a/12

'ā. bol- 308b/4, 385b/3

'ā. bolup érdi 338b/7, 396b/2

'arıżā < *Ar.* Aksaklık

'a.+sı 347b/10

'ārıżān < *Ar.* Tesadüfen

'ā. (nedīde-i'ā.) 375a/17

'ārī < *Ar.* Evet

'ā. 355a/7

'arīża-dāşt < *Ar.+Far.* Dilekçe, mektup → **'arża-dāşt**

'a. 304a/15, 304a/3, 304b/7, 305b/5

'a. bile 365b/15

'a.+ın 304a/16

'a.+ı 347b/5

‘a.+ların 365b/17

arḳa Arka, sırt

a. 308a/16, 319a/7, 323a/7, 326a/6, 327a/14, 349b/17, 351a/3, 356b/2, 357a/7, 358b/13, 359a/17, 362a/9, 386b/1

a. bér- 334b/3

a.+sıġa 303a/13, 350b/17

a.+sıda 324a/9, 365a/9, 371a/12

arna Nehirden ayrılan kol

a. 396b/9

a.+nı 396b/17, 397a/2

a.+sınıŋ 306a/10

a.+larınıŋ 318b/1

‘arṣa < *Ar.* Yer, meydan

‘a.-i kārzārdın 320b/6

artdur- Arttırmak, çoğaltmak

a.-up 358a/17, 365a/4

artuḳ Çok, -dan çok

a. 330a/6

‘arż < *Ar.* Sunma, ifade etme

‘a. ét- 308b/10, 318a/8, 322b/16, 335b/7, 338a/3, 339b/16, 347a/16, 348a/7, 350a/15, 361a/10, 366b/1, 373a/8, 399a/6, 400a/7, 400b/10

‘a. éte bérdiler361a/16

‘a. étip érdiler 331a/4

‘a.+ġa 379a/6, 379b/10, 400a/12

‘a.+ın 332b/4

‘a.+ın étdiler 344a/5

‘a.+ımıznı 370b/15

‘a.+ların 347b/17, 357a/14

‘a.+larını 363a/11

‘arża-dāşt < *Ar.+Far.* Dilekçe, mektup →**‘arīża-dāşt**

‘a. bile 347a/16

‘arz-nāme < *Ar.* Dilek mektubu

‘a. 324a/13, 324b/8

ārzū < *Far.* İstek

ā.+ları 400b/2

as- Asmak, idam etmek

a.-dılar 368b/8

a.-ıp (dārġa a.) 382a/1

a‘ṣā < *Ar.* Bastonlar, değnekler

a.+sın 349a/14

a.+lar bile 376a/6

āṣār < *Ar.* İşaretler

ā. (kiẕb-i ā.) 379a/17, 379a/6

asdur- İdam ettirmek → **astur-**

a.-up (dārġa a.) 382b/3

aṣḥāb-ı kirām < *Ar.* Hz. Muhammed'in şerefli dostları

a. 300b/5

asılış- Asılmak

a.-ur érdi 353b/13

askeriyye < *Ar.* Askerlik

a.+si 312a/2

a.+siniŋ 316a/7

aṣlā < *Ar.* Asla, hiçbir zaman

a. 300b/17, 302a/14, 349a/13, 371b/1, 376a/7, 379b/15, 388a/8, 399b/12

aṣlī < *Ar.* Asıl

a.+leri érdi (vaṭan-ı a.) 380a/2, 392b/5

āsmān < *Far.* Gökyüzü

ā.+ġa 339b/6

'aṣr < *Ar.* İkindi

'a. 301b/10, 317b/9, 322b/14, 322b/5, 336b/17, 337a/6, 343a/1, 362b/8

asru Çok

a. 301a/8

ast Alt, aşağı

a.+ıġa 320a/15

a.+ıda 317a/8, 333a/14, 335b/17, 351b/1, 361b/14

āstān-būslıḳ < *Far.+T.* Eşik öpme

ā. 383b/14

astur- İdam ettirmek → **asdur-**

a.-dı 368b/9

āsūde-ḥāl < *Far.+Ar.* Rahat, huzurlu

ā. 340b/7

ā. bol- (fāriġü'lbāl ve ā.) 300b/3

āş < *Far.* Yemek

a. üçün (āb u a.) 354a/7

a. ber- (āb a.) 303a/15

aş- Aşmak, geçmek

a.-ıp 324a/17

aşaḳ Aşağı

a.+ġa 399b/5, 399b/8

a.+ıda 351a/15, 400a/10

aş-ḫāne < *T.+Ar.* Aşevi

a.+niŋ 374b/16

āşikār < *Far.* Açık, ortada

ā. 325b/9, 348b/11

ā. bol- 344a/16

āşiyān < *Far.* Yuva

ā. (firdevs-i ā.) 327b/8

ā.+nıŋ (firdevs-i ā.) 328a/15

āşnālıḳ < *Far.+T.* Tanışıklık

ā. ét- 300a/15

at (I) Ad, isim

a. ḳoy- 315b/4, 330a/5

at/ aṭ (II) At, binek hayvanı

a. 308b/15, 308b/9, 313b/6, 317b/11, 317b/5, 318b/5, 323b/1, 325a/11, 326a/2, 327a/10, 327a/5, 331a/13, 341a/13, 343a/12, 344a/10, 345b/7, 355a/16, 355b/, 355b/3, 355b/9, 359b/15, 359b/6, 360a/1, 367b/9, 372a/11, 383b/1, 393a/5

a. çap- 352a/6

a. ḳoy- 315b/4

a. sal- 314a/13, 317a/1, 317a/10, 318b/11, 319b/13, 319b/16, 321b/17, 322a/3,322b/11, 322b/9, 323a/13, 323a/14, 323a/17, 334b/12, 334b/5, 335a/7, 335a/8, 343b/7, 343b/8, 348a/16, 350b/9, 351b/10, 353b/10, 355a/3, 359a/8, 359a/12, 359a/9, 359b/4, 362a/13, 362b/4, 362b/8, 362b/11, 386b/9, 389a/8, 389a/14, 397b/10, 397b/11

a. salış- 320b/2

a. sür- 320a/17, 320b/1

a.+dur 355b/2

a.+ın 308b/5, 355b/1

a.+nıŋ 351b/17

a.+nı 354a/2

a.+dın 317b/14, 320b/4, 348b/6, 352a/1, 355a/6, 356b/3, 374a/1, 374a/4, 376a/4, 376a/5, 376a/6

a.+ı bile 329b/10, 343a/17

a.+ınıŋ 355a/6, 359b/8

a.+ıġa 320b/4, 328a/5, 350a/3, 355b/6, 355b/7

a.+lar 317b/7, 341b/11

a.+larnı 345b/3

a.+ları 325a/9, 366b/14, 398a/5

a.+larınıŋ 351b/12

a.+ların 337a/12, 376a/16

a.+larıġa 378b/1, 387a/9

a.+larıdın 322a/16

at- Atmak

a.-ar 355b/3, 367b/3

a.-dı 343a/17

a.-ıp (tüfeng a.) 314b/1

a.-ıp 308b/11, 309a/6, 313b/5, 314b/2, 322b/14, 337b/17, 341b/4,

351b/7, 354b/12, 360b/17, 360b/3, 361b/6, 366b/12, 366b/9, .) 377a/17

a.-ġandın soŋ 367b/3, 367b/8

a.-a bérdiler 351a/2

a.-ar érdiler (oḳ a.) 351b/9, 377a/15

ata Ata, baba, ced

a. 303b/14

a.+dın 334a/2

a.+sı 385a/16, 393b/6, 397a/11

a.+sıġa 339a/13

a.+sıdın 397a/12

a.+mız 311a/3, 371a/16

a.+ları 393b/7

ata- Atamak

a.-p 329b/10

atalıḳ Atalık unvanı

a. 312b/16, 380b/7

a. ét- 345a/14, 395b/12, 396b/3

a.+lar 314b/12

atav Ada

a.+ıġa 324a/8

atdur- Attırmak

a.-up 322a/9, 335b/13, 337b/15, 338a/9, 344a/7

atdurmaḳ Attırma

a.+ġa 322b/1, 338b/14

‘atebe-būslıḳ < *Ar.+Far.+T.* Eşik öpme

‘a.+ġa 318b/2

āteş-bāzlıḳ < *Far.+T.* Ateşle oynama

ā. 301b/3

ateş-geh < *Far.* Ateşkede, Mecusî tapınağı

a.-i cehennem 377a/6

āteş-ḫāne < *Far.* Ateşkede, Mecusî tapınağı

ā. bile 301b/5

atış- Atışmak

a.-tılar 319b/8

atḳula- Sık sık ateş etmek

a.-p 319b/11

atlan- Ata binmek, yola koyulmak

a.-dılar 320a/13, 371b/5

a.-ıp 304a/16, 305b/14, 306a/4, 307b/15, 307b/5, 308a/3, 309b/10, 309b/15, 309b/16, 309b/2, 311a/4, 312b/13, 312b/15, 312b/6, 312b/8, 313a/15, 313b/17, 314b/13, 314b/4, 315a/15, 316a/17, 316a/3, 316a/7, 318a/17, 319a/12, 319a/3, 321a/15,

321b/3, 322a/14, 322b/1, 322b/7, 323a/10, 323a/9, 324a/14, 324a/7, 325b/12, 329b/3, 330b/2, 332a/12, 333b/7, 334a/12, 334b/10, 336a/12, 336a/4, 336b/12, 337a/1, 338a/9, 338b/12, 340a/11, 340b/1, 341a/11, 341a/5, 342a/13, 342b/6, 343a/7, 343a/8, 343a/9, 343b/14, 346b/3, 348a/14, 350b/17, 351a/3, 353b/4, 354a/3, 355b/6, 356b/5, 358b/12, 359a/1, 359b/13, 361a/7, 361a/9, 367b/17, 370a/8, 371a/11, 371a/9, 371b/2, 373b/17, 374b/4, 378b/12, 381a/6, 383a/2, 386a/12, 387a/1, 389a/2, 390a/2, 391b/13, 398b/5, 399a/1

a.-ıp turup érdiler 351b/12

a.-ġan bolsalar 399b/15

a.-madı 374b/2

a.-may 322b/15

atlantur- Ata bindirmek

a.-up 353a/7, 377b/7

atlı Atlı, süvari → **atlıġ**

a. 308b/10, 313b/2, 325a/4, 326b/15, 329a/9, 329b/1, 330b/4, 333b/13, 333b/14, 333b/17, 334a/17, 337a/13, 348a/6, 353a/1, 353b/9, 359a/17, 363a/2, 364b/13, 367a/8, 367b/2, 370a/16, 372a/14, 372b/3, 382a/17, 386a/6, 386a/9, 399b/14

a. bile 313b/8, 314b/11, 326a/15, 337b/13, 341a/7, 349b/16, 359b/2, 367a/13, 368a/9, 372a/11, 372b/5, 382b/12, 393a/9, 399b/4

a. birle 367a/4

a. birlen 365a/8

a. bol- 370a/15, 371b/13

a.+nı 318b/8, 337a/7, 364b/14, 364b/15, 367a/12, 372b/4

a.+ġa 318b/11, 372b/6

a.+dın 372b/3, 388b/12

a.+sı 366a/2, 366a/3

a.+sıġa 333b/14

a.+sıdın 368a/9

a.+lar 337b/1, 367b/8

a.+larnı 389a/6

a.+ları 337b/6, 349b/11, 364b/13, 389a/12

a.+ları bile 362a/13, 362b/4, 365a/1, 365a/3

a.+ları birle 386a/12

a.+ları birlen 369a/10

atlıġ Atlı, süvari → **atlı**

a. 332b/8, 332b/10, 332b/11, 332b/14,

a. bile 303b/7, 318b/13,

a. ér- 313b/12

atlıġ Adlı, isimli

a. 300a/15, 300b/11, 301a/11, 301a/16, 301a/5, 302a/3, 302b/7, 303a/14, 304a/13, 304b/14, 304b/3, 304b/5, 305a/3, 305a/6, 305b/11, 305b/16, 306b/15, 307b/11, 310a/3, 311b/16, 311b/3, 312b/15, 312b/16, 313a/6, 315a/17, 318b/4, 319a/8, 324a/9, 326a/17, 326b/10, 327a/3, 327b/2, 329b/14, 329b/6, 331a/2, 337a/5, 340b/17, 342b/9, 344b/1, 344b/4, 348a/15, 351a/7, 352a/2, 352b/10, 353b/15, 354a/15, 358a/13, 358b/13, 362a/3, 363b/7, 365a/5, 365b/7, 372b/14, 374b/12, 375a/6, 381a/1, 387b/4, 392b/13, 393a/1, 393b/2, 397b/8, 399b/1, 400a/10

a. bile 397b/15

atmaḳ Atmak

a. 334b/10, 349b/3, 349b/17, 351a/1, 353a/2, 367b/7

a.+ġa 319b/13, 320a/16, 321b/14, 324a/15, 342b/17

atmaḳçı Atan, atıcı

a.+dur 355a/16

āvān < *Ar.* Zaman, vakit, devir

ā.+da 367b/15, 381a/16, 381b/17, 381b/7, 383a/9, 384a/6, 385b/12, 385b/3, 385b/6, 388b/6, 389b/15, 393a/1, 395a/13, 395b/8, 396a/3, 396a/9, 397b/13, 397b/15, 399a/3

ā.+ġaça 300a/16

a‘vān < *Ar.* Yardımcı

a. u enṣārı bile 309a/10

‘avāṭıf < *Ar.* Şefkatler, merhametler

‘a.-ı ḫusrevāne bile 310a/13, 326a/4, 334b/8, 388a/16, 392a/16, 398a/6, 399b/2

‘a.-ı ḫusrevāneniŋ 339a/14

‘a.-ı ḫusrevāneġa 385b/8

‘a.-ı ḫusrevānedin 397b/13

avāz < *Far.* Ses

a.+ın 328a/4

a.+ı 343b/17

āvāze < *Far.* Ses

ā.+si 354a/2

ay Ay, otuz gün

a. 324b/7, 329a/1, 330a/14, 341a/16, 346a/15, 352b/8, 355a/7, 360b/10

a. bile 375a/4

a. ér- 306a/5, 327b/2, 338b/1

a.+nıŋ 315b/13, 315b/17, 315b/8, 316a/6, 320a/4, 320a/6, 321a/8, 323b/2, 325a/12, 325b/6, 327a/6, 327a/7, 327a/8, 379a/4, 391a/15, 391a/3, 394b/12

a.+ġa 332b/15

a.+ġaça 338a/1

a.+da 340a/13, 385b/5

a.+dın 363b/6

a.+dın beri 395a/16

a.+dın soŋ 306a/5, 307a/11

a.+ı 357a/14, 358a/16, 391a/3

a.+ınıŋ 300b/11, 301a/14, 302b/6, 303a/2, 303a/5, 303b/5, 305b/11, 307b/4, 309b/9, 318a/16, 321a/16, 324b/12, 325b/1, 325b/2, 327a/17, 352b/9, 353a/4, 378a/14, 381b/5, 382b/5, 383a/16, 383b/13, 384a/10, 384a/5, 384b/3, 385a/13, 385a/2, 385b/4, 386a/10, 386a/12, 393a/3, 395b/6, 396a/2, 396b/17, 396b/3, 396b/4, 396b/8, 399a/3

a.+ıda 300b/9, 303a/16, 303b/8, 387b/1

ay- Söylemek

a.-dı 355a/15, 400b/2

ayaġ (I) Aşağı taraf → **ayaḳ**

a.+ıdaġı 316a/8

ayaḳ (II) Aşağı taraf → **ayaġ**

a.+ıġa 326b/16, 340b/17, 344b/2

a.+ıda 312a/2, 317b/13, 327a/2, 332b/10, 332b/12

a.+ıdın 325b/13, 386b/6

ayaḳ (III) Bir akarsuyun kendisine karışan kolları

a.+ın 329b/11, 329b/14, 332b/9

a.+ı 332b/14

a.+ınıŋ 361a/6, 399a/13

a.+ıġa 340b/17,

a.+ıda 363a/7

ayaḳ (IV) Ayak

a. 351b/1, 377b/11

ʻayān < *Ar.* Açık, apaçık, belli

ʻa.-ı ḥaşmet bile 328b/1, 332b/2

‘a.-ı ḥaşmet 336b/11

ayıl- Kendine gelmek

a.-maġan érken 355b/5

ayırtı Ayrılma noktası, yol ayrımı

a.+ġa 354b/15

āyīn < *Far.* Tören

ā.-i celādet 317b/4

aylan- Dönmek, dolaşmak

a.-ıp 308b/2, 343a/3, 376a/11

aylantur- Döndürmek, dolaştırmak

a.-dılar 351b/17

a.-up 306a/13, 383b/5

aylıḳ Aylık

a. 398b/2

ayrıl- Ayrılmak

a.-ġan balıḳ dék (sudın a.) 393b/11

a.-ıp 337a/16, 348a/4, 368a/6, 379a/13, 385b/7, 391b/16, 397a/12

ayrılış- Bölünmek

a.-ıp 337b/10, 348b/3, 359a/14, 363a/15

ayrıt Ayrılmış, bölünmüş; parça

a. ét- 332b/5

ayt- Söylemek

a.-ur 308b/17, 310a/17, 314b/11, 317a/16, 317a/2, 317a/6, 317b/13, 325b/8, 344b/13, 347b/8, 356b/13, 367a/13, 370b/3, 372a/15, 373b/9, 392a/1

a.-ur-miz 348a/3

a.-urlar 361a/12, 373b/13

a.-dım 340b/14

a.-dı 330a/6, 341b/14, 378b/4

a.-dılar 328a/6, 356b/17, 363a/11, 371a/10, 378b/4

a.-tım 356b/14

a.-tı 311a/8, 354b/5

a.-tılar 302a/16

a.-ıpdur 306a/14, 306a/6, 324b/15, 356b/17, 376b/16, 394b/10, 396a/16

a.-ıpdurlar 342a/7

a.! 370a/3

a.-ġıl! 356b/12

a.-ıp 311b/10, 311b/14, 330b/10, 341b/13, 363b/14, 373a/6, 375a/8, 377b/15, 379b/8, 388a/7

a.-ġan 308b/13, 310a/8, 311, b/13, 311b/9, 328a/7, 340b/13

a.-ġanı dék 369b/9

a.-ar érdi 320b/3

a.-a bérsünler 357a/14

a.-adurlar 370b/6

a.-ıp érdiler 375b/13

a.-maġıl! 340b/12

az Az, çok olmayan

a. 326a/14, 326a/7, 346a/12, 380a/8, 398b/4

āzād < *Far.* Özgür, serbest

ā. dék (serv-i a.) 374b/12

ā. ét- 339a/16, 400b/8

ā. bol- 400a/16

ā. sén 376a/2

āzār < *Far.* İncitme, üzme, kırma

ā.+lar 304b/6

āzārde-ḫāṭır < *Far.+Ar.* Gönlünü bir şeye bağlamamış, özgür

ā. ér- 400a/6

a‘ẕār-der < *Ar.+Far.* Özürler içinde

a. ér- 376a/4

‘āzim < *Far.* Yönelmek, gitmek

‘ā.-i Ḳum 317b/1

‘ā. bol- 303a/9, 305b/3, 397a/14

‘aẓīm < *Ar.* Büyük, ulu

‘a. 320a/11

‘a. bile (leşker-i ‘a.) 309a/3, 316a/1, 366b/7, 388a/3

‘a. bol- (leşker-i ‘a.) 315b/17

‘a. kél- 313b/14

‘a. yetkür- (dest-ber ü ‘a.) 310a/13

‘azīmet < *Ar.* Gitme, gidiş; hareket etme, yola çıkma

‘a.+i 325a/16, 348a/1

‘a.+in 300a/10, 304b/3, 304b/8

‘a. körgüz- 335b/9

‘azīz < *Ar.* Değerli, itibarlı, saygıdeğer

‘a.+niŋ 310b/5

‘a.+lerġa 300b/5

‘azl < *Ar.* Görevde alma, işten el çektirme

‘a. ét- 328b/3, 358a/11, 373a/1, 378b/17, 379a/2, 379b/6, 384a/9, 395a/15, 395b/12, 400a/8

‘i.+ıġa 331a/17

azlıḳ Azlık , az olma durumu

a. 313b/15, 314a/3, 316b/2, 319b/16, 321b/17

a.+ları 389a/14

‘azm < *Ar.* Azim, kararlılık, niyet

‘a. ét- 300a/4, 308a/3, 300a/13, 316a/7, 320a/4, 321a/14, 325b/8, 327b/8, 338b/10, 350a/10, 384a/5, 386a/11

‘a. ḳıl- 317b/2

‘a.+i 307a/14

‘a.+in 300a/7, 336b/3, 342a/17, 346a/16, 347b/14, 380b/1

‘a.+in ét- 303b/16

‘a.+in étip érdi 314a/1

azuḳa Azık, yol yiyeceği

a. 308b/6, 339a/12, 349b/10, 365b/12, 366b/13, 398b/2

azuḳaçı Yemekçi

a.+larnı 308b/14

āzürde-ḫāṭır < *Far.+Ar.* Kalbi kırık

ā. ér- 351a/16

ā. bol- 350a/5

B

bāb < *Ar.* Bölüm; konu

b. 310b/16, 327b/3, 352b/17, 377a/8

b.+da 303b/5, 333a/12, 333a/15, 347b/12

b.+ı 364a/14

b.+ıda 311b/12, 311b/9

bāc < *Far.* Vergi

b. u ḫarāc 347a/17

b. u zekātın 309a/16

bāc-bān < *Far.* Vergi tahsildarı

b.+ı 368b/6

bād-ġayr < *Ar.* Farklı olan

b. 304b/5

bāġ < *Far.* Bahçe, bağ

b. 329b/17, 332a/5, 389b/12, 396a/15

b. u ḥavlı 329b/12

b.+nıŋ 336a/16, 345a/17, 365a/17, 365b/1

b.+ġa 364b/15

b.+ıġa 363b/3

bağır Göğüs

b.+nıdın 374b/11

bāġī < *Ar.* Ayaklanan, isyankar

b.+leridin 326b/15

bāġīye < *Ar.* Asi

b. (cemā‘a-yı b.) 380b/13

bağla- Bağlamak

b.-dılar (bél b.)307a/14

b.-sa (bélni muḥkem b.) 325a/3

b.-p 303b/7, 313a/7, 323b/14, 333a/5, 365a/12, 383a/15, 393a/4, 397a/3

b.-p (bél b.) 368b/4

b.-p (himmet kemerin b.) 310b/9

b.-pdurlar (bél b.) 323a/5

bağlamaḳ Bağlamak

b. 397a/1

bağy < *Ar.* Dikbaşlılık

b. u fesādı 381b/13

bahā < *Far.* Değer, kıymet

b.+sı bile 369a/7

bahādār < *Far.* Değerli, kıymetli

b. 345b/6

bahādır < *Far.* Cesur, yigit

b. 309a/5, 314a/12, 314a/16, 317a/7, 318b/10, 320b/4, 359a/6, 364a/12, 383a/2, 387a/5

b. bile 388a/15

b.+lar 307b/9, 315b/6, 316a/15, 317a/16, 317a/5, 317b/16, 317b/9, 321b/17, 322a/4, 322b/12, 322b/13, 322b/9, 323a/15, 325a/11, 327a/5, 334b/15, 335a/8, 348a/16, 361b/14, 361b/16, 362a/1, 389a/8

b.+lar bile 315b/3, 397b/11

b.+larnı 320b/8

b.+larġa 318a/5, 322b/15

b.+lardın 315b/2, 343b/11, 387a/10, 389b/4

b.+ları 320b/1, 389a/9

b.+ları bile 316a/12

b.+larını 303b/14

b.+larıdın 320b/5, 322b/3

bahāne < *Far.* Sebep, neden

b. 354b/9

b. bol- 355b/4

b. ḳıl- 385a/11

b.+si bile 365b/10

bahār < *Far.* Bahar

b. 332a/9, 336a/4, 340b/16, 357a/6

ba‘īd < *Ar.* Uzak

b.+dür 333b/2

b. ér-300a/3

bā‘iṣ < *Ar.* Sebep olan

b.-i felāḥī bol- 317b/6

b.-i nizā‘ bol- 306b/1

b. ér- 396b/16

b. bol- 306b/5

baḳ- Bakmak

b.-ıŋ! 347b/4

b.-ıp 355b/1

b.-may 325b/9

bāḳī < *Ar.* Kalıcı

b. ér-366b/3

bāl < *Far.* Kanat

b.-ı istiḳlāl ér- 384a/7

balçıġ Balçık, çamur

b. 318a/1

balıḳ Balık

b. dék (sudın ayrılġan b.) 393b/11

balṭa Balta

b. bile 376a/5

bāmdād < *Far.* Sabah

b. 337a/2, 349a/8, 349b/1, 351a/4, 354a/3, 360b/16, 389a/2

bānī < *Ar.* Bina eden, yapan

b. (ḥarf-i b.) 330a/8

bar Var, mevcut

b. 302a/17, 374a/2, 376b/7

b. ér- 302b/3, 308b/12, 333b/11, 337a/11, 342b/9, 344b/14, 351a/7, 351a/15, 351b/6, 355a/11, 355a/7, 358a/14, 363b/7, 366b/3, 374b/11, 375b/8, 375b/9, 369a/5, 398a/17

b. bol- 364a/16, 369a/8, 399b/14

b.+dur 331b/6, 339a/9, 344a/13, 347a/13, 347b/1, 348a/11, 348b/6, 357b/6, 366a/2, 366a/3, 367b/1, 367b/2, 371a/8

bar- Varmak, gitmek, ulaşmak

b.-ur-men 339b/10, 348a/2, 399b/11

b.-ur-miz 346a/5, 348a/4, 366a/10

b.-urlar 373b/2

b.-dı 300a/14, 315b/16, 326b/6, 329b/14, 348b/6, 357b/16, 358b/12, 362a/15, 362a/3, 365a/7, 365a/8, 373b/9, 382a/11, 382a/9, 384b/12, 385b/1, 387b/2, 390a/15, 392a/13

b.-duḳ 317a/10, 317a/8, 367a/14

b.-dılar 307b/15, 307b/6, 312a/14, 315a/5, 322a/14, 322b/8, 324a/15, 329b/17, 332b/3, 332b/9, 337a/4, 338b/13, 340a/12, 341a/6, 342b/8, 343b/12, 346b/16, 348a/15, 352a/13, 354a/4, 356b/10, 361b/17,

363b/2, 365a/14, 366a/9, 366b/7, 368b/5, 369a/8, 370a/16, 370b/4, 371a/10, 371a/12, 371a/4, 371a/6, 381a/5, 387b/4, 390a/2

b.-ıp érdi 381b/12, 383a/11, 395a/11, 396a/6

b.-ıp érdiler 313b/2, 343a/6, 348b/17

b.-ıpdur 318a/2

b.-ıpdurlar 399a/10

b.-ġaylar 316a/11, 384a/4, 384b/10

b.-ġıl! 315a/15, 339a/4, 344a/6, 388b/16

b.-sun! 315b/16, 350b/2, 370a/3, 371a/17

b.-alı! 350b/7, 353a/17

b.-ıŋ! 370b/13

b.-sunlar! 371a/3

b.-saḳ 385a/7

b.-saŋız 348a/4

b.-ıp 300a/5, 301a/3, 302b/14, 302b/9, 303a/10, 303a/9, 303b/16, 303b/6, 303b/9, 304a/17, 304a/6, 304b/14, 304b/3, 305b/8, 306b/14, 307a/7, 307b/10, 307b/13, 307b/16, 308a/10, 308a/9, 308b/2, 308b/9, 309a/13, 309b/1, 309b/10, 309b/4, 309b/9, 310a/13, 311b/3, 311b/8, 312a/9, 312b/15, 313a/16, 313a/4, 313b/9, 314a/10, 314b/13, 314b/14, 314b/16, 315a/7, 315b/4, 316a/13, 316a/15, 316a/5, 316a/8, 317a/12, 318b/1, 318b/15, 318b/4, 319a/11, 319a/13, 319b/10, 319b/11, 320a/14, 320a/15, 320a/16, 320a/5, 320b/4, 321b/2, 321b/11, 321b/4, 321b/7, 321b/9, 322a/17, 322a/2, 322a/3, 322b/12, 322b/7, 323a/5, 324a/11, 324a/7, 326a/12, 326a/15, 326b/10, 326b/4, 329a/14, 329a/17, 329b/11, 330a/17, 330b/7, 331a/10, 331a/2, 331b/13, 331b/15, 333a/2, 334a/15, 334a/9, 334b/5, 335a/13, 335a/3, 335a/8, 336a/10, 336b/13, 337a/11, 337a/2, 337a/7, 337b/3, 337b/6, 337b/9, 339b/1, 339b/2, 340a/12, 340b/12, 340b/17, 341a/15, 341a/3, 342b/7, 344a/1, 344b/14, 345a/7, 345b/2, 346a/11, 346a/4, 346a/8, 346b/12, 347a/6,

347b/13, 348a/6, 348b/9, 349a/3, 349b/3, 350b/17, 350b/8, 351a/3, 351a/8, 351b/14, 353b/1, 353b/2, 355a/13, 355a/14, 355b/, 355b/7, 356a/2, 356b/13, 356b/4, 356b/6, 357b/2, 357b/7, 358b/14, 358b/17, 358b/6, 359b/4, 360a/15, 361b/3, 362a/13, 364b/15, 366a/12, 366a/14, 366a/3, 366a/4, 366a/7, 367a/10, 367b/17, 367b/9, 368b/10, 368b/13, 368b/16, 369a/13, 369a/16, 369b/17, 370a/1, 370a/3, 370a/5, 370a/6, 370a/7, 370a/9, 370b/9, 371a/16, 371b/3, 373a/3, 373b/12, 373b/8, 374a/5, 374a/7, 374b/10, 375b/14, 375b/6, 376b/4, 377b/7, 378b/12, 379a/14, 379a/8, 380a/17, 380a/6, 381a/15, 381b/14, 382a/13, 383a/2, 383b/8, 384a/2, 385a/9, 387a/9, 388b/3, 389a/17, 389a/7, 390a/12, 390b/1, 390b/5, 390b/6, 390b/7, 390b/9, 391a/10, 391b/1, 391b/11, 391b/2, 392a/11, 392b/16, 393b/2, 394b/1, 396b/6, 397a/16, 397a/2, 397a/4, 398b/17, 399a/16, 399a/2, 399a/9, 399b/1

b.-ġunça 315b/7, 396b/12

b.-may 375b/6

b.-ġan 315a/6, 346a/2, 373a/11, 392a/14

b.-ġan bolsa 324b/9

b.-ġanın 312a/17

b.-ġanda 301a/16, 303b/17, 320b/11, 321a/3, 327a/16, 334a/14, 354a/14, 356a/1, 361b/5, 368a/6, 381a/6

b.-ġandın soŋ 315b/3, 379b/8, 397a/15

b.-ġanı 321a/13, 369b/12, 381a/10, 391b/7

b.-ġanıġa 330a/14

b.-ġanlar 349a/7

b.-ġanlarnıŋ 373b/3

b.-ġanlarġa 369a/15

b.-ġanlarıda 304a/1, 312a/10, 318b/16, 319a/5, 321b/5

b.-madı 385b/2

b.-masaŋız 373a/17

b.-ur érdi 308b/6, 348b/16, 352a/5, 376a/15

b.-ur érdiler 316b/4, 317a/15, 318b/10, 344b/6, 344b/7, 356b/8, 376a/16

b.-ur érmiş 361a/17

barça Bütün, hepsi

b. 308a/17, 388a/14, 390a/12, 392a/3, 399b/11

b.+sın 316a/16

b.+larıġa 328b/9

bār-gāh < *Far.* Saray divanı; otağ

b. 334a/8, 335b/11, 336b/15, 336b/7, 338a/6, 338b/9, 340a/1, 341b/2, 342b/11, 342b/4, 348b/2, 358b/15, 358b/16, 358b/17, 360b/1, 361a/3

b.-ı ʻālīniŋ 385a/13

b.-ı ʻālīġa 353b/1, 385a/2

b.+nıŋ 346b/9

b.+ġa 393b/13

b.+ları 385a/14

b.+ların 351a/8

b.+larıġa 318b/6, 322b/15, 384b/17

barı Hep, bütün

b. 313b/12, 321b/7, 374a/9

barıl- Varılmak

b.-ġay 318a/10

b.-ġanı 361b/4

barış Varış, geliş

b. kélişi 310a/6, 325a/1

barış- Barışmak

b.-ıp 330b/11

barla- Aramak, sormak

b.-masdur 372b/17

barlat- Aratmak, sordurmak

b.-dılar 345a/8

barmaḳ Varma, ulaşma

b. üçün 399b/5

b.+nıŋ 344a/5

b.+nı 328b/11, 392b/2

b.+ġa 348a/8, 354a/11, 388b/2, 393a/10

barmaḳçı Ulaşan

b. bol-363a/4

barūt < *Far.* Barut

b. 349b/7

bas- Basmak; baskın yapmak

b.-dı (mühr b.)331b/15

b.-ıpdurlar 356a/4

b.-ġıl! 331b/14

b.-ıp 317b/7, 327a/4, 349a/11, 372a/7, 376b/1

b.-may 357b/15

basıl- Yenilmek, mağlup olmak

b.-ıp 314b/3, 321b/17, 335a/6, 342b/13, 351b/4, 352a/7, 362a/8, 366b/10, 367b/10

baş Baş, kafa; amir, lider, komutan

b. 317b/12, 325b/14, 397b/13

b. başa bol- 362b/13, 362b/14

b. bol- 349b/15, 381a/13, 386a/14, 397b/5

b. ḳıl- 387a/5

b. ét- 313a/12, 384a/14, 398a/1

b.+ın 351b/17, 387a/13, 388a/10, 388b/17

b.+ın kes- 317b/15, 320b/5, 388a/11

b.+ıġa 317b/3, 328a/2, 331a/13, 353a/6, 372a/12, 375a/1

b.+ıda 355a/7

b.+ıdın 376b/9

b.+ım 339b/6

b.+ımızġa 388a/9

b.+ları 314a/10

b.+ların 300a/2, 352a/12, 352a/9, 387a/11

b.+ların kés- 307a/5, 327a/4,

b.+larını 352a/13

b.+larıġa 388a/13, 400b/14

b.+larıdın 370b/2

b.+larınızġa 307a/3

başar- Başarmak → **başḳar-**

b.-a almadılar 333a/1

b.-a almay 333a/7, 384b/15

baş-ayaḳ Baş ve ayak

b. 372a/5, 372a/6

başḳa Başka

b. 317a/5, 330b/10, 340a/4, 351b/4, 356b/6, 359b/9, 366b/3, 371a/15, 374a/16, 374a/17, 376a/9, 383a/6, 394a/1, 400b/6

b.+nı 373a/1

b.+ġa 400b/5

b.+lar 320b/5

b.+larġa 350a/12

b.+larınıŋ 354b/4

başḳar- Başarmak → **başar-**

b.-a almadı 313a/2, 382a/12

b.-a almadılar 377b/13

b.-a almay 301b/15

başla- Başlamak

b.-dı 301b/14

b.-dılar 334b/2, 337a/14, 337b/9, 343b/15, 350a/7, 361b/6, 377a/16, 385b/13, 396b/15

b.-p 301b/13, 332a/1, 332a/5, 341a/15, 344b/4, 350a/12, 350a/14, 350a/15, 356b/7, 357a/15, 360b/11

başlıġ Başlı, başlıca; Komutan, lider → **başlıḳ**

b. 305a/6, 305b/1

başlıḳ Başlı, başlıca; Komutan, lider → **başlıġ**

b. 303b/2, 304a/14, 305a/1, 312a/12, 313a/5, 314a/8, 317b/10, 319b/3, 322a/2, 322b/11, 324b/4, 328b/4, 331b/1, 331b/3, 332b/1, 334b/15, 336a/9, 360a/9, 361a/10, 363a/9, 365a/10, 365b/7, 368b/2, 371a/6, 375b/8, 375b/9, 379a/15, 379a/16, 382b/7, 383a/17, 383b/12, 383b/16, 386a/15, 387b/5, 388a/3, 389b/5, 390a/17, 391a/4, 393a/14, 394b/6, 395b/17, 396b/13, 397a/13, 399b/6, 400a/2, 400a/5

b. ḳıl- 381a/1

bat- Batmak

b.-tı 400a/3

b.-ıp 362b/12, 363b/4

b.-ġan 387b/12

b.-ġandın soŋ 337b/10

baṭarīḳa < *Ar.* Patrikler

b.-i irş 389b/16

batman 7.692 kilogram olan eski bir ağırlık ölçü birimi

b. 373b/10

bā-vücūd < *Far.+Ar.* Böylece, bununla beraber

b. 316b/2, 367a/6

bā-vücūdī < *Far.+Ar.* Böylece, bununla beraber

b. 323b/9, 326a/1, 393b/6, 393b/14

bay Zengin; unvan adı

b. bol- 371b/8, 372b/2

baydaḳ Bayrak

b. 317b/11, 318a/3

b.+ların 314a/13

bayraḳ < *Far.* Bayrak

b. 318b/8

bayrı Emekdar, kadim

b. 361a/11, 370b/11

bāzār < *Far.* Çarşı, Pazar; alışveriş

b. ét- 346a/9

b.+larnı 383b/5

b.+larıdın 392a/11

ba'żı < *Ar.* Bazı, bir kısmı; kimi

b. 300b/13, 303b/14, 305b/14, 307b/17, 307b/9, 308a/8, 308b/5, 309a/5, 310a/14, 312b/11, 313a/1, 313a/13, 313a/6, 313a/7, 314a/12, 314a/9, 315a/4, 317b/1, 317b/4, 317b/5, 318a/14, 320a/13, 320a/17, 321b/14, 321b/15, 322b/14, 323b/16, 326b/8, 333a/7, 334a/11, 336a/7, 373a/5, 377a/12, 381a/1, 381a/12, 381a/17, 381b/11, 382a/14, 383a/9, 383b/11, 384b/4, 386a/14, 386b/16, 391a/13, 391a/9, 391b/2, 393b/12, 393b/6, 394a/14, 394b/16, 395a/5, 396a/4, 397b/1, 398a/16, 399b/13, 400a/1, 400a/10

b.+ların 306b/2, 333a/5

b.+ları 335a/5, 354a/5, 363b/2, 363b/3, 366b/17, 367a/1, 377a/14, 377a/16, 381a/15, 383a/3, 391b/17, 398b/3

b.+larıġa 354a/6

bedel < *Ar.* Karşılık

b. 317a/3

b. bol- (redd-i b.)359a/7

beden < *Ar.* Vücut, beden

b.+lerdin 392a/2

b.+leridin 352a/9

bed-gümān < *Far.* Kötü zanlı

b. bol- 307a/17

bed-nāmlıġ < *Far.+T.* Adı kötüye çıkmış

b. 309a/1

bed-recā < *Ar.* Başlangıçta beklenen

b. 307a/2

bedreḳā < *Far.* Kılavuz, rehber

b. bol- 302b/14

be-ġāyet < *Far.+Ar.* Çok, son derece

b. 301b/14, 301b/5, 310a/2, 313b/9, 317b/11, 323b/1, 328a/15, 333b/2, 334b/2, 349a/16, 349a/9, 350a/17, 350a/8, 350b/13, 364a/10, 368b/14, 374a/17, 375a/5, 387a/5, 398b/4

beh-būd < *Far.* Sağlık

b.+ları (sūd u b.) 394b/17

behişt < *Far.* Cennet

b. (ş̱ānī̱-i b.) 342a/6

behişt-nādī̱de < *Far.* Görülmemiş cennet

b. (cevr-i b.) 377a/7

behre-mend < *Far.* Pay sahibi

b. bol- 373a/12, 386a/3, 397b/14

beḳā < *Ar.* Kalıcılık, devamlılık

b. 327b/1, 327b/8, 385b/4

b. bol- (raḥī̱l-i ʻālem-i b.) 310b/4, 311a/1

b. bol- (terk-i ʻālem-i b.) 303a/8

belāġat < *Ar.* Düzgün konuşma ve yazma ilmi

b.+niŋ 375a/8

belde < *Ar.* Kent, belde

b.+lerniŋ 328b/8

belki < *Far.* Şayet, olabilir, belki, hatta

b. 301a/12, 302a/13, 309b/8, 385b/17

bend < *Far.* Bağ

b. ér- 376a/17

b. ét- 354a/13, 355b/16, 375b/7, 383a/7

b. étdür-356a/6

b.+in 400b/8

b.+dür 347a/7

bende < *Far.* Kul; köle

b.+si 363b/8

bende-nevāzlıḳ < *Far.+T.* Emrindeki insana iyi davranma

b. 385a/5, 385b/14

bende-perverlik < *Far.+T.* Emrindeki insanı gözetme

b.+dür 347b/3

bendī < *Far.* Tutusak, esir

b. 339b/2

b.+ni 339a/16

ber- Vermek → **bér-**

b.-ür-miz 306b/13

b.-di 300a/16

b.-di (ḫaber b.) 313b/10

b.-di (ruḫṣatın b.) 325a/16

b.-di (şikest b.) 320a/14

b.-diler 305a/13, 305a/2, 318a/5, 321b/3, 322b/16, 371a/4

b.-diler (ḫaber b.) 301b/11

b.-diler (ḳatl ḳıla b.) 315b/5, 317a/16, 322b/11, 323a/15

b.-diler (ḳayta b.) 316b/3

b.-diler (ruḫṣat b.) 301a/1, 324b/17

b.-diler (ruḫṣatın b.) 305a/17, 309b/12

b.-iŋ! 302a/11

b.-ip 300a/4, 300a/6, 300a/8, 302b/3, 303b/1, 304b/1, 305b/2, 308a/7, 309b/11, 315b/3, 318a/11, 318a/13, 319a/10, 319a/4, 319b/15, 320b/4, 328b/12, 329a/7

b.-ip (āb aş b.) 303a/15

b.-ip (mevācib b.) 300a/8

b.-ip (niẓām b.) 307a/13

b.-ip (ruḫṣat b.) 300a/7, 303a/1, 321a/11

b.-ip (ruḫṣatın b.) 303b/5

b.-ip (şikest b.) 318b/7, 319b/14, 326a/2

b.-ip (tertīb b.) 321b/11

b.-mes-miz 302b/1

b.-mey 320a/1

bér- Vermek → **ber-**

b.-ür-men 339b/9, 347a/17

b.-ür-men (ruḫṣat b.) 373a/5

b.-ür 300b/12, 339a/9, 373b/3

b.-ür (rūy b.) 374a/3

b.-ür (uruşa b.) 360a/13

b.-ür-miz 376a/1

b.-di 301b/4, 330a/1, 330b/1, 330b/15, 339b/3, 340a/8, 341a/13, 345b/14, 347a/9, 355b/14, 369a/15, 374a/9

b.-di (amān b.) 388a/13

b.-di (feryād ḳıla b.) 375b/16

b.-di (ḫaber b.) 350b/1

b.-di (mesel b.) 347b/15

b.-di (ruḫṣat b.)354a/17, 356a/17, 358b/6

b.-di (ruḫṣatın b.) 368a/12

b.-di (selām b.) 340a/6, 341a/12, 368a/10

b.-di (tārāc éte b.) 357a/15, 358b/1

b.-di (teskīn b.) 371b/8

b.-di (ṭılā b.) 358b/4

b.-di (uzata b.) 360b/12

b.-dük (selām b.) 344b/15

b.-diler 328b/16, 329b/16, 330a/16, 332b/11, 332b/12, 332b/13, 332b/14, 332b/15, 332b/8, 336a/16,

344b/3, 354a/7, 354a/8, 354a/9, 354b/12, 356b/15, 358a/13, 358a/14, 358a/15, 359b/10, 359b/12, 365b/8, 367a/11, 369a/2, 372a/6, 373b/7, 379a/4, 383b/9, 386b/2, 390b/16, 391a/8

b.-diler (ant b.) 400b/4

b.-diler (‘arż éte b.) 361a/17

b.-diler (ata b.) 351a/2

b.-diler (bī-żābıṭa bola b.) 335b/6

b.-diler (cem‘ bola b.) 369a/9

b.-diler (istid‘āsın éte b.) 330b/8

b.-diler (ḳala b.) 344a/10

b.-diler (ḳarār b.) 353b/6, 355b/4

b.-diler (ḳatl ḳıla b.) 334b/6, 335a/9, 359b/4, 376a/3, 387a/9

b.-diler (ḳayta b.) 333a/9, 387b/13

b.-diler (kéle b.) 335a/6, 347b/6, 372b/3

b.-diler (öte b.) 351b/3, 351b/4

b.-diler (ruḫṣatın b.) 395b/7

b.-diler (ser-gerde bola b.) 400a/9

b.-diler (şehādet b.) 331b/10

b.-diler (şikest b.) 361b/15, 362a/2

b.-diler (yaḳa b.) 376a/13

b.-düler (talay b.) 369b/10

b.-ipdür 375a/9

b.-gey 374a/1

b.-gü 384a/13

b.-gey-miz 384a/13

b.-geyler 333b/3

b.-gil! 333b/4, 339b/2, 355b/1, 367a/15

b.-gil! (kéle b.) 337a/9

b.-sün! 374a/2, 400b/6

b.-iŋ! 354b/3, 360a/7, 361a/13

b.-iŋler! (behremend bola b.) 386a/3

b.-sünler! 371a/3

b.-sünler! (ayta b.) 357a/14

b.-seŋ (amān b.) 388a/9

b.-seŋ (meded b.) 367a/5

b.-seŋiz (ruḫṣat b.) 400b/15

b.-seler 360a/16, 369b/5

b.-seler (ḳayta b.) 347b/2

b.-ip 330b/12, 336a/3, 336a/5, 336b/4, 338a/11, 338b/5, 339a/12, 339a/17, 339a/6, 339b/10, 340a/7, 340b/1, 342b/2, 344b/3, 346b/1, 347a/3, 347a/8, 354a/9, 356b/12, 356b/14,

359b/11, 360a/1, 360a/4, 361a/2, 366b/5, 367b/14, 369b/3, 372a/10, 372a/12, 372a/13, 375a/3, 379b/6, 382b/13, 383b/1, 383b/10, 385a/10, 385b/11, 388a/6, 390b/1, 390b/11, 390b/13, 390b/15, 390b/2, 392a/14, 394a/12, 397a/4, 400b/8

b.-ip (ant b.) 400b/1

b.-ip (arḳa b.) 334b/3

b.-ip (fūl b.) 333b/6

b.-ip (istiḥkām b.) 391b/1

b.-ip (intiḳād b.) 362a/1

b.-ip (ḳarār b.) 377b/3

b.-ip (köŋül b.) 359a/12

b.-ip (niẓām b.) 330b/3, 340a/13, 346a/4, 353b/3

b.-ip (pūl b.) 346a/17

b.-ip (pūlı b.) 338a/12

b.-ip (rivāyet b.) 358a/3

b.-ip (ruḫṣat b.) 330b/13, 340a/4, 345b/9, 358a/11, 358b/10, 396a/11, 397a/6, 399a/8

b.-ip (ruḫṣatın b.) 334a/12, 336a/3, 383b/17, 390b/10, 391a/16, 392a/16, 395b/11, 397b/4

b.-ip (selām b.) 330b/15, 365b/16, 374a/4

b.-ip (ser-pāy b.) 356a/16, 360a/17, 389b/9

b.-ip (söz b.) 357a/17

b.-ip (şikest b.) 334b/15, 338a/1, 343a/8, 353a/11, 359b/5, 368a/3, 387b/16

b.ip (ṭoy b.) 345b/1

b.-ür érdim 372a/17

b.-ür érdi (teskīn b.) 388a/7

b.-ür érdiler (işti‘āl b.) 341a/10

b.-ür érdiler 372b/6, 372b/7

b.-ür érdiler (ruḫṣatın b.) 350a/13

b.-güçi érdi (iş éte b.) 364a/9

b.-ip érdi 355b/1, 366b/2

b.-ip érdi (istiḥkām b.) 323b/10

b.-ip érdi (żiyāfet b.) 331b/1

b.-ip érdiler 331a/8, 350b/13, 395b/15

b.-ip érdiler (yer b.) 380a/7

b.-mes-miz 302b/1

b.-megey-men 400b/5

b.-megil! 400b//1

b.-meŋ! 351a/5

b.-mey 334b/4, 353b/7, 359a/13, 359a/14, 368a/11, 385a/14

b.-mey (daḫl b.) 394a/6

b.-mey (ruḫṣat b.) 330b/9

b.-mesdin burun (cevāb b.) 353a/16

b.-meseŋiz 347b/13

berāber < *Far.* Birlikte

b.+ide 350b/12, 350b/14

beraṣ < *Ar.* Abraş da denilen bir deri hastalığı

b. 396b/2

ber-āsān < *Far.* Kolaylıkla

b. bol- 308b/15, 314a/10, 314b/17

bercāy < *Far.* Yerinde, uygun

b. ḳıl- (ta'ẓīm-i b.) 342b/4

ber-envār < *Far.+Ar.* Işıklar üzerinde

b.+ın (rūh-ı b.) 363b/14

beri Beri; -den itibaren

b. (andın b.) 395b/13

b. (béş aydın b.) 395a/16

b. (ḳadīm'ül-eyyāmdın b.) 309a/11

b. (müddetdin b.) 300b/4, 326a/7, 391a/6, 391b/11, 391b/14, 392b/15, 394b/8, 397b/6

b. (yıldın b.) 301a/7, 326a/5, 396b/2, 396b/9

b. (zamāndın b.) 302a/4339a/1

beril- Verilmek

b.-di 300b/16

b.-ip 300b/14

b.-ür érdi 372b/7

b.-mey 352b/16

berk < *Ar.* Şimşek

b. 320b/6

b.-i ḫāṭıf dék 315a/6

ber-ḳarār < *Far.+Ar.* Yerinde, sabit

b. ét- 328b/5, 378b/10

ber-pā < *Far.* Ayakta, yıkılmamış

b. bol- 375b/2

b. ḳıl- 314a/13, 331a/10, 342b/11, 348b/3, 359a/1, 382b/9

ber-ṭaraf < *Far.+Ar.* Bir yana bırakılma

b. 317b/2

b. bol- 343b/17

ber-ziyāde < *Far.+T.* Sayıca fazla olma

b.+dür 324b/15

b. ér- 311a/14

bes < *Far.* Yeterli, çok

b. 301b/9, 302b/15, 302b/2, 303b/15, 306a/1, 307a/4, 323a/5, 324a/5, 333b/2, 337b/12, 346a/1, 346b/12, 347b/13, 348a/13, 353b/7, 355b/4, 355b/5, 358a/10, 368b/3, 370b/14, 370b/17, 371b/5, 371b/8, 372b/2, 373a/2, 373b/3, 375b/11, 384a/4, 388b/12, 389b/15, 392a/1

b.+dür 348a/8, 350b/7

besāṭ < *Ar.* Düzlük

b.+ların 378a/9

beṭālet < *Ar.* Âtıl kalmak

b.-i pijuhnıŋ 333b/3

beyābān < *Far.* Çöl

b. 317b/1

beyān < *Ar.* Bildirme, açıklama

b. ét- 311b/14, 312a/17, 365b/15, 372a/4, 391a/11

b. ḳıl-307a/7, 313b/7, 314b/6, 331b/8, 348b/13, 358b/10, 366a/12, 371a/1, 371b/17, 372a/2, 374a/7, 390b/4, 393a/7, 400a/5

b. bolup érdi (kilk-i b.) 333a/10

b.+ı 306a/16, 382a/3

b.+ıda 310b/16, 327b/3, 352b/17, 364a/14, 377a/9

Beyānī < *Ar.* Muhammed Yusuf Beyânî

B. 366b/3

B. (mesvevī-i B.) 352a/15

beyhūde < *Far.* Boş, boşuna

b. 340b/12, 368a/17, 379b/8

bezle < *Far.* Latife, şaka

b. 310b/11

bég Bey, amir

b. 379a/3

b.+imiz 373b/13

b.+ler 316b/9, 330a/11, 333b/5, 342b/1, 353a/8, 356b/10, 363a/17, 364a/16, 378a/10

b.+ler bile 362b/12

b.+lerniŋ 349a/6

b.+lerge 329b/16

béglerbégi Beylik unvanı

b. 370a/13, 370a/8, 371a/1, 380b/14, 388a/17

b. ét- 364b/10

b.+ni 369b/12, 370a/12, 370a/7, 370b/17, 371b/16, 380b/5

b.+ge 370a/3, 380b/16

b.+din 372a/1

bég-zāde < *T.+Far.* Bey çocuğu

b. 309b/17

b.+ler 311a/5, 317a/15

b.+ler bile 310b/10

b.+lerin 316b/10

b.+lerġa 318a/12

bél Bel

b. baġla- 307a/14, 323a/5, 368b/4

b.+ni 325a/3

b.+ige 343b/1, 343b/3

b.+idaġı 343b/1

b.+iŋġa 343b/6

b.+lerige 345b/5

beriştür- Veriştirmek, dağıtmak

b.-üp 349a/7

bermek Verme

b. (teskīn b.) 394a/8

b.+ke (selām b.) 372b/6

b.+imiz (ḳayta b.) 353b/7

b. kérekdür (ruḫṣatın b.) 375b/11

béş Beş

b. 301b/15, 313a/17, 313b/1, 313b/12, 320a/2, 324a/14, 331a/13, 333b/8, 336b/1, 344b/9, 353b/9, 354a/6, 363b/5, 371b/13, 372b/4, 372b/6, 373a/13, 373a/15, 382a/1, 382a/17, 387b/14, 395a/16

b. ay érdi 306a/5

b.+ide 323b/9

béş-altı Beş altı

b. 313a/2,

béşlençi Beşinci

b. 310b/14, 333b/10

b.+si 378a/14

béş miŋ Beş bin

b. 337b/16

b.+din 374a/12

béş yüz Beş yüz

b. 314b/11, 331a/12, 331a/9, 343b/13, 347a/12, 348a/6, 349b/16, 353b/9, 354a/5, 358b/4, 370a/1, 370a/16

bī-‘adīl < *Far.+Ar.* Adil olmayan

b. 363b/8

bī-‘aḳl < *Far.+Ar.* Akılsız

b. 393b/12

bī-baş < *Far.+Ar.* Başsız

b. bol- 345b/15

bī-bedīl < *Far.+Ar.* Bedelsiz

b. ér- 363b/8

bī-devletlik < *Far.+Ar.+T.* Talihsizlik

b.+din 379b/15

bī-edeblik < *Far.+Ar.+T.* Terbiyesizlik

b.+ni 333b/1

bīġāne < *Far.* Yabancı

b.+ġa 379b/11

bīġānelıġ < *Far.+T.* Yababcılık

b.+ ı 379b/14

bī-ḫaber < *Far.+Ar.* Habersiz

b. 313a/9, 394b/2

bī-ʿitibār < *Far.+Ar.* İtibarsız

b. 399a/5

b. bol- (ḫˇār u b.) 384b/15

bī-ʿitibārlıġ < *Far.+Ar.* İtibarsızlık

b.+ın 311b/13

bī-kār < *Far.* İşsiz; avare

b. ér- 310a/17

b. bol- 356a/9

bī-kerāne < *Far.* Sınırsızca, sonsuza kadar

b. (elṭāf-ı b.) 339a/14

bī-kibār < *Far.+Ar.* Nezaketsiz, saygısız, ölçüsüz

b. 309b/3, 315b/4, 317a/12, 323a/16, 335a/8, 337b/16, 340b/14, 343a/4, 343a/7, 349b/4, 356a/7, 359a/17, 370a/16, 387a/2, 387a/8, 389a/14, 393a/4

bī-medār < *Far.+Ar.* Yörüngesiz

b. 325b/9

bī-mürüvvetlik < *Far.+Ar.+T.* Mürüvvetsizlik, insanlıktan nasibini almamışlık

b. 333a/17

bī-neyl-i gevher-murād < *Far.+Ar.* Asıl amacına ulaşmaksızın

b. 391b/9

bī-neyl-i murād < *Far.+Ar.* Dileğe ulaşmaksızın

b 358b/9

bī-neyl < *Far.+Ar.* Muradına ermeden

b. 313a/4, 368b/15

bī-sebeb < *Far.+Ar.* Sebepsiz

b. 309b/2

bī-şekk < *Far.+Ar.* Kuşkusuz

b. 330a/7

bī-ṭāḳat < *Far.+Ar.* Güçsüz

b. bol- 304b/6, 330b/8, 362b/10

bī-teḥāşī < *Far.+Ar.* Çekinmeden

b. 386a/2

bī-tevaḳḳuf < *Far.+Ar.* Beklemeden

b. 324b/10, 326b/9

bī-vaṭan < *Far.+Ar.* Yurtsuz

b.+ġa 332b/11, 332b/12

bī-vech < *Far.+Ar.* Sebepsiz

b. 351b/2

bī-vefālıḳ < *Far.+Ar.+T.* Vefasızlık

b. ér- 373a/2

bī-vend < *Far.* Haksızlık

b. (nuṣret-i b.) 324b/8

bī-żābıṭa < *Far.+Ar.* Güvensiz

b. bol- 335b/6, 338a/2

bī-ẓābıṭalıḳ < *Far.+Ar.+T.* Güvensizlik

b. 362a/17

bil- Bilmek

b.-di 354b/7

b.-diler 300b/17, 347b/11, 353b/16, 388a/7, 392a/1

b.-iŋ! 340b/3

b.-seler 379b/4

b.-ip 312b/5, 373a/1, 384b/16

b.-enni 379b/12

b.-genge 368a/16

b.-megen 368b/1

b.-mesdür 368b/2

b.-mes-men 374a/2

b.-mes-miz 348a/11

bilād < *Ar.* Kentler

b.+ınıŋ 324b/6

bilā-tevaḳḳuf < *Ar.* Durmadan

b. 367a/12

bildār < *Moğ.* İlerleme, gelişme

b. 397a/2

bildürmek Bildirme

b. 306b/9

bile İle, birlikte → **birle, birlen, ile**

b. bile 310b/1

b. (‘Abdu’r-raḥīm Bég b.) 376b/10, 382a/8, 385a/10

b. (‘Abdu’r-raḥmān Āzāde b.) 319a/2

b. (‘İvaż Ḫˇāce Şeyḫü’l İslām b.) 304b/12

b. (‘acibī b.) 334a/10

b. (āhestelik b.) 353b/6

b. (aḥvāl-ı ḫarāb b.) 344a/11, 345a/5

b. (alaman b.) 332b/4

b. (alar b.) 301b/9, 316b/2, 329a/15, 333a/12

b. (Allahḳulı Ḫān b.) 300a/14, 306a/15

b. (‘amel-i mu‘ammāyī b.) 306a/9

b. (‘amel-i ta‘biyye b.) 330a/8

b. (‘amel-i ta‘miye b.) 311a/14

b. (anıŋ b.) 326b/6

b. (‘arīżadāşt b.) 365b/15

b. (‘arżadāşt b.) 347a/16

b. (‘aṣālar b.) 376a/6

b. (Ata Murād Ḳoşbégi b.) 306a/2

b. (atı b.) 329b/10, 343a/17

b. (atlı b.) 313b/8, 314b/11, 326a/15, 337b/13, 341a/7, 349b/16, 359b/2, 367a/13, 368a/9, 372a/11, 372b/5, 382b/12, 393a/9, 399b/4

b. (atlıġ b.) 303b/7, 318b/13, 397b/15

b. (atlıları b.) 362a/13, 362b/4, 365a/1, 365a/3

b. (‘avāṭıf-ı ḫusrevāne b.) 310a/14, 326a/4, 334b/8, 388a/16, 392a/16, 398a/7, 399b/2

b. (‘İvaż Muḥammed Vekīl b.) 385a/2

b. (ay b.) 375a/4

b. (‘ayān-ı ḥaşmet b.) 328b/1, 332b/2

b. (a‘vān u enṣārı b.) 309a/10

b. (‘ayān-ı ḥaşmet b.) 328b/1

b. (Baba Ḳoşbégi b.) 364a/15

b. (bahādır b.) 388a/15

b. (bahādırlar b.) 315b/4, 397b/11

b. (bahādırları b.) 316a/13

b. (bahānesi b.) 365b/10

b. (bahāsı b.) 369a/7

b. (balṭa b.) 376a/5

b. (Bekmān Biy b.) 316b/6

b. (bégler b.) 362b/12

b. (bég-zādeler b.) 310b/10

b. (bile b.) 310b/1

b. (birbirleri b.) 367a/14

b. (biyler b.) 314b/12, 383a/6

b. (bizler b.) 383a/13, 400b/12

b. (bular b.) 371b/13

b. (Cān Ḫ‘āce b.) 326b/4

b. (Cebi Īşān b.) 381a/10, 381b/2

b. (cemā‘a b.) 327a/9, 345a/16, 384a/1, 387a/1, 388b/7

b. (cezā’ir b.) 349b/2

b. (cināyet b.) 373a/1

b. (cüstücū b.) 307a/8

b. (çerigi b.) 305a/4, 307b/1, 310a/12, 319a/11

b. (ḍarbı b.) 322a/16

b. (delāleti b.) 318a/2

b.(dil b.) 379b/3

b. (edeb-zīveri b.) 310b/7

b. (ehl ü ‘ıyālı b.) 339a/2

b. (ehl-i sipāh b.) 314a/5

b. (ehl-i ‘ıyālı b.) 361a/17

b. (ekābiri b.) 303b/17, 304a/2, 312a/11

b. (elṭāf-ı ḫusrevāne b.) 327a/10, 389b/6

b. (emr-i ‘ālī b.) 308b/3, 309a/12, 309a/6, 319a/6, 320a/4, 320a/6, 337b/5, 377b/17, 383b/4, 384b/11, 390a/10, 392b/16, 393b/4, 395a/16, 397b/6, 398b/10, 398b/12, 399a/13

b. (emr-i ‘ālīler b.) 321b/14

b. (emr-i ‘ālīleri b.) 316a/3, 322a/5

b. (emri b.) 305b/16, 315b/11, 326a/5, 329a/5, 349b/14

b. (emvāl u eşyāları b.) 303a/1

b. (emvālları b.) 308a/8

b. (endīşesi b.) 302b/1

b. (erkān-ı devlet b.) 330a/12, 335a/3, 335b/17, 337b/11, 340a/5, 342a/13, 377b/1

b. (erzāl u evbāş b.) 306b/12

b. (esbāb-ı ḥarb ve āteş-ḫāne b.) 301b/5

b. (esīr b.) 312b/8, 388a/1

b. (esīrler b.) 308b/5

b. (esīrleri b.) 302b/17

b. (etbā‘ı b.) 393b/6

b. (élçisi b.) 383a/3

b. (éli b.) 362a/5

b. (értaŋ b.) 305b/3, 324b/11, 347b/6, 348b/4, 378b/11, 399a/11

b. (fermān-ı vācibü’l-iẕ‘ān b.) 378a/1

b. (fermānı b.) 380a/5

b. (Fetḫu'llāh Ḫˇāce Ṣadr b.) 321a/11

b. (ġalebe b.) 319a/17, 324b/3

b. (ġamān-keşligi b.) 385a/13

b. (ġayret b.) 309b/7, 319b/13, 334b/15, 387a/3, 389a/10

b. (Gökleng b.) 364b/13

b. (ġusl ü tekfīn b.) 328a/16

b. (gümān b.) 355a/17

b. (gürūhb.) 392b/10

b. (gürūh-ı enbūhb.) 315b/1, 373b/11, 373b/17, 373b/6, 374b/4, 398a/9

b. (ḥaḳāret-i tamām b.)393b/17

b. (ḥāl b.) 313b/12, 314b/6

b. (Ḫāl Niyāz Arabaçı b.) 358b/1

b. (ḫān b.) 373b/2

b. (ḫançer b.) 394b/4

b. (ḫānları b.) 300a/17

b. (ḥarāseti b. 308a/14

b. (ḥavlı b.) 376a/16

b. (hem b.) 392b/2

b. (hemi b.) 317a/17

b. (hey'et-i ictimā' b.) 313a/1, 350b/8, 381a/3, 386b/8, 387b/15, 389a/14

b. (hey'et-i ictimā'ı b.) 314a/12

b. (ḥīle b.) 372b/13

b. (ḫiẕmet-kārları b.)336a/7

b. (ḥuleli b.) 310b/6

b. (hücūm-ı tamām b.) 319b/15

b. (Barcuy Barı Ḫˇāce b.) 329a/4

b. (Ḫˇāce Muḥammed Yüzbaşı b.) 358b/2

b. (Ḫˇāce Niyāz Biy b.) 326a/4, 326b/4

b. (Ḫˇāce Niyāz Vekīl b.) 372a/1

b. (ḫavf ü hirās b.) 397a/12

b. (Ḥażret-i ḳuṭbü'l-aḳṭāb Pehlivān Ata-arnası b.) 303a/11

b. ('ıyāl u eṭfāl u emvālları b.) 392b/4

b. ('ıyāl u eṭfālleri b.) 324b/5

b. (ıżṭırāb b.) 393a/15

b. (ictihād-ı tamām b.) 328b/6

b. (ictimā' b.) 313b/14

b. (idbār ü iẓhār b.) 380a/4

b. (ifāde b.) 364a/7

b. (iḫtiyārları b.)302b/12

b. (iḥtiyāṭ b.) 315a/1

b. (İkād-ı ittifāḳ b.) 326a/9

b. (iltimāsları b.) 390b/17

b. (İltüzer İnaḳ b.) 373b/9

b. (İmān Niyāz Serdār b.) 330b/11

b. (imdādları b.) 306b/14

b. (İnaḳ Bég b.) 312b/4

b. (‘ināyetnāme b.) 385a/6

b. (inisi b.) 306b/15

b. (irādesi b.) 327a/13, 329b/2, 332a/12, 340a/11, 342a/13

b. (İskender İnaḳ b.) 349a/2

b. (ismi b.) 303a/7, 329b/12

b. (istimālet-nāme b.) 304a/11, 319a/2, 385a/9, 390a/17, 391a/1

b. (İşān b.) 383b/7

b. (işāret b.) 375b/1

b. (iṭā‘at b.) 305a/1, 385b/7

b. (i‘tiḳātı b.) 388a/14

b. (ittifāḳ b.) 302b/7, 306b/13, 307a/12, 309b/2, 313a/1, 314b/14, 323a/9, 325b/12, 326b/15, 327b/16, 328a/1, 378a/12, 381a/9, 382b/10, 384a/3, 386b/3, 388a/4, 391a/12, 398b/5

b. (ittifāḳları b.) 311a/6, 364a/17

b. (‘izāz ü ikrām b.) 303a/2, 329a/6

b. (izdiḥām b.) 341a/5, 388b/10

b. (izdiḥām-ı maḥşer-i intiẓām b.) 378b/13

b. (izdiḥām-ı tamām b.) 314a/11, 314a/16, 334a/12, 337a/1, 387b/14

b. (iẓhār-ı inḳıyād b.) 304a/2, 396a/3

b. (iẓhār-ı muḫālefet b.) 380a/1

b. (iẓhār-ı şecā‘at b.) 322b/2

b. (iẓhārı b.) 312b/5, 379a/9, 384b/1, 384b/16

b. (‘izzet ü ḥürmet b.) 390b/14

b. (Ḳābil Bay Ürgençī b.) 319a/10

b. (kāmil-i taḫallüṣ b.) 363b/13

b. (ḳaravullar b.) 323a/10

b. (kārdānī b.) 325a/15

b.(kardeşi b.) 386a/1

b. (kār-güzārlar b.) 397a/2

b. (Ḳarlı Muḥarrem b.) 305b/6

b. (ḲarlıYüzbaşı b.) 313a/6

b. (ḳaṣdı b.) 386a/10

b. (Ḳazaḳ Bay İşān b.) 381a/17

b. (kelām b.) 338a/16

b. (kelle b.) 301b/13, 318a/3, 334b/8

b. (kenārı b.) 380b/3

b. (kesli b.) 344a/9

b. (kéme b.) 313a/17, 319a/7

b. (Ḳır Yolı b.) 307b/10

b. (ḳır b.) 308b/6

b. (kibr ü ġurūr b.) 368a/8

b. (kişi b.) 301a/14, 314b/5, 317b/10, 325a/7, 329a/17, 333a/4, 349b/9, 366a/7, 369b/4, 374b/5

b. (kişiler b.) 309b/4

b. (kişisi b.) 324a/12, 339b/10, 362b/16

b. (ḳoşunı b.) 314a/6, 387b/10

b. (ḳoyları b.) 305a/7

b. (körsem b.) 373b/13

b. (Ḳutuş Muḥarrem b.) 304a/8

b. (ḳuvveti b.) 380a/10

b. (küstāḫlıḳlar b.) 381b/11

b. (küşt b.) 385b/17

b. (leşker b.) 301a/6, 301b/12, 304b/11, 305b/14, 306a/1, 306a/5, 312a/5, 312b/12, 312b/6, 313b/17, 314b/14, 315b/16, 316a/3, 316b/9, 318a/7, 319b/7, 320b/9, 322a/17, 322b/6, 322b/7, 326a/11, 329a/13, 335b/13, 335b/15, 337a/10, 337a/14, 337a/17, 337b/15, 344a/17, 346b/14, 350b/17, 362a/10, 368b/16, 369a/13, 370a/3, 380b/6, 386b/11, 387a/14, 387b/1, 391b/13, 392a/15, 392a/5, 393b/1, 400a/4

b. (leşker-i ʿaẓīm b.) 309a/3, 316a/1, 366b/7, 388a/3

b. (leşkeri b.) 315a/15, 315a/16, 315a/9, 316a/16, 316a/6, 324a/5, 330b/6, 342b/13, 343a/10, 350a/1, 353b/16, 366a/13, 380a/15

b. (leşkeriyyeleri b.) 307a/12

b. (leşkeriyyesi b.) 308a/16, 309b/6, 312b/17

b. (leşkerler b.) 370a/9

b. (leşkerleri b.) 399a/13

b. (livā'-yı ḫūrşīd-şiʿār b.) 317a/10

b. (luṭf u keremleri b.) 378b/10

b. (luṭf u merḥamet b.) 339b/8

b. (Maḥmūd Yasavulbaşı b.) 341b/2, 344a/13, 346a/8, 395b/2

b. (maḥṣūr bolġanlar b.) 366a/5

b. (maḫṣūṣ-ı mülāzımları b.) 306a/2

b. (māl u eşyāları b.) 308a/13

b. (maṣlaḥat b.) 313b/1, 363a/12

b. (mededleri b.) 365b/4

b. (Mehdīḳulı b.) 366a/6

b. (meniŋ b.) 373a/3

b. (merdānelıḳ b.) 317a/1

b. (mergenler b.) 319b/13

b. (meşaḳḳat b.) 393a/6

b. (meşvereti b.) 385b/2

b. (mevr-i dī b.) 323a/5

b. (Mīr Aḥmed Ḫān b.) 330b/17, 331a/10, 353a/5

b. (Mīrzā Ḫān Ḫalīfe b.) 304a/7

b. (Mollā İbrāhīm b.) 373b/8

b. (Mollā Kelām b.) 336a/11

b. (mūcibi b.) 315a/15, 336b/17, 377b/16, 385b/12, 390a/13, 390b/1, 394b/5

b. (muḥabbet-nāme b.) 305b/11

b. (Muḥammed Emīn Bég b.) 305a/8

b. (Muḥammed Kerīm Īşān b.) 385b/1

b. (Muḥammed Murād Bay b.) 308a/9

b. (Muḥammed Murād Bay Ḳalmaḳ b.) 375b/6

b. (Muḥammed Niyāz Biy b.) 363a/16, 374a/13, 376b/6

b. (Muḥammed Rıżā Bég b.) 385b/8

b. (muḳteżāsı b.) 396b/15

b. (multuḳ b.) 308b/11, 376a/3

b. (mübārizleri b.) 386a/16

b. (müdārā b.) 330b/12

b. (müfsidler b.) 383a/10

b. (müjdesi b.) 315b/8

b. (mülāzımı b.) 317b/17

b. (mülāzımları b.) 393a/4

b. (nāme b.) 311a/2

b. (naṣīḥatler b.) 391a/12

b. (nevāziş-i ḫusrevāne b.) 338a/15, 393b/5

b. (nevāzişāt-ı ḫusrevāne b.) 323b/7

b. (niyyeti b.) 300a/13

b. (nīze b.) 317b/14, 320b/4

b. (nöker b.) 329a/9, 380b/8, 381b/5, 390a/14

b. (nökeri b.) 319b/3, 330a/15, 330a/17

b.(nökerler b.) 362a/7

b. (nökerleri b.) 304b/10, 304b/12, 305a/9, 307b/12, 312a/10, 312a/7, 312b/10, 312b/14, 316a/10, 322a/2, 322b/5, 327a/1, 341a/11, 341a/14, 362a/16, 380b/16, 399a/15

b. (olca b.) 315a/10, 319a/9, 319b/6, 326b/12, 335a/17, 367b/11, 368a/2, 369a/14, 380a/16

b. (öyli b.) 340b/16, 379a/12

b. (özleri b.) 311b/13, 391a/6

b. (‘özr b.) 323a/5

b. (‘özrler b.) 391b/6

b. (‘özrler b.) 390b/3

b. (Pārsā Ṣadr Ḫᵛāce b.)395b/4

b. (Pehlivān Beg veled-i emir-zāde-i ‘aẓam Ḥasan Murād Bég b.) 314a/5

b. (pıçaḳ b.) 345a/14

b. (pīş-keşler b.) 304a/14, 304b/15, 305b/9, 312a/14, 321a/10, 321a/7, 346b/5, 346b/7, 390b/16, 397a/7, 398a/12

b. (Raḥmanberdi Āḫūnd b.) 325a/17

b. (Raḥmetu’llāh Ḳaraköz b.) 308a/15, 398b/15

b.(ra’yı b.) 300a/12

b. (rehnümālıḳı b.) 397b/1

b. (resmi b.) 303b/9, 397a/6

b. (saġ u selāmetlik b.) 325a/12

b. (Ṣāliḥ Atalıḳ b.) 390a/16

b. (Sarıḳ b.) 337b/8

b. (Sarıḳlar b.) 337a/16

b. (sa‘y u ictihādī b.) 381b/13

b. (sebebler b.) 366a/15

b. (semān-ı mü’ekked b.) 323b/10

b. (serbāz b.) 343b/13

b. (serbāzlar b.) 338a/8

b. (ser-gerde b.) 329a/13, 334a/7, 345a/11

b. (ser-gerdeler b.) 307b/10

b. (ser-pāy ve in‘ām b.) 346a/6

b. (seylābı b.) 300b/16

b. (Sıddıḳ Ī̇şān b.)399b/9

b. (ṣıdḳ-ı dil b.) 339b/7

b. (sipeh-dārlar b.) 308a/9, 320a/13, 392a/16

b. (sizler b.) 340b/15

b. (söz b.) 399b/15

b. (sözi b.) 364a/9

b. (sözler b.) 379a/17

b. (ṣuleḥā' b.) 369b/13

b. (ṣulḥ b.) 358a/16

b. (sür'at b.) 308a/2, 308b/8, 313b/10, 313b/3, 313b/6, 313b/8, 316a/15, 317a/8, 318a/6, 318b/12, 322a/3, 323b/16, 325b/14, 326b/7, 380b/13, 386a/8, 394b/9, 398a/2

b. (şartlar b.) 399a/7

b. (şeb-gīr b.) 337a/11

b. (şefā'atleri b.) 394b/16

b. (şeh-zādeler b.) 338a/14

b. (şemḥāl b.) 364b/16

b. (şerefi b.) 383b/14

b. (şerī'at b.) 358a/4

b. (şeyn b.) 330a/9

b. (şitāb b.) 398a/4

b. (tābi'leri b.) 330b/2, 373a/15, 381a/14, 394b/14, 395a/17

b. (tābi'lerim b.) 339b/9

b. (Taḫt Yolı b.) 312b/11

b. (ṭalebi b.) 311a/17, 320b/14

b. (tamām b.) 338a/16, 363a/8

b. (ṭama'ı b.) 381a/2

b. (ṭarīḳası b.) 320b/10, 350a/6, 393b/14, 395b/17

b. (taş b.) 302b/6, 376a/4

b. (tayaḳ b.) 376a/6

b. (ṭā'ifesi b.) 315a/5

b. (tehniyet-nāme b.) 328b/10, 328b/13

b. (teḳāżāsı b.) 385b/15

b. (Teke b.) 366a/14, 368a/5

b. (terbiyetleri b.) 393b/8

b. (te'ennī b.) 387b/4

b. (tér b.) 385b/17

b. (téveleri b.) 325a/12

b. (ṭılā b.) 372a/12

b. (toġmalar b.) 302b/15

b. (top b.) 319b/9, 343a/14, 343b/5, 388b/2

b. (top-ḫāne b.) 307b/13, 334a/8, 358b/17

b. (tūġ b.) 336b/11, 344b/9

b. (tüzükleri b.) 359b/9

b. (‘Ubeydu’llāh Îşān b.) 391a/15, 391a/7

b. (‘Ubeydu’llāh Muḥarrem b.) 345a/5

b. (‘ucbı b.) 336b/12

b. (‘ulemā b.) 336a/10

b. (uluġları b.) 340a/5

b. (ümerā b.) 301b/8, 339a/13, 340a/11, 353b/5

b. (ümerālar b.) 342b/6

b. (ümîdi b.) 400a/16

b. (vaḳt-ı muḳteżāsı b.) 306a/17

b. (va‘de ü va‘îdler b.) 377b/15

b. (va‘deler b.) 312b/2

b. (va‘desi b.) 300a/4

b. (Veys Bay b.) 377b/4, 377b/7, 388b/2

b. (Veys Niyāz Muḥarrem b.) 308b/1

b. (Ya‘ḳūb Mehter b.) 365b/2, 377b/11

b. (yığın b.) 326a/14, 326b/4

b. (Yılġunlı b.) 304b/13

b. (yigit b.) 327a/9, 349a/3

b. (yigitler b.) 317a/7, 383a/2

b. (yigitleri b.) 307b/17, 319b/6, 376b/14

b. (yoldaşları b.) 359b/3, 377b/12, 383b/6, 397b/10

b. (Yomut b.) 331a/1, 354a/15, 360b/10, 371a/9, 377a/13

b. (Yomutlar b.) 330b/14, 374b/13, 382a/5

b. (yüzbaşılar b.) 338a/13, 398b/12

b. (yüzbaşıları b.) 388b/16

b.(Zārlıḳ Ḫān b.) 383a/7

b. (zehr-i çeşm b.) 374a/5

b. (ẕevḳ-i sürūr b.) 363b/15

b. (ẓulm b.) 369a/2

b. bolur érdiler (aḳaları b.) 377b/6

b. étmes érdi (ṣabr u te’ennî b.) 364a/11

b. turup érdiler (ıżṭırāb-ı tamām b.) 362a/9

bi’l-külliyye < *Ar.* Tümü, bütünü

b. 358b/8

bīmār < *Far.* Hasta

b. bol- 301a/17, 366b/15

bīmārlıḳ < *Far.+T.* Hastalık

b. 385b/3

binā < *Ar.* Yapma, inşa etme

b. 302b/6, 306a/15

b. ét- 301a/5

b. ḳıl- 303a/3, 303a/4, 303a/13, 306a/13, 309a/14, 326a/7, 326a/14, 329b/12, 329b/17, 352a/15, 380a/14, 387b/9, 396a/15

b. ḳıldur- 342b/16

b.+nı 332a/1, 332a/5

b.+sı 300b/7

b.+sınıŋ 311b/16, 311b/7

b.+sın 331b/17, 332a/5, 341b/6, 345a/17

b.+sıġa 323b/9, 332a/3, 332a/7

bir Bir, bir defa

b. 301a/10, 301a/11, 301a/5, 301b/13, 301b/17, 301b/4, 302a/16, 302a/7, 303a/6, 303b/1, 303b/6, 304a/14, 304a/3, 304a/7, 304b/1, 305a/14, 305a/3, 305a/8, 305b/10, 305b/14, 306a/10, 306a/13, 306a/9, 306b/1, 307a/11, 307b/11, 307b/5, 307b/6, 308b/1, 308b/16, 308b/3, 308b/9, 309a/13, 309a/14, 309a/16, 309b/5, 310a/16, 310a/2, 310a/3, 310a/5, 311a/16, 311b/11, 311b/16, 311b/3, 312b/15, 312b/7, 314a/15, 314a/16, 314a/2, 314b/14, 314b/8, 315a/13, 315a/17, 315b/17, 315b/2, 315b/5, 316a/12, 316a/14, 316a/17, 316a/4, 317a/7, 317b/2, 318a/5, 319a/11, 319a/12, 319a/13, 319a/16, 319a/8, 319b/10, 319b/3, 319b/4, 319b/8, 320a/2, 320a/7, 320b/12, 320b/3, 320b/4, 321b/10, 321b/8, 322a/12, 322a/6, 322b/10, 322b/11, 323a/11, 323a/5, 324a/7, 324b/2, 324b/3, 324b/4, 324b/9, 325a/2, 325b/13, 325b/15, 326a/10, 326a/12, 326a/14, 326a/15, 326a/16, 326a/7, 326b/17, 326b/9, 327a/10, 327a/12, 327a/15, 327a/9, 327b/2, 328b/10, 329a/1, 329a/11, 329a/13, 329a/7, 329b/11, 329b/14, 329b/16, 329b/5, 329b/6, 330a/16, 330a/3, 330a/4, 330b/14, 330b/4, 330b/5, 331a/1,

331a/17, 331a/8, 331b/17, 331b/3, 332a/3, 332a/4, 332b/15, 332b/7, 332b/9, 333a/1, 333a/4, 333a/7, 334a/15, 334a/17, 334b/11, 335a/4, 335b/15, 335b/3, 336a/14, 336b/12, 336b/13, 336b/9, 337a/4, 337a/6, 338a/1, 338a/10, 339a/11, 339a/13, 339a/15, 339a/16, 339b/12, 340a/10, 340a/13, 340a/3, 340a/8, 340b/14, 341a/16, 341a/3, 341b/5, 341b/8, 342b/10, 342b/11, 342b/13, 342b/16, 342b/3, 342b/7, 342b/8, 342b/9, 343a/10, 343a/12, 343a/14, 343b/11, 343b/12, 343b/16, 343b/8, 344b/1, 345a/11, 345a/16, 345a/4, 345a/8, 346a/12, 346b/12, 346b/17, 346b/2, 346b/4, 346b/6, 346b/7, 347a/8, 347a/9, 347b/13, 348a/16, 348b/1, 348b/5, 348b/8, 349a/10, 349a/13, 349b/1, 349b/14, 349b/17, 349b/2, 349b/4, 349b/5, 349b/6, 350b/12, 350b/2, 350b/6, 351a/7, 351b/11, 351b/5, 352a/2, 352b/10, 353b/13, 353b/9, 354a/15, 354a/3, 354a/9, 354b/17, 354b/6, 354b/7, 355a/5, 355a/8, 355b/10, 355b/13, 355b/14, 356a/9, 357a/17, 357b/1, 358a/14, 358a/16, 358b/12, 359a/16, 359a/7, 360a/4, 360a/5, 360b/10, 360b/16, 360b/4, 360b/6, 361a/13, 361a/3, 361b/3, 362a/14, 362a/17, 362b/11, 362b/16, 362b/5, 362b/8, 363a/2, 363b/6, 363b/7, 364a/13, 364b/2, 365a/15, 365a/17, 365a/7, 366a/17, 366b/16, 367a/15, 367a/5, 367b/16, 368a/1, 368a/10, 368a/13, 369a/7, 369b/1, 369b/13, 369b/4, 369b/6, 369b/8, 370b/17, 371a/5, 371a/7, 371b/2, 371b/4, 371b/7, 372a/10, 372a/12, 372b/13, 373a/4, 373a/6, 374a/13, 374a/14, 374b/12, 374b/17, 375a/2, 375a/4, 375a/6, 375b/13, 375b/8, 375b/9, 376b/12, 376b/14, 376b/4, 379b/8, 380a/13, 380b/11, 380b/17, 380b/5, 380b/6, 380b/8, 381a/2, 381a/4, 381b/4, 381b/5, 382a/5, 382a/9, 382b/16, 383a/2, 383a/7, 384a/1, 385a/1, 385a/11, 385a/12, 385a/15, 385b/3, 386b/10, 387a/1, 387a/4, 387a/7, 387b/15, 387b/7, 387b/8, 388a/2, 388a/6, 388b/11, 388b/7, 389a/17, 389a/4, 389b/1, 389b/5, 389b/8, 390b/2, 390b/5, 391a/14, 391a/4,

391b/14, 392a/5, 392a/8, 392a/9, 392b/10, 392b/7, 393a/11, 393a/17, 393a/2, 394a/1, 394b/3, 394b/7, 397a/10, 397a/13, 397a/5, 397b/14, 397b/16, 397b/17, 397b/5, 397b/6, 397b/8, 398a/12, 398a/6, 398b/4, 398b/6, 399a/7, 399b/1, 400a/12, 400a/17, 400b/12, 400b/16, 400b/3

b. (her b.) 314a/13, 370a/17, 372a/14

b. bir 317a/3, 317b/5, 360a/16, 361a/13, 370b/9

b.+in 309a/6, 311b/6, 325a/10, 325a/2

b.+iniŋ 317b/14

birāder < *Far.* Erkek kardeş; arkadaş, dost

b. 323b/4

b.-i ercümend 324b/7

b.+i 309b/1, 311a/15, 328b/17, 345a/10, 362b/3, 373a/11

b.+i érdi 365b/14

b.+im 373a/8

b.+iŋ 355a/16

b.+imizdin 385a/3

birāder-zāde < *Far.* Erkek kardeşin oğlu

b.+leri 394a/3

bīrāste < *Far.* Budanmış

b. ér- 310b/7

biraz Az

b. 303b/7

birbir Birbiri

b.+leri bile 367a/14

b.+leri birle 344a/15

b.+lerin 386a/17

birbiri Birbiri

b. 317a/14

b.+niŋ 376a/14

b.+ŋizge 351a/5

birev Birisi, her biri

b. 301b/3, 326a/17

b.+ge 302b/1, 376a/7

b.+i 377b/2, 394a/2

biri Bir tanesi, bir kimse → **birisi**

b. 306a/17, 306b/10, 306b/3, 306b/6, 310a/2, 317a/3, 317b/6, 327a/5, 366a/16, 376b/7, 398b/8, 398b/9

b. (her b.) 315a/2, 372b/3, 388b/6

b.+n 318b/12, 327a/4, 331b/6, 343b/4, 399b/2

b.+n (her b.) 311a/16, 328b/5, 369a/6

b.+ni 320b/5, 332b/6

b.+niŋ 323a/1

b.+ġa (her b.) 358b/4

b.+ge (her b.) 328b/10, 372a/6, 388a/6, 395a/7

b.+ŋiz 351a/6

birinc < *Far.* Pirinç; (maden) pirinç

b.+din 369a/5, 373b/10

birisi Bir tanesi, bir kimse → **biri**

b. (her b.)317b/1

b.+n 332b/5

birle İle, birlikte → **bile, birlen, ile**

b. (‘Abdul‘azīz Töre b.) 355a/9

b. (aḳrabāları b.) 393b/7

b. (alar b.) 345a/16, 397a/14

b. (almaḳ b.) 371b/7

b. (anıŋ b.) 355a/10, 367a/14, 400b/16

b. (atlı b.) 367a/4

b. (atlıları b.) 386a/12

b. (birbirleri .) 344a/15

b. (cidd ü cehd b.) 332a/7

b. (Cum‘a Niyāz Dīvān b.) 356b/12

b. (destūr b.) 341b/5

b. (devlet b.) 356a/14

b. (devlet ü ikbāl b.) 360a/15

b. (dil b.) 400b/3

b. (emr-i ‘ālī b.) 395a/3

b. (emri b.) 397a/1

b. (erkān-ı devletleri b.) 341b/1

b. (él b.) 399b/11

b. (éli b.) 390b/7

b. (fesāḥat-i tamām b.) 390a/6

b. (ġayret b.) 359a/11

b. (gümān b.) 349a/12

b. (gürūh-ı enbūh b.) 398b/7

b. (ḫalḳı b.) 365a/1

b. (ḫān b.) 399b/12

b. (ḫayāli b.) 394a/8

b. (ḫorṭūmı b.) 349a/11

b. (ḫ̌āsı b.) 396a/13

b. (‘ıyāl u eṭfāl u emvālı b.) 380b/2

b. (‘ināyet-i ḫusrevāne b.) 387a/12

b. (ip b.) 349a/14

b. (isrāf b.) 394a/10

b. (ittifāḳ b.) 353a/14, 388a/8, 400b/10

b. (‘izāz ü ikrām b.) 370b/5, 371a/13

b. (ḳalġanlar b.) 344a/15

b. (kedḫüdālar b.) 358b/7, 392a/5

b. (kişi b.) 355b/11

b. (kişisi b.) 394b/3

b. (leşker b.) 348b/14, 348b/4, 369a/11, 369a/16

b. (Maḥmūd b.) 346a/3

b. (meniŋ b.) 348b/11

b. (merdānelıḳ b.) 386a/5

b. (meşaḳḳat b.) 383a/3

b. (mehter b.) 366a/1

b. (muḥabbet-nāme b.) 397b/4

b. (Muḥammed Kerīm Ḳoşbégi b.) 357a/10, 357a/8

b. (müfsidleri b.) 383a/15

b. (nāme b.) 391b/11

b. (nīze b.) 359a/8

b. (nökerleri b.) 346a/3, 353b/4, 356a/7

b. (otlamaḳ b.) 339a/7

b. (penāhı b.) 359b/1

b. (pīş-keş b.) 347a/2, 348b/8

b. (pīş-keşler b.) 347a/1

b. (Sarıḳlar b.) 343a/7

b. (sebeb b.) 344b/1

b. (senger b.) 351a/6

b. (ser-gerde b.) 363a/2

b. (ser-pāy b.) 372a/6

b. (şān ü şevket b.) 359a/1

b. (şekve ve ḥaşmet b.) 338b/12

b. (şemḫālçı b.) 369a/17

b. (tābi‘leri b.) 392b/3

b. (tedbīr b.) 348b/9

b. (Teke b.) 353a/10

b. (tevellā b.) 363a/10

b. (‘ulemā b.) 345b/2

b. (ümerā b.) 344a/13

b. (yamanlar b.) 399b/13

b. (yoldāşı b.) 399b/1

b. (yoldaşları b.) 359a/17

b. (yolı b.) 395b/9

b. (Yomut b.) 391b/12

b. (Yomutlar b.) 331a/8

birlen İle, birlikte → **bile birle, ile**

b. (aḥvāl-ı ḫarāb b.) 367a/2

b. (atlı b.) 365a/8

b. (atlıları b.) 369a/10

b. (ḫaylı b.) 365a/16, 366b/8

b. (ittifāḳ b.) 368b/4

b. (kişi b.) 365b/7

b. (leşkeri b.) 368a/14

b. (Mollā İbrāhīm b.) 373b/16

b. (Muḥammed Niyāz Biy b.) 372b/11

b. (olca b.) 368a/4

b. (Şāh Murād İnaḳ b.) 365a/3

b. (tayaḳ b.) 376a/10

b. (Teke b.) 365a/15, 366a/15

b. (uluġları b.) 368a/15

b. (Yomut b.) 388b/7

birlençi Birinci

b. 346a/15

b.+si 353a/3

bir miŋ ékki yüz altmış toḳḳuzlançı Bin iki yüz altmış dokuzuncu

b. 342a/17

bir miŋ ékki yüz yetmiş Bin iki yüz yetmiş

b. 346a/15, 353a/3

bisāṭ < *Ar.* Yer

b.+ların 377a/17

bister < *Far.* Yatak, döşek

b.+ige 310a/16, 327a/17

bīşe < *Far.* Orman

b.+sige 306a/3, 313b/9, 318b/4, 320b/11, 321b/5, 323b/3

b.+sidin 313b/2

bitig Emir

b. 309a/7, 319a/15

bitil- Yazılmak

b.-gü 302b/4

biy Unvan adı

b. 313b/15, 314a/1, 314a/5, 330a/8, 381a/1, 382b/8

b. bol- 395a/14

b. ét- 302b/11, 353b/2, 364b/10, 372b/15, 373a/1, 379a/3, 381b/7, 395b/6

b.+niŋ 313b/15

b.+ni 388a/9

b.+ler 316a/17, 326b/8, 368a/10, 368a/12, 383a/14, 388a/14, 398b/12

b.+ler bile 314b/12, 383a/6

b.+lerniŋ 316a/17

b.+lerge 387a/17

b.+leri 383a/11, 388a/3, 388b/15, 388b/16, 398a/10

b.+leriniŋ 307a/11

b.+lerini 314b/10

b.+lerige 383b/17, 389b/9

biylik Unvan adı

b. 395a/10

b.+din 379a/1

biz Biz

b. 302a/15, 302b/1, 310a/9, 333a/13, 346a/5, 351a/6, 364a/7, 368b/13, 370a/4, 370b/11, 372b/16, 385a/3, 400b/14

b.+niŋ 302a/12, 302a/17, 306b/17, 325a/1, 331a/3, 356b/13, 358a/2, 366a/17, 370b/10, 400b/6

b.+ni 353a/14, 368b/12, 372b/17

b.+ge 302a/11, 368b/13, 370b/7

b.+din 302a/14, 302b/2, 385a/4

b.+ler 300b/1, 317a/12, 317a/8, 340b/6, 345b/17, 348a/10, 348a/4, 350b/2, 353b/6, 354a/14, 366a/11, 367a/13, 367a/4, 367b/5, 368a/16, 368b/3, 370b/16, 371a/11, 371a/15, 371b/16, 371b/4, 372b/2, 379a/17, 399b/7

b.+ler bile 383a/13, 400b/12

b.+lerniŋ 331a/6, 348a/9, 351b/1, 367a/7, 370b/14, 371a/14, 388a/9

b.+lerni 317a/9, 340b/4, 368b/1, 368b/3, 370b/4

b.+lerge 310a/6, 320a/9, 340b/12, 348a/12, 350a/15, 367a/15, 400b/12, 400b/15

b.+lerde 371a/8

b.+lerdin 367a/16, 400b/14

boġ- Boğmak

b.-dılar 331b/16

b.-up 357b/8

bol Sıfat → **ol**

b. 321b/14

bol- Olmak → **ol-**

b.-ur-men (ḫān b.) 373a/4

b.-ur (‘aceb b.) 362b/11

b.-ur 310b/1

b.-ur (dāyim b.)308b/17

b.-ur (ḥem b.) 354b/4

b.-ur (ḳatl u esīr b.) 340b/6

b.-ur (miŋ ékki yüz altmış ékki b.) 330a/10

b.-ur (miŋ ékki yüz seksen b.) 377a/7

b.-ur (müretteb b.) 340b/8

b.-ur (müyesser b.) 338a/5

b.-ur (pāy-māl b.) 340b/5

b.-ur (żāyi‘b.) 301b/8

b.-ur dūçār 310a/17

b.-ur mu (mubāḥ b.) 357b/11

b.-ur mu (tīzlik b.) 360a/10

b.-ur-siz (fāriġ b.) 302a/12

b.-urlar (esīr b.) 367a/6

b.-urlar (maḳtūl b.) 323a/3

b.-urlar (żāyi‘ b.) 323a/1

b.-dım (muṭī‘ ü münḳād b.) 339b/7

b.-dı (āgāh b.)302a/16, 330b/16, 331a/11, 367a/12

b.-dı (ārāste b.) 343a/12, 359a/5, 389a/8

b.-dı (āşikār b.) 344a/16

b.-dı (bahāne b.) 355b/4

b.-dı (bā‘iş̱ b.) 306b/5

b.-dı (bā‘iş̱-i nizā‘ b.) 306b/2

b.-dı (ber-ṭaraf b.) 343b/17

b.-dı (biy b.) 395a/14

b.-dı (cem‘ b.) 347b/9

b.-dı (çāre b.) 396b/12

b.-dı (esīr b.) 367a/1

b.-dı (értaŋ b.) 343b/14, 367b/5

b.-dı (éşikaḳası b.) 364b/9

b.-dı (fā’iz b.) 362b/16

b.-dı (ḫabek-i maġlūbe b.) 334b/12, 343b/8

b.-dı (ḫacel b.) 358a/9

b.-dı (ḫān b.) 311a/15, 375b/5

b.-dı (ḫāṣıl b.) 328b/7

b.-dı (ḫavlısıda b.) 374b/1

b.-dı (ḳabāḥat b.) 351b/10

b.-dı (ḳaml b.) 366b/11

b.-dı (ḳatl b.) 376a/13

b.-dı (kemrāk b.) 350b/15

b.-dı (kéç b.)334b/9, 359a/15

b.-dı (kéçe b.)348a/14

b.-dı (körmekçi b.) 373b/12

b.-dı (körüşmekçi b.)374a/4, 374b/10

b.-dı (lāyıḳ b.)399a/17

b.-dı (leşker-i ‘aẓīm b.) 315b/17

b.-dı (ceng-i maġlūbe b.) 349b/4, 359a/9, 362a/1, 362b/2, 367b/10

b.-dı (maḳtūl b.) 380a/11

b.-dı (ma‘ḳūl b.) 339a/10, 367b/5

b.-dı (ma‘lūm b.) 340b/10

b.-dı (me’mūr b.) 329b/11

b.-dı (medīd b.) 335b/8

b.-dı (meşġūl b.) 327a/15

b.-dı (mevsimi b.)346a/10

b.-dı (mehter b.) 301a/5

b.-dı (muḳayyed b.) 332a/3, 332a/7, 337b/15

b.-dı (mümtāz b.) 327a/11

b.-dı (müncerr b.) 375b/4

b.-dı (münḫarif b.) 310a/15

b.-dı (müteḥayyir b.) 366a/13

b.-dı (mütemekkin b.) 381a/15, 382a/14

b.-dı (mütevaṭṭın b.) 340a/9, 341a/1

b.-dı (müteveccih b.) 362b/12

b.-dı (pāre pāre b.) 343a/17

b.-dı (peydā b.) 336a/13, 343b/17, 362a/17, 398a/13

b.-dı (revān b.) 315a/17, 360b/2, 380b/4, 387b/10

b.-dı (revāne b.) 315b/3, 320b/10, 324b/12, 353b/5, 361a/16, 361b/1, 361b/5, 376b/11

b.-dı (rū-be-rū b.)343a/11

b.-dı (ṣadedide b.) 394a/16

b.-dı (ṣāḥib-iḫtiyār b.)394a/8

b.-dı (ser-pençe-i taḳdīr b.) 389b/7

b.-dı (sümm-i sütūrları b.) 335a/15

b.-dı (şāyi‘ b.) 373b/2

b.-dı (şehīd b.) 345a/16, 352a/5, 362b/10, 362b/6, 363a/16, 389b/15

b.-dı (tamām b.) 345b/9, 390a/8

b.-dı (ṭayyār b.) 336b/6, 338b/8

b.-dı (teredddüdide b.) 307a/14

b.-dı (uruş b.) 389a/9

b.-dı (vefāt b.) 344a/9

b.-dı (yurtı b.) 302a/11

b.-dı (zaḫm-dār b.)350a/2

b.-dı (żāyi‘ b.)320a/2

b.-dı (ẓulmet-i kerh b.) 343b/16

b.-duḳ (peşīmān b.) 310a/4

b.-duḳ (‘āciz b.) 367a/5

b.-dılar (āgāh b.) 300a/3, 300b/17, 300b/3, 337b/2, 339b/11, 347b/10, 347b/5

b.-dılar (akşam b.) 371b/4

b.-dılar (aḳvam b.) 337b/7

b.-dılar (anda b.) 365a/2

b.-dılar (barmaḳçı b.) 363a/4

b.-dılar (baş başa b.) 362b/14

b.-dılar (bay b.) 372b/2

b.-dılar (behremend b.) 397b/14

b.-dılar (bī-żābıṭa b.) 338a/2

b.-dılar (cem‘ b.)307a/9, 307b/7, 336b/14, 341a/4, 346b/4, 358b/13, 379a/14, 379a/8, 398b/17, 398b/4

b.-dılar (dāḫil b.) 302b/17

b.-dılar (fāriġ b.) 336b/7

b.-dılar (fikride b.) 377b/2

b.-dılar (ġamgīn b.) 350a/17

b.-dılar (ḥāżır b.) 377a/12

b.-dılar (ḫoş-ḥāl b.) 378b/3

b.-dılar (ḳaml b.) 363b/3, 375b/14

b.-dılar (ḳatl b.) 322b/3, 381a/4

b.-dılar (ḳatl u zaḫm-dār b.) 359a/13

b.-dılar (ḳatli‘ām b.) 376b/8

b.-dılar (kīnide b.) 395a/1

b.-dılar (köçmekçi b.) 383a/1

b.-dılar (maġlūb b.) 335a/11, 335a/14

b.-dılar (maẓhar b.) 325a/13

b.-dılar (medfūn b.) 310b/6

b.-dılar (meşġūl b.) 312a/15, 314a/14, 319b/13, 320a/16, 321b/15, 328b/7, 329b/2, 348a/17, 362b/1, 386b/16, 398b/14, 398b/6

b.-dılar (muḳābil b.) 335a/5

b.-dılar (muḳayyed b.) 319b/17, 322b/10, 322b/2, 336b/5, 337a/15, 338b/14, 341a/8, 342b/17, 343a/14, 345a/1, 359a/7, 378a/8

b.-dılar (mümtāz b.) 315a/8

b.-dılar (müşerref b.) 336a/10

b.-dılar (müteḥaṣṣın b.) 365a/16

b.-dılar (mütemekkin b.) 392b/6

b.-dılar (mütevaḳḳıf b.) 392b/3

b.-dılar (müttefiḳ b.) 373a/6

b.-dılar (pāy b.) 349a/8

b.-dılar (perīşān b.) 350b/16

b.-dılar (raḥīl-i ‘ālem-i beḳā b.) 310b/4, 311a/1

b.-dılar (revān b.) 304b/13, 346b/3, 379b/9, 380b/16

b.-dılar (revāne b.) 313a/4, 328a/17, 334a/12, 342b/6, 342b/8,

344a/8, 346b/14, 353b/9, 355a/1, 361b/16, 363a/1, 367a/8, 373b/1, 373b/16, 376b/13, 383a/15, 383b/13, 393a/13

b.-dılar (sākin b.) 392b/7

b.-dılar (ser-efrāz b.) 310a/14, 326a/4, 326b/13, 327a/7, 334b/8, 338a/15, 387a/12, 388a/16, 391a/16, 392a/17, 393b/5, 398a/7, 399b/3

b.-dılar (ser-efrāzlıḳ b.) 389b/6

b.-dılar (şehīd b.) 352b/9, 362b/15, 363b/5, 393b/10

b.-dılar (terk-i ʻālem-i beḳā b.) 303a/8

b.-dılar (tutmaḳçı b.) 313b/3

b.-dılar (yörüş étmekçi b.) 307a/16

b.-dılar (zaḫm-dār b.) 349b/5

b.-dılar (ʻāzim b.) 305b/3

b.-up érdi (aġır b.) 391b/15

b.-up érdi (ʻārıż b.) 338b/7, 396b/2

b.-up érdi (esīr b.) 339a/16, 372b/14

b.-up érdi (ḳāżī-ʻasker b.) 357b/12

b.-up érdi (kéç b.) 343b/11

b.-up érdi (kilk-i beyān b.) 333a/10

b.-up érdi (künde b.) 357a/7

b.-up érdi (lāylıḳ b.) 328a/15

b.-up érdi (māniʻ b.) 368b/9

b.-up érdi (mescidde b.) 356b/5

b.-up érdi (mevsimi b.) 357a/6

b.-up érdi (miḳdārı b.) 330a/14

b.-up érdi (müheyyā b.) 389b/17

b.-up érdi (müteveccih b.) 400a/1

b.-up érdi (müttefiḳ b.) 382a/5

b.-up érdi (pād-şāhlıḳ b.) 358a/12

b.-up érdi (pāy-māl b.) 339b/14

b.-up érdi (peydā b.) 344a/3, 366a/16

b.-up érdi (ṣādır b.) 391b/4

b.-up érdi (vāḳiʻ b.) 388b/8

b.-up érdi (zaḫm-dār b.) 389b/8

b.-up érdi (ziyāderaḳ b.) 344a/3

b.-up érdiler (der-ġażab b.) 398a/16

b.-up érdiler (ḳatl b.) 367b/13

b.-up érdiler (mest b.) 331b/3

b.-up érdiler (müteferriḳ b.) 392b/7

b.-up érdiler (tābi‘ b.) 326a/9

b.-up érdiler (zaḫm-dār b.) 343b/11, 354a/6, 389b/5

b.-updur (kāfir b.) 347b/12

b.-updur (tābi‘ b.) 347a/12

b.-updur (ziyāde b.) 307a/2

b.-up turdılar (ṭayyār b.) 301b/12

b.-ġan érdi (esīr b.) 400a/13

b.-ġan érdi (ḫarac b.) 310a/3

b.-ġan érdi (nā-bīnā b.) 302b/10

b.-ġan érmesdür (cem‘ b.) 361b/2

b.-ġay (yüzidin b.) 302a/13

b.-ġay (almaġan b.) 345b/8

b.-ġay (ḫaber-dār b.) 384a/15

b.-ġay (ma‘lūm b.) 306b/3

b.-ġay (mübārek b.) 353a/16, 375a/3

b.-ġay (müyesser b.) 335b/10

b.-ġay-sizler (sezā-vār b.) 307a/6

b.-ġay-sizler (tābi‘ b.) 368b/13

b.-ġaylar (fāriġü’lbāl ve āsūde-ḥāl b.) 300b/3

b.-ġaylar (pedāra b.) 301a/12

b.-ġu dék érdi (meftūḥ b.) 324b/7

b.-ġıl!(meşġūl b.) 353b/4

b.-sun! (açuḳ b.) 357a/14

b.-sun (āmāde b.) 347a/15

b.-sun! (behremend b.) 373a/12

b.-sun! (cem‘ b.) 333b/5

b.-sun! (mihr-i mizāherleri b.) 339b/6

b.-sun! (ma‘lūm b.) 379a/8, 392b/15

b.-sun! (minnet-bā‘isi b.) 310a/6

b.-sun! (‘ibret b.) 383b/2

b.-uŋ! (āgāh b.) 340b/4

b.-uŋlar! (cem‘b.) 389b/11

b.-uŋlar! (ser-efrāz b.) 372a/9

b.-sunlar! (leşker b.) 321a/15

b.-sunlar! (cem‘ b.) 358b/11, 398b/1

b.-sunlar! (müheyyā b.) 399b/14

b.-saŋ (toġma b.) 376a/1

b.-sa (andaġ b.) 346a/2, 365b/5, 367b/2

b.-sa (bar b.) 399b/14

b.-sa (barġan b.) 324b/9

b.-sa (dāḫil b.) 377a/6

b.-sa (ḫān bolmaḳ b.) 353a/15

b.-sa (helāk étmekçi b.) 357b/10

b.-sa (barış kélişi étmek b.) 325a/1

b.-sa (köpraḳ b.) 348b/15

b.-sa (maḳbūl b.) 340b/15

b.-sa (menlig b.) 371b/11

b.-sa (muḥkem b.) 349a/12

b.-sa (öltürmek b.) 354b/8

b.-sa (pāy-māl b.) 338a/5

b.-sa (sürügleri b.) 341a/14

b.-sa (şāyi‘ b.) 347b/1

b.-sa (ṭarīḳada b.) 371b/5

b.-sa (uruşmaḳ b.) 325a/2

b.-sa (yaraşmaḳçı b.) 371a/17

b.-salar (atlanġan b.) 399b/16

b.-salar (bar b.) 364a/16, 369a/8

b.-salar (mütemekkin b.) 310b/9

b.-salar (ṣābit-ḳadem b.) 310a/9

b.-up (‘aksī b.) 382a/6

b.-up (‘ārıż b.) 308b/4, 385b/3

b.-up (‘āzim b.) 303a/10

b.-up (ḫoş-vaḳt b.) 343a/17,

b.-up (buġday kibi sīne çāk b.) 392a/3

b.-up (ḳışaḳ b.)339a/1, 362b/2

b.-up (āgāh b.) 300b/10, 307a/7, 316a/16, 322a/13, 326b/8, 330b/2, 339b/4, 386a/11, 386b/15, 393a/15, 394a/17

b.-up (alġan b.) 394b/17

b.-up (aralarıda b.) 383b/9

b.-up (atlı b.) 370a/15, 371b/13

b.-up (āzürde-ḫāṭır b.) 350a/5

b.-up (ā‘id b.) 344a/13

b.-up (baş b.) 349b/15, 381a/13, 386a/14, 397b/6

b.-up (bed-gümān b.)307a/17

b.-up (bedreḳā b.)302b/14

b.-up (ber-āsān b.) 308b/15, 314a/10, 314b/17

b.-up (bī-baş b.) 345b/15

b.-up (bī-kār b.) 356a/9

b.-up (bīmār b.) 301a/17, 366b/15

b.-up (bī-ṭāḳat b.) 304b/6, 330b/8, 362b/10

b.-up (cüdā b.) 317b/17

b.-up (cem‘ b.) 331b/2, 335b/2, 342b/7, 345b/16, 350b/8, 356a/2, 358b/14, 359a/3, 365a/9, 368a/2,

373a/13, 374a/10, 381a/8, 381a/9, 386a/6, 386a/9, 392b/8

b.-up (dāḫil b.) 313b/3, 319a/17, 319a/8, 323b/13, 325b/13, 326b/16, 395b/13

b.-up (der-ġażab b.) 307a/9, 323a/13, 331a/11, 331b/11, 358b/10

b.-up (der-ḥayret b.) 308b/12

b.-up (der-ḫışm b.) 308b/15, 372b/16, 393a/7

b.-up (der-ḳaḫr b.) 330b/9, 335a/6, 343a/9, 348a/2, 350b/17, 354b/10

b.-up (deryā b.) 329b/8

b.-up (dest-gīr b.) 377b/16

b.-up (esīr b.) 363a/16, 372b/12, 372b/17

b.-up (evbāş b.) 392a/7

b.-up (élçi b.) 302a/4, 318b/4, 321a/3, 369b/13, 369b/16, 381a/10, 383b/8, 395a/11, 395a/2, 396a/6, 396b/6, 397a/3

b.-up (fāriġ b.) 340a/16

b.-up (fāriġü'lbāl b.) 356a/15

b.-up (firīfte b.) 312b/3, 313a/10

b.-up (gürūh-ı enbūh b.) 374a/14

b.-up (ḫaber-dār b.) 334b/5, 337b/7, 383a/2, 387b/14

b.-up (ḫān b.) 372b/15

b.-up (ḫār b.) 373a/9

b.-up (ḫavfnāḳ b.) 385a/11

b.-up (hem-rāh b.) 363a/1, 371a/5, 380b/17, 385a/13, 385a/7, 397a/14

b.-up (Hezāresb'de b.)313b/16

b.-up (tersān u hirāsān b.) 382a/8

b.-up (hirāsān b.) 385a/4

b.-up (ḫiẕmetide b.) 381b/12

b.-up (ḫorsend b.) 390a/9

b.-up (ḫoş-ḥāl b.) 303a/6, 328a/4, 333b/4, 340a/9, 341a/13, 341b/7, 343b/2, 367b/14, 369a/15, 383a/8, 387b/17, 392a/17

b.-up (ḫoş-vaḳt b.) 346a/7, 360a/3

b.-up (ḫūn-rīzlik b.) 323a/2

b.-up (ḫˇār u bī-'itibār b.) 384b/15

b.-up (ḫˇār u zār b.) 397a/15

b.-up (iḳrār b.) 382b/1

b.-up (ḳaml b.) 355b/16

b.-up (ḳatl b.) 349b/6, 367a/17

b.-up (ḳavī-dil b.) 317a/9, 323a/8

b.-up (ḳā’im-maḳām b.) 338b/8

b.-up (kesl-i ‘ārıż b.) 327a/12

b.-up (kéçe b.) 312b/15

b.-up (kişi b.) 339b/1

b.-up (köl b.) 396b/10

b.-up (maḳṣadı b.) 315a/4

b.-up (maḳtūl b.) 382a/6, 389b/8

b.-up (māni‘ b.) 371b/6

b.-up (maẓhar b.) 384b/9

b.-up (ma‘ḳūl b.) 301b/10, 329a/15, 335b/10, 357b/2, 360a/17, 365b/5, 369b/8

b.-up (ma‘zūl b.) 395a/13

b.-up (mütezelzil b.) 323a/16

b.-up (meşġūl b.) 342a/15, 356a/14

b.-up (mevāsā b.) 306a/17

b.-up (me’yūs b.) 366a/11

b.-up (mihmān b.) 382a/9

b.-up (miḳdārı b.) 363a/2

b.-up (muḥkem b.) 300b/7

b.-up (muḳābil b.) 316b/9, 323a/11, 326a/2, 366b/8

b.-up (muntaẓar b.) 374b/7

b.-up (muntaẓır b.) 387b/5

b.-up (muraḫḫaṣ b.) 396a/3

b.-up (mutaṣarrıf b.) 325a/6, 393a/17, 393a/5

b.-up (muṭī‘ b.) 340b/7

b.-up (mülāḳī b.) 314a/1, 367a/14

b.-up (müşerref b.) 383b/15

b.-up (müteferriḳ b.) 309a/6, 314b/5, 344b/8, 345a/3, 356a/17, 363b/2, 366b/17, 377a/10

b.-up (müteġayyir b.) 358b/8

b.-up (müteḥayyir b.) 353a/9

b.-up (mütemekkin b.) 379a/13, 384a/7

b.-up (mütevehhim b.) 391b/5, 392b/10, 395b/1, 398a/14

b.-up (müttefiḳ b.) 385a/2

b.-up (mütteḥid b.) 310a/6

b.-up (müzelzil b.) 389a/15

b.-up (nā-būd b.) 301b/15

b.-up (nā-dim ü peşīmān b.) 340b/13, 391a/5

b.-up (nā-pedīd b.) 386b/13, 400a/2

b.-up (nā-‘ilāc b.) 358a/2, 360a/12, 399b/13

b.-up (pāre pāre b.) 354b/13

b.-up (pāy-māl-ı merākib b.) 317a/15

b.-up (perākende b.) 337b/13

b.-up (perīşān b.) 314b/6, 347a/16, 362b/7, 366a/1, 368a/12, 368a/15

b.-up (peşīmān b.) 324a/12, 381b/16

b.-up (peydā b.) 343b/16, 363b/11

b.-up (piyāde b.) 314a/16

b.-up (rāżı b.) 397a/11

b.-up (redd-i bedel b.) 359a/7

b.-up (rencīde-i ḫāṭır b.) 324a/4

b.-up (rū-be-rū b.) 343a/14, 348a/17, 350a/2, 359a/7, 359b/17

b.-up (serāsime b.) 313a/11, 343a/7

b.-up (ser-gerdān b.) 318a/1, 397a/11

b.-up (ser-nigūn b.) 352a/1

b.-up (şāyi‘ b.) 344a/10

b.-up (şefī‘ b.) 397b/2

b.-up (şehīd b.) 343b/11, 389b/4

b.-up (şehrde b.) 316a/2

b.-up (tamām b.) 346a/13, 396b/1

b.-up (ṭayyār b.) 325b/15, 336a/4, 367b/7

b.-up (teŋ b.) 365b/13, 367a/4, 369b/2, 388a/5

b.-up (teşne b.) 344b/10

b.-up (tüşüki b.) 317b/3

b.-up şitābān (ṭayyār b.) 317a/17

b.-up (uruş b.) 315b/5, 359a/10, 381a/4

b.-up (muṭī‘ ü münḳād b.) 339a/3

b.-up (ümīd-vār b.) 370b/8

b.-up (yād b.) 300a/9, 313a/1

b.-up (yanıda b.) 382a/12

b.-up (yıġın b.) 323a/9

b.-up (yurt b.) 310a/5

b.-up (zaḫm-dār b.) 301b/15, 349b/6, 362b/16

b.-up (ża‘īf ü nā-tüvān b.) 385b/4

b.-up (ziyāde b.) 327a/17

b.-ġunça (cem‘ b.) 305a/3

b.-ġusıdur (‘anḳarīb-i mübeyyen b.) 300a/11

b.-ġan (maġfiret-nişān ḫān b.) 327b/6

b.-ġan (ber-pā b.) 375b/2

b.-ġan (derkār b.) 301b/6

b.-ġan (ehl-i ʿināḍ b.) 390b/17

b.-ġan (elzem b.) 305b/7

b.-ġan (köçmekçi b.) 382a/13

b.-ġan (meʾmūr b.) 305a/14

b.-ġan (memnūʿ b.) 303b/4

b.-ġan (meẕkūr b.) 305b/12, 314b/12, 379b/10

b.-ġan (muṭīʿ b.) 304b/16

b.-ġan (müşʿir b.) 311b/2, 330a/16, 384b/2

b.-ġan (mütevaṭṭın b.) 305a/6

b.-ġan (ṣādır b.) 385a/3

b.-ġan (tüşürmegen b.) 317b/13

b.-ġan vāḳıʿātnıŋ 385b/10

b.-ġanı (cemʿ b.) 313b/11

b.-ġanı (ḫān b.) 368a/7

b.-ġanı (revān b.) 360b/8

b.-ġanı (şehīd b.) 372b/11

b.-ġanı (uruş b.)312a/2

b.-ġanı üçün (ṣādır b.)395a/6

b.-ġanda (çaġı b.) 379b/17

b.-ġanda (muḳābil b.) 350a/12

b.-ġanda (tuthatut b.) 374a/12

b.-ġanda (ʿāzim b.) 397a/14

b.-ġandın soŋ (cemʿ b.) 361b/3, 393a/11

b.-ġandın soŋ (fāriġ b.) 332a/12, 338b/4

b.-ġandın soŋ (ḳarīb b.) 332b/15

b.-ġandın soŋ (kéç b.) 374a/8

b.-ġandın soŋ (uruş b.) 343b/8

b.-ġanıdın (dāḫil b.) 315a/8

b.-ġanıdın soŋ (şehīd b.) 394a/5

b.-ġanlar bile (maḥṣūr b.) 366a/5

b.-ġanlarnı (ḳaml b.) 366a/7

b.-ġanlarnıŋ (ḳaml b.) 365b/12

b.-ġanlarnıŋ (maḥṣūr b.) 366b/13

b.-ġan bolsa (cāygīr b.) 340b/11

b.-ġan bolsa (ẓāhir b.) 358a/8

b.-ġan bolup (peşīmān b.) 310a/8

b.-ur érdi (ḥavlısıda b.) 382a/15

b.-ur érdi (hirāsnāk b.) 349a/16

b.-ur érdi (ısıġ b.) 349a/9

b.-ur érdi (laṭīfe-gūylık b.) 310b/12

b.-ur érdi (mevżiʿlerde b.) 393a/2

b.-ur érdi (münāsib b.) 368b/14

b.-ur érdi (müzākeresi b.) 310b/11

b.-ur érdi (uruş b.) 334b/16, 338a/1, 349a/1

b.-ur érdiler (aḳaları bile b.) 377b/6

b.-mış érdiler (dilgīr b.) 339b/15

b.-mış érdiler (meteveccih b.) 374a/16

b.-mışdur (mesmū'ları b.) 300b/13

b.-adur (ḳatl u ittifāḳ b.) 300b/6

b.-a alġu dék (muḳābil b.) 302a/8

b.-a almadı (pāydār b.) 314a/3

b.-a almaġay (müte'arrız b.) 302a/10

b.-a almasmız (mutaṣaddī b.)366a/11

b.-a bérdiler (cem' b.) 369a/9

b.-a bérdiler (bī-żābıṭa b.) 335b/6

b.-a bériŋler (behremend b.) 386a/3

b.-mas-men (yav b.) 399b/12

b.-mas (alıp b.) 337b/12

b.-mas (özrisiz b.) 361a/12

b.-masdur (ḥāṣıl b.) 379b/16

b.-masdur (muṭī' b.) 347b/13

b.-masdur (mübeddel b.) 379b/14

b.-mas-sizler (bay b.) 371b/8

b.-may (müttefiḳ b.) 381a/15

b.-may bā'iş-i felāḥī 317b/6

b.-madı (ḫaber-dār b.) 306b/12

b.-madı (müyesser b.) 335b/5, 335b/8

b.-madı (uruş b.) 359a/16

b.-madı (vāḳıf b.) 400b/7

b.-maġaylar (müzāḥim b.) 361a/15

b.-maġunça (ṣābit b.) 358a/4

b.-maġan (ẓāhir b.) 358a/10

b.-mamış érken (vech-i metrūk b.) 300a/17

bolmaḳ Olmak

b. bol- (ḫān b.) 353a/15

b.+ı (āzād b.) 400a/16

b.+nı (muḳābil b.) 313b/12, 316b/2

boy (I) Dere, deniz ve yol kıyısı uzantısı

b.+ıġa 348b/1

boy (II) Uzunluk

b.+ıça 342b/10

bölek Bölüm, kısım

b. 305b/14, 315a/13

b. bölek 386b/12

böyle Böyle

b. ḳıl- 360a/11

bu (I) İşaret zamiri

b. 307a/3, 323a/1, 348a/11, 364a/10, 366a/16, 395a/5, 396b/8, 397a/9

b. ér- 300a/16, 300b/13, 302a/4, 309a/11, 310a/4, 310a/7, 312a/17, 313b/1, 318b/7, 319a/6, 320a/10, 320a/4, 320b/15, 338b/17, 345b/14, 374a/11, 379a/6, 381b/9, 400a/13

b.+dur 300a/1, 300b/1, 302a/6, 302a/9, 318a/10, 333a/16, 339b/8, 360a/14, 376b/5

b. turur 328a/7

bu (II) İşaret sıfatı

b. 300a/1, 300a/10, 300a/16, 300b/15, 300b/2, 300b/3, 300b/7, 301a/13, 301a/6, 301b/10, 301b/14, 301b/6, 301b/7, 301b/8, 302a/12, 302b/1, 302b/3, 303a/16, 303a/9, 303b/5, 304b/7, 305b/6, 306a/13, 306a/16, 306a/4, 306a/6, 306a/8, 306b/1, 306b/17, 307a/1, 307a/14, 307a/6, 307a/7, 308b/14, 309a/1, 309b/2, 311a/14, 311a/4, 311a/7, 312b/7, 313a/9, 313b/1, 313b/12, 314b/6, 316a/16, 316b/7, 317a/4, 317a/5, 318a/10, 318a/7, 319b/13, 320a/3, 320a/9, 320b/12, 320b/3, 321b/4, 322a/13, 322b/9, 323a/1, 323a/10, 323a/15, 323a/3, 323a/5, 323a/6, 323b/17, 324b/10, 324b/15, 324b/17, 325a/2, 325a/6, 325b/11, 325b/14, 326b/2, 326b/3, 327a/2, 327b/9, 329a/15, 329b/12, 329b/15, 329b/5, 330a/6, 330a/8, 330a/9, 331a/10, 331b/10, 331b/7, 331b/9, 333a/10, 333a/12, 333a/13, 333a/14, 333a/15, 333a/9, 334b/16, 334b/4, 335b/10, 335b/7, 335b/9, 336a/1, 338a/1, 338a/4, 338b/1, 338b/6, 339a/4, 339a/7, 339a/9, 339b/2, 340a/9, 340b/4, 341b/12, 341b/14, 342a/7, 343b/7, 344a/4, 344b/11, 345a/11, 345a/5, 346a/13, 346a/3, 346b/11, 347a/15, 347a/6, 347b/12, 348a/11, 348a/12, 348a/16, 348a/3, 348a/9, 349a/1, 350a/13, 350a/4, 350a/7, 350b/14, 350b/4, 351b/7, 352a/12,

352a/6, 352b/13, 352b/14, 353a/13, 353b/13, 353b/16, 354a/1, 354a/14, 354a/2, 355a/10, 355a/12, 355a/17, 355b/13, 355b/2, 355b/4, 356a/1, 356b/17, 356b/8, 357a/17, 357b/1, 357b/15, 357b/5, 357b/9, 358a/5, 358a/8, 359a/5, 359a/9, 359b/14, 359b/16, 359b/3, 360a/14, 360a/16, 361a/8, 362b/1, 362b/4, 362b/7, 363a/7, 363b/14, 364a/6, 365b/1, 365b/16, 366a/7, 366b/2, 367b/5, 368a/14, 368b/9, 369a/9, 369b/3, 369b/7, 370b/3, 372a/17, 372b/5, 372b/6, 373a/2, 373a/6, 373a/7, 373a/9, 374a/12, 374a/17, 374a/2, 375a/17, 375a/8, 375b/16, 375b/3, 376a/2, 376b/15, 378b/4, 380a/2, 381a/16, 382a/16, 382a/2, 382b/11, 385a/1, 385a/3, 385b/1, 385b/16, 385b/17, 386a/11, 386a/13, 386a/4, 386a/9, 386b/1, 387a/16, 387a/4, 388b/14, 388b/6, 388b/8, 389b/15, 392a/12, 392a/4, 393a/15, 393a/6, 394a/17, 394a/7, 394b/10, 396a/16, 396b/12, 397b/17, 398a/13, 398a/15, 398b/2, 398b/6, 399a/7, 400a/10, 400b/5, 400b/17

buġday Buğday

b. kibi 392a/4

b.+lar 388b/9

b.+larıdın 388b/11

bular Bunlar

b. 301a/14, 301b/14, 302b/15, 313b/3, 315a/5, 316b/6, 318b/12, 321a/7, 325b/16, 329a/17, 334b/2, 337b/7, 363a/11, 363a/12, 365a/13, 366a/11, 370b/1, 370b/17, 371b/2, 371b/3, 371b/5, 371b/9, 372b/2, 373b/5, 374a/8, 384a/5, 388b/3, 391a/8, 392b/11, 396a/8, 396b/8, 397a/7, 398b/10, 398b/12

b. bile 371b/13

b.+nıŋ 313a/14, 313b/3, 358b/3, 358b/8, 361a/15, 376b/13, 386b/14, 398a/5

b.+nı 321b/16, 371a/17

b.+ġa 301b/6, 302b/14, 337b/7, 370b/12, 371a/5, 371b/13, 372a/11

b.+dın 357a/17

burç < *Ar.* Burç, yıldız kümesi

b.+ınıŋ 378a/12

b.+ıġa 382b/6, 396a/2

b.+ıdın 396a/2

b.+ıda érdi 307b/3, 310b/3, 324a/6, 327a/14, 327b/9

burçaḳ Dolu

b. 349a/10

burun Önce

b. 334a/7, 337b/1, 350b/12

b. (bir yıl b.)303b/1,

b. (cevāb bérmesdin b.) 353a/16

b. (kélmesdin b.) 363a/8

b. (kün b.) 336b/9

b. (özleridin b.) 372b/4

b. (temāsdın) 306b/8,

b. (vāḳı‘ādın b.) 357b/9

b. (yegirm üç kün b.) 315a/8

b.+dın 312a/3, 317a/11, 329a/10, 344a/17, 350a/15, 370b/6, 384a/7, 400a/13, 400a/14

burunġı Önceki

b. 341b/5, 357a/15, 367b/6, 371a/14, 379b/1, 386a/2

b.+dın 394a/12

b.+larnıŋ 300b/1

burunraḳ Daha önce

b. 323b/6, 331a/1, 333a/10, 334a/16, 334a/8, 352b/10, 382b/16, 384b/4, 386b/17, 395a/1, 397b/5, 398b/10

būse < *Far.* Öpücük

b. ḳıl- 348b/7

butraş- Yetişmek

b.-ıp 386b/13

buyruḳ Emir

b.+ların 399b/10

buyur- Buyurmak, emretmek

b.-dı 307a/9, 323a/11, 330a/1, 331a/12, 331a/13, 331b/11, 331b/13, 331b/15, 333b/4, 336a/14, 336b/14, 337b/12, 339b/17, 346a/9, 347a/6, 347b/3, 348a/6, 348b/1, 349b/16, 352a/13, 353a/10, 354b/11, 354b/4, 355b/, 355b/6, 357a/12, 357b/3, 357b/8, 358a/5, 358b/1, 358b/11, 358b/15, 359a/4, 359b/13, 360a/7, 362a/4, 365a/12, 365b/10, 368b/7, 369a/12, 369b/16, 370a/2, 371a/1, 373b/6, 374b/15, 377a/11, 377b/4

b.-dılar 305a/10, 308a/1, 308b/15, 332a/1, 332a/5, 335b/11, 337a/10, 337a/7, 337a/9, 338a/6, 338b/5, 339a/11, 339a/13, 339a/16, 340b/1,

341a/7, 341b/10, 341b/2, 341b/7, 342b/15, 342b/16, 342b/2, 342b/3, 343a/14, 343b/1, 343b/4, 344a/6, 346b/1, 346b/10, 346b/13, 346b/8, 347a/13, 347b/7, 348b/14, 349b/1, 351a/3, 357a/7, 361a/3, 370a/14, 382a/17, 383b/3, 389b/10, 390a/6, 400a/1

b.-up 302b/5, 303b/11, 303b/2, 306a/13, 308b/13, 329a/15, 329b/1, 330b/4, 345a/7, 352b/14, 368b/9

b.-may 313a/3

b.-up érken 352b/13

b.-a almay 333a/8

buyuruş Buyruk, emir

b.+larıdın 381b/15

buz- Bozmak

b.-dılar 319b/9

b.-up 303b/2, 323b/11, 339a/8

buzul- Bozulmak

b.-dı 300b/16, 369b/11

b.-up 317a/13

bükür- Büktürmek, eğdirmek

b.-üp 319a/8

bülend < *Far.* Yüksek

b. 328b/5, 342b/16, 342b/9, 393b/8

bülendraḳ < *Far.+T.* Yüksekçe

b. ét- 394a/12

bünyād < *Far.* Temel, esas, asıl; bina, yapı

b. ét- 324a/15, 334b/11, 349b/17, 349b/3, 351a/1, 353a/2, 367b/7

b. ét- (resm-i b.) 300b/2

b. étil-300b/14

bünyān < *Far.* Temel

b.+ınıŋ 310b/8

bütker- Bitirmek, tamamlamak

b.- ip 305a/15

büzürg < *Far.* Büyük366

b. turġan érkenler 317a/12

büzürg-vār < *Far.* Yüce insan

b.+ları (peder-i b.) 378b/14

büzürg-vārī < *Far.* Yücelik, büyüklük

b. (cedd-i b.) 310b/16, 327b/4

C

cāmi'ül-ferdī 'vel-'uṣūl < *Ar.* Kendine has özellikleri taşıyan

c. 384a/9

cān < *Far.* Can, ruh, hayat

c. 310a/17, 317a/17, 374b/11, 376a/16

c.+ġa 392a/9

c.+lar 392a/2

cān-bāzlıḳ < *Far.+T.* Canını ortaya koyma

c. ét- 368a/17

cānib < *Ar.* Taraf, yön

c.+dedür 306b/3

c.+iġa 300a/3, 305b/3, 312b/17, 389b/2

c.+ide 324b/11

c.+idin 393a/12

car Haber, söz

c. vur- 328a/3

carcı Haberciler

c.+lar 328a/3, 343a/5, 364b/5

cārī < *Ar.* Akan

c. ḳıl- 365a/17

cāy < *Far.* Yer, makam

c. 370b/4, 371a/6, 385a/15, 395a/8, 395b/15

c. ér- 398b/4

c.+ġa 387a/7

c.+da 303a/14

cāygīr < *Far.* Yerleşen

c. bol- 340b/11

cā'ile < *Ar.* İnsanın unutamadığı anıları

c.+side (vāḳı'ā-ı c.) 380a/11

c.+side (ḥādiṣe-i ḥ.)375b/2

c.+sidaġı (vāḳı'ā-ı c.) 391a/13

cāy-nişīn < *Far.* Yerine geçen

c. ét- 307b/5, 321b/6, 329b/3, 333b/7, 336b/10, 341a/2, 346b/2, 358b/11, 361a/6, 399a/1

cedd < *Ar.* Ata, dede

c.-i büzürg-vārī 310b/16, 327b/4

c. ü cihed 369b/1

c. ü cihed ét- 382a/10

c. ü cihedler ét- 377b/13

cedel < *Ar.* Kavga, boğuşma

c. (éylep c.) 317a/3

cehd < *Ar.* Çaba, çabalama

c. 307a/2

c. (cidd ü c.) 369b/1

c. birle (cidd ü c.) 332a/7

c. ét- (cidd ü c.) 310b/12, 382a/10

c.+ler ét- (cidd ü c.) 377b/13

c.+leri (cidd ü c.) 310b/7

cehennem < *Ar.* Cehennem

c. (ateş-geh-i c.) 377a/6

celādet < *Ar.* Ululuk, yücelik

c. 315a/3, 320b/3

c. (āyīn-i c.) 317b/4

c. ḳıl- (iẓhār-ı c.) 323a/12

cellād < *Ar.* Cellat, insan öldüren; acımasız

c. 381a/3

c.+lar 394b/9

c.+ların 376b/1

cem‘ < *Ar.* Toplama, toplanma

c. bol- 305a/3, 307a/9, 307b/7, 313b/11, 331b/2, 333b/5, 335b/2, 336b/14, 341a/4, 342b/7, 345b/16, 346b/4, 347b/9, 350b/8, 356a/2, 358b/14, 358b/11, 358b/13, 359a/3, 361b/2, 361b/3, 365a/9, 368a/2, 369a/9, 373a/13, 374a/10, 381a/8, 379a/14, 379a/8, 381a/9, 386a/6, 386a/9, 389b/11, 392b/8, 393a/11, 398b/1, 398b/17, 398b/4

c. ḳıl- 301a/12, 302a/16, 302b/13, 313a/12, 314b/9, 318a/16, 329a/12, 333a/12, 340b/3, 341b/9, 358a/5, 358a/6, 364a/16, 369b/17, 370a/4, 370a/10, 384a/3, 384b/10, 387b/4, 390a/3, 390a/11, 390a/12, 398b/10

cemā‘a < *Ar. cemā‘at* Topluluk → **cemā‘at**

c. 300b/6, 301a/10, 301a/5, 314a/15, 314a/16, 314b/16, 316a/12, 322a/12, 323a/11, 323a/3, 331a/1, 331a/8, 333a/4, 334b/11, 335a/4, 335b/15, 339b/12, 348a/16, 349b/17, 373a/6, 376b/12, 376b/4, 380b/8, 382b/16, 383a/2, 386a/4, 387b/7, 391a/4, 391b/15, 393a/17, 395a/3, 397b/16

c.-yı bāġīye 380b/12

c. bile 327a/9, 345a/16, 384a/1, 387a/1, 388b/7

c.+nıŋ 309a/16, 312b/2, 334b/11, 369a/7, 381a/17, 384a/14

c.+nı 315b/2, 391b/3

c.+ġa 304b/6, 314b/12, 387a/4

c.+dın 333a/17, 365b/6, 368b/12

c.+sı 329a/10, 340b/9, 350a/5

c.+sınıŋ 305b/6, 307b/16, 310a/10

c.+sıġa 335a/16

c.+sıdın 374b/5

c.+lar 322b/10

c.+larıdın 388b/6

cemā‘at < *Ar.* Topluluk → **cemā‘a**

c. 300b/4

cemāl < *Ar.* Yüz güzelliği, güzellik

c.+de (ḥüsn-i c.) 363b/8

cemī‘ < *Ar.* Tüm, bütün, hepsi

c. 319b/12, 382b/8

cem‘iyyet < *Ar.* Topluluk, toplum

c. 361b/17

c.+ke (silk-i c.) 319b/15

c.+ige 300b/16

c.+lerin 319b/9

cenāb < *Ar.* Huzur, kat, yan

c.+larıdın 360a/13

cenāze < *Ar.* İnsan ölüsü

c. 303a/10

c.+si 311b/6

c.+lerin 328a/16, 378b/12, 378b/13

ceng < *Far.* Savaş; boğuşma

c.-i maġlūbe 349b/4, 359a/9, 362a/1, 362b/2, 367b/9

c. ü cidāl 341a/9

c. ü cidāldin 340b/8

cennāt < *Ar.* Bahçeler

c.-ı ‘adn 396a/17

cennet-mekān < *Ar.* Yeri cennet olan

c. 316b/14, 327b/11, 327b/14, 327b/4, 382a/7, 393b/10

c. (ḫān-ı c.) 366b/1

c.+nıŋ 352b/7, 377a/8, 378b/11, 378b/14, 380a/5, 382a/4, 389b/12, 393b/7, 398a/7

c.+nı 377b/3, 379a/2, 394a/3, 394a/4

c.+ġa 319a/4, 366b/1

cenūb < *Ar.* Güney

c. 338b/13, 342b/9, 387b/8, 389a/3

c.+ı 309a/13

c.+ıġa 308a/13

c.+ıda 320a/15, 327a/16, 365a/2

cenūbī < *Ar.* Güney ile ilgili

c. 306a/11, 322b/6

cerrār < *Ar.* Tam donanımlı ordu

c. (sipāh-ı c.) 317b/4

cevāb < *Ar.* Yanıt, cevap

c. 300b/3, 300b/10, 339b/4

c. bér-353a/16

c.+ı 371a/2

cevānib < *Ar.* Taraflar, yönler; çevre, yöre

c. (eṭrāf u c.) 335a/14

c.+niŋ (eṭrāf u c.) 380a/14, 398b/13

c.+niŋ (eṭrāf-ı c.) 360b/12

c.+ni (eṭrāf-ı c.) 335a/12

c.+ġa (eṭrāf u c.) 324b/3

c.+din (eṭrāf u c.) 315b/17, 316b/1, 398a/11

c.+dağı (eṭrāf u c.) 301a/2, 320a/5

c.+dağı (eṭrāf-ı c.) 381a/13

c.+idin (eṭrāf-ı c.) 322b/13

cevr < *Ar.* Eziyet, zulüm

c.-i behişt-nādīde 377a/7

cevzā' < *Ar.* İkizler burcu

c.+nıŋ 333b/6, 336b/9, 338b/3, 340a/16, 342b/3

cezā < *Ar. cezā'* Ceza, karşılık

c.+sın 354b/3, 360a/16, 361a/13,

c.+sın tap- 378a/3, 379b/1

cezā'ir < *Ar.* Fitilli tüfek

c. 349b/3

c. bile 349b/2

c.+ler 349b/7

c.+lerni 350b/10, 351a/2

cezm < *Ar.* Kesin karar, niyet

c. (éyleben c.) 317b/2

c. ét- 300a/7, 307a/9, 321a/14, 336b/3, 342a/17, 346a/16, 347b/14, 380b/1

cırtdur- Çaldırmak

c.-up 353a/7

cibin Sinek

c.+lerniŋ 363b/9

cidāl < *Ar.* Mücadele, kavga

c. (ceng ü c.) 341a/9

c.+din (ceng ü c.) 340b/8

c. u telāş (rüsūm-ı c.) 317a/4

cidd < *Ar.* Çalışmaya değer iş

c. ü cehd 369b/1

c. ü cehd birle 332a/7

c. ü cehd ét- 310b/12, 382a/10

c. ü cehdler ét- 377b/13

c. ü cehdleri 310b/7

cīġā < *Far.* Süs

c.+ların 359b/8

cīġālı < *Far.+T.* Süslü

c. 328a/2, 353a/6, 375a/1

cihād < *Ar.* Din uğruna savaş

c. üçün 310b/9

cihān < *Ar.* Dünya, alem

c. 343b/16

c.-ı fānīġa 384b/13

c. içre 309a/1

c.+nıŋ (şāh-ı c.) 304a/3

c.+ġa 381b/6

c.+dın 301a/3, 345b/15

cihān-penāh < *Far.* Dünyanın kendisine sığındığı

c. (şāh-ı c.) 347a/16

cihet < *Ar.* Yön, taraf; sebep, neden

c.+din 300a/10, 306b/1

c.+idin 313b/15, 314a/2, 319b/17, 320b/8, 365b/12, 369b/6, 382a/14, 400a/11

cilav < *Moğ.* At başlığı, yular

c.+ın 355a/6

c.+ıdın 351b/13

cināyet < *Ar.* cânilik, insan öldürme

c. bile 373a/1

civār < *Ar.* Çevre, yöre

c.-ı feyż-āsārıda 310b/5

c.-ı feyż-āsārıġa 316a/4

c.-ı feyż'ül-envārlarıda 303a/13

c.+ıġa 304a/17, 398b/3, 399b/1

c.+ıda 379a/13

c.+larıdaġı 399a/10

cum'a < *Ar.* Cuma günü

c. 309b/14, 312b/15, 312b/8, 315a/11, 318a/16, 318a/2, 320a/7, 321a/15, 323b/5, 327a/14, 327b/1, 327b/9

c. akṣamı ér- 303a/12

cübn < *Ar.* Korkaklık

c. ḳıl- 308b/17

c.+din 309a/2, 330a/6

cüdā < *Ar.* Ayrı düşmüş, ayrılmış

c. bol- 317b/17

c. ḳıl- 352a/9

cüft < *Far.* Çift

c.+din 364b/3

cülūs < *Ar.* Oturma; tahta geçme

c. 379a/3

c.+nıŋ 311b/11, 346a/13

c.+ı 328b/9

c.+ınıŋ 311b/4, 329a/3, 332a/7, 332b/16, 336b/1

c.+ları 328b/17, 384b/1, 384b/8

c.+ları üçün 356b/16

c.+larınıŋ 311b/7, 327b/5, 330a/12, 338b/2, 340a/14, 342a/16, 345b/12, 346a/14, 380b/2, 382b/5, 385b/10

c.+larıġa 378b/3

cümādi'l-āḫir < *Ar.* Arabî ayların altıncısı

c. 352b/9, 353a/4

c.+niŋ 349b/13

cümādi'l-evvel < *Ar.* Arabî ayların birincisi

c.+niŋ 318a/2, 321a/7, 325a/16, 395a/12, 395a/8, 398b/7

cümādi'ṯ-ṯānī < *Ar.* Arabî ayların ikincisi

c. 378a/14

c.+niŋ 395a/14, 395b/2, 398b/11

cümle < *Ar.* Bütün, hep

c.+ din 306b/2, 328a/6, 341b/14, 356b/17, 378b/4

c.+ sidin 384b/6

c.+ sidindür 347a/6

cünūd < *Ar.* Ordular

c.+ınıŋ 398b/9

cünūn < *Ar.* Delilik, çılgınlık

c.+ları 355a/7

cünūnlı < *Ar.+T.* Deli

c.+ġa 355b/4

cür'et < *Ar.* Cesaret

c. 352b/15

cüstücū < *Far.* Arama, araştırma, soruşturma

c. bile 307a/8

c.+sıġa 387a/1

Ç

çābük < *Far.* Çabuk

ç. 316a/12, 321b/15

çābük-dest < *Far.* Eli hızlı, eli çabuk

ç. 332a/2

çādur < *Far.* Otağ, çadır

ç. 344b/15

çaġ Zaman

ç.+da 380a/8

ç.+ı bol- 379b/17

çaġlı Kadar → **çaġlıġ**

ç. (ḳırḳ ç.) 377a/13

çaġlıġ Kadar → **çaġlı**

ç. (üç yüz ç.) 325b/11

çāh < *Far.* Kuyu, çukur

ç.+ıġa (rütbe-i ç.) 325b/9

çāk < *Far.* Yırtma, yarma

ç. ḳıl- 392a/4

çaḳır- Çağırmak, bağırmak

ç.-ıp 311a/6, 331a/4, 331b/10, 344b/3, 351b/14, 355a/9, 379a/3, 390a/3, 393b/13, 394a/9, 394b/2, 395b/15

çal- Vurmak, atmak

ç.-dılar 357b/4, 357b/6, 357b/7

çap- Dört nala gitmek, akın etmek, hücum etmek

ç.-ġanı 385b/13

ç.-ıp 313b/2, 352a/6, 376a/16

çāpār < *Far.* Ulak, postacı

ç. 383a/7, 388a/1

ç. ét- 372b/4

çapavul < *Moğ.* Yağma, çapul

ç. 313b/15, 329b/1,

ç. üçün 389a/6

ç. ur- 314a/8, 329a/11, 381a/14, 386a/6, 386a/10, 386b/6, 386b/7, 387a/15, 397b/9, 397b/17, 399b/15

ç.+ġa 386b/17, 388b/12, 389a/12

ç.+ı üçün 325b/12

çapavulçı < *Moğ.* Yağmacı, çapulcu

ç.+larıġa 318b/7

çapdur- Koşturmak, akın ettirmek

ç.-up 303b/3

çapmaḳ Hücum etmek

ç.+nıŋ 303b/4

ç.+ġa 303b/6, 386b/16

çāre < *Far.* Çare, çözüm yolu

ç. bol- 396b/12

çarḫ < *Far.* Felek, dönme,dolaşma

ç. (devrān-ı ç.) 325b/9

çārpāy < *Far.* Dört ayaklı hayvan

ç.+ların 339b/13

çaş- Şaşmak, şaşırmak

ç.-ıp 369b/7

çāşt-gāh < *Far.* Kuşluk vakti

ç. 348a/15, 386b/5

ç.+da 303a/10

ç.+dın 320b/1

çay Çay, akarsu

ç.+ıġa 314a/8

çehār-şenbih < *Far.* Çarşamba

ç. 303a/5, 307b/7, 313a/16, 315b/14, 316a/5, 323b/2, 325a/14, 325a/3, 325b/13

çekmek Çekmek

ç.+niŋ 333a/11

ç. 306b/2

çekmen Uzun çekme çakşır, şalvar

ç. 353a/6, 372a/12

ç.+in 359b/11

çend < *Far.* Kaç, birkaç

ç. 310a/16

ç. (her ç.) 324a/17, 379b/15, 382a/9, 388a/5

çep < *Far. Sol*

ç. 335b/15

çerig Asker, ordu

ç. 315b/17

ç.+in 384a/2

ç.+ge 315b/13

ç.+i 303b/14, 313b/14, 315a/5, 315b/10

ç.+i bile 305a/4, 307b/1, 310a/12, 319a/11

ç.+iniŋ 305a/16, 309a/4, 313a/17, 314b/3, 390a/13

ç.+idin 318b/13, 319b/12, 323b/12

ç.+leriniŋ 320b/7

çeşm < *Far.* Göz

ç. bile (zehr-i ç.) 374a/4

çék- Çekmek

ç.-ti (ṣebāt ḳademin ç.) 320b/7

ç.-ti 349b/1

ç.-ip (élig ç.) 389a/17

ç.-ip (ḫançer ç.) 374b/10

ç.-iben şemşīr 317b/5

ç.-kendin soŋ 338a/2, 367a/3

ç.-me kūşiş 310a/17

çıḳ- Çıkmak

ç.-dı 357a/8, 365a/17, 378a/1

ç.-dılar 341a/8, 345b/10, 371b/2, 377b/5

ç.-tı 304a/2, 333b/7, 358a/2

ç.-tılar 320a/2, 323b/4, 336a/1

ç.-ıp turdı 362b/5

ç. ıp turdılar 386b/11

ç.-ıpdurlar 301b/7

ç.-salar 324b/6

ç.-ıp 301a/15, 301b/17, 301b/9, 303b/16, 306a/1, 306a/3, 306a/4, 308a/5, 308b/7, 309a/5, 309b/15, 309b/17, 309b/6, 312a/8, 313a/14, 314a/15, 314a/16, 314b/4, 315a/7, 315b/11, 316a/3, 316b/9, 317a/2, 318a/17, 318b/5,

320a/9, 321a/16, 321b/13, 321b/17, 322a/12, 322b/8, 323b/3, 324a/7, 326a/11, 326b/16, 327a/14, 329a/6, 329b/3, 334a/7, 334b/1, 334b/10, 334b/12, 335a/11, 335a/14, 336a/10, 336a/12, 336a/15, 336b/12, 336b/9, 337a/14, 337b/17, 337b/7, 338a/10, 338a/14, 338b/15, 339a/2, 339b/10, 339b/15, 340a/3, 340b/1, 341a/9, 341b/5, 342b/13, 342b/6, 343a/10, 343a/11, 343a/13, 343b/15, 345a/16, 345a/6, 346b/3, 347b/7, 348a/16, 348b/14, 348b/5, 349a/9, 350a/1, 353a/10, 353b/7, 355b/13, 358b/12, 359a/4, 359a/5, 359a/6, 359b/13, 360a/12, 360b/16, 361a/5, 362a/13, 363a/10, 365a/13, 365b/1, 365b/10, 365b/6, 366a/6, 366a/8, 366b/16, 366b/8, 367b/4, 369a/3, 370a/16, 370a/6, 371b/16, 374b/11, 375a/1, 375b/15, 376a/12, 376a/5, 376b/10, 377a/14, 380b/10, 380b/16, 381a/7, 382a/11, 383a/10, 383a/6, 384b/13, 387b/14, 398a/8, 398a/9, 398b/13, 398b/5, 399a/1

ç.-ġan 322b/2, 334a/11, 369b/9, 376b/12

ç.-ġandın soŋ 318a/7

ç.-ıp érdi 307a/17

ç.-madılar 335b/4

ç.-masunlar! 357a/11

ç.-may 314a/1, 334b/17, 341a/17

çıḳar- Çıkarmak

ç.-dı 344b/2

ç.-dılar 377b/15

ç.-ġaylar 316a/14

ç.-ıp 323b/8, 331b/14, 342b/17, 348b/10, 354b/11, 354b/12, 355a/11, 357b/3, 360a/4, 366b/12, 367b/6, 374b/16, 394b/16, 394b/4

çıḳmaḳ Çıkmak

ç. 321b/12

ç.+ġa 329a/11

çoḳalaḳ Toplanma yeri

ç.+da 357b/3, 357b/6

ç.+larġa 378a/7

çöl Çöl

ç.+ige 314b/4

çöp < *Far.* Çöp

ç. 321b/15

çūbān < *Far.*< *T.* Çoban

ç.+larıġa 347b/3

çūbīn < *Far.* Ağaçtan

ç. ér- 302b/5

çuḳur Çukur

ç. 387b/9

çün < *Far.* Gibi; için; çünkü

ç. 300a/3, 300b/17, 300b/3, 306a/9, 306b/10, 309a/3, 311a/1, 311a/15, 311b/8, 312a/3, 312b/4, 313a/4, 313b/11, 314b/12, 320a/10, 320a/4, 320b/15, 327a/11, 327a/2, 327b/7, 328b/7, 330a/13, 332b/17, 333a/12, 335b/7, 336b/1, 336b/7, 338b/8, 339b/11, 340a/15, 340b/15, 340b/6, 341a/4, 342a/12, 343b/13, 343b/17, 345b/9, 346a/14, 346a/9, 347a/15, 347b/4, 349a/16, 349a/17, 352b/14, 355b/7, 356a/17, 356b/9, 357a/14, 358a/16, 361b/17, 365b/17, 366a/8, 366b/4, 367a/11, 367a/9, 367b/5, 369b/16, 369b/5, 370a/15, 370b/4, 371a/6, 373a/12, 379a/14, 380b/12, 382a/5, 385a/4, 385b/1, 386a/8, 388b/17, 388b/9, 392a/4, 393b/10, 394a/11, 396a/17, 396b/16, 398b/17

D

dād < *Far.* Adalet

d.+ın 375a/8

d.+ġa 328b/6

d.+ıġa 340a/13

dād-ḫˇāh < *Far.* Davacı, adalet isteyen

d.+lar 357a/13

dağı Dahi

d. 315b/14, 343b/6

dāḫil < *Ar.* İç, içeri; ait, yer alan

d. bol- 302b/17, 313b/3, 315a/8, 319a/17, 319a/8, 323b/13, 325b/13, 326b/16, , 377a/6, 395b/13

d. ér- 303b/3

daḫl < *Ar.* Girme; karışma

d. ét- 315a/1, 322a/13, 353b/10, 353b/11, 374b/15

d. étil- 318a/10

d. ḳıl- 301b/9

d. bér- 394a/6

dā'ire < *Ar.* Çember, daire

d.+siġa 391b/2

dāniş < *Far.* Bilgi

d.+ġa (erbāb-ı d.) 306b/2

dār < *Far.* Darağacı

d.+ġa as- 382a/1, 368b/8, 382b/3

d.+ġa astur- 368b/9

ḍarb < *Ar.* Vurma

ḍ.+ı bile 322a/16

dārü'l-emmāre < *Ar.* Hükümet dairesi; başkent

d.+niŋ 352a/14

dārü's-selām < *Ar.* Cennet

d. 325b/8

dāstān < *Far.* Hikaye, destan

d. ét- 382a/10

da'vā < *Ar.* Dava; mesele

d.-i eliyy 325b/8

dāyim < *Ar. dā'im* Daima, sürekli olarak

d. bol- 308b/17

defn < *Ar.* Gömme

d. ét- 378a/8

defter < *Ar.* Defter

d.+ge 333b/4

dihḳānçılıḳ < *Far.+T.* Çiftçilik

d. ét-329b/7

dehlīz < *Ar.* Dehliz, koridor

d. 394b/2

d.+niŋ 377a/16, 377a/17, 394b/3

d.+ge 377b/17

d.+ige 377a/15

dehr < *Ar.* Dünya; zaman

d. 325b/9

deḫşet-efzā < *Ar.+Far.* Dehşet veren

d. 311b/14

delāl < *Ar.* Cilvelenme

d.+da (ġunc-ı d.) 363b/8

delālet < *Ar.* Kılavuzluk, yol gösterme

d.+i bile 318a/2

delv < *Ar.* Kova burcu

d. 324a/6, 327a/14, 327b/9, 378a/12

dem < *Far.* An, zaman; söz, laf

d. 321b/14

d. ur- 328b/9, 333b/1

depe Tepe

d. 342b/9, 351a/7

d.+niŋ 342b/10, 351a/15, 351b/5, 355a/8

d.+din 352a/5

der < *Far.* İçinde

d.-i deryā 319b/8

derece < *Ar.* Aşama

d.+sige 362b/15

d.+side érdi 378a/13

direm < *Far.* Para

d. 347b/7, 347b/9, 369a/7

d.+lerin 368b/7

dergāh < *Far.* Dergah, tekke

d.-ı ʻālīġa 397a/11

d.-ı ʻālim-penāhlarıdın 385a/4

der-ġażab < *Far.+Ar.* Öfke içinde

d. bol- 307a/9, 323a/13, 331a/11, 331b/11, 358b/10, 398a/16

der-ḥaḳīḳat < *Far.+Ar.* Gerçekte

d. 333a/17

der-ḥāl < *Far.+Ar.* Hemen, o anda

d. 311a/4, 313b/10

der-ḥayret < *Far.+Ar.* Şaşkınlık içinde

d. bol- 308b/12

der-ḫışm < *Far.* Öfke içinde

d. bol- 308b/15, 372b/16, 393a/7

derīçe < *Far.* Pencere

d.+din 377b/7, 377b/9

der-ḳaḫr < *Far.+Ar.* Sıkıntı içinde

d. bol- 330b/9, 335a/6, 343a/9, 348a/1, 350b/17, 354b/10

der-kār < *Far.* Söz konusu, bilinen

d. ér- 354b/9

d. bol- 301b/6

dermāndelıḳ < *Far.+T.* Acizlik

d.+da 367a/6

dervāze < *Far.* Kale kapısı

d. 314a/13, 377b/10

d.+niŋ 356b/4, 375b/6

d.+ni 375b/12, 377a/11, 377b/9

d.+ġa 376a/16

d.+din 314a/16

d.+si 377b/8

d.+siniŋ 352a/14, 356b/2

d.+sin 307b/13

d.+siġa 353a/12, 353a/2, 353a/7

d.+sidin 376b/10

d.+side érdi 376b/3

d.+ler 376a/17

d.+lerin 354a/13, 355b/16

d.+lerġa 356a/6

dervāze-bān < *Far.* Kapı sahibi

d.+lar 375b/9

dervāze-ḫāne < *Far.* Kale kapısı

d. 376b/7

d.+niŋ 366b/15, 375b/15

d.+ġa 375b/6

d.+de 375b/7

deryā < *Far.* Deniz

d. 308b/13, 308b/8, 309a/3, 315a/11, 315b/11, 319a/15, 319a/3, 319b/11, 319b/16, 320a/10, 320a/2, 322a/2, 324a/7, 324a/8, 329b/7, 335a/9, 336a/1, 348b/1, 393b/3

d. (der-i d.) 319b/8

d.-yı rūd-ḫānesiġa 396b/11

d. bol- 329b/8

d.+nıŋ 308a/13, 308a/16, 309a/3, 312b/6, 319a/7, 327a/14, 396b/9

d.+da 308b/6

d.+ġa 354a/4

d.+dın 307b/17, 308a/17, 308a/8, 308b/10, 312a/17, 313a/8, 318b/14, 319a/7, 321b/16, 322a/12, 322a/3, 322b/1, 323a/9, 329b/6, 336b/15, 346b/13, 393b/4

d.+dağı 319a/14

d.+sınıŋ 309a/13, 312a/10, 312b/9, 315a/3, 321b/9, 323a/7, 326a/13, 326a/6, 326b/6, 335b/1, 337b/3, 340b/17, 387b/7

deryālıḳ < *Far.+T.* Derya, deniz

d.+dın 329b/13

dest-bürd < *Far.* Üstünlük

d. 381a/2

d.-i ʻaẓīm yetkür- 310a/13

d. yetkür- 316a/14

d.+idin 314b/16

deste < *Far.* Deste; grup

d. 345b/5

d. deste 324b/2

d. deste ḳıl- 316a/9

dest-gīr < *Far.* Yardımcı

d. bol- 377b/16

d. ét- 377b/12

destūr < *Far.* İzin

d. birle 341b/5

d.+da 386a/2

d.+ıda 325a/4, 367b/6

devām < *Ar.* Süreklilik

d. 302a/10, 333a/10

devlet < *Ar.* Devlet; yüksek mevki

d. 318a/9

d. ü ikbāl birle 360a/15

d. (aʻdā'-yı d.) 319a/14

d. (erkān-ı d.) 318a/8, 322b/16, 335b/6, 336a/6, 336b/11, 336b/3, 338a/2,

338b/5, 342b/1, 342b/6, 344a/4, 345b/2, 347b/15, 377a/10, 377b/11, 378a/11, 399a/6, 400b/10

d. (kūs-ı d.) 378b/1

d. (nuḳre'-i d.) 328a/5

d. (tamām-ı erkān-ı d.) 332b/1

d. bile (erkān-ı d.) 330a/12, 335a/2, 335b/17, 337b/11, 340a/5, 342a/13, 377b/1

d. birle 356a/14

d.+niŋ (erkān-ı d.)394b/16

d.+ni (erkān-ı d.) 302a/16, 341b/9

d.+ġa 385b/17

d.+ke (a'dā'-yı d.) 323a/10

d.+ke (erkān-ı d.) 300a/8, 331b/1, 340a/17, 361a/2

d.+de (erkān-ı d.) 328b/1

d.+de (taḫt-ı d.) 364b/5

d.+din (a'dā'-yı d.) 317b/13

d.+i (erkān-ı d.) 306b/12

d.+imizge 368b/14

d.+ler (erkān-ı d.) 311a/5

d.+lerni (erkān-ı d.) 333a/12, 390a/3

d.+lerge (erkān-ı d.) 333b/5, 345b/6, 346b/1

d.+leri 380a/10

d.+leri birle (erkān-ı d.) 341b/1

d.+leriniŋ 394a/16

devlet-ḫᵛāhlıḳ < *Ar.+Far.+T.* Zenginlik isteme

d. 348a/3

devr < *Ar.* Zaman, devir

d. 328a/3, 355a/4, 364b/5, 378b/2

d.-i Ḳutlu Murād Ḫān 364b/5

d.-i Seyyid Muḥammed Bahādır Ḫān 378b/2

d.-i 'Abdu'l-'azīz Töre'dür 355a/4

d.+iġa 387b/9

devrān < *Ar.* Zaman. devir

d.-ı çarḫ 325b/8

d.+nıŋ 360b/9

devriyye < *Ar.* Gezici karakol

d.+niŋ 322b/6

dé- Demek, söylemek

d.-r-sén 347b/12

d.-r-sizler 333a/15

d.-rler 306a/16, 316b/15, 332b/5, 380b/8, 396b/12, 396b/5

d.-miş-sén 354b/6

d.-di 302a/17, 306a/14, 330b/9, 331b/5, 339a/3, 339a/6, 340b/10, 340b/14, 340b/3, 347a/11, 347b/12, 348b/11, 348b/12, 348b/7, 353a/13, 353a/16, 353b/2, 354b/10, 354b/3, 354b/7, 355a/13, 355a/16, 355a/17, 355a/6, 355a/9, 355b/3, 355b/5, 356b/12, 358a/1, 358a/2, 358a/3, 358a/8, 358b/4, 360a/4, 360a/5, 362b/10, 362b/8, 365b/5, 366a/1, 366a/6, 366a/9, 367a/15, 367b/1, 367b/2, 368a/15, 370b/13, 370b/6, 371a/14, 371a/7, 371b/10, 371b/16, 371b/4, 371b/7, 372b/16, 373a/2, 374a/1, 374a/6, 374b/15, 375b/10,

399b/4, 399b/8

d.-diler 301b/8, 315a/14, 329a/13, 329b/10, 329b/13, 329b/15, 333a/12, 333a/16, 335b/7, 336a/3, 337b/11, 338b/9, 339a/17, 347b/11, 347b/17, 348a/2, 348a/3, 350b/2, 350b/6, 351a/5, 354a/1, 355a/11, 355a/7, 357a/16, 360a/9, 361a/2, 361b/2, 362a/11, 367a/16, 371a/11, 371a/15, 373b/13, 375a/3, 376b/5, 392a/8, 399b/7, 400b/5

d.-pdür 324b/13

d.-pdürler 351a/17, 355b/16

d.-sem 330a/7

d.-p 3/1, 302b/4, 306b/13, 308b/12, 328a/3, 331a/3, 347b/2, 351b/13, 355a/5, 356b/10, 357a/11, 357b/14, 357b/15, 357b/6, 358a/1, 361a/16, 362b/11, 364b/5, 366a/17, 371b/12, 372b/8, 373a/17, 374a/5, 374b/12, 375a/17, 376a/10, 376b/7, 377a/7, 378b/2, 383a/13, 383b/2, 385b/17, 386b/2, 397a/17

d.-gen 302a/11, 324a/12, 326b/1, 330a/8, 339a/9, 349a/12, 355a/17, 357a/10, 364a/7, 364b/6, 364b/7

d.-genni 357b/7

d.-p érdi 331a/5

d.-r érdiler 310a/3, 370b/1

d.-medi 306b/6

d.-mediler 339b/12

d.-mekdin 376a/9

dék Gibi (benetme edatı)

d. (aytġanı d.) 369b/9

d. (berk-i ḫāṭıf d.) 315a/6

d. (kélgü d.) 320a/10

d. (kifāye étkü d.) 360a/7

d. (mevr-i melaḫ d.) 313b/14, 316b/5

d. (Muḥammed Emīn Şāh d.) 350b/6

d. (muḳābil bola alġu d.) 302a/8

d. (samān rengi d.) 392a/2

d. (serv-i āzād d.) 374b/12

d. (sözleri d.) 371a/10

d. (sudın ayrılġan balıḳ d.) 393b/11

d. (tapġu d.) 367a/17

d. ér- (hücūmları d.) 363b/10

d. ér- (ḳalġan d.) 376a/8

d. ér- (meftūḥ bolġu d.) 324b/7

démek Demek, söylemek

d.+ke 353a/9

dıraḫt < *Far.* Ağaç

d.+lar 330a/5

dī < *Far.* Dün

d. bile (mevr-i d.) 323a/5

digley < *Moğ.* Mintan, elbise

d. 372a/13, 372b/6

dil < *Far.* Gönül

d. bile 379b/3

d. bile (ṣıdḳ-ı d.) 339b/6

d. birle 400b/3

dil-āver < *Far.* Yiğit, cesur

d.+ler 320a/17

dil-cem‘ < *Far.+Ar.* Gönlü birlikte olma

d. ér- 312b/3

dil-gīr < *Far.* Gücenmiş, darılmış

d. bolmış érdiler 339b/15

dilīr < *Far.* Yürekli, korkusuz

d.-i ṣaff-der 315a/12

d.-i ṣaff-şiken 316b/13

dilīr-āne < *Far.* Yiğitçe, korkusuzca

d. 317a/10, 317a/11

dimāġ < *Far.* Bilinç, şuur

d.+ıġa 354b/6

dīndārlıḳ < *Ar.+Far.* Dinine bağlılık

d. 300b/15

direng < *Far.* Bekleme, gecikme

d. (étmey d.) 317a/3

dirīġ < *Far.* Esirgeme

d. (heybet-ṣāhib-i d.) 302b/3

dīvān < *Far.* Büyük meclis

d. 347b/7

dīvānbégi < *Far.+T.* Türkistanda bir rütbe adı, divan beyi

d. 345a/4, 370b/8

d. ét- 379a/1

d. ḳıl- 354b/14, 364b/7, 396a/14

d.+din 343b/1

dīvānbégilik < *Far.+T.* Bir unvan adı

d. 378b/17, 396a/13

d.+din 328b/3

dīvāne-dār < *Far.* Deli, çılgın

d. 360a/5

dīvār < *Far.* Duvar

d.+dın 324a/17

d.+ı 374b/16

diyār < *Ar.* Memleket, ülke, yurt

d.+ıġa 305a/10, 306a/10

d.+ıda 380a/3

d.+ıdaġı 302b/12

diyet < *Ar.* Kan karşılığı, kan parası

d.+lerin 358a/15

dost < *Far.* Arkadaş, dost

d. 348a/10

d. ét- 330b/13

d.+ımızge 368b/14

dostkām < *Far.* Dost düşkünü

d.+ı 302a/7

dostlıḳ < *Far.+T.* Arkadaşlık, dostluk

d. 300b/7, 306b/4, 311b/16, 312b/5, 384a/17

d.+da 310a/6

d.+dır (maḥż-ı d.) 302a/13

du‘ā < *Ar.* Tanrı'ya yalvarış

d. 333a/15

d. ḳıl- 360b/6, 370a/13, 372a/3

dūçār < *Far.* Uğramış, maruz kalmış

d. (bolur d.) 310a/17

dūdmān < *Far.* Aile; soysop

d.+ıdın 396a/7

duman Duman

d. 343b/16

dur- Durmak

d.-up 304a/11

dūrbīn < *Far.* Dürbün

d. 351a/9

dūrbīnliḳ < *Far.+T.* İleri görüşlülük

d.+din 379a/11

dū-şenbih < *Far.* Pazartesi

d. 305b/11, 308a/13, 313b/13, 315b/9, 318a/6, 321b/2, 352b/9, 353a/4, 378a/14

dübāre < *Far.* İki kez

d. 314b/7, 319b/15, 350b/4, 377b/13

dükkān < *Ar.* İşyeri

d. 346a/9

dükkāndār < *Ar.+Far.* İşyeri sahibi

d.+ lar 346a/9

dünyā < *Ar.* Yerküre

d. (mesā'il-i d.) 310b/10

d.+ġa 311a/1, 327b/6

dürüst < *Far.* Doğru

d. mü 358a/4

düşmen < *Far.* Düşman

d. 308b/14, 314b/6, 316b/1, 317b/8, 348a/10, 386b/4

d. (şüce'ā-yı d.) 317a/11

d.+niŋ 316b/17, 389a/3

d.+ni 316b/6

d.+ġa 317a/10, 350a/11, 383b/2

d.+din 308b/13

düşnām < *Far.* Kötü söz, küfür

d. ét- (sebb ü d.) 300b/5, 300b/16

düşvār < *Far.* Güç, zor

d. ér- 331b/7

E/É

ebbāle < *Ar.* Topluluk, cemaat

e.+siniŋ 308a/10

e.+leri 308a/1

ebdāl < *Ar.* Dervişler

e. 381a/12

eben 'an ced < *Ar.* Kuşaktan kuşağa

e. 306a/16, 307a/1

ecel < *Ar.* Yaşamın son anları

e. 310a/17, 325b/7

ecel < *Ar.* Yaşamın son anları

e.+e 313a/6

edeb-zīver < *Ar.+Far.* Ebepli

e.+i bile 310b/6

ef'āl < *Ar.* Eylemler, hareketler

e. 310a/14

e.-ı ẕemīme 300b/13

efḍal < *Ar.* En üstün

e. 384b/16

eger < *Far.* Eğer

e. 301b/8, 302a/10, 308a/2, 308b/17, 310a/7, 324b/6, 325a/1, 347b/1,

348a/4, 358a/8, 368b/13, 369b/4, 373b/13, 388a/9, 399b/15, 399b/8

egerçi < *Far.* Her ne kadar, ise de

e. 322b/17

ehl < *Ar.* Sahip

e. 300b/4

e.-i fesād 314b/2

e.-i ʻıyāldın 374a/16

e.-i ʻıyālġa 362a/12

e.-i ʻıyālı bile 361a/17

e.-i ʻıyālıġa 372a/9

e.-i ʻıyālların 362a/8

e.-i ʻinād bolġan 390b/17

e.-i ʻinād 313a/4, 321b/13, 322a/3, 322b/8, 323a/11, 387b/13, 400a/2

e.-i ʻināddın 307b/11, 319a/15, 392b/1

e.-i ʻinādġa 387b/16

e.-i ʻinādnıŋ 322a/3, 391a/10

e. ü ʻıyālı bile 339a/2

e. ü ʻıyāllerimizni 351b/1

e.-i sipāh bile 314a/5

e.-i sipāh 323a/17, 393b/11

e.+i 301a/7, 301b/2, 302a/5, 320a/1, 324a/15, 324a/17, 335a/11, 344a/14, 345b/15, 363b/8, 376a/10, 381a/3, 388a/5

e.+idin 301b/3

e.+ige 301b/14, 301b/6, 310b/12, 375b/11

e.+in 302b/12

e.+iniŋ 301b/10, 309b/1, 323a/2, 381a/2, 392a/6, 395b/13

ehliyyet < *Ar.* Yetki

e.-i ṣarrāf-ẖāne 347a/7

ekābir < *Ar.* Büyükler, ileri gelenler

e. 400b/10

e. ü eşrāf 378a/11

e.+i 304a/13, 314a/9

e.+i bile 303b/17, 304a/2, 312a/11

e.+iġa 305a/16, 318a/11

e.+idin 308b/5, 383b/4, 385b/7, 389b/6

e.+lerin 340b/3

eknāf < *Ar.* Yöreler, taraflar

e.+ıġa (eṭrāf u e.) 301a/7

e.+daġı (eṭrāf u e.) 328b/7

ekṣer < *Ar.* En çok

e. 305a/1, 313b/14, 318a/13, 322a/5, 323a/7, 324a/5, 325a/8, 396b/10, 396b/13

elbette < *Ar.* Mutlaka, kesinlikle

e. 369b/6

el-ḥāl < *Ar.* Şimdi, şu anda, hala

e. 313b/11, 323a/4, 335b/9, 339b/7, 347a/17, 347a/7, 347b/17, 348b/11, 348b/12, 354b/3, 355b/3, 355b/4, 362b/8, 370b/13, 371a/8, 378a/16, 390b/7

elif < *Ar.* Arap alfabesinin ilk harfi

e.+niŋ 364a/7

eliyy < *Ar.* Çok yemin eden

e. (da'vā-i e.) 325b/8

el-ḳıṣṣa < *Ar.* Sözün kısası, sözden anlaşıldığı gibi

e. 310b/2, 317b/15, 344a/10, 344a/16, 350b/7, 353a/17

elṭāf < *Ar.* Lütuflar, iyilikler

e.-ı bikrāne 339a/14

e.-ı ḫusrevāne bile 327a/10, 389b/5

e.-ı ḫusrevānedin 373a/12

e.-ı ḫusrevāneġa 325a/13

e.-ı şāhānedin 326b/13, 327a/6

elzem < *Ar.* Çok gerekli

e. 306b/2

e. bol- 305b/7

emāret < *Ar.* Emirlik

e.+i 310b/16

emīr < *Ar.* Bey, emirlik lideri; komutan

e. 312b/3, 313b/13, 314a/11, 314a/6, 329a/2, 360b/4, 396b/6

e.-i kebīr 325b/6

e.-i mübārezet-i kesr 315a/13

e. ét- 328b/12

e.+ni 390b/9

e.+niŋ 311b/12, 311b/14, 313a/10, 313b/9, 325a/17, 325b/1, 325b/2, 326b/15, 390b/12

e.+ge 314a/10

e.+i 317b/2, 352b/11

e.+leriġa 394a/15

emīrü'l-ümerālıḳ < *Ar.* Emirlerin emiri, eyalet valisi

e. 378b/16

emr < *Ar.* Buyruk, emir; iş

e. 311a/16

e.-i ‘ālī bile 308b/3, 309a/12, 309a/6, 319a/6, 320a/4, 320a/6, 337b/5, 377b/17, 383b/3, 384b/11, 390a/10, 392b/15, 393b/3, 395a/16, 397b/6, 398b/10, 398b/12, 399a/13

e.-i ‘ālī birle 395a/3

e.-i ‘ālī 315b/14, 332b/3, 373a/8, 377b/12, 378a/3, 389a/1

e.-i ‘ālīdür 366a/6

e.-i ‘ālīler bile 321b/14

e.-i ‘ālīleri bile 316a/3, 322a/5

e. ü nehylerin 400b/3

e. ét- 302b/14, 324a/16, 329b/5, 329b/13, 336b/7, 340a/7, 342b/10, 343b/5, 347a/4, 350b/1, 354a/11, 356b/10, 357a/11, 357a/13, 357b/2, 366a/3, 366a/4, 368b/8, 373a/10, 373b/7, 379b/3, 386a/13, 388b/14, 389b/17, 394a/17

e.+i bile 305b/16, 315b/11, 326a/5, 329a/5, 349b/14

e.+i birle 397a/1

e.+iġa 389a/16

emvāl < *Ar.* Mallar

e. 305a/7, 369b/6

e. (esbāb u e.) 386a/7

e. u eşyāları bile 303a/1

e. u eşyālarıġa 380b/9

e. u mevāşīler 393a/17

e. u mevāşīleri 387b/11

e. u mevāşīlerin 393a/16

e. u mevāşīni 387b/13

e.+ı 358a/12

e.+ı birle (‘ıyāl u eṭfāl u e.) 380b/2

e.+ın 358a/13

e.+ları bile (‘ıyāl u eṭfāl u e.) 308a/8, 392b/4

e.+ların 306b/15, 331a/7, 383a/5, 387a/16

e.+ların (metā‘ u e.) 369a/3

e.+larıġa 393a/5

enbūh < *Far.* Kalabalık

e. (gürūh-ı e.) 314a/7, 337a/13, 343a/4, 349b/4

e. bile (gürūh-ı e.) 315b/1, 373b/11, 373b/17, 373b/6, 374b/4, 398a/8

e. birle (gürūh-ı e.) 398b/7

e. bol- (gürūh-ı e.) 374a/13

endīşe < *Far.* Düşünce; düşünme

e. ḳıl- 386a/2

e. ḳıl- (penāh-ı e.) 333a/16

e.+de 385a/1

e.+leri 374a/11

e.+si bile 302b/1

e.+sin ét- 379a/12

enhār < *Ar.* Nehirler, ırmaklar

e.+ınıŋ 338b/3

e.+larınıŋ 332a/11

e.+larnıŋ 340a/16

enṣār < *Ar.* Yardımcılar

e.+ı bile (a‘vān u e.) 309a/10

envā‘ < *Ar.* Türler, çeşitler

e. 390a/7

er < *Far.* Eğer

e. 310b/1

erbāb < *Ar.* Sahip

e.-ı dānişġa 306b/2

e.-ı ḫızlānnıŋ 397a/15

ercümend < *Far.* Saygıdeğer, saygın

e. (birāder-i e.) 324b/7

erk Şehir içinde padişaha mahsus olan kaleye benzer saray

e. 300b/16, 300b/6, 333a/14, 340b/11, 357b/3, 357b/8, 367a/5, 375a/1, 375b/12, 377a/10, 391b/12

e.+niŋ 331b/17, 377b/8

e.+ġa 345a/7, 356b/8

e.+ke 328b/1, 336a/12, 336a/17, 338a/17, 356a/12, 356a/7, 356b/10, 356b/6, 356b/9, 357b/5, 363a/8, 364a/15, 373b/5, 374b/4, 376b/6, 377a/11, 377b/8, 378b/15, 390a/10

e.+de 355b/14

e.+dağı 331b/12, 331b/16

erkān < *Ar.* Asıllar, esaslar; liderler, önderler

e.-ı devlet bile 330a/11, 335a/2, 335b/17, 337b/11, 340a/4, 342a/13, 377b/1

e.-ı devlet 318a/8, 322b/16, 332b/1, 335b/6, 336a/6, 336b/11, 336b/3, 338a/2, 338b/5, 342b/1, 342b/6, 344a/4, 345b/2, 347b/14, 377a/10, 377b/11, 378a/11, 399a/6, 400b/10

e.-ı devlet (tamām-ı e.) 332b/1

e.-ı devletde 328b/1

e.-ı devletke 300a/8, 340a/17

e.-ı devleti 306b/12

e.-ı devletke 331b/1, 361a/1

e.-ı devletler 311a/5

e.-ı devletlerge 333b/5, 345b/6, 346a/17

e.-ı devletleri birle 341b/1

e.-ı devletlerni 333a/12, 390a/3

e.-ı devletni 302a/16, 341b/9

e.-ı devletniŋ 394b/16

e.-ı Türkmenlerge 370a/5

e.+ınıŋ (fıfḳ u feṣād e.) 310b/8

erşed < *Ar.* En dürüst

e. (ḫālef-i e.) 325b/6

erzāl < *Ar.* Reziller, alçaklar

e. u evbāş bile 306b/11

esbāb < *Ar.* Sebepler

e. 301b/6, 317b/11, 321b/15, 323b/1, 327a/5

e. u emvāl 386a/7

e. u yaraġların 356b/11, 382b/10, 393b/16

e.-ı ḥarb ve āteş-ḫāne bile 301b/5

e.-ı seferni 300a/9

e.-ı żiyāfetni 390a/1

e.+ın 341b/8, 346b/1, 361a/2

e.+ınıŋ 336b/4

e.+ıdın 341a/1

e.+ları 359b/9

e.+ların 347a/8

e.+larnı 391a/13

eşer < *Ar.* İz, belirti

e. 308b/14, 386b/4

e. (ẓafer-i e.) 320a/16

e.+din (nuṣret-i e.) 318b/9

e.+iniŋ 323a/12

esīr < *Ar.* Tutsak, esir; köle

e. 317b/12, 318a/4, 319a/13, 319b/6, 327a/10, 334b/8, 335a/10, 381a/2, 387a/10, 389b/6

e. bile 312b/8, 388a/1

e. ér- 391a/6

e. bol- 339a/16, 363a/16, 367a/6, 372b/12, 372b/14, 372b/17, 400a/13

e. bol- (ḳatl u e.) 340b/6, 367a/1

e. ét- 307b/14, 317b/10, 319a/17, 319a/9, 322a/5, 324b/1, 324b/5, 325a/10, 325a/5, 326b/12, 327a/4, 333a/5

e. ét- (ḳatl u e.) 369a/13, 387b/16

e. tut- 337b/1

e.+ni 321a/5

e.+ler 322a/5, 341a/15

e.+ler bile 308b/5

e.+lerin 301a/9, 323b/8, 398a/4

e.+lerni 318a/3, 319a/10, 319b/1, 324b/11, 383a/17, 398a/6

e.+leri bile 302b/16

e.+leridin 321a/5

eskencebīn < *Far.* < *Ar. sirkencübin* Ballı sirke şerbeti

e. 344b/12, 344b/16, 345a/1

eṣnā < *Ar.* İken, sırasında

e.+da 307b/11, 308b/3, 309b/2, 312a/15, 314a/14, 315b/17, 316b/3, 317a/6, 318b/9, 320a/8, 321b/13, 322a/17, 322b/8, 326a/16, 327a/12, 369a/16, 382b/15, 388a/2

e.+sıda 309b/16, 317b/13, 319a/14, 398a/12

eṣnāf < *Ar.* Sınıflar

e.-ı leşkeriyyedin 317b/11

esre- Sarhoş olmak

e.-p 379b/12

eşrāf < *Ar.* Seçkinler, ileri gelenler

e. (ekābir ü e.) 378a/11

eşrār < *Ar.* En azılılar, baş belaları, kötüler

e.+ıdın 326a/17, 393a/1

eşyā < *Ar.* Nesneler, eşya; şeyler

e.+nı 315a/6

e.+dın 314b/17

e.+ları bile (emvāl u e.) 303a/1

e.+ları bile (māl u e.) 308a/12

e.+larıġa (emvāl u e.) 380b/9

etbā‘ < *Ar.* Uyanlar, tâbi olanlar

e.+ı bile 393b/6

eṭfāl < *Ar.* Çocuklar

e. 387a/15

e. (‘ıyāl u e.) 308a/7, 373b/4, 386a/7

e. u emvālı birle (‘ıyāl u e.) 380b/2

e. u emvālları bile (‘ıyāl u e.) 392b/4

e.+in (‘ıyāl u e.) 331b/14, 388a/14

e.+niŋ (‘ıyāl u e.) 314a/10

e.+leri bile (‘ıyāl u e.) 324b/5

e.+lerin (‘ıyāl u e.) 307b/14, 393a/15

eṭıbbā < *Ar.* Doktorlar

e. 310a/16

eṭrāf < *Ar.* Taraflar, yanlar, yönler

e. 322b/13, 362a/3, 365a/6, 392b/12, 398b/13

e.-ı cevānibdaġı 381a/13

e.-ı cevānibni 335a/12

e.-ı cevānibniŋ 360b/11

e.-ı memālikke 314b/8

e. u cevānib 335a/14

e. u cevānibniŋ 380a/14

e. u cevānibġa 324b/3

e. u cevānibdin 315b/17, 316b/1, 398a/11

e. u cevānibdaġı 301a/1, 320a/5

e. u eknāfıġa 301a/7

e.+ın 301b/2, 306a/13, 308b/2, 314a/12, 315a/10, 315a/2, 330b/4, 337a/8, 343a/3, 343a/4, 348b/14, 355b/11, 365b/1, 368b/4, 370a/17

e.+nıŋ 334b/11, 339b/14

e.+nı 346a/11, 357a/15, 358a/17, 365b/10

e.+ġa 314b/5, 337b/13, 354a/2, 359a/16

e.+ge (meşhed-i e.) 303b/6

e.+da 326b/11, 328b/7, 342b/12

e.+dın 313a/2, 335b/2

e.+dağı 308a/16, 309b/6

e.+ınıŋ 329b/1

e.+ıġa 313a/17, 315a/15, 315a/5, 343a/1, 347b/4, 351a/5, 359a/2, 380a/14, 386a/10, 387b/10, 387b/7, 393a/2, 393a/3

e.+ıda 305a/11, 319a/16, 329b/4, 374a/14, 389a/16, 398a/9

e.+ıdın 322b/1, 391b/8

e.+ıdağı 314a/5, 315b/13

e.+larıġa 301b/11, 314b/17, 358b/14

eṭvār < *Ar.* Tavırlar, davranışlar

e.+larıdın 331b/4

evāḫir < *Ar.* Sonlar, son günler

e. 384a/17

e.+ide 300b/11, 386a/10, 389b/11, 389b/8

e.+i érdi 387b/6

evā'il < *Ar.* Başlar, ilk zamanlar

e.+i érdi 342b/3

e.+ide 301a/4, 338b/3, 384a/10

evān < *Ar.* Vakit, çağ, zaman

e.+da 303a/8, 398b/14

evāsıṭ < *Ar.* Ortalar

e.+ıda 301a/3, 327a/8, 385b/4, 393a/3, 396b/3

evbāş < *Ar.* Ayak takımı

e. bile (erzāl u e.) 306b/11

e. bol- 392a/7

e.+nı 393a/2

e.+lar 369a/8, 393a/15

e.+larınıŋ 318a/1, 393a/14

e.+larıġa 381a/13

e.+larıdın 369a/7, 386a/5

evc < *Far.* Yüce, yüksek, bir şeyin doruğu

e.+ıġa 311a/7, 328a/4

e.+ıge 300a/2

evḳāt < *Ar.* Vakitler

e. 380a/4

evlā < *Ar.* Daha iyi, daha uygun

e. 323a/6

evlād < *Ar.* Soy, kuşak

e.+ıdın 368b/5

evliyā'ullāh < *Ar.* Tanrı'nın erenleri, Allah'ın dostları

e.+dın 304a/5

evvel < *Ar.* Önce; başlangıç

e.+de 376b/11

e.+din 319a/14

e.+ide 303a/5, 340a/16

e.+i érdi 333b/6, 336b/9

evvelġı < *Ar.+T.* Önceki

e. 393b/10

e.+dın 307a/2

e.+sı 333b/8

evvelraḳ < *Ar.+T.* Daha önce

e. 313b/5

ey Seslenme edatı

e. 339a/6, 340b/10, 340b/3, 348a/3, 351a/17, 354a/1, 354b/7, 360a/10, 360a/5, 361a/11, 361b/2, 362a/12, 366a/1, 375b/16, 385b/16

eyyām < *Ar.* Günler; zaman, devir, çağ

e.-ı ḥayātı 375a/4

e.-ı ḥayātları 310b/4, 352b/7

e.-ı salṭanatı 327b/1

e.-ı sa'ādet-i niẓāmda 300b/15

e.+da 386a/1

e.+dın 306a/17

e.+ıda 300b/14, 380a/13, 384a/17

égelik Sahiplik

é. ét- 351b/2, 362a/12, 362a/15

éger- Eğirmek; dönmek

é.-sün! 371b/11

é.- ip 337b/8

égin Omuz; yan

é.+ige 353a/6, 391b/16

ékev Her iki, her ikisi

é.+i 346a/3, 393a/6

é.+ler 355a/11

é.+in 308b/11, 321a/3, 383b/5

ékki İki

é. 300b/2, 301b/13, 304b/11, 304b/2, 305b/11, 306b/1, 310a/5, 312a/16, 312b/11, 312b/15, 313b/4, 313b/6, 314a/2, 317a/2, 317b/14, 319a/13, 319b/8, 320b/2, 321a/5, 322a/1, 322b/17, 323b/4, 324a/1, 324b/6, 325a/2, 325b/14, 330a/4, 332b/5, 335a/1, 337a/16, 337b/10, 343a/11, 346a/15, 347b/7, 347b/9, 348b/3, 349a/2, 349a/8, 350a/3, 350b/10, 352b/8, 358a/6, 359a/14, 359a/15, 367a/4, 367a/8, 367b/8, 374a/11, 375b/6, 381a/5, 385a/15, 385b/1, 386a/17, 388a/2, 388b/2, 389a/7, 389a/8, 391a/8, 396a/15, 398b/12, 399b/1, 400b/12

é. aydın soŋ 306a/5

é.+si 327b/9

é.+side 320a/4, 381b/6, 387a/11, 393a/7

ékkilençi İkinci

é. 310b/14, 327a/17, 330a/13, 333b/9, 360b/8, 394a/2, 400a/11

é.+si 305b/11, 319b/3

é.+side 325a/17

ékki miŋ İki bin

é. 306a/11, 333b/12, 333b/13, 334a/4, 336a/2, 340b/16, 349a/5, 374a/9

ékki yüz İki yüz

é. 308b/10, 313a/5, 317b/10, 318a/3, 329a/9, 332b/10, 332b/12, 333a/4, 334a/16, 340a/7, 359a/17, 364b/14, 364b/15, 367b/12, 372a/5, 372b/3

ékki yüz éllig törtlençi İki yüz élli dördüncü

é.+si ér- 300a/11

ékki yüz éllig béş İki yüz elli beş

é.+de 301a/14

ékki yüz éllig béşlençi İki yüz elli beşinci

é.+si 300b/8

él İl, memleket; halk, insanlar

é. 308b/17, 336a/13, 361a/12, 368b/12, 392a/1, 399b/13, 399b/8

é. birle 399b/11

é.+in 316b/4, 322a/6, 322a/8, 365a/7, 365b/17

é.+niŋ 309a/14, 312a/4, 328a/5, 363b/9

é.+ni 314b/15, 376b/8

é.+ge 326a/12, 346b/11, 371b/10, 383b/2

é.+i 317b/8

é.+i bile 362a/5

é.+i birle 390b/7

é.+iniŋ 303b/14, 305a/13, 306b/15, 336b/1

é.+ige 313a/7, 325b/9

é.+idin 308a/17

é.+imizni 392a/9

é.+lerin 308a/14

é.+lerniŋ 313a/11, 316a/10

é.+leri 308a/12

é.+leriniŋ 308a/4

é.+leriġa 358b/5

é.+lerige 365a/13

élāt < *T.+Ar.* İllerin oturduğu yer; aşiretler, kabileler, halklar

é.+ın 365a/15

é.+ı 368b/10

é.+nı 305b/4, 308a/17, 326b/3

é.+ġa 320a/5, 381a/13

é.+ıġa 326a/7

é.+ların 326b/11

élçi Elçi, aracı

é. 300a/15, 310a/1, 310a/3, 311b/16, 312b/5, 320b/14, 321a/12, 324b/16, 327a/8, 329a/8, 346b/6, 346b/7, 360b/4, 360b/5, 379a/17, 381b/2, 390b/11

é. bol- 302a/4, 318b/4, 321a/3, 369b/13, 369b/15, 381a/10, 383b/8, 395a/11, 395a/2, 396a/6, 396b/6, 397a/3

é. ḳıl- 300a/15, 302b/13, 310a/7, 319a/2, 320b/17, 328b/14, 346b/5, 360b/7, 370a/5, 384a/16, 390a/16, 390b/4, 395a/12, 395b/16, 395b/7, 396a/12, 396a/5, 396a/8, 396b/7, 397b/4

é.+dürler 370b/1

é.+niŋ 390b/8

é.+ni 303a/1

é.+ge 300a/4, 300a/5, 300a/7, 300b/10, 300b/9, 301a/1, 302b/2, 310a/7, 321a/3, 321a/4, 360b/4, 370b/2, 371b/7

é.+si 303a/17, 305b/11, 310a/1, 321a/11, 321a/9, 323b/6, 326b/14, 327a/7, 351a/15, 351b/15, 352a/11, 383a/9, 384a/16, 395a/1, 395b/3, 395b/6, 397b/3, 398b/14

é.+si bile 383a/3

é.+sin 368b/15, 383a/12

é.+siniŋ 313a/9, 354a/16

é.+siġa 351b/16

é.+sige 303b/8, 311b/5, 321a/6, 354a/17, 354b/1

é.+ler 300b/11, 311b/12, 311b/8, 321a/9, 346b/15, 390b/3

é.+leriŋ 329a/5

é.+lerge 304a/17, 311b/9, 329a/7, 329a/8

é.+leri 312a/13, 325b/1

é.+leriġa 379b/7

é.+lerige 305b/13, 311b/1, 311b/14, 325a/17, 325b/1, 325b/5

élçi-ḫāne < *T.+Far.* Elçilik binası

é.+ġa 303a/2, 329a/6, 390b/14, 398b/16

élçilik Elçilik, aracılık

é. ét- 370a/6

é.+ige 385b/9

élig El

é. çék- 389a/17

é. ur- (şefā'ati étekige é.) 385a/7

éllig Elli

é. 302a/17, 302a/9, 302b/1, 317b/10, 342a/14, 349a/6, 353a/1, 373b/10

élt- İletmek, ulaştırmak, göndermek

é.-ip 332b/4, 332b/6, 334b/16, 344b/5, 347b/4, 348b/1, 365a/15, 374b/17, 392b/13

é.-ip ér- 321a/2, 321a/3

é.-mes-miz 360a/14

émdi Şimdi

é. 300a/1, 300a/17, 307a/2, 307a/4, 318a/9, 324b/8, 324b/9, 329a/13, 333a/15, 335b/8, 338a/3, 339a/3, 340b/4, 347b/2, 350b/7, 355b/16, 355b/3,

360a/13, 367a/15, 368b/12, 373a/2, 374a/6, 379b/1, 392a/10

ér- İmek, olmak

é.-ür bīkār 310a/17

é.-dim (bar é.) 344b/14

é.-dim (bérür é.) 372a/17

é.-dim (hem-rāh é.) 314b/12

é.-dim (ḫiẕmetleride é.) 317a/7

é.-dim (men é.) 347b/8

é.-di (aġır bolup é.) 391b/15

é.-di (āḫiri é.) 309b/14

é.-di (akṣamı é.) 303a/12, 327b/1

é.-di (alur é.) 309a/15, 309a/17

é.-di (araba é.) 310a/2

é.-di (aralarıda é.) 397a/10

é.-di (‘ārıż bolup é.) 338b/7, 396b/2

é.-di (asılışur é.) 353b/13

é.-di (atalıḳ étip é.) 395b/12

é.-di (atlıġ é.) 313b/12

é.-di (ay é.) 327b/2, 338b/1

é.-di (aytar é.) 320b/3

é.-di (‘azl étip e.) 379b/6

é.-di (‘azmin étip é.) 314a/1

é.-di (bāḳī é.) 366b/3

é.-di (bāl-ı istiḳlāl é.) 384a/7

é.-di (bar é.) 302b/3, 337a/11, 342b/9, 351a/7, 351b/6, 355a/11, 355a/7, 358a/14, 363b/7, 366b/3, 374b/11, 375b/8, 398a/17

é.-di (barıp é.) 381b/12, 383a/11, 395a/11, 396a/6

é.-di (barur é.) 308b/6, 348b/16, 352a/6, 376a/15

é.-di (bā‘iṣ é.) 396b/16

é.-di (bend é.) 376a/17

é.-di (ber-āste é.) 310b/7

é.-di (birāderi é.) 365b/14

é.-di (ber-ziyāde é.) 311a/14

é.-di (bérilür é.) 372b/7

é.-di (bérip é.) 355b/1, 366b/2

é.-di (béş ay é.) 306a/5

é.-di (bī-bedīl é.) 363b/8

é.-di (bī-vefālıḳ é.) 373a/2

é.-di (bu é.) 300a/16, 300b/13, 302a/4, 309a/11, 310a/4, 310a/7, 312a/17, 313b/1, 318b/8, 319a/6, 320a/10, 320a/4, 320b/15, 338b/17, 345b/14, 374a/11, 379a/6, 381b/9, 400a/13

é.-di (burçıda é.) 307b/3, 310b/3, 324a/6, 327a/14, 327b/9

é.-di (cāy é.) 398b/4

é.-di (çıḳıp é.) 307a/17

é.-di (çūbīn é.) 302b/5

é.-di (dāḫil é.) 303b/3

é.-di (dihḳānçılıḳ étip é.) 329b/7

é.-di (dereceside é.) 378a/13

é.-di (dervāzeside é.) 376b/4

é.-di (dép é.) 331a/5

é.-di (dil-cem‘ é.) 312b/3

é.-di (esīr bolġan é.) 400a/14

é.-di (esīr bolup é.) 339a/16, 372b/14

é.-di (esīr é.) 391a/6

é.-di (evāḫiri é.) 387b/6

é.-di (evā’ili é.) 342b/3

é.-di (evveli é.) 333b/6, 336b/9

é.-di (fāriġ é.) 313a/10

é.-di (fersaḫlıḳı é.) 348b/1

é.-di (ġarḳ é.) 345b/4

é.-di (ġurresi é.) 318a/3, 324a/14, 387a/8

é.-di (hafta é.) 375a/4

é.-di (ḥākim é.) 313a/7, 329a/10, 360b/16, 394b/8

é.-di (ḥākimi é.) 321a/1, 338b/16

é.-di (ḥaḳḳıŋız é.) 353a/14

é.-di (ḫarac bolġan é.) 310a/3

é.-di (ḫarāc-güzārları é.) 309a/12, 312a/4

é.-di (ḫarāsetide é.) 384b/11, 395a/16

é.-di (ḥavāşīde é.) 387b/12

é.-di (ḥavlısıda bolur é.) 382a/15

é.-di (ḥāżır é.) 331b/3, 393b/15

é.-di (hirāsnāk bolur é.) 349a/16

é.-di (ḫiẕmetide é.) 357b/4

é.-di (ḫiẕmet-kārıdın é.) 400a/15

é.-di (hücūmları dék é.) 363b/10

é.-di (ısıġ bolur é.) 349a/9

é.-di (‘ıyd-ı ramażān é.) 321b/8

é.-di (iberip é.) 346b/5, 400b/5

é.-di (içide é.) 374a/15

é.-di (iḫtiyār étip é.) 395b/14

é.-di (imtidād tapıp é.) 335b/6

é.-di (inaḳ é.) 94a/7

é.-di (istiḥkām bérip é.) 323b/10

é.-di (iş éte bérgüçi é.) 364a/9

é.-di (iş éter é.) 394a/15

é.-di (iṭā‘at étip é.) 347a/4

é.-di (iẓhār éter é.) 379a/14

é.-di (ḳaçıp é.) 326b/8

é.-di (ḳalġan dék é.) 376a/9

é.-di (ḳalıp é.) 345a/5, 384a/8, 397a/13

é.-di (ḳarangu tüşüp é.) 362b/13

é.-di (ḳaravul é.) 323b/14, 327a/2

é.-di (kārvānı é.) 331a/5

é.-di (kārvānımız é.) 331a/3, 366a/17

é.-di (ḳazılmış é.) 343a/1

é.-di (ḳāżī-‘asker bolup é.) 357b/12

é.-di (kem é.) 306a/9, 363b/6

é.-di (kenārıda é.) 308b/9

é.-di (kéç bolup é.) 343b/12

é.-di (kélip é.) 310a/1, 349a/10, 349b/15, 384b/1, 395a/2, 395b/9

é.-di (kéltürüp é.) 323b/6, 400a/16

é.-di (kéltürür é.) 373a/9

é.-di (kélür é.) 315b/1, 359b/3, 362b/17, 373b/17

é.-di (kétip é.) 321a/6, 331a/10, 353b/16, 369b/16, 372b/13, 397a/14, 397a/4

é.-di (kétmiş é.) 344b/8

é.-di (ḳışlaḳ ve otaḳları é.) 393a/14

é.-di (kilk-i beyān bolup é.) 333a/10

é.-di (kim é.) 317b/12

é.-di (kīne-ḫᵛāh u ḳan-dār é.) 394b/1

é.-di (kirer é.) 350a/12

é.-di (kirgüzür é.) 381b/14

é.-di (kişi é.) 354b/6, 360a/5, 364a/10, 364a/12, 374b/15

é.-di (kişimiz é.) 370b/7

é.-di (ḳoymaslar é.) 329a/12

é.-di (ḳoyup é.) 356b/12, 357b/5

é.-di (köp é.) 315b/12, 374a/17

é.-di (körer é.) 349a/11

é.-di (körmegen é.) 349a/17

é.-di (ḳulavuz é.) 344a/17

é.-di (kün é.) 320b/13, 340a/10, 352b/9

é.-di (künde bolup é.) 357a/7

é.-di (küni é.) 312a/16, 313a/17, 323b/2, 353a/4, 378a/14, 399a/3

é.-di (laṭīfe-gūylık bolur é.) 310b/12

é.-di (lāylıḳ bolup é.) 328a/15

é.-di (lāzım é.) 350b/15

é.-di (Maḥmūd Yasavulbaşı é.) 333b/17

é.-di (māni‘ bolup é.) 368b/9

é.-di (me’mūr é.) 368a/14

é.-di (meftūḥ bolġu dék é.) 324b/7

é.-di (mekremetke é.) 310b/8

é.-di (mescidde bolup é.) 356b/5

é.-di (meşġūl é.) 309b/2, 387a/2, 390b/8

é.-di (mevsimi bolup é.) 357a/6

é.-di (mevżi‘de é.) 304b/5

é.-di (mevżi‘ide é.) 379b/9

é.-di (mevżi‘lerde bolur é.) 393a/2

é.-di (miḳdārı bolup é.) 330a/14

é.-di (miŋ ékki yüz éllig törtlençisi é.) 300a/11

é.-di (muḥāfaẓatıda é.) 368a/10

é.-di (muḫālefet étip é.) 390b/6

é.-di (muḥibb é.) 357a/11

é.-di (muḳarrer é.) 323a/13

é.-di (mübāderet körgüzüp é.) 358a/10

é.-di (müheyyā bolup é.) 389b/17

é.-di (mülāzım é.) 305b/6

é.-di (mülāzımlarıdın é.) 381b/10

é.-di (mülkleri é.) 389b/13

é.-di (münāsib bolur é.) 368b/15

é.-di (mütevaṭṭın é.) 339a/1

é.-di (müteveccih bolup é.) 400a/1

é.-di (müte‘arrız é.) 400a/4

é.-di (müttefiḳ bolup é.) 382a/5

é.-di (müzākeresi bolur é.) 310b/11

é.-di (nā-bīnā bolġan é.) 302b/10

é.-di (naṣb étip é.) 311a/17

é.-di (nebīresi é.) 368a/13

é.-di (oġlı é.) 344a/9

é.-di (ol é.) 301a/6

é.-di (olturup é.) 334a/10, 355b/14, 374b/7

é.-di (öter é.) 349a/12

é.-di (pād-şāhlıḳ bolup é.) 358a/12

é.-di (pāydergil é.)364b/4

é.-di (pāy-māl bolup é.) 339b/15

é.-di (perīşān é.) 362b/7

é.-di (perīşān-ḥāl é.) 350a/8

é.-di (peydā bolup é.) 344a/3, 366a/16

é.-di (ṣābit-ḳadem é.) 306a/17

é.-di (ṣabr u te'ennī bile étmes é.) 364a/11

é.-di (ṣadedide é.) 356a/7

é.-di (ṣādır bolup é.) 391b/5

é.-di (savuḳ é.) 301b/14

é.-di (ser-gerde é.) 333b/12, 333b/14, 333b/15, 333b/16, 334a/1, 334a/2, 334a/3, 334a/4, 334a/5, 334a/6, 400a/6

é.-di (ser-gerdesi é.) 307b/16, 318b/15

é.-di (sipeh-dārı é.) 398b/10

é.-di (sorap é.) 357b/10

é.-di (sorar é.)326a/7

é.-di (şevketlirāḳı é.) 392b/13

é.-di (talap é.) 331a/2, 366a/17

é.-di (tapġan é.) 350a/16

é.-di (tapıp é.) 327a/12, 336b/6

é.-di (tārāc étdürür é.) 330b/4

é.-di (tārīḫ é.) 306a/9

é.-di (Taş Ḫavż'da é.) 391b/11

é.-di (tavışḳan yılı é.) 378a/12

é.-di (terġīb éter é.) 312b/2

é.-di (teskīn bérür é.) 388a/7

é.-di (tégürüp é.) 345a/17

é.-di (tégürür é.) 369b/1

é.-di (téve é.) 349a/5

é.-di (ṭılā é.) 374a/9

é.-di (tola é.) 374a/15

é.-di (tūġı é.) 333b/10

é.-di (turup é.) 317a/9, 359a/17

é.-di (tüşer é.) 376a/11

é.-di (tüşüp é.) 354a/2

é.-di (uluġlarıdın é.) 340b/10

é.-di (Urus Ḳuşçı'dın é.) 372a/11

é.-di (uruş bolur é.) 334b/16, 338a/1, 349a/1

é.-di (uruşur é.) 390b/7

é.-di (vāḳi' bolup é.) 388b/8

é.-di (vaḳtı é.) 337a/6, 350b/16

é.-di (vaḳtıda é.) 327a/3

é.-di (vaṭan-ı aṣlīleri é.) 380a/2, 392b/5

é.-di (yaġar é.) 349a/10, 349a/8, 349a/9

é.-di (yaḫşı é.) 361b/4, 362b/9, 373a/17

é.-di (yaḫşıraḳ é.) 348a/1

é.-di (yatar é.) 372b/9

é.-di (yatıp é.) 305b/17, 366b/15, 376a/14

é.-di (yavuḳ é.) 359a/11

é.-di (yavukıda é.) 356b/4

é.-di (yazılġan é.) 330b/17

é.-di (yer é.) 362a/3

é.-di (yeter é.) 349b/13

é.-di (yetip é.) 325b/4

é.-di (yetmiş é.) 303a/14

é.-di (yıl é.) 310b/5

é.-di (yılı é.) 345b/13

é.-di (yiberip é.) 318b/9, 325a/15, 360b/5

é.-di (yibermiş é.) 329a/5

é.-di (yiberür é.) 382a/16

é.-di (yigit é.) 364b/2, 375a/6, 387a/5

é.-di (yoḳ é.) 313b/11, 351b/5, 376a/10, 388b/17, 389a/11, 395b/1, 395b/5

é.-di (yol é.) 321b/10

é.-di (yörümes é.) 349a/13

é.-di (yörür é.) 329b/4, 331a/17, 331a/9, 335b/14, 335b/15, 350a/11, 355b/2, 368b/6, 392b/17

é.-di (yüklemiş é.) 349b/10

é.-di (zaḫm köterip é.) 359b/6

é.-di (zaḫm-dār bolup é.) 389b/8

é.-di (ziyāderaḳ bolup é.) 344a/4

é.-di (żiyāfet bérip é.) 331b/1

é.-di fāş 317a/5

é.-dük (‘ahd étip é.) 333a/13

é.-diŋizler (‘acz-ı ḫiẕmet-kārımız é.) 307a/1

é.-diler (aḳaları bile bolur é.) 377b/6

é.-diler (alıp é.) 389b/16

é.-diler (alur é.) 365b/11, 376a/7

é.-diler (‘arż étip é.) 331a/4

é.-diler (atar é.) 351b/9

é.-diler (atlanıp turup é.) 351b/12

é.-diler (aytıp é.) 375b/13

é.-diler (āzārde-ḫāṭır é.) 400a/6

é.-diler (āzürde-ḫāṭır é.) 351a/16

é.-diler (a‘ẕār-der é.) 376a/4

é.-diler (bar é.) 333b/11, 351a/15, 375b/9

é.-diler (barıp é.) 313b/2, 343a/6, 348b/17

é.-diler (barur é.) 316b/4, 317a/15, 318b/10, 344b/6, 344b/7, 356b/8, 376a/17

é.-diler (bérip é.) 331a/8, 350b/13, 395b/16

é.-diler (bérür é.)372b/6, 372b/7

é.-diler (cidd ü cehd éter é.) 310b/12

é.-diler (daḫl éter é.) 353b/11

é.-diler (dem urar é.) 328b/9

é.-diler (der-ġażab bolup é.) 398a/16

é.-diler (dér é.) 310a/3, 370b/1

é.-diler (dil-gīr bolmış é.) 339b/15

é.-diler (éltip é.) 321a/2, 321a/3

é.-diler (ölüm ḥālide é.) 391b/17

é.-diler (ḥāżır é.) 327b/16

é.-diler (hem-dem é.) 400b/12

é.-diler (Hezāresb'de é.) 311a/2

é.-diler (hücūm ḳılur é.) 337b/17

é.-diler (ḫˇāli ḳılur é.) 370b/1

é.-diler (ḫˇāst-kārlıḳ étip é.) 352b/12

é.-diler (ıżṭırāb-ı tamām bile turup é.) 362a/10

é.-diler (iberip é.) 334a/8

é.-diler (iḥāṭa ḳılıp é.)315a/5

é.-diler ('inād é.) 391a/5

é.-diler (inaḳ étip é.) 327b/7

é.-diler (iştiġāl körgüzüp é.) 337b/6

é.-diler (işti'āl bérür é.) 341a/10

é.-diler (iṭā'at étip é.) 308a/5, 312b/3

é.-diler (ḳaçar é.) 349a/15

é.-diler (ḳamalıp é.) 377a/13

é.-diler (ḳatl bolup é.) 367b/13

é.-diler (ḳaytar é.) 334b/3

é.-diler (ḳaytıp é.) 303a/9

é.-diler (ḳaytmış é.) 334b/1

é.-diler (kélip é.) 311a/1, 314b/10, 327b/6, 343a/5, 346b/4, 355a/2, 368a/11, 374a/10, 384b/4, 396a/3

é.-diler (kéltürüp é.) 337b/2

é.-diler (kéltürür é.) 345a/8

é.-diler (kélür é.) 335a/12, 344b/11, 344b/9, 362a/7, 395a/5, 397b/9

é.-diler (kétip é.) 310a/10, 315a/9, 339b/12, 398b/11

é.-diler (ḳızdurur é.) 317a/2

é.-diler (kirgüzüp é.) 350b/11

é.-diler (kirip é.) 363a/12

é.-diler (kişi é.)301a/9

é.-diler (kişiler é.) 351a/14

é.-diler (leşker-gāh ḳılıp é.) 322b/6

é.-diler (mā'il é.) 302b/13

é.-diler (meḥter étip é.) 303b/5

é.-diler (mest bolup é.) 331b/3

é.-diler (meşġūl é.) 399a/13

é.-diler (meteveccih bolmış é.) 374a/16

é.-diler (mihmān é.) 374a/11

é.-diler (Muḥammed Rıżā Töre é.) 310b/15

é.-diler (muḫlis ve mu'teḳīd é.) 310b/13

é.-diler (multuḳ atar é.) 77a/15

é.-diler (muntaẓır é.) 325b/16

é.-diler (müheyyā ḳılıp é.) 300a/9

é.-diler (mühr étip é.) 357b/14

é.-diler (mülāzım é.) 398a/13

é.-diler (mümtāz é.) 306a/12

é.-diler (müşevveş-i ḫāṭır é.) 333a/11

é.-diler (müteferriḳ bolup é.) 392b/8

é.-diler (olturup é.) 315a/1, 374b/8

é.-diler (öldürüp é.) 362a/14

é.-diler (öltürüp é.) 386b/9

é.-diler (ötkerür é.) 380a/4

é.-diler (pelengi é.) 315a/3

é.-diler (ruḫṣatın bérür é.) 350a/13

é.-diler (ṣadedide é.) 363a/11

é.-diler (salur é.) 309a/5

é.-diler (sefer éter é.) 310b/9

é.-diler (ser-efgendesi é.) 363b/9

é.-diler (ser-gerde é.) 333b/13, 334a/5

é.-diler (ser-gerdesi é.) 327a/1

é.-diler (ṣoḥbet tüzer é.) 310b/10

é.-diler (sūde-i ḥāl é.) 306b/1

é.-diler (tābi' bolup é.) 326a/9

é.-diler (talap é.) 331a/6

é.-diler (tapşurup é.) 324b/17

é.-diler (tārāc éter é.) 365b/11

é.-diler (ṭaẓallüm körgüzüp é.) 304b/7

é.-diler (ṭā'ifesi é.) 304b/10

é.-diler (tevellāsın éter é.) 388a/6

é.-diler (turar é.) 353b/12

é.-diler (turup é.) 353a/8, 367b/7

é.-diler (tutar é.) 350a/10

é.-diler (tutdurup é.) 352b/14

é.-diler (tüşer é.) 376a/17

é.-diler (tüşüp é.) 314b/4, 372b/12

é.-diler (urar é.) 376a/11

é.-diler (uruş éter é.) 338b/15, 366b/10

é.-diler (uruşur é.) 334b/4

é.-diler (yaşlarıda é.) 378a/16

é.-diler (yatıp é.) 387a/7

é.-diler (yer bérip é.) 380a/7

é.-diler(yer é.) 366b/14

é.-diler (yıġlanıp é.) 314a/9

é.-diler (yıḳar é.) 376a/5

é.-diler (yiberip é.) 311b/2, 328b/14, 328b/15, 379a/17, 387b/1, 388b/5

é.-diler (yiberür é.) 372b/4

é.-diler (yörür é.) 301a/8, 333b/8, 335b/16, 335b/17, 343a/3, 348b/17, 349a/4, 350a/6, 353b/12, 355b/12, 376b/2, 392a/8, 398a/9

é.-diler (yüklemiş é.) 349b/9

é.-diler (yüz ḳoyup é.) 388b/13

é.-diler (zaḫm-dār bolup é.) 343b/11, 354a/6, 389b/5

é.-diler (ziyāde étmes é.) 326a/1

é.-diler (ziyāderaḳ é.) 374a/13

é.-miş (barur é.) 361a/17

é.-miş (kélür é.) 343b/13

é.-mişler (sebb ü düşnām éter é.) 300b/5

é.-se (bérsünler é.) 371a/3

é.-ken (ayılmaġan é.) 355b/6

é.-ken (bar é.) 308b/12, 369a/5

é.-ken (buyurup é.) 352b/13

é.-ken (bünyād étilgen é.) 300b/14

é.-ken (içkeride é.) 357b/17

é.-ken (ḳamalġan é.) 319a/16

é.-ken (kélgen é.) 364a/7, 375a/17

é.-ken (kirgen é.) 320a/9

é.-ken (leşker é.) 313b/10

é.-ken (muḳaffel é.) 377b/8

é.-ken (turġan é.) 317a/13

é.-ken (vech-i metrūk bolmamış é.) 300a/17

é.-ken-sizler (maṣlaḥatı é.) 355a/10

é.-kenler (ḳamalġan é.) 335b/2

é.-kenler (kélgen é.) 335b/3

é.-kenler (turġan é.) 317a/12

é.-kenin (ḳaysı é.) 348a/10

é.-kenin (yār ve meded-kār é.) 382b/2

é.-kende (seferde é.) 309b/17

é.-kenide (inaḳ é.) 333a/2

é.-kenimizni (ḥayāt é.) 372b/17

é.-mes (çelendin é.) 330a/7

é.-mes (yörüş étken é.) 302a/17

é.-mesdür (ba‘īd é.) 300a/3

é.-mesdür (cem‘ bolġan é.) 361b/2

é.-mesdür (der-kār é.) 354b/9

é.-mesdür (düşvār é.) 331b/7

é.-mesdür (lāyıḳ é.) 323a/3

é.-mesdür (yaḫşı é.) 318a/9, 348a/9, 350b/5, 360a/13, 361a/14, 368b/1, 373a/10

é.-mesdür (yıraḳ é.) 385a/8

é.-mes mü (yaḫşı é.)340b/8

értaŋ Sabaleyin, erkenden

é. 301b/7, 303a/10, 305a/13, 305a/15, 305a/8, 309b/14, 312b/17, 312b/8, 313b/13, 313b/16, 318a/2, 318b/12, 320b/9, 321b/10, 321b/2, 321b/8, 322a/11, 322b/15, 322b/7, 323b/4, 324a/13, 334a/11, 334b/9, 338b/11, 340a/2, 341b/4, 342b/5, 343a/9, 344a/7, 348a/13, 348a/15, 348b/13, 351a/3, 351a/4, 354a/3, 359a/15, 359b/13, 361a/5, 361a/8, 367b/3, 371a/11, 371a/9, 371b/17, 371b/4, 386b/5, 389a/2, 399b/15, 400b/8

é. bile 305b/3, 324b/11, 347b/6, 348b/4, 378b/11, 399a/11

é. bol- 343b/14, 367b/5

éşik Kapı

é.+in açmaḳ (mürüvvet é.) 379b/13

é.+ni 377b/15

é.+ige 385a/14

é.+idin 394b/3

é.+imiz 357a/13

é.+leride 393b/17

éşikaḳası Bir unvan adı

é. bol- 364b/9

éşit- İşitmek, duymak

é.-di 320a/11, 372b/14, 399a/9

é.-diler 343b/12, 344b/11, 367a/10, 386b/5

é.-tiler 307b/11, 326b/10, 327a/2

é.-edür-miz 300b/4

é.-ip 301a/13, 303a/9, 303b/4, 307a/14, 311a/4, 313a/11, 318a/7, 323a/10, 323b/17, 324a/4, 325a/6, 325b/15, 326b/2, 326b/4, 333a/3, 341a/11, 345a/13, 358a/5, 358b/8, 361a/8, 362b/6, 362b/7, 363a/7, 365b/2, 368a/14, 369a/9, 386a/13, 387a/1, 387a/17, 387a/4, 388b/14, 390b/8, 398a/1, 398a/16, 398b/2, 398b/6, 400b/5

é.-ip-siz 355a/17

é.-kendin soŋ 312b/7, 376a/2

é.-kenlerin 372a/4

éşitil- İşitilmek, duyulmak

é.-di 317b/16, 352b/16

é.-e tap- 318a/6

ét- Etmek, eylemek, yapmak

é.-er-men (tevaḳḳuf-i ḳatl é.) 373b/14

é.-er (ḫarāb é.) 369b/5, 375b/11

é.-erdi (şīrīn é.) 363b/12

é.-er-miz (ḫān é.) 356a/2

é.-er-miz (iṭā'at é.) 388a/10

é.-er-miz (ḳabūl é.) 302a/15

é.-er-miz (tamām é.) 354a/14, 356a/1

é.-er-miz (ümīd é.) 379b/2

é.-erler (iṭā'at é.) 323a/5

é.-dim (işni é.) 355a/17

é.-dim (ḳolluḳ é.) 356b/15

é.-di (ābādān é.) 330a/10

é. di ('arż é.) 308b/10, 350a/15, 373a/8

é.-di ('azm é.) 300a/13, 325b/8

é.-di (beyān é.) 312a/17, 372a/4

é.-di (béglerbégi é.) 364b/10

é.-di (biy é.) 364b/10

é.-di (bünyād é.) 367b/7

é.-di (cidd ü cehd é.) 382a/10

é.-di (dost é.) 330b/13

é.-di (emr é.) 324a/16, 329b/5, 336b/15, 356b/10, 357a/11, 357a/13, 357b/2, 368b/8, 373a/10, 373b/7

é.-di (égelik é.) 362a/15

é.-di (fermān é.) 384a/12

é.-di (ḫaber é.) 371b/12

é.-di (ḫān é.) 355a/4

é.-di (ḫırām é.) 327b/1, 385b/5

é.-di (ḫiẕmetler é.) 341a/16

é.-di (ılġar é.) 393b/2

é.-di (inaḳ é.) 353b/2, 357a/5, 364b/11

é.-di (‘izāz ü ikrāmlar é.) 330b/12

é.-di (iẓhār-ı inḳıyād é.) 322a/7

é.-di andaġ ẓuhūr 392a/2

é.-di (ḳatl é.) 307a/12

é.-di (ḳāżī-kelān é.) 358a/12

é.-di (maḥrem é.) 364b/8

é.-di (manṣūb é.) 311a/17

é.-di (maṣlaḥat é.) 365b/2, 366a/1

é.-di (meşġūl é.) 397b/8

é.-di (mihmān-dārlıḳ é.) 371a/7

é.-di (nām-zed é.) 312a/5

é.-di (nevāziş ü iltifātlar é.) 359b/12

é.-di (sākin é.) 392b/14

é.-di (ser-şār é.) 363b/15

é.-di (sīrāb é.) 344b/5

é.-di (şāhid é.) 331b/9

é.-di (şehīd é.) 352a/4, 360b/17

é.-di (taḥvīl é.) 382b/6, 396a/2

é.-di (ṭaleb é.) 375b/5, 390b/9

é.-di (tamām é.) 321b/2

é.-di (tārāc é.) 362a/17

é.-di (ṭayyār é.) 341b/8

é.-di (ta‘yīn é.) 311a/16, 327b/7

é.-di (terġīb é.) 306b/5, 376b/8

é.-di (terk é.) 396a/13

é.-di (tevaḳḳuf é.)390a/13

é.-di (tevellā é.) 371b/1, 371b/10

é.-di (tevellāsın é.) 351b/15

é.-di (uruş é.) 397b/10

é.-di (yasavulbaşı é.) 364b/8

é.-di (yörüş é.) 343a/14, 349b/11

é.-di (żabṭ é.) 346a/8

é.-dük (‘afv é.) 370b/11, 386a/4

é.-dük (mübeddel é.) 310a/9

é.-diler (‘afv é.) 397b/3

é.-diler (āġāz é.) 321b/13

é.-diler (‘arż é.) 318a/8, 322b/17, 338a/3, 348a/7, 361a/10, 400b/10

é.-diler (‘arżın é.) 344a/5

é.-diler (atalıḳ é.) 396b/4

é.-diler (‘azm é.) 308a/3, 316a/7, 320a/4, 327b/8, 384a/5, 386a/11

é.-diler (‘azmin é.) 303b/16

é.-diler (beyān é.) 311b/14

é.-diler (biy é.) 379a/3, 381b/7, 395b/6

é.-diler (bülendraḳ é.) 394a/13

é.-diler (bünyād é.) 324a/15, 334b/11, 349b/17, 349b/3, 351a/1, 353a/3

é.-diler (cezm é.) 347b/14

é.-diler (daḫl é.) 322a/13

é.-diler (dīvānbégi é.) 379a/1

é.-diler (emr é.) 302b/14, 329b/13, 336b/7, 340a/8, 342b/10, 343b/5, 347a/4, 350b/1, 354a/11, 366a/4, 386a/13, 388b/14, 394a/17

é.-diler (esīr é.) 324b/1, 324b/6, 325a/10, 327a/4

é.-diler (fāl é.) 346b/11

é.-diler (fātiḥā-ḫʷānlıḳ é.) 353b/1

é.-diler (ḫān é.) 353a/14, 368b/12

é.-diler (ḫoş-ḥāl é.) 318a/14, 339a/17, 345b/7

é.-diler (ḫoş-vaḳt é.) 378b/11

é.-diler (ılġar é.) 386b/5

é.-diler (in‘ām é.) 372a/5

é.-diler (irsāl é.) 313a/8, 323b/12

é.-diler (istid‘āsın é.) 339b/16

é.-diler (istirāḥat é.) 389b/1

é.-diler (iṭā‘at é.) 388a/12

é.-diler (iẓhār é.) 325b/2, 382b/2

é.-diler (iẓhār-ı inḳıyād é.) 308a/11, 381b/1

é.-diler (iẓhār-ı irādet é.) 333a/13

é.-diler (ḳaml e.) 388a/5

é.-diler (ḳatl é.) 366b/9, 397b/12

é.-diler (ḳatl u esīr é.) 387b/16

é.-diler (ḳāżī-kelān é.) 396b/5

é.-diler (ḳāżī-‘asker é.) 345a/9

é.-diler (ḳoşbégi é.) 331b/13, 345b/11, 357a/9

é.-diler (ḳulavuz é.) 344b/1

é.-diler (maḥbūs é.) 394b/7, 398a/17

é.-diler (maṣlaḥat é.) 302a/16, 328a/1, 329a/12, 337b/11, 375b/7

é.-diler (me'mūr é.) 388b/3, 393a/10

é.-diler (medfūn é.) 303a/14

é.-diler (mefḳūd ve maṭmūs é.) 378a/2

é.-diler (mevsūm é.) 303a/7

é.-diler (meyl é.) 399b/8

é.-diler (meyl ü terġīb é.) 391b/4

é.-diler (mehter é.) 394b/12

é.-diler (mīrāb é.) 396a/10

é.-diler (muraḫḫaṣ é.) 300a/4, 302b/3, 304b/1, 389b/9

é.-diler (mürāca'at é.) 388a/15

é.-diler (müretteb é.) 366b/6

é.-diler (müzd é.) 324a/5

é.-diler (naṣb é.) 328b/4, 384a/10, 395a/15

é.-diler (nüzūl é.) 305a/3

é.-diler (olca é.) 350a/3

é.-diler (re'is é.) 345a/9

é.-diler (ṣabr é.) 369b/8

é.-diler (sa'r é.) 310a/16

é.-diler (sa'ylar é.) 399b/6

é.-diler (senger é.) 365b/1

é.-diler (sükūt é.) 340b/9

é.-diler (şehīd é.) 313a/6, 333a/5, 374b/14

é.-diler (şeyḫ'ül-İslām é.) 300a/13

é.-diler (şuġl é.) 321b/14

é.-diler (taḫallüf é.) 385a/12

é.-diler (taḳsīm é.) 336a/14, 349a/7

é.-diler (taḳtīm é.) 344b/17

é.-diler (tārāc é.) 337a/8, 369a/4

é.-diler (taṣdīḳ é.) 358a/7

é.-diler (ṭayyār é.) 341a/1

é.-diler (ta'yīn é.) 303b/15, 305a/9, 306a/11, 318b/16, 319b/5, 322a/11, 395a/8

é.-diler (tefsīrin é.) 390a/6

é.-diler (tefvīż é.) 319a/4

é.-diler (terk é.) 300a/10

é.-diler (tevaḳḳuf é.) 305a/3, 309a/4, 336b/13, 399a/17

é.-diler (tevellālar é.) 383a/13

é.-diler (uruş é.) 309b/5, 314a/2

é.-diler (uruşlar é.) 366b/9, 382b/15

é.-diler (vīrān é.) 320b/16

é.-diler (yasavulbaşı é.) 302a/2

é.-diler (yörüş é.) 318a/17, 388b/10

é.-diler (zaḫm-dār é.) 322a/1

é.-diler (ziyād é.) 328b/6

é.-diler (żiyāfet é.) 309b/14

é.-diler (ziyāretlerin é.) 304a/6

é.-tiler (biy é.) 302b/11

é.-tiler (iṭā‘at é.) 308a/12

é.-tiler (mesken é.) 301a/11

é.-tiler (ser-nigūn é.) 313b/6

é.-tiler (ta‘yīn é.) 305a/10

é.-key (iḫtiyār é.) 325a/2

é.-key-miz (? é.) 392a/12

é.-key-miz (bāl é.) 307a/4

é.-key-miz (naṣīḥat é.) 400b/13

é.-key-miz (resm-i bünyād é.) 300b/2

é.-key-sizler (égelik é.) 351b/2

é.-keyler (iṭā‘at é.) 369b/3

é.-keyler (mu‘āmele é.) 329a/15

é.-keyler (tārāc é.) 374a/12

é.-keyler (uruş é.) 326b/5

é.-keyler (yörüş é.) 400b/9

é.-keyler (ẓāhir é.) 348a/12

é.-gil! (‘azm é.) 338b/10

é.-gil! (iṭā‘atın é.) 340b/12

é.-gil! (münderic é.) 339a/15

é.-gil! (égelik é.) 362a/12

é.-sün! (iṭā‘at é.) 347a/14

é.-sün! (terġīb é.) 370b/10

é.-inler! (ḳatli‘ām é.) 375b/17

é.-sünler! (dest-gīr é.) 377b/12

é.-sünler! (élçilik é.) 370a/6

é.-sünler! (ḫˇāhlar é.) 302b/2

é.-sünler! (muḥāfaẓatın é.) 354a/13

é.-sünler! (müretteb é.) 346a/4

é.-sünler! (ṣabr é.) 369b/4

é.-sünler! (şehīd é.) 383b/3

é.-sünler! (ṭayyār é.) 346b/1

é.-sünler! (terk é.) 370b/12

é.-seŋ (mürüvvet é.) 379b/15

é.-seŋ (terbiyet é.) 379b/14

é.-se (tevaḳḳuf é.) 389a/4

é.-sek (şirik é.) 368b/14

é.-sek (ḫān é.) 375b/10

é.-sek (yamanlıḳ é.) 368b/3

é.-seler (‘azm é.) 350a/10

é.-seler (emr é.) 379b/3

é.-seler (iẓhār-ı inḳıyād é.) 308a/2

é.-seler (iẓhār-ı ʻināد é.) 308a/2

é.-seler (ḳabūl é.) 399b/9

é.-seler (ṭaleb é.) 391b/12

é.-seler (terk é.) 300b/6

é.-seŋiz (emr é.) 366a/3

é.-seŋizler (ṭaleb é.) 365b/3

é.-ip (ābād é.) 332b/13, 340a/13

é.-ip (ʻafv é.) 358b/3, 361a/15, 379b/3, 385a/5, 391a/7, 400b/15

é.-ip (ʻamel é.) 336b/17

é.-ip (ʻarż é.) 335b/7, 339b/16, 347a/16, 366b/1, 399a/6, 400a/7

é.-ip (atalıḳ é.) 345a/14

é.-ip (ayrıt é.) 332b/5

é.-ip (āzād é.) 339a/17, 400b/8

é.-ip (ʻazl é.) 328b/3, 358a/11, 373a/1, 378b/17, 379a/2, 384a

é.-ip (aḳ öylüg é.) 395a/7

é.-ip (baş é.) 313a/12, 384a/14, 398a/2

é.-ip (bāzār é.) 346a/9

é.-ip (bend é.) 354a/13, 355b/16, 375b/7, 383a/7

é.-ip (ber-ḳarār é.) 328b/5, 378b/10

é.-ip (beyān é.) 365b/15, 391a/11

é.-ip (biy é.) 353b/2

é.-ip (cāy-nişīn é.) 307b/5, 321b/6, 329b/3, 333b/7, 336b/10, 341a/2, 346b/2, 358b/12, 361a/7, 399a/1

é.-ip (cezm é.) 300a/7, 307a/9, 321a/14, 336b/3, 342b/1, 346a/17, 380b/1

é.-ip (cidd ü cehdler é.) 377b/13

é.-ip (çapar é.) 372b/4

é.-ip (daḫl é.) 353b/10

é.-ip (emīr é.) 328b/12

é.-ip (emr é.) 389b/17

é.-ip (endīşesin é.) 379a/12

é.-ip (esīr é.) 307b/14, 317b/10, 319a/17, 319a/9, 322a/5, 326b/12, 333a/5

é.-ip (feṯḥ é.) 304b/8

é.-ip (firār é.) 317b/2

é.-ip (firār-ı iḫtiyār é.) 313b/16

é.-ip (ġalebe é.) 350b/12

é.-ip (ġāʻib é.) 363b/1

é.-ip (gümān é.) 308b/14, 348a/3, 386b/2

é.-ip (ḫaber-dārlıḳ é.) 348b/15

é.-ip (ḥākim é.) 303a/16, 329a/9, 346a/5, 361a/1, 364b/12, 364b/17

é.-ip (ḥamleler é.) 309b/7

é.-ip (ḫān é.) 307a/13, 364b/1, 365a/6, 382b/9, 394a/7

é.-ip (ḥareket é.) 302a/5, 331a/9, 350a/6

é.-ip (ḫātm é.) 321b/3

é.-ip (ḫiẕmet é.) 380a/10

é.-ip (hücūm é.) 307a/12, 309b/4, 313a/4, 316b/2, 319b/13, 320a/1, 320a/14, 320b/5, 321b/17, 322b/8, 323a/9, 324a/16, 329b/7, 334b/3, 343a/7, 344b/17, 345a/15, 351b/7, 352a/2, 362a/1, 367b/8, 371b/5, 373b/14, 374b/13, 387b/12

é.-ip (ḥücūm é.) 319a/17

é.-ip (ḥükm é.) 369a/6

é.-ip (ılġar é.)386b/3, 386b/7

é.-ip (iḫtiyār é.) 325a/3, 363b/12

é.-ip (iḥtiyāṭ é.) 301b/2, 335a/1

é.-ip (inaḳ é.) 311a/15

é.-ip (inḳıyād é.) 314a/11

é.-ip (intiḳāl é.) 391a/2

é.-ip (esīr é.) 325a/5

é.-ip (istid‘āsın é.) 335b/7

é.-ip (istirāḥat é.) 321b/8

é.-ip (işḳāl é.) 345b/15

é.-ip (iṭā‘at é.) 345b/14, 369b/14, 392a/10, 400b/16

é.-ip (ittifāḳ é.) 309b/6, 325a/4, 383a/6, 392a/6, 399b/14

é.-ip (‘izāz ü ikrāmlar é.) 396a/7, 396b/7, 397a/5

é.-ip (iẓhār é.) 306b/4

é.-ip (ḳabūl é.) 399b/10, 400b/3

é.-ip (ḳalḳan é.) 368a/17

é.-ip (ḳal‘a-dārlıḳ é.) 369b/1

é.-ip (ḳaṣd é.) 357b/10

é.-ip (ḳatl é.) 306b/15, 307b/14, 315a/10, 322b/12, 323a/17, 326a/2, 351b/11, 368a/4, 380a/16, 388a/11

é.-ip (ḳatl u esīr é.) 369a/13

é.-ip (ḳatl u tārāc é.) 323b/16, 324b/4, 326b/11

é.-ip (ḳaṭ‘ é.) 317b/1

é.-ip (ḳaṭ‘-ı mesāfet é.) 393a/6

é.-ip (ḳaṭ‘ın é.) 341a/6, 387b/2, 398a/3

é.-ip (keyikçilik é.) 342a/14

é.-ip (köpler é.) 327a/9

é.-ip (körünmeklik é.) 380a/1

é.-ip (künh-i kār é.) 331a/12

é.-ip (maḳbere é.) 352a/14

é.-ip (maṣlaḥat é.) 301b/8, 335b/6, 339a/13, 340b/3, 341b/1, 345b/16, 350b/6, 353a/5, 353b/5, 354a/12, 357a/16, 364a/16, 368a/15, 370b/17, 373a/13, 377b/1

é.-ip (ma‘lūm é.) 370b/16

é.-ip (ma‘zūl é.) 396b/4

é.-ip (me’mūr é.) 329a/16, 397a/1

é.-ip (meşveret é.) 333a/12, 335a/3, 399a/7

é.-ip (mevḳūf é.) 333a/9

é.-ip (mevsūm é.) 329b/13

é.-ip (mihmān-dārlıḳ é.) 370b/13, 371a/13

é.-ip (muḫālefet é.) 300b/5

é.-ip (muḥkem é.) 321b/12, 397a/3

é.-ip (muraḫḫaṣ é.) 336a/5, 338a/11, 338a/12

é.-ip (muṭī‘ ve ḫarāc-güzār é.) 310a/13

é.-ip (mu‘attab é.) 344b/1

é.-ip (mühr é.) 354a/15

é.-ip (mülāzım é.) 393a/6

é.-ip (müretteb é.) 316a/9, 320a/11

é.-ip (müsaḥḥar é.) 387a/13

é.-ip (müteḫalliṣ é.) 363b/13

é.-ip (mütezelzil é.) 389a/10

é.-ip (müttefiḳ é.) 393b/12

é.-ip (naẓar é.) 384a/15

é.-ip (nehārī é.) 363a/6

é.-ip (pāy-māl é.) 337b/12

é.-ip (pāy-taḫt é.) 368a/7, 368b/14, 368b/17

é.-ip (rükūb é.)380b/14

é.-ip (sāḳıṭā é.) 375b/1

é.-ip (sa‘y é.) 331a/17, 380a/8

é.-ip (senger é.) 314a/7, 329b/1, 334a/16

é.-ip (ser-gerde é.) 400a/9

é.-ip (ser-keşlik é.) 326a/9

é.-ip (ser-leşker é.) 314b/9

é.-ip (seyr é.) 329b/3, 340a/12, 346a/12, 349b/14, 357a/7

é.-ip (seyrin é.)340b/1

é.-ip (şeb-gīr é.) 321b/9, 334a/13, 389b/2

é.-ip (şekve ve şikāyet é.) 306b/7

é.-ip (şerīk é.) 395a/10

é.-ip (şikār é.) 329b/4, 398a/9

é.-ip (şi‘ār é.) 306b/11

é.-ip (ṭaleb é.) 316a/6, 328a/1, 334a/14, 358b/4, 365a/12, 371a/15

é.-ip (tamām é.) 303a/9

é.-ip (tārāc é.) 306b/16, 315a/10, 335a/12, 375b/16

é.-ip (ṭaraf-dārlıḳ é.) 348a/12

é.-ip (terġīb é.) 317a/1, 391a/12, 394a/4

é.-ip (ṭayy é.) 326b/9

é.-ip (ṭayyār é.) 373b/8, 375b/12

é.-ip (ta‘yīn é.) 322b/14, 322b/5, 340a/8, 347a/8, 353a/13, 370b/4, 371a/6, 385b/10

é.-ip (teftīş é.) 308b/13

é.-ip (terk é.) 304b/3, 308b/4, 320a/6, 323a/6, 326b/3

é.-ip (teşhīr é.) 383b/5

é.-ip (tevaḳḳuf é.) 301b/13, 316b/8, 387b/3, 389a/16

é.-ip (tevellüd é.) 378a/16

é.-ip (‘ubūr é.) 337b/4

é.-ip (uluġlık é.) 310a/5

é.-ip (uruş é.) 316b/1, 335b/4, 342b/13, 348b/3

é.-ip (uruşlar é.) 335a/11, 389a/10

é.-ip (va‘desin é.) 321b/12

é.-ip (yamanlıḳ é.) 368b/2

é.-ip (yıġınaḳ é.) 381a/16

é.-ip (yosunlıḳ é.) 398a/5

é.-ip (yörüş é.) 307b/2, 350b/8

é.-ip (ẓāhir é.) 345a/12, 349b/6

é.-ip (zaḫm-dār é.) 313b/5

é.-ip (żiyāfetler é.) 345b/3

é.-ip (ziyāret é.) 338a/17

é.-ip (ziyāretin é.) 319a/3, 356b/5

é.-ip (ziyāretlerin é.) 304b/2, 336a/12, 345a/6, 346a/11, 356b/7, 378b/15, 395a/15, 395b/12, 400a/8

é.-ken (ābād é.) 389b/13

é.-ken (burunġı é.) 379b/1

é.-ken (cemā‘anıŋ é.) 384a/15

é.-ken (elḥāl é.) 323a/4

é.-ken (heme é.) 330b/16

é.-ken (ḳaṣd é.) 357b/13

é.-ken (muvāfaḳat é.) 326b/11

é.-ken mu‘āmele ve münāẓaraların 311b/13

é.-keni (binā é.) 301a/5

é.-keni (hücūm é.) 369b/15

é.-keni (mürāca‘at é.) 358a/16

é.-keni (yamanlıḳ é.) 370b/7

é.-keni (yörüş é.) 318a/14

é.-kenide (ta‘ẓīm é.) 323b/11

é.-kenimiz (cān-bāzlıḳ é.)368a/17

é.-kenleri (ḳaṣd é.) 358a/8

é.-kenlerin (tevaḳḳuf é.) 320a/10

é.-kü dék (kifāye é.) 360a/7

é.-ken érmes (yörüş é.) 302a/17

é.-kendin soŋ (uruş é.) 341a/16

é.-edürler (yamanlıḳ é.) 358b/5

é.-ipdür (biy é.) 372b/15, 373a/1

é.-ipdür (günāhlar é.) 393b/9

é.-ipdür (ısḳāṭ é.) 311a/14, 364a/8, 377a/8

é.-ipdür (mübeddel é.) 330a/9

é.-ipdür (ṭalebin é.) 324b/8

é.-ipdürler (maṣlaḥat é.) 372b/1

é.-ip-siz (ḫayāl é.) 355b/3

é.-ip érdi (atalıḳ é.) 395b/12

é.-ip érdi (‘azl é.) 379b/6

é.-ip érdi (‘azmin é.) 314a/1

é.-ip érdi (dihḳānçılıḳ é.) 329b/7

é.-ip érdi (iḫtiyār é.) 395b/14

é.-ip érdi (iṭā‘at é.) 347a/4

é.-ip érdi (muḫālefet é.) 390b/6

é.-ip érdi (naṣb é.) 311a/17

é.-ip érdük (‘ahd é.) 333a/13

é.-ip érdiler (‘arż é.) 331a/4

é.-ip érdiler (ḫˇāstkārlıḳ é.) 352b/11

é.-ip érdiler (inaḳ é.) 327b/7

é.-ip érdiler (iṭā‘at é.) 308a/5, 312b/3

é.-ip érdiler (meḥter é.) 303b/5

é.-ip érdiler (mühr é.) 357b/14

é.-er érdi (iş é.) 394a/15

é.-er érdi (iẓhār é.) 379a/14

é.-er érdi (terġīb é.) 312b/2

é.-er érdiler (cidd ü cehd é.) 310b/12

é.-er érdiler (daḫl é.) 353b/11

é.-er érdiler (sefer é.) 310b/9

é.-er érdiler (tārāc é.) 365b/11

é.-er érdiler (tevellāsın é.) 388a/6

é.-er érdiler (uruş é.) 338b/15, 366b/10

é.-er érmişler (sebb ü düşnām é.) 300b/5

é.-e almay (**iş é.)** 325b/14

é.-e almay (iş é.) 326b/16

é.-e almay (taḥammül é.) 317a/11

é.-e almas-sén (ḫānlıḳ é.) 357b/1

é.-e almadı (‘ilāc é.) 320b/16

é.-e almadılar (dāstān é.) 382a/10

é.-e bérdi (tārāc é.) 357a/15, 358a/17

é.-e bérdiler (**‘arż é.)** 361a/17

é.-e bérdiler (istid‘āsın é.) 330b/8

é.-e bérgüçi érdi (iş é.) 364a/9

é.-e turġan (sebb ü düşnām é.) 300b/16

é.-meŋ (daḫl é.) 374b/15

é.-medi (iltifāt é.) 306b/10

é.-medi (meşveret ve mürā‘at é.) 393b/16

é.-mediler (iltifāt é.) 399a/6

é.-mes érdi (ṣabr u te’ennī bile é.) 364a/11

é.-mes érdiler (ziyāde é.) 326a/1

é.-meseŋiz (ḳabūl é.) 371b/11

é.-megünçe (aç é.) 337b/12

é.-mek (bilgenge é.) 368a/16

é.-mek kerek (naṣb é.) 331b/7

é.-mekdür (mesdūd é.) 302a/14

é.-mey (daḫl é.) 315a/1

é.-mey (muḫālefet é.) 379a/12

é.-mey direng 317a/3

étdür- Ettirmek, yaptırmak

é.-diler (iclās é.) 336a/16

é.-diler (ḳatl é.) 382b/3

é.-diler (tārāc é.) 320a/6

é.-diŋizler (ḫūn-ı nāḥaḳḳnı é.) 358a/3

é.-üp (ābād é.) 330a/2

é.-üp (ḫatm é.) 303a/15

é.-üp (ḫıyābān é.) 330a/4

é.-üp (iclās é.) 345b/3

é.-üp (ṭayyār é.) 347a/9, 390a/1

é.-edürler (işni é.) 357a/17

é.-ür érdi (tārāc é.) 330b/4

é.-mekniŋ (bend é.) 356a/6

étek Etek; dağ eteği

é.+ide 306a/11, 332a/4

é.+ige élig ur- (şefā‘ati é.) 385a/7

étil- Edilmek, yapılmak → **étül-**

é.-di (‘afv é.) 381b/17, 381b/8, 385a/17

é.-di (ḫarman é.) 388b/10

é.-di (iddiḫāl é.) 306a/9

é.-di (naṣb é.) 385b/6

é.-di (ṭa‘ām é.) 373b/10

é.-se (soŋraḳ é.) 354b/4

é.-se (tevaḳḳuf é.) 362b/9

é.-se (uruş é.) 338a/4

é.-gen érken (bünyād é.) 300b/14

é.-mey (daḫl é.) 318a/10

étmek Etmek, eylemek, yapmak

é. (‘azm é.) 300a/4

é. (ḥükmé.) 358a/4

é. (kélişi é.) 310a/6

é. (pāy-māl é.) 361a/14

é. (terbiyet é.) 379b/12

é. üçün (iẓhār-ı inḳıyād é.) 383b/13

é. bol- (kélişi é.) 325a/1

é.+in (‘afv é.) 399a/7

é.+ni (iş é.) 302b/2

é.+ni (āşnālıḳ é.) 300a/15

é.+ni (ḫān é.) 377b/2

é.+ni (iṭā‘at é.) 345b/16

é.+ni (tefsīr é) 390a/5

é.+ni (‘azm é.) 321a/14

é.+ġa (temāşāsın é.) 343a/6

é.+ke (defn é.) 378a/8

é.+ke (ḫān é.) 377b/3

é.+ke (ḫarāb é.) 375b/17

é.+ke (pāy-māl é.) 337b/14, 360a/12

étmekçi Eden, yapan,

é. bol- (yörüş é.) 307a/16

é. bol- (helāk é.) 357b/10

étül- Edilmek, yapılmak → **étil-**

é.-di (‘afv é.) 395b/2

éyle- Eylemek, yapmak

é.-r (ẓulm é.) 325b/9

é.-di kem 317b/1

é.-p iẓhār 317b/4

é.-p cedel 317a/3

é.-p iẓhār-ı 306a/14

é.-p tefe'ül 396a/16

é.-ben cezm 317b/2

F

fa'āl < *Ar.* İşlek, çalışkan

f.-ı faẓıyyeni 300b/6

fā'ide < *Ar.* Yarar, fayda

f. 302a/14, 302b/3, 302b/4, 340b/8

f. ḳıl- 310a/16

fā'iḳ < *Ar.* Üstün

f. ü rāciḥ kél- 380a/8

fā'iz < *Ar.* Taşmak, yükselmek

f. bol- 362b/16

fāl < *Ar.* Niyet

f. ét- 346b/11

fānī < *Ar.* Ölümlü; geçici

f.+ġa ('ālem-i f.) 325b/4

f.+ġa (cihān-ı f.) 384b/13

fāriġ < *Ar.* Rahat, huzurlu; vazgeçmiş

f. bol- 302a/12, 332a/12, 336b/7, 338b/4, 340a/16

f. ér- 313a/10

fāriġü'lbāl < *Ar.* Huzulu, başı dinç

f. 340b/7

f. ve āsūde-ḥāl bol- 300b/2

f. bol- 356a/15

f. ét-307a/4

fāş < *Ar.* Ortaya çıkma

f. (érdi f.) 317a/5

fātiḥā < *Ar.* Başlangıç; Fâtiha suresi, Kur'ân'ın ilk sûresi

f. 375a/3

f.-yı ḫānlıḳı üçün 311b/10, 318b/17

f.-yı ḫ̌ānlıḳı 329a/3

f.+ ġa 353a/17

fātiḥāḫ̌ānlıḳ < *Ar.+T.* Fâtiha okuma

f. ét- 353b/1

faẓıyye < *Ar.* Zorluk çıkarma

f.+ni (fa'āl-ı f.) 300b/6

febihā < *Ar.* Ne iyi, ne güzel

f.-el murād 340b/15, 400b/17

fedāyī-dār < *Ar.+Far.* Bir şeyin uğruna canını hiçe sayma

f. 309b/6, 314a/15, 318b/11, 319b/15, 385a/1

feḫāmet < *Ar.* Yücelik, ululuk

f.+leri 300a/2

felāḥ < *Ar.* Kurtuluş, rahatlık

f.+ı (bā‘iş-i f.) 317b/6

felek < *Ar.* Gökyüzü

f. 300a/2, 311a/7, 328a/4

f.+niŋ 386a/1

ferāġat < *Ar.* Vazgeçme, bırakma

f. 328b/7

f. tap- 334b/9

ferāġatlıġ < *Ar.+T.* Vazgeçmek, bırakmak

f. 300b/7

ferec < *Ar.* Zafer

f. (iẓhār-ı f.) 306a/14

ferḫunde-ṣıfat < *Far.+Ar.* Nitelikleri güzel olan

f.+ları (ẕāt-ı f.) 310b/6

ferīḳ < *Ar.* Topluluk, grup

f. ferīḳ f. 389a/6

fermān < *Far.* Buyruk, emir; ferman

f. 315a/15, 336b/16, 383a/8, 385b/12, 390a/13, 390b/1, 394b/5

f.-ı vācibü’l-iẕ‘ān bile 378a/1

f.-ı vācibü’l-iẕ‘ān 383a/14

f.-ı ‘ālīleri 356a/12

f.-ı ḳażā-cereyān 377b/16

f. ét- 384a/12

f.+ın 356a/8

f.+ı bile 380a/5

f.+ıġa 368b/17

f.+ımız 370b/8

f.+ımızġa (taḫt-ı f.) 347a/10

ferrāş < *Ar.* Temizlikçi; hizmetçi

f.+lar 378a/5, 378a/8, 390a/7

fersaḫ < *Ar.* Uzunluk ölçüsü birimi

f. 353b/14, 389a/17

fersaḫlıḳ < *Ar.+T.* Uzaklık

f.+ıda 387a/7, 388a/2

f.+ı érdi 348b/1

fersenglıḳ < *Far.+T.* Uzaklık

f. 321b/10

f.+ıġa 355a/2

feryād < *Far.* Yardım isteme; bağırma

f. 375b/16

f. ḳıl- 343a/5

ferzend < *Far.* Çocuk

f. 375a/6, 389b/15

fesād < *Ar.* Bozukluk; arabozanlık, fitne

f. 306b/3

f. (ehl-i f.) 314b/2

f. (madde-i f.) 354b/3, 391a/4

f. erkānınıŋ (fısḳ u f.)310b/8

f. ü ‘ināddın 391a/5

f.+ı (baġy u f.) 381b/13

fesāḥat < *Ar.* Fasihlik, dilde düzgünlük

f.-i tamām birle 390a/6

feṯḥ < *Ar.* Feth etme, zafer

f. 335b/10, 388a/12

f. ét- 304b/8

f. ḳıl- 322b/17

f.+i 323a/1, 335b/5, 335b/8, 338a/5

feṯḥ-nāme < *Ar.* Fetih için yazılan şiir; fetih ve zaferi resmen bildiren mektup

f. 367b/13, 369a/14

fevc < *Ar.* Bölük; topluluk; grup

f. 317a/7, 380b/6, 397b/8

f.-i alamanġa 398a/1

f. fevc 307b/6, 316a/9, 318b/5, 324b/2, 398a/11

f.+ni 319b/4

f.+ni (her f.) 324b/2

feyż-āsār < *Ar.* Feyizli, bereketli

f.+ıda (civār-ı f.) 310b/5

f.+ıġa (civār-ı f.) 316a/5

feyż’ül-envār < *Ar.* Aydınlığın bereketi

f.+larıda (civār-ı f.) 303a/13

fıḳrā < *Ar.* Kısa hikaye, bölüm

f.+ların 342a/6

fırḳa < *Ar.* Askerî birlik

f. 372a/14, 381a/5

fırṣat < *Ar.* Fırsat

f. 320a/1

f. tap- 384b/17, 388a/11

fısḳ < *Ar.* Doğru yoldan sapma, günah işleme

f. u fesād erkanınıŋ 310b/8

fiġān < *Far.* Feryat, bağırma, çığlık

f. tart- 344a/16, 353b/17, 362a/11

fikr < *Ar.* Düşünce, görüş

f.+ide 333a/11

f.+ide bol- 377b/2

f.+idedür 302a/5

fil < *Far.* Fil

f. 346b/7, 349a/10, 349a/15, 349a/16

f.+ni 346b/11, 346b/8, 349a/14, 349a/15

F.+ni (sūre-i F.)390a/5

fil-bān < *Ar.+Far.* Fil bakıcısı

f. 346b/11

fi'lḥāl < *Ar.* Derhal, hemen, şimdi

f. 302b/17, 315b/16, 317b/14, 322a/13, 324b/10, 330b/10, 330b/2, 332a/5, 338a/7, 339a/15, 341a/2, 344b/15, 353a/16, 353a/5, 353b/4, 354b/11, 358a/6, 367a/10, 370a/3, 370a/8, 378a/6, 386b/6, 389a/6, 398a/1

fī'l-sürūr < *Ar.+Far.* Sevinçli iş

f.+ larınıŋ 339b/5

f.+ larıġa 339a/4

firār < *Ar.* Kaçış, kaçma

f.-ı iḫtiyār ét- 313b/16

f. ét- 317b/2

firdevs < *Ar.* Cennet

f.-i āşiyān 327b/8

f.-i āşiyānnıŋ 328a/15

firīfte < *Far.* Aldatılmış, kandırılmış

f. bol- 312b/3, 313a/10

fitne < *Ar.* Bozgunculuk, nifak, ara bozma

f.+niŋ 375b/3

f.+ler 360b/11, 381a/14

fuḳarā < *Ar.* Fakirler, yoksullar

f. 361a/16

f.+nıŋ 353b/3, 380b/9, 398b/5

f.+nı 361a/14, 366a/9, 386b/16

f.+dın 386a/7

f.+sı 303b/3

f.+larıġa 361a/15

f.+larıdurmiz 371a/14

fūl < *Far. pūl* Para

f. 338a/11

f. bér- 333b/6

f.+ı 336a/5, 336b/4

fulān < *Ar.* Falan, filan

f. 372b/4, 372b/5

fużalā < *Ar.* Erdemlimler, faziletliler

f. 363b/9, 364a/12

f. ('ulemā ve f.) 390a/3

f. (şu'arā vü f.) 356b/16, 378b/3

f. vü şu'arā 328a/6, 341b/13

f.+nıŋ (şu'arā vü f.) 363b/11

G/Ġ

gāh < *Far.* Vakit, zaman zaman

g. 316b/6, 353b/10

gāh gāh < *Far.* Zaman zaman, arasıra

g. 330b/3, 337b/16

gāha < *Far.* Zaman zaman, arasıra

g. 334b/2, 334b/3, 349a/8, 353b/10, 353b/11

ġā'ib < *Ar.* Bulunmayan, kayıp

ġ. ét- 363b/1

ġalaṭ < *Ar.* Yanlış

ġ. 355a/17

ġalebe < *Ar.* Üstün gelme; yenme

ġ. bile 319a/17, 324b/3

ġ. ét- 350b/11

ġ. ḳıl- 314a/2

ġ.+si 392a/9

ġālib < *Ar.* Üstün gelen; yenen

ġ. 302a/9, 320a/9

ġ. kél- 327a/9

ġalle < *Ar.* Ekin; Vakıftan elde edilen gelir ve ürün

ġ. 300a/6, 391b/15, 392a/11

ġam-gīn < *Ar.+Far.* Üzgün, gamlı

ġ. bol- 350a/17

ġammaş Kamaşma

ġ.+dın 392a/3

ġanā'im < *Ar.* Ganimetler

ġ. 398a/4

ġ.+din 393b/4

ġ.+ler 301a/8

ġanīmet < *Ar.* Savaşta düşmandan elde edilen mal

ġ. 312b/5

ġārāt < *Ar.* Yağmalar, talanlar

ġ. u tārācıġa 380a/14

ġarb < *Ar.* Batı

ġ. 342b/15, 391b/14

ġarbī < *Ar.* Batı ile ilgili

ġ. 324b/11

ġāret < *Ar.* Yağma, talan

g. ü tārācıġa 360b/12

ġ.+idin (küffār-ı ġ.) 303b/4

ġarez < *Ar.* Kötü düşünce, garaz

ġ.+imiz 302a/13

ġ.+iŋiz 354b/8

ġarīb-nüvāz < *Ar.+Far.* Gariplerin gönlünü alan, kimsesizleri koruyan

ġ. 364a/12

ġarīm < *Ar.* Alacaklı

ġ.+in 307a/9

ġarḳ < *Ar.* Batma

ġ. ér- 345b/4

ġavġa < *Far.* Kavga, savaş

ġ. 398a/13

ġāyet < *Ar.* Nihayet, son yer; son derece

ġ. 308b/14, 317a/14, 347b/3

ġ.+de 315b/12, 349a/12, 385b/4

ġayr < *Ar.* Başka

ġ.+ġa 362b/1

ġ.-i mükerrer 310a/1

ġayret < *Ar.* Çalışma, çaba

ġ. 306a/12

ġ. bile 309b/7, 319b/13, 334b/15, 387a/3, 389a/10

ġ. birle 359a/11

ġ.-ı hemenīŋ 354a/10

ġ.+ġa 322b/9, 362a/2, 376a/2

ġ.+leridin 317a/5

ġayrihüm < *Ar.* Ve diğerleri

ġ. 331b/6, 384b/7

ġ.-i mükerrer 310a/1

ġ.+ni 303b/13, 312a/7, 328a/1

ġ.+lerni 331b/9

ġazeliyyat < *Ar.* Gazel tarzındaki şiirler

ġ. 310b/11

gedāy < *Far.* Yoksul, fakir

g. (veled-i g.) 312a/7

ger < *Far.* Eger

g. 310a/17, 339b/9, 340b/15, 347a/14, 349a/12, 400b/17

gerdiş < *Far.* Dönme, dönüş

g.+i bile 386a/1

ġunc < *Ar.* Kırıtma, cilve

ġ.-ı delālda 363b/8

ġurre < *Ar.* Kamerî ayın ilk günü ve gecesi

ġ. 321b/8

ġ.+si 346a/16

ġ.+si ér- 318a/3, 324a/13, 387a/8

ġ.+side 308a/3, 326a/3, 326b/12, 395a/8

ġurūr < *Ar.* Aldanma; böbürlenme, kibir

ġ. 306b/16, 366b/4

ġ. bile (kibr ü ġ.) 368a/8

ġ.+dın (kibr ü ġ.) 394a/14

ġusl < *Ar.* Yıkanma, gusül

ġ. ü tekfīn bile 328a/16

güşmāl < *Far.* Cezalandırma

g. 347b/13

güşt < *Far.* Et

g. bile 385b/17

güher < *Far.* Mücevher

g. 317a/4

gülnār < *Far.* Nar çiçeği

g. 346b/8, 353a/6

gümān < *Far.* Şüphe, zan

g. 302a/9

g. bile 355a/17

g. birle 349a/12

g. ét- 308b/14, 348a/3, 386b/2

g.+ımız 376b/5

günāh < *Far.* Hata; suç; günah

g.+ın 397b/2

g.+ı 381b/17, 381b/8, 393b/10, 394a/11, 394a/2, 394a/5

g.+ım 374b/11

g.+ımızı 361a/14

g.+lar 391b/4

g.+lar ét- 393b/9

g.+ların 358b/3, 370b/11, 391a/7, 400b/13, 400b/15

g.+ları 323a/4, 358a/4, 395b/1, 395b/2

g.+larınıŋ 399a/6

g.+larıġa 382b/1

g.+larımız 385a/17

g.+larımızı 379b/2, 385a/5

g.+larıŋızı 372a/8, 386a/4

gürūh < *Far.* Topluluk, cemaat, bölük

g. 317a/16, 319b/15, 333b/3, 372b/3, 393a/2, 397a/13, 397b/14, 397b/5

g. gürūh 341a/9, 372b/3, 385b/12, 389a/13, 398b/5

g.-ı enbūh bile 315b/1, 373b/11, 373b/17, 373b/6, 374b/4, 398a/8

g.-ı enbūh birle 398b/6

g.-ı enbūh bol- 374a/13

g.-ı enbūh 314a/7, 337a/13, 343a/4, 349b/4

g. bile 392b/10

g.+ıdın 322b/3

güzek Sonbahar mevsimi

g. 342a/11, 346a/10

g. tap- 342a/12

g.+de 346a/5

güzer < *Far.* Geçiş, yol

g.+idin 312b/6

güzīde < *Far.* Seçilmiş, seçkin

g. 318b/13, 327a/9

H/Ḥ/Ḫ

ḫabek < *Far.* Sıkılma, bunalma

ḫ. (ṭabl-ı ḫ.) 317a/2

ḫ.-i maġlūbe bol- 334b/12, 343b/8

ḫ.+ni (ṭabl-ı ḫ.) 316b/8

ḫaber < *Ar.* Haber

ḫ. 301b/4, 311a/2, 320a/8, 337b/2, 345b/13, 346a/1, 356a/5, 361a/17, 362b/9, 373b/5, 373b/6, 376b/5, 386a/11, 386b/2, 399b/16, 399b/4, 400b/2

ḫ. ét- 371b/12

ḫ. bér- 301b/11, 313b/8, 313b/10, 350b/1

ḫ. tutmaḳ üçün 318b/10

ḫ. ala almaduḳ 307a/2

ḫ. almaḳ üçün 379a/15

ḫ.+in 313a/10, 313b/1, 333a/3, 345a/13, 362b/6, 386b/17

ḫ.+ni 301a/13, 303a/9, 307a/14, 311a/4, 312b/7, 318a/7, 323a/10, 323b/17, 325a/6, 325b/14, 326b/2, 326b/3, 327a/2, 358a/5, 361a/8, 362b/7, 363a/7, 365b/1, 368a/14, 369a/9, 369b/3, 386a/13, 387a/16, 387a/4, 388b/14, 397b/17, 398a/15, 398b/2, 398b/6, 400b/5

ḫ.+i 304b/16, 309a/10, 309a/9, 318b/17

ḫ.+imiz 355a/12

ḫ.+lerin 333b/3, 341a/10

ḫaber-dār < *Ar.+Far.* Haberli

ḫ. bol- 306b/12, 334b/5, 337b/7, 383a/2, 384a/15, 387b/13

ḫaber-dārlıḳ < *Ar.+Far.+T.* Haberli olma

ḫ. ét- 348b/15

ḫ.+ı üçün 305b/17

ḫaberleş- < *Ar.+T.* Haberleşmek

ḫ.-ip 352b/15

ḥabs < *Ar.* Hapsetme, kapatma

ḥ.+din 323b/8, 394b/16

ḥacc < *Ar.* Hacca gitme, hac görevini yapma

ḥ. 300a/12

ḫacel < *Ar.* Utanma, utanç

ḫ. bol- 358a/9

ḥadd < *Ar.* Sınır

ḥ.+ın 304b/8

ḥ.+dın 327a/17

ḥ.+ıdın 387b/12

ḥādiṣe < *Ar.* Olay; konu, mesele

ḥ. 398a/13

ḥ.-i cā'ileside 375b/2

ḥ.+sidin soŋ 381a/11

ḥ.+lerni 331a/10

hafta < *Far.* Yedi günlük zaman birimi

h. 346b/2, 361a/3, 367b/16, 372a/10

h. ér- 375a/4

h.+ġaça 345a/8

ḫ̌āh < *Far.* İsteme; istek

ḫ. 317a/17, 321a/9

ḫ.+lar ét- 302b/2

ḫ̌āhiş < *Far.* İstek, dilek, rica

ḫ.+imiz 325a/1

ḫ.+iŋizçe 302a/15

ḫ.+i birle 396a/13

ḫ̌āhla- < *Far.+T.* İstemek, dilemek

ḫ.-r-siz 302a/10, 339a/7

ḫ.-dılar 314b/16, 318a/7

ḫ.-p 368b/12

ḫ.-ġan 380a/7

ḥaḳāret < *Ar.* Küçük düşürme, hakaret

ḥ.-i tamām bile 393b/17

ḥākim < *Ar.* Hükmeden, egemen

ḥ. 306b/16, 307a/10

ḥ. ér- 313a/7, 329a/10, 360b/16, 394b/8

ḥ. ét- 303a/16, 329a/9, 346a/5, 361a/1, 364b/11, 364b/17

ḥ.+i 304a/1, 304a/11, 304a/2, 304a/8, 304a/9, 304b/14, 305b/10, 305b/9, 318b/8, 326a/7, 326a/8, 363a/13, 395a/5

ḥ.+i érdi 321a/1, 338b/16

ḥ.+iniŋ 312a/13

ḥ.+lerni 307a/12

ḥ.+leriŋiz 307a/4

ḥakīm < *Ar.* Bilge, hikmetli sözler eden

ḥ. 380b/7

ḥaḳḳ < *Ar.* Doğruluk; pay, hisse

ḥ. 306b/3

ḥ.+ıŋız ér- 353a/14

Ḥaḳḳ < *Ar.* Tanrı

Ḥ. 309a/1

Ḥ.+ġa 309a/2

Ḥ.+ġa (meẕheb-i Ḥ.) 300b/14

ḥāl < *Ar.* Durum

ḥ. 353b/17, 354b/7

ḥ. bile 313b/12, 314b/6

ḥ. ér- (sūde-i ḥ.) 306b/1

ḥ.+nı 321b/16

ḫ.+da 313b/5, 322a/1, 344a/2, 351b/11, 352a/1, 362b/4, 374b/12, 377b/16, 393b/12

ḫ.+dın 316a/16, 322a/13, 373a/7, 382a/16, 382b/11, 386a/11, 393a/15, 394a/17, 396a/17

ḫ.+ıġa 308b/8, 317b/12, 345b/8, 366b/14

ḫ.+ıda 344b/10

ḫ.+ıda érdiler 391b/17

ḫ.+ları 365b/12

ḫālā < *Ar.* Şimdi, henüz

ḫ. 353a/14

ḫalāyıḳ < *Ar.* Yaratılmışlar, insanlar

ḫ.+ġa 309a/1

ḫālef < *Ar.* Yerine geçen, arkadan gelen

ḫ.-i erşed 325b/6

ḫalel < *Ar.* Bozukluk, bozulma, zarar

ḫ. 354b/6

ḫālet < *Ar.* Durum, hal

ḫ.+de 392a/4

ḫālī < *Ar.* Boş, anlamsız

ḫ. ḳıl- 370b/1, 394a/10

ḫalīfe < *Ar.* Yerine geçen; padişah

ḫ.+ġa 328b/12

ḫalḳ < *Ar.* Halk, insanlar

ḫ. 306b/17, 309a/2, 368b/12, 376a/2

ḫ.+ıdın 307a/16

ḫ.+ı 300b/13, 300b/4, 301b/11, 303a/2, 307a/11, 307a/8, 308a/12, 321b/11, 323a/8, 333a/13, 358b/8, 365a/10, 369b/2, 381b/14, 382a/12, 388a/7, 400a/6

ḫ.+ı birle 365a/1

ḫ.+ınıŋ 308a/15, 309a/12, 312a/11, 318a/1, 323a/8, 365a/11, 379b/11, 382b/12, 382b/8, 388a/13, 399a/14

ḫ.+ıġa 321a/2

ḫ.+ıdın 381a/11

ḫalḳa < *Ar.* Çember, halka

ḫ.-i irādetige 395b/13

ḫamel < *Ar.* Koç burcu

ḫ. 382b/6, 396a/2

ḫ.+niŋ 303a/5

ḫāmī < *Ar.* Himaye eden, koruması altına alan

ḫ. 303b/17

ḫamīr < *Ar.* Hamur

ḫ.-i māye 391a/5

ḥamiyyet < *Ar.* Ulusal onur

ḥ. (himmet ü ḥ.) 310b/6

ḥaml < *Ar.* Taşıma

ḥ. ḳıl- 314a/15

ḥamle < *Ar.* Saldırı, hamle

ḥ. ḳıl- 385a/1, 387b/15

ḥ. ḳıla almadılar 308b/11

ḥ. yetkür- 323a/13

ḥ.+de 383a/3

ḥ.+ler 320a/17

ḥ.+ler ét- 309b/7

ḥ.+ler yetkür- 322b/10

ḥ.+lerige 317a/11

ḫān Han, hakan, hükümdar

ḫ. 304a/1, 309a/16, 325b/16, 327b/6, 329a/12, 329b/2, 330b/15, 330b/6, 331a/11, 331a/4, 331a/7, 331b/4, 331b/8, 331b/9, 332b/14, 334b/9, 335a/2, 335b/1, 335b/10, 335b/13, 335b/16, 335b/4, 336a/15, 337a/16, 338a/14, 338a/3, 338a/5, 338a/9, 338b/11, 338b/9, 339a/10, 339a/12, 339a/15, 339a/3, 339a/5, 339b/11, 339b/16, 340a/2, 340a/6, 340a/9, 340b/2, 341a/1, 341a/10, 341a/11, 341a/12, 341a/16, 341a/17, 341a/4, 341b/10, 341b/4, 341b/7, 341b/8, 342a/12, 342b/12, 342b/14, 342b/16, 342b/5, 342b/9, 343a/1, 343a/17, 343a/5, 343a/8, 343a/9, 343b/14, 343b/5, 344a/12, 344a/16, 344a/5, 344a/7, 344b/11, 344b/14, 344b/15, 344b/3, 344b/8, 345a/13, 345a/2, 345a/3, 345b/1, 345b/11, 346a/10, 346a/16, 346a/2, 346b/10, 346b/12, 346b/13, 346b/7, 346b/9, 347a/1, 347a/13, 347a/4, 347a/9, 347b/10, 347b/14, 347b/5, 347b/7, 348a/1, 348a/12, 348a/14, 348a/5, 348b/10, 348b/13, 348b/3, 348b/7, 348b/9, 349a/1, 349a/5, 349b/1, 350a/13, 350a/16, 350a/4, 350a/5, 350a/6, 350b/1, 350b/16, 350b/3, 351a/16, 351a/3, 351b/12, 351b/13, 351b/15, 351b/17, 351b/3, 351b/4, 351b/7, 351b/8, 352a/1, 352a/2, 352a/3, 352a/8, 353a/6, 355a/15, 355a/16, 355b/2, 357b/5, 358b/1, 358b/3, 358b/6, 359a/1, 361a/15, 362b/10, 363a/11, 365b/8, 366a/4, 368b/6, 370b/15, 370b/6, 371a/2, 371a/8, 372a/8, 373a/2, 373b/3, 378b/13, 379b/3, 380b/1,

380b/4, 381b/1, 381b/6, 381b/9, 382a/16, 382b/2, 382b/4, 383a/17, 383a/8, 383b/2, 384b/13, 384b/16, 385a/14, 385a/17, 385a/8, 385b/14, 385b/9, 386a/13, 387a/16, 388a/17, 388b/13, 389b/15, 390a/15, 390a/9, 390b/12, 391a/11, 391a/7, 391b/10, 393a/7, 393b/7, 394a/11, 394a/17, 394a/2, 395b/10, 395b/14, 396a/4, 396b/16, 397a/9, 397b/14, 397b/2, 398a/1, 398a/14, 398a/15, 398a/8, 398b/15, 398b/17, 398b/6, 399a/11, 399a/15, 399a/5, 399b/17, 399b/3, 399b/9, 400a/14, 400a/4, 400a/7, 400b/2, 400b/3, 400b/4, 400b/5, 400b/6, 400b/7, 400b/9

ḫ.-ı cennet-mekān 366b/1

ḫ.-ı maġfūr 328b/14, 352b/13

ḫ.-ı maġfūrnıŋ 311b/6, 311b/10, 328b/16, 328b/2, 329a/3

ḫ.-ı merḥūm 355b/1

ḫ. bile 373b/2

ḫ. birle 399b/12

ḫ. bol- 311a/15, 353a/15, 368a/7, 372b/15, 373a/4, 375b/5

ḫ. ét- 307a/13, 353a/14, 355a/4, 356a/2, 364b/1, 365a/6, 368b/12, 375b/10, 377b/2, 377b/3, 382b/9, 394a/7

ḫ.+nıŋ 354a/14, 356a/1, 356b/14, 357b/4, 362a/7, 369a/1, 372b/1

ḫ.+nı 330b/5, 358b/9, 365b/8, 373a/3

ḫ.+ġa 304a/11, 329a/15, 329b/12, 331a/16, 358a/3, 371b/11, 372b/5

ḫ.+dın 365b/11

ḫ.+ı 304a/10, 304a/12, 304a/8, 306b/10, 318b/3, 346b/5, 347a/11, 347a/3, 357b/4, 384b/2

ḫ.+ımız 371a/14

ḫ.+larnıŋ 356b/6

ḫ.+ları 398a/10

ḫ.+ları bile 300a/17

ḫ.+larınıŋ 312a/3, 392b/12

ḫ.+larıġa 303b/3, 368a/11

ḫ.+larıdın 392b/12

ḫançer < *Ar.* Hançer

ḫ. bile 394b/4

ḫ. çék- 374b/10

ḫ.+niŋ 374b/10

ḫ.+ler 345b/5

ḫandan Neden

ḫ.+ı 393b/8

ḫandeḳ < *Ar.* Hendek

ḫ. 387b/9

ḫānedān < *Far.* Sülale

ḫ.+nıŋ 306a/16

ḫānlıġ Hanlık makamı → **ḫānlıḳ**

ḫ.+ınıŋ 352b/17

ḫānlıḳ Hanlık makamı → **ḫānlıġ**

ḫ. 311a/6, 353a/13, 353a/15

ḫ. ét- 357b/1

ḫ.+ı üçün (fātiḥā-yı ḫ.) 311b/10, 318b/17

ḫᵛānlıḳ < *Far.+T.* Okuma

ḫ.+ı (fātiḥā-yı ḫ.) 329a/3

ḫᵛār < *Far.* Düşkün, sefil, zavallı

ḫ. u bī‘itibār bol- 384b/15

ḫ. u zār bol- 397a/15

ḫ. bol- 373a/9

ḫ. tut- 306b/11

ḫarāb < *Ar.* Yıkık, harap

ḫ. bile (aḥvāl-ı ḫ.) 344a/11, 345a/5

ḫ. birlen (aḥvāl-ı ḫ.) 367a/2

ḫ. ét- 369b/5, 375b/10

ḫ. étmekke 375b/17

ḫarāc < *Ar.* Haraç, vergi

ḫ. (bāc u ḫ.) 347a/17

ḫ. u zekātın 309a/15

ḫ. bolġan érdi 310a/3

ḫarāc-güzār < *Ar.+Far.* Vergi koyan

ḫ. ét- 310a/13

ḫ.+ları ér- 309a/12, 312a/3

ḥarām < *Ar.* Haram

ḥ. u murdār 392a/1

ḥarāmī < *Ar.* Eşkıya, yolkesen

ḥ. 381a/12

ḥ.+leriniŋ 323b/10

ḥ.+leridin 325a/4

ḥarb < *Ar.* Savaş, harp

ḥ. ve āteş-ḫāne bile (esbāb-ı ḥ.) 301b/5

ḥarbgāh < *Ar.+Far.* Savaş alanı

ḥ.+ınıŋ 320b/7

ḫarc < *Ar.* Vergi

ḫ.+ı 371a/3, 371a/4, 382a/14

ḫ.+ımız 370b/14

ḫ.+ımnı 360a/7

ḥareket < *Ar.* Hareket; davranış

ḥ. ét- 302a/5, 331a/9, 350a/6

ḫ.+ke 381b/13

ḫ.+ler 395a/6

ḫarf < *Ar.* Söz

ḫ.-i bānī 330a/8

ḫār-gāh < *Far.* Otağ; büyük çadır

ḫ.+larnı 348b/2

ḫ.+larıdın 334a/9

ḫarīf < *Ar.* Meslektaş

ḫ. 399b/1

ḫarman < *Far.* Harman

ḫ. étil- 388b/10

ḫˇār-zār < *Far.* Dikenlik

ḫ. 325b/10

ḫāṣıl < *Ar.* Meydana gelen

ḫ.-ı kelām 334a/6

ḫ. bol- 328b/7, 379b/15

ḫ. ḳıl- 385a/1

ḫasret < *Ar.* Özlem

ḫ.+din 392a/4

ḫˇāst-gārlıḳ < *Far.+T.* Görücülük

ḫ. ét-352b/11

ḫāşā < *Ar.* Allah göstermesin, asla

ḫ. 302a/13

ḫaşmet < *Ar.* Görkem, ihtişam

ḫ. (‘ayān-ı ḫ.) 336b/11

ḫ. bile (‘ayān-ı ḫ.) 328b/1, 332b/2

ḫ. birle (şekve ve ḫ.) 338b/12

ḫātem-nişān < *Ar.+Far.* Cömertliğin işareti

ḫ. 375a/5

ḫāṭıf < *Ar.* Göz kamaştıran

ḫ. dék (berk-i ḫ.) 315a/6

ḫāṭır < *Ar.* Gönül

ḫ. bol- (rencīde-i ḫ.) 324a/4

ḫ. ér- (müşevveş-i ḫ.) 333a/11

ḫatm < *Ar.* Kur’ân’ı başından sonuna kadar okuma

ḫ. ét- 321b/2

ḫ. étdür- 303a/15

ḫaṭṭ < *Ar.* Yazı

ḫ. 306b/14, 306b/7, 307a/6, 400a/12, 400a/17, 400b/3

ḫ.+ı 307a/16

ḫ.+nı 306b/9, 307a/8, 355b/14, 385b/1, 400a/17, 400b/4, 400b/5, 400b/7

ḫ.+nıŋ 306b/10, 306b/9

ḫaṭṭlaş- < *Ar.+T.* Çizmek, ölçmek

ḫ.-ıp 302a/11

ḫ.-ġanda 302a/15

ḫatun Kadın, hanım, eş

ḫ.+ımnıŋ 400b/4

ḫavāle < *Ar.* Gönderme

ḫ. ḳıl- 352a/3, 359b/17

ḫavālī < *Ar.* Yöre, çevre

ḫ. 387b/11

ḫ.+ġa 386a/16

ḫ.+de 304a/4, 323b/14, 326a/12

ḫ.+din 309b/8

ḫ.+dağı 326b/3

ḫ.+sin 388b/3

ḫ.+siġa 321b/7, 381a/15, 392b/16

ḫ.+side 327a/3, 395a/17

ḫ.+sidin 314a/17

ḫ.+sidağı 379a/7

ḫavāşī < *Ar.* Maiyette bulunanlar

ḫ.+lerin 321b/15

ḫ.+side érdi 387b/11

ḫavāyic < *Ar.* İhtiyaçlar

ḫ.+in 315a/4

ḫavf < *Ar.* Korku

ḫ. 318a/5, 397a/12

ḫ. ü hirās bile 397a/12

ḫ.+dın 302a/12

ḫavfnāḳ < *Ar.+Far.* Korkulu

ḫ. bol- 385a/11

ḫavl < *Ar.* Yöre, etraf; bölge

ḫ.+ı bile 376a/16

ḫ.+ıġa 345b/10, 361a/7, 385a/14, 390a/2

ḫ.+ıge 314b/4, 319a/16, 319a/17

ḫ.+ısı 374a/14

ḫ.+ısıġa 399a/2

ḫ.+ısıge 373b/11, 374a/5

ḫ.+ısıda boldı 374b/1

ḫ.+ısıda bolur érdi 382a/15

ḫ.+ısıdın 331b/14

ḫ.+ılarıġa 336a/15

ḫ.+ılarıda 377b/6

ḫavlı < *Ar.* Avlu

ḫ. 332a/5, 340a/8, 345a/17, 389b/12

ḫ. (bāġ u ḫ.) 329b/12

ḫ.+sıġa 331b/2, 357a/8

ḫ.+sıda 331a/17

ḫayā < *Ar.* Edep, terbiye

ḫ. 310b/6

ḫayāl < *Ar.* Akılda canlanan, hayal

ḫ. ét- 355b/3

ḫ.+i birle 394a/8

ḫayāt < *Ar.* Yaşama, hayat

ḥ. 347a/7, 372b/17

ḥ.+dın 384b/16

ḥ.+ı (eyyām-ı ḥ.) 375a/4

ḥ.+ı (müddet-i ḥ) 363b/5

ḥ.+ları (eyyām-ı ḥ.) 310b/4, 352b/7

ḫayl < *Ar.* At; süvari grubu

ḫ.+ı 349a/14, 363b/9

ḫ.+ı birlen 365a/16, 366b/8

ḫayme < *Ar.* Çadır; otağ

ḫ. 334a/9, 348b/2

ḫ.+lerin (maḫṣūṣ-ı ḫ.) 390a/4

ḥayrān < *Ar.* Şaşkın

ḥ. 310b/2

ḥażār < *Ar.* Barış

ḥ.+da

ḥāżır < *Ar.* Mevcut olan

ḥ. 313b/17

ḥ. ér- 327b/15, 331b/3, 393b/15

ḥ. bol- 377a/12

ḫazīne < *Ar.* Hazine

ḫ.+lerni 394a/10

ḥażret < *Ar.* Sayın, saygılı, yüce, ulu

ḥ. 300a/3, 300b/3, 302b/5, 303b/8, 308a/6, 309b/17, 310b/16, 311a/1, 319b/1, 319b/9, 322a/7, 327b/3, 329a/12, 331a/4, 331a/7, 331b/9, 333a/10, 333a/8, 334b/9, 337a/17, 350a/6, 350b/1, 377b/5, 377b/9, 378a/15, 378b/9, 390a/9, 400a/8

ḥ.+niŋ 303a/11, 306b/8, 331b/4, 377b/4, 378b/1, 384b/8, 385a/6, 393b/7, 394a/14, 394a/16

ḥ.+ni 308a/6, 327b/7, 348b/9, 377b/7

ḥ.+ġa 331b/8, 335b/10, 339b/7, 348b/10

ḥ.+ke 375a/8

ḥ.+din 306b/7, 310b/13, 389b/13, 389b/14

ḥ.+iġa 335b/7

ḥ.+leri 331b/11, 335a/2, 338a/5, 338a/9, 338b/11, 338b/9, 339a/10, 339a/12, 339a/16, 339a/5, 339b/11, 339b/16, 340a/2, 340a/6, 340b/2, 341a/1, 341a/12, 341a/16, 341a/17, 341a/4, 341b/10, 341b/4, 341b/7, 341b/8, 342a/12, 342b/12, 342b/14, 342b/16, 342b/5, 342b/9, 343a/1, 343a/17, 343a/5, 343a/9, 343b/14, 343b/5, 344a/12,

344a/16, 344a/5, 344a/7, 344b/11, 344b/15, 344b/3, 344b/8, 345a/13, 345a/2, 345b/1, 346a/10, 346a/16, 346a/2, 346b/10, 346b/12, 346b/13, 346b/7, 346b/9, 347a/13, 347a/4, 347a/9, 347b/10, 347b/14, 347b/7, 348a/1, 348a/12, 348a/14, 348a/5, 348b/13, 348b/4, 349a/1, 349a/5, 349b/1, 350a/13, 350a/16, 350a/4, 350b/16, 350b/3, 351a/3, 351b/12, 351b/13, 351b/15, 351b/17, 351b/4, 351b/7, 351b/8, 352a/9, 355a/15, 359b/13, 360a/3, 370b/6, 372a/8, 379b/3, 380b/4, 381b/1, 381b/6, 382a/16, 382b/2, 383a/17, 383a/8, 383b/2, 385a/14, 385a/8, 385b/14, 385b/9, 386a/13, 387a/17, 388a/17, 388b/13, 389b/16, 390a/15, 391a/7, 391b/10, 393a/7, 394a/11, 394a/17, 395b/10, 395b/14, 396a/4, 396b/16, 397b/14, 397b/2, 398a/1, 398a/15, 398a/8, 398b/15, 398b/6, 399a/11, 399a/15, 399a/5, 399b/17, 399b/3, 400b/5, 400b/6, 400b/7, 400b/9

ḥ.+leriniŋ 340a/9, 341a/10, 345a/3, 345b/11, 351b/3, 351b/4, 352a/3, 352a/9, 360a/2, 371a/8, 381b/9, 382b/4, 384b/13, 384b/17, 391a/11, 394a/2, 397a/9, 399b/9, 400a/14, 400b/2

ḥ.+lerini 338a/14, 341a/11, 343a/8, 344b/14, 347a/1, 348b/7, 380b/1, 390b/12, 398b/17, 400a/4

ḥ.+leriġa 346a/1, 347a/17, 347b/5, 348b/13, 350b/1, 352a/1, 352a/3, 360a/17, 399b/10, 400a/7

ḥ.+lerige 315a/7, 338a/3, 339a/3, 339b/10, 370b/15

ḥ.+leridin 3/1, 339b/7, 350a/5, 351a/16, 371a/2, 385a/17, 398a/14, 400b/4

hediyye < *Ar.* Armağan, hediye

h. 346b/17, 347a/2

helāk < *Ar.* Öldürme, yok etme

h. étmekçi bolsa 357b/10

h. (ḳıl-) 392a/4

ḥelāl < *Ar.* Dince haram olmayan

ḥ. 392a/1

hem < *Far.* De, dahi, üstelik

h. 300a/8, 300b/1, 301b/11, 301b/14, 302a/8, 304b/13, 304b/7, 305a/10, 305a/12, 305a/13, 305a/15,

306b/10, 309a/1, 309a/2, 310a/9, 311b/14, 312a/13, 312b/8, 313b/17, 314b/13, 315b/4, 316a/1, 316b/15, 316b/6, 316b/9, 317a/12, 317a/13, 317a/5, 317b/13, 320a/16, 320b/1, 320b/5, 320b/7, 321a/4, 323a/3, 323b/16, 325a/1, 325a/16, 325a/17, 325a/2, 326b/2, 328b/12, 331a/9, 331b/2, 332b/11, 333a/10, 333b/5, 333b/6, 335a/11, 335a/14, 335b/3, 335b/5, 335b/8, 337a/1, 337b/8, 338a/9, 338b/11, 339b/15, 340a/2, 340a/4, 341a/5, 341b/12, 342a/11, 342a/5, 342a/6, 342b/5, 343a/1, 343b/1, 343b/11, 343b/4, 344a/12, 344a/2, 344a/3, 344b/13, 344b/9, 345a/1, 345a/16, 345a/3, 345b/6, 346a/5, 346b/15, 346b/6, 346b/7, 347a/2, 348a/12, 348a/9, 348b/16, 349a/10, 349a/15, 349b/16, 349b/5, 350a/14, 350a/15, 350a/6, 350a/8, 350b/15, 350b/5, 350b/9, 351a/1, 351b/15, 351b/16, 351b/4, 351b/8, 352a/1, 352a/5, 352a/7, 353a/14, 354a/3, 354a/9, 355b/9, 357b/5, 357b/6, 357b/7, 358b/14, 358b/3, 358b/7, 359a/1, 359a/14, 359a/3, 359a/5, 359b/12, 359b/14, 359b/5, 360a/10, 360b/3, 361b/16, 362a/5, 362b/10, 362b/6, 362b/7, 363a/2, 363a/7, 363b/2, 365b/11, 366b/3, 367a/13, 367a/17, 368a/10, 368b/1, 368b/10, 368b/8, 369a/8, 370a/4, 370b/12, 370b/14, 370b/16, 371a/10, 371b/16, 372a/6, 372b/10, 373a/7, 374a/10, 374a/12, 374a/17, 375b/7, 375b/9, 376a/12, 377a/12, 377a/17, 377b/1, 378a/1, 379b/4, 381b/15, 382a/10, 382a/12, 382a/2, 382b/3, 384a/8, 385a/17, 385b/5, 386a/12, 386a/16, 387b/17, 387b/3, 387b/9, 390a/10, 390a/2, 390b/7, 392a/15, 392b/10, 392b/6, 392b/7, 394a/12, 394a/7, 394b/9, 396b/5, 397a/16, 397a/3, 399a/14

h. bol- 354b/4

hem < *Far.* Hepsi, tümü, bütünü → **heme**

h. merkad-ı h. 304a/6

h. bile 392b/2

h.+i bile 317a/17

hemānā < *Far.* Adeta, sanki

h. 347b/12, 350b/11, 355a/9, 363b/9, 370b/8, 374b/9

hem-dem < *Far.* Yakın arkadaş, can dostu

h. ér- 400b/12

heme < *Far.* Hepsi, tümü, bütünü; herkes; her şey → **hem**

h. 307b/7, 309b/4, 311a/7, 312a/13, 328a/1, 328a/4, 329a/12, 330b/16, 331b/1, 333a/15, 333b/6, 334a/10, 334b/9, 335a/8, 336b/4, 336b/7, 338b/5, 338b/8, 339b/15, 340b/8, 343a/7, 343b/15, 345a/1, 346b/1, 352a/7, 353a/14, 353a/17, 353a/8, 355a/7, 356a/2, 356b/9, 357a/14, 358a/7, 361b/2, 362a/3, 362b/13, 367a/14, 367b/7, 370a/15, 371a/15, 371a/8, 373b/4, 376b/8, 377b/11, 378a/17, 378b/3, 378b/9, 381a/8, 381a/9, 385a/17, 390a/8, 392a/12

h.+ge 301b/10, 341b/10, 345b/9, 367b/5, 370b/4

h.+niŋ 364a/17

h.+niŋ (ġary-ı h.) 354a/10

h.+ni 318a/14, 344b/5, 345b/7, 371b/6, 378b/10

h.+sin 315b/12, 374a/9

h.+miz 317a/9

h.+leri 317a/14, 323a/8, 327b/16, 331b/10, 361a/12, 368b/4, 370b/10, 374a/16, 377b/16, 389a/13

h.+lerin 311a/17, 314b/11, 319a/17, 358a/5, 363a/14, 397b/12

h.+lerige 305a/2, 305b/2, 339a/9, 365b/9, 372b/7, 373b/3

hemīşe < *Far.* Sürekli, daima, her zaman

h. 310b/7

hemol < *Far.+T.* Şu bile, şu da, aynı

h. 300a/11, 301a/2, 301a/4, 301b/9, 302a/2, 302b/10, 302b/4, 303a/10, 303a/12, 303a/3, 304b/15, 306a/12, 306b/7, 308a/16, 312b/17, 313b/14, 314a/7, 314b/12, 314b/4, 318b/11, 319a/1, 322b/13, 323a/7, 324a/11, 327a/15, 328a/17, 329b/9, 331a/12, 331b/16, 337b/1, 351a/1, 358b/7, 362b/15, 363a/14, 378a/12, 381b/17, 384a/15, 386b/3, 387a/17, 389a/1, 389b/1, 389b/2, 390a/4, 391a/3, 392b/12, 394b/5, 394b/8, 395a/6, 395b/16, 399a/8, 399b/15, 400a/5

hem-rāh < *Far.* Yoldaş, yol arkadaşı; dost

h. 346b/15, 392a/14, 400b/12

h. ér- 314b/12

h. bol- 363a/1, 371a/5, 380b/17, 385a/13, 385a/7, 397a/14

h. ḳıl- 321a/5, 384b/1, 391a/10, 391a/6

hem-rāhlıḳ < *Far.+T.* Dostluk

h.+ıdın 385a/11

hem-vāre < *Far.* Sürekli, daima

h. 310b/8

ḫendeḳ < *Ar.* Hendek

ḫ. 315a/1, 343a/1

ḫ.+din 343a/2

henüz < *Far.* Ancak; şimdiye kadar, daha

h. 313b/11, 355b/5, 361b/2, 388b/17, 395b/1

hep < *Far.* Sürekli olarak, daima

h. 341b/4

her < *Far.* Her, her bir

h. 302b/4, 355a/7, 376a/1

h. bir 314a/12, 370a/17, 372a/14

h. biri 315a/2, 372b/3, 388b/6

h. birin 311a/16, 328b/5, 369a/6

h. biriġa 358b/4

h. birige 328b/10, 372a/6, 388a/6, 395a/7

h. birisi 317b/1

h. çend 324a/17, 379b/15, 382a/9, 388a/5

h. fevcni 324b/2

h. ḳaçan 357a/13

h. ḳayserġa 318b/8

h. ḳaysı 392b/7

h. kim 302a/16, 371b/11

h. kimniŋ 364a/8

h. kimni 376a/9

h. kişi 357b/10

h. kün 319b/4, 334b/16, 338a/1, 338b/15, 341a/9, 349a/1, 360a/6, 366b/10

h. néçe 379b/14

h. néme 400b/14

h. némeni 379b/3

h. öyde 374a/10

h. sarı 317b/7

h. ser-gerde 324b/3

h. suruḳdın 347b/7, 347b/9

h. ṭarafdın 353b/10, 359a/12, 381a/4, 389a/12

h. ṭarafġa 344b/8, 345a/3, 346b/11, 350a/10, 351a/9, 354b/13, 359a/11, 362a/14, 386b/13

h. ṭarafge 366b/17, 376a/15, 394b/5

h. ṭā'ife 392b/8

h. uruḳdın 390b/2, 391a/14

h. yerde 348b/15, 361a/16, 369a/8

h. yıl 338a/4, 340b/5, 347a/17, 390b/6

hergiz < *Ar.* Asla, hiç, hiçbir zaman

h. 355a/12

hevā < *Ar.* Hava

h. 301b/14, 349a/9

h. (kesb-i h.) 327a/13

h.+sı 329b/4, 340b/11, 349a/16

heves < *Ar.* İstek

h.-i ribā'ġa 375b/3

h.+imiz 367a/17

h.+leri 376a/7

heybet-ṣāhib < *Ar.* Azamet sahibi

h.-i dirīġ 302b/3

heym < *Ar.* Şaşkınlık

h.+niŋ 375b/1

hey'et < *Ar.* Görünüm; durum

h.-i ictimā' bile 313a/1, 350b/8, 381a/3, 386b/8, 387b/15, 389a/13

h.-i ictimā' 317a/9

h.-i ictimā'ı bile 314a/12

hezīmet < *Ar.* Bozgun

h. 349b/6

h.+ġa 400a/2

h.+ke 309b/8, 314a/3, 315b/6, 317a/12, 318b/11, 323a/16, 334b/6, 397b/11

hezz < *Ar.* Tahrik

h.+ler körgüzüp (lu'b u h.) 343a/13

ḥıfż < *Ar.* Koruma, kollama

ḥ.+ı üçün 308b/8

ḫurām < *Ar.* Gitme, salınma

ḫ. ét- 327b/1, 385b/5

ḥırāset < *Ar.* Koruma, kolama, bekçilik

ḥ.+i 364b/13

ḥ.+i bile 308a/14

ḥ.+i üçün 353a/11, 381b/5

ḥ.+ide érdi 384b/11, 395a/16

ḥ.+iġa 305a/9, 398b/14

ḫ.+ige 309a/15, 360b/13, 368a/14, 368a/8, 380b/6

ḫ.+leri üçün 397b/7

ḫ.+lerige 365a/4

ḫıred < *Far.* Akıl, idrak

ḫ.+din 306a/14

ḫıyābān < *Far.* Yol

ḫ. 330a/3, 330a/4

ḫ. étdür- 330a/4

ḫıyānet < *Ar.* Hainlik

ḫ. 348a/12

ḫızlān < *Ar.* Acizlik

ḫ.+nıŋ (erbāb-ı ḫ.) 397a/15

hicret < *Ar.* Göç; hicreti kendine başlangıç olarak kabul eden takvim

h.-i Nebevī Ṣalla'llahu 'aleyhi vesellem 336b/1

h.+niŋ 300a/11, 300b/8, 303b/10, 310b/17, 312a/7, 318a/15, 320b/13, 321a/15, 324a/5, 327a/13, 330a/13, 332a/8, 332b/17, 338b/2, 340a/15, 342a/17, 345b/12, 346a/14, 353a/3, 378a/13, 396a/1, 396a/17

hicrī < *Ar.* Hicreti kendine başlangıç olarak kabul eden takvim

h. 391a/2

hīç < *Far.* Asla; yok; anlamsız, boş

h. 300a/17, 301b/15, 313a/2, 320b/16, 325b/14, 326b/16, 333a/6, 356b/13, 377b/13, 384b/15, 393b/15, 393b/3

h. kişi 302a/10, 400b/6

h. kişini tapa al- 355b/17

h. kişige 352b/16, 356b/8

h. néme 306b/6, 339b/11, 353a/9

h. nemerseni 353b/6

hiḳḳa < *Ar.* Dört yaşında dişi deve

h. 387b/17

ḫilāf < *Ar.* Karşı gelme

ḫ. 324a/11

ḫil'at < *Ar.* Kaftan, hil'at

ḫ. 301b/6

ḥīle < *Ar.* Düzen, youn

ḥ. bile 372b/13

ḥile-engīz < *Ar.+Far.* Hile yapan

ḥ. (āmīz ü ḥ.) 388a/7

ḥimāyet < *Ar.* Koruma, esirgeme

ḥ.+ide (sāye-i ḥ.) 340b/7

himmet < *Ar.* Çaba; üstün irade

h. 310b/9

h. ü ḥamiyyet 310b/6

hirās < *Far.* Korku, korkma

h. bile (ḫafv ü h.) 397a/12

hirāsān < *Far.* Korkarak

h. bol- (tersān u h.) 382a/8

h. bol- 385a/4

hirāsnāk < *Far.* Korkulu

h. bolur érdi 349a/16

ḥiṣār < *Ar.* Hisar, çevresi yüksek surlarla çevrili kale

ḥ. 306a/14

ḥiṣṣe < *Ar.* Pay

ḥ.+sin 392b/17

ḫᵛīş < *Far.* Akraba

ḫ. 394b/7

ḫīzān < *Far.* Kalkarak

ḫ. 397a/17

ḫizmet < *Ar.* Hizmet

ḫ. 350b/12, 368a/16, 379b/17

ḫ. ét- 380a/10

ḫ.+ni 305a/15, 368a/16

ḫ.+ġa 306a/11, 312a/10, 386a/3

ḫ.+de 346b/15, 372b/16

ḫ.+i 350b/14, 368b/1

ḫ.+iġa 303b/14, 390a/14

ḫ.+ige 359b/7, 369a/8

ḫ.+ide bol- 381b/12

ḫ.+ide ér- 357b/4

ḫ.+imizġa 347a/14

ḫ.+iŋizġa 308b/12

ḫ.+ler étdi 341a/15

ḫ.+leriġa 315b/15, 370b/5

ḫ.+leride érdim 317a/6

ḫizmet-kār < *Ar.+Far.* Hizmet etme, hizmetçi

ḫ. 370b/11

ḫ.+ın 382a/1

ḫ.+ı 357b/6

ḫ.+ıdın érdi 400a/14

ḫ.+ımız érdiŋizler (‘acz-ı ḫ.) 307a/1

ḫ.+ları bile 336a/7

ḫ.+ların 394a/1

ḫ.+larınıŋ 355b/9

ḫ.+larıdın 382a/17

ḫ.+larıdındurlar 323a/3

ḫizmet-kārlıḳ < *Ar.+Far.+T.* Hizmetçilik

ḫ. 400b/11

ḫizmetlıḳ < *Ar.+T.* Hizmet etme

ḫ.+da 385b/17

ḫorṭūm < *Ar.* Fil burnu, fil hortumu

ḫ.+ı birle 349a/11

ḫoş < *Far.* İyi, güzel, hoş

ḫ. 306a/15, 346b/11, 356b/8, 393b/6

ḫ. kél- 329b/4

ḫoş-binā < *Far.+Ar.* Güzel yapı

ḫ. (medrese-i ḫ.) 342a/6

ḫoş-ḥāl < *Far.+Ar.* Mutlu, sevinçli, neşeli

ḫ. bol- 303a/6, 328a/4, 333b/4, 340a/9, 341a/13, 341b/7, 343b/2, 367b/14, 369a/15, 378b/3, 383a/8, 387b/17, 392a/17

ḫ. ét- 318a/14, 339a/17, 345b/7

ḫoş-vaḳt < *Far.+Ar.* Güzel zaman

ḫ. 343a/17

ḫ. bol- 346a/7, 360a/3

ḫ. ét- 378b/10

ḫoş-vaḳtlıḳ < *Far.+Ar.+T.* Güzel zamanlı

ḫ. 336a/13

ḥudūd < *Ar.* Sınırlar

ḥ.+ıġa 316b/7, 392b/11

ḥ.+ıda 326a/6, 360b/8, 392b/5, 398b/13

ḥudūs < *Ar.* Sonradan meydana gelme

ḥ.+ıdın 398a/14

ḫuften < *Far.* Yatma, uyuma; gece namazı

ḫ.+din soŋ 304b/15, 314b/15, 317b/15, 351a/2

ḫ.+ġaça 317b/9, 343a/7

ḥuḳūḳ < *Ar.* Haklar

ḥ.+ıdın 393b/8

ḥulel < *Ar.* Giysiler

ḥ.+ i bile 310b/6

ḫūn < *Far.* İntikam, öc

ḫ.-ı nāḥaḳḳını étdür- 358a/3

ḫūn-rīz < *Far.* Kan dökücü

ḫ. (sinān-ı ḫ.) 317b/4

ḫūn-rīzlik < *Far.+T.* Kan dökücülük

ḫ. bol- 323a/2

ḫarācāt < *Ar.* Vergiler

ḫ.+ı üçün 369a/1

ḫursend < *Far.* Memnun

ḫ. bol- 390a/9

ḫūrşīd-felek < *Far.+Ar.* Güneş gibi gökyüzü

ḫ. 364b/4

ḫūrşīd-şi‘ār < *Far.+Ar.* Güneş gibi

ḫ. bile (livā'-yı ḫ.) 317a/9

ḫuṣūmet < *Ar.* Düşmanlık

ḫ.+ide 306a/17

ḫuṣūṣā < *Ar.* Özellikle

ḫ. 385b/15

ḫuṣūṣen < *Ar.* Özellikle

ḫ. 391b/15

ḫusrevāne < *Far.* Büyük padişahlara yakışacak şekilde, yüce padişahlar gibi

ḫ. bile ('avāṭıf-ı ḫ.) 310a/14, 326a/4, 334b/8, 388a/16, 392a/16, 398a/7, 399b/2

ḫ. bile (elṭāf-ı ḫ.) 327a/10, 389b/6

ḫ. bile (nevāziş-i ḫ.) 338a/15, 393b/5

ḫ. bile (nevāzişāt-ı ḫ.) 323b/7

ḫ. birle ('ināyet-i ḫ.) 387a/12

ḫ.+niŋ ('avāṭıf-ı ḫ) 339a/14

ḫ.+din ('avāṭıf-ı ḫ.) 397b/13

ḫ.+din (elṭāf-ı ḫ.) 373a/12

ḫ.+din ('ināyet-i ḫ.) 315a/7

ḫ.+ġa ('avāṭıf-ı ḫ.) 385b/8

ḫ.+ġa (elṭāf-ı ḫ.) 325a/13

ḫ.+ġa (nevāziş-i ḫ.) 383b/15, 384b/8

ḫ.+mizdin ('ināyet-i ḫ.) 386a/3

ḫusrevü'l-ecnāb < *Far.+Ar.* Yeryüzünün hükümdarı

ḫ. (medrese-i ḫ.) 342a/5

hūş < *Ar.* Akıl

h. 370b/2, 376b/9

h.+ıdın 308b/16

ḥūt < *Ar.* Balık burcu

ḥ. 396a/2

ḥużūr < *Ar.* Hazır olma, bulunma

ḥ.+da 339a/4, 339b/5

ḥ.+larıġa 399b/3

ḥücre < *Ar.* Küçük oda, odacık

ḥ.+siġa 331b/12

ḥ.+side 331b/16

hücūm < *Ar.* Saldırma

h. 377b/13

h.-ı tamām bile 319b/15

h. ét- 307a/12, 309b/4, 313a/4, 316b/2, 319a/17, 319b/13, 319b/17, 320a/14, 320b/5, 321b/17, 322b/8, 323a/9, 324a/16, 329b/7, 334b/3, 343a/7, 344b/17, 345a/15, 351b/7, 352a/2, 362a/1, 367b/8, 369b/15, 371b/5, 373b/14, 374b/13, 387b/12

h. ḳıl-337b/17

h.+ları 363b/9

h.+ları dék ér- 363b/10

ḫüdā < *Far.* Tanrı, Allah

ḫ. 374a/2

ḥükm < *Ar.* Hüküm, emir

ḥ. ét- 358a/4, 369a/6

ḥ.+imdin 358a/8

ḥükūmet < *Ar.* Hüküm sürme, hakimiyet

ḥ. 326a/7

ḥ.+i (müddet-i ḥ.) 363b/5, 375a/4

ḥ.+iġa 311a/15, 327b/7

ḥ.+ige 309b/1

ḥ.+leri 381b/10

ḥ.+leri (müddet-i ḥ.) 352b/8

ḥükümrān < *Ar.+Far.* Hüküm süren, hakim

ḥ.+ları 328b/8

ḥürmet < *Ar.* Saygı

ḥ. bile (‘izzet ü ḥ.) 390b/14

ḥ.+i üçün 355a/12

ḥüsn < *Ar.* Güzel

ḥ.-i cemālde 363b/8

ḥ.-i ṣūretde 364b/2

I

ılġa- Baskın yapmak, saldırmak

ı.-p 326b/7

ılġar Baskın, saldırı, hücum

ı. 334a/17

ı. ét- 386b/3, 386b/4, 386b/7, 393b/2

ı. ḳıl- 315a/4

ılıḳ- İmrenmek

ı.-ıp 364a/8, 382b/8

ısıġ Sıcak

ı. bol- 349a/9

ısḳāṭ < *Ar.* Düşürme

ı. ét- 311a/14, 364a/8, 377a/7

ışlāḥ < *Ar.* Barışma

ı.+ġa 358b/8

‘ıyādet < *Ar.* Ziyarete gitme, hal hatır sorma

‘ı.+iġa 357b/16

‘ıyāl < *Ar.* Aile; eş, kadın, hanım

‘ı.+ġa (ehl-i ‘ı.) 362a/12

‘ı.+dın (ehl-i ‘ı.)374a/16

‘ı.+ı bile (ehl-i ‘ı.) 361a/17

‘ı.+ı bile (ehl ü ‘ı.) 339a/2

‘ı.+ıġa (ehl-i ‘ı.) 372a/9

‘ı.+ların (ehl-i ‘ı.) 362a/8

‘ı.+larımızını (ehl-i ‘ı.) 351b/1

‘ı. u eṭfāl u emvālı birle 380b/2

‘ı. u eṭfāl u emvālları bile 392b/4

‘ı. u eṭfāl 308a/7, 373b/4, 386a/7

‘ı. u eṭfālin 331b/14, 388a/14

‘ı. u eṭfālleri bile 324b/5

‘ı. u eṭfāllerin 307b/14, 393a/15

‘ı. u eṭfālniŋ 314a/10

‘ıyd < *Ar.* Bayram

‘ı.-ı ramażān érdi 321b/8

‘ı. üçün 309b/14

ıżṭırāb < *Ar.* Acı, üzüntü

ı. 363a/7

ı.-ı tamām bile turup érdiler 362a/9

ı.+ġa tüş- 344a/4

ı. bile 393a/15

ı.+da 393b/11

ıżṭırār < *Ar.* Çaresizlik

ı. bile (idbār u ı.) 380a/4

İ

i- İmek, olmak (Yardımcı fiil)

i.-mesdür (‘ārıż i.) 323a/1

iber- Göndermek, sevk etmek

i.-di 339a/12, 339b/4, 339b/10, 346a/2, 347a/16, 348b/5, 354b/12, 386a/11, 388a/11, 390b/11, 395a/12, 396a/8

i.-diler 319a/1, 330b/6, 353a/11, 355b/10, 357a/12, 384b/6, 390b/1, 390b/5, 391b/11, 394b/16, 395a/2, 395b/16, 396a/6, 400b/8

i.-gil! 339a/11

i.-seŋ 400b/16

i.-gen 354b/2, 395b/3

i.-ip 341a/5, 345b/9, 346a/3, 352b/11, 356b/12, 388a/13, 390a/14, 390b/9

i.-ip érdi 3/1, 346b/5

i.-ip érdiler 334a/8

i.-ipdürler 389a/6

‘ibret < *Ar.* Çıkarılan ders

‘i. bol- 383b/2

icāzet < *Ar.* İzin

i.+in 390b/15, 390b/16

iclās < *Ar.* Oturtma; tahta geçirilme

i. 341b/10

i. étdür- 336a/16, 345b/2

icmāl < *Ar.* Özet

i.-i tafṣīli 380a/2

ictihād < *Ar.* Gücü yettiğince çalışma

i.-ı tamām bile 328b/6

ictihādī < *Ar.* İçtihat ile ilgili

i. bile (sa'y u i.)381b/13

ictimā' < *Ar.* Toplanma, bir araya gelme

i. 311a/6

i. (hey'et-i i.) 317a/9

i. bile 313b/14

i. bile (hey'et-i i.) 313a/1, 350b/8, 381a/3, 386b/8, 387b/15, 389a/13

i.+ı bile (hey'et-i i.) 314a/12

i.+ı üçün 399a/2

ictināb < *Ar.* Uzak durma, kaçınma

i.+ıġa 311b/2

iç İç

i.+i 301b/5, 372b/9

i.+ini 378a/5

i.+ige 339b/12, 360b/15, 381a/10, 383b/8, 390a/12, 394b/2

i.+ide 316b/5, 318a/1, 340a/8, 347b/1, 367a/8, 373a/9, 374a/10, 375b/13, 392a/2, 392b/13, 397a/12

i.+ide érdi 374a/15

i.+idağı 377b/10, 382a/15

i.+idin 314a/15, 315b/13, 339a/8, 348b/10, 351b/6, 372b/10, 375b/7, 376b/12

i.+lerige 335a/16

iç- İçmek

i.-se 310a/17

i.-ip 325b/7, 331b/3

i.-ip (şehādet şerbetin i.) 360b/9

içkeri İçeri

i. 375b/12

i.+de érken 357b/17

içmeḳ İçmek

i.+ġa 345a/1

içre İçeri

i. (cihān i.) 309a/1

i. (ḳum i.) 317b/1

idbār < *Ar.* Talihsizlik

i. u ıżṭırār bile 380a/4

iddiḫāl < *Ar.* Girme

i. étil- 306a/9

ifāde < *Ar.* Anlatım, anlatış

i. bile 364a/7

ifsād < *Ar.* Fesat sokma

i.+larıġa 396b/16

iftā' < *Ar.* Fetva verme

i. 397a/17

igrem Kale duvarı

i.+iniŋ 387b/8

ihānet < *Ar.* Hainlik

i. 300b/6

iḥāṭa < *Ar.* Çevreleme, sarma, kuşatma

i. ḳıl- 301b/1, 314a/12, 322b/1, 337b/15

i. ḳılıp érdiler 315a/5

iḫbār < *Ar.* Bildirme, haber verme

i.+ı 311b/6

i.+ı üçün 328b/17, 385b/10

iḫlāṣ < *Ar.* Temiz sevgi

i. 300a/1

i. ile 317a/17

iḥsān < *Ar.* Bağış

i.+ların (merḥamet ü i.) 391a/11

iḥṣār < *Ar.* Kuşatma

i.+ı üçün 314b/7

iḫtilāf < *Ar.* Uyuşmazlık, görüş ayrılığı

i. tüş- 369b/7

iḥtimāl < *Ar.* Olasılık

i.+i 348a/11

ihtimām < *Ar.* Özen gösterme, dikkatle çalışma

i. körgüz- 328b/6

i.+ı üçün 311b/8

iḫtiṣāṣ < *Ar.* Uzmanlaşma

i. 385b/8

i. tap- 383b/15

iḫtişām < *Ar.* Görkem, gösteriş

i. 336a/11

iḫtiyār < *Ar.* Seçme; seçilme

i. ét- 325a/2, 325a/3, 363b/11

i. ét- (firār-ı i.) 313b/16

i. étip érdi 395b/14

i.+ın 394a/13

i.+nı ('inān-ı i.) 356a/8

i.+ları bile 302b/12

i.+larıġa (ḳabża-i i.) 389b/16

iḫtiyāṭ < *Ar.* Tedbirli davranma

i. bile 315a/1

i. ét- 301b/2, 335a/1

īkād < *Ar.* Sağlam kalma

ī.-ı ittifāḳ bile 326a/9

īkār < *Ar.* Doldurma

ī. 316b/6

ī. tut- 316a/14

ikbāl < *Ar.* Talih, baht, iyi gelecek

i. birle (devlet ü i.) 360a/15

iḳdām < *Ar.* Sebatla çalışma

i. körgüz- 301b/3, 314b/2, 325b/17

ikrām < *Ar.* Saygı gösterme; ağırlama

i. bile (‘izāz ü i.) 303a/2, 329a/6

i. birle (‘izāz ü i.) 370b/5, 371a/13

i.+lar ét- (‘izāz ü i.) 330b/12, 396a/7, 396b/7, 397a/5

iḳrār < *Ar.* Kabullenme

i. bol- 382b/1

iḳtidār < *Ar.* Gücü yetme, kudretli olma, güç, kudret

i.+ıġa (ḳabża-i i.) 356a/9, 394a/14

‘ilāc < *Ar.* İlaç; çare

‘i. éte almadı 320b/16

‘i.+nı (tapa almay ‘i.) 310b/2

‘i.+ları 354b/4

İlāhī < *Ar.* Tanrısal, ilahi

i.+niŋ (taḳdīr-i i.) 385a/12

i‘lām < *Ar.* Bildirme

i. ḳıl- 354b/2

i.+ı 384b/1

i.+ı üçün 328b/9

ile İle, birlikte → **bile, birle, birlen**

i. (iḫlāṣ i.) 317a/17

ilf < *Ar.* Alışma

i. 306a/9

ilgeri İleri, ön taraf

i. 312b/10, 312b/17, 319a/12, 337b/5, 341a/5, 350a/7, 353b/10, 353b/8, 354b/16, 355a/5, 389a/17

i.+de 350a/10

ilḥāḥ < *Ar.* Zorlama

i. 304b/7

‘illet < *Ar.* Hastalık

‘i.+i 338b/7

‘ilm < *Ar.* Bilgi

‘i.+in 380a/13

iltifāt < *Ar.* Yüzünü döndürüp bakma; gönül alma

i. étme- 306b/10, 399a/6

i.+lar ét- (nevāziş ü i.) 359b/11

iltimās < *Ar.* Bir şeyin yapılması için istekte bulunma

i.+ın 385a/8

i.+ların 392a/13

i.+ları bile 390b/17

imām < *Ar.* Namaz kıldıran din görevlisi

i. 321a/17

‘imāret < *Ar.* Bayındırlık, mamurluk; bina

‘i.+in 302b/6

‘i.+niŋ (medrese-i ‘i.) 303a/13

‘i.+de 328b/2

imdād < *Ar.* Yardım

i.+ıda 307a/15

i.+ları bile 306b/14

imtidād < *Ar.* Sürme, devam etme

i. tap- 330b/7

i.+ı 306a/4, 320b/12, 332b/15

i. tapıp érdi 335b/5

īn < *Far.* Bu

ī. 368b/2

‘inād < *Ar.* İnat, ayak diretme, isyancı

‘i. 310b/8, 331a/16, 379a/9, 381a/2, 381a/3, 392a/6, 396b/15

‘i. (ehl-i ‘i.) 313a/4, 321b/13, 322a/3, 322b/8, 323a/11, 387b/13, 400a/2

‘i. ér- 391a/5

‘i. bol- (ehl-i ‘i.) 390b/17

‘i. ét- (iẓhār-ı ‘i.) 308a/2

‘i.+nıŋ (ehl-i ‘i.) 322a/3, 391a/10

‘i.+ġa 368b/9

‘i.+ġa (ehl-i ‘i.) 387b/16

‘i.+dın (ehl-i ‘i.) 307b/11, 319a/15, 392b/1

‘i.+dın (fesād ü ‘i.) 391a/5

inaḳ Bölgede bulunan handan sonra gelen askeri makam; inaklık rütbesi

i. 316b/9, 333a/2, 372b/15, 388a/17

i. ér- 394a/7

i. ét- 311a/15, 327b/7, 353b/2, 357a/5, 364b/11

i.+nıŋ 333a/6

in‘ām < *Ar.* Nimet verme; iyilik yapma

i. 341b/12, 345a/14, 345b/8, 354a/7, 358b/7, 358b/8

i. ve ser-pāy bér- 356a/16

i. ve ser-pāylar bér- 318a/5

i. bile (ser-pāy ve i.) 346a/5

i. ét- 372a/5

i. bér- 354a/9, 373b/3

i. bér- (ser-pāy ve i.) 368a/11

i. bérilür érdi (ser-pāy ve i.) 372b/7

i.+lar 312b/1

i.+lar bér- (ser-pāy ve i.) 304a/17, 309b/11, 318a/11, 318a/13, 321b/3, 322b/15, 339a/6, 341a/13, 354a/8, 359b/12, 367b/14, 369a/15, 383b/1, 391a/8

i.+lar bér- 300a/8, 330b/12, 339a/17, 342b/2, 346b/1, 350b/13,

i.+lar al- 341b/13

‘inān < *Ar.* Yürütme, idare etme

‘i.-ı iḫtiyārnı 356a/8

‘inān-keşlig < *Ar.+Far.* Dizginleme

‘i.+i bile 385a/12

‘ināyet < *Ar.* İyilik, lütuf; özen gösterme

‘i.-i ḫusrevāne birle 387a/12

‘i.-i ḫusrevānedin 315a/7

‘i.-i ḫusrevānemizdin 386a/3

‘i.-i şāhāneġa 307a/5

‘i.+leridin (luṭf u ‘i.) 300a/2

‘ināyet-nāme < *Ar.+Far.* İltifat ifade eden mektup

‘i. 379b/5, 385a/17

‘i. bile 385a/6

‘i.+ni 383b/9, 385a/9, 390b/1

‘i.+ler 385b/16

‘i.+leri 339b/6

inek Şimdi

i. 353a/15

inhidām < *Ar.* Yıkılma

i.+ıġa 310b/9

ini Kardeş, küçük kardeş

i. 335a/2, 336b/3, 340a/4, 361a/1, 362b/12

i.+si 300a/13, 304b/15, 331b/13, 338b/7, 350a/17, 364b/10, 380a/12, 382a/2, 382a/4, 390a/2, 394b/13, 394b/6, 394b/7, 395b/5

i.+si bile 306b/15

i.+siniŋ 382a/15

i.+ler 338b/4

i.+lerni 333a/11, 335b/16, 342a/12

i.+leri 324a/4, 328a/17, 336a/6, 336b/10, 340a/11, 341b/1, 341b/9, 342b/6, 345a/4, 345b/1, 346b/14

i.+leriġa 345b/3

i.+lerige 318a/12, 341b/11, 344b/16, 346a/17

i.+leridin 327b/9, 332a/13, 351a/9

in‘idām < *Ar.* Yok olma

i.+ı 310b/8

in‘iḳād < *Ar.* Toplanma

i. 319b/15

inḳıyād < *Ar.* Bağlanma; boyun eğme

i. bile (iẓhār-ı i.) 304a/2, 396a/3

i. ét- (iẓhār-ı i.) 308a/1, 308a/11, 314a/11, 322a/7, 381b/1

i. étmek üçün (iẓhār-ı i.) 383b/13

inşā < *Ar. inşā’* Yazma, kaleme alma

i. ḳıl- 339a/14

inşā’allāh < *Ar.* Allah dilerse

i. 338a/5, 339b/8, 355b/17

inşā’allāhü te‘ālā < *Ar.* Yüce Allah izin verirse

i. 300a/11, 300b/7, 346a/4, 354a/14

intiḳād < Ar. Eleştirme

i. bér- 362a/1

intiḳāl < *Ar.* Geçme, yer değiştirme

i. ét- 391a/2

intiḳām < *Ar.* Öc alma

i.+nı 333a/11, 333a/15, 333a/9

intiẓām < *Ar.* Düzen

i. bile (izdiḥām-ı maḥşer-i i.) 378b/13

i.+ı üçün 312a/4

i.+ıġa 312a/15, 328b/6, 356a/13, 390b/8

ip İp

i. birle 349a/14

irāde < *Ar.* İsteme, dileme, irade; emir

i. ḳıl- 330a/8, 338b/4

i.+si bile 327a/13, 329b/2, 332a/12, 340a/11, 342a/13

i.+miz 307a/2

irādet < *Ar.* Dileme, isteme

i. ét- (iẓhār-ı i.) 333a/13

i.+iġa 306b/5

i.+ige (ḥalḳa-i i.) 395b/13

irṣ < *Ar.* Mirastan düşen pay

i. (baṭarīḳa-i i.) 389b/16

irsāl < *Ar.* Gönderme, yollama

i. ét- 313a/8, 323b/12

irtikāb < *Ar.* Kötü bir iş yapma

i.+ı 311b/2

ism < *Ar.* Ad, isim

i.+i bile 303a/7, 329b/12

isrāf < *Ar.* Savurma, savurganlık

i. birle 394a/10

istid‘ā < *Ar. istid‘ā’* İsteme

i.+sın 390a/16

i.+sın ét- 335b/7, 339b/16

i.+sın éte bérdiler 330b/8

istidād < *Ar.* Alışma

i. 310a/15

istiḥkām < *Ar.* Sağlamlık

i. bér- 391b/1

i. bérip érdi 323b/10

i.+ı 311b/7

i.+ı üçün 311b/16

istiḳāmet < *Ar.* Yön

i.+leri 323a/16

istiḳbāl < *Ar.* Karşılama

i.+ġa 323b/4

i.+ıġa 304a/2, 305b/17, 306a/3, 309b/17, 338a/14

i.+larıġa 336a/9

istiḳlāl < *Ar.* Bağımsızlık

i. ér- (bāl-ı i.) 384a/7

istikmāl < *Ar.* Tamamlama, bitirme

i.+i üçün 384b/5

istilā < *Ar. istilā’* Zorla ele geçirme

i. tap- 391b/16

istimālet-nāme < *Ar.+Far.* Suçun bağışlandığını bildiren belge

i. 381b/3

i. bile 304a/11, 319a/2, 385a/9, 390a/17, 391a/1

istirāḥat < *Ar.* Dinlenme

i. ét- 321b/8, 389b/1

‘iṣyān < *Ar.* Ayaklanma

‘i. 381b/11, 386a/4

iş İş, hareket

i. 301b/15, 302b/2, 313a/2, 318a/4, 318a/5, 333a/1, 333a/7, 344a/12, 346b/11, 351b/9, 377b/13, 382a/12, 384b/15

i. ét- 325b/14, 326b/16, 364a/9, 394a/15

i. körgüz- 317b/12, 322b/15

i.+in 303a/9, 356a/1

i.+niŋ 302b/1

i.+i 356b/8

i.+ni 325a/2, 355a/17, 357a/17, 364a/10

i.+de 302b/3, 355a/10

i.+din 355a/12

i.+ler körgüz-345a/13

i.+ler 385a/3

i.+lerin 354a/14

i.+leri 350b/4, 384a/15

i.+lerni 354a/1

i.+lerdin 310a/4, 310a/8

i.+lerige 381b/15

i.+lerimizdin 379b/2

i. étmekni 302b/2

īşān < *Far.* Şeyhler, ulemalar

ī. 372a/1, 385a/9, 385b/1, 385b/2

ī. bile 383b/7

ī.+nıŋ 385a/11

ī.+ı 399a/4

ī.+nı 399b/10

ī.+ġa 354a/9, 385a/13, 399a/8

ī.+lar 370a/14, 372a/2

ī.+ların 370a/10, 370a/4

ī.+larnıŋ 370b/2, 370b/9, 391b/5

ī.+ları 370a/4, 371b/7

ī.+larnı 371a/16, 391b/9

işāret < *Ar.* Gösterme, alamet,iz

i. bile 375b/1

işḳāl < *Ar.* Güçlük

i. ét- 345b/15

işle- İşlemek, çalışmak

i.-p 365b/1

‘işret-ḫāne < *Ar.+Far.* İçkili eğlence meclisi, meyhane

‘i.+siġā 325b/8

iştiʻāl < *Ar.* Alevlenme, parlama

i.tap- 359a/9, 375b/3

i. bérür érdiler 341a/9

iştiġāl < *Ar.* İlgilenme, uğraşma, meşgul olma

i. körgüz- 311a/3, 319b/12, 337b/14

i. körgüzüp érdiler 337b/6

iştihār < *Ar.* Meşhur olma, ünlenme

i. tap- 302a/12

iṭāʻat < *Ar.* Boyun eğme, dinleme

i. 340b/11, 369b/15, 379a/13

i. bile 305a/1, 385b/7

i. ét- 308a/12, 323a/5, 345b/14, 347a/14, 369b/3, 369b/14, 388a/10, 388a/12, 392a/10, 400b/16

i. étip ér- 308a/5, 312b/3, 347a/3

i.+ġa 388a/8

i.+ın ét- 340b/12

i.+ım 347b/1

i.+ımnı 348b/10

i.+ı 340b/6

i.+ıġa 340b/10, 391b/3

i. ḳılmaḳnıŋ 388a/5

i. étmekni 345b/16

‘itāb < *Ar.* Azarlama, çıkışma

‘i.+ġa 350a/6

i‘tiḳād < *Ar.* İnanç, inanış

i. üçün (iẓhār-ı i.) 318b/2

i‘tiẕār < *Ar.* Özür dileme

i. 395b/17

itmām < *Ar.* Tamamlama, bitirme

i.+ġa 341b/6, 345a/17

iṭnāb < *Ar.* Sözü uzatma

i.+dur (mūcib-i i.) 366b/3

ittifāḳ < *Ar.* Birlik olma, sözleşme, uzlaşma

i.-ı şāhānedin 391a/15

i. bile 302b/7, 306b/13, 307a/11, 309b/2, 313a/1, 314b/14, 323a/8, 325b/12, 326b/15, 327b/16, 328a/1, 378a/12, 381a/9, 382b/10, 384a/3, 386b/3, 388a/4, 391a/12, 398b/5

i. bile (īkād-ı) 326a/9

i. birle 353a/14, 388a/8, 400b/10

i. birlen 368b/4

i. bol- (ḳatl u i.) 300b/6

i. ét- 309b/6, 325a/4, 383a/6, 392a/5, 399b/14

i.+ları bile 311a/6, 364a/17

it yılı On iki hayvanlı Türk takvimindeki bir yıl adı

i. 311a/1

iz İz

i.+de 325a/9, 335b/14, 354b/16

i.+din 317b/3, 353b/9

i.+ige 313b/10, 348b/8, 389a/11

i.+içe 304b/16, 359a/1

i.+ide 353b/1

i.+idin 305a/10, 312b/5, 313b/4, 315b/12, 317b/14, 318a/9, 326b/9, 333a/8, 335a/9, 349a/10, 350a/11, 351b/3, 361b/5, 362a/6, 362a/7, 368a/3, 386b/8, 387b/10, 393b/2, 394b/9,

i.+imge 371b/11

i.+imizdin 337a/9

i.+leriġa 353b/12, 386a/12

i.+lerige 315b/6, 316b/6, 317a/16, 317b/9, 318a/8, 322b/12, 323a/15, 349b/7, 351b/11, 353b/8, 361b/16, 367b/11, 389a/15

i.+leride 337a/13

i.+leridin 304b/13, 313a/14, 313a/3, 313b/4, 316a/17, 318b/12, 321b/17, 322a/15, 323a/17, 324a/1, 325a/9, 325b/16, 325b/17, 327a/2, 327a/3, 334b/7, 346b/4, 353a/1, 361b/17, 376b/13, 387a/6, 387b/14, 397b/11, 398a/2, 398a/3, 400a/3

‘izāz < *Ar.* Ağırlama, saygı gösterme

‘i. ü ikrām bile 303a/1, 329a/6

‘i. ü ikrām birle 370b/5, 371a/13

‘i. ü ikrāmlar ét- 330b/12

‘i. ü ikrāmlar ét- 396a/7, 396b/7, 397a/5

izdiḥām < *Ar.* Aşırı kalabalık

i.-ı Mollā Kelām bile 338a/16

i.-ı maḥşer-i intiẓām bile 378b/12

i.-ı tamām 336a/11

i.-ı tamām bile 314a/11, 314a/16, 334a/12, 337a/1, 387b/14

i. bile 341a/5, 388b/10

izdiyād < *Ar.* Artış, artma, çoğalma

i. tap- 310b/2, 327a/16

i‘ẕā < Ar. Saygı, hürmet

i. 303a/1

iẓhār < *Ar.* Gösterme, ortaya çıkarma

i.-ı celādet ḳıl- 323a/12

i.-ı ferec 306a/14

i.-ı inḳıyād bile 304a/2, 396a/3

i.-ı inḳıyād ét- 308a/1, 308a/11, 322a/7, 381a/17, 383b/13

i.-ı irādet ét- 333a/13

i.-ı i‘tiḳād üçün 318b/2

i.-ı muḫālefet bile 380a/1

i.-ı şecā‘at bile 322b/2

i.-ı ‘inād ét- 308a/2

i. ét- 306b/4, 325b/2, 382b/2

i. éter érdi 379a/14

i.+ı bile 312b/5, 379a/9, 384a/17, 384b/16

i.+ı üçün 307a/15, 311b/7

i.+ın 320b/3

i. (éylep i.) 317b/4

İzi Tanrı

İ. 399b/11

izraḳ Daha uzak

i.+da 317a/13

i.+dın 313b/4

‘izzet < *Ar.* Saygı gösterme, ağırlama

‘i. ü ḥürmet bile 390b/14

K/Ḳ

ḳa Herhangi

ḳ. 320a/2

ḳabāḥat < *Ar.* Çirkin davranış, suç

ḳ. bol- 351b/10

ḳ.+ġa 344a/12

ḳ.+lar 300b/14

ḳabīḥa < *Ar.* Çirkin, yakışıksız

ḳ.+da (a‘māl-i ḳ.) 300b/6

ḳabūl < *Ar.* Alma; kabul etme, razı olma

ḳ. 379b/3

ḳ. ét- 302a/15, 399b/9, 399b/10, 400b/3

ḳ. étme- 371b/10

ḳ. ḳıl- 338a/6, 339b/16, 339b/2, 344a/5, 351b/2, 352b/12, 358b/6, 365a/13, 366a/8, 368b/13, 373a/5, 385a/8, 388a/10, 390a/16, 392a/12, 392a/13, 400a/8

ḳ. ḳılma- 351b/13, 368b/15, 371b/1, 371b/10, 373b/1, 374a/3, 383a/13, 400b/13

ḳabża < *Ar.* Kavrama, tutma

ḳ.-i iḫtiyārlarıġa 389b/16

ḳ.-i iḳtidārıġa 356a/8, 394a/13

ḳaç- Kaçmak, uzaklaşmak, firar etmek

ḳ.-dı 343b/9, 367a/17

ḳ.-dılar 321b/13, 321b/17, 323a/15, 387a/10

ḳ.-tılar 313a/2, 322a/14, 325b/14, 326b/17

ḳ.-ıpdur 308b/15

ḳ.-ıpdurlar 325a/6

ḳ.-ıp 307a/7, 309a/6, 313a/17, 313b/3, 316b/6, 317a/16, 322a/17, 322a/4, 323b/16, 325a/11, 326a/11, 326b/2, 327a/5, 339a/2, 339b/1, 362a/14, 362a/16, 362b/17, 363a/3, 363b/2, 367b/10, 372b/13, 375b/14, 376a/7, 377a/10, 381b/11, 381b/16, 382a/8, 383a/10, 383a/3, 386a/8, 393a/16, 398a/4

ḳ.-ġannıŋ 318a/9

ḳ.-ar érdiler 349a/15

ḳ.-ıp érdi 326b/8

ḳaçan Ne zaman

ḳ. (her ḳ.) 357a/13

ḳadem < *Ar.* Ayak; adım

ḳ. 355a/5, 386a/5

ḳ.+in çék- (ṣebāt ḳ.) 320b/7

ḳadem-gāh < *Ar.+Far.* Ayak basılacak yer

ḳ.+larıdaġı 393a/12

ḳadīm < *Ar.* Eski; geçmiş zaman; eskiden beri

ḳ. 300a/16, 370b/11, 385b/16, 392b/6, 392b/8

ḳ.+niŋ (kelām-ı ḳ.) 355a/12

ḳ.+din 306b/17, 350a/8

ḳadīmī < *Ar.* Eski

ḳ. 323a/3

ḳadīmü'l-ḫiẕmetlik < *Ar.* Hizmetlilerin eskisi

ḳ. 379a/11

ḳadīm'ül-ḫiẕmet-kār < *Ar.+Far.* Hizmet edenlerin eskisi

ḳ.+durlar 361a/11

ḳadīm'ül-eyyām < *Ar.* Geçmiş zaman

ḳ.+dın 309a/11, 400b/11

ḳadr < *Ar.* Değer, kadir

ḳ.+in 368a/16, 368b/1

ḳ.+imizni 368b/2

ḳadrdān < *Ar.+Far.* Kadir kıymet bilen

ḳ. 370b/7

kāfir < *Ar.* Nankör

k. 303b/4

k. bol- 347b/12

k.+ġa 330a/9

ḳaḥt < *Ar.* Kıtlık; kuraklık

ḳ. 391b/16, 392a/2

ḳaḥtlıḳ < *Ar.+T.* Kıtlık

ḳ. 388b/8

ḳā'ide < *Ar.* Usul, nizam, yol

ḳ.+leri 356b/6

ḳ.+lerin 300b/1

ḳā'il < *Ar.* İnanan, razı olan

ḳ.+leriġa 300b/15

ḳā'im-maḳām < *Ar.* Birinin yerine geçen, vekil

ḳ. bol- 338b/8

ḳaḳ- Vurmak, kakmak

ḳ.-dılar 378b/1

ḳ.-sunlar! 347a/5

ḳaḳıl- Kakılmak, vurulmak

ḳ.-ıp 317a/2, 328a/5

ḳ.-ġan 369a/6

ḳal- Kalmak

ḳ.-ur-miz 372b/2

ḳ.-dı (yādgār ḳ.) 303a/15, 327b/2, 352b/10

ḳ.-dı 310b/13, 345b/15, 357b/15, 375a/6

ḳ.-dılar 313b/5, 345a/2, 363b/4, 373b/5, 393b/11

ḳ.-sun! 348a/2

ḳ.-ıp 300a/6, 314a/5, 325a/9, 336a/8, 344b/6, 364a/13, 379a/13, 389b/14

ḳ.-ġan 306a/5, 321b/14, 324a/1, 336a/9, 376b/11, 381b/3, 390a/14, 391a/13, 391a/9, 391b/2, 393b/1

ḳ.-ganın 349a/7

ḳ.-ġanıġa 353a/11

ḳ.-ġanlar 345a/3

ḳ.-ġanlar birle 344a/15

ḳ.-ġanları 315b/6, 325a/10, 377a/9, 392b/6

ḳ.-ġanları üçün 331a/12

ḳ.-ġan dék érdi 376a/8

ḳ.-madı 341b/13, 345b/8, 364a/12, 367a/17, 389b/15

ḳ.-masuŋ! 330a/7

ḳ.-masun! 375a/16, 377a/6

ḳ.-may 333a/14, 373b/4

ḳ.-ıp érdi 345a/5, 384a/8, 397a/13

ḳ.-a bérdiler 344a/10

kāl < *Far.* Şehirlerde bulunan yarık yerler

k. 351b/5

k.+niŋ 351b/6

ḳal‘a < *Ar.* Kale, hisar

ḳ. 301a/5, 301b/12, 301b/2, 301b/3, 301b/4, 301b/6, 306a/13, 308b/2, 308b/4, 309a/14, 309a/16, 309b/1, 309b/8, 314a/11, 314a/12, 314a/14, 314a/17, 314b/1, 314b/17, 314b/2, 315a/4, 320a/15, 321b/11, 322b/5, 322b/7, 323a/2, 324a/15, 324a/17, 326a/12, 326a/14, 326a/7, 326b/2, 326b/3, 328b/8, 351a/1, 351a/5, 365a/10, 365a/15, 365a/2, 365a/9, 366b/12, 380a/14, 387b/10, 388a/13, 388a/5, 388a/7

ḳ. sal- 301a/11

ḳ.+nıŋ 321b/12, 321b/13, 322b/1, 322b/13, 322b/6, 322b/8, 323a/1, 324b/5, 326a/14, 334b/10, 335b/5, 335b/8, 338a/5, 338b/13, 342b/15, 342b/8, 343b/14, 346a/8, 348b/1, 348b/14, 349b/16, 349b/2, 350b/17, 351a/3,

351a/7, 354a/13, 357a/7, 367b/15, 370a/16, 372b/9, 376b/12, 378a/7, 387b/11, 388a/1, 391b/13, 395a/6

ḳ.+nı 301b/1, 307b/14, 309b/3, 315a/5, 319a/8, 323a/2, 324b/3, 326b/2, 335a/1, 337b/15, 338b/14, 341a/7, 343a/10, 345b/14, 369b/5, 388a/4

ḳ.+ġa 301b/7, 301b/8, 301b/9, 306b/14, 308b/3, 315a/6, 320a/12, 320a/9, 321b/14, 322a/4, 322a/7, 322a/9, 322b/1, 322b/16, 322b/17, 324a/16, 324a/17, 334b/10, 339b/1, 339b/3, 342b/14, 342b/17, 343a/8, 349b/17, 349b/3, 351a/1, 354b/2, 356b/6, 367a/14, 367b/3, 367b/7, 370b/3, 376b/11

ḳ.+da 301a/12, 307b/11

ḳ.+dın 309b/6, 321b/12, 321b/16, 322b/2, 334a/7, 334b/12, 341a/9, 343a/10, 348b/5, 370a/16, 387b/14

ḳ.+sı 306a/13, 321b/10, 337b/4, 370a/15, 387b/7

ḳ.+sınıŋ 304a/3, 305a/11, 308a/4, 309a/8, 312b/14, 314a/5, 319a/12, 326a/15, 334a/15, 337a/11, 348a/17, 381b/4, 389a/15, 389a/3, 396b/10, 398b/3, 399a/11

ḳ.+sını 309b/5

ḳ.+sın 309a/10, 324b/5, 326a/10, 335a/3, 387a/13

ḳ.+sıġa 309b/1, 313a/5, 313b/16, 315a/3, 320a/11, 320a/5, 327a/16, 334b/7, 343b/10, 343b/9, 347a/7, 350b/10, 366b/11, 380a/16, 380b/5, 386b/3, 387a/16

ḳ.+sıda 335b/1, 347a/5, 366a/12

ḳ.+sıdın 326a/10

ḳ.+sıdaġı 399a/14

ḳ.+ların 308a/9, 320b/16, 380a/15

ḳ.+larnıŋ 308a/1, 389a/5

ḳ.+larınıŋ 308a/1

ḳ.+larıġa 306b/16, 322a/17, 322b/12, 334b/16, 335b/4, 337a/17, 338a/1, 350b/11, 367b/11, 370b/4

ḳ.+larıdın 334b/17

ḳ.+nu 304b/14

ḳal‘a-dārlıḳ < *Ar.+Far.* Kale komutanı

ḳ. 315a/4

ḳ. ét- 369a/17

ḳal'a-güşāy < *Ar. ḳal'a-güşā* Kale alan, kale fetheden

ḳ. üçün 315a/17

ḳalem-rev < *Ar.+Far.* Hükümdarın yönetimi altında bulunan ve hükmünün geçtiği topraklar

ḳ.+ige 324b/8

ḳalḳan Kalkan, koruma, siper

ḳ. ét- 368a/17

ḳ.+lar 317b/6

ḳalmaḳ Kalma, durma

ḳ.+nı 348a/2

ḳaltabān < *Far.* Namuzsuz, harami

ḳ.+larnıŋ 400a/17

kām < *Far.* Arzu, istek

k. tap- 317b/8

k. tapa al- 381b/15

k.+ın 317b/8

ḳama- Etrafı sarmak, kuşatmak

ḳ.-dılar 326a/10, 334b/16, 338a/1, 343a/6

ḳ.-p 319a/8, 324b/3, 326a/16, 334b/7, 343a/8, 343b/10, 350b/10

ḳamal- Etrafı sarılmak, kuşatılmak

ḳ.-dı 342b/14

ḳ.-dılar 322a/4, 352a/8, 353a/1

ḳ.-ıp 334b/17, 335b/4, 341a/17

ḳ.-ıp érdiler 377a/13

ḳ.-ġan érken 319a/16

ḳ.-ġan érkenler 335b/2

ḳamer < *Ar.* Ay

ḳ. kibi (olup ḳ.) 317b/6

ḳāmet < *Ar.* Boy

ḳ.+idin 364b/4

kāmil < *Ar.* Olgun; Görmüş geçirmiş kamil insan

k. 376b/15

k.-i taḫallüṣ bile 363b/13

ḳaml Kuşatmak; hücum etmek

ḳ. bol- 355b/16, 363b/3, 365b/12, 366a/7, 366b/11, 375b/14

ḳ. ét- 388a/5

ḳan Kan

ḳ. 376a/15

ḳ.+ı 357b/10, 357b/13

ḳ.+larnı 364a/10

ḳ.+ları 358a/9

ḳandālāt < *Ar.* Şekerler

ḳ.+larnı 390a/8

ḳan-dār < *T.+Far.* Kan davalı

ḳ. ér- (kīne-ḫ̬āh u ḳ.) 394b/1

ḳanūn < *Ar.* Adet, yol yordam, töre

ḳ.+ıdın 324b/9

ḳ.+ları 300a/17

ḳapal- Kapatmak, kuşatmak, çevrelemek

ḳ.-ıp 324a/15

ḳ.-ıpdurlar 307b/12

ḳar Kar

ḳ. 301b/14, 349a/8

kār < *Far.* İş, çalışma

k. 317a/3

k. ét- (künh-i k.) 331a/12

ḳara Siyah; kara, sahil, toprak

ḳ. 317b/3, 380b/11, 381a/8

ḳ.+sı 399b/17

ḳ.+sın 301b/10, 389a/4

ḳ.+ların 398a/4

ḳara- Bakmak

ḳ.-p 313a/3, 323a/15, 347b/11, 353a/13, 354a/1, 355a/4, 374a/5, 379b/5

ḳ.-may 324a/17, 362a/5

ḳarabaş Kadın köle

ḳ. 317b/10, 319a/4

ḳarakçı Talancı, yağmacı

ḳ. 325a/4

ḳ.+lar 397b/11, 398a/3

ḳ.+larnıŋ 325a/11, 325a/9, 327a/2

ḳ.+lardın 397b/8

ḳ.+ları 398b/5

ḳ.+larıdın 397b/16

ḳarakçılıḳ Yağmacılık

ḳ. 393a/2

ḳaraŋġu Karanlık → **ḳarangu**

ḳ. 327a/5

ḳarangu Karanlık → **ḳaraŋġu**

ḳ. tüşüp érdi 362b/13

ḳaraŋġulıḳ Karanlık

ḳ. 343b/16

ḳarār < *Ar.* Durma, devamlılık

ḳ. bér- 353b/6, 355b/4, 377b/3

ḳ. tut- 328b/2, 334a/11, 335b/17, 338b/1, 351a/15, 356b/9, 360b/4, 361b/14, 364b/5

ḳ. tap- 378b/9, 398b/1

ḳarat- Baktırmak, yönünü çevirmek

ḳ.-dılar 377a/14

ḳ.-ıp 343a/16, 351a/2

ḳaravul < *Moğ.* Karakol, askeri birlik; bekçi

ḳ. 314b/11, 318b/10, 324a/2, 324b/6, 359a/16, 398b/12

ḳ. ér- 323b/14, 327a/2

ḳ.+ıġa 316a/15

ḳ.+lar 301b/10, 318b/6, 319a/13, 320a/12, 322a/11, 322a/13, 322a/15, 386b/1

ḳ.+lar bile 323a/10

ḳ.+larnı 301b/11, 322a/14

ḳ.+lardın 320a/8

ḳ.+ları 386a/17

ḳaravulçı Bekçi, koruyucu

ḳ. ḳıl- 327a/6

ḳaravullıḳ < *Moğ.+T.* Bekçilik, koruyuculuk

ḳ. 365b/10

ḳ.+ġa 365b/10

ḳ.+ıġa 322a/10, 361a/6, 399a/13

kārdānī < *Far.* İş bilirlik, işten anlama

k. bile 325a/15

kār-fermāylıḳ < *Far.+T.* İş buyurma

k. ḳıl- 342b/15

kār-güzār < *Far.* İş bilirlilik, elinden iş gelme

k.+lar bile 397a/2

kār-zār < *Far.* Savaş

k.+da 314a/3

k.+dın (‘arṣa-i k.) 320b/7

ḳārī < *Ar.* Köylü

ḳ. 321b/3

ḳarı İhtiyar, saygın

ḳ. 374b/14

ḳarındaş Kardeş

ḳ.+ım 351a/17, 362a/12

ḳ.+larım 354a/1

ḳ.+ların 326b/8

ḳ.+larıġa 348a/11

ḳarındaşlıḳ Kardeşlik

ḳ. 367a/6

ḳarīb < *Ar.* Yakın

ḳ. 326a/1, 327b/1, 349a/5, 351b/6

ḳ. bolġandın soŋ 332b/15

ḳarrı- Karımak, yaşlanmak

ḳ.- yıp 352b/16

kārsāzlıḳ < *Far.+T.* Beceriklilik

k. 385b/14

ḳarşı Karşı, öte → **ḳarşu**

ḳ. 320a/11

ḳarşu Karşı, öte → **ḳarşı**

ḳ. 337a/14, 337b/9

kārvān < *Far.* Kervan

k. 303a/2

k. 331a/3, 331a/6

k.+ın 302b/11, 331a/2

k.+nı 366a/17

k.+ı 395a/4

k.+ıġa 302b/17, 325a/16

k.+ımızını 331a/6

k.+ların 300a/10, 301a/10, 301a/9

k.+larnıŋ 395b/10

k.+ı érdi 331a/5

k.+ımız érdi 331a/3, 366a/17

ḳarye < *Ar.* Köy

ḳ.+sin 315b/8

ḳ.+sidaġı 396a/15

ḳaṣā'id < *Ar.* Kasideler

ḳ. 341b/13

ḳaṣd < *Ar.* Kasıt, niyet; bilerek zarar verme, saldırma

ḳ. ét- 357b/10, 357b/13, 358a/8

ḳ.+ı bile 386a/10

ḳ.+ıġa 317a/3, 320a/12

ḳ.+ımızġa 392a/9

ḳ.+ları 358a/9

ḳāṣıd < *Ar.* Postacı, haberci

ḳ.-ı serī' 312b/7

ḳ.+larıġa 367b/14

ḳaṣīde < *Ar.* Övgü şiiri

ḳ.+ler 328a/6, 356b/16, 378b/3

ḳaṣr < *Ar.* Köşk, kasır

ḳ. 396a/15

ḳaş Ön, karşı, huzur

ḳ.+ıġa 310b/1, 382a/15

ḳaṭ' < *Ar.* Geçme, geride bırakma

ḳ.-ı mesāfet ét- 393a/6

ḳ. ét- 317b/1

ḳ. ḳıl- 326b/12

ḳ.+ın ét- 341a/6, 387b/2, 398a/3

ḳaṭār < *Ar.* Kervan

ḳ.+ıda 395b/15

ḳat-be-ḳat < *T.+Far.+T.* Defalarca

ḳ. 376a/14

ḳatıġ Katı, sert, acımasızz

ḳ. 330b/10, 349a/15, 359a/10, 385b/3

ḳātil < *Ar.* Öldüren

ḳ. ol- 310b/1

ḳatl < *Ar.* Öldürme

ḳ. 354a/5, 367a/1

ḳ. u esīr bol- 340b/6

ḳ. u esīr ét- 369a/13, 387b/16

ḳ. u ittifāḳ bol- 300b/6

ḳ. u tārāc ét- 323b/16, 324b/3, 326b/11

ḳ. u tārāc 365a/6

ḳ. u zaḫm-dār bol- 359a/13

ḳ. bol- 322b/3, 349b/6, 367a/17, 376a/13, 381a/4

ḳ. ḳıl- 361b/16

ḳ. ét- 307a/12, 306b/15, 307b/14, 315a/10, 322b/12, 323a/17, 326a/2, 351b/11, 366b/9, 368a/4, 380a/16, 388a/11, 397b/12

ḳ. ét- (tevaḳḳuf-ı ḳ.) 373b/13

ḳ. étdür- 382b/3

ḳ. bolup érdiler 367b/13

ḳ. ḳıla ber- 315b/5, 317a/16, 322b/11, 323a/15,

ḳ. ḳıla bér- 334b/6, 335a/8, 359b/4, 376a/3, 387a/9

ḳ.+ġa 300b/17, 358a/4,

ḳ.+ġa yet- 315b/6, 322a/5, 376b/6, 377b/17, 393b/6,

ḳ.+ġa yetkür- 309b/4, 314a/17, 316a/16, 323b/15, 326b/8, 363a/14, 382a/2, 383b/6, 387b/15, 394a/4, 394b/14, 394b/4

ḳ.+larıġa 358a/10

ḳatli‘ām < *Ar.* Toplukıyım

ḳ. 317b/8

ḳ. bol- 376b/8

ḳ. ét- 375b/17

ḳ. tap- 375b/4

ḳ.+dın 379a/6

ḳ.+ı 375b/11

ḳ.+ıġa 376b/15, 376b/7

ḳav- Kovmak, izlemek, sürmek

ḳ.-dı 374a/5

ḳ.-dılar 394a/1

ḳ.-ıp 355b/10, 355b/9

ḳ.-a almay 398a/5

ḳavġa Savaş

ḳ.+ġa 301a/6, 386a/1

ḳavġunçı Takipçi, iz süren

ḳ. 323b/17

ḳ.+lar 323b/17

ḳavī-dil < *Ar.+Far.* Yürekli

ḳ. bol- 317a/9, 323a/8

ḳavla- Kovmak, kovalamak

ḳ.-p 313b/4, 315b/7, 318a/8, 318b/12, 322a/1, 322a/15, 327a/2, 334b/7, 335a/9, 337a/13, 343b/9, 350b/10, 367b/11

ḳavlamaḳ Kovalama hali

ḳ.+ġa 325a/7, 387a/6

ḳavmaḳ Kovma hali

ḳ. 318a/9, 400a/3

ḳavs < *Ar.* Yay burcu

ḳ. 310b/3

ḳavun Kavun

ḳ. 344b/13, 344b/16

ḳayan Taraf, yan

ḳ.+ġa 317b/8

ḳayd < *Ar.* Bağ; kayıt yapma

ḳ.+ın 400b/4

ḳ.+ıġa 347a/7

ḳayda Nerede

ḳ. 341a/14

ḳayışlı Bağlamak ve tutmak için kullanılan dar ve uzun deri parçası

ḳ. 341b/11

ḳayrı Arka

ḳ.+ġa 309a/5

ḳaysı Hangi, hangisi

ḳ. 306b/3, 348a/10, 373a/1

ḳ. (her ḳ.) 392b/7

ḳ. ér- 348a/10

ḳ.+ġa (her ḳ.) 318b/8

ḳayt- Dönmek, geri dönmek

ḳ.-dı 341b/5, 373b/14, 383a/5, 395a/16, 397a/17

ḳ.-tı 302b/16, 306b/16, 307a/10, 308b/9, 326b/2, 333a/3, 392a/17

ḳ.-dılar 343b/10, 344a/14, 349b/7, 358b/7, 359a/13, 359a/14, 368a/2, 368a/5, 372a/3, 384b/9, 386b/14, 390a/9, 397b/13, 398a/6

ḳ.-tılar 301b/16, 308b/4, 313a/4, 314a/11, 314a/17, 314a/8, 315b/7, 317b/11, 326a/3, 326b/12, 327a/6, 340b/2, 350b/10, 391a/10

ḳ.-ġaylar 319b/11

ḳ.-ġıl! 302b/15

ḳ.-sun! 324b/10, 391b/12

ḳ.-alı! 351b/13

ḳ.-ıŋ! 374a/6

ḳ.-salar 360a/14

ḳ.-ıp 300a/14, 301b/16, 302b/4, 303a/16, 305a/2, 309a/17, 309a/3, 310a/13, 311b/12, 313b/10, 313b/13, 314b/7, 315a/1, 315a/10, 315a/7, 317b/16, 318a/10, 318a/11, 319a/9, 320a/7, 320b/10, 320b/9, 322a/11, 322a/9, 322b/14, 324b/12, 325a/12, 330a/12, 330b/14, 332b/15, 334b/8, 334b/9, 335a/10, 335a/17, 335b/9, 336a/17, 337a/17, 337b/8, 339b/8, 340a/14, 342a/15, 343b/12, 344a/4, 346a/12, 348b/12, 349a/1, 351a/2, 351a/6, 353b/12, 355b/5, 358a/5, 358b/9, 359a/15, 360a/2, 360b/3, 363b/1, 364b/12, 367b/11, 368a/10, 368a/12, 369b/11, 369b/16, 370b/13, 370b/17, 371b/13, 371b/9, 372a/2, 373b/16, 374a/7, 376a/17, 376a/8, 378b/15, 381a/5, 381a/9, 384b/11, 385b/2, 388a/1, 389a/15, 389b/3, 390a/10, 392a/16, 393b/3, 395a/13, 395b/10, 397a/3, 400a/4

ḳ.-ġan 398a/15

ḳ.-ġanı 307b/3, 324a/3, 391b/8

ḳ.-ġanları 305b/4, 388b/17, 398a/8

ḳ.-ġanlarıda 350a/11

ḳ.-ġanlarıdın 386b/15

ḳ.-a bér- 333a/9, 347b/2, 353b/7, 387b/13

ḳ.-a ber- 316b/3,

ḳ.-ar érdiler 334b/3

ḳ.-ıpdurlar 344b/12

ḳ.-ıp érdiler 303a/9

ḳ.-mas-men 358a/8

ḳ.-may 351b/9, 366b/10

ḳ.-mış érdiler 334b/1

ḳayta ḳayta Yeniden, bir daha

ḳ. 312b/1

ḳ.+dın 306b/4, 385b/15

ḳaytar- Geri dönmek, geri döndürmek, çevirmek → **ḳaytur-**

ḳ.-dı 312b/14, 396b/7

ḳ.-dılar 301a/17, 321b/6, 349a/4, 368b/16, 390b/3, 391b/6

ḳ.-ıp 301a/10, 320b/8, 324b/10, 346a/7, 348b/8, 358a/13, 368a/4, 379b/8, 391b/10

ḳ.-ıp (yüz ḳ.) 306b/13, 311b/9, 323a/14

ḳaytarıl- Geri döndürülmek, çevrilmek

ḳ.-ıp 362a/1

ḳaytarmaḳ Geri dönmek, geri döndürmek, çevirmek

ḳ.+nıŋ 363a/10

ḳaytmaḳ Dönmek, geri dönmek

ḳ. 305a/17, 309b/12, 323a/6, 330b/8, 334a/12, 335b/7, 335b/8, 336a/3, 338a/3, 339b/16, 368a/11, 383b/17, 390b/10, 390b/15, 390b/16, 391a/16, 391a/9, 392a/15, 395b/11, 395b/7, 397b/3

ḳ.+nıŋ 351b/15

ḳ.+ıġa 330a/16

ḳaytur- Geri dönmek, geri döndürmek, çevirmek → **ḳaytar-**

ḳ.-ġıl! 343b/2, 343b/6

ḳ.-up 343b/3

ḳayyūm < *Ar.* Yöneten

ḳ. bol- 362b/2

ḳaz- Kazmak

ḳ.-dılar 348b/2, 351a/4, 358b/15, 359a/2

ḳ.-ıp 315a/1, 332b/4

ḳ.-ıpdur 387b/9

ḳażā-cereyān < *Ar.* İlahî takdir gibi gerçekleşen

ḳ. (fermān-ı ḳ.) 377b/16

ḳazdur- Kazdırmak

ḳ.-up 330a/2, 338b/14

ḳazdurmaḳ Kazdırmak

ḳ.+ġa 303a/8

ḳazıl- Kazılmak

ḳ.-mış érdi 343a/1

ḳāżī < *Ar.* Kadı

ḳ. 358a/1, 358a/2, 358a/5, 358a/6

ḳ.+si 383b/11

ḳāżī-'asker < *Ar.* Kazasker

ḳ. ét- 345a/9

ḳ. bolup érdi 357b/12

ḳāżī-kelān < *Ar.+Far.* Baş asker, komutan

ḳ. ét- 358a/12, 396b/5

ḳazmaḳ Kazma işi

ḳ.+ġa 337a/15

ḳazu Kazı

ḳ. 303a/9

ḳ.+larıdın 332a/11, 338b/3, 340a/16

ḳ.+yıġa 357a/6

kebīr < *Ar.* Büyük, çok büyük

k. (emīr-i k.) 325b/6

k.+leridin (ṣaġīr ü k.) 323a/2

ked-ḫüdā < *Far.* Kahya, kethüda

k. 388a/14

k.+lar 330b/10, 358b/6, 358b/9, 373b/1, 391a/4, 400b/10

k.+lar birle 358b/7, 392a/5

k.+ların 305b/1, 358b/4, 365a/11

k.+larnıŋ 363a/14

k.+larġa 313a/7, 373a/17, 392a/14

k.+ları 312a/12, 314a/9, 345b/16, 347b/15, 348a/7, 350b/2, 350b/5, 351a/16, 358b/5, 360a/8, 361a/10, 365a/14, 365b/8, 381a/17, 382b/8, 386a/15, 398a/10, 398a/13

k.+larınıŋ 390a/15, 399a/4

k.+larıġa 312b/1, 353b/17, 354a/8, 360a/17, 369b/4, 369b/8, 372a/7, 381b/3, 384b/4

k.+larıdın 363a/9, 395a/6

kefen < *Ar.* Ölü sarılan bez

k.+ge 352a/13

kel- Gelmek → **kél-**

k.-e ḳılmaslar 400b/14

kelābe < *Ar.* Kuduz

k.+lerin 376a/11

kelām < *Ar.* Söz; söyleme, konuşma

k. (ḥāṣıl-ı k.) 334a/6

k.-ı ḳadīmniŋ 355a/12

k.-ı meẕheb-i encāmnıŋ 300b/15

kelāmī < *Ar.* Söz ile ilgili

k. (temme-i k.) 350a/4

Kelāmullāh < *Ar.* Allah'ın kelâmı, Kur'ân

K. 303a/15, 355a/10

K.+nıŋ 321b/1

K.+nı 321b/2

kelān < *Far.* Büyük

k.+nıŋ (mescid-i k.) 331a/14

kel Kel

k. 360b/16

kelle < *Far.* Baş

k. 315b/8, 319a/13, 319b/6, 327a/10, 335a/10, 341a/15, 350b/9, 359a/14, 359b/5, 376a/1

k. bile 301b/13, 318a/3, 334b/8

k. al- 326a/3

k. kés- 318a/4, 319a/9

k.+lerni al- 350b/12

k.+lerin 359a/13

kem < *Far.* Kötü

k. kem 340a/4

k. (éyledi k.) 317b/1

k. ér- 306a/9, 363b/6

kemāl < *Ar.* Olgunluk

k.-i merdānelıḳdın 311a/2

kemer < *Far.* Bel kayışı, kemer

k.+in 310b/9

kemḫā < *Far.* İpek kumaş

k. 341b/10, 345b/4, 345b/6

kemīn < *Far.* Çok az

k.+din 337b/16

kemrāk < *Far.+T.* Daha az

k. bol- 350b/15

kenār < *Far.* Kenar; kıyı, sahil

k.+ı 326a/13

k.+ı bile 380b/3

k.+ıġa 302b/16, 309a/4, 312b/9, 315a/12, 315b/11, 319a/15, 319a/3, 319b/8, 321b/9, 322a/2, 323b/3, 324a/7, 326b/6, 331a/2, 335b/1, 336a/1, 337a/11, 337a/5, 337b/3, 349b/14, 358b/16, 358b/17, 383a/1, 393b/3

k.+ıge 309a/3

k.+ıda 305b/17, 306a/10, 309a/14, 320a/10, 322b/6, 326a/6, 332b/10, 332b/14, 332b/8, 387b/8

k.+ıdın 319a/7, 329b/15

k.+ıda érdi 308b/9

k.+larıġa 312a/10

kenāre < *Far.* Kıyı; kenar

k.+ġa 362b/5

k.+de 356a/9

kent < *Soğd.* < *T.* Kent, şehir

k. 316b/5

k.+iniŋ 314a/6

kerāmet < *Ar.* Bağış

k. ḳıl- 303a/6

kerek Gerek, lazım → **kérek**

k. (naṣb étmek k.) 331b/7

k.+dür 307a/4, 325a/2

kerem < *Ar.* Cömertlik, bağış

k.+din (luṭf u k.) 372a/9

k.+din (vufūr-ı k.) 300a/1

k.+imizdin (luṭf u k.) 370b/8

k.+leri bile (luṭf u k.) 378b/10

k.+leridin 323a/3, 385a/7

kerenāy < *Far.* Borazan

k. 353a/7

kerh < *Ar.* Zorlama

k. bol- (ẓulmet-i k.) 343b/16

kerīme < *Ar.* Ayet

k.+si 396b/15

kesb < *Ar.* Elde etme

k.-i hevā 327a/13

kesel < *Ar.* Uyuşukluk

k. 308b/3

k.-i ‘ārıż bol- 327a/12

k.+dür-men 357b/15

k.+i 327a/15, 396b/2

k.+i bile 344a/9

k.+iniŋ 327a/16

k.+idin 396a/9

kesr < *Ar.* Kırma, bozma

k. (emīr-i mübārezet-i k.) 315a/13

kevrān < *Ar.* Topluluk

k.+ı 384a/4

k.+ıge 383a/11, 387a/15

keyfiyyet < *Ar.* Durum

k.+i 300a/11

k.+in 400a/12

keyikçilik Geyikçilik

k. ét- 342a/14

kéç Geç

k. 301b/7, 316b/7, 348b/3, 348b/17

k. bol- 334b/9, 359a/15

k. bolġandın soŋ 374a/8

k. bolup érdi 343b/11

kéçe Gece

k. 303a/12, 303a/15, 308a/12, 308a/16, 308b/16, 309b/11, 313b/16, 367a/8, 386b/3, 394b/5, 399a/17

k. kéçe 337b/9

k. bol- 312b/15, 348a/14

k.+de 363a/15, 389b/1, 394b/8

k.+geçe 322b/13, 341a/9, 348b/3

k.+si 310b/4, 318b/6, 327a/17, 394b/12

k.+side 394a/17

kéçür- Geçirmek

k.-sünler! 310a/5

kél- Gelmek → **kel-**

k.-edür 316b/5, 373b/6

k.-edürler 316b/2, 372b/6

k.-ür 302b/1, 335b/9, 339b/8

k.-ürler 399b/16

k.-dim 308b/12, 339a/3

k.-di 302a/4, 303a/17, 304b/15, 304b/16, 305b/9, 309a/10, 309a/9, 310a/4, 311b/16, 313b/16, 319b/6, 320a/3, 320a/8, 320b/15, 321a/10, 321a/11, 324b/7, 326a/11, 326b/1, 326b/3, 329a/2, 330a/12, 335b/1, 337a/17, 337b/9, 338b/16, 339a/5, 340b/16, 342a/12, 344a/2, 345b/13, 346a/16, 346b/7, 349b/16, 349b/9, 351b/15, 352a/7, 355a/5, 356a/11, 356b/1, 357b/3, 357b/8, 358a/5, 359a/6, 359a/8, 360b/10, 361a/17, 362a/10, 362a/16, 362b/9, 363a/11, 363a/4, 363a/8, 364a/15, 364b/12, 365a/8, 365b/7, 369b/16, 370a/2, 370b/5, 371a/2, 372a/11, 373b/5, 380a/16, 381a/10, 382b/15, 385b/3, 394b/2, 395b/10, 397a/12, 397a/3

k.-diler 301b/17, 302a/1, 303a/16, 303a/3, 304a/14, 305b/11, 305b/8, 305b/9, 306a/10, 306a/4, 308b/10, 309b/13, 309b/15, 309b/17, 311a/5, 311b/4, 312a/14, 318a/11, 319a/6, 319a/9, 319b/16, 320a/3, 320a/7, 320b/12, 320b/9, 322b/9, 323b/5, 324b/13, 324b/4, 332b/16, 334b/4, 335a/17, 336a/17, 337a/13, 337b/8, 340a/14, 341b/6, 342a/15, 343a/5, 343a/9, 344a/11, 346a/12, 347a/2, 348a/16, 349a/1, 350a/1, 350b/12, 351a/3, 351b/9, 353a/8, 354b/15, 354b/5, 355b/13, 362a/8, 367b/11, 369a/14, 371b/12, 371b/14, 371b/9, 372a/15, 377a/11, 378b/15, 380a/9, 383a/17, 385a/14, 387b/10, 388b/7, 390a/10, 391a/7, 393b/3, 395a/13, 395b/17, 398b/12

k.-ipdürler 323a/8, 392a/9

k.-gil! 351b/14, 355a/14

k.-sün! 306b/13

k.-iŋ! 370b/16

k.-iŋler! 336a/4

k.-sünler! 311a/2, 348b/5, 365b/6, 374b/2, 374b/3, 383a/9

k.-se 310b/1, 339b/9, 349a/11, 400b/14

k.-seŋiz 351a/6

k.-seler 334b/3, 348a/10, 357a/13, 365b/3, 400b/16

k.-ip 300a/16, 300b/12, 301a/11, 301a/5, 301b/12, 301b/16, 303a/17, 303b/17, 305a/12, 305a/14, 305a/15, 305a/2, 305a/3, 305b/17, 306a/4, 306a/6, 307b/6, 308a/11, 308a/12, 308a/6, 308b/11, 309a/17, 309a/3, 309b/11, 309b/3, 310a/13, 311b/12, 312a/1, 312a/11, 312a/13, 312a/16, 312a/2, 313a/1, 313a/17, 313b/10, 313b/11, 313b/13, 313b/15, 313b/7, 314a/12, 314a/6, 314a/8, 314b/5, 315a/12, 315b/13, 315b/17, 316a/1, 316b/7, 317b/15, 317b/16, 318b/17, 318b/2, 319b/7, 320a/12, 320a/9, 320b/10, 321a/8, 322a/12, 322a/7, 322b/1, 322b/14, 323a/13, 323a/9, 323b/10, 323b/12, 324b/10, 325a/13, 325a/15, 325a/4, 325b/10, 325b/2, 326a/10, 326b/15, 327a/10, 328b/1, 328b/15, 329b/4, 330b/14, 330b/5, 333a/14, 333a/6, 334b/12, 334b/8, 335a/10, 335a/4, 336a/11, 337b/10, 338a/16, 338a/17, 338a/4, 339a/2, 340a/5, 340a/6, 340b/5, 341a/11, 341a/2, 341a/4, 343a/4, 343a/6, 343b/14, 344b/6, 345a/15, 345a/6, 346b/6, 347a/1, 348a/5, 348b/12, 348b/4, 348b/6, 349b/13, 349b/4, 350b/1, 351b/10, 351b/3, 351b/4, 352a/7, 353a/1, 353a/2, 353b/10, 353b/13, 353b/15, 353b/16, 355a/3, 355b/14, 355b/5, 356a/13, 356a/7, 356b/15, 356b/16, 356b/3, 357a/14, 358b/9, 359a/1, 359a/3, 359b/1, 360a/2, 360a/9, 360b/3, 360b/5, 361a/10, 362b/2, 362b/4, 364a/15, 365a/16, 365b/11, 365b/16, 367a/5, 367a/9, 367b/3, 368a/10, 369a/11, 370a/12, 370a/17, 370b/17, 371b/15, 371b/16, 371b/6, 372a/14, 372a/2, 372a/8, 372b/8, 373a/12, 373b/11, 374b/4, 374b/8, 379a/5, 379b/10, 380a/15, 380b/13, 381a/17, 381b/16, 381b/8, 382b/12, 383a/1, 383b/14, 384b/11, 384b/8, 385b/13, 385b/8, 386a/16, 386b/11, 386b/8, 387a/15, 387b/17, 388a/16, 388a/3, 389a/13, 389b/3, 390a/12, 390b/12, 390b/4, 391a/15, 391b/13, 392a/15, 392a/16, 392a/5, 392b/6, 392b/8,

393a/17, 393a/3, 393a/4, 395b/2, 396b/8, 397b/1, 397b/13, 397b/16, 398a/11, 398a/17, 398a/6, 398b/15, 399a/13, 399a/15, 399b/4, 400a/4, 400b/5

k.-ip (‘aẓīm k.) 313b/14

k.-ip (ġālib k.) 327a/10

k.-günçe 370b/16

k.-gen 313a/9, 313b/4, 333a/3, 339b/1, 340b/14, 369a/5, 386a/15

k.-gendürler 375b/17

k.-genin 390b/8

k.-geniŋde 360a/12

k.-gende 305b/16, 309b/15, 312b/9, 338a/12, 356b/7

k.-gendin soŋ 342b/7

k.-geni 313a/10, 372b/10, 384b/13, 391b/9, 395b/1

k.-genler 335b/3

k.-genleriŋ 374a/13

k.-genleride 309a/8, 323b/4, 336a/8, 344b/14

k.-üride 360b/16

k.-gü dék 320a/9

k.-güsidürler 301b/7

k.-ür érdi 315b/1, 359b/3, 362b/17, 373b/17

k.-ür érdiler 335a/12, 344b/10, 344b/9, 362a/7, 395a/5, 397b/9

k.-ür érmiş 343b/13

k.-e almadılar 309b/8

k.-e almay 386b/1, 391b/5

k.-e bérdiler 335a/6, 347b/6, 372b/3

k.-e bérgil! 337a/9

k.-e turġan 308b/6, 315b/12, 369a/3, 395b/9

k.-e turġanlarnıŋ 301b/9

k.-ip érdi 310a/1, 349a/10, 349b/15, 384b/1, 395a/2, 395b/9

k.-ip érdiler 311a/1, 314b/10, 327b/6, 343a/5, 346b/4, 355a/2, 368a/11, 374a/10, 384b/4, 396a/3

k.-gen érken 364a/7, 375a/17

k.-gen érkenler 335b/3

k.-mesdür 347b/11, 350b/3

k.-mesdin burun 363a/8

k.-medi 347a/11, 347a/4, 356b/9

k.-mediler 358b/9

k.-mesün! 356b/10

k.-mey 346b/11

kéliş Geliş

k.+i étmek bol- 325a/1

k.+i étmek 310a/6

kélmek Gelmek

k. 358b/6, 394a/14

k.+ġa 385b/12

k.+ke 305a/14

k.+lerige 356a/14

kéltür- Getirmek

k.-di 301b/4, 304a/15, 304a/16, 305b/12, 318b/4, 329b/11, 339a/15, 346b/7, 359b/7, 387a/16, 399a/5

k.-diler 303b/7, 306b/9, 310a/11, 313b/1, 318b/12, 318b/7, 319a/14, 319b/1, 322a/5, 322a/8, 324a/1, 339b/14, 346b/9, 358a/7, 366a/4, 367b/16, 368b/7, 377b/8, 382b/1, 383b/10, 387a/14, 399b/16

k.-geyler 305a/4, 388b/6

k.-gil! 329b/6, 369b/17

k.-üŋler! 366a/8

k.-sünler! 358a/6, 366a/5

k.-seŋiz 366a/10

k.-üp 300a/1, 301a/8, 305a/7, 328b/2, 329a/6, 329b/7, 331a/14, 334a/15, 341a/15, 345a/13, 347a/14, 379b/6, 380a/6, 383a/12, 383b/5, 388b/17, 393b/17, 395a/7, 399b/2, 399b/3, 400a/12

k.-genge 376a/1

k.-geni 303b/10

k.-genlerge 373b/6

k.-ürge 307a/17

k.-e almay (tāb k.) 309b/7, 314b/3, 322a/4

k.-e almay (ṭāḳat k.) 307a/11, 339a/1, 349a/17

k.-ür érdi 373a/9

k.-ür érdiler 345a/8

k.-üp érdi 323b/6, 400a/15

k.-üp érdiler 337b/1

k.-mey 334b/6

kéltürmek Getirmek

k. üçün 377b/5, 391a/9

k.+ke 313b/2, 366a/11, 398b/11

kéme Gemi

k. 320a/1, 320a/3, 369a/3

k. bile 313a/17, 319a/6

k.+ni 308b/7, 319a/15, 319b/10, 320a/1

k.+ge 303a/11, 306a/2, 308a/14, 308a/15, 313b/4, 313b/5, 319b/17

k.+din 306a/4

k.+ler 308b/8

k.+lerin 313b/6, 319b/17

k.+lerge 320a/1

k.+leridin 319a/14

kérek Gerek, lazım → **kerek**

k.+dür (ḫizmetni ḫizmet ḳadrin bilgenge étmek k.) 368a/16

k.+dür (ruḫṣatın bérmek k.) 375b/11

kés- Kesmek

k.-tiler 317b/15, 320b/5, 327a/4, 360a/8

k.-ip 307a/5, 317b/12, 319a/9, 365b/9, 388a/12, 397b/13

k.-kende 318a/4

két- Gitmek, uzaklaşmak

k.-er-men 399b/12

k.-erler 347b/2, 369b/7

k.-di 314a/6, 344a/7, 354b/13, 361a/5, 361b/15, 363a/12, 367b/10, 368a/6, 369b/12, 372b/9, 376b/15, 386b/14, 386b/2, 392b/10, 392b/11, 395a/4, 400b/8

k.-ti 302b/4, 314b/3, 327a/5

k.-diler 312b/4, 342a/14, 348a/13, 356a/17, 358b/7, 362a/14, 363b/1, 366b/17, 368a/12, 377a/10, 380a/2, 386a/8, 386b/10, 386b/13, 387a/3, 389b/2, 393a/16, 396a/4, 397b/17, 398a/15, 398a/5, 400a/2

k.-tiler 309a/7, 322b/12, 323b/16, 325a/11, 333a/8, 337b/1, 337b/6

k.-key 382b/13

k.! 374a/5

k.-sün! 357b/17

k.-seler 339b/8, 353b/12

k.-ip 314b/5, 327a/9, 357b/15

k.-künçe 308b/16, 380b/11, 381a/7

k.-ken 321a/9, 337a/12, 337b/1, 341a/10, 379a/7, 386b/17, 389a/12

k.-kendin soŋ 363a/13, 381b/14

k.-keni 301a/6, 312a/1, 312a/3, 325b/11, 326a/5, 358a/16, 366a/15,

369b/13, 369b/14, 379b/11, 387a/13, 392b/14

k.- miş érdi 344b/8

k.-ip érdi 321a/6, 331a/10, 353b/16, 369b/16, 372b/13, 397a/14, 397a/4

k.-ip érdiler 310a/10, 315a/9, 339b/12, 398b/11

k.-mes-men 358a/1

k.-mey 372b/8

k.-megünçe 372b/8

kétmek Gitmek

k.+ni 304b/4

k.+ġa 399b/8

k.+ke 302b/12, 329a/16

kéy- Giymek

k.-ip 314a/11, 341b/12, 345b/8, 356b/15, 357b/5, 359b/11, 372a/14, 375a/1

kéydür- Giydirmek

k.-üp 305a/16, 328a/2, 341b/11, 345b/5, 345b/6, 345b/7, 353a/6

ḳıble < *Ar.* Güney

ḳ. 321b/13, 331b/17, 334a/16, 349b/16, 349b/2, 394b/3, 398b/4

ḳ.+si 326a/6

ḳ.+side 314a/6

ḳ.+sidin 396b/11

ḳıl- Kılmak, yapmak

ḳ.-ur-men (āşikār ḳ.) 348b/11

ḳ.-ur-miz (ḳabūl ḳ.) 379b/3

ḳ.-urlar (fetḥ ḳ.) 322b/17

ḳ.-urlar (né ḳ.) 368b/3

ḳ.-urlar (ṭaleb ḳ.) 355a/15

ḳ.-dı (āgāh ḳ.) 373a/7

ḳ.-dı (andaġ ḳ.) 343b/7

ḳ.-dı (ber-pā ḳ.) 331a/11, 359a/1

ḳ.-dı (beyān ḳ.) 307a/8, 348b/13, 374a/7, 400a/5

ḳ.-dı (binā ḳ.) 303a/4, 329b/12

ḳ.-dı (cārī ḳ.) 365a/17

ḳ.-dı (cem‘ḳ.) 370a/10, 387b/4

ḳ.-dı (cüdā ḳ.) 352a/9

ḳ.-dı (dīvānbégi ḳ.) 354b/14, 364b/7

ḳ.-dı (du‘ā ḳ.) 360b/6

ḳ.-dı (ḫālī ḳ.) 394a/10

ḳ.-dı (ḥavāle ḳ.) 352a/3, 360a/1

ḳ.-dı (kerāmet ḳ.) 303a/6

ḳ.-dı (leşker-gāh ḳ.) 370a/10

ḳ.-dı (muḥāṣara ḳ.) 369a/17

ḳ.-dı (müṭāla'a ḳ.) 355b/15, 356a/12

ḳ.-dı (pāre pāre ḳ.) 343b/5

ḳ.-dı (peydā ḳ.) 344a/2, 363b/13

ḳ.-dı (revāne ḳ.) 397a/7

ḳ.-dı (ṭaleb ḳ.) 343a/13, 359b/16

ḳ.-dı (tevellā ḳ.) 351b/13, 373a/17

ḳ.-dı (vedā' ḳ.) 325b/4, 381b/6, 395b/4, 396a/10

ḳ.-dı (yasavulbaşı ḳ.) 357a/10

ḳ.-dı (tārīḫin su'āl ḳ.) 306a/14

ḳ.-dılar (alarnı ḳ.) 368b/3

ḳ.-dılar (ārāste ḳ.) 333b/6, 378a/9

ḳ.-dılar (ber-pā ḳ.) 314a/13, 342b/11, 348b/3

ḳ.-dılar (beyān ḳ.) 313b/7, 314b/6, 358b/10, 366a/12, 371a/1, 371b/17, 372a/2, 390b/4, 393a/7

ḳ.-dılar (binā ḳ.) 306a/13, 326a/14, 352a/15, 396a/15

ḳ.-dılar (cem'ḳ.) 390a/3

ḳ.-dılar (dīvānbégi ḳ.) 396a/14

ḳ.-dılar (du'ā ḳ.) 370a/13

ḳ.-dılar (leşker-gāh ḳ.) 316a/5, 316a/8, 319b/2, 346b/17, 399a/16

ḳ.-dılar (men' ḳ.) 301a/2

ḳ.-dılar (muḥāṣara ḳ.) 307b/11, 309b/3, 335a/4, 343a/10, 367a/3

ḳ.-dılar (müṭāla'a ḳ.) 400b/6

ḳ.-dılar (olca ḳ.) 323b/1

ḳ.-dılar (pāre pāre ḳ.) 362b/3

ḳ.-dılar (vaẓīfe ḳ.) 398b/17

ḳ.-ġay (ḥāṣıl ḳ.) 385a/1

ḳ.-ġay-miz (kūtāh ḳ.) 307a/3

ḳ.-ġaylar (müberrā ḳ.) 378a/5

ḳ.-ġaylar (nigeh-bānlıḳ ḳ.) 326a/12

ḳ.-ġaylar (pākīze ḳ.) 378a/6

ḳ.-ġaylar (ṣulḥ ḳ.) 400b/3

ḳ.-ġaylar (tārāc ḳ.) 308a/2

ḳ.-sun! (cem' ḳ.) 370a/4

ḳ.-sunlar! (müheyyā ḳ.) 361a/2

ḳ.-sa (cübn ḳ.) 308b/17

ḳ.-saŋız (ḳabūl ḳ.) 368b/13

ḳ.-ıp (ārāste ḳ.) 337a/10

ḳ.-ıp 'azm 317b/2

ḳ.-ıp (bahāne ḳ.) 385a/11

ḳ.-ıp (baş ḳ.) 387a/5

ḳ.-ıp (başlıḳ ḳ.) 381a/1

ḳ.-ıp (beyān ḳ.) 331b/8

ḳ.-ıp (binā ḳ.) 309a/14, 326a/7, 380a/14, 387b/9

ḳ.-ıp (böyle ḳ.) 360a/11

ḳ.-ıp (būse ḳ.) 348b/7

ḳ.-ıp (cem‘ ḳ.) 301a/12, 302a/16, 302b/13, 313a/12, 314b/9, 318a/17, 329a/12, 333a/12, 340b/3, 341b/9, 358a/6, 364a/16, 369b/17, 384a/3, 384b/10, 390a/11, 390a/12, 398b/10

ḳ.-ıp (çāk ḳ.) 392a/4

ḳ.-ıp (deste deste ḳ.) 316a/9

ḳ.-ıp (du‘ā ḳ.) 372a/3

ḳ.-ıp (élçi ḳ.) 300a/15, 302b/13, 310a/7, 319a/2, 320b/17, 328b/14, 346b/5, 360b/7, 370a/5, 384a/16, 390a/17, 390b/4, 395a/12, 395b/16, 395b/7, 396a/12, 396a/5, 396a/8, 396b/7, 397b/4

ḳ.-ıp (feryād ḳ.) 343a/5

ḳ.-ıp (ġalebe ḳ.) 314a/2

ḳ.-ıp (ḥaml ḳ.) 314a/15

ḳ.-ıp (ḥamle ḳ.) 385a/1, 387b/15

ḳ.-ıp(hem-rāh ḳ.) 321a/5, 384b/1, 391a/10, 391a/7

ḳ.-ıp (ılġar ḳ.) 315a/4

ḳ.-ıp (iḫāṭa ḳ.) 301b/2, 314a/12, 322b/1, 337b/15

ḳ.-ıp (inşā ḳ.) 339a/14

ḳ.-ıp (irāde ḳ.) 330a/8, 338b/4

ḳ.-ıp (iẓhār-ı celādet ḳ.) 323a/12

ḳ.-ıp (i‘lām ḳ.) 354b/2

ḳ.-ıp (ḳabūl ḳ.) 392a/13, 338a/6, 339b/17, 339b/2, 344a/5, 351b/2, 352b/12, 358b/6, 365a/13, 366a/8, 373a/5, 385a/8, 388a/10, 390a/16, 392a/12, 400a/8

ḳ.-ıp (kār-fermāylıḳ ḳ.) 342b/15

ḳ.-ıp (ḳaravulçı ḳ.) 327a/6

ḳ.-ıp (ḳatl ḳ.) 361b/16

ḳ.-ıp (ḳaṭ‘ ḳ.) 326b/12

ḳ.-ıp (köç ḳ.) 340a/2, 344a/14

ḳ.-ıp (leşker-gāh ḳ.) 305b/3, 315a/2, 315b/8, 359a/2, 388a/2, 388b/3, 391b/14, 398b/13

ḳ.-ıp (maṣlaḥat ḳ.) 344a/13

ḳ.-ıp (ma‘zūl k.) 396b/3

ḳ.-ıp (men‘ ḳ.) 357a/12, 363a/5, 370b/1, 392a/8

ḳ.-ıp (muḥāṣara ḳ.) 309b/5, 320a/5, 335a/1, 335b/5, 338b/14, 341a/7, 366b/13, 388a/4

ḳ.-ıp (muḳaddime-i sipāh ḳ.) 319a/11

ḳ.-ıp (muvāfıḳ-ı şer‘ ḳ.) 309a/15

ḳ.-ıp (mübārekbādlıḳ ḳ.) 378a/17

ḳ.-ıp (müṭāla‘a ḳ.) 330b/1

ḳ.-ıp (nev‘ī-i müdārā ḳ.) 380a/12

ḳ.-ıp nīze 317a/3

ḳ.-ıp (olca ḳ.) 317b/11, 319b/1, 325a/11, 327a/10, 339b/13, 383a/5, 387a/16

ḳ.-ıp (pād-şāh ḳ.) 378a/17

ḳ.-ıp (peydā ḳ.) 306b/17, 331a/16, 366b/4

ḳ.-ıp (revān ḳ.) 393b/1

ḳ.-ıp (sāmi‘ ḳ.) 321b/1

ḳ.-ıp (ser-gerde ḳ.) 315a/14, 393a/8

ḳ.-ıp (ṣulḥ ḳ.) 391b/12, 398a/8

ḳ.-ıp (ṭaleb ḳ.) 336a/15

ḳ.-ıp (tārāc ḳ.) 368b/4

ḳ.-ıp (ṭayy ḳ.) 301b/1, 302b/15, 305b/15, 305b/9, 313a/16, 320b/12, 323b/5, 324b/12, 330a/17, 332b/2, 334a/13, 336a/1, 337a/3, 338b/13, 341a/3, 346b/16, 355b/13, 360b/3, 383a/16, 397a/8

ḳ.-ıp (ta‘yīn ḳ.) 385a/15

ḳ.-ıp (ta‘ẓīm ḳ.) 335b/12, 338b/10, 339a/15, 340a/1, 341b/3, 343a/16, 343b/4, 344a/6, 358b/16, 360b/2, 361a/5, 370a/6, 377b/11, 389a/1

ḳ.-ıp (ta‘ẓīm-i bercāy ḳ.) 342b/5

ḳ.-ıp (temāşā ḳ.) 342b/12, 343a/3, 351a/9

ḳ.-ıp (terk ḳ.) 300a/12

ḳ.-ıp (vaṣiyyet ḳ.) 371b/1

ḳ.-ıp (va‘de ḳ.) 392b/2

ḳ.-ıp (vedā‘ ḳ.) 344a/16

ḳ.-ıp (yār ḳ.) 326a/17

ḳ.-ıp (zārī ḳ.) 376a/9

ḳ.-ıp (zūr ḳ.) 396b/9

ḳ.-ġaç (naẓar ḳ.) 396a/16

ḳ.-ġan (binā ḳ.) 303a/13, 303a/3

ḳ.-ġan (muḥāṣara ḳ.) 309a/10, 309a/9

ḳ.-ġanı (muḥāṣara ḳ.) 312a/1

ḳ.-ġanı (vedā‘ ḳ.) 384b/13

ḳ.-ġanı (yörüş ḳ.) 324a/2

ḳ.-ġanıdın soŋ (muḥāṣara ḳ.) 315a/11

ḳ.-ġanları (ṣulḥ ḳ.) 391b/7

ḳ.-ġanlarıdın (ber-pā ḳ.)382b/9

ḳ.-ur érdiler (hücūm ḳ.) 337b/17

ḳ.-ur érdiler (ḫ̆āli ḳ.) 370b/1

ḳ.-ıpdurlar (penāh-ı endīşe ḳ.) 333a/17

ḳ.-ıp érdiler (iḥāṭa ḳ.) 315a/5

ḳ.-ıp érdiler (leşker-gāh ḳ.) 322b/6

ḳ.-ıp érdiler (müheyyā ḳ.) 300a/9

ḳ.-a almadı (peydā ḳ.) 352b/15

ḳ.-a almadılar (ḥamle ḳ.) 308b/11

ḳ.-a bérdi (feryād ḳ.) 375b/16

ḳ.-a berdiler (ḳatl ḳ.) 315b/5, 317a/16, 322b/11, 323a/15

ḳ.-a bérdiler (ḳatl ḳ.) 334b/6, 335a/8, 359b/4, 376a/3, 387a/9

ḳ.-masdur (fā’ide ḳ.) 302b/4

ḳ.-maslar (kele ḳ.) 400b/14

ḳ.-madı (fā’īde ḳ.) 310a/16

ḳ.-madı (ḳabūl ḳ.) 383a/14

ḳ.-madılar (ḳabūl ḳ.) 351b/14, 371b/1, 371b/10

ḳ.-masunlar! (mundaġ ḳ.) 350b/4

ḳ.-masalar (ḳabūl ḳ.) 400b/14

ḳ.-may (daḫl ḳ.) 301b/9

ḳ.-may (endīşe ḳ.) 386a/2

ḳ.-may (ḳabūl ḳ.) 368b/15, 373b/1, 374a/3

ḳıldur- Yaptırmak, ettirmek

ḳ.-dılar (binā ḳ.) 302b/6, 342b/16

ḳ.-up (ber-pā ḳ.) 334a/9, 351a/8, 390a/4

ḳılıç Uzun, bir veya iki yüzü keskin çelikten silah

ḳ. 345a/14, 357a/9, 368a/12, 376a/4

ḳılmaḳ Kılmak, yapmak

ḳ.+nı (binā ḳ.) 329b/17

ḳ.+nıŋ (iṭā‘at ḳ.) 388a/6

ḳır Kır, ormansız ağazsız açık alan

ḳ. 318b/5

ḳ. bile 308b/6

ḳ.+dın 306a/2

ḳır- Kırmak, bozguna uğratmak

ḳ.-dılar 351b/8

ḳ.-ġaylar 318a/8

ḳ.-ıp 315b/7, 317b/9, 334b/7, 343b/10, 350b/9, 367b/11

ḳırıl- Öldürülmek, yok edilmek

ḳ.-ıp 377a/9

ḳırḳ Kırk

ḳ. 315b/8, 343b/1, 343b/3, 343b/6, 344a/3, 355b/11, 359b/2, 363b/5, 369a/17, 375a/17

ḳ. çaġlı 377a/13

ḳ.+dur 375b/1

ḳ.+dın 378a/6

ḳırḳ miŋ Kırk bin

ḳ. 349b/8

ḳ.+ge 349b/12

kırḳ toḳḳuz Kırk dokuz

k. 310b/5

ḳıṣṣa < *Ar.* Olay

ḳ.+nıŋ 382a/2

ḳıstur- Sıkıştırmak

ḳ.-up 345b/5

ḳış Kış mevsimi → **ḳışaḳ**

ḳ. 340b/15

ḳ.+dur 370b/13

ḳışaḳ Kış mevsimi → **ḳış**

ḳ. 339a/1

ḳışlaḳ Kışın barınılan yer

ḳ. ve otaḳları ér- 393a/14

ḳıtāl < *Ar.* Öldürme, katliam

ḳ. (nāyire-i ḳ.) 359a/9

ḳıyām < *Ar.* Ayağa kalkma

ḳ. körgüz- 309a/15, 389a/16

ḳıyāmet < *Ar.* Bütün ölenlerin dirilerek mahşerde toplanacağı gün; büyük felaket

ḳ. 367a/7

ḳ.+i 344a/16

ḳıyās < *Ar.* Karşılaştırma, mukayese yapma

ḳ. 387b/12

ḳıymet < *Ar.* Saygınlık, değer

ḳ.+de 391b/15

ḳız Kız, kız çocuk

ḳ. 352b/16, 364a/13

ḳ.+ın 352b/11

ḳ.+nı 352b/15

ḳ.+ı 358a/14

ḳızdur- Kızdırmak

ḳ.-dılar 320b/2, 389a/8

ḳ.-ur érdiler 317a/2

ki < *Far.* Bağlama edatı

k. 392a/2

kibi Gibi, benzetme edatı

k. (buġday k.) 392a/4

k. (olup ḳamer k.) 317b/6

kibr < *Ar.* Büyüklük, ululuk

k. ü ġurūr bile 368a/8

k. ü ġurūrdın 394a/14

kiçig Küçük

k. 382a/4, 393b/4

k.+in 305a/7

kifāye < *Ar. kifāyet* Yeterli olma

k. étkü dék 360a/6

kilk < *Far.* Kamış kalem

k.-i beyān bolup érdi 333a/10

kim (I) Ki, bağlama edatı

k. 300a/1, 300a/11, 300a/14, 300a/16, 300a/5, 300b/1, 300b/13, 300b/17, 300b/2, 300b/4, 301a/11, 301a/7, 301a/9, 301b/1, 301b/4, 302a/10, 302a/13, 302a/15, 302a/17, 302a/4, 302a/6, 302a/7, 302a/9, 302b/12, 302b/3, 302b/5, 303a/12, 303b/3, 304a/4, 305a/4, 305b/5, 305b/7, 306a/12, 306a/16, 306b/10, 306b/11, 306b/17, 306b/2, 306b/3, 306b/6, 307a/10, 307a/16, 307a/3, 307a/4, 307b/11, 307b/16, 308a/1, 308a/5, 308a/7, 308a/9, 308b/10, 308b/13, 308b/17, 308b/8, 309a/11, 310a/10, 310a/14, 310a/2, 310a/4, 310a/7, 311a/16, 311a/2, 312a/15, 312a/17, 312b/11, 312b/4, 313a/15, 313a/6, 313a/8, 313b/1, 314a/9, 314b/10, 314b/15, 314b/16, 314b/3, 315a/2, 315b/12, 315b/14, 316a/11, 316a/13, 316b/15, 316b/5, 317a/17, 317b/12, 317b/16, 318a/10, 318a/7, 318a/9, 318b/15, 318b/8, 319a/6, 319b/10, 319b/2, 320a/10, 320a/4, 320a/8, 320b/6, 320b/15, 320b/17, 320b/6, 321a/2, 321a/6, 321b/3, 322b/16, 322b/17, 323a/1, 323a/12, 323a/3, 323b/1, 323b/14, 323b/9, 324a/13, 324a/6, 324b/17, 324b/7, 325a/2, 325b/11, 325b/15, 325b/8, 326a/1, 326a/12, 326b/10, 326b/17, 326b/4, 327a/13, 327a/17, 327b/9, 328b/11, 328b/14, 328b/8, 329a/14, 329b/10, 329b/15, 329b/5, 330a/10, 330a/6, 330a/7, 330b/16, 331a/11, 331a/5, 331b/5, 332a/8, 332b/5, 333a/10, 333a/14,

333a/16, 333a/2, 333b/11, 333b/2, 334b/2, 336b/14, 338a/3, 338b/16, 338b/17, 339a/16, 339a/7, 339b/4, 339b/6, 339b/8, 340b/10, 340b/2, 340b/4, 340b/9, 341b/14, 343a/5, 343b/12, 344a/8, 344b/11, 345b/13, 345b/14, 345b/17, 345b/4, 345b/8, 346a/2, 346a/6, 346b/10, 346b/3, 347a/13, 347a/16, 347a/4, 347a/6, 347a/7, 347b/9, 348a/11, 348a/2, 348a/7, 348a/9, 348b/1, 348b/17, 348b/5, 349a/4, 349b/8, 350a/15, 350a/8, 350b/1, 350b/11, 350b/4, 351a/16, 351a/17, 351b/1, 351b/9, 352b/16, 352b/17, 353a/3, 353b/15, 353b/17, 353b/6, 354a/13, 354b/15, 354b/3, 354b/7, 355a/4, 355b/1, 355b/2, 355b/3, 356a/10, 356b/11, 356b/15, 356b/5, 357b/10, 357b/12, 357b/17, 357b/4, 358a/12, 358a/8, 358a/9, 359a/11, 359b/5, 360a/14, 360a/4, 360a/5, 360b/9, 361a/11, 361a/12, 361a/14, 361a/17, 362a/8, 362b/9, 363a/11, 363a/14, 363a/3, 363b/15, 363b/7, 364a/10, 364a/14, 364a/9, 364b/2, 365b/14, 366a/16, 366a/6, 366b/3, 367a/10, 367a/2, 367a/4, 368a/13, 368a/8, 368b/12, 368b/13, 368b/8, 369b/2, 369b/4, 370a/3, 370a/7, 370b/1, 370b/10, 371a/2, 371b/6, 372a/10, 372a/7, 372b/1, 372b/14, 372b/16, 372b/4, 373a/11, 373a/8, 373b/2, 373b/4, 373b/5, 374a/1, 374a/10, 374a/11, 374a/2, 374b/2, 374b/3, 375a/16, 375a/9, 375b/1, 375b/16, 375b/4, 376a/13, 376b/5, 377a/6, 377a/9, 377b/12, 378a/12, 378a/15, 378a/2, 378a/3, 378b/4, 378b/9, 379a/17, 379a/6, 379a/8, 379b/16, 379b/2, 379b/3, 379b/5, 379b/9, 380a/1, 380a/2, 380b/7, 380b/9, 382a/15, 382a/3, 382b/13, 382b/16, 383a/9, 383b/3, 383b/7, 384a/12, 384a/14, 384a/17, 384a/2, 384a/6, 384b/11, 384b/14, 384b/16, 384b/4, 384b/9, 385a/16, 385a/3, 385b/16, 386a/3, 386b/17, 386b/6, 387a/13, 387a/5, 387b/10, 387b/6, 387b/7, 388a/7, 388a/9, 388b/11, 388b/5, 389a/1, 389a/11, 389a/4, 389b/11, 389b/12, 390b/4, 390b/5, 391a/4, 391a/6, 391b/1, 391b/10,

391b/11, 391b/4, 391b/9, 392a/10, 392a/17, 392a/7, 392b/1, 392b/12, 392b/15, 392b/5, 392b/7, 393a/1, 393b/10, 393b/14, 393b/6, 394a/17, 394a/2, 394a/5, 394a/7, 394b/1, 394b/10, 394b/8, 395a/1, 395a/11, 395a/17, 395a/4, 395a/5, 395b/11, 395b/8, 396a/16, 396a/3, 396a/6, 396b/11, 396b/2, 396b/5, 396b/6, 396b/8, 397a/10, 397a/9, 398a/13, 398b/8, 399a/12, 399a/3, 399a/9, 399b/14, 399b/16, 400a/1, 400a/13, 400a/14, 400a/6, 400b/10, 400b/12, 400b/2, 400b/4, 400b/9

kim (II) Kim (zamir)

k. 348a/2

k. (her k.) 302a/16, 371b/11

k. ér- 317b/12

k. kim 316b/3

k.+niŋ (her k.) 364a/8

k.+ni 356a/2

k.+ni (her k.) 376a/9

k.+ler 364a/16

kimse Kimse, kişi

k. 341b/13

k.+sige 311b/3

kīn < *Far.* Kin, gizli düşmanlık

k. 317a/17

k.+ide bol- 394b/17

kīne < *Far.* Kin, gizli düşmanlık

k. 366b/2

kīne-ḫ̌āh < *Far.* Kin güden, kinci

k. u ḳan-dār ér- 394b/1

kir- Girmek

k.-di 312b/7, 313a/15, 330a/14, 330b/2, 332a/9, 332b/17, 336b/17, 336b/2, 338b/11, 340a/2, 341b/4, 342b/5, 346a/13, 346a/15, 357a/14, 359a/6, 363a/7, 374b/8, 391a/3, 396b/1

k.-diler 308a/3, 309b/7, 317a/6, 321b/7, 322a/17, 325b/12, 335b/14, 338a/13, 338b/12, 341a/3, 345a/3, 347a/11, 361b/9, 366a/8, 368a/6, 383b/8, 387a/3

k.-ipdür 326b/10

k.-ip 301a/15, 301a/16, 301a/17, 301b/10, 303b/16, 304b/1, 305b/14, 305b/15, 305b/2, 305b/8, 306a/2, 306b/14, 308b/1, 309b/13, 309b/14, 311a/4, 312a/14, 312a/9, 312b/12,

313a/5, 315a/15, 315a/6, 316a/1, 316a/15, 317b/17, 319a/17, 319b/17, 320a/12, 320b/11, 321b/6, 321b/9, 322a/4, 322b/9, 323b/2, 323b/3, 323b/4, 324b/1, 325a/8, 326b/5, 328b/1, 330a/17, 332b/2, 334a/12, 334b/15, 334b/9, 335a/16, 335a/5, 336a/12, 336a/4, 336a/8, 336b/12, 336b/16, 337a/1, 337a/10, 338a/11, 338a/16, 338a/8, 339b/1, 339b/3, 340a/2, 341a/14, 341a/6, 342b/14, 342b/8, 343a/12, 344a/17, 344b/4, 344b/5, 344b/7, 346b/14, 352a/8, 353b/5, 353b/6, 353b/8, 354a/4, 355a/1, 356a/15, 356a/8, 356b/4, 356b/6, 356b/9, 359a/11, 359b/16, 359b/17, 361a/7, 362a/2, 362b/2, 363a/3, 363b/3, 364b/15, 366b/11, 367a/13, 367a/14, 367a/8, 370a/9, 374b/13, 375a/2, 376a/3, 377a/15, 377b/17, 377b/9, 386b/6, 393a/10, 393a/12, 397b/7

k.-günçe 322b/12

k.-ür 350a/14

k.-gen 322a/15, 376b/6, 376b/8, 394b/2, 397b/16

k.-gendin soŋ 317a/12

k.-gen érken 320a/9

k.-genler 313b/5

k.-er érdi 350a/12

k.-e almay 376b/11

k.-ip érdiler 363a/12

k.-mesün! 373b/13

kirām < *Ar.* Kerem sahibi, yüce insanlar.

k. (aṣḥāb-ı k.) 300b/5

kirdār < *Far.* Davranış, hareket

k.+larımızınŋ 379b/1

kirgüz- Girdirmak, sokmak

k.-diler 316b/8, 377a/12

k.-geyler 391b/2

k.-üp 331b/12

k.-ür érdi 381b/13

k.-üp érdiler 350b/11

k.-mesünler! 355b/17

k.-mey 322a/7, 373b/12

kirmek Girmek

k. 350a/15

k.+ke 315a/4

kīse < *Far.* Kese, torba

k.+sidin 360a/3

kişi Kişi, kimse

k. 301a/2, 301b/6, 302b/9, 305a/10, 307b/12, 308b/13, 308b/17, 309a/2, 311b/11, 312a/16, 312b/1, 313a/12, 313a/17, 313b/1, 315a/10, 315b/6, 316a/6, 317b/12, 317b/15, 320a/2, 322b/3, 323a/2, 325a/2, 325a/8, 325a/9, 325b/12, 334b/1, 334b/5, 335b/2, 335b/3, 337b/5, 343b/11, 345a/5, 345a/7, 345b/7, 348b/5, 349b/2, 349b/5, 349b/6, 351b/5, 352b/11, 354a/15, 356a/6, 357a/17, 357b/17, 359a/12, 363a/10, 363b/4, 365b/3, 365b/5, 365b/6, 367b/12, 367b/17, 368a/2, 368b/1, 370a/10, 370a/17, 371a/15, 371b/12, 371b/2, 373a/14, 373a/7, 373b/4, 374a/11, 374a/17, 374a/2, 374b/3, 375a/2, 375b/5, 381a/4, 385a/3, 388b/12, 389b/4, 389b/5, 389b/7, 389b/8, 390b/3, 390b/8, 393b/3, 397b/17, 400b/13

k. (her k.) 357b/10

k. (hīç k.) 302a/10, 400b/7

k. bile 301a/13, 314b/5, 317b/10, 325a/7, 329a/17, 333a/4, 349b/9, 366a/7, 369b/4, 374b/5

k. birle 355b/11

k. birlen 365b/6

k. ér- 301a/9, 354b/6, 360a/5, 364a/10, 364a/12, 374b/14

k. bol- 339b/1

k.+niŋ 313b/4, 319a/4, 323b/14, 350b/6, 354a/5, 357b/13, 370a/17

k.+ni (hīç k.) 355b/17

k.+ni 300a/15, 301b/4, 307b/14, 311b/11, 313a/5, 314b/1, 318b/7, 319a/9, 322a/1, 322a/16, 322a/4, 322b/12, 323a/17, 324a/1, 324a/2, 325a/10, 325a/5, 326a/17, 326a/2, 326b/12, 328b/10, 329a/13, 351b/8, 353a/10, 362a/14, 366b/9, 368a/1, 368a/4, 369a/13, 379a/16, 380a/16, 382a/17, 387a/11, 387b/16, 394a/1

k.+ni tapa al- 300b/17

k.+ge (hīç k.) 352b/16, 356b/8

k.+ge 3/1, 310a/17, 333b/11, 334a/2, 334a/4, 334a/5, 334a/6, 366a/9

k.+din 367b/12

k.+si 304a/15, 318b/4

k.+si bile 324a/12, 339b/10, 362b/16

k.+si birle 394b/3

k.+sini 325b/13

k.+sin 386b/9

k.+miz 301b/8

k.+miz ér- 370b/7

k.+ler 319b/12, 322b/17, 331b/5, 383a/12

k.+ler bile 309b/4

k.+ler ér- 351a/14

k.+lerin 326a/16, 382a/14

k.+leri 301b/15, 369a/1

k.+leriŋ 300a/1, 358a/10

k.+lerge 391a/14

k.+lerdin 305b/7

kiẕb < *Ar.* Yalan, yalan söyleme

k.-i āṣār 379a/17, 379a/5

ḳoçaḳ Yiğit, bahadır

ḳ.+lar 360a/2

ḳol Kol, el

ḳ. uzat- 380a/14

ḳ.+ın 360b/12, 365a/6

ḳ.+ġa 339a/9

ḳ.+dın 302b/1

ḳ.+u 336a/3

ḳ.+ıġa 335a/7, 400a/17

ḳ.+ıda 367a/5

ḳ.+ıdın 308b/16, 325b/7

ḳ.+umdın 339b/9

ḳ.+ımız 367a/7

ḳ.+ımızını 367a/6

ḳ.+ımızġa 400b/6

ḳ.+umızdın 350b/3

ḳ.+ıŋızda 302a/10

ḳ.+lar 308b/4

ḳ.+ları 376a/8

ḳ.+ların 307a/3

ḳ.+larıġa 349b/8, 351a/8, 363a/17, 372b/12

ḳ.+larıda 363a/16, 363b/4, 366b/17, 376a/8, 391a/6

ḳ.+larıdın 400a/17

ḳol- İstemek

ḳ.-ġanı 360b/9

ḳolluḳ Güvenliği sağlama

ḳ. ét- 356b/15

ḳon- Konmak, konaklamak

ḳ.-dılar 309b/9

ḳ.-up 304b/2, 307b/5, 312b/15, 316a/4, 324a/14

ḳonaḳ Ev, hane

ḳ. 374a/8

ḳondur- Yerleştirmek

ḳ.-dılar 305a/8

ḳonuḳ Misafir, ziyaretçi

ḳ. 357b/5, 365b/11, 365b/9, 372a/12, 372a/15, 372a/17, 372b/7, 372b/8, 373b/3

ḳ.+ġa 372b/9

ḳorḳ- Korkmak

ḳ.-ar-men 348b/12

ḳ.-up 308b/7, 349a/12

ḳ.-masunlar! 356b/12

ḳorḳaḳlıḳ Korkaklık

ḳ.+ıdın 308b/14

ḳorkunç Korkunç

ḳ.+ıdın 323a/4

ḳoş Askeri birlik, askeri kol, karargah

ḳ. 337a/15, 346a/8, 362a/15

ḳ. tut- 362a/5

ḳ.+nı 336b/9, 341b/3, 342b/5, 344a/6, 344a/7, 348a/17, 360b/2, 361a/5, 362a/16, 363a/3

ḳ.+ınıŋ 346b/16

ḳ.+ıġa 308b/8, 318a/2, 371b/14, 371b/15, 371b/3

ḳ.+ıda 367a/12

ḳ.+larnı 338a/7, 337a/9, 339b/17

ḳ.+larıġa 301b/16, 349a/6

ḳ.+larıda 334a/10

ḳoş- Bağlamak; koymak; katmak; yanına yardımcı ya da arkadaş olarak vermek

ḳ.-dı 347a/15, 371b/3

ḳ.-tılar 312a/7

ḳ.-up 300a/5, 300b/11, 300b/9, 302b/14, 303b/13, 303b/9, 305b/13, 308a/7, 309b/12, 310a/7, 311b/1, 311b/11, 311b/15, 311b/17, 311b/3, 311b/6, 312b/14, 313a/13, 314b/9, 315a/14, 321a/13, 321a/4, 321a/5, 321a/7, 322a/8, 323b/12, 323b/7, 324b/17, 324b/2, 325a/15, 325b/1, 325b/5, 326b/14, 327a/8, 328b/15, 329a/1, 329a/17, 329a/4, 329a/8, 335a/7, 354a/16, 354a/17, 354b/1, 360b/4, 360b/7, 379b/7, 381b/2, 384a/1, 384b/5, 387b/1, 390b/11, 390b/16, 391b/1, 393a/9, 395a/12, 395a/2, 395b/16, 395b/3, 395b/8, 396a/12, 396a/8, 396b/7, 397a/6, 397b/4

ḳ.-ġan 321a/10, 321a/9, 325b/1

ḳoşbégi Vezir makamında bir unvan

ḳ. 301b/8, 331b/1, 331b/3, 331b/5, 345a/4, 348b/15, 397a/1

ḳ. ét- 331b/13, 345b/11, 357a/9

ḳ.+niŋ 348b/17

ḳ.+ni 331b/11

ḳ.+ge 342b/14

ḳ.+sige 352b/12

ḳoşul- Birleşmek, katılmak

ḳ.-dı 363a/2

ḳ.-dılar 315b/13, 344a/1, 364b/15, 368b/10, 386b/12, 388a/4, 399a/13

ḳ.-up 314b/14, 316b/6, 321a/6, 353b/16, 358b/7, 371b/13, 373a/16, 376b/10, 376b/14, 383b/12, 389a/13, 390b/3, 392b/11

ḳoşun Saf, alay

ḳ.+ı bile 314a/6, 387b/9

ḳ.+ınıŋ 319b/10

ḳ.+ıġa 388a/4

ḳoy Koyun

ḳ. 349a/5, 349a/6, 349a/7, 368a/1

ḳ.+ları 349a/3

ḳ.+ları bile 305a/7

ḳ.+ların 347b/6, 369a/2

ḳ.+larnı 353b/8

ḳ.+larınızını 347b/4

ḳoy- Koymak, içine yerleştirmek; bırakmak

ḳ.-dı 329b/9, 332a/2, 332a/6

ḳ.-dı (yüz ḳ.) 314a/3, 318a/6

ḳ.-dılar 308b/16, 331b/12, 352a/15, 374b/17, 385a/15

ḳ.-dılar (at ḳ.) 315b/4, 330a/5, 367b/9

ḳ.-dılar (yüz ḳ.) 309b/8, 315b/6, 317a/13, 318b/11, 323a/16, 334b/6, 373b/4, 386b/1, 397b/11

ḳ.-up 303a/16, 305b/14, 306b/16, 307a/10, 307b/13, 326a/15, 330a/11, 331a/10, 333a/3, 341b/2, 344a/14, 354b/16, 355a/11, 358b/12, 366b/12, 367a/12, 383a/7, 386a/5

ḳ.-up (at ḳ.) 315b/4

ḳ.-up (yüz ḳ.) 400a/2

ḳ.-arın 317b/8

ḳ.-ġan 326a/16, 387b/8

ḳ.-up érdi 356b/11, 357b/5

ḳ.-up érdiler (yüz ḳ.) 388b/13

ḳ.-masdur 340b/4

ḳ.-madılar 377b/1

ḳ.-maslar érdi 329a/12

ḳ.-may 351b/1, 394a/1

ḳoymak Koymak

ḳ. (ḳulaḳ ḳ.) 394a/15

ḳoyul- Koyulmak, yerleştirilmek

ḳ.-dılar 313a/2

ḳ.-up 313a/5, 323b/14, 325a/10, 333a/6, 393a/4

ḳoy(u)n Göğüs

ḳ.+da 379b/12

ḳ.+ıda 355a/10

ḳ.+ıdın 355a/11

ḳoy yılı 12 Hayvanlı Türk takviminin sekizinci yılı

ḳ. 378a/16

köç Göç

k. 305a/9

k. ḳıl- 340a/2, 344a/14

k.+i 305a/14, 305b/16

k.+ü 305a/3

k.+niŋ 305a/9

k.+iniŋ 381a/2

k.+leri 381a/7

k.+lerin 308a/15

köç- Göçmek

k.-er-miz 399b/7

k.-diler 392b/1

k.-sek 399b/7

k.-üp309a/7, 309b/9, 313a/3, 314a/1, 318a/6, 318b/14, 318b/4, 319a/10, 319a/14, 320b/10, 320b/9, 321b/2, 323a/7, 323b/2, 324b/10, 335a/13, 335a/3, 335b/1, 335b/13, 337a/3, 337a/4, 337b/2, 338a/9, 340b/17, 341b/4, 344a/8, 345a/2, 345b/10, 353b/7, 354b/14, 358b/13, 360b/3, 361a/17, 361a/8, 363a/4, 365a/8, 368a/5, 371a/17, 379a/10, 379b/11, 380a/1, 380b/3, 381b/14, 391b/8, 392a/15, 392b/11, 392b/4, 392b/6, 392b/9, 397a/14, 398b/2, 399a/10, 399a/11, 399a/15, 399a/9, 399b/11, 400a/9

k.-kende 384a/8

k.-mey 384a/8, 392b/2

k.-mediler 314b/17

köçmekçi Göçen, yer değiştiren

k. bol- 382a/13, 383a/1

köçür- Göçürmek

k.-geyler 308a/2, 308a/9, 314b/15, 314b/16

k.-üp 303b/10, 304b/4, 305a/14, 305a/4, 305a/7, 305a/8, 305b/1, 305b/4, 307b/3, 308a/17, 308a/8, 308b/1, 310a/11, 316a/11, 316b/4, 322a/6, 322a/8, 324a/3, 324b/11, 326b/3, 339a/12, 344a/7, 365a/15, 365a/7, 366a/10, 366a/4, 366a/5, 366a/7, 366a/9, 367b/16, 380a/6, 388a/14, 395a/7, 399b/5

köçürmek Göçürmek

k.+ke 310a/10

köhne < *Far.* Eski

k. 302b/5

köker- Göğermek, yeşermek

k.-di 392a/3

kökrek Göğüs, bağır

k.+ige 374b/10

köl Göl

k. bol- 396b/10

k.+ge 317b/17

kömürçi Kömürcü

k.+lerin 323b/15

k.+lerniŋ 397b/6

k.+lerni 325a/11, 329a/11

k.+lerdin 325a/5

k.+lerige 397b/9

köŋlek Gömlek, elbise

k. 385b/17

köŋ(ü)l Gönül

k. bér- 359a/12

k. köter- 392b/9

k.+ümge 340b/14

k.+üŋde 340b/11

k.+ige 318a/5

k.+leride 366b/2

köp Çok

k. 300b/4, 301a/9, 301b/8, 302b/3, 305a/12, 307b/12, 307b/14, 310a/2, 310b/12, 312b/1, 314b/1, 315a/10, 315b/5, 317b/11, 319a/9, 319b/12, 319b/6, 319b/7, 320b/16, 322a/4, 322b/12, 322b/17, 322b/2, 323a/17, 323a/2, 323a/9, 323b/1, 323b/12, 324a/2, 324b/15, 325a/6, 325b/17, 326a/11, 326a/2, 326a/5, 326b/12, 326b/4, 327a/10, 327a/11, 328a/15, 328a/6, 328b/16, 329a/7, 330b/12, 334b/1, 334b/7, 335a/11,

335b/2, 339a/1, 339a/17, 339b/13, 339b/14, 340a/12, 340a/13, 340b/5, 341a/12, 341a/15, 341b/13, 342a/14, 342b/17, 345a/2, 346b/6, 349a/16, 349a/9, 349b/6, 350a/3, 350b/13, 350b/15, 351b/13, 351b/8, 356a/6, 357a/11, 359a/12, 359b/11, 362b/7, 363b/4, 365b/9, 366b/9, 367a/16, 367b/11, 368a/1, 368a/2, 368a/4, 369a/13, 369a/14, 369a/5, 372a/14, 372a/4, 373a/17, 374b/5, 377b/13, 378b/3, 379b/17, 380a/16, 380a/17, 381a/14, 382b/12, 386a/5, 386a/7, 387a/14, 387a/15, 387b/16, 390b/10, 393b/9, 394a/10, 394b/8, 396a/7, 396b/10, 396b/12, 396b/13, 396b/14, 397a/2, 397a/5, 398a/2, 398b/16, 399a/16, 399b/6

k. ér- 315b/12, 374a/17

k.+dürler 331b/5, 334b/2

k.+ler ét- 327a/9

k. zamāndın beri 302a/4

köpel- Çoğalmak

k.-ip 316b/1

köplük Çokluk

k. 314a/2

köpraḳ Daha çok → **köprek**

k. 367b/13, 388b/12

k. bol- 348b/15

k.+ı 312b/4, 324b/6, 398b/3

k.+ın 323b/15

k.+ların 314a/16

köprek Daha çok → **köpraḳ**

k.+in 319b/14, 390a/13

köprük Köprü

k. 349a/11, 354a/4

k.+ni 349a/11

k.+ġa 349a/11

k.+din 349a/13

k.+ige 356b/3

k.+idin 356b/1

kör- Görmek

k.-er-men 348b/9

k.-er-miz 354a/1

k.-di 312b/4, 313b/9, 320b/15, 330b/5, 333a/1, 355a/14, 356a/3, 364a/11, 390b/9

k.-diler 304b/4, 316b/1, 316b/5, 334b/2, 343b/17, 344a/12, 347a/1, 351b/9, 377b/8, 379b/17, 389a/4

k.-diler (münāsib k.) 345b/17

k.-sem bile 373b/13

k.-seler 349a/15, 356a/2, 376a/9

k.-eli 370b/17

k.-üp 301b/11, 308a/6, 308b/14, 308b/7, 313b/12, 314b/6, 315b/2, 316b/8, 317a/5, 317a/9, 318b/6, 321b/16, 322a/14, 323a/15, 330b/1, 333b/1, 335a/8, 338a/15, 339a/3, 339b/3, 341a/11, 343a/14, 344b/14, 352a/6, 353a/9, 354b/6, 355b/2, 356b/14, 356b/5, 358b/9, 359b/3, 360a/9, 360b/5, 362a/11, 362b/1, 362b/4, 365b/8, 367a/10, 370a/13, 370a/7, 370b/10, 371a/1, 371b/17, 372a/2, 372a/3, 374a/7, 386a/17, 386b/12, 390b/12, 397a/16, 397a/4, 398a/4, 400a/5

k.-üp (lāyıḳ k.) 328a/2

k.-üp (münāsib k.) 328b/10

k.-er 308b/12

k.-gen 374b/9

k.-er érdi 349a/11

k.-mes-men 358a/1

k.-mes-miz 371a/16

k.-mes-siz 358a/2

k.-mey 314b/7, 316b/2

k.-megünçe 358a/1

k.-megen érdi 349a/17

köre Göre

k. 317b/12

körgüz- Göstermek

k.-diler (iḳdām k.) 301b/3, 314b/2

k.-diler (iştiġāl k.) 311a/3, 319b/12, 337b/14

k.-diler (ḳıyām k.) 389a/16

k.-diler (mihrbānlıḳlar k.) 383b/1

k.-diler (mürāca‘at k.) 338a/10

k.-seler (‘azīmet k.) 335b/10

k.-üp 380b/11, 381a/8

k.-üp (iḥtimām k.) 328b/6

k.-üp (iḳdām k.) 325b/17

k.-üp (iş k.) 317b/12

k.-üp (ḳıyām k.) 309a/15

k.-üp (lu‘b u hezzler k.) 343a/13

k.-üp (mihr-bānlıḳ k.) 302a/1, 305a/12, 318a/12, 322a/7, 328b/16, 339a/10, 339a/5, 340a/6, 341a/12, 370a/13, 372a/5, 381b/1, 391a/8, 394a/12, 395b/15, 398b/16

k.-üp (mihr-bānlıḳlar k.) 300b/10, 301a/1, 302b/2, 308a/6, 329a/7, 341b/12, 359b/8, 365b/9, 390b/10

k.-üp (nevāzişler k.) 311b/17

k.-üp (taġallüb ü tasalluṭ k.) 304b/6

k.-üp (temelluḳ k.) 351a/17

k.-gen (iş k.) 322b/15

k.-üptür (işler k.) 345a/13

k.-üp érdi (mübāderet k.) 358a/10

k.-üp érdiler (iştiġāl k.) 337b/6

k.-üp érdiler (ṭaẓallüm k.) 304b/7

körgüzmek Göstermek

k.+dür (perveriş k.) 379b/12

körmek Görmek

k. üçün 343a/2

körmekçi Görmek isteyen

k. bol- 373b/12

körset- Göstermek

k.-gen 318a/4

körün- Görünmek

k.-di 306b/2

k.-edür 399b/17

k.-edür (münāsib k.) 335b/9, 338a/4

k.-gen 377a/15

k.-üpdür 323a/6

k.-meŋ 374a/1

körünmeklik Görünme, ortaya çıkma

k. ét- 380a/1

körünüş Huzur, huzura kabul

k. 329a/7

körünüş-ḫāne < *T.+Far.* Kabul salonu

k. 374b/5

k.+niŋ 377a/14, 378a/5

k.+ni 378a/8

k.+ġa 375b/14, 377a/13

körüş- Görüşmek

k.-tiler 306a/3, 316a/2

k.-üp 323b/4

körüşmekçi Görüşmeci

k. bol- 374a/4, 374b/10

köter- Kaldırmak, yükseltmek; götürmek, taşımak

k.-diler 336b/15

k.-diler (ḫān k.) 368b/6

k.-ip 333b/8, 335b/13, 337a/5, 342b/10, 346b/13, 349b/9, 366b/4, 380a/13

k.-ip (ḫān k.) 353a/6

k.-ip (köŋül k.) 392b/9

k.-ip (zaḫm k.) 322b/4

k.-ip érdi (zaḫm k.) 359b/6

k.-sünler! 354b/15

köy- Yanmak

k.-di 317b/15

köz Göz

k. yum- 393b/8

k.+içe 350b/13

k.+leri 302b/10, 392a/3

ḳubbe < *Ar.* Çadır

ḳ.+sin 359b/9

ḳuçaḳ Kucak

ḳ.+ın 374b/9

ḳuçaḳlaş- Kucaklaşmak

ḳ.-ıp 344a/15

küçe *Far.* Sokak; çarşı

k. 376b/2, 383b/5

k.+ge 376a/5

k.+ler (küy u k.) 374a/15

k.+lerde 378b/2

k.+lerniŋ 378a/4

k.+leri 376b/2

k.+leride 376a/13

ḳuḍāt < *Ar.* Kadılar

ḳ. 378a/10

ḳudretli < *Ar.+T.* Güçlü

ḳ. 392b/12

ḳuduḳ Kuyu

ḳ.+ġa 344b/4

ḳ.+nıŋ 327a/3, 331a/2, 337a/5

ḳudūm < *Ar.* Gelme, geliş

ḳ.+ıġa 374b/6

ḳul İnsan, kişi

ḳ. 322b/3

ḳulaḳ Kulak

ḳ. ḳoy- 394a/15

ḳ. salma- 331a/7, 348a/13, 350a/16, 351b/16, 361a/16, 361b/4, 363a/11, 386a/4, 390b/2, 391b/6, 399b/7

ḳulavuz Kılavuz, yol yöntem gösterme

ḳ. ér- 344a/17

ḳ. ét- 344b/1

ḳulavuzlıḳ Kılavuzluk

ḳ.+nı 344b/3

ḳum Kum

ḳ. 316b/5, 317b/1, 332a/4, 386b/10

ḳ. (ʿāzim-i ḳ.) 317b/1

ḳ. içre 317b/1

ḳ.+nıŋ 359b/1

ḳ.+ġa 303b/16, 305b/15, 312a/9, 316a/8, 321b/7, 329a/11, 334a/12, 335b/14, 337a/1, 342b/7, 344b/10, 346b/14, 355a/1, 368a/6, 397b/16, 397b/7

ḳ.+da 325a/4

ḳ.+dın 355b/13

ḳur- Kurmak, oluşturmak

ḳ.-ġıl! 358b/16

ḳ.-up 346b/9

ḳur'ān-ḫᵛān < *Ar.+Far.* Kur'ân okuyan

ḳ. 375a/5

ḳurdur- Kurdurmak

ḳ.- up 344b/15

ḳurut- Kurutmak

ḳ.-a turġan 376a/12

kūs < *Far.* Savaş davulu

k.-ı devlet 378b/1

k.-ı nevbet 328a/4

ḳuş Kuş

ḳ. 334a/9, 337a/15

ḳ.+larnı 357a/12

ḳuşçı Kuşçu, kuş terbiyecisi

ḳ.+larnıŋ 334a/9

kūşe-nişīnlik < *Far.+T.* Münzevilik, kendi köşesine çekilme

k. 395b/13

kūşiş < *Far.* Çalışma, çaba

k. 310a/17

k.+leri (sa'y u k.) 310b/7

kūtāh < *Far.* Kısa

k. ḳıl- 307a/3

ḳuṭbü'l-aḳṭāb < *Ar.* Büyük şeyh

ḳ. (ḥażret-i ḳ.) 303a/11

ḳutḳarmaḳ Kurtarmak

ḳ. üçün 302b/12

ḳutul- Kurtulmak

ḳ.-up 308b/11, 322a/17, 327a/5, 339b/1, 376b/12, 379a/7

ḳuvvet < *Ar.* Güç, kuvvet

ḳ. 344a/2

ḳ.+i bile 380a/10

ḳ.+imiz 307a/2

ḳ.+le 388b/11

ḳ. tap- 317a/6, 376a/2, 389a/13

kūy < *Far.* Sokak

k. u kūçeler 374a/15

ḳuyruḳ Kuyruk

ḳ.+ıdağı 359b/8

kübbār < *Ar.* Çok büyük

k. (sebb-i ṣaḥābe-i k.) 300b/13

küberā < *Ar.* Büyükler, ulular

k. 378a/10

küffār < *Ar.* Kafirler

k.-ı ġāretidin 303b/4

küfr < *Ar.* Nankörlük

k. 310b/8

kül- Gülmek

k.-üp 360a/7

küllü < *Ar.* Bütün, tüm

k. 322b/3

küllücüz < *Ar.* Bütün parçalar

k. 394a/13

kümüş Gümüş

k. 310a/2, 347a/8

kün Gün, gündüz

k. 301b/13, 301b/16, 301b/3, 302b/1, 302b/10, 303a/10, 303a/15, 304a/3, 304a/7, 304b/15, 305a/3, 305a/5, 308a/9, 308b/4, 309a/4, 309b/13, 309b/5, 310a/15, 312a/14, 312a/15, 312b/11, 312b/12, 313a/16, 313b/14, 314a/6, 314a/7, 314b/4, 315a/11, 315a/12, 316a/8, 317b/11, 317b/3, 318a/6, 319a/1, 319a/13, 319a/15, 319b/9, 320a/3, 320a/5, 320a/9, 321b/8, 321b/9, 322a/10, 322a/4, 322a/6, 322a/8, 322b/13, 322b/3, 322b/4, 323a/5, 323a/7, 324a/11, 324b/6, 324b/7, 326a/16, 327a/15, 327b/8, 328a/14, 328a/17, 330b/5, 331a/17, 334a/15, 334b/8, 335a/1, 335a/2, 335b/5, 336a/14, 336b/12, 336b/13, 337b/10, 338a/10, 340a/10, 340a/3, 341a/3, 341b/5, 342a/14, 342b/3, 342b/7, 343b/10, 343b/11, 343b/12, 344a/14, 346b/12, 348a/4, 349a/13, 349a/9, 353a/3, 355b/13, 359a/14, 361b/3, 362b/12, 363b/6, 366b/16, 369b/6, 370b/12, 371a/17, 373a/4, 381b/4, 382a/9, 384a/16, 387a/8, 387b/12, 387b/3, 388a/5, 389a/1, 390b/5, 393a/11, 395b/16, 398a/12, 398a/6, 399a/3, 399a/8, 399b/16, 400a/11, 400a/3, 400a/5

k. (her k.) 319b/4, 334b/16, 338a/1, 338b/15, 341a/9, 349a/1, 360a/6, 366b/10

k. ér- 320b/13, 340a/10, 352b/9

k. burun (bir k.) 336b/9

k. burun (yegirme üç k.) 315a/8

k. soŋ 305b/10, 311b/4

k.+de 320a/5, 324b/4, 330a/2, 337a/4, 346a/12, 378a/12, 379b/10, 397a/2

k.+din 310a/15, 327a/15, 344a/3, 369b/8, 375b/3, 391a/8

k.+geçe 318a/13, 372b/9

k.+din soŋ 304b/11, 309a/9, 320b/12, 326a/10, 329a/7, 331b/15, 334b/17, 338b/15, 347a/9, 360b/6, 369b/1, 370b/16, 371a/2, 385a/15, 390b/14, 391a/16, 398b/12

k.+i 301a/15, 301a/4, 301b/17, 303a/5, 304a/14, 305b/12, 307b/4, 307b/7, 308a/13, 308a/15, 309a/7, 309b/14, 311a/4, 311b/4, 312b/12, 312b/15, 312b/8, 313b/13, 313b/17, 314a/11, 315a/11, 315a/2, 315b/14, 315b/9, 316a/2, 316a/3, 316a/5, 316a/7, 318a/16, 318a/2, 318a/6, 319b/3, 319b/7, 320a/7, 321a/15, 321b/11, 323b/1, 323b/2, 323b/5, 324a/13, 324b/13, 325a/14, 325a/3, 325b/3, 325b/6, 327a/14, 327b/6, 327b/9, 349b/13, 352b/9, 371a/3, 378b/16, 380b/2, 382b/5, 382b/6, 391a/2, 394b/11, 395b/4, 396a/12, 400a/11

k.+ide 308a/11, 367a/7

k.+im 308b/12

k.+iniŋ 318b/6

k.+ler 338b/12, 341a/6, 342b/8, 355b/12, 383b/9, 387b/6, 393a/13

k.+de bolup érdi 357a/7

k.+i ér- 312a/16, 313a/17, 323b/2, 353a/4, 378a/14, 399a/3

kün-batar Gün batısı, batı

k. 322b/8, 354b/17, 399a/11

kün-be-kün < *T.+Far.+T.* Günden güne

k. 310b/2, 390a/7

künbez < *Far.* Kubbe, kümbet

k. 352a/15

kün-çıḳar Gün doğusu, doğu

k. 350b/17, 354b/17

k.+ġa 386b/2

k.+ı 398b/4

k.+ıda 326a/13

kündüz Gündüz

k.+geçe 308a/12

künh < *Ar.* Asıl, temel

k.-i kār ét- 331a/12

kün-orta Gün ortası, öğle

k. 316a/7, 387a/7

küstāḫlıḳ < *Far.+T.* Saygısızlık

k. 393b/9

k.+lar bile 381b/11

L

lā-cerem < *Ar.* Elbette, şüphesiz, böylece

l. 301a/8, 304b/8, 306b/12, 320b/16, 326b/11, 333a/9, 364a/11, 369b/11, 382a/10, 382b/2, 391b/10, 392a/5, 400a/4, 400b/12

lafẓ < *Ar.* Söz, kelime

l.+nıŋ 330a/9

l.+ın 342a/11

l.+ı 377a/6, 399b/6, 399b/7

l.+ıġa 377a/6

l.+ıdın 330a/8

la'l < *Ar.* Dudak

l.+i 363b/12

laṭīfe-güylık < *Ar.+Far.+T.* Şakacılık

l. bol- 310b/11

lāy < *Far.* Çamur

l.+ġa 363b/4

lāyıḳ < *Ar.* Liyakatli, yaraşır

l. 333b/3, 345b/8, 393b/14

l. ér- 323a/3

l. bol- 399a/16

l. kör- 328a/2

lāylıḳ < *Far.+T.* Çamurlu

l. bol-328a/15, 399a/16

l.+da 400a/3

lāzım < *Ar.* Lazım, gerekli

l. ér- 350b/15

l.+dur 400b/12

leb < *Far.* Kenar

l.+ige 308b/13

l.+ide 319b/16

l.+iġaça 335a/9

leşker < *Far.* Asker

l. 301a/12, 302a/7, 306b/16, 307a/10, 307a/9, 307b/10, 307b/6, 311b/15, 313a/10, 313a/3, 313b/11, 313b/14, 314b/7, 314b/9, 318a/16, 318b/9, 320a/11, 320a/12, 320a/6, 320a/9, 320a/16, 321a/14, 322b/17, 323a/11, 323a/12, 323a/17, 324a/17, 326a/9, 328a/3, 329a/15, 333a/8, 333b/2, 334b/10, 334b/5, 334b/7, 335b/6,

336b/14, 336b/4, 337a/16, 337b/10, 337b/8, 337b/9, 338a/2, 340a/5, 341a/4, 342b/7, 343a/11, 343b/12, 344a/1, 344a/14, 344a/2, 344a/4, 344b/10, 344b/17, 346b/13, 346b/3, 348a/8, 348b/2, 348b/3, 349a/13, 349b/17, 351b/4, 353a/1, 353a/10, 356a/17, 358b/11, 358b/13, 359a/10, 359a/11, 359a/14, 359a/15, 359a/4, 359b/13, 361b/2, 361b/3, 362b/13, 363b/2, 380b/5, 381a/8, 392a/8, 393b/11, 398b/1, 398b/11, 398b/17, 399a/2

l. ér- 313b/10

l.-i ‘azīm bile 309a/3, 316a/1, 366b/7, 388a/3

l.-i ‘azīm bol- 315b/17

l. bile 301a/6, 301b/12, 304b/11, 305b/14, 306a/1, 306a/5, 312a/5, 312b/12, 312b/6, 313b/17, 314b/14, 315b/16, 316a/3, 316b/9, 318a/7, 319b/7, 320b/9, 322a/17, 322b/6, 322b/7, 326a/11, 329a/13, 335b/13, 335b/15, 337a/10, 337a/14, 337a/17, 337b/15, 344a/17, 346b/14, 350b/17, 362a/10, 368b/16, 369a/13, 370a/3, 380b/6, 386b/11, 387a/14, 387b/1, 391b/13, 392a/15, 392a/5, 393b/1, 400a/4

l. birle 348b/14, 348b/4, 369a/11, 369a/16

l.+in 315b/2, 384a/3, 387b/3, 388b/5, 389b/10, 390a/11, 394a/9

l.+niŋ 305a/14, 318b/15, 322a/10, 322a/12, 322b/8, 323a/9, 334b/4, 349b/10, 350a/11, 353a/11, 353b/11, 359a/17, 362a/17, 380b/11

l.+ni 306a/1, 315b/15, 316a/8, 316b/17, 316b/7, 324b/2, 344b/2, 344b/4, 359a/12, 366b/6, 395a/3, 400a/1

l.+ge 321b/11, 324a/16, 334b/12, 336a/5, 336b/4, 338a/12, 338b/5, 340a/17, 340a/4, 342b/1, 344b/17, 349a/7, 351a/2, 353b/16, 356a/16, 362b/2, 370b/13, 370b/17, 381a/3, 392a/15, 393b/1, 397b/5, 399a/13

l.+de 349a/10

l.+din 348b/15, 349b/5, 350a/9, 362a/13, 363a/15, 389b/4

l.+i 313b/17, 314a/2, 314b/5, 315b/4, 316a/13, 316b/1, 316b/5, 316b/7, 317a/10, 317a/14, 317b/8, 319a/16,

322b/11, 333a/3, 335a/9, 341a/1, 343b/8, 351b/10, 359a/14, 359a/3, 359a/8, 359a/9, 362a/10, 369b/11, 369b/5, 385b/12, 388b/15, 389a/14, 393a/11

l.+i bile 315a/14, 315a/16, 315a/9, 316a/16, 316a/6, 324a/5, 330b/6, 342b/13, 343a/10, 350a/1, 353b/15, 366a/13, 380a/15

l.+i birlen 368a/14

l.+i kim 320b/6

l.+iniŋ 312b/4, 313a/13, 314b/16, 315a/8, 315b/11, 316a/13, 316a/15, 319b/11, 320b/1, 323a/16, 335b/14, 388b/7, 398b/9, 399b/17

l.+iġa 335a/5, 344a/1, 386b/12, 399b/15

l.+ige 302a/8, 309b/6, 313b/12, 313b/15, 313b/9, 314a/1, 315b/3, 315b/4, 315b/5, 316b/9, 343a/11, 349b/15, 380a/8, 387a/17, 387b/5

l.+idin 313b/2, 314a/7, 315b/5, 317b/17, 320b/3, 325b/10, 384a/1, 385b/14, 386b/4, 387a/4

l.+ler bile 370a/9

l.+leri bile 399a/12

l.+lerin 398b/10

l.+lerni 322b/16

leşker-gāh < *Far.* Ordu yeri, ordugah

l. ḳıl- 305b/3, 315a/2, 315b/8, 316a/5, 316a/8, 319b/2, 322b/6, 346b/17, 359a/2, 370a/9, 388a/2, 388b/3, 391b/14, 398b/13, 399a/16

l.+nıŋ 305a/7

l.+ġa 320b/9, 322a/8, 322a/9, 400a/4

l.+ıġa 316b/7

leşkeriyye < *Far.+Ar.* Asker, ordu

l. 318a/13, 381a/1

l.+ni 318b/5, 322b/14

l.+ge 300a/8

l.+din 301b/3, 317a/7

l.+din (eṣnāf-ı l.) 317b/12

l.+si 386a/14

l.+si bile 308a/16, 309b/6, 312b/16

l.+siniŋ 327a/1

l.+leri bile 307a/12

levāḥıḳ < *Ar.* Ekler

l.+ıdın 319a/7

levṯ < *Ar.* Pislik, kir

l.+idin 378a/5

libās < *Ar.* Giysi

l.+lar 341b/10

licām < *Ar.* Gem, yular

l.+ın 317b/7

livā' < *Ar.* Bayrak

l.-yı ḫūrşīd-şi'ār bile 317a/9

liyāḳatlı < *Ar.+T.* Erdemli

l. 331b/5

loḳmān < *Ar.* Bilge Lokman Hekim

l. 310b/1

lu'b < *Ar.* Oyun

l. u hezzler körgüz- 343a/12

luṭf < *Ar.* İyilik, iyi davrannış; güzellik

l. u keremdin 372a/8

l. u keremimizdin 370b/8

l. u keremleri bile 378b/10

l. u merḥamet bile 339b/8

l. u 'ināyetleridin 300a/2

M

ma'ārif < *Ar.* Bilimler, marifetler

m.+i 383b/11

ma'ber < *Ar.* Geçit

m.+idin 383a/1

madde < *Ar.* Konu

m.-i fesād 354b/3, 391a/4

ma'delet < *Ar.* Adalet, adillik

m. 311a/8

maġfiret-nişān < *Ar.+Far.* Marifet nişanı, marifet gösteren,

m. 311b/1, 327b/6

m.+nıŋ 303a/3, 354a/9

maġfūr < *Ar.* Tanrı tarafından günahları affedilmiş

m. (ḫān-ı m.) 328b/14, 352b/13

m.+nıŋ (ḫān-ı m.) 311b/6, 311b/10, 328b/16, 328b/2, 329a/3

m.+nıŋ (şehīd-i m.) 378b/13

m.+ınıŋ 338b/6

maġlūb < *Ar.* Yenik, yenilmiş

m. bol- 335a/11, 335a/14

maġlūbe < *Ar.* Yenik, yenilmiş

m. (ceng-i m. bol-) 349b/4, 359a/9, 362a/1, 362b/2, 367b/9

m. (ḫabek-i m. bol-) 334b/12, 343b/8

māh < *Far.* Ay

m.-ı ṣafernıŋ 324a/13, 324b/15

mahāret < *Ar.* Beceri

m. 363b/13

maḫāric < *Ar.* Çıkış yerleri

m. 321b/12

maḥbes < *Ar.* Hapishane

m.+ide (uḳūbet-i m.) 378a/1

maḥbūs < *Ar.* Hapsedilmiş, kapatılmış

m. 378a/1

m. ét- 394b/7, 398a/17

maḥcūbü'l-neseb < *Ar.* Soyu belli olmayan

m. 393b/12

maḫfī < *Ar.* Gizli, saklı

m. 330a/7, 375a/16, 377a/6

maḫlaṣ < *Ar.* Kurtulma

m. 382b/13

maḥrem < *Ar.* Haram

m. ét- 364b/8

maḥrūsa < *Ar.* Korunan, gözetilen

m. (memālik-i m.) 303b/3, 392a/11, 393b/1

m.+ġa (memālik-i m.) 315a/8

m.+nıŋ (memālik-i m.) 324a/4, 380b/10, 380b/4, 397a/1

maḥṣulāt < *Ar.* Ürünler

m. 396b/14

maḥṣūr < *Ar.* Çaresiz

m. bol- 366a/5, 366b/13

maḫṣūṣ < *Ar.* Özel, hususi

m.-ı ḫaymelerin 390a/4

m.-ı mülāzımları bile 306a/2

maḥşer < *Ar.* Aşırı kalabalık, izdiham

m.-i intiẓām bile (izdiḥām-ı m.) 378b/13

maḥşer-eṯer < *Ar.* Mahşer etkisi

m. 382a/4

mā'il < *Ar.* İstekli

m.+dür-sén 340b/11

m. ér- 302b/13

maḫż < *Ar.* Saf, halis

m.-ı dostlıḳdır 302a/13

maḳāl < *Ar.* Söz

m. 325b/11

maḳām < *Ar.* Görev yeri

m. tut- 392b/8

maḳbere < *Ar.* Mezar

m.-i münevvereniŋ 379a/13

m. ét- 352a/14

m.+leri 379a/7

maḳbūl < *Ar.* Kabul edilmiş

m. bol- 340b/15

maḳbūllıġ < *Ar.+T.* Makbulluk, kabul edilmiş

m. (tapar m.) 309a/2

maḳdem < *Ar.* Gelme, geliş

m. tutar érdiler 350a/10, 350a/14

maḳrūn < *Ar.* Yakın

m. 333a/16

maḳṣad < *Ar.* Amaç

m. 316a/7

m.+ın 385a/1

m.+ı 302a/6

m.+ı bol- 315a/4

m.+ıŋız 353a/14

maḳṣūd < *Ar.* İstek, kast edilen, amaç

m.+ı 382a/5

m.+ıça 381b/15

maḳtūl < *Ar.* Öldürülmüş, katledilmiş

m. bol- 323a/3, 380a/11, 382a/6, 389b/7

m.+larnıŋ 354a/7

m.+nıŋ 394b/13

ma'ḳūl < *Ar.* Akla uygun

m. bol- 301b/10, 329a/15, 335b/10, 339a/10, 357b/2, 360a/17, 365b/5, 367b/5, 369b/8

m. tüş- 318a/10, 323a/6

māl < *Ar.* Mal, varlık; kişiye ait büyük baş hayvanlar

m. 388a/13, 388a/9

m. u eşyāları bile 308a/12

m.+ın 371b/7

m.+ı 305b/7, 357b/10, 357b/14

m.+ıŋıznı 375b/16

m.+ları 358a/9, 392b/16

m.+ların 319a/17, 324b/1, 366b/2, 369b/10, 371b/6, 386a/8

mālīḫulyā < *Far.* Melankoli

m. 338b/7

ma'lūm < *Ar.* Bilinen, belli

m. bol- 306b/3, 340b/10, 379a/8, 392b/15

m. ét- 370b/16

ma'lūm-ḥāṭır < *Ar.* Bilinen durum

m. 339b/5

maŋa Bana

m. 308b/11, 373a/2, 400b/3

māni' < *Ar.* Engel

m. bol- 368b/9, 371b/6

manṣıb < *Ar.* Devlet görevi, devlet hizmeti,makam

m.+ın 300a/12, 378b/16, 379b/6, 394a/12

m.+ġa 311a/16

m.+dın 384a/9

m.+ığa 395a/10

m.+ıdın 378b/17, 396a/13

m.+larında 311a/17, 328b/5, 378b/10

manṣıb-dār < *Ar.+Far.* Makam sahibi devlet görevlisi

m.+larını 378b/9

m.+lardın 364a/16

manṣūb < *Ar.* Atanmış

m. ét- 311a/17

maraż < *Ar.* Hastalık

m. 310b/2

m.+ları 310a/15

ma'reke < *Ar.* Savaş meydanı

m.+de 331b/2, 331b/4

m.+sin 320b/2

maṣlaḥat < *Ar.* Durum; iş; barış, huzur; uygun

m. 314b/7, 316b/2, 339a/6, 340b/14, 367a/15

m. bile 313b/1, 363a/12

m. ḳıl- 344a/13

m. ét- 301b/8, 302a/16, 328a/1, 329a/12, 337b/11, 335b/6, 339a/13, 340b/3, 341b/1, 345b/16, 350b/6, 353a/5, 353b/5, 354a/12, 357a/16, 364a/16, 365b/2, 366a/1, 368a/15, 370b/17, 372b/1, 373a/13, 375b/7, 377b/1

m. tap- 367a/17

m.+nı 367a/17

m.+dın 313b/12

m.+ı ér- 355a/10

m.+ıda 357b/5

maşrıḳ < *Ar.* Güneşin doğduğu taraf, doğu

m. 307b/16

maṭrūd < *Ar.* Kovulmuş, uzaklaştırılmış

m. ol- 309a/1

māye < *Far.* Maya

m. (ḫamīr-i m.) 391a/5

maẓāhir < *Ar.* Şereflenme, mazhar olma

m.+leri bolsun (mihr-i m.) 339b/5

ma'zeret-nāme < *Ar.* Mazeret bildiren mektup

m. 399a/5

maẓhar < *Ar.* Nail olma, şereflenme

m. bol- 325a/13, 384b/9

māżī < *Ar.* Geçmiş

m.+de (zamān-ı m.) 300b/13

maẓlūm < *Ar.* Zulme uğramış

m.+larnıŋ 340a/13

mażmūn < *Ar.* Sembolik kavram, ince söz; anlam

m.+ın 306b/9

m.+da 306b/17, 324b/17, 385b/16, 399a/7

m.+ı 300a/16, 300b/12, 302a/4, 310a/4, 310a/7

m.+ıġa 306b/10

m.+ıdın 300a/3, 300b/10, 300b/17, 300b/3, 302a/16, 330b/15, 330b/2, 331a/11, 339b/11, 339b/4, 347b/10, 347b/5, 365b/17, 367a/11

ma‘zūl < *Ar.* Azledilmiş, görevden alınmış

m. bol- 395a/13

m. ḳıl- 396b/3

m. ét- 396b/4

ma‘zūllıġ < *Ar.+T.* Azledilmiş, görevden alınmış

m. tap- 309a/2

mecāl < *Ar.* Güç, kuvvet

m.+imiz 367a/17

mecd < *Ar.* Şeref, şan, ululuk

m.+i (veled-i m.) 325b/6

meclis < *Ar.* Toplantı yeri

m.-i ‘ālīde 390a/3

m.+niŋ 390a/4

m.+ge 311a/6

m.+leride 310b/10

mecma‘ < *Ar.* Toplantı yeri

m. 392a/6

mecmū‘ < *Ar.* Toplanmış, tümü, hep

m. 312a/7

mecnūn < *Ar.* Deli

m. 360a/5

mecnūn-şi‘ār < *Ar.* Deli

m. 360a/5

meded < *Ar.* Yardım

m. 344a/2, 348a/8, 351a/5, 382b/16

m. üçün 335b/3

m. bér- 367a/5

m.+ge 348a/10, 348a/7, 350b/2

m.+iġa 343b/13, 359a/10, 384b/10

m.+ige 316b/4, 323a/8, 349b/15, 366a/14

m.+leri bile 365b/4

m.+lerige 317a/7

meded-kār < *Ar.+Far.* Yardım eden, imdada koşan

m. ér- 382b/2

medfūn < *Ar.* Gömülü, defnedilmiş

m. bol- 310b/6

m. ét- 303a/14

medīd < *Ar.* Uzun, uzatılmış

m. bol- 335b/8

medrese < *Ar.* Medrese, okul

m. 303a/4, 331b/17, 332a/3

m.-i ḫoş-binā 342a/5

m.-i ḫusrevü'l-ecnāb 342a/5

m.-i 'imāretniŋ 303a/13

m.+niŋ 341b/6, 342a/6

m.+si 302b/5, 372a/16

m.+lerni 303a/3

m.+lerge 336a/14

mefḳūd < *Ar.* Kaybolmuş, kayıp

m. ét- 378a/2

meftūḥ < *Ar.* Feth edilmiş

m. bolġu dék ér- 324b/7

meger < *Far.* Oysa ki, meğer, demek ki

m. 357b/14, 358a/7, 364a/13, 373b/4, 392b/1

mehāmm < *Ar.* Önemli şeyler, yapılması gereken işler

m.-ı ra'iyyetniŋ 396a/5

mehliḳā < *Far.+Ar.* Ay yüzlü

m. 375a/17

mehter < *Far.* Yüksek rütbeli hizmetkar

m. 345a/4, 394b/12,

m. birle 366a/1

m. bol- 301a/5

m. ét- 303b/5, 394b/12

mekān < *Ar.* Yer

m. ('ālī-i m.) 316b/10

m. tut- 382a/7

m.+larıda 394b/17

Mekke-i mükerreme < *Ar.* Mekke şehri

M.+ge 300a/13

mekr < *Ar.* Düzen, hile, aldatma

m. 312b/5

m. ü nifāḳ 379a/16

mekremet < *Ar.* Şeref, onur

m.+ke ér- 310b/8

mekş < *Ar.* Durma, duraklama, bekleme

m. (müddet-i m.) 344a/3

mekṭūb < *Ar.* Mektup

m.+ın 390b/13

melaḫ < *Far.* Çekirge

m. dék (mevr-i m.) 313b/14, 316b/5

melāmet < *Ar.* Kınama, azarlama

m. üçün (ref'-i m.) 327a/12

me'lūf < *Ar.* Alışmış, alışık

m.+ımızġa (mesken-i m.) 392a/11

m.+ları (mesken-i m.) 392a/17

m.+larıdın 391b/16

m.+larıġa (mesken-i m.) 391b/9

memālik < *Ar.* Memleketler, ülkeler; bir devletin toprakları

m.-i maḥrūsa 303b/3, 392a/11, 393b/1

m.-i maḥrūsanıŋ 324a/4, 380b/10, 380b/4, 397a/1

m.-i maḥrūsaġa 315a/8

m.-i niẓāmī 306b/12

m.+iniŋ 301a/7

m.+ke (eṭrāf-ı m.) 314b/8

memāt < *Ar.* Ölüm

m.+nı 384b/16

memleket < *Ar.* Ülke; devlet toprağı

m. 328b/6, 394a/13

m. (umūr-ı m.) 396a/5

m.+niŋ 388b/11, 388b/9

m.+ke 307a/13

m.+ide 391b/15

m.+idin 301b/5

memlū < *Ar. memlū'* Dolu, doldurulmuş

m.+dur 301b/5

memnū' < *Ar.* Yasak

m. bol- 303b/4

me'mūr < *Ar.* Devlet hizmetinde görevli kimse

m. ér- 368a/14

m. bol- 305a/14, 329b/10

m. ét- 329a/16, 388b/3, 393a/10, 397a/1

men' < *Ar.* Engelleme, önleme, mani olma

m. ḳıl- 301a/2, 357a/12, 363a/5, 370b/1, 392a/8

men Ben

m. 314b/11, 317a/6, 317b/13, 330b/9, 339a/3, 344b/13, 347a/16,

347b/8, 348a/2, 348b/7, 354b/7, 356b/13, 357b/14, 357b/17, 358a/1, 360a/5, 371b/11, 399b/11

m. ér- 347b/8

menār < *Ar.* Minare

m. 331b/17

m.+ı üçün 342a/6

menāre < *Ar.* Minare

m.+niŋ 332a/3

m.+din 331a/14

m.+sidin 331a/15

menāzil < *Ar.* Konaklar, konak yerleri, duraklar, menziller

m. ü merāḥil 313a/15, 341a/6, 387b/2

m. ü merāḥilni 301b/1, 302b/15, 305b/15, 305b/8, 320b/11, 323b/4, 324b/12, 326b/9, 330a/17, 332b/2, 334a/13, 336a/1, 337a/3, 338b/12, 341a/3, 346b/16, 355b/12, 360b/3, 383a/16, 397a/7

meni Beni

m. 317a/7, 339a/4, 355a/16

meniŋ Benim

m. 360a/6, 399b/8

m. bile 373a/3

m. birle 348b/11

menlig Benimle

m. bol- 371b/11

menzil < *Ar.* Konak yeri; uzaklık; gidilecek yer

m. 304b/1, 307b/6, 308a/4, 308b/1, 319a/11, 319a/12, 320a/7, 324a/7, 327a/3, 337a/4, 337a/6, 348b/8, 355a/1, 394b/17

m. ü merḥaleni 326b/12

m.+ge 304b/3, 305a/3, 312b/15

m.+de 309a/4, 312b/11, 312b/17

m.+din 392b/9

menzil-be-menzil < *Ar.+Far.+Ar.* Konak konak, yer yer

m. 329b/3, 334a/13, 346b/15

menzillik < *Ar.+T.* Menzillik, konaklık yer

m. 307b/11, 309a/13, 325a/8

m.+ige 346b/4

merāḥil < *Ar.* Konaklar, mesafeler

m. (menāzil ü m.) 313a/16, 341a/6, 387b/2

m.+in 321b/12

m.+ni (menāzil ü m.) 301b/1, 302b/15, 305b/15, 305b/8, 320b/12, 323b/5, 324b/12, 326b/9, 330a/17, 332b/2, 334a/13, 336a/1, 337a/3, 338b/13, 341a/3, 346b/16, 355b/12, 360b/3, 383a/16, 397a/8

merākib < *Ar.* Taşıtlar

m. bol- (pāy-māl-ı m.) 317a/15

merd < *Far.* Adam; yigit, mert

m. 343a/13, 359b/16

merdānelıḳ < *Far.+T.* Yiğitlik, mertlik

m. 324b/9, 333b/1

m. bile 317a/1

m. birle 386a/5

m.+dın (kemāl-i m.) 311a/2

m.+lar 345a/12

merdūd < *Ar.* Reddedilmiş, kovulmuş

m. ol- (zār-ı m.) 309a/1

mergen Okçu, nişançı, tüfengci

m. 320a/15, 348a/7, 348b/16, 370a/1

m.+din 319b/10

m.+ler 319b/13, 319b/16

m.+ler bile 319b/12

m.+lerniŋ 319b/16

m.+lerni 370a/2

merḥale < *Ar.* Konak, menzil

m.+ni (menzil ü m.) 326b/12

merḥamet < *Ar.* Acıma, şefkat gösterme

m. bile (luṭf u m.) 339b/8

m.+imizni (sāye-i m.) 307a/4

m. ü iḥsānların 391a/11

merḥūm < *Ar.* Allah'ın rahmetine mazhar olmuş, rahmetli olmuş

m. (ḫān-ı m.) 355b/1

m.+ınıŋ 318b/17, 326a/5, 381a/11, 393b/13

merḳad < *Ar.* Mezar

m.-ı hemniŋ 304a/6

merkeb < *Ar.* Binek aracı

m.+in 381a/3

mertebe < *Ar.* Derece, rütbe

m. 342b/13, 350b/6, 380a/17, 381a/14, 382b/14, 383a/12, 386a/6, 400b/12

m.+sin 394a/12

m.+lerige 393b/8

mesāfet < *Ar.* Ara, uzaklık

m. ét- (ḳaṭ'-ı m.) 393a/6

m.+niŋ 398a/3

meṣaff < *Ar.* Savaşta saf kurma yeri

m. 381a/5

mesā'il < *Ar.* Sorunlar, meseleler

m.-i dünyā 310b/10

meṣāliḥ < *Ar.* İşler

m. 400a/11

m. üçün 305b/14

m.+i üçün 396a/5

meṣāliḥa < *Ar.* İşler

m. 311b/9, 311b/12, 311b/7

mescid < *Ar.* Mescit, secde edilen yer

m. 356b/4

m.-i kelānnıŋ 331a/14

m.+de bolup érdi 356b/5

m.+ge 356b/4

m.+ige 356b/3

Mescid-i Cāmi' < *Ar.* Cuma namazı kılınan büyük cami

M.+ġa 378b/12

mesdūd < *Ar.* Kapalı, kapanmış

m. ét- 302a/14

mesel < *Ar.* Örnek

m. bér- 347b/15

meserret < *Ar.* Sevinç

m. 328a/6

mesken < *Ar.* Konut; yurt

m. 306a/11

m.-i me'lūfımızġa 392a/10

m.-i me'lūfları 392a/17

m.-i me'lūflarıġa 391b/9

m. ét- 301a/11

m.+leri 304b/4

m.+leriġa 390a/9

m.+lerige 392b/6

mesmū' < *Ar.* İşitilen, duyulan

m.+ları 300b/13

mesnevī < *Ar.* Mesnevi

m. 308b/17, 310a/17, 317a/16, 317a/2

m.-i Beyānī 352a/15

mest < *Far.* Sarhoş

m. bol-331b/3

meṣṭūr < *Ar.* Yazılmış

m.+dur 349b/8

meşāhīr < *Ar.* Ünlüler, meşhurlar

m. 378a/11, 383b/11

meşaḳḳat < *Ar.* Sıkıntılar, güçlükler

m. bile 393a/6

m. birle 383a/3

meşāyiḫ < *Ar.* Şeyhler

m.+lerniŋ 397b/1

meşġūl < *Ar.* Uğraşan, ilgilenen

m. ér- 309b/1, 387a/2, 390b/8, 399a/13

m. bol- 312a/15, 314a/14, 319b/13, 320a/16, 321b/15, 327a/15, 328b/7, 329b/2, 342a/15, 348a/17, 353b/4, 356a/13, 362b/1, 386b/16, 398b/14, 398b/6

m. ét- 397b/8

meşk < *Far.* Su tulumu

m.+lerni 345a/1

meşveret < *Ar.* Danışma

m. ét- 333a/12, 335a/3, 393b/15, 399a/7

m.+i bile 385b/2

m.+ide 382a/4

metā‘ < *Ar.* Mal, eşya

m. u emvālların 369a/3

m.+larınıŋ 369a/4

maṭmūs < *Ar.* Sonradan kör olmuş

m. ét- 378a/2

metn < *Ar.* Metin, yazılmış parça

m.+in 321b/1

metrūk < *Ar.* Terkedilmiş, bırakılmış

m. bolmamış érken (vech-i m.) 300a/17

mevācib < *Ar.* Aylıklar, maaşlar

m. bér- 300a/8

mevāni‘ < *Ar.* Engeller

m. 400a/10

mevāşī < *Ar.* Davar ve mal cinsi hayvanlar, etinden sütünden yararlanılan hayvanlar

m.+ni (emvāl u m.) 387b/13

m.+ler (emvāl u m.) 393a/17

m.+leri (emvāl u m.) 387b/11

m.+lerin (emvāl u m.) 393a/16

mevḳūf < *Ar.* Durdurulmuş

m. ét- 333a/9

mevr < *Ar.* Hareket, kıpırtı

m.-i dī bile 323a/5

m.-i melaḫ dék 313b/13, 316b/5

mevsim < *Ar.* Bir yılın üçer aylık dört bölümünden her biri

m.+i bol- 346a/10

m.+i bolup érdi 357a/6

mevsūm < *Ar.* Adlandırılmış, ad verilmiş

m.+dur 301b/1

m. ét- 303a/7, 329b/13

mevżi‘ < *Ar.* Yer

m.+niŋ 304a/13

m.+in 305b/3

m.+de 301a/11, 313a/6

m.+de érdi 304b/5

m.+ġa 326b/10, 329b/14, 340b/17, 353b/15, 362a/3, 381a/1, 387b/4, 392b/13, 400a/10

m.+ġaça 393b/2

m.+iniŋ 321a/1, 381a/16

m.+ide 303a/3, 309a/16, 309a/9, 318b/7, 386b/16

m.+ide érdi 379b/9

m.+idaġı 389b/12, 396a/14

m.+iġa 312b/12, 318b/11, 319b/2, 326b/3, 329b/17, 393a/13, 399a/16

m.+lerde 305a/6

m.+lerde bolur érdi 393a/1

meydān < *Ar.* Alan

m. 314a/3, 343a/11, 359a/5, 389a/7

m.+ın 389a/8

m.+ġa 316a/14, 320a/17, 320b/1, 320b/2, 335a/5, 343a/12, 343a/14, 359a/6, 359b/16, 369b/9, 389a/8

m.+ıġa 317a/1

m.+ıda 320b/3

m.+ıdın 320b/8, 381a/5

meyl < *Ar.* Eğilim, istek, meyil

m. ét- 399b/8

m. ü terġīb étdiler 391b/3

meymene < *Ar.* Ordunun sağ kanadı

m. 353b/11, 367b/9

m.+siġa 323a/12

m.+sige 367b/4

meymenet < *Ar.* Uğur, bereket

m.+i 327b/4

meysere < *Ar.* Ordunun sol kanadı

m.+ge 367b/9

m.+siġa 353b/11

m.+sige 367b/5

meyt < *Ar.* Ölü

m.+in 328b/2

m.+lerin 328a/16, 354a/10

me’yūs < *Ar.* Üzgün, umutsuz

m. bol- 366a/11

meẕāḳ < *Ar.* Damak

m.+ların 363b/12

mezārī‘ < *Ar.* Ekin ekilmiş tarlalar

m. 306a/11

meze < *Far.* Eğlence, zevk

m. al- 386a/9

mezheb < *Ar.* Din, meşrep

m.-i Ḥaḳḳ’ġa 300b/14

m.-i encāmnıŋ (kelām-ı m.) 300b/15

m.+ige 300b/4

mezkūr < *Ar.* Zikredilen, anılan, adı geçen

m. 305b/2, 308a/13, 310b/2, 315b/13, 315b/8, 321a/3, 325b/5, 327a/6, 379a/4, 380a/9, 399a/8

m. bol- 305b/12, 314b/12, 379b/10

mezra‘a < *Ar.* Tarla, tarım arazisi

m. 395a/8

m.+lar 396b/10

m.+lardın 396b/14

m.+ları 338a/4

m.+larıda 388b/9

méni Beni

m. 355b/3

mışra‘ < *Ar.* Dize

m.+ın 321b/5, 342a/5

mi Soru edatı

m. 372b/2

mihmān < *Far.* Konuk, misafir

m. ér- 374a/11

m. bol- 382a/9

m.+lar 374a/12

mihmāndārlıḳ < *Far.+T.* Konuk ağırlayan

m. ét- 370b/12, 371a/7, 371a/13

mihmīz < *Ar.* Mahmuz

m. 320b/4

miḥnet < *Ar.* Acı, sıkıntı, eziyet

m.+im 317b/15

mihr < *Far.* Şefkat, sevgi

m.-i mizāherleri bol- 339b/5

mihrbānlıḳ < *Far.+T.* Şefkat gösterme

m. 345a/14, 350b/14

m. körgüz- 302a/1, 305a/12, 322a/7, 328b/16, 339a/10, 339a/5, 340a/6, 341a/12, 370a/13, 372a/5, 381b/1, 391a/8, 394a/11, 395b/15, 398b/16

m.+lar körgüz- 300b/10, 301a/1, 302b/2, 308a/6, 318a/12, 329a/7, 341b/12, 359b/7, 365b/9, 383b/1, 390b/10

miḳdār < *Ar.* Miktar; değer, kıymet

m. 301b/13, 303b/6, 308b/3, 314a/2, 314b/14, 314b/8, 315b/5, 316a/17, 319b/8, 326a/15, 333a/7, 334a/17, 335b/3, 343a/10, 343b/8, 347a/8, 349b/14, 349b/5, 349b/7, 353b/13, 353b/9, 358a/16, 358b/12, 365a/7, 368a/1, 368a/13, 372b/5, 374a/9, 376a/13, 380b/5, 381a/4, 381b/5, 387b/15, 399b/14

m.+ı 329a/2, 341a/16, 345a/5, 370a/1, 387b/3, 389b/7

m.+ı bol- 363a/2

m.+ı bolup érdi 330a/14

millet < *Ar.* Topluluk

m.+imiz 300a/1

min- Binmek

m.-di 346b/10

m.-diler 302b/16, 309b/15

m.-gil! 346b/10

m.-ip 308b/6, 308b/9, 309b/10, 355b/2

minber < *Ar.* Hutbe kürsüsü, minber

m. (mühr-i m.) 332a/2

mindür- Bindirmek

m.-diler 311a/7

m.-üp 302b/15, 341b/11, 345b/4, 345b/7, 355b/10, 355b/6, 355b/7, 393a/16

miŋ Bin

m. 300a/5, 317b/3, 318b/13, 319a/4, 332b/14, 333b/14, 333b/15, 337a/12, 337a/7, 337b/13, 341a/7, 348a/6, 349b/2, 364b/13, 367b/12, 367b/2, 368a/9, 370a/1, 372b/9, 379a/12, 393a/9

m.+ġa 351b/6

m.+ge 349a/5

m.+din 351b/5

miŋ béş yüz Bin beş yüz

m. 386a/9

miŋ ékki yüz altmış altılançı Bin iki yüz altmış altıncı

m. 336b/2

miŋ ékki yüz altmış béşlençi Bin iki yüz altmış beşinci

m. 332b/17

miŋ ékki yüz altmış birlençi Bin iki yüz altmış birinci

m.+si 324a/5

miŋ ékki yüz altmış ékki Bin iki yüz altmış iki

m. 327b/8

m. bol- 330a/9

miŋ ékki yüz altmış ékkilençi Bin iki yüz altmış ikinci

m.+side 327a/13

miŋ ékki yüz altmışlançı Bin iki yüz altmışıncı

m.+sı 320b/13

m.+sıda 321a/15

miŋ ékki yüz altmış sekkizlençi Bin iki yüz altmış sekizinci

m. 340a/15

miŋ ékki yüz altmış törtlençi Bin iki yüz altmış dördüncü

m. 332a/9

miŋ ékki yüz altmış üçlençi Bin iki yüz altmış üçüncü

m. 330a/13

miŋ ékki yüz altmış yettilençi Bin iki yüz altmış yedinci

m. 338b/2

miŋ ékki yüz éllig altı Bin iki yüz elli altı

m.+da 302b/6

miŋ ékki yüz éllig béş Bin iki yüz elli beş

m.+de 301a/14

miŋ ékki yüz éllig béşlençi Bin iki yüz elli beşinci

m.+si 300b/8

miŋ ékki yüz éllig sekkiz Bin iki yüz elli sekiz

m.+de 307b/3

miŋ ékki yüz éllig sekkizlençi Bin iki yüz elli sekizinci

m.+si 310b/2

miŋ ékki yüz éllig toḳḳuzlançı Bin iki yüz elli tokuzuncu

m.+sı 312a/8, 318a/15

miŋ ékki yüz éllig törtlençi Bin iki yüz elli dördüncü

m.+si érdi 300a/11

miŋ ékki yüz éllig yetti Bin iki yüz elli yedi

m.+de 303a/4, 380a/5

miŋ ékki yüz éllig yettilençi Bin iki yüz elli yedinci

m. 303b/10

miŋ ékki yüz ottuz tört Bin iki yüz elli dört

m.+de 327b/5

miŋ ékki yüz ottuz sekkiz Bin iki yüz otuz sekiz

m.+de 378a/15

miŋ ékki yüz seksen Bin iki yüz seksen

m. bol- 377a/6

miŋ ékki yüz törtlençi Bin iki yüz dördüncü

m. 396b/1

miŋ ékki yüz yegirme toḳḳuzlançı Bin iki yüz yirmi dokuz

m.+sıda 310b/17

miŋ ékki yüz yetmiş bir Bin iki yüz yetmiş bir

m.+de 364a/17

miŋ ékki yüz yetmiş ékkilençi Bin iki yüz yetmiş ikinci

m.+side 378a/13

miŋ ékki yüz yetmişlençi Bin iki yüz yetmişinci

m. 345b/12

miŋ ékki yüz yetmiş üç Bin iki yüz yetmiş üç

m.+ke 391a/2

miŋ ékki yüz yetmiş üçlençi Bin iki yüz yetmiş üçüncü

m. 396a/17

m.+side 396a/1

miŋ yetti yüz Bin yedi yüz

m. 367b/17

minnet-bā‘is < *Ar.* minnet sebebi, teşekkür nedeni

m.+i bol- 310a/5

mīr < *Far.* Emir, bey, komutan

m. 331a/14

m.+niŋ 325a/15

mīrāb < *Far.* Şehrin su işleri sorumlusu

m. ét- 396a/10

mīrāṣ < *Ar.* Ölenin akrabalarına bıraktıkları

m. 389b/14

mirrīḫ < *Ar.* Uzun ok

m.-i ṣalābet 314b/8

mīve < *Far.* Meyve

m.+ler 390a/7

m.+leri 389b/17

m.+lerin 336a/17

mizāc < *Ar.* Karakter, huy

m.-ı şerīfi 310a/15

m.+ıġa 308b/3

m.+ıda 327a/11

mīzāna < *Ar.* Terazi burcu

m. 318a/16

mīzbān < *Far.* Konuk ağırlayan

m.+larnı 374a/12

mollā < *Ar.* Kadı, nüyük bilgin

m. 374a/1, 374a/8

m.+larġa 336a/17

mu Soru edatı

m. (aḫtarurlar m.) 354b/9

m. (tīzlik bolur m.) 360a/10

m. (mubāḥ bolur m.) 357b/11

mu‘abber < *Ar.* Yorumlanmış, tabir edilmiş

m.+din 308a/13

m.+iġa 308a/10

m.+idin 305b/2

mu‘abbir < *Ar.* Yorumlayan, tabir eden

m.+idin 337b/3

mu‘ālece < *Ar.* Tedavi

m.+si üçün 314a/10

m.+siġa 310a/16

mu‘āmele < *Ar.* Davranış

m. ét- 329a/15

m. (étken m.)311b/13

mu‘ammā’ī < *Ar.* Anlaşılmamış, belirsiz

m. bile (‘amel-i m.) 306a/9

mu‘ānid < *Ar.* İnatlaşan, inatçı

m.+ler 379a/14

m.+lerdin 379a/12

m.+leri 323a/7

mu‘āteb < *Ar.* Azarlanan

m. ét- 344b/1

mubāḥ < *Ar.* Yapılması günah veya sevap olmayan şey

m. bolur mu 357b/11

m.+dur 357b/14, 358a/9

mūcib < *Ar.* Gereken; gerektiren; sebep

m. 300b/6

m.-i iṭnābdur 366b/3

m.+i bile 315a/15, 336b/17, 377b/16, 385b/12, 390a/13, 390b/1, 394b/5

m.+içe 332b/3

mudāre < *Ar.* Gönderme, kovma

m.+din 320b/17

muḥabbet < *Ar.* Sevgi

m. (nāme-i m.) 300a/4

m. 300a/17, 325b/2

m.-i şāhāne

muḥabbet-nāme < *Ar.+Far.* Sevgi mektubu; dostluk mektubu

m. 300a/15, 304a/7, 318b/4, 323b/6, 325b/5, 384b/2, 385b/11, 390b/11, 390b/15, 397a/6

m. bile 305b/11

m. birle 397b/4

m.+ni 397a/4

m.+sin 303b/1, 305b/12, 325a/15, 326b/15, 328b/15, 398b/15

m.+ler 328b/8

muḥāfaẓat < *Ar.* Koruma, saklama

m.+ı üçün 312b/14, 314a/5, 326a/15, 397b/15

m.+ıda ér- 368a/9

m.+ıġa 360b/14, 385a/15, 397b/7

m.+ıge 369a/10

m.+ın ét- 354a/13

muḫālefet < *Ar.* Aykırılık, görüş uyuşmazlığı; düşmanlık

m. 311b/2, 380a/13, 392a/7, 399b/13

m. bile (iẓhār-ı m.) 380a/1

m. ét- 300b/5, 379a/12, 390b/6

m. tüş- 369b/10

m.+ni 310a/9

m.+iġa 312b/2

muḫālefet-engīz < *Ar.+Far.* Düşmanca hareket eden

m. 311b/10

muḥarrem < *Ar.* Hicrî kamerî takvimin ilk ayı

m. 300b/8, 302b/6, 303a/5, 317b/3, 391a/3

m.+niŋ 302b/8, 312a/8, 324a/6, 327a/14, 391b/13

muḥāṣara < *Ar.* Sarma, kuşatma, çevirme

m. 367a/3

m. ḳıl- 307b/10, 309a/10, 309a/9, 309b/3, 309b/5, 312a/1, 315a/11, 320a/5,

335a/1, 335a/4, 335b/5, 338b/14, 341a/7, 343a/10, 366b/12, 367a/3, 369a/17, 388a/4

m.+nı 320a/6, 323a/5

m.+ġa 322b/14, 339a/1

m.+sın 308b/4, 326b/2

m.+sıġa 314b/2, 319b/4, 322b/5

muḥibb < *Ar.* Dost

m. 364a/12

m. ér- 357a/11

muḥkem < *Ar.* Sağlam, dayanıklı, kuvvetli

m. 301b/5, 398b/4

m. bol- 300b/7, 349a/12

m. ét- 321b/12, 397a/3

m. bağla- (bélni m.)325a/3

m.+dür 300b/15

muḫlis < *Ar.* Saf, halis, katışıksız

m. ve mu'teḳīd ér- 310b/13

muḳābele < *Ar.* Karşılık verme,; karşılaşma

m.+siġa 309a/7, 319a/13, 319a/15

muḳābil < *Ar.* Karşıda bulunan, karşı

m. ('ālī-i m.) 319b/8

m. bol- 313b/12, 316b/2, 316b/9, 323a/11, 326a/2, 335a/5, 350a/11, 366b/8

m. bola alġu dék 302a/8

m.+ide 380b/15

m.+iġa 308a/4, 309a/8, 320a/16, 321b/11, 322b/9, 389a/7

muḳaddime < *Ar.* Önde giden, öncü

m.-i sipāh ḳıl- 319a/11

muḳaffel < *Ar.* Kilitli, kilitlenmiş

m. ér- 377b/8

muḳarrer < *Ar.* Kararlaştırılmış

m. ér- 323a/12

muḳarrib < *Ar.* Yaklaştıran

m. 395b/15

muḳayyed < *Ar.* Bağlı; kayıtlı

m. bol- 319b/17, 322b/10, 322b/2, 332a/3, 332a/7, 336b/5, 337a/15, 337b/15, 338b/14, 341a/8, 342b/17, 343a/14, 345a/1, 359a/7, 378a/8

muḳteżā < *Ar.* Gereken

m.+sı bile 396b/15

m.+sı bile (vaḳt-ı m.) 306a/17

m.+sıça 307a/1, 309b/2, 356a/12, 383a/14

m.+sıça (vaḳt-ı m.) 333a/8

m.+sıġa (vaḳt-ı m.) 313a/3

multuḳ Bir tür tüfek

m. 377a/14

m. bile 308b/11, 376a/3

m. at- 313b/5, 320a/16, 324a/15, 342b/17, 353a/2, 377a/17

m. atar érdiler 377a/15

m.+dın 320b/5

muŋa Buna

m. 320b/16, 330a/6, 342a/11, 342a/5, 342a/6, 374b/15, 379b/14

muŋar Buna

m. 330a/7, 353b/6

munça Bunca, bu kadar

m. 354b/5, 358a/3, 361a/14, 382a/6, 382b/9, 392a/8

munda Bunda

m. 368a/16

mundaġ Böyle, bunu gibi

m. 301b/4, 325b/15, 333a/17, 340b/12, 354b/8, 358b/5, 360a/10, 367a/6, 373a/2, 379a/17, 384b/15

m. ḳıl- 350b/4

mundın Bundan

m. 303b/1, 305a/5, 305b/10, 311b/4, 323b/5, 326b/7, 329a/1, 329b/16, 330b/5, 332a/3, 336a/14, 342b/2, 346b/2, 360b/10, 361a/2, 366b/3, 367b/16, 372a/10, 381b/4, 397b/5

m. soŋ 372a/13

munı Bunu

m. 303b/4, 317a/4, 337b/11, 339a/11, 346b/10, 355a/16, 355b/3

munıŋ Bunun

m. 314a/11, 315a/2, 318b/6, 323b/1, 331b/5, 331b/7, 332b/8, 378b/15, 388a/8, 391a/1, 394b/11, 395b/4

muntaẓır < *Ar.* Bekleyen

m. ér- 325b/16

m. bol- 374b/7, 387b/5

m.+dur-miz 356a/14

murād < *Ar.* İstek, arzu, dilek

m. 302b/4, 313a/4

m. (aḫbāb-ı m.) 317b/8

m. (febihā-el m.) 340b/15

m.+larıça 317b/9

muraḫḫaṣ < *Ar.* Uygun

m. bol- 396a/3

m. ét- 300a/4, 302b/3, 304b/1, 336a/5, 338a/11, 338a/12, 389b/9

muraṣṣa‘ < *Ar.* Değerli taşlarla süslü

m. 345b/5

murdār < *Ar.* İslâm kurallarına göre kesilmemiş hayvan

m. (ḥarām u m.) 392a/1

muṣādaḳat < *Ar.* Karşılıklı dostluk

m. 300b/1

muṣāliḥe < *Ar.* Barış yapan, barışan

m. 323b/11, 323b/9

muṣayḳal < *Ar.* Cilalı, parlatılmış, parlak

m. 310a/2

muṣḥaf < *Ar.* Kur’ân-ı Kerîm

m. 396a/16

muşt < *Far.* Avuç

m. 360a/4

mutaṣaddī < *Ar.* Girişimde bulunan

m. bola almas-mız 366a/11

mutaṣarrıf < *Ar.* Kullanma yetkisine sahip

m. bol- 325a/6, 393a/17, 393a/5

mu‘teber < *Ar.* İtibarlı, saygın; güvenilir

m. 322b/3, 383a/12, 391a/14

mu‘teḳīd < *Ar.* İnanan, inançlı

m. ér- (muḫlis ve m.) 310b/13

mu‘temed < *Ar.* Güvenilir

m.+leridin 300a/15

muṭī‘ < *Ar.* İtaatli, boyun eğen

m. 390b/17

m. bol- 304b/16, 339a/3, 340b/7, 347b/13

m. ü münḳād bol- 339b/7

m. ü münḳāddür-men 347a/17, 348b/7

m. ü münḳāddür-miz 345b/17

m. ve ḫarāc-güzār ét- 310a/13

m.+dür-men 371b/11

mutlaḳ < *Ar.* Kesin

m. 394b/17

muttaṣıl < *Ar.* Sürekli, aralıksız

m. 303a/13

muvāfaḳat < *Ar.* Uyma; kabullenme, razı olma

m. 300b/1, 310a/5, 311b/2, 391b/2

m. ét- 326b/11

m.+ġa 310a/9

muvāfıḳ < *Ar.* Uygun

m. 305b/7, 353a/3

m.-ı şer‘ ḳıl- 309a/15

muvāse < *Ar.* Yardım etme

m. bol- 306a/17

m. 320b/17

mużāfāt < *Ar.* Merkeze bağlı yerler

m.+ın 385b/13

m.+ı 397b/9

m.+ınıŋ 315a/9, 332a/11, 386a/14

m.+ıġa 314a/7, 324b/11, 386a/6

m.+ıda 304b/5

m.+ıdın 379a/10, 380b/10, 386b/15

muẓaffer < *Ar.* Zafer kazanmış

m.+niŋ (ṣafer-el m.) 327b/9

mübāderet < *Ar.* Girişme, girişim

m. körgüzüp érdi 358a/10

mübālaġa < *Ar.* Abartı, abartma

m. 304b/8

mübārek < *Ar.* Kutlu, kutsal

m. 352a/9

m. bol- 353a/16, 375a/3

mübārek-bādlıḳ < *Ar.+Far.+T.* Kutlama, tebrik

m. 311a/7, 328a/4

m. ḳıl- 378a/17

m.+ı üçün 311b/11, 329a/4

mübārezet < *Ar.* Savaş, kavga

m.-i kesr (emīr-i m.) 315a/13

mübāriz < *Ar.* Savaşan, dövüşen, tartışan

m.+leri 382b/14

m.+leri bile 386a/16

mübeddel < *Ar.* Değiştirilmiş, değişmiş

m. bol- 379b/14

m. ét- 310a/9, 330a/9

müberrā < *Ar.* Uzak

m. ḳıl- 378a/5

mübeyyen < *Ar.* Açıklanmış, beyan edilmiş

m. bol- (‘anḳarīb-i m.) 300a/11

müdāfa‘a < *Ar.* Savunma

m. 389a/16

m.+sıda 369b/1

müdārā < *Ar.* Dostça geçim, yüze gülme

m. bile 330b/12

m. ḳıl- (nev‘ī-i m.) 380a/12

müdde‘ā < *Ar.* İddia edilen

m.+sı 325a/1

müddet < *Ar.* Süre; zaman, vakit

m. 325b/17, 332a/4, 397a/10

m.-i ḥayātı 363b/5

m.-i ḥükūmeti 363b/5, 375a/4

m.-i ḥükūmetleri 352b/8

m.-i mekş 344a/3

m.-i salṭanatları 310b/4

m.-i ümerā 327b/1

m.+din 326a/7, 327a/12, 392b/15

m.+din beri 300b/4, 391a/6, 391b/10, 391b/14, 394b/8, 397b/6

m.+din soŋ 397a/5

m.+i 330b/7, 335b/5, 335b/8, 338a/2, 338b/1, 339b/15, 340a/10, 349b/1, 367a/3

m.+iniŋ 332b/15, 400a/11

m.+igeçe 380a/10

müdevver < *Ar.* Yuvarlak

m. 342b/10

müfsid < *Ar.* Bozan; bozguncu, fesat sokan

m.+ler 321b/16, 321b/17, 322b/11, 379a/15, 386b/1, 386b/6, 387a/6, 387a/9, 389a/11, 389a/17, 391b/4, 396b/16

m.+ler bile 383a/9

m.+lerniŋ 314a/15, 387a/6

m.+lerge 321b/16, 387a/2

m.+lerdin 322b/2, 327a/9, 385b/7

m.+leri 321a/14, 321a/2, 379a/5, 379a/9, 383b/4, 385b/13, 386a/16, 386b/14

m.+leri birle 383a/15

m.+leriniŋ 325b/10, 381b/11, 397a/10

m.+lerige 384a/12, 385b/15

m.+leridin 322a/12, 325b/11, 382b/16, 395a/17, 397a/13

müftī < *Ar.* Müftü, fetva veren

m. 358a/3

m.+ler 357b/13

m.+lerni 358a/6

m.+lerdin 357b/9

müheyyā < *Ar.* Hazır

m. bol- 399b/14

m. bolup érdi 389b/17

m. ḳıl- 361a/2

m. ḳılıp érdiler 300a/9

mühimm < *Ar.* İş

m.+ge 367a/16

mühimmāt < *Ar.* Savaş malzemesi; gerekli şeyler

m. 312b/11

m.+larınıŋ 384b/5

mühr < *Far.* Mühür, imza

m. 331b/14, 356a/4, 357b/15, 372a/7

m.-i minber 332a/2

m. ét- 354a/15

m. étip érdiler 357b/14

m. bas- 331b/15

mühürdār < *Far.* Mühür sahibi

m. 372b/8, 373a/13, 373a/15

müjde < *Far.* Sevinç

m.+si bile 315b/7

m.+sin 305b/4, 385a/10, 388a/10, 388a/13

mükāleme < *Ar.* Konuşma

m.+si 310b/11

mükerrer < *Ar.* Tekrar edilmiş

m. (ġayr-i m.) 310a/1

mükerreren < *Ar.* Bir kez daha

m. 311b/2

mülāḳī < *Ar.* Görüşen

m. bol- 314a/1, 367a/14

mülāzemet < *Ar.* Sıkı bağlılık; bir yere gidip gelme; bir işle uğraşma

m. 336a/10

m.+ġa 300a/16, 300a/6, 300b/12, 302b/10, 305a/12, 305a/15, 305b/1, 305b/9, 306a/1, 306a/6, 308a/17, 311b/12, 312a/11, 312a/13, 320b/11, 321a/8, 322a/11, 326a/3, 326b/13, 327a/6, 334a/14, 346b/6, 348a/5, 383a/13, 385a/16, 387a/11, 389b/3, 392b/2, 393b/5, 395b/17, 395b/4, 396a/9, 396b/8, 397a/8, 398a/12, 398b/15, 399a/15

m.+ke 310a/1, 364b/12

m.+iġa 300b/9, 308b/9, 311b/9, 313a/7, 316a/2, 396b/6

m.+ige 315b/16, 317b/16

m.+leriġa 385a/7

mülāzım < *Ar.* Bağlı; hizmette bulunan; hükümdarın yakınında bulunan görevli

m. 307a/12, 309b/6, 394a/1

m. ér- 305b/6, 393a/6, 398a/13

m.+ı bile 317b/17

m.+ları 306b/8, 395b/15

m.+ları bile 393a/4

m.+ları bile (maḫṣūṣ-ı m.) 306a/2

m.+larıdın ér- 381b/9

mülḥaḳāt < *Ar.* Merkeze bağlı yerler, illere bağlı olan köyler ve nahiyeler

m.+ıdın 324a/14

mülk < *Ar.* Mal varlığı

m.+leri ér- 389b/13

mülṣaḳ < *Ar.* Bitişik

m. 317b/7

mümtāz < *Ar.* Seçkin, üstün tutulan, ayrıcalık tanınan

m. ér- 306a/12

m. bol- 315a/8, 327a/11

münādī < *Ar.* Çığırtkan, telal

m. ur- 354b/15, 364b/6, 399b/14

m. uru-ı 378b/2

münāsib < *Ar.* Uygun

m. 318a/9, 324b/15, 328b/12, 333a/16, 335b/9, 356a/2

m. kör- 328b/10, 345b/16

m. körün- 338a/4

m. bolur érdi 368b/14

m.+dür 310a/6

münāẓara < *Ar.* Adabına göre tartışma

m.+ların (étken mu'āmele ve m.) 311b/13

müncerr < *Ar.* Sonuçlanan

m. bol- 375b/4

münderic < *Ar.* İçinde bulunan

m. ét- 339a/15

münevvere < *Ar.* Aydınlatılmış, ışıklı

m.+niŋ (maḳbere-i m.) 379a/13

münfa'il < *Ar.* Kırılmış, gücenmiş

m. 364b/4

münḫarif < *Ar.* Sapmış, sapan

m. bol- 310a/15

münḳād < *Ar.* Boyun eğen

m. bol- (muṭī' ü m.) 339a/3, 339b/7

m.+dür-men (muṭī' ü m.) 347a/17, 348b/7

m.+dür-miz (muṭī' ü m.) 345b/17

münşī < *Ar.* Devlet büyüklerinin yanında yazışmaları yürüten özel katip

m. 339a/15

m.+ġa 347a/13

m.+ge 339a/13

münşiy-āne < *Ar.+Far.* Münşî gibi

m. (ser-āmed-i m.) 321b/4

müntaḫab < *Ar.* Seçilmiş, seçkin

m. 387b/7

müntaḫib < *Ar.* Seçici, seçen

m. 337a/7

mürā‘āt < *Ar.* Gözetme, koruma

m. ét- 393b/16

mürāca‘at < *Ar.* Geri dönme

m. ét- 358a/16, 388a/15

m. körgüz- 338a/10

mürde-şūy < *Far.* Ölü yıkayıcı, gassal

m.+lar 378a/6

müretteb < *Ar.* Düzgün, tertibli

m. bol- 340b/8

m. ét- 316a/9, 320a/11, 346a/4, 366b/6

mürüvvet < *Ar.* Cömertlik, iyilikseverlik

m. 347b/2

m. ét- 379b/15

m. éşikin aç- 379b/13

müsaḫḫar < *Ar.* Fethedilmiş, ele geçirilmiş

m. ét- 387a/13

müsellem < *Ar.* Teslim edilmiş

m.+dür 353a/15

müselmān < *Ar.* Müslüman

m. 340b/6

m.+lar 375b/16

m.+larnıŋ 386a/8

müşerref < *Ar.* Şerefli, şereflendirilmiş

m. bol- 336a/10, 383b/14

müşevveş < *Ar.* Karışık

m.-i ḫāṭır ér- 333a/11

müşeyyed < *Ar.* Sağlam yapı

m. (‘ahd-ı m.) 323b/9

müşfik-āne < *Ar.+Far.* Şefkatle

m. 383b/10

müş‘ir < *Ar.* Yazı ile bildirilen

m. bol-311b/2, 330a/16, 384b/2

müştāḳ < *Ar.* Arzulayan, istekli

m.+men 374b/3

müṭāla‘a < *Ar.* İnceleme

m. ḳıl- 330b/1, 355b/15, 356a/12, 400b/6

müte‘allıḳ < *Ar.* İlgili, ilişkin

m. 336a/7, 344b/9, 362a/7

müte‘arriż < *Ar.* Saldıran, taarruz eden

m. ér- 400a/3

m. bola almaġay 302a/10

müteferriḳ < *Ar.* Dağınık

m. bol- 309a/6, 314b/5, 344b/8, 345a/3, 356a/17, 363b/2, 366b/17, 377a/10

m. bolup érdiler 392b/7

müteġayyir < *Ar.* Değişen, değişken

m. bol- 358b/8

m.+dür 302a/8

müteḫalliṣ < *Ar.* Kurtulan

m. ét- 363b/13

müteḥaṣṣın < *Ar.* Sığınan

m. bol- 365a/15

müteḥayyir < *Ar.* Hayret eden, şaşıp kalan

m. bol- 353a/9, 366a/13

mütemekkin < *Ar.* Yerleşik, oturan

m. bol- 310b/9, 379a/13, 381a/15, 382a/13, 384a/7, 392b/6

mütemerrid < *Ar.* Dikkafalı, dikbaşlı

m.+leri 385b/7

mütevaḳḳıf < *Ar.* Duran, bekleyen

m. bol- 392b/3

mütevaṭṭın < *Ar.* Yurt tutmuş, vatan edinmiş

m. ér- 339a/1

m. bol- 305a/6, 340a/9, 340b/17

m.+ları 304a/13

m.+larınıŋ 319b/4

müteveccih < *Ar.* Bir yere doğru giden

m. bol- 362b/12

m. bolup érdi 400a/1

m. bolmış érdiler 374a/16

mütevehhim < *Ar.* Kuruntulu, vehimli

m. bol- 391b/5, 392b/10, 395b/1, 398a/14

mütezelzil < *Ar.* Sallanan, sarsılan

m. ét- 389a/10

m. bol- 323a/16, 389a/15

müttefiḳ < *Ar.* Birleşen, anlaşan; fikir birliğinde olan

m. bol- 373a/6, 381a/15, 385a/2

m. bolup érdi 382a/5

m. ét- 393b/12

m.+dür-men 340b/15

mütteḥid < *Ar.* Birleşmiş, birlik olmuş

m. bol- 310a/6

müvākil < *Ar.* Yapamadığı işi başkasına veren

m.+ler 385a/15

müyesser < *Ar.* Kolay olan, kolayca yapılan

m. bol- 335b/5, 335b/8, 335b/10, 338a/5

müzāḥim < *Ar.* Zahmete sokan, sıkıntıya düşüren

m. bol- 361a/15

müẕākere < *Ar.* Görüşme

m.+si bolur érdi 310b/11

nāmzed < *Far.* Yanına koşma, emrine verme

n. ét- 324a/5

müzekkīlik < *Ar.+T.* Aklayan

m. 378b/17

mü'ekked < *Ar.* Sağlamlaştırılmış

m. bile (semān-ı m.) 323b/10

N

nā-bīnā < *Far.* Görmeyen, kör

n. bolġan érdi 302b/10

nā-būd < *Far.* Yok, yok olmuş

n. bol- 301b/15

nā-çār < *Far.* Çaresiz

n. 309a/1

nā-dim < *Ar.* Pişman olan

n. 324a/12

n. ü peşīmān bol- 340b/13, 391a/5

nā-gāh < *Far.* Ansızın, birdenbire

n. 313b/2, 355a/2, 397b/8

nā-ḥaḳḳ < *Far.+Ar.* Haksız

n. 364a/9

n.+nı ét- (ḫūn-ı n.) 358a/3

nā-hemvārlıḳ < *Far.+T.* Uygunsuzluk

n.+ı 320b/8

nāḥiye < *Ar.* Civar, bölge; nahiye

n.+siġa 334a/17

nā-'ilāc < *Far.+Ar.* Çaresiz

n. 323a/4, 383a/14, 398a/5

n. bol- 358a/2, 360a/12, 399b/13

nā-ḳābil < *Far.+Ar.* Yeteneksiz, kabiliyetsiz

n.+ġa 379b/13

nā-kāmlıġ < *Far.+T.* Mutsuzluk

n. 309a/2

nā-kār < *Far.* Etkisiz

n. ol- 317b/6

naḳāre < *Ar.* Davul

n.-i nevbetni 378b/1

nāḳıl < *Ar.* Nakleden, taşıyan

n.+ları 347a/6

naḳḳāş < *Ar.* Nakışçı, süsleme ustası

n.+larnı 332a/3

nā-ḳolay < *Far.+T.* Kolay olmayan

n. 320b/7

nā-lāyıḳ < *Far.+Ar.* Layık olmayan, yaraşmayan

n.+dur 370b/7

nā-ma‘ḳūl < *Far.+Ar.* Akla uygun olmayan

n. 391b/6

namāz < *Ar.* Namaz; ibadet

n.-ı şām 353b/14, 386a/16, 389a/1

n.-ı şāmġaça 337a/15

n.-ı terāvīḥġa 321a/17

n.-ı terāvīḥni 321b/1

n.+ın 303a/10

n.+ıdın 360b/16

n.+ıdın soŋ 351a/4

nām-dār < *Far.* Ünlü

n. 315a/17, 315b/2, 317a/7

n.+nıŋ (şecā‘a-yı n.) 323a/1

nāme < *Ar.* Mektup

n. 300a/3, 300b/10, 300b/17, 300b/3, 302a/15, 302a/16, 306b/17, 306b/5, 311b/2, 312b/7, 324b/17, 324b/7, 330a/16, 330b/14, 339a/13, 339a/15, 345b/17, 346a/2, 346a/6, 347a/13, 347a/15, 354a/12, 356a/10, 356a/14, 356a/3, 365b/17, 367a/4, 367a/7, 368b/11, 371a/1, 372a/7, 373a/11, 373a/13, 385a/16

n.-i muḥabbet 300a/4

n. bile 311a/2

n. birle 391b/11

n.+niŋ 331a/11, 339b/3, 371a/2

n.+ni 300a/16, 300b/7, 330b/1, 339a/17, 339b/11, 339b/2, 339b/3,339b/10, 356a/11, 367a/11

n.+ġa 354a/15

n.+si 356a/11

n.+sin 300b/12, 330b/15, 367a/11

n.+siniŋ 302a/4, 310a/4

n.+sini 354b/2

n.+ler 328b/12

n.+leri 310a/7

nā-mesmū‘ < *Far.+Ar.* Duyulmamış

n. 390b/3

nāmūs < *Ar.* Haya, iffet

n. 317a/11

n.+nıŋ (‘ār u n.) 333a/14

nā-münāsib < *Far.+Ar.* Uygunsuz

n. 395a/6

nāmzed < *Far.* Aday

n. ét- 312a/5

nān < *Far.* Ekmek

n. 344b/12

nā-pāk < *Far.* Temiz olmayan

n. 378a/4

nā-pedīd < *Far.* Yok, görünmez

n. bol- 386b/13, 400a/2

narḫ < *Ar.* Fiyat

n.+ı 391b/15

naṣb < *Ar.* Atama, tayin

n. ét- 328b/4, 384a/10, 395a/15

n. étil- 385b/6

n. tap- 364a/13

n. étip érdi 311a/17

n. étmek kerek 331b/7

naṣīḥat < *Ar.* Öğüt

n. ét- 400b/13

n.+ke 390b/2

n.+ler 383b/10, 390b/2

n.+ler bile 391a/12

n.+lerige 391b/5

naṣīḥat-nāme < *Ar.* Öğüt veren mektup

n. 400b/16

nāsiḫ'ül tevāriḫ < *Ar.* İstinsah edilen tarihler

n.+de 349b/8

na'ş < *Ar.* Tabuta koyulmuş ölü, naaş

n.+ın 303a/11

nā-şāyeste < *Far.* Uygunsuz, yakışıksız

n. 310a/4, 310a/8, 379b/1

nā-tüvān < *Far.* Güçsüz, dayanıksız

n. bol- (ża'īf ü n.) 385b/4

nā-tüvānlıḳ < *Far.+T.* Güçsüzlük, zayıflık

n. 327a/17

n. (ża'f ü n.) 310a/16

nāyire < *Ar.* Ateş

n.-i ḳıtāl 359a/9

naẓar < *Ar.* Bakış, bakma; görüş

n. ḳıl- 396a/16

n. ét- 384a/15

n.+ımge 373b/13

n.+larıdın 318b/5, 390b/13

nāzenīn < *Far.* Nazlı, zarif

n. 363b/7

naẓm < *Ar.* Vezinli ve kafiyeli söz, şiir

n. 325b/8, 392a/1

ne Ne

n. 339b/9, 340b/15, 347a/14, 349a/12, 374a/2, 400b/17

nebīre < *Ar.* Kız torun; torun

n.+si érdi 368a/13

n.+lerin 303a/6

n.+leridin 371b/12

nedīde < *Far.* Görülmemiş

n. 364a/7

n.-i ʻārıżān 375a/17

nefer < *Ar.* Asker

n. 318b/9

nefs < *Ar.* Ruh, can, nefis

n.+lerin 367a/9

nefsāniyyet < *Ar.* Kin, hınç

n. 302a/13

nefūr < *Ar.* Ürkek

n. ol- 392a/2

nehārī < *Ar.* Gündüz ile ilgili

n. ét- 363a/6

neheng < *Far.* Timsah

n.+i 315a/3

nehr < *Ar.* Irmak, nehir

n.+iniŋ 309a/14, 326a/13, 326a/6

nehy < *Ar.* Yasaklama; olumsuz emir

n.+lerin (emr ü n.) 400b/3

nejād < *Far.* Soy

n. (tāzī-i n.) 341b/11, 345b/3

nemerse Nesne, şey

n.+lerni 301b/7, 356b/14

n.+ni (hīç n.) 353b/6

nev‘ < *Ar.* Tür, çeşit, cins

n. 388a/6

nevāḥī < *Ar.* Bölgeler, nahiyeler

n.+siġa 334a/15

n.+side 306b/8

nevāziş < *Far.* Gönül alma

n.-i ḫusrevāne bile 338a/15, 393b/5

n.-i ḫusrevāneġa 383b/15, 384b/8

n.-i şāhānedin 390a/8

n. ü iltifātlar ét- 359b/11

n.+ler körgüz- 311b/17

nevāzişāt < *Far.* Gönül alma lar

n.-ı ḫusrevāne bile 323b/7

nevbet < *Ar.* Nöbet, sıra; zaman

n. 301b/14

n. (kevs-i n.) 328a/4

n.+ni (naḳāre-i n.) 378b/1

n.+de 304b/7, 335b/7, 350a/13, 373a/16

nevḫᵛāstlı < *Far.+T.* Genç hayvanı olan

n. 375b/8

nev‘ī < *Ar.* Türle ilgili, cinsle ilgili

n. 328b/7, 366a/16

n.-i müdārā ḳıl- 380a/12

nevvāb < *Ar.* Naip, vekil

n. 318a/13

n.+nı 311a/16

ney < *Ar.* Kamış

n. 388a/2

né Ne

n. 309a/1, 333a/15, 340b/8, 348a/4, 355b/2, 359a/8, 359b/5, 371a/8, 371b/5, 374b/11, 395a/4, 399b/14

n. üçün 323a/3, 329b/15, 347a/11, 348a/9, 350a/8, 358a/2, 358a/9, 358b/5, 390b/5

n.+dür 353b/17, 354b/7

n. ḳıl- 368b/3

néçe Nice, nasıl, ne kadar, ne zaman

n. 301a/17, 301a/7, 301b/17, 304a/3, 304a/7, 304b/1, 304b/11, 305a/3, 305b/10, 306a/17, 306b/1, 307b/6, 308a/3, 308b/1, 309b/5, 312b/2, 319a/12, 319b/3, 320b/12, 321b/3, 324a/7, 326a/10, 326a/16, 326b/12, 326b/9, 327a/15, 329a/13, 329a/7, 330b/4, 332a/3, 336a/14, 336b/12, 33026b/13, 330b/5, 334a/13, 334a/15, 338a/10, 338b/12, 339a/11, 340a/10, 340a/3, 341a/3, 341a/6, 341b/5, 342b/13, 342b/16, 342b/3, 342b/7, 342b/8, 343b/11, 345a/1, 345a/4, 346a/12, 346b/12, 347a/9, 349b/2, 355a/5, 355b/12, 357a/17, 359a/16, 359a/7, 360b/6, 361a/13, 361b/3, 362a/14, 363a/2, 363b/6, 364a/9, 366a/15, 366b/16, 366b/3, 366b/6, 367b/1, 368a/10, 369b/1, 369b/13, 369b/6, 369b/8, 371b/7, 375a/2, 375b/9, 376b/14, 377b/14, 379b/8, 380a/17, 381a/14, 381b/4, 382a/9, 382b/14, 383a/12, 383b/9, 386a/6, 387b/5, 389b/5, 389b/8, 390b/2, 390b/5, 391a/12, 391a/14, 391a/6, 391b/10, 391b/14, 392a/5, 392b/15, 392b/9, 393a/11, 393a/13, 394a/1, 394b/3, 396b/2, 397a/10, 397a/5, 397b/17, 397b/6, 398a/6, 399a/7

n. (her n.) 379b/14

n.+ni 375b/13

n.+sin 357b/1

n.+siġa 365a/17

n.+ler 376a/3, 376a/4, 376a/5, 376a/6

n.+lerin 351b/11

n.+lerni 304a/14

n.+leri 331b/3, 370a/17, 370b/1, 372b/8

n.+leriŋiz 340b/5

néçük Nasıl

n. 370b/14

négü Neden, sebep

n.+sini 368b/16

néme Şey, bir şey; hiçbir şey

n. 307b/14, 379b/15, 388b/11

n. (her n.) 400b/14

n. (hīç n.) 306b/6, 339b/12, 353a/9

n.+ni (her n.) 379b/3

nıṣf'el-nehār < *Ar.* Gün ortası

n.+da 349a/8

nifāḳ < *Ar.* Bozgunculuk, münafıklık

n. (mekr ü n.) 379a/16

n.-ı nümūdār 379a/6

nigāh-bānlıġ < *Far.+T.* Koruyuculuk, gözcülük, bekçilik → **nigāh-bānlıḳ**

n.+ı üçün 380b/4

nigeh-bānlıḳ < *Far.+T.* Koruyuculuk, gözcülük, bekçilik → **nigāh-bānlıġ**

n. ḳıl- 326a/12

nihāyetsiz < *Ar.+T.* Bitip tükenmez, sonsuz

n. 396b/13

nīkū-kirdār < *Far.* İyi davranan,

n. 375a/5

nisāb < *Ar.* Bir malın zekat verilecek birikime ulaşması

n.+ġa yet- (mālı n.) 305b/7

nisbet < *Ar.* Kıyaslama

n.+ide 300b/13

nişāne < *Far.* Belirti, işaret, gösterge

n. üçün 397b/12

niyyet < *Ar.* Niyet

n.+i bile 300a/13

nizā' < *Ar.* Kavga, çekişme

n. 306a/15

n. bol- (bā'iş-i n.) 306b/1

niẓām < *Ar.* Düzen

n. bér- 330b/3, 340a/13, 346a/4, 353b/3

n. ber- 307a/13

n.+da (eyyām-ı sa'ādet-i n.) 300b/15

niẓāmī < *Ar.* Kuralına göre

n. (memālik-i n.) 306b/12

nīze < *Far.* Süngü; mızrak

n. 317a/10, 323a/13, 335a/7, 359a/7, 359b/17

n. (tīġ u n.) 322a/16

n. bile 317b/14, 320b/4

n. birle 359a/8

n. ḳıl- 317a/3

n. ur- 313b/5

n.+siġa 360a/1

nīzeli < *Far.+T.* Süngülü, mızraklı

n. 376a/6

nīzeverlik < *Far.* Süngülü, mızraklı

n.+ke 343a/14

noḳṣān < *Ar.* Eksiklik

n.+ıġa 323a/1

nöker Hizmetçi, uşak

n. 306a/11, 336a/3, 336a/5, 338a/12, 361a/11

n. bile 329a/9, 380b/8, 381b/5, 390a/14

n.+in 390a/12

n.+ni 331a/10, 331a/12

n.+ge 334a/3, 336a/2

n.+iŋ 367b/1

n.+iŋdür 360a/11

n.+i 388b/15

n.+i bile 319b/3, 330a/15, 330a/17

n.+iniŋ 333b/16

n.+iġa 333b/12, 333b/15

n.+ler 320b/11, 377a/12, 377b/13

n.+ler bile 362a/7

n.+lerin 384b/9

n.+lerniŋ 377a/13

n.+lerni 333b/4, 334a/14, 341a/14

n.+lerge 361a/1, 377a/15

n.+lerdin 306a/12, 377a/16

n.+leri 326a/1, 336a/7

n.+leri bile 304b/12, 304b/9, 305a/9, 307b/12, 312a/10, 312a/7, 312b/10, 312b/14, 316a/10, 322a/2, 322b/5, 327a/1, 341a/11, 341a/13, 362a/16, 380b/16, 399a/14

n.+leri birle 346a/3, 353b/4, 356a/7

n.+leridür-miz 350b/3

n.+leriniŋ 323b/15

n.+lerini 325b/15

n.+leriġa 338a/11, 359b/12

n.+lerige 313a/11, 341a/13, 346a/17, 384a/14

n.+leri-mizdürler 370b/11

n.+leriŋizge 365b/3

nuḳre' < *Ar.* Gümüş para

n.-i devlet 328a/5

nuṣret < *Ar.* Zafer

n.-i bī-vend 324b/8

n.-i eṣerdin 318b/9

nümāyān < *Far.* Görünen, ortada, açık

n. 333a/1, 345a/12

nümūdār < *Far.* Gösteren

n. (nifāḳ-ı n.) 379a/6

nüzūl < *Ar.* İnme

n. ét- 305a/3

O

oba Oba

o.+ġa 379a/14

o.+sıġa 371a/12, 376b/14, 379a/8, 382a/9, 399b/5, 400b/8

o.+ları 389b/2

o.+larıġa 384b/6, 398a/14

oġlan Çocuk, evlat; erkek evlat

o. 326b/17, 351b/1, 360a/11, 367a/5

o.+nı 325b/14

o.+ları 316b/13, 316b/14, 316b/16, 394b/15

oġ(u)l → **oġul** Oğul, erkek evlat

o.+ı 301a/3, 301a/5, 302a/2, 302b/11, 303a/6, 303b/2, 304b/17, 310b/13, 316b/17, 319b/7, 327b/2, 330a/1, 334a/1, 336b/6, 338b/6, 343b/10, 352b/10, 359b/15, 363b/6, 363b/7, 364a/12, 371a/14, 376b/9, 381b/7, 382a/8, 385a/15, 393b/13, 394a/7, 394b/13, 394b/6, 395b/12, 395b/5, 396a/10, 396b/3

o.+ın 400a/15, 400b/8

o.+ı érdi 344a/9

o.+ınıŋ 400a/16

o.+ını 346b/5, 394b/15

o.+ıġa 358a/13

o.+ları 307b/4, 316b/11, 316b/12

oġrı Hırsız

o. 369a/8, 386a/5, 392a/7

oḫla- Uyumak

o.-ydur 374a/2

oḫşa- Benzemek

o.-ş 301b/7

oḳ Ok, kurşun, mermi

o. at- 324a/17, 351b/7, 351b/8

o. tég- 350a/3, 351b/16, 352a/1, 352a/6, 352a/7, 362b/2

o.+dın 314b/1, 319b/14

o.+ġa 324a/17

o.+lar 349b/7

oḳçı Okçu, atıcı, nişancı

o.+lar 314b/1

oḳu- Okumak

o.-p 321b/1, 330b/15, 339b/11, 347b/5, 398b/16

o.-p (cenāze namāzın o.) 303a/10

o.-p (cenāzelerin o.) 328a/16, 378b/13

oḳumaḳ Okumak

o. üçün 378b/12

ol (I) Sıfat → **bol**

o. 300a/3, 300b/13, 300b/3, 300b/5, 300b/6, 301a/12, 301a/14, 301b/13, 301b/3, 301b/4, 302b/5, 303a/11, 303a/6, 303a/8, 303b/8, 304a/4, 304b/14, 304b/16, 304b/3, 304b/6, 305a/2, 306b/2, 306b/7, 306b/8, 306b/9, 306b/10, 307b/11, 307b/6, 308a/1, 308a/2, 308a/6, 308a/9, 308b/13, 308b/3, 308b/4, 309a/14, 309a/16, 309a/4, 309a/7, 309b/11, 309b/13, 309b/14, 309b/17, 309b/8, 310a/1, 310b/13, 310b/16, 311a/1, 311a/6, 312a/14, 312a/15, 312a/4, 312b/11, 312b/2, 313a/16, 313b/16, 313b/5, 314a/13, 314a/14, 314a/15, 314a/6, 314b/15, 314b/16, 315a/12, 315b/17, 316a/5, 316a/8, 316b/3, 316b/8, 317a/16, 317a/17, 317a/3, 317a/4, 317a/6, 317b/11, 318b/9, 319a/13, 319a/15, 319a/17, 319b/1, 319b/14, 319b/9, 320a/12, 320a/13, 320a/3, 320a/7, 320a/8, 321a/3, 321a/4, 321b/10, 321b/12, 321b/13, 321b/16, 321b/8, 322a/1, 322a/10, 322a/17, 322a/4, 322a/6, 322a/7, 322a/8, 322b/10, 322b/3, 322b/4, 322b/8, 323a/11, 323a/3, 323b/14, 323b/15, 324b/7, 324b/9, 326a/12, 326a/14, 326a/16, 326a/9, 326b/10, 326b/11, 326b/3, 327a/12, 327b/3, 327b/7, 327b/8, 328a/14, 328a/6, 328b/13, 329b/17, 329b/4, 329b/7, 330a/1, 330a/10, 330a/11, 330a/2,

330a/5, 331a/3, 331a/5, 331b/2, 331b/4, 332a/1, 332a/5, 332b/5, 333a/10, 333a/13, 333a/8, 333b/2, 334b/5, 335a/13, 335a/15, 335a/2, 335a/4, 335b/1, 336a/2, 337a/11, 337a/12, 337a/6, 339b/12, 339b/7, 340a/8, 341b/14, 342b/10, 343a/14, 343a/17, 343b/10, 343b/12, 343b/15, 343b/16, 343b/7, 344a/11, 344a/14, 344a/2, 344a/3, 344b/13, 344b/15, 344b/6, 345a/1, 345a/12, 345b/2, 345b/8, 345b/9, 346a/4, 346a/9, 346b/12, 346b/5, 347b/8, 348b/15, 348b/2, 349a/4, 349a/8, 349b/3, 350b/16, 351a/4, 351b/10, 351b/11, 351b/16, 351b/6, 352a/1, 352a/5, 352b/12, 352b/15, 352b/16, 353a/3, 353a/8, 355a/8, 356b/14, 356b/17, 356b/3, 356b/5, 357a/6, 357a/8, 357b/6, 358a/14, 359a/2, 359a/3, 359a/4, 359a/8, 359b/1, 360a/8, 360b/5, 362a/3, 362b/12, 362b/5, 362b/9, 363a/15, 363b/1, 363b/3, 364b/2, 365b/6, 366a/9, 367a/8, 367a/9, 367b/12, 367b/15, 368b/17, 369a/15, 369a/6, 370a/10, 373a/4, 373b/10, 373b/9, 374a/9, 374b/12, 374b/6, 375a/7, 376a/13, 377b/16, 377b/4, 377b/5, 377b/7, 377b/9, 378b/1, 378b/10, 378b/4, 378b/9, 379a/12, 379a/13, 379a/14, 380b/10, 380b/12, 381a/12, 381a/17, 381b/7, 382a/12, 382a/14, 382b/15, 383a/6, 383a/9, 383b/10, 384a/14, 384a/2, 384a/5, 384a/6, 384b/7, 385a/6, 385b/11, 385b/3, 385b/6, 386a/4, 386b/11, 387a/8, 387b/11, 387b/17, 387b/3, 387b/5, 388a/1, 388a/2, 389a/11, 389b/13, 389b/14, 389b/3, 390a/2, 391b/15, 391b/3, 391b/4, 392a/1, 392b/14, 392b/17, 393a/13, 393b/11, 393b/15, 394a/14, 394a/15, 394b/2, 395a/13, 395b/8, 396a/2, 396a/9, 396b/14, 396b/16, 396b/17, 396b/9, 397a/12, 397a/16, 397a/2, 397b/13, 397b/15, 398a/12, 398a/15, 398b/14, 399a/15, 399a/16, 399a/17, 399a/2, 399a/3, 399a/9, 399b/16, 399b/3, 399b/6, 400a/1, 400a/13, 400a/17, 400a/3, 400b/4, 400b/7

ol (II) Zamir

o. 302a/17, 306b/3, 306b/5, 306b/6, 306b/10, 317a/8, 318b/15,

325b/11, 339a/9, 339b/2, 347a/4, 355a/16, 380a/2, 382a/3, 384a/8, 389b/11, 397a/14, 399b/4, 400a/16

o. ér- 301a/6

o.+dur 325a/1, 354b/3, 392a/10, 393b/10, 394a/2, 394a/5, 400b/2

o.+nıŋ 327b/4

o.+lardın 337a/11

ol- Olmak → **bol-**

o.-dı nefūr 392a/2

o.-dı ʻāzim-i 317b/1

o.-ur (ḳātil o.) 310b/1

o.-ur (maṭrūd o.) 309a/1

o.-ur (zār-ı merdūd o.) 309a/1

o.-uban (nā-kār o.) 317b/6

o.-up ḳamer kibi 317b/6

o.-ġusı 309a/2

olca < *Moğ.* Ganimet

o. 301b/13, 322b/13, 323b/1, 324b/1, 326a/3, 334b/1, 334b/7, 381a/1, 386a/7, 386a/9, 398a/6

o. bile 315a/10, 319a/9, 319b/6, 326b/12, 335a/17, 367b/11, 368a/2, 369a/14, 380a/16

o. birlen 368a/4

o. ét- 350a/3

o. ḳıl- 317b/11, 319a/17, 325a/11, 327a/10, 339b/13, 383a/5, 387a/16

o.+nı 393a/17

o.+ların 334b/4, 368a/4, 386b/10, 387a/10

oltur- Oturmak

o.-dı 330b/3, 356a/9, 356b/16, 358a/1, 365a/10, 368b/17, 375a/1, 388a/2

o.-dılar 335a/1, 341a/17, 342b/12, 351a/9, 365a/11, 377b/10, 377b/11, 381a/16, 394a/11

o.-ġıl! 373b/8

o.-sunlar! 355b/17

o.-saḳ 340b/8

o.-up 329a/14, 353b/3, 355a/8, 356a/13, 360a/16, 372a/16, 390a/5, 395b/14, 400b/17

o.-ġan 303b/5, 305a/11, 331a/3, 359b/11, 386b/16

o.-up érdi 334a/10, 355b/14, 374b/7

o.-up érdiler 315a/1, 374b/8

o.-a almay 368a/5

olturġuz- Oturtmak

o.-dı 393b/14

o.-dılar 328a/3, 364b/1, 370b/5, 378a/17

olturmaḳ Oturmak

o. 333b/1

olturumlı Oturan

o. 327a/1, 333a/4, 365b/2, 384a/11, 394a/9

on On

o. 318b/9, 325a/8, 338b/15, 349a/6, 354a/7, 370a/17, 372a/12, 372a/6, 376a/1, 387b/3, 389b/4, 397a/2

o.+ıda 325b/1, 379a/4, 384a/13

on altı On altı

o.+sıda 315a/11, 324b/12

on béş On beş

o. 326a/3, 370a/17, 380a/10, 395a/7

o.+ide 302a/3, 324a/6

on béşlençi On beşinci

o.+side 320b/14

on béş miŋ On beş bin

o. 305b/4

on bir On bir

o. 312a/14

o.+ide 327a/14, 391a/3

on birlençi On birinci

o. 327b/3

on ékki On iki

o. 327a/2, 330a/2, 371a/17, 372a/12

o.+side 303b/5, 325a/12, 390a/15

on ékkilençi On ikinci

o. 352b/17

o.+si 323b/1

on ékki miŋ On iki bin

o. 332b/3

onlançı Onuncu

o. 310b/16, 319b/7, 346a/13, 346a/14

on miŋ On bin

o. 336a/2, 349b/9

on sekkiz On sekiz

o. 301a/13, 310b/4, 325a/4, 334b/17, 364b/2, 375a/4, 387b/17

o.+ge 325b/4

o.+ide 321a/4, 395a/12, 398b/11

on toḳḳuz On dokuz

o.+ıda 321a/8, 323b/2

on tört On dört

o. 351a/13, 369a/6, 387a/10

o.+ide 325b/4, 327a/6, 382b/5, 384b/3, 395b/2

on törtlençi On dördüncü

o. 377a/8

o.+si 327b/5

on üç On üç

o.+ide 302b/7, 326b/13, 385b/9

on üçlençi On üçüncü

o. 364a/14

on yetti On yedi

o. 327a/10

o.+side 302b/8, 311b/5, 321a/10, 383a/16, 390b/12, 396a/8

ora- Sarmak

o.-p 352a/14

ordu Ordu

o.-yı Humāyūn'dın 313a/4

o.+sıġa 313a/1, 333a/6

orta Orta

o.+ġa 317a/2, 335b/16

o.+da 355a/11

o.+sın 303a/8

o.+sıda 385a/2

ortalıḳ Ortalık, orta yer

o.+ıda 304b/14, 320a/2, 351a/7, 371a/9

o.+ıdın 329b/8

or(u)n Yer, makam

o.+ıġa 300a/13, 301a/3, 301a/4, 302a/2, 302b/11, 303a/4, 309a/17, 328b/4, 331a/6, 331b/13, 331b/5, 331b/7, 336b/6, 338b/7, 345a/9, 345b/11, 354b/14, 357b/12, 358a/11, 360b/17, 364b/7, 373a/4, 378b/17, 379a/2, 381b/7, 384a/9, 384b/11, 385b/5, 394a/7, 395a/13, 395a/15, 395b/12, 395b/5, 396a/10, 396a/13, 396b/3, 396b/5, 400a/8

o.+ıda 329b/3, 333b/7, 336b/10, 353b/3, 356a/13, 358b/11, 361a/6, 369a/6

o.+ımızġa 373a/1

o.+larıġa 321b/6

o.+larıda 307b/5, 341a/2, 399a/1

ot Ateş

o.+ı 375b/3

o.+ıġa 341a/9, 360a/14

otaḳ Çadır

o.+ları érdi 393a/14

otla- Alevlemek, tutuşturmak

o.-p 307b/14

otlamaḳ Otlamak, otlatmak

o. 337b/14

o. birle 339a/7

o.+ġa 341a/8

otlan- Otlanmak

o.-ıp 339b/14

ottuz Otuz

o. 335a/10, 336b/11, 338a/13, 344b/12, 396b/9

o.+dın 378a/6

ottuz ékki Otuz iki

o. 327b/1

ottuz sekkiz Otuz sekiz

o. 352b/8

ottuz sekkizlençi Otuz sekizinci

o. 382b/5

ottuz toḳḳuz Otuz dokuz

o. 388a/5

ottuz üç Otuz üç

o. 312a/15, 378a/16

ottuz yetti Otuz yedi

o.+ge 303a/14

otun Odun

o. 321b/14

otunçı Oduncu

o. 323b/15, 325a/11, 325a/5, 329a/11, 397b/6

o.+larġa 397b/16

ottuz atlı Otuz altı

o. 372a/14

ottuz ékki otuz iki

o. 375b/8

oynat- Oynatmak

o.-ıp 309a/5, 343a/12, 359b/16

oyul- Oyulmak

o.-ur 349a/12

Ö

öçek Kubbe, dam

ö.+ke 377a/14

ö.+de 377a/15

ö.+lerde 376a/3

öküz Öküz

ö.+lerin 369a/2

öl- Ölmek

ö.-ür 310b/1

ö.-di 349a/17

ö.-sem 397a/16

ö.-eyin 397a/17

ö.-üp 344a/10, 391b/17

ö.-genini 397a/16

o.-madı 331a/15

öldür- Öldürmek → **öltür-**

ö.-üp 368a/1, 373a/3

ö.-üp érdiler 362a/14

ölmek Ölmek

ö.+ni 317b/2

öltür- Öldürmek → **öldür-**

ö.-dim 308b/11

ö.-di 337a/2

ö.-diler 309a/6, 331a/16, 367a/15

ö.-üŋ! 354b/8

ö.-üp 313a/2, 322a/1, 325a/10, 325a/5, 325b/13, 333a/7, 353a/10, 387a/11, 388a/9, 399b/2

ö.-gendin 350a/4

ö.-üp érdiler 386b/9

ö.-meseŋ 357b/1

öltürmek Öldürmek

ö.+ġa 354b/9

ö. bol- 354b/8

ölüg Ölü

ö. 376a/14

ö.+in 301a/17, 374b/16

ö.+din 376b/3

ö.+ini 362b/5

ö.+lerin 378a/4

ö.+lerniŋ 376a/15, 376b/1

ö.+lerni 378a/6

ölüm Ölüm

ö. 344b/10, 370b/2, 371b/7

ö. ḫālıġa yet- 308b/8, 366b/14

ö. ḫālıda ér- 391b/17

ö.+ige 397a/11

öre- Örmek

ö.-p 349a/14

öt- Geçmek; vazgeçmek; ayrılmak; affetmek

ö.-di 358a/17

ö.-diler 304a/4, 308a/13, 315a/12, 372a/8, 380b/13

ö.-key 302a/7

ö.-üp 304b/2, 305b/15, 305b/2, 308a/17, 308b/10, 312a/17, 312b/6, 313a/8, 315a/6, 319a/7, 321b/16, 322a/12, 322a/3, 322b/1, 323a/7, 323a/9, 324a/10, 324a/8, 327a/15, 329b/9, 334a/17, 337b/5, 340b/15, 343a/2,

344a/1, 346a/13, 346a/15, 353b/10, 354a/4, 355a/5, 356b/1, 363a/12, 363a/13, 363a/6, 380b/15, 381a/7, 387b/2, 393a/11, 393b/4, 399a/12

ö.-ken 336b/5, 386a/1, 396b/11

ö.-kendin soŋ 305a/5, 315b/1, 329a/2, 330b/5, 332a/4, 336a/14, 340a/10, 342b/3, 346b/2, 360b/10, 361a/3, 367b/16, 372a/10, 373b/5, 381b/4

ö.-e bérdiler 351b/3, 351b/4

ö.-er érdi 349a/12

ö.-medi 349a/13

ötker- Geçirmek, aşırmak, devam ettirmek

ö.-di 303b/1, 304a/1, 310a/1, 332b/6, 397a/5

ö.-diler 304b/8, 349a/14, 390b/13

ö.-gey 308a/8

ö.-ip 300b/12, 307b/17, 318b/14, 318b/5, 360b/6, 362a/9

ö.-ür érdiler 380a/4

öy Ev

ö.+de (her ö.) 374a/10

ö.+ige 331b/14, 357b/15, 358a/5

ö.+leriŋ 314a/14

ö.+lerni 323b/16

ö.+lerige 356a/17, 368a/11

ö.+leridin 357a/11

öyli Ev sahibi, evli

ö. 319a/16

ö. bile 340b/16, 379a/12

ö.+din 305b/4

öylük Evlik

ö.+ni 305a/17

öz Kendi

ö. 300a/12, 302b/12, 303a/3, 304b/12, 304b/9, 305a/9, 307a/10, 307a/15, 307b/12, 309a/5, 311a/17, 314a/10, 316a/10, 317b/12, 319b/3, 322a/6, 322b/5, 326a/15, 327a/1, 328b/5, 330b/2, 334a/10, 339b/9, 339b/10, 340b/16, 353b/4, 355b/1, 357b/10, 359b/8, 360a/10, 361a/11, 361a/15, 371a/11, 373a/15, 374a/5, 374b/1, 377b/5, 378b/16, 380a/16, 381a/5, 381b/15, 384b/1, 389b/2, 390a/9, 392b/10, 392b/3, 394a/15, 394b/17, 395a/17, 396a/13, 396b/3, 398a/14,

398b/10, 399a/14, 399b/3, 399b/5, 400b/15

ö.+i 300a/6, 306a/2, 308b/6, 311a/3, 312b/5, 312b/8, 315b/8, 326a/15, 335a/7, 346a/8, 347b/11, 365a/7, 367a/12, 371a/17, 371a/5, 375b/15, 385a/12, 386a/12, 387b/9, 390a/14, 392a/14, 393b/1, 394a/8

ö.+ni 392a/4

ö.+ini 352a/3, 359b/4, 363b/13

ö.+iniŋ 306b/4, 356a/8, 359b/10, 371b/12, 392b/8

ö.+ige 305a/12, 317b/2, 326a/17, 329b/17, 330b/13, 336a/7, 341a/12, 368b/17, 379b/6, 382a/10, 393b/12

ö.+idin 309a/5

ö.+üm 348b/8, 372a/16

ö.+in 306b/6, 355b/10, 397b/2

ö.+ün 381b/16

ö.+iŋ 367b/1

ö.+üŋ 340b/11

ö.+imizni 368a/17

ö.+imizniŋ 392a/10

ö.+üŋiz 400b/17

ö.+lerin 313b/3, 320a/1, 320b/6, 321b/16, 367a/2, 383a/4, 393a/5

ö.+lerni 322b/5

ö.+leri 304b/13, 307b/13, 316b/4, 333a/5, 337a/9, 341a/5, 345b/10, 351a/6, 366b/14, 379b/8, 390a/2, 390a/4

ö.+leri bile 311b/13, 391a/6

ö.+leriniŋ 311b/7, 328b/17, 380a/3, 380a/6, 392b/5

ö.+leriġa 344b/9, 350b/5, 391a/10, 392a/1

ö.+lerige 316a/14, 362a/7, 365a/5, 368b/5

ö.+leridin burun 372b/3

ö.+leriŋizni 386a/2

özge Başka

ö. 3/1, 306a/12, 311a/16, 313a/11, 314b/17, 320a/9, 320b/17, 325b/14, 332a/11, 379b/15, 383b/12, 385a/5, 389a/5, 392b/3, 392b/7

ö.+ler 309a/6

ö.+lerin 320a/2

ö.+leri 322a/16

‘özr < *Ar.* Özür; kusur; eksiklik;Suçun bağışlanması

‘ö. 340b/13

‘ö. bile 323a/5

‘ö.+ni 385a/11

‘ö.+in 360b/9

‘ö.+ler bile 390b/3, 391b/6

‘özri < *Ar.* Özür; kusur; eksiklik

ö.+siz bolmas 361a/12

P

pād-şāh < *Far.* Padişah, hükümdar

p. 340b/6, 391b/3, 392b/17

p.+dur 302a/7

p.+dur-siz 354b/7

p. ḳıl- 378a/16

p.+ġa 340b/7, 357b/13, 392a/10

p.+ı 300a/9, 301a/8, 302a/3, 302a/7, 302b/17, 303a/17

p.+ınıŋ 303b/1

p.+ıġa 326a/8, 357b/10, 396a/5

p.+ıdın 311b/15

p.+larnıŋ 380a/9

p.+larıda 300a/17

p.+larıdın 379b/16

pād-şāhlıġ < *Far.+T.* Padişahlık, hükümdarlık → **pād-şāhlıḳ**

p.+ı 327b/3, 364a/14

pād-şāhlıḳ < *Far.+T.* Padişahlık, hükümdarlık → **pād-şāhlıġ**

p. 328a/1

p. bolup érdi 358a/12

p.+ları 377a/9

pākīze < *Far.* Saf, temiz

p. ḳıl- 378a/6

pāre < *Far.* Parça

p. pāre bol- 343a/17, 354b/13

p. pāre ḳıl- 343b/5, 362b/3

pay Bölüm, hisse

p. bol- 349a/8

p.+ımız 385a/5

pāydār < *Far.* Kalıcı, daimî, sürekli

p. bola almadı 314a/3

pāydergil < *Far.* Hareketsiz

p. ér- 364b/4

pāy-māl < *Far.* Çiğneme, ezme, ayaklar altına alma

p. 335a/15

p.-ı merākib bol- 317a/15

p. bol- 338a/5, 339b/14, 340b/5

p. ét- 337b/12, 337b/14, 360a/12, 361a/14

pāy-taḫt < *Far.* Başkent

p. ét- 368b/14, 368a/7, 368b/17

p.+ı 330a/6

peçatlı < *Rus.+T.* Damgalı, mühürlü

p. nāme 330b/14

pedāra ?

p. bol- 301a/12

peder < *Far.* Baba

p.-i büzürg-vārları 378b/14

peleng < *Far.* Kaplan

p.+i érdiler 315a/3

penāh < *Far.* Sığınma

p. 374a/2

p.-ı endīşe ḳıl- 333a/16

p.+nıŋ 339b/4

p.+ı birle 359b/1

penc-şenbih < *Far.* Perşembe

p. 305b/12, 307b/4, 312a/16, 312b/12, 319b/3, 323b/2, 325b/6, 382b/6

per < *Ar.* Yaprak

p.+ler 337a/11

perākende < *Far.* Dağınık, darmadağınık

p. bol- 337b/13

perīşān < *Far.* Dağınık, dağılmış; üzgün; kötü durum

p. 350a/17

p. ér- 362b/6

p. bol- 314b/6, 347a/15, 350b/16, 362b/7, 366a/1, 368a/12, 368a/15

perīşān-ḥāl < *Far.+Ar.* Kötü durumda olan

p. érdi 350a/8

perveriş < *Far.* Terbiye

p. 379b/12

pest < *Far.* Alt, aşağı

p. 376b/2

peş-ḫāne < *Far.+Ar. peşe-ḫāne* Cibinlik

p. 334a/7

p.+ni 335b/12, 338b/10

peşīmān < *Far.* Pişman

p. 382b/9

p. bol- 310a/4, 324a/12, 381b/16

p. bol- (nā-dim ü p.) 340b/13, 391a/5

p. bolġan bolup 310a/8

p.+dür-miz 379b/2

peşīmānlıḳ < *Far.+T.* Pişmanlık

p. 302b/4

peydā < *Ar.* Açık, ortada, belli

p. bol- 336a/13, 343b/16, 343b/17, 362a/17, 363b/11, 398a/13

p. ḳıl- 306b/17, 331a/16, 344a/2, 363b/13, 366b/4

p. bolup érdi 344a/3, 366a/16

p. ḳıla almadı 352b/15

pey-der-pey < *Far.* Peş peşe, ard arda

p. 317a/1, 320a/17, 322b/9

peyġām < *Far.* Haber, mesaj

p. 328b/9, 369b/4, 391b/11

p.+ın 370a/8

pıçaḳ Bıçak

p. bile 345a/14

p.+ın 343b/2, 343b/6

p.+nı 343b/1

p.+ların 357a/9

pijuh < *Far.* Araştıran

p.+nıŋ (beṭālet-i p.) 333b/3

pinhānī < *Far.* Gizlice

p. 312b/1, 312b/3, 339b/1, 339b/3, 371a/7, 382a/16, 388a/8, 394a/15

piş- Pişmek

p.-ip 388b/9, 389b/17

pīşvā < *Ar.* Önder, lider, önayak olan

p. 308a/5

pişīn < *Far. pīşīn* Öğle, öğle namazı

p. 311a/4, 316b/7, 350b/16, 363a/6, 389a/16

p.+ġaça 320b/2, 322a/8, 389a/9

p.+din soŋ 320b/8

pīş-keş < *Far.* Peşkeş; hediye

p. birle 347a/2, 348b/8

p.+ler 321a/11, 328b/12

p.+ler bile 304a/14, 304b/15, 305b/9, 312a/13, 321a/7, 321a/9, 346b/5, 346b/6, 390b/15, 397a/7, 398a/12

p.+ler birle 347a/1

p.+lerin 300b/12, 303b/1, 304a/1, 310a/1, 360b/5, 390b/13, 397a/4

p.+leriniŋ 310a/2

piyāde < *Far.* Yaya; askeri piyade sınıfı

p. 308b/12, 308b/8, 337b/16, 348a/6, 348b/16, 356b/4, 367b/2

p. bol- 314a/16

p.+si 351b/6

p.+ler 352a/2, 367b/4, 367b/8

p.+leridin 343a/3

postīn < *Far.* Kürk

p. 371a/3, 371a/4

p.+imiz 370b/14

pūl < *Far.* Para

p. 338b/5, 354a/8, 356a/16, 361a/2

p. bér- 346a/17

p.+ı 371a/3, 371a/4

p.+ı bér- 338a/12

R

rāciḥ < *Ar.* Üstün, öncelikli

r. kél- (fā'iḳ ü r.) 380a/8

raġbet < *Ar.* İstek

r.+i 388a/8

raḥīl < *Ar.* Göç, ölüm

r.-i 'ālem-i beḳā bol- 310b/4, 311a/1

ra'iyyet < *Ar.* Halk, bir hükümdara bağlı halk

r.+niŋ (mehāmm-ı r.) 396a/5

r.+ġa 300b/7

r.+iŋ 360a/11

r.+idür-miz 371a/8

r.+iŋizdür 361a/11

r.+leri 300b/2

r.+leridür-miz 371a/11

raḳam < *Ar.* Hesap

r. 306b/2

raḳam-zede < *Far.+Ar.* Yazılmış, sayılı

r. 333a/10

ramażān < *Ar.* Oruç ayı

r. 300b/11, 301a/14, 303a/2, 303b/8, 309b/9, 321a/16, 357a/14, 358a/16, 385b/4, 386a/10, 386a/12

r. ér- ('ıyd-ı r.) 321b/8

r.+nıŋ 308a/3, 309b/13, 321a/12, 385b/8, 387b/6

rās < *Far.* Yol

r.+nı 366b/12

r.+ıġa 367b/6

rāst < *Far.* Sağ taraf

r. 335b/15, 376b/2

r.+da 320a/15

rāstla- < *Far.+T.* Doğrulamak

r.-dılar 367a/9

r.-p 344b/7

r.-pdur 375b/2

rāstlaş- < *Far.+T.* Doğrultmak

r.-ıp 316b/8

rāstlıḳ < *Far.+T.* Doğruluk

r.+ıġa 331b/10

ra'y < *Ar.* Düşünce, fikir

r.+ı bile 300a/12

r.+ıça 394a/15

rāżı < *Ar.* Rıza gösteren, kabul eden

r. bol- 397a/11

r.+miz 361a/13

re‘āyā < *Ar.* Bir hükümdarın idaresi altındaki halk

r. 350b/14

r.-yı aḥvālıdın 306b/12

r.+sı 306b/1

r.+sıdın 397a/1

rebī‘ü’l-āḫir < *Ar.* Ay takvimine göre yılın dördüncü ayı

r.+niŋ 301a/2

rebī‘ü’l-evvel < *Ar.* İlkbahar; Ay takvimine göre yılın üçüncü ayı

r. 394a/16, 396b/17

r.+niŋ 302b/9, 312a/16, 320b/13, 325a/3, 346a/16, 393a/7, 397a/8

rebī‘ü’ş-şānī < *Ar.* Hicrî kamerî takvimin dördüncü ayı

r.+niŋ 303a/7, 312b/8, 313a/16, 315a/11, 321a/4, 325a/13, 393b/4, 395a/2, 397a/17

receb < *Ar.* Hicrî kamerî takvimin yedinci ayı

r. 303a/16, 325b/2, 381b/5, 382b/5, 383a/16, 383b/13, 384a/5, 387b/1, 395b/6, 396a/2, 399a/3

r+niŋ 321a/10, 325b/1

redd < *Ar.* Geri çevirme, geri döndürme

r. 360a/1

r.-i bedel bol- 359a/7

ref‘ < *Ar.* Kaldırma; iptal etme

r.-i melāmet üçün 327a/12

reft < *Far.* Gidiş, gitme

r. 300a/17

reftār < *Far.* Davranış, hareket

r. (tīz-i r.) 393a/15

rehnümālıḳ < *Far.+T.* Rehberlik, kılavuzluk

r.+ı bile 397b/1

re’is < *Ar.* Baş, lider

r. 358a/6, 384a/6

r. ét- 345a/9

rencīde < *Far.* Kırılmış, incinmiş, gücenmiş

r.-i ḫāṭır bol- 324a/4

reng < *Far.* Renk

r.+i dék (samān r.) 392a/2

resm < *Ar.* Âdet, töre

r.-i bünyād ét- 300b/2

r.+i bile 303b/9, 397a/6

reşk < *Far.* Kıskanma

r.+i 330a/7, 330a/8

revāc < *Ar.* Değer

r.+ıġa 310b/12

revān < *Far.* Giden

r. (taḫt-ı r.) 310a/3

r. bol- 304b/13, 315a/16, 346b/3, 360b/2, 360b/8, 379b/9, 380b/3, 380b/16, 387b/10

r. ḳıl- 393b/1

r.+ın 306b/5

r.+ġa (taḫt-ı r.) 328a/16

revāne < *Far.* Yola koyulan; yollanan, giden

r. bol- 313a/4, 315b/3, 320b/10, 324b/12, 328a/17, 334a/12, 342b/6, 342b/8, 344a/8, 346b/14, 353b/5, 353b/9, 355a/1, 361a/16, 361b/1, 361b/5, 361b/16, 363a/1, 367a/8, 373b/1, 373b/16, 376b/11, 376b/13, 383a/15, 383b/13, 393a/13

r. ḳıl- 397a/7

reviş < *Far.* Tavır, davranış

r.+i 348a/3

r.+lerige 384a/15

rıżālaş- < *Ar.+T.* Razılaşmak, hoşnut olmak

r.-ıp 344a/15

ribā' < *Ar.* Çoğalma, artma

r.+ġa (heves-i r.) 375b/4

rikāb < *Ar.* Huzur, kat

r.+ını 348b/7

r.+ıdaġı 380b/14

rivāyet < *Ar.* Anlatılan haber veya söz

r. 357b/14

r. bér- 358a/3

rūbāh < *Far.* Kurnaz, hilekâr

r. 317a/17

rū-be-rū < *Far.* Yüz yüze, karşı karşıya

r. bol- 343a/11, 343a/14, 348a/16, 350a/1, 359a/6, 359b/17

rūd-ḫāne < *Far.+Ar.* Göl evi

r.+siġa (deryā-yı r.) 396b/11

rūḥ < Ar. Can, ruh

r.-ı ber-envārın (363b/14)

ruḫṣat < *Ar.* İzin

r. al- 314b/13, 335a/16, 372a/1, 384b/9, 398a/14

r. ber- 324b/17, 330b/8, 330b/13, 340a/4, 345b/9, 354a/17, 356a/16, 358a/11, 358b/6, 358b/10, 373a/5, 396a/11, 397a/6, 399a/8, 400b/15

r. bér- 300a/7, 301a/1, 321a/11

r.+ın tile- 358b/6

r.+ın al- 391a/9

r.+ın bér- 334a/12, 336a/3, 350a/13, 368a/12, 383b/17, 390b/10, 391a/16, 392a/15, 395b/7, 395b/11, 397b/3

r.+ın ber- 303b/4, 305a/17, 309b/12, 325a/16

r.+ın bermek kérekdür 375b/11

rūy < *Far.* Yüz

r.-ı ümīd 364a/7

r. bér- 374a/3

rūzāne < *Far.* Günlük, gündelik

r. 360a/7

rükūb < *Ar.* Binme

r. ét- 380b/14

rüsūm < *Far.* Usül, yöntem

r.-ı cidāl 317a/4

r.+ın 379a/14

r.+nıŋ 300b/2

r.+ıġa 301b/3, 325b/17

rüşdī < *Ar.* Erginlik ile ilgili

r.+side(veled-i r.) 325b/3

rütbe < *Ar.* Derece

r.-i çāhıġa 325b/9

r.+lerin 328b/5

S/Ṣ/Ş

sa‘ādet < *Ar.* Mutluluk

s.-i niẓāmda (eyyām-ı s.)300b/15

ṣabā < *Ar.* Sabah rüzgarı

ṣ.-i sür‘at 314b/8

ṣabāḥ < *Ar.* Sabah

ṣ.+ı 322b/7

ṣābit < *Ar.* Kanıtlanmış, ispat edilmiş, kesin

ṣ. bol- 358a/4

ṣābit-ḳadem < *Ar.* Sözünde duran

ṣ. 400b/11

ṣ. ér- 306a/17

ṣ. bol- 310a/8

ṣ.+dür 301a/1

ṣabr < *Ar.* Sabır, bekleme

ṣ. ét- 369b/4, 369b/8

ṣ. u te’ennī bile étmes érdi 364a/11

saç- Saçmak, serpmek

s.-ıp 394a/10

saçmaḳ Saçmak, serpmek

s.+dur 379b/13

ṣadāḳāt < *Ar.* Bağlılık, sadıklık

ṣ.+ın 325b/2

ṣ.+da 301a/1

sādāt < *Ar.* Seyyitler

s. 378a/10

saddurmaḳ Alışverik yapma

s. ét- 392a/12u

ṣaded < *Ar.* Kasıt, niyet

ṣ.+ide bol- 394a/16

ṣ.+ide ér- 356a/7, 363a/10

sāde-vār < *Ar.+Far.* Seyyitler gibi

s. 375a/5

ṣādır < *Ar.* Çıkan

ṣ. bol- 385a/3

ṣ. bolġanı üçün 395a/6

ṣ. bolup érdi 391b/4

ṣadr < *Ar.* Baş köşe

ṣ.+ıda 390a/4

ṣafā < *Ar.* Saflık

ṣ.-yı sīretde 364b/3

ṣafer < *Ar.* Hicrî takvimin ikinci ayı

ṣ. 305b/11, 324b/12, 327a/17, 393a/3, 396b/3, 396b/4, 396b/8

ṣ.-el muẓafferniŋ 327b/9

ṣ.+niŋ (māh-ı ṣ.) 324a/13, 324b/16

ṣaff < *Ar.* Sıra, dizi; asker sırası

ṣ.+ı 317a/13

ṣ.+ıġa 320a/17

ṣ.+larıġa 381a/5

ṣ.+larıge 323a/14

ṣ.+ların 316b/8, 323a/11, 380b/11, 380b/14, 389a/10

ṣ.+larnı 337a/10

ṣ. tart- 316b/9, 317a/13, 320a/15, 320a/17, 323a/11, 334b/10, 343a/11, 343b/14, 343b/15, 351a/1, 359a/4, 359a/5, 359b/14, 389a/7

ṣaff-der < *Ar.+Far.* Düşman safını yaran

ṣ. (dilīr-i ṣ.) 315a/12

ṣaffet < *Ar.* Saflık, temizlik

ṣ. 360a/6

ṣ.+ke 317a/17

ṣaff-şiken < *Ar.+Far.* Saf yaran

ṣ. (dilīr-i ṣ.) 316b/13

saġ Sağ, sağlam, sağlıklı

s. u selāmet 343a/8

s. u selāmetlik bile 325a/12

saġır İçki

s.+ın 325b/7

ṣaġīr < *Ar.* Küçük

ṣ. ü kebīrleridin 323a/2

ṣaḥābe < *Ar.* Sahipler

ṣ.-i kübār (sebb-i ṣ.) 300b/13

ṣāḥib-iḫtiyār < *Ar.* Seçme hakkına sahip

ṣ. bol- 394a/8

ṣāḥib-ḳarīb < *Ar.* Yakınlık sahibi

ṣ.+dür 385b/17

ṣaḥrā < *Ar.* Kır, ova

ṣ.+sınıŋ 315a/3

ṣaḥrā-nişīn < *Ar.+Far.* Göçebe, kırda yaşayan

ṣ. 380b/9, 386a/7, 386b/16, 398b/5

saḳa Nehir, kanal; saka, sucu

s. 329b/11, 329b/5, 332b/7, 332b/9

s.+sın 397a/2

s.+sıġa 318b/1, 318b/16

s.+sıda 326a/14, 332b/11

sāḳıṭā < *Ar.* Düşmüş

s. ét- 375b/1

sākī < *Ar.* İçki dağıtan, içki sunan

s.+si 325b/7

sākin < *Ar.* Yerleşik, oturn

s. bol- 392b/7

s. ét- 392b/14

saḳla- Korumak, gizlemek

s.-dılar 382b/11

s.-p 371b/1

s.-y almas-men 360a/6

saḳlat- Saklatmak, gizletmek

s.-ıp 356b/11

sal- Salmak, kovmak, bırakmak; bina tesis etmek

s.-dı 368b/17

s.-dı (at s.) 335a/7

s.-dı (ḳal'a s.) 365a/9,

s.-dılar 308b/13, 358b/2, 358b/3

s.-dılar (at s.) 318b/11, 319b/13, 321b/17, 322a/3, 323a/14, 343b/7, 359a/8, 386b/9

s.-dılar (uruş s.) 316a/17, 323a/10, 325b/17, 368a/3

s.-alı! (at s.) 362b/11, 362b/8

s.-sunlar! 354b/11

s.-ıp 303a/11, 307a/4, 308a/14, 308a/15, 322b/13, 328a/17, 353b/8, 354b/12, 370a/5, 391b/3

s.-ıp (at s.) 314a/13, 317a/1, 317a/10, 319b/16, 322b/11, 322b/9, 323a/13, 323a/17, 334b/12, 334b/5, 335a/8, 343b/8, 348a/16, 350b/9, 351b/10, 353b/10, 355a/3, 359a/12, 359a/9, 359b/4, 362a/13, 362b/4, 389a/14, 397b/10, 397b/12

s.-ıp (aṭ s.) 389a/8

s.-ıp (ḥavlı s.) 340a/8

s.-ıp (ḳal'a s.) 301a/11, 309a/16, 326a/12, 365a/2, 365a/10, 365a/11, 365a/15,

s.-ıp (tāvān s.) 331a/13

s.-ıp (teġāfülġa s.) 306b/6

s.-ġusı 325b/9

s.-ġan 301b/1

s.-ur érdiler 309a/5

s.-madılar (ḳulaḳ s.) 348a/13, 350a/16, 351b/16

s.-may 317b/7

s.-may (ḳulaḳ s.) 331a/7, 361a/16, 361b/4, 363a/11, 386a/4, 390b/2, 391b/6, 399b/7

sal Sal

s.+ı 316b/1

ṣalābet < *Ar.* Sağlamlık, dayanıklılık

ṣ. (merīḫ-i ṣ.) 314b/8

saldur- Saldırmak

s.-up 354a/4

salım Atım, uzaklık

s. 317a/10, 323a/13

salış- Gödermek, yollamak

s.-ıp 314a/2

s.-ıp (at s.) 320b/2

sālime < *Ar.* Sağlam

s. 329b/7

salmaḳ Bırakmak

s. üçün 399b/13

salṭanat < *Ar.* Hükümdarlık

s. 310b/9, 328a/2, 378b/9, 382a/7, 394a/11, 394a/6

s.+ġa 393b/14

s.+da (taḫt-ı s.) 328b/1, 356b/9, 360a/15, 360b/4, 364b/1, 378a/17, 393b/13, 398b/1

s.+ı (eyyām-ı s.) 327b/2

s.+ları (müddet-i s.) 310b/4

s.+larıda (taḫt-ı s.)338a/17

saman Saman

s. 392a/2

sāmi‘ < *Ar.* Dinleyen, dinleyici; yüce, yüksek

s. ḳıl- 321b/1

s.+ġa 321b/3

ṣānī < *Ar.* İkinci

ṣ.-i behişt 342a/6

ṣ.+dindür (Meşhed-i ṣ.) 304a/4

sana- Hesap etmek

s.-p 399a/5

sanç- Saplamak

s.-ıp 376a/6

sanlıġ İtibarlı, namlı

s. 313a/2

sarġar- Sararmak

s.-ıp 392a/3

sarı Taraf, yön, -e doğru

s. 317b/2

s. (her s.) 317b/7

s.+dın 317a/2

s.+ġa 317b/2

ṣarrāf < *Ar.* Sarraf, kuyumcu

ṣ.+lar 347a/4

ṣarrāf-ḫāne < *Ar.* Kuyumcu dükkanı

ṣ. (ehliyet-i ṣ.) 347a/8

satġun Alışveriş

s. 392a/11

saṭḥ < *Ar.* Yüzey

s.+ıġa 316b/5

savaş Savaş

s. u telāş 325b/17

ṣavb < *Ar.* Taraf, yön

ṣ.+ıġa 379a/10, 386b/4

savuḳ Soğuk

s. 349a/16

s. ér- 301b/14

s.+ġa 349a/17

s.+da 308b/16

sa‘y < *Ar.* Çaba, çalışma, gayret

s. u kūşişleri 310b/7

s. u ictihādī bile 381b/13

s. ét- 310a/16, 331a/17, 380a/8

s.+lar ét- 399b/6

sāye < *Ar.* Himaye, koruma

s.-i ḥamāyetide 340b/7

s.-i merḥametimizni 307a/4

sayla- Seçmek

s.-p 318b/8

şebāt < *Ar.* Yerinde durma, sözünde durma

ş. ḳademin çék- 320b/7

sebb < *Ar.* Sövme, küfretme

s. ü düşnām éte turġan 300b/16

s. ü düşnām éter érmişler 300b/5

s.-i ṣaḥābe-i kübār 300b/13

sebeb < *Ar.* Sebep

s. 301a/6, 366b/3

s. birle 344b/1

s.+din 339a/4, 350a/7

s.+idin 314a/3, 321b/17, 380a/3, 395b/1

s.+ler 306b/1

s.+ler bile 366a/15

sefāhat-nişān < *Ar.+Far.* Eğlence ve zevkin işareti

s.+nıŋ 300b/14

sefāret < *Ar.* Elçilik

s. 303b/8, 397a/6

sefer < *Ar.* Yolculuk; savaşa gitme; savaş; kez, kere, defa

s. 330b/7, 333b/6, 335b/5, 335b/8, 336b/4, 336b/7, 338a/2, 338b/5, 339b/15, 340a/17, 341a/1, 342b/2, 346b/1, 349a/17, 361a/2, 400b/11

s. éter érdiler 310b/9

s.+in 338b/4

s.+niŋ 306a/4, 320b/12, 338b/1

s.+ni (esbāb-ı s.) 300a/9

s.+ġa 306a/6, 321b/4, 332b/10, 336b/6, 338b/8

s.+de 305b/6, 327a/15, 327b/9

s.+de érkende 309b/17

s.+din 341a/2

s.+ide 331a/9

s.+idin 331a/1

s.+leriniŋ 340a/9

seher < *Ar.* Tan ağarmasından önceki vakit

s. 303a/12, 318a/6, 353b/7

s.+ge 327b/1

s.+geçe 318a/1

sehī < *Far.* Servi gibi dik ve uzun boy

s. (serv-i s.) 364b/4

sehl < *Ar.* Kolay

s. 302a/8, 314b/5, 353b/12, 394a/10

sekkiz Sekiz

s. 317b/10, 318a/13, 319b/10, 325a/11, 344b/13, 377a/7, 388a/1, 400a/11

s.+i 313a/16

s.+ide 321a/16, 326b/16, 395b/6

sekkizlençi Sekizinci

s. 342a/16, 380b/2

sekkiz miŋ Sekiz bin

s. 301a/13

sekkiz yüz ḳırḳ Sekiz yüz kırk

s. 367a/12

seksen bir Seksen bir

s. 327a/9

selām < *Ar.* Selam

s. bér- 330b/15, 340a/6, 341a/11, 344b/14, 365b/8, 365b/16, 368a/10, 372b/6, 374a/1, 374a/4

s.+ġa 356b/10

selāmet < *Ar.* Esenlik

s. 315a/7

s. (saġ u s.) 343a/8

selāmetlik < *Ar.+T.* Sağlık, esenlik

s. bile (saġ u s.) 325a/12

semān < *Ar.* Gökyüzü

s.-ı mü'ekked bile 323b/10

şenā < *Ar. senā'* Övgü, övme

ş.+ġa 333a/15

sene < *Ar.* Yıl

s. 301a/14, 302b/6, 303a/4, 307b/3, 310b/2, 327b/5, 327b/8, 364a/17, 378a/15, 380a/5

senger < *Far.* Siper, hendek

s. 337a/15, 338b/13, 348b/2, 351a/4, 351b/17, 351b/3, 358b/15, 359a/2

s. birle 351a/6

s. ét- 314a/7, 329b/1, 334a/16, 365b/1

s.+niŋ 353a/12, 353a/2, 353a/7

s.+ni 369a/13

s.+ge 334b/9, 337a/17, 337b/10, 343a/4, 343a/9, 343b/12, 348b/17, 348b/4, 351a/2, 351b/11, 351b/14, 351b/15, 352a/7, 353a/1, 353a/2

s.+de 400b/17

s.+din 316b/9

s.+ige 315b/7, 369a/12, 371a/10

s.+lerige 379b/9

seni Seni

s. 355a/4

ser-āmed < *Far.* Başta gelen, önde gelen

s.-i münşiy-āne 321b/4

s.+i 304a/11, 381a/12

serā-perde < *Far.* Otağ

s. 334a/8, 336b/15, 336b/8, 340a/1, 348b/2, 358b/17, 361a/3

s.+ni 338a/6, 342b/11, 358b/15, 360b/1

s.+lerni 335b/11, 338b/9, 341b/2, 342b/4, 358b/17

serāsime < *Far.* Afallamış, sersem

s. bol- 313a/11, 343a/7

serāsīme-dār < *Far.* Afallamış, sersemlemiş

s. 387a/9

serāsimelıḳ < *Far.+T.* Sersemlik

s.+dın 317a/14

serbāz < *Far.* Asker

s. 315a/5

s. bile 343b/13

s.+ı 347a/12

s.+lar 343b/17, 351a/15

s.+lar bile 338a/8

s.+ları 345a/15

s.+larnı 347a/14

ser-bülend < *Far.* Başı yüksek, yüce

s. 342b/15

serdār < *Far.* Komutan

s. 372b/5, 373a/15

s.+ı 322a/6, 379a/11, 380a/9

ser-efgende < *Far.* Başı önde, başı eğik

s.+si ér- 363b/9

ser-efrāz < *Far.* Başı yüce, başı yukarıda, onurlu

s. bol- 310a/14, 326a/4, 326b/13, 327a/7, 334b/8, 338a/15, 372a/9, 387a/12, 388a/16, 391a/16, 392a/16, 393b/5, 398a/7, 399b/3

ser-efrāzlıġ < *Far.+T.* Başı yüce olma, onurlu olma → **ser-efrāzlıḳ**

s. yetkür- 323b/7

ser-efrāzlıḳ < *Far.+T.* Başı yüce olma, onurlu olma → **ser-efrāzlıġ**

s. bol- 389b/6

ser-encām < *Far.* Başa gelen, olay

s.+ın 338b/6, 338b/8, 352b/12, 352b/14

s.+ıġa 311a/3

s.+ıdın 313a/10, 336b/7

ser-gerdān < *Far.* Avare, aylak; şaşkın

s. bol- 318a/1, 397a/10

ser-gerde < *Far.* Lider, komutan

s. 301a/13, 333b/5, 335b/15, 336a/6, 343a/4, 344b/8, 348b/14, 400a/1

s. (her s.) 324b/3

s. bile 329a/13, 334a/7, 345a/11

s. birle 363a/2

s. ér- 333b/12, 333b/13, 333b/14, 333b/15, 333b/16, 334a/1, 334a/2, 334a/3, 334a/4, 334a/5, 334a/6, 400a/6

s. ḳıl- 315a/13, 393a/8

s. ét- 400a/9

s.+niŋ 317b/10

s.+ni 319b/3, 345a/11, 346a/3, 349a/2, 354b/17

s.+ge 324b/2

s.+si 315a/17, 333b/16, 333b/17, 398b/9

s.+si ér- 307b/16, 318b/15, 327a/1

s.+ler 301b/12, 305a/15, 333a/1, 333b/11, 334a/14, 335a/8, 336b/11, 337b/17, 338a/13, 338a/3, 342b/1, 363a/17, 377a/12, 381a/9, 386b/13, 386b/2

s.+ler bile 307b/10

s.+lerniŋ 301b/4

s.+lerni 307b/12, 322a/2, 322b/5, 346a/7, 351a/4, 353a/12

s.+lerge 301b/11, 356a/16, 386b/2

s.+lerdin 335a/5

s.+leri 314a/12

ser-gerdelik < *Far.+T.* Liderlik, komutanlık

s.+in 319a/4

s.+ġa 400a/7

s.+idin 400a/8

ser-ḥadd < *Far.+Ar.* Sınır, hudut

s.+ige 312a/9

ser-ḫayl < *Far.+Ar.* Baş, lider

s. 318a/13

s.+ı 398b/9

serheng < *Far.* Çavuş

s.+lerdin 316a/12

serī‘ < *Ar.* Hızlı, süratli

s. (ḳāṣıd-ı s.) 312b/7

serīr < *Ar.* Taht

s.+ide 382a/7

ser-keş < *Far.* İtaatsiz, dikbaşlı

s.+leri 390a/17, 395b/17

s.+lerni 391a/9

ser-keşlik < *Far.+T.* İtaatsizlik, dikbaşlılık

s. 331a/8, 350a/5

s. ét- 326a/8

s.+din 392a/8

serkūb < *Far.* Düşman kalesi karşısına kurulan kuke

s. 342b/16, 343a/2

s.+nıŋ 342b/17, 343a/1, 343a/2, 343a/4, 343a/5

s.+nı 343a/6

ser-leşker < *Far.* Baş asker

s. ét- 314b/9

ser-nigūn < *Far.* Baş aşağı, tepe takla

s. bol- 352a/1

s. ét- 313b/6

ser-pāy < *Far.* Baştan ayağa; libas; görümlük

s. 302b/3, 304a/17, 305a/16, 305a/2, 305b/2, 308a/7, 312b/1, 314a/11, 318a/11, 318a/13, 321b/3, 322b/15, 341a/13, 341b/12, 344b/3, 345a/14, 345b/8, 356b/14, 372a/14, 372a/5, 373b/7, 389b/9, 392a/14, 400b/8

s. ve in'ām bile 346a/5

s. ve in'ām bér- 372b/7, 339a/5, 368a/11

s. ve in'āmlar bér- 309b/11, 354a/8, 367b/14, 369a/15, 383b/1, 391a/8

s. birle 372a/6

s. bér- 360a/17

s. bér- (in'ām ve s.) 356a/16

s.+lar 305a/13, 318a/5, 319a/10, 345b/4, 345b/6, 345b/7, 350b/13,

s.+ların 372a/9

s.+lar bér- (in'ām ve s.) 359b/12

ser-pençe < *Far.* Güçlü, kudretli

s.-i taḳdīr bol- 389b/7

serpit- Saçmak, dağıtmak

s.-ti 351b/11

ser-sebz < *Far.* Yemyeşil

s. (şehr-i s.) 390b/6

ser-şār < *Far.* Dolu

s. ét- 363b/15

serv < *Far.* Servi

s.-i āzād dék 374b/12

s.-i sehī 364b/4

server < *Far.* Önder, lider, baş

s.+i 384a/4

se-şenbih < *Far.* Salı

s. 308a/15, 310b/3, 311a/4, 313b/16

setīr < *Ar.* Örtülü, gizli

s. 364b/6

sevāb < *Ar.* Hayırlı davranış, hayırlı iş

s.+ġa 333a/16

sevād < *Ar.* Şehir etrafındaki bahçeler

s.+ıdın 314a/1

sevāḥil < *Ar.* Kıyılar, sahiller

s.+iniŋ 337b/5

s.+iġa 337a/12

seyfūr Rüzgar

s. 343b/17

seylāb < *Far.* Sel, sel suyu

s.+ı bile 300b/16

seyr < *Ar.* Yürüme, hareket, seyir

s. 327a/15, 329b/2, 332a/12, 332b/15, 340a/10, 342a/13, 342a/14, 346a/10, 398a/12

s. ét- 329b/3, 340a/12, 346a/12, 349b/14, 357a/7

s.+din 317a/17

s.+in ét- 340b/1

sezā-vār < *Far.* Uygun, yaraşır

s. bol- 307a/6

sén Sen

s. 302b/14, 337a/9, 338b/9, 339b/1, 340b/10, 343b/4, 343b/5, 347b/12, 348a/6, 353b/2, 354b/5, 355a/13, 362a/4, 373a/3

sıçḳan Sıçan, fare

s. 317b/3

sıçra- Sıçramak

s.-p 374b/9

ṣıdḳ < *Ar.* Doğruluk, dürüstlük, sadakat

ṣ.+ıġa 331b/9

ṣ.-ı dil bile 339b/6

ṣıfāt < *Ar.* Keyfiyet, durum

ṣ.+ı 310a/14

sığ- Sığmak, içine almak

s.-may 373b/17

ṣıġır yılı On iki hayvanlı Türk takvimindeki bir yıl adı

ṣ. 303a/5

ṣıḥḥat < *Ar.* Sağlık

ṣ. u selāmet 315a/7

sındur- Kırmak, kırdırmak, parçalamak, bozmak

s.-dı 354b/11

s.-ġanımız (sözin s.) 350b/7

s.-ġanın (‘ahdin s.) 324a/3

s.-up 373b/15

ṣıra Saf, sıra, dizi

ṣ.+ġa 316b/8

sırıḳ Sarık

s.+ların 376a/12

sırr < *Ar.* Giz, sır

s.+ıġa 400b/7

sikke < *Ar.* Madeni para, akçe

s. 347a/5

silāḥ < *Ar.* Silah

s.+ı 317b/6

silk < *Ar.* Dizi, yol

s. 319b/15

s.+ige 303b/3, 306b/2

silsile < *Ar.* Zincirleme olay

s.+sin 381b/13

sīm < *Far.* Gümüş

s. ü zerni 394a/10

sinān < *Ar.* Mızrak, süngü

s.-ı ḫūn-rīz 317b/4

sīne < *Far.* Göğüs

s. 392a/4

sipāh < *Far.* Asker

s. (ehl-i s.) 323a/17, 393b/11

s.-ı cerrār 317b/4

s. bile (ehl-i s.) 314a/5

s. ḳıl- (muḳaddime-i s.) 319a/11

sipāhī < *Far.* Akıncılık

s.+sin 305a/9

s.+lerġa 329b/16

sipeh-dār < *Far.* Komutan, baş komutan

s.+ı ér- 398b/10

s.+lar bile 308a/8, 320a/13, 392a/16

s.+larnı 313a/13

sipihr-mīnā < *Far.* Mavi gökyüzü

s.+ġa 328a/5

sīr < *Ar.* Tok, doymuş

s. 320b/3

sīrāb < *Far.* Suya kanmış

s. ét- 344b/5

sīret < *Ar.* Yaşayış tarzı, hal, ahlak

s.+de (ṣafā-yı s.)364b/3

sitem < *Far.* Zulüm, eziyet

s.+ni (ẓulm u s.) 306b/11

s.+lerige (ẓulm u s.) 307a/11

siyāset < *Ar.* Politika

s. 300b/16

siyāset-gāh < *Ar.+Far.* İdam cezası uygulanan meydan

s.+da 322a/5, 383b/6

siz Siz

s. 303b/3, 306b/17, 354b/7, 355a/17, 355b/3, 367a/7, 368b/12, 374a/6

s.+niŋ 353a/13

s.+ni 355a/15, 355b/3

s.+ge 302a/12, 302a/14, 353a/15, 355b/4

s.+din 348a/4

s.+ler 302a/5, 302a/8, 333a/15, 340b/6, 347b/4, 348a/3, 351a/5, 351a/6, 354a/3, 355a/9, 356a/1, 358a/3, 366a/6, 366a/9, 367b/4, 370b/13, 370b/16, 371b/10, 373a/16, 385b/16, 386a/1

s.+ler bile 340b/15

s.+lerniŋ 302a/9, 307a/1, 370b/15

s.+lerni 307a/4, 330b/9, 368b/14

s.+lerge 302b/3, 340b/14, 373a/4

s.+lerdin 351a/17, 354a/1

ṣofa < *Ar.* Sofa, avlu

ṣ. 342b/10

ṣ.+nıŋ 377b/10

ṣoḥbet < *Ar.* Konuşma

ṣ. tüz- 306b/12

ṣ.+din 310a/15

ṣ.+lerin 363b/11

ṣ. tüzer érdiler 310b/10

soŋ Son, sonra

s. (alġandın s.) 323a/2

s. (andın s.) 300a/8, 301a/10, 301a/17, 301b/16, 302a/12, 302b/11, 303a/14, 303a/16, 304a/13, 304a/16, 304a/6, 305a/11, 305a/17, 305b/13, 305b/8, 306b/16, 308a/17, 308b/1, 308b/11, 309b/13, 309b/4, 309b/8, 310a/11, 312a/14, 313b/6, 314b/2, 316a/12, 316a/4, 316a/6, 318a/11, 318a/4, 318b/14, 319a/10, 319a/12, 319a/2, 320a/6, 320a/7, 320b/11, 320b/6, 321b/14, 321b/6, 322a/9, 322b/16, 323a/17, 324b/1, 326a/11, 328a/16, 328b/6, 329a/9, 330b/11, 330b/13,

331a/13, 331a/15, 331a/8, 335a/12, 335a/17, 336a/11, 336a/17, 336a/4, 337a/16, 337a/8, 337b/2, 338a/8, 339a/12, 341a/17, 342a/15, 342b/14, 343b/3, 344a/12, 344b/2, 344b/5, 345a/7, 345b/15, 345b/9, 346a/12, 346b/13, 347b/3, 348b/12, 348b/8, 348b/9, 350a/12, 350b/5, 351b/17, 352a/7, 353a/11, 353a/13, 353b/5, 354b/14, 354b/16, 355a/13, 356a/1, 356a/10, 356a/15, 356a/6, 356b/8, 358a/14, 358b/4, 362a/15, 363a/12, 366b/16, 368a/2, 368a/5, 368b/10, 368b/16, 369b/14, 370b/13, 371a/4, 371b/2, 371b/8, 373a/7, 373b/15, 373b/7, 374a/6, 374b/4, 375b/14, 376b/7, 378a/9, 378b/14, 379a/3, 380a/12, 380b/1, 381a/5, 381a/8, 383b/10, 383b/6, 383b/15, 384b/9, 387b/4, 387b/6, 388a/1, 388a/11, 388a/16, 390a/10, 390a/7, 390a/8, 392a/14, 393b/4, 397b/12, 397b/14, 397b/3, 399a/9, 400a/9, 400b/14

s. (atġandın s.) 367b/3, 367b/8

s. (barġandın s.) 315b/3, 379b/8, 397a/15

s. (batġandın s.) 337b/10

s. (bir aydın s.) 307a/11

s. (cem‘ bolġandın s.) 361b/4, 393a/11

s. (çıḳġandın s.) 318a/7

s. (ékki aydın s.) 306a/5

s. (éşitgendin s.) 312b/7, 376a/2

s. (fāriġ bolġandın s.) 332a/12, 338b/4

s. (ḫādiṣesidin s.) 381a/11

s. (ḫuftendin s.) 304b/16, 314b/15, 317b/16, 351a/2

s. (ḳarīb bolġandın s.) 332b/15

s. (kéç bolġandın s.) 374a/8

s. (kélgendin s.) 342b/7

s. (kétkendin s.) 363a/13, 381b/14

s. (kirgendin s.) 317a/12

s. (kün s.) 305b/10, 311b/4

s. (kündin s.) 304b/12, 309a/9, 320b/12, 326a/10, 329a/8, 331b/15, 334b/17, 338b/15, 347a/9, 360b/6, 369b/8, 369b/2, 370b/16, 371a/2,

385a/15, 390b/14, 391a/8, 391a/16, 398b/12

s. (muḥāṣara ḳılġanıdın s.) 315a/11

s. (mundın s.) 372a/13

s. (müddetdin s.) 397a/5

s. (namāzıdın s.) 351a/4

s. (ötkendin s.) 305a/5, 315b/2, 329a/2, 330b/6, 332a/4, 336a/15, 340a/10, 342b/3, 346b/2, 360b/10, 361a/3, 367b/16, 372a/10, 373b/5, 381b/4

s. (pişīndin s.) 320b/8

s. (şehīd bolġanıdın s.) 394a/5

s. (tapġandın s.) 330b/7, 398b/1

s. (turġandın s.) 335a/2

s. (uruş bolġandın s.) 343b/9

s. (uruş étkendin s.) 341a/16

s. (uzaḳḳa çékkendin s.) 338a/2, 367a/3

s. (uzatġandın s.) 307b/15

s. (vaḳtıdın s.) 386a/17, 389a/2

s. (yetkendin s.) 357b/16

s. (yıldın s.) 302a/9

s. (yibergendin s.) 300a/7

s. (yörügendin s.) 325a/8, 353b/13, 353b/9, 397a/11

soŋġı Sonraki

s. 304a/14, 308a/11, 309a/7, 314a/11, 315a/2, 318b/6, 323b/1, 378b/15, 391a/1, 394b/11, 395b/4

s.+larnı 302b/2

soŋra Sonra

s. 321b/12, 341a/5, 345a/15, 345a/3, 348b/10, 349a/9, 349b/15, 352b/15, 380a/15

soŋraḳ Daha sonra

s. 301a/12, 322b/4, 354b/4, 369b/6, 392b/2, 392b/6, 394a/15

sor- Sormak

s.-up 334b/1

s.-ar érdi 326a/7

sora- Sual etmek

s.-dı 355b/2, 367b/1, 376b/5

s.-dılar 331b/10, 339a/6, 347a/10, 374a/8, 399b/4, 400b/2

s.-p 337b/2, 356a/5

s.-ġanda 331a/5

s.-p érdi 357b/10

sovan Soğan

s. 344b/12

söz Söz, laf

s. 301b/10, 302a/11, 302a/16, 318a/10, 323a/6, 329a/15, 331b/4, 333a/10, 335b/10, 339a/9, 357b/1, 360a/16, 367b/5, 369b/7, 377b/15

s. bile 399b/15

s. bér- 357a/17

s.+in 348b/12, 350b/6, 356b/14, 391b/3

s.+niŋ 331b/10, 331b/9

s.+ni 331b/7, 340b/14, 348a/3, 373a/6, 376a/2, 392a/12

s.+ge 348a/12

s.+de 373a/6

s.+din 307a/7, 340b/13

s.+üm 348b/5

s.+imni 399b/8

s.+i bile 364a/9

s.+iġa 399b/7

s.+ige 313a/9, 331a/7, 358a/7, 364a/8, 382b/8

s.+imiz 302a/12

s.+ler 311b/10, 311b/14, 330b/10, 354b/8, 388a/7

s.+ler bile 379a/17

s.+lerin 379a/6, 399a/5

s.+lerni 340b/12, 379b/8

s.+lerge 386a/4

s.+leri 376a/10

s.+leri dék 371a/10

s.+leriniŋ 379b/4

s.+lerige 312b/2, 350a/16, 361a/15

s.+leride 310a/8

su Su

s. 318a/1, 329b/6, 329b/7, 335b/13, 336b/15, 337a/5, 345a/1, 346b/13, 349b/9, 354b/15, 365a/17, 396b/12, 396b/16

s.+dın ayrılġan balıḳ dék 393b/11

s.+nı 362a/4

s.+ġa 320a/1, 322a/15, 322a/16, 344b/17

s.+ya 369a/2

s.+yı 396b/9

s.+yın 365a/16, 396b/10

s.+larnı 344b/16

su'āl < *Ar.* Sorma

s. (ḳıldı tārīḫin s.) 306a/14

ṣubḥ < *Ar.* Sabah

ṣ. 313b/17, 318a/2, 320a/12, 363a/6, 367b/17

sūd < *Far.* Yarar, fayda, kazanç

s. u beh-būdları 394b/17

sūdā-ger < *Far.* Tüccar

s.+iniŋ 369a/3

sūde < *Far.* Ezilmiş

s.-i ḥāl ér- 306b/1

ṣudūr < *Ar.* Çıkma, çıkış, meydana gelme

ṣ. tap- 373a/8, 377b/12, 378a/3, 389a/1

ṣūfī < *Ar.* Sofu

ṣ.+ler 370a/14

sula- Sulamak, beslemek

s.-dılar 337a/12

ṣuleḥā' < *Ar.* Günahtan sakınan, iyiliksever müminler

ṣ. bile 369b/13

ṣulḥ < *Ar.* Barış; rahatlık, huzur

ṣ. 311a/17, 313a/9, 320b/14, 324a/13, 324b/8, 391b/12, 391b/3, 391b/7

ṣ. bile 358a/16

ṣ. ḳıl- 391b/12, 398a/8, 400b/3

ṣ.+ġa 370b/10

ṣ.+ge 391a/12, 391b/1

sürsāt Savaş zamanlarında halktan toplanan hayvan, buğday, arpa vs. erzak

s.+larnı 315b/12

sūre < *Ar.* Kur'ân'daki 114 bölümden her biri

s.-i Filni 390a/5

s.+niŋ 390a/6

ṣūret < *Ar.* Şekil, biçim, görünüş

ṣ.+in 349b/6

ṣ.+de 330a/9, 370b/3

ṣ.+de (ḥüsn-i ṣ.) 364b/3

ṣ.+idin 369a/5

sūrnāy < *Far.* Zurna

s. 353a/7

suruḳ Sırık, ağaç

s.+dın (her s.) 347b/7, 347b/9

südre- Sürümek, sürüklemek, itmek

s.-p 349a/14, 354b/12, 366b/7, 374b/16, 394b/4

sükūt < *Ar.* Sessizlik, konuşmama

s. ét- 340b/9

sümm < *Ar.* Zehir

s.-i sütūrları bol- 335a/15

sünbüle < *Far.* Başak burcu

s. 307b/3

s.+side 321a/16

sünŋek Kemik

s. 385b/17

süpür- Süpürmek

s.-üp 378a/5, 378a/8

sür- Sürmek, sevk etmek

s.-diler 389a/11

s.-üp 313b/7, 314a/17, 317a/4, 320a/17, 320b/1, 333a/7, 347b/6, 349a/4, 368a/1, 381a/3, 387b/13

sür'at < *Ar.* Hız

s. (ṣabā-i s.) 314b/8

s. bile 308a/2, 308b/7, 313b/10, 313b/3, 313b/6, 313b/8, 316a/15, 317a/8, 318a/6, 318b/12, 322a/3, 323b/16, 325b/14, 326b/7, 380b/13, 386a/8, 394b/8, 398a/2

sürdevül < *Moğ. sürevül* Hükümdar sefer çıkınca seferdekilerden şehirde kimseyi koymayıp çıkaran ve askerin izini sürüp kimse kalmışsa askere yetiştiren malum kimse

s.+ler 314b/8

süren Akın, hamle, saldırı

s. 309a/5, 314a/2, 322b/13

sürmek Sürmek, kullanmak

s.+ke 319b/17, 320a/1

sürūr < *Ar.* Sevinç

s. 309b/15

s. bile (ẕevḳ-i s.) 363b/15

sürüg Sürü

s. 339b/13

s.+leri bol- 341a/14

sütūr < *Far.* Perde, örtü

s.+ları bol- (sümm-i s.) 335a/15

Ş

şa'bān < *Ar.* Arap Takminin sekizinci ayı

ş. 303b/5, 307b/4, 318a/16, 384a/10, 384b/3, 385a/13, 385a/2

ş.+nıŋ 301a/4, 307b/7, 321a/11, 325b/4, 326b/5, 384a/13

şāh < *Far.* Şah, hükümdar

ş.-ı 'ālem-penāhnıŋ 339b/4

ş.-ı 'ālem-penāh 333a/16

ş.-ı cihānnıŋ 304a/3

ş.-ı cihān-penāh 347a/16

ş.+nıŋ 349b/14

ş.+ġa 328b/12

ş.+ıdın 346b/6

şāhā < *Far.* Ey şahım, şahım

ş. 400b/10

şāhāne < *Far.* Şahlara yaraşır; mükemmel, çok güzel, eksiksiz

ş. 305a/13, 309b/14, 336a/16, 341b/8, 342b/2, 345b/3, 350b/13, 397a/7

ş. (muḥabbet-i ş.) 300a/4

ş.+ġa (‘ināyet-i ş.)307a/5

ş.+din (elṭāf-ı ş.) 326b/13, 327a/6

ş.+din (ittifāḳ-ı ş.) 391a/15

ş.+din (nevāziş-i ş.) 390a/9

şāhid < *Ar.* Tanık, şahit

ş. ét- 331b/9

şaḳḳ < *Ar.* Çatlak, yarık

ş. 317b/7

şām < *Far.* Akşam

ş. 337a/3

ş. (namāz-ı ş.) 353b/14, 386a/16, 389a/2

ş.+ġaça (namāz-ı ş.) 337a/15

şāmyāne < *Far.* Çalgıcılar

ş. tutdur- 342b/11

şān < *Ar.* Ün, şan

ş. (‘ālī-i ş.) 380a/9

ş.+larıdın 333b/2

ş. ü şevket 336a/11, 338a/15, 338b/11

ş. ü şevket birle 359a/1

şāne < *Far.* Omuz

ş.+leri 300b/16

şarāb < *Ar.* Şarap; içki

ş. 331b/3

ş.+ı 310b/1

şarḳ < *Ar.* Doğu

ş. 308b/2, 322b/6, 365a/2, 370a/9, 393a/12

ş.+ıda 348b/1

şart < *Ar.* Koşul

ş.+lar bile 399a/7

şart-nāme < *Ar.+Far.* Şartların yazılı olduğu belge

ş. 302a/15

şāyed < *Far.* Belki, şayet

ş. 335b/10, 365b/4

şāyeste < *Far.* Layık, yaraşır, uygun

ş.+dür 333b/2

şāyi‘ < *Ar.* Yaygın, duyulmuş

ş. bol- 344a/9, 347b/1, 373b/1

şeb-gīr < *Far.* Geceleri uyumayan, uykusuzluk çeken

ş. bile 337a/10

ş. ét- 321b/9, 334a/13, 389b/1

şecā'a < *Ar. şecā'at* Yüreklilik, cesaret → **şecā'at**

ş.-yı nām-dārnıŋ 323a/1

ş.+sı 323a/13

ş.+sıġa 323a/12

şecā'at < *Ar.* Yüreklilik, cesaret → **şecā'a**

ş. 315a/2

ş. bile (iẓhār-ı ş.) 322b/2

ş.+da 306a/12

şecā'at-nişān < *Ar.+Far.* Cesaret örneği, cesaret gösteren

ş. 316b/10

şefā'at < *Ar.* Bağışlanma

ş.+i étekige élig ur- 385a/6

ş.+leri bile 394b/16

şefī' < *Ar.* Şefaatçi

ş. bol- 397b/2

şefḳat < *Ar.* Şefkat

ş. 357a/12

ş.+lar 379b/17

şehādet < *Ar.* Şahitlik; şehitlik

ş. bér- 331b/10

ş. şerbetin iç- 360b/8

şehīd < *Ar.* Şehit

ş. 362b/15, 378b/11

ş.-i maġfūrnıŋ 378b/13

ş. bol- 343b/10, 345a/16, 352a/5, 352b/9, 362b/10, 362b/15, 362b/6, 363a/16, 363b/4, 372b/11, 389b/4, 389b/15, 393b/10

ş. bolġanıdın soŋ 394a/5

ş. ét- 313a/6, 333a/5, 352a/4, 360b/17, 374b/14, 383b/3

ş.+niŋ 352a/12, 399a/2

ş.+lerniŋ 358a/14

şehr < *Far.* Kent, şehir

ş. 309b/16, 336a/9, 375b/11, 382a/15, 389a/15

ş.+ni 346a/8

ş.+ġa 388a/12

ş.+ge 301a/17, 314b/7, 316a/1, 316a/11, 316b/4, 328a/17, 334a/11, 338a/16, 353b/3, 354a/15, 355b/17, 376b/8, 383a/7

ş.+de 356a/2, 364b/5, 398a/16

ş.+de bol- 316a/2

ş.+din 318b/16

ş.+i 374a/10, 379a/15

ş.+iniŋ 319a/7

ş.+ini 373a/4, 375b/10

ş.+ide 375b/4

ş.+inde 384a/7

ş.+iŋizni 375b/17

şehr-yār < *Far.* Hükümdar

ş. 339a/6, 348a/3, 354b/7, 360a/10, 360a/5, 361a/11, 361b/2, 366a/2

şeh-zā < *Far. şeh-zāde* Padişah çocuğu → **şeh-zāde**

ş.+ge 388a/1

şeh-zāde < *Far.* Padişah çocuğu → **şeh-zā**

ş. 309b/16, 310b/10, 311a/5, 316b/10, 317a/15, 318a/12

ş.+si 343b/13

ş.+ler 336a/9, 353a/17, 378a/10

ş.+ler bile 338a/14

ş.+leriŋ 317a/5, 317a/7, 393b/14

ş.+leri 379a/3

ş.+lerġa 334a/11

şekve < *Ar.* Şikayet, sızlanma

ş. ve ḥaşmet birle 338b/12

ş. ve şikāyet ét- 306b/7

şemḫāl < *Far.* Eski bir türk çakmaklı tüfek

ş. 319b/13

ş. bile 364b/16

ş.+ların 344b/9

ş.+larnı 375b/12

şemḫālçı < *Far.+T.* Şemhalçı, tüfek atıcısı

ş. 351a/15, 370a/2, 375b/8

ş. birle 369a/17

ş.+lar 344b/9

ş.+ların 369b/17

şemşīr < *Far.* Kılıç

ş. 317b/5

şenbih < *Far.* Cumartesi

ş. 301a/15, 301a/4, 316a/2, 321a/17, 324a/13

şer‘ < *Ar.* Şeriat

ş.-i şerīf-i zekāt 305b/7

ş. ḳıl- (muvāfıḳ-ı ş.) 309a/15

şerāfet < *Ar.* Şereflilik

ş.+idin 300b/2

şerāret < *Ar.* Kötülük, şerlik

ş.-i Ḳazaḳiyyet 309b/2

şerāret-nişān < *Ar.+Far.* Kötülük gösteren, kötülük belirtisi

ş. 333a/17

şerāret-pejūh < *Ar.+Far.* Kötülük isteyen

ş. 319b/15

şerāret-şi'ār < *Ar.* Kötü huylu

ş. 391b/15

şerāret-ẕāt < *Ar.* Özünde kötülük olan

ş.+ı 380a/3

şerbet < *Ar.* Şurup

ş.+idin 363b/12

ş.+in 310b/1

ş.+in iç- (şehādet ş.) 360b/9

şeref < *Ar.* Kıvanç, övünme

ş.+i bile 383b/14

ş.+ige 336a/10

şerī'at < *Ar.* Yasa

ş. 310b/12

ş. bile 358a/4

ş.+nı 306b/11

şerīf < *Ar.* Şerefli

ş.-i zekāt (şer'-i ş.) 305b/7

ş.+i (mizāc-ı ş.) 310a/15

şerīk < *Ar.* Ortak

ş. ét- 395a/10

şerm-sār < *Far.* Utangaç, utanç içinde

ş. 308b/17

şerm-sārlıḳ < *Far.+T.* Utangaçlık

ş.+ıdın 323a/4

şerr < *Ar.* Kötülük

ş. ü şūr 380a/17

ş. ü şūrnı 357a/15

şevket < *Ar.* Görkem, ululuk, heybet

ş. (şān ü ş.) 336a/11, 338a/15, 338b/11

ş. birle (şān ü ş.) 359a/1

şevketlirāḳ < *Ar.+T.* Daha güçlü

ş.+ı ér- 392b/12

şevvāl < *Ar.* Arap takviminin onuncu ayı

ş. 321b/8

ş.+nı 319b/2

ş.+nıŋ 303b/15, 309b/16, 319b/7, 321b/10, 323b/1, 323b/5, 325b/12, 387a/11, 387a/8, 388a/15, 388b/13, 389b/8, 396a/8

şey < *Ar. şey'* Nesne, şey, eşya

ş.+iġa 394a/8

ş.+ler 331a/14

ş.+lerin 333b/4, 398b/2

ş.+lerge 331b/15

şeyḫü'l-İslām < *Ar.* İslam dünyasında önde gelen ulemâ ve sûfîlere verilen bir şeref unvanı

ş. ét- 300a/13

şeyn < *Ar.* Ayıp

ş. bile 330a/9

şi'ār < *Ar.* Adet, alışkanlık

ş. 308b/17

ş. ét- 306b/11

şiddet < *Ar.* Zorluk

ş.+i 327a/16

şikār < *Far.* Av, avlanma

ş. 320b/9, 332a/12, 340a/10, 342a/13, 346a/10

ş. ét- 329b/4, 398a/9

ş.+nıŋ 317a/11, 329b/2

ş.+nı 357a/11

ş.+ġa 327a/15, 342a/14, 398a/9

şikārī < *Far.* Avcı kuş

ş. 357a/12

şikāyet < *Ar.* Sızlanma

ş. ét- (şekve ve ş.) 306b/7

şikest < *Far.* Kırık; kırılma; yenilme, yenilgi

ş.-i fāḥiş tap- 362b/13

ş.-i fāş tap- 317a/14

ş. bér- 334b/15, 337b/17, 343a/8, 353a/11, 359b/5, 361b/15, 362a/2, 368a/3, 387b/16

ş. ber- 318b/7, 319b/14, 320a/14, 326a/2

ş. tap- 312a/2, 317b/9, 322b/11, 325b/11, 335a/9, 335b/4, 343b/9, 350a/2, 350a/17, 351b/2, 353a/1, 359a/11, 366a/15, 382b/15, 385b/14, 386b/10, 387a/3, 389a/11, 394a/16

ş.+ler 367a/16

şimāl < *Ar.* Kuzey

ş. 384a/13

şimālī < *Ar.* Kuzeydeki

ş. 309a/14, 351a/7

şimāliyye < *Ar.* Kuzeydeki

ş. 309a/4

şi'r < *Ar.* Şiir

ş. 363b/8

ş.+ge 363b/11

ş.+de 363b/13

şirik < *Ar. şirk* Ortaklık

ş. et- 368b/14

şīrīn < *Far.* Tatlı

ş. ét- 363b/12

şi'r-şināslıḳ < *Ar.+Far.* Şiirden anlama

ş. 310b/11

şīşe < *Far.* Şişe

ş.+lerni 344b/16

şitāb < *Far.* Acele

ş. bile 398a/4

şitābān < *Far.* Acele eden

ş.bol- 317a/17

şitāb-kār < *Far.* Acele eden, aceleci

ş. 364a/10

şöhret < *Ar.* Ün

ş. 383b/2

şu'arā < *Ar.* Şairler

ş. (fużalā ve ş.) 328a/6, 341b/13

ş. ve fużalā 356b/16, 378b/3

ş. ve fużalānıŋ 363b/11

şubān < *Far.* Çoban

ş.+lar 347b/6

şu'be < *Ar.* Kısım, bölüm

ş.+si 306a/10

şuġl < *Ar.* Uğraşı, iş

ş. ét- 321b/14

şūr < *Far.* Fesat

ş. 394a/8, 398a/13

ş. (şerr ü ş.) 380a/17

ş. u 'alālāları 328a/5

ş.+nı (şerr ü ş.) 357a/15

şūre-zār < *Far.* Çorak arazi

ş.+ġa 379b/13

şūrīş < *Far.* Kargaşa, karmaşa

ş.+i 365b/4

şüce'ā < *Ar. şüce'a'* Cesurlar, yiğitler

ş.-yı düşmen 317a/11

şükrāne < *Ar.+Far.* Teşekkür borcu olarak

ş.+si üçün 379a/4

T/Ṭ

tā < *Far.* -e kadar, değin; -den beri; ta ki

t. 300a/16, 300a/5, 300b/2, 301a/11, 301a/9, 305a/4, 305b/7, 306b/2, 308a/1, 308a/7, 308a/9, 312b/11, 314b/15, 316a/11, 316a/13, 319b/10, 322b/12, 326a/12, 326b/4, 329a/14, 336b/14, 340b/4, 346b/3, 347b/13, 357a/17, 358a/4, 380b/9, 384a/12,

384a/14, 384a/2, 384b/9, 388b/11, 388b/5, 391b/1, 395a/4

ta‘alluḳāt < *Ar.* Akrabalar

i.+ı bile 388a/14

ṭa‘ām < *Ar.* Yemek

ṭ. 373b/8

ṭ. étil- 373b/10

ṭ.+lar 390a/7

ṭ.+larnı 373b/15

tāb < *Far.* Güç, kuvvet, tahammül

t. kéltüre al- 309b/7, 314b/3, 322a/4, 334b/6

ṭabaḳ < *Ar.* Tabak

ṭ.+larnı 373b/14

tābi‘ < *Ar.* Peşinden giden, uyan, bağlı; boyun eğen

t. bol- 347a/12, 368b/13

t. bolup érdiler 326a/9

t.+leri bile 330b/2, 373a/15, 381a/14, 394b/14, 395a/17

t.+leri birle 392b/3

t.+leridin 340b/16, 392b/10

t.+lerim bile 339b/9

ṭabī‘ī < *Ar.* Doğal

ṭ.+ġa 329b/4

ta‘biye < *Ar.* Düzenleme, tertip etme

t. bile (‘amel-i t.) 330a/8

ṭabl < *Ar.* Davul

ṭ.-ı ‘alemniŋ 335a/6

ṭ.-ı ḫabek 317a/2

ṭ.-ı ḫabekni 316b/8

tāc < *Ar.* Taç

t. 364b/4

tafṣīl < *Ar.* Ayrıntılı anlatma

t.+i (icmāl-i t.) 380a/2

taġ Dağ

t. 335a/16, 339b/12, 349a/3

t.+nıŋ 393a/12

ṭaġa Dayı

ṭ.+mız 310a/5

taġallüb < *Ar.* Zorbalık

t. ü tasalluṭ körgüz- 304b/6

ṭāġī < *Ar.* Asi, isyankar → **ṭāġīyye**

ṭ. 391b/8

ṭ.+ler 378a/3

ṭ.+leri 396a/3

ṭ.+leriniŋ 391b/7

ṭāġīyye < *Ar.* Asi, isyankar → **ṭāġī**

ṭ. (ṭā’ife-i ṭ.) 380b/13

taġyīr < *Ar.* Değiştirme, değişiklik

t. bér- 300b/14

taḫallüf < *Ar.* Aykırı davranma

t. ét- 385a/11

taḫallüṣ < *Ar.* Kurtulma

t. bile (kāmil-i t.) 363b/13

taḥammül < *Ar.* Dayanma, dayanma gücü, katlanma

t. éte almay 317a/11

taḥḳīḳ < *Ar.* Araştırma, gerçeği arama

t. 327a/12

taḫmīn < *Ar.* Yaklaşık fikir beyan etme

t. 387b/12

taḫmīnen < *Ar.* Aşağı yukarı, tahmin ederek

t. 396b/9

taḥṣil < *Ar.* Elde etme, ele geçirme

t.+i üçün 312b/11

taḫt < *Far.* Taht; hükümdarlık makamı

t. 315b/11, 346b/8, 375a/1

t.-ı devletde 364b/4

t.-ı fermānımızġa 347a/10

t.-ı revān 310a/3

t.-ı revāngża 328a/16

t.-ı salṭanatda 328b/1, 356b/9, 360a/15, 360b/4, 364b/1, 378a/17, 393b/13, 398a/17

t.-ı salṭanatlarıda 338a/17

t.+ıŋ 375a/3

t.+da 356b/16, 395b/14

t.+ıġa 311a/7, 328a/2

t.+ıda 310b/9, 328a/2, 378b/9, 394a/11

tāḫt u tārāc < *Far.* Yağma, talan

t. 334a/17, 368b/17

t.+ıġa 329b/1

t.+lar yetkür- 301a/7, 335a/17

taḥvīl < *Ar.* Değişme

t. ét- 382b/6, 396a/2

ṭāḳ < *Ar.* Kubbe

ṭ. 364b/3

ṭāḳat < *Ar.* Güç

ṭ. kéltüre al- 307a/11, 339a/1, 349a/17

taḳdīr < *Ar.* Beğenme; Tanrı'nın ezelden kararlaştırdıkları

t.-i ilāhīniŋ 385a/12

t. bol- (ser-pençe-i t.) 389b/7

taḳrīben < *Ar.* Aşağı yukarı, yaklaşık olarak

t. 337b/4, 340a/10, 345a/5, 367b/12, 370a/16

taḳsīm < *Ar.* Bölme

t. ét- 336a/14, 349a/7

taḳtīm < *Ar. taḳdīm* Sunma

t. ét- 344b/17

taḳviyet < *Ar.* Kuvvetlendirme, güç verme

t.+leriġa 380a/7

tala- Yağmalamak

t.-dı 361a/16, 363a/3

t.-duḳ 331a/6

t.-p 323b/16, 358a/17, 371b/6, 371b/7

t.-p érdi 331a/2, 366a/17

t.-p érdiler 331a/6

t.-y bérdiler 369b/10

talamaḳ Yağmalamak

t.+ġa 373a/5

talat- Yağmalatmak

t.-dılar 336a/17

t.-ıp 366b/2

ṭal‘at < *Ar.* Güzellik

ṭ.+ıdın (āfāḳ-ı ṭ.) 364b/3

ṭaleb < *Ar.* İsteme, dileme

ṭ. ét- 316a/6, 328a/1, 334a/14, 358b/4, 365a/12, 365b/3, 371a/15, 375b/5, 390b/9, 391b/12

ṭ.+i bile 311a/17, 320b/14

ṭ.+ide 313a/9, 324a/13

ṭ.+in ét- 324b/8

ṭ. ḳıl- 336a/15, 343a/13, 355a/15, 359b/16

ṭaleb-kār < *Ar.+Far.* İstekli

ṭ. 334a/16, 335a/15, 337b/4, 349a/2

ṭama‘ < *Ar.* Tamah, açgözlülük

ṭ.+ı bile 381a/2

tamām < *Ar.* Tam; bütün; bitme, sona erme

t. 302a/15, 356a/14, 356a/3, 367a/8, 391b/14, 400b/2

t. (izdihām-ı t.) 336a/11

t.-ı erkān-ı devlet 332b/1

t. bile 338a/16, 363a/8

t. bile (ḥaḳāret-i t.) 393b/17

t. bile (hücūm-ı t.) 319b/15

t. bile (ictihād-ı t.) 328b/6

t. bile (izdiḥām-ı t.) 314a/11, 314a/16, 334a/12, 337a/1, 387b/14

t. birle (fesāḥat-i t.) 390a/6

t. bile turup érdiler (ıżṭırāb-ı t.) 362a/9

t. bol- 345b/9, 346a/13, 390a/8, 396b/1

t. ét- 303a/9, 321b/2, 354a/14, 356a/1

t.+ı 300a/8, 300a/9, 302a/16, 302a/6, 303a/1, 305a/13, 305a/6, 305a/7, 305b/1, 306b/15, 306b/16, 307a/12, 309a/10, 309a/11, 311a/5, 311a/6, 312b/17, 314b/5, 315b/15, 315b/16, 315b/4, 316a/16, 316a/6, 316b/9, 318a/12, 318a/13, 318a/3, 318a/7, 318b/5, 322a/17, 322b/11, 323a/17, 323b/8, 324b/1, 324b/11, 324b/5, 324b/6, 325a/12, 327a/5, 328a/17, 328b/1, 328b/4, 329a/12, 329b/15, 329b/16, 330a/11, 330a/16, 331a/7, 331b/1, 333b/5, 334a/9, 335b/13, 335b/16, 336a/10, 336a/5, 336a/6, 336a/9, 336b/10, 336b/11, 336b/14, 336b/3, 336b/4, 337a/9, 338a/12, 338a/13, 338a/14, 338b/4, 338b/5, 340a/11, 340a/17, 340a/4, 340a/5, 340b/2, 341a/4, 341b/9, 342a/12, 342a/13, 342b/1, 342b/5, 342b/6, 342b/7, 345b/1, 345b/15, 345b/2, 346a/11, 346a/17, 346b/14, 346b/17, 346b/3, 347a/10, 347a/8, 347b/14, 347b/3, 348b/2, 348b/14, 349a/13, 349a/14, 350a/9, 350b/7, 351a/4, 353b/5, 355b/, 355b/15, 356a/5, 356a/7, 357a/12, 358a/12, 359b/9, 361a/1, 361b/3, 362a/17, 362b/11, 362b/12, 363a/17, 365a/10, 366a/5, 366b/1, 368b/2, 369b/14, 370a/5, 370a/9, 370b/9, 372a/2, 372b/8, 373b/14, 374a/14, 374a/15, 374a/7, 375b/12, 376b/2, 376b/6, 377a/10, 378a/10, 378a/11, 378a/3, 379a/15, 379a/3, 380a/15, 380a/8, 380b/2, 382b/10, 382b/7, 383a/17, 383a/5, 383b/5, 383b/6, 385b/15, 387a/10, 387b/11, 387b/3, 388a/14, 388a/3, 389b/10, 389b/9, 390a/2, 390a/3, 392b/3, 393a/16, 393a/17, 393a/5, 393b/11, 394a/1, 394b/7, 395b/17, 398a/11, 398b/11, 398b/17, 399a/12,

399a/4, 399b/4, 399b/8, 400a/2, 400a/5, 400b/10, 400b/9

ta‘miye < *Ar.* Üstü kapalı anlatma

t. bile (‘amel-i t.) 311a/14

taŋ Tan, şafak

t. 325a/9

tap- Bulmak; kabul etmek; elde etmek

t.-dı 396a/17

t.-dı (āgāhlıḳ t.) 366a/1

t.-dı (āgāhlıġ t.) 382b/11

t.-dı (ferāġat t.) 334b/9

t.-dı (iḫtiṣāṣ t.) 385b/8

t.-dı (naṣb t.) 364a/13

t.-dı (ṣudūr t.) 377b/12, 378a/3, 389a/1

t.-dı (ẓafer t.) 366b/4

t.-tı (vefāt t.) 366b/16

t.-tı (kām t.) 317b/8

t.-tı (şikest t.) 335a/9, 350a/17

t.-tı (vefāt t.) 301a/17

t.-duḳ (cezāsın t.) 379b/1

t.-dılar (cezāsın t.) 378a/3

t.-dılar (iḫtiṣāṣ t.) 383b/15

t.-dılar (ḳarār t.) 378b/9

t.-dılar (vefāt t.) 344a/12

t.-tılar (ta‘yīn t.) 306a/11

t.-tılar (vefāt t.) 311a/3, 322b/4

t.-ar maḳbūllıġ 309a/2

t.-ġay (teskīn t.) 365b/4

t.-ġay (yol t.) 384b/17

t.-ġaylar (şikest t.) 389a/11

t.-sun! (iştihār t.) 302a/12

t.-ġıl! 367b/1

t.-sa (ma‘zullıġ t.) 309a/2

t.-sa (ṣudūr t.) 373a/8

t.-ıp 303b/7, 306b/9, 307a/13, 307a/8, 326b/17, 326b/8, 332a/3, 345a/8, 368b/5,

t.-ıp (āgāhlıḳ t.) 356a/5, 382a/16

t.-ıp (éşitile t.) 318a/6

t.-ıp (fırṣat t.) 388a/11

t.-ıp (istilā t.) 391b/17

t.-ıp (istidād t.) 310a/15

t.-ıp (işti‘āl t.) 359a/10, 375b/3

t.-ıp (izdiyād t.) 310b/2, 327a/16

t.- ıp (şikest t.) 312a/2, 317b/9, 322b/12, 325b/11, 335b/4, 343b/9, 350a/2, 351b/2, 353a/1, 366a/15, 382b/15, 386b/10, 387a/3

t.-ıp (şikest-i fāş t.) 317a/14

t.-ıp (şikest-fāḥiş t.) 362b/13

t.-ıp (ḳuvvet t.) 317a/6, 376a/2, 389a/13

t.-ıp (vefāt t.) 301a/4, 345a/2, 345b/11, 385b/5

t.-ıp (yol t.) 396b/12

t.-ıp (zorlıḳ t.) 317b/15

t.-ġan (fırṣat t.) 384b/17

t.-ġandın soŋ (ḳarār t.) 398b/1

t.-ġanı (ḳatli'ām t.) 375b/4

t.-ġanı (şikest t.) 385b/14

t.-ġanlar (şikest t.) 359a/11

t.-ġandın soŋ (imtidād t.) 330b/7

t.-ġu dék (maṣlaḥat t.) 367a/17

t.-ıp érdi (taḥḳīḳ t.) 327a/12

t.-ıp érdi (imtidād t.) 335b/5

t.-ıp érdi (vefāt t.) 336b/6

t.-ıpdır (güzek t.) 342a/12

t.-ıpdur (tārīḫ t.) 321b/5, 342a/5, 342a/6

t.-ıpdur (vefāt t.) 352b/16

t.-ġan érdi (ta'yīn t.) 350a/16

t.-a alsaḳ (kişini t.) 300b/17

t.-a almadı (tedbīr t.) 320b/17

t.-a almay 363b/1

t.-a almay 'ilācnı 310b/1

t.-a almay (kām t.) 381b/15

t.-a almay (kişi t.) 393b/3

t.-may 302b/9, 318a/1, 386b/4

tapdur- Buldurmak

t.-up 368b/8

tapmaḳ Bulmak

t.+ınıŋ (şikest t.) 394a/16

tapşur- Ulaştırmak, teslim etmek

t.-dı 330b/14

t.-dılar 319b/1, 328b/12, 328b/2, 394a/14

t.-up 300b/8, 313a/7, 315a/6, 323b/8, 331a/8, 384b/2, 391a/14, 393b/1, 397a/7, 399a/8, 400a/17

t.-up érdiler 324b/17

tārāc < *Far.* Yağma, çapul, talan

t. (ḳatl u t.) 365a/6

t. ḳıl- 308a/2, 368b/4

t. ét- 306b/16, 315a/10, 335a/12, 337a/8, 362a/17, 369a/4, 374a/12, 375b/16

t. ét- (ḳatl u t.) 323b/16, 324b/4, 326b/11

t. étdür- 320a/6

t. tégür- (tāḫt u t.) 334a/17

t. étdürür érdi 330b/4

t. éte bérdi 357a/15, 358a/17

t. éter érdiler 365b/11

t.+ġa 337b/6, 341a/8, 362b/1

t.+ıġa 315a/9, 323b/12, 334b/11

t.+ıġa (ġārāt u t.) 380a/14

t.+ıġa (gāret ü t.) 360b/12

t.+ıġa (tāḫt u t.) 329b/1

t.+ıdın 301a/2

t.+lar yetkür- (tāḫt u t.) 301a/8, 335a/17

t.+ları 314a/14

t. larıġa 319b/4, 398b/5

ṭaraf < *Ar.* Yön

ṭ. 317a/4

ṭ.+ın 314a/2, 316a/14, 370a/9, 391b/14

ṭ.+nıŋ 386a/17

ṭ.+ġa 322b/9, 335b/9, 346a/3, 351a/6, 380b/3, 386b/1, 392b/7, 400a/1

ṭ.+ġa (her ṭ.) 344b/8, 345a/3, 346b/11, 350a/10, 351a/9, 354b/13, 359a/11, 362a/14, 386b/13

ṭ.+ge 300a/1, 301a/14, 302a/5, 308a/3, 317a/4, 320a/13, 384a/5

ṭ.+ge (her ṭ.) 366b/17, 376a/15, 394b/5

ṭ.+da 306b/3, 335b/15, 342b/11, 345a/12, 349a/4, 352b/12, 352b/13, 354b/17, 355b/13

ṭ.+dın 314a/13, 319b/8, 320a/3, 320a/9, 320b/2, 320b/3, 322b/10, 322b/11, 322b/17, 322b/9, 323b/15, 329a/11, 343b/7, 344b/11, 348a/16, 349b/17, 351b/7, 359a/4, 359a/5, 359a/8, 359a/9, 359b/14, 359b/16, 367b/9, 380b/11, 386b/1, 389a/7, 389a/8, 392a/8, 392a/9, 398a/12

ṭ.+dın (her ṭ.) 353b/10, 359a/12, 381a/4, 389a/12

ṭ.+ı 339b/17

ṭ.+ıġa 301a/6, 305a/8, 308b/2, 309b/16, 312b/9, 313b/17, 314a/6, 314b/11, 316a/7, 319b/6, 324a/2, 324a/5, 334a/7, 335a/7, 335b/11, 335b/13, 338a/7, 338a/8, 338a/9, 338b/10, 341b/3, 342a/14, 343a/16, 344a/14, 344a/6, 344a/8, 346a/7, 348a/14, 351a/3,

351b/17, 351b/3, 351b/7, 351b/8, 360b/1, 360b/2, 361a/8, 361a/9, 367b/10, 376b/11, 384b/3, 385b/11, 386b/14, 386b/7, 388a/15, 390a/17, 392b/1, 393b/1, 395b/9, 397a/17, 397a/7, 397b/5, 398a/15, 398b/7, 399a/12

ṭ.+ıge 302a/7, 305a/14, 305b/15, 313a/3, 315a/16, 318a/17, 318a/6, 318b/10, 318b/14, 323a/7, 327a/15, 327a/9, 329b/1, 337b/4, 342b/4, 349a/3, 361a/4, 361b/1, 361b/15, 362a/9, 362b/12, 366b/12, 367a/8, 367b/4, 370a/15, 370a/7, 371a/5, 373a/14, 374b/5, 383b/13, 388b/16, 388b/2

ṭ.+ıda 331b/17, 334a/16, 338b/13, 342b/15, 342b/9, 346b/17, 351a/7, 351b/5, 356b/2, 358b/13, 359a/17, 380b/17, 387b/8, 398b/4

ṭ.+ıdaġı 308a/16, 320a/8, 357a/8, 389a/3

ṭ.+ıdın 302a/4, 307a/10, 312b/3, 319a/8, 319b/10, 320a/3, 321b/13, 322a/12, 322b/6, 322b/8, 347b/15, 347b/6, 349b/16, 349b/2, 356a/15, 356b/2, 361a/9, 381a/2

ṭ.+larıġa 304b/11, 314a/15, 330a/4

ṭ.+larıda 354b/17

ṭ.+larımızdın 400b/15

ṭaraf-dārlıḳ < *Ar.+Far.+T.* Taraftarlık, yandaşlık

ṭ. ét- 348a/11

tarbūz < *Far. ẖarbüz* Karpuz

t. 344b/13

t.+larnı 344b/16

ṭa‘rīf < *Ar.* Tanıtma, bildirme

ṭ.+din 302a/8

tārīḫ < *Ar.* Tarih

t. 306a/14, 306a/6, 311a/14, 311a/8, 321b/5, 324b/13, 324b/15, 328a/7, 330a/6, 341b/14, 342a/11, 342a/5, 342a/6, 342a/7, 356b/17, 363b/15, 375a/9, 376b/16, 378b/3, 378b/4, 394b/10, 396a/16

t.-i ‘adedde 364a/6, 375a/17

t.-i vefāt 375a/8

t.-i vefātın 363b/14

t. ér- 306a/8

t.+in su’āl (ḳıldı t.) 306a/14

t.+nıŋ 376b/15

t.+ni 306a/13, 311a/7, 330a/6, 330a/7, 341b/14, 342a/7, 356b/17, 375b/1, 378b/4, 394b/10, 396a/16, 396a/17

t.+de 330a/8

t.+i 328a/7

t.+ler 328a/6, 356b/16

ṭarīḳ < *Ar.* Yol → **ṭarīḳa**

ṭ.+ıda 400b/11

ṭ.+ıdın 333b/1

ṭarīḳa < *Ar.* Yol → **ṭarīḳ**

ṭ. 335b/9, 386a/9

ṭ.+da 300b/3, 306a/6, 333a/13, 334b/16, 334b/4, 336a/1, 338a/1, 338a/4, 339a/7, 341b/12, 345a/5, 349a/1, 353b/13, 363b/14, 373a/9, 375a/8

ṭ.+da bol- 371b/5

ṭ.+sı bile 320b/9, 350a/5, 393b/14, 395b/17

ṭ.+sıda 314b/11, 318b/10, 321a/12, 324b/16, 327a/8, 331a/9, 336a/15, 340b/14, 346a/10, 369b/15, 381b/2, 390b/11, 393a/2, 398b/13

ṭarīḳat < *Ar.* Yol, tarikat

ṭ. 395b/13

tart- Çekmek

t.-dılar (ṣaff t.) 343a/11, 343b/15, 359a/4, 359a/5, 359b/14, 389a/7

t.-tılar (ṣaff t.) 316b/10, 320a/17, 323a/11

t.-ġay-mız 333a/15

t.-ıp 315b/3, 320b/6, 355a/6, 390a/8, 396b/10

t.-ıp (fiġān t.) 344a/16, 353b/17, 362a/11

t.-ıp (leşker t.) 333b/2

t.-ıp (ṣaff t.) 317a/13, 320a/15, 334b/10, 343b/15, 351a/1

t.-ıp (tenglik t.) 382a/14

t.-ıp (tīġ t.) 330b/10, 330b/17, 352a/2, 355a/3

t.-may 400b/17

tartmaḳ Çekmek

t. (tīġ t.) 324b/9

tasalluṭ < *Ar.* Sataşma, bulaşma, musallat olma

t. körgüz- (taġallüb ü t.) 304b/6

taṣarruf < *Ar.* Tutum

t.+ları 307a/3

taṣdi‘ < *Ar.* Rahatsız etme

t. 400b/17

taṣdīḳ < *Ar.* Onay

t. ét- 358a/7

taş Taş

t. bile 302b/6, 376a/4

t.+dın 352a/15

taş- Taşmak, dolmak

t.-ıp 339b/13, 343a/9

taşḳarı Dışarı

t.+dın 356b/7

t.+sıda 378a/7

taşla- Atmak, fırlatmak; def etmek

t.-dı 352a/4, 397b/2

t.-dılar 331a/15, 344b/10, 357b/9, 373b/15

t.-p 320a/1, 326b/2, 374b/17, 378a/7, 381b/17, 386b/10, 387a/10, 393a/16, 398a/4

t.-sunlar! 331a/14

ṭā'ūn < *Ar.* Veba

ṭ. 396a/9

tāvān < *Far.* Zarar, ziyan, hasar

t. sal- 331a/13

ṭavāyif < *Ar.* Topluluklar, gruplar, zümreler

ṭ.+in 303b/10, 304b/3

ṭ.+i 306a/9, 309b/2, 382a/11, 392b/7, 396b/13, 400b/11

ṭ.+iniŋ 304a/12, 304b/4, 323a/7

ṭ.+iġa 385b/15

ṭ.+idin 304b/10, 305b/3, 309a/12, 326a/17, 380b/9, 382b/7, 391a/3, 393a/9

tavışḳan yılı On iki hayvanlı Türk takvimindeki bir yıl adı

t. 327b/5, 353a/4

t. ér- 378a/12

tayaḳ Değnek, sopa

t. bile 376a/6

t. birlen 376a/10

t.+ġa 376a/17

tayaḳlat- Dayak attırmak, dövdürmek

t.-ıp 308b/16

ṭayfa < *Ar. ṭā'ife* Topluluk, zümre

ṭ. 360a/8

ṭāyife < *Ar.* Topluluk, zümre

ṭ. 304b/11, 380b/10

ṭ. (her ṭ.) 392b/8

ṭ.-i ṭāġīye 380b/13

ṭ.+niŋ 304b/16, 381a/12, 383b/11, 384a/2, 399b/6

ṭ.+si 379b/16, 380a/3, 392b/9

ṭ.+si bile 315a/5

ṭ.+siniŋ 304b/11, 304b/16, 392b/16

ṭ.+siġa 384a/12

ṭ.+sidin 305a/17

ṭ.+si érdiler 304b/10

ṭ.+leriŋ 390b/17

ṭ.+leriġa 390b/17

ta‘yīn < *Ar.* Atama; belirleme, belli etme

t. ḳıl- 385a/15

t. ét- 303b/15, 305a/9, 305a/10, 306a/11, 311a/16, 318b/16, 319b/5, 322a/11, 322b/14, 322b/5, 327b/7, 340a/8, 347a/8, 353a/12, 370b/4, 371a/6, 385b/10, 395a/8

t. tap- 306a/11

t. tapġan érdi 350a/15

ṭayy < *Ar.* Geçme, atlama

ṭ. ḳıl- 301b/1, 302b/15, 305b/15, 305b/9, 313a/16, 320b/12, 323b/5, 324b/12, 330a/17, 332b/2, 334a/13, 336a/1, 337a/3, 338b/13, 341a/3, 346b/16, 355b/13, 360b/3, 383a/16, 397a/8

ṭ. ét- 326b/9

ṭayyār < *Ar.* Uçucu, uçan

ṭ. bol- 325b/15, 336a/4, 336b/6, 338b/8, 367b/7

ṭ. ét- 341a/1, 341b/8, 346b/1, 373b/8, 375b/12

ṭ. étdür- 347a/9, 390a/1

ṭ. bolup turdılar 301b/12

ṭ.+ımız 325a/2

ṭayyārlıḳ < *Ar.+T.* Uçuculuk

ṭ.+ı üçün 340a/17

ṭ.+ıġa 336b/4

ṭaẓallüm < *Ar.* Sızlanma, yakınma, dert yanma

ṭ. körgüz- 304b/7

tāze < *Far.* Genç

t. 307b/9, 315b/10, 333b/17

t.+din 303a/4, 370a/1

tāzī < *Far.* Arap

t.-i nejād 341b/11, 345b/3

ta‘ẓīm < *Ar.* Saygı ile eğilme, saygı gösterme

t.-i bercāy ḳıl- 342b/4

t. ḳıl- 335b/12, 338b/10, 339a/15, 340a/1, 341b/3, 343a/16, 343b/4, 344a/6,

358b/16, 360b/2, 361a/5, 370a/6, 377b/11, 389a/1

t. ét- 323b/11

ta‘ziye < *Ar.* Başsağlığı dileme

t. 311a/3

te‘ākụb < *Ar.* Birini takip etme

t. 317b/13

tebeyyün < *Ar.* Ortaya çıkma

t.+i 325b/11

tecemmül < *Ar.* Gösteriş

t. 334a/10, 336b/12

techīz < *Ar.* Donatma, donatım

t. 311a/3

tedbīr < *Ar.* Önlem, çare

t. 320b/17

t. birle 348b/9

t. tapa al- 320b/17

te’essüf < *Ar.* Üzülme, hayıflanma

t. 375a/7

tefe’ül < *Ar.* İyiye yorma

t. (éylep t.) 396a/16

tefsīr < *Ar.* Yorum

t. ét- 390a/5

t.+in ét- 390a/6

teftīş < *Ar.* Kontrol

t. ét- 308b/13

tefvīż < *Ar.* Dağıtma

t. ét- 319a/4

teġāfül < *Ar.* Anlamazlıktan gelme

t.+ġa sal- 306b/6

tehniyet < *Ar.* Kutlama

t. 328a/6

t.+i üçün 384b/8

tehniyet-nāme < *Ar.* Tebrik mektubu

t. bile 328b/10, 328b/13

teḳābül < *Ar.* Karşı karşıya gelme, karşılama; karşılaşma

t.+ide 334b/10, 359a/3

t.+iġa 343b/14

teḳāżā < *Ar.* Laf dokundurma

t.+sı bile 385b/15

tekfīn < *Ar.* Kefenleme

t. bile (ġusl ü t.) 328a/16

te’kīd < *Ar.* Pekiştirme, sağlamlaştırma

t.+ i üçün 325a/14

telāş < *Ar.* Çabalama, acele davranış

t. 317a/4, 317a/5

t. (savāş u t.) 325b/17

telef < *Ar.* Öldürme

t.+ge 347b/2

telfek Koyun ve kuzu derisinden kavuk, kalpak → **telpek**

t. 353a/6

t.+in 359b/11, 375a/1

telpek Koyun ve kuzu derisinden kavuk, kalpak → **telfek**

t. 328a/2

temās < *Ar.* Bağlantı kurma

t.+dın 306b/7

temāşā < *Far.* İzleme, seyir; gezinti

t. ḳıl- 342b/12, 343a/3, 351a/9

t.+sın 343a/2

t.+sın ét- 343a/6

temelluḳ < *Ar.* Dalkavukluk, yaltaklanma

t. körgüz- 351a/17

temme < *Ar.* Bitti, tamamlandı

t.-i kelāmī 350a/4

tenbīh < *Ar.* Uyarı, uyarma

t.+ler 300b/16

teng < *Far.* Sıkıntı, zorluk

t.+dür 371a/9

t. bol- 365b/13, 367a/4, 369b/2, 388a/5

tenglik < *Far.+T.* Zorluk

t. tar- 382a/14

tenhā < *Far.* Yalnız, tek başına

t. 348b/5

tenke Para; para birimi

t.+din 372a/12

t.+lerin 372b/2

terāvīḥ < *Ar.* Ramazan'da yatsı namazı arasında kılınan yirmi rek'atlık namaz

t.+ni (namāz-ı t.) 321b/1

t.+ġa (namāz-ı t.) 321a/17

terbiyet < *Ar.* Eğitim, yetiştirme

t. 380a/7

t. ét- 379b/14

t. étmek bilen 379b/12

t.+ler 379b/17

t.+leri bile 393b/7

terededdüd < *Ar.* Kararsızlık

t.+ide bol- 307a/14

terġīb < *Ar.* Rağbet ettirme, istek uyandırma

t. ét- 306b/5, 317a/1, 312b/2, 376b/8, 370b/10, 391a/12, 394a/4

t. ét- (meyl ü t.) 391b/3

terk < *Ar.* Bırakma

t.-i 'ālem-i beḳā bol- 303a/8

t. ét- 300a/10, 300b/6, 304b/3, 308b/4, 320a/6, 323a/6, 326b/2, 370b/12, 396a/13

t. ḳıl- 300a/12

terkīb < *Ar.* Grup

t. 320b/3

tersān < *Ar.* Korkarak

t. u hirāsān bol- 382a/7

tertīb < *Ar.* Düzenleme, düzene sokma

t. ber- 321b/11

teskīn < *Ar.* Yatıştırma, sakinleştirme

t. tap- 365b/4

t. bér- 371b/8, 394a/8

t. bérür érdi 388a/7

teşhīr < *Ar.* Suçluları halka gösterme

t. ét- 383b/5

teşne < *Far.* Susamış

t. bol- 344b/10

teşnelik < *Far.+T.* Susamışlık

t.+din 344b/17

teşrīf < *Ar.* Şereflendirme

t. 300a/1

teṭāvül < *Ar.* Zulüm, zorbalık

t. ḳolın uzata bér- 360b/12

tevābi‘ < *Ar.* Emir altında bulunanlar; merkeze bağlı bölgeler

t.+i 323b/12

t.+idin 318b/9, 321a/1, 324a/2, 326b/16, 397b/16

tevābi‘āt < *Ar.* Merkeze bağlı bölgeler, civar yerler

t.+ıġa 386a/6

tevaḳḳu‘ < *Ar.* Arzu, istek

t.+ım 339b/7

tevaḳḳuf < *Ar.* Durma, bekleme

t. 300b/17, 400a/11

t. ét- 301b/13, 305a/3, 309a/4, 316b/8, 320a/10, 336b/13, 387b/3, 389a/4, 389a/16, 390a/12, 399a/17

t. étil- 362b/9

t.+ġa 348a/1

t.-i ḳatl ét- 373b/13

tevārīḫ < *Ar.* Tarihler

t. 310b/11

t.+ler 341b/13

tevellā < *Ar.* Yanaşma, yaklaşma; dost edinme, dost bilme

t. 373a/17

t. birle 363a/10

t. ḳıl- 351b/13

t. ét- 371b/1, 371b/10

t.+sın ét- 351b/15

t.+sın éter érdiler 388a/6

t.+lar ét- 383a/13

tevellüd < *Ar.* Doğma

t. ét- 378a/16

tev'emān < *Ar.* İkizler burcu

t.+larıda 327b/4

te'ennī < *Ar.* Yavaşlıkla, ağırlıkla

t. bile tmes érdi 387b/4

t. bile étmes érdi (ṣabr ve t.) 364a/11

tég- Değmek

t.-di (oḳ t.) 350a/3, 351b/16, 362b/2

t.-ip (oḳ t.) 352a/1, 352a/6, 352a/7

tég Değin, kadar

t.+ige 374b/16

tégiş Çukur

t.+ige 332b/7

tégür- Değdirmek, ulaştırmak

t.-di 326b/15, 332b/8, 379a/6, 379b/10, 385a/10, 400a/13

t.-diler 304b/6, 313b/15, 320a/17, 321b/16, 328a/4, 365b/17, 367a/2, 370a/8, 381a/2, 383a/4

t.-gil! 348a/7

t.-seler 300a/2

t.-üp 317a/4, 334a/17, 347b/17, 356a/8, 386a/3

t.-üp érdi 345a/17

t.-üpdür 392a/9

t.-ür érdi 369b/1

tégürmek Ulaştırmak

t. üçün 390a/11

téŋiz Deniz

t. 302b/15

t.+ge 329b/9

t.+iniŋ 392b/16

t.+ige 387b/8

tér Ter

t. bile 385b/17

téve Deve

t. 305a/7, 339a/11, 344b/12, 344b/13, 349a/14, 349a/6, 368a/1

t. ér- 349a/5

t.+ni 333a/7, 397b/17

t.+ge 325a/6, 335b/12, 349b/10, 349b/9

t.+ler 349a/15

t.+lerniŋ 353b/8

t.+lerni 353b/7

t.+lerge 338a/7, 338b/11

t.+lerdin 349a/15

t.+leri bile 325a/12

t.+lerini 349a/4

téveçi Deveci

t.+ni 313a/2

t.+din 334a/1

téveli Develi, deve sahibi

t. 325a/15

ṭılā < *Ar. ṭılā'* Altın → **ṭıllā**

ṭ. 318b/8, 336a/2, 336a/3, 343b/1, 343b/3, 343b/6, 360a/4, 369a/5, 369a/6, 372a/5, 372a/6, 372a/9, 372b/9, 376a/1, 400b/4

ṭ. ér- 374a/9

ṭ. bér- 358b/4

ṭ. bile 372a/12

ṭ.+ın 354a/8

ṭ.+dın 331a/13, 354a/6, 354a/7

ṭ.+lar 369a/5

ṭ.+larnı 369a/6

ṭıllā < *Ar. ṭılā'* Altın → **ṭılā**

ṭ.+nı 360a/6

ṭılālıḳ < *Ar.+T.* Altından oluşan, altın yapılı

ṭ. 300a/5

ṭınāb < *Ar.* İp; çadır ipi

ṭ. 330a/1, 332b/4, 340a/7

tīġ < *Far.* Kılıç

t. 370b/1

t. u nīze 322a/16

t. ur- 362b/3, 376a/7

t. tart- 324b/9, 330b/10, 330b/17, 352a/2, 355a/3

t. ura almadı 355a/5

t.+ıġa 368a/17

t.+leri 376a/8

tiktür- Diktirmek

t.-üp 330a/5

til Dil, lisan

t. aç- 333a/16

t. tutmaḳ üçün 318b/9

t.+idin 385a/16

t.+leridin 399a/4

tile- Dilemek, istemek

t.-r 322b/16

t.-di 358b/3, 374a/1, 382b/13, 384b/16

t.-diler 358b/6, 369b/2, 371b/6, 400a/7, 400b/9

t.-diler (amān t.) 308a/6, 376b/4

t.-gey-miz 400b/13

t.-se 348a/2

t.-p 300a/15, 382b/16, 391a/10, 399b/11

tilmaç Sözcü

t.+nı 302b/7

tire Aile, kabile

t.+siniŋ 322a/6, 379a/10, 381a/12

t.+sidin 365a/5

tirig Diri, canlı

t. 376a/1, 399b/2

t. tut- 400a/15

tiş Diş

t.+lerin 354b/11

tīz < *Far.* Çabuk, tez

t. 311a/2, 317b/5, 374b/2, 374b/3

t.-i reftār 393a/15

tīzlik < *Far.+T.* Çabukluk

t. bolur mu? 360a/10

tīzraḳ < *Far.+T.* Daha çabuk

t. 305a/4, 333a/14, 385a/16

tofraḳ Toprak

t. 325b/9

t.+ġa 328b/2

toġay Orman

t.+ġa 308b/7, 324a/9

t.+ıġa 305b/17, 318b/3

toġma Köle

t. 364b/6

t. bol- 376a/1

t.+dur-men 354b/7

t.+ŋdur-men 360a/6

t.+sı 374b/13

t.+sın 354b/9, 357a/10, 364b/7

t.+lar bile 302b/15

t.+larıdın 394a/1

toḫtat- Durdurmak

t.-dı 359a/12

toḫm < *Far.* Tohum

t. 379b/13

toḳḳuz Dokuz

t. 352b/8, 397b/12

t.+ıda 307b/4, 320a/7, 325a/13, 388a/15, 393b/5

toḳḳuzlançı Dokuzuncu

t. 345b/12

toḳḳuz yüz Dokuz yüz

t. 365b/6, 366a/2

toḳsan miŋ Doksan bin

t. 349a/5

tol- Dolmak

t.-dı 372b/10, 376b/3

t.-ġanı 368a/8

t.-a ér- 374a/15

toldur- Doldurmak

t.-up 319b/10, 374a/14

ton Elbise

t. 374b/17

top Top

t. 307b/13, 308b/3, 309a/6, 314b/1, 314b/2, 319b/7, 319b/8, 321b/14, 322a/9, 322b/1, 322b/14, 334a/8, 334b/10, 335b/13, 336b/16, 336b/8, 337b/15, 337b/17, 338a/8, 338a/9, 338b/14, 340a/1, 341b/4, 344a/7, 349b/17, 349b/2, 349b/3, 349b/7, 350a/3, 350b/10, 351a/1, 351a/2, 358b/17, 360b/3, 361a/4, 361b/6, 364b/16, 366b/12, 366b/9, 367b/3, 367b/7

t. bile 319b/9, 343a/14, 343b/4, 388b/2

t.+nıŋ 343a/16

t.+nı 342b/16, 367b/3

t.+ġa 354b/11, 354b/12, 362a/5

t.+lar 366b/5, 391a/13

t.+larnıŋ 362a/13, 367b/6

t.+larnı 362a/6, 366b/11, 366b/6

t.+largġa 362a/15

topçı Topçu

t.+nı 333a/7

t.+ġa 343b/3

t.+lar 308b/2, 309a/6, 321b/14, 322b/14, 351a/15, 362a/14

t.+ları 319b/9

top-ḫāne < *T.+Far.* Topçu bataryası; top döküm atölyesi

t. 319b/7, 338a/8

t. bile 307b/13, 334a/8, 358b/17

t.+ni 336b/16, 361a/4

t.+lerni 336b/8, 340a/1

toy Düğün → **ṭoy**

t. 341b/8, 345b/9, 352b/12, 352b/14

t.+da 341b/12, 345b/8

ṭoy Düğün → **toy**

ṭ. bér- 345b/1

ṭ.+da 345b/2

toy- Doymak

t.-dılar 396b/14

töhmet-āmīz < *Ar.* Suça karışmış

t. 354b/8

tök- Dökmek

t.-di 364a/10

t.-üp 373b/15

töre Han soyundan olanlar

t.+ler 329b/15, 330a/11, 342b/1, 349a/6, 351b/9, 353a/8, 356b/9

t.+lerge 333b/5

tört Dört

t. 301b/15, 301b/16, 305a/5, 312b/12, 315a/11, 317b/10, 317b/17, 322a/16, 345a/11, 346a/3, 353a/12, 354a/14, 355a/1, 370b/16, 371b/12, 372a/17, 372a/6, 379a/16, 386b/9, 397b/17, 399a/17

t.+ ide 325a/3, 396b/17

törtlençi Dördüncü

t. 310b/14, 311b/4, 332b/16, 333b/10, 371a/3, 394a/11, 399a/3

tört yüz Dört yüz

t. 334a/6

tört yüz éllig Dört yüz elli

t. 334a/2, 347b/9

töşe- Döşemek, yaymak

t.-p 378a/9

tūġ < *Far.* Bayrak, sancak; mızrak

t. 317a/8, 317b/10, 318a/3, 319a/4, 338a/13, 361b/14

t. bile 336b/11, 344b/9

t. u ‘alemniŋ 335b/17

t.+nı 333b/8

t.+ı 333b/10, 333b/9

t.+ı érdi 333b/10

t.+lar 366b/6, 391a/13

t.+ları 333b/9, 344b/8

tūġçı < *Far.+T.* Mızrakçı

t.+lar 333b/8

tūġ-dār < *Far.* Bayrak tutan

t. 333b/11, 334a/7, 344b/7

ṭuġyān < *Ar.* Taşkınlık, azgınlık

ṭ. 333a/6

ṭ.+ları 378a/3

ṭ.+ların 396b/15

tuḥfe < *Ar.* Armağan, hediye

t. 304a/14, 304b/15, 305b/9, 321a/7, 328b/12, 346b/17, 346b/6, 347a/2, 348b/8, 390b/15, 398a/11

t.+ler 330b/12

tur- Durmak, beklemek; olmak (yardımcı fiil)

t.-ur (bu t.)328a/7

t.-dı 312b/12, 390b/5

t.-dı 362b/5

t.-dılar 301b/12, 341a/4, 386b/11, 399a/3, 400a/11

t.-saḳ (amān t.) 333a/14

t.-salar 369b/6

t.-up 301b/16, 302a/10, 303a/15, 312a/14, 312a/15, 316a/5, 316b/6, 334b/3, 342b/7, 361b/3, 373a/1, 374a/3, 374b/9, 382b/14, 393a/11

t.-ġan 316b/1

t.-ġan (kéle t.) 308b/7, 315b/12, 369a/3, 395b/9

t.-ġan (ḳuruta t.) 376a/12

t.-ġan (sebb ü düşnām éte t.) 300b/16

t.-ġan érken (izraḳda t.) 317a/13

t.-ġan érkenler (buzūr t.) 317a/12

t.-ġandın soŋ 335a/2

t.-ġanlarnıŋ (kéle t.) 301b/9

t.-up érdi 317a/9, 359a/17

t.-up érdiler 351b/12, 353a/8, 367b/7

t.-up érdiler (ıżṭırāb-ı tamām bile t.) 362a/9

t.-a almay 366b/16, 369b/7

t.-ar érdiler (gāha t.) 353b/11

turġuz- Kaldırmak, yaptırmak

t.-dı 380a/17

t.-up 333a/6, 360b/11, 381a/14

tuş Karşı, yan, taraf

t.+ıdın 309b/10, 324a/16, 319a/6, 380b/13, 332b/6

t.+ıġa 320b/10, 381a/6

t.+ıda 393b/3

tuşlıḳ Güney

t. 324a/16

tut- Tutmak; yakalamak; elde etmek

t.-dı (ḳarār t.) 356b/9, 360b/4, 364b/5

t.-dılar 300a/10, 320a/1, 338b/9

t.-dılar (ḳarār t.) 328b/2, 334a/11, 338b/1, 351a/16, 361b/14

t.-dılar (maḳām t.) 392b/8

t.-dılar (maḳdem t.) 350a/14

t.-dılar (mekān t.) 382a/7

t.-ġıl! (ḳoş t.) 362a/5

t.-sunlar! 338b/6, 342b/2, 398b/2

t.-up 300b/1, 301b/4, 302b/7, 303b/7, 306b/15, 306b/8, 307a/12, 313a/6, 318b/12, 318b/7, 321a/2, 321a/3, 323b/14, 324a/1, 331b/11, 333b/5, 334a/9, 337a/2, 346a/8, 347a/14, 350a/6, 351b/13, 358b/2, 360a/16, 361a/13, 363a/14, 368b/7, 369b/2, 370a/1, 382a/1, 382a/17, 382a/2, 383a/7, 387a/14, 393a/4, 394b/3, 394b/7, 398a/17, 399b/2

t.-up (esīr t.) 337b/1

t.-up (ḫ̆ār t.) 306b/11

t.-up (īkār t.) 316a/14

t.-up (ḳarār t.) 335b/17

t.-up (tirig t.) 400a/15

t.-ġan (üns t.) 392b/9

t.-ġanġa 376a/1

t.-maḳ üçün (ḫaber t.) 318b/10

t.-ar érdiler (maḳdem t.) 350a/10

t.-masaŋ 367a/7

tutdur- Tutturmak, yakalatmak

t.-dı 301a/9

t.-up 342b/11, 382b/3

t.-up érdiler 352b/14

tutdurmaḳ Tutturmak, yakalatmak

t.+ġa 306b/5

tuthatut Toplu tutuklamalar

t. bol- 374a/11

tutmaḳ Tutmak

t.+ġa 337a/15

t.+nı 350a/7

t. üçün (til t.) 318b/9

t. üçün (ḫaber t.) 318b/10

tutmaḳçı Tutan

t. bol- 313b/3

tutsaḳ Tutsak, esir

t. 382b/11, 393b/17

tuz tuz

t. 310a/2

tüb Dip

t. 367b/4

t.+ġa 367b/8

t.+ige 325b/10

t.+ide 358b/14

t.+idin 363a/5

tüfeng Tüfek

t. at- 314b/1

tüfeng-endāzlıḳ < *T.+Far.* Silahşörlük

t. 301b/2, 321b/12

t.+ġa 319b/12

tüken- Tükenmek, bitmek

t.-ip 366b/14

tümen On bin kişilik askeri kuvvet

t.+iniŋ 319a/8

türk-tāz < *T.+Far.* Yağma, çapul, talan

t.+ı üçün 325b/10, 337b/5

türlüg Türlü, çeşitli

t. 343a/12, 360b/11, 390a/7

tüş- Düşmek; inmek; konaklamak; ortaya çıkmak

t.-di 331b/4, 337a/13, 349b/14, 349b/8, 359a/4, 361a/7, 373b/11, 374a/5, 374b/4, 391b/14, 392a/15

t.-ti 309a/3, 309a/4, 313a/16, 313b/14, 314a/7, 315b/14, 315b/8, 319b/8, 320b/10, 323a/7, 324b/11

t.-diler 334a/16, 340a/5, 344b/15, 345a/7, 348b/4, 353b/15, 354a/4, 355b/, 356b/6, 358b/14, 359a/15, 359a/2, 363a/17, 371b/15, 371b/4, 386a/12, 392a/5, 399a/12, 399a/2, 400a/10

t.-tiler 301b/2, 304b/14, 304b/3, 305a/14, 308a/10, 308b/2, 309a/7, 309a/8, 309b/11, 313b/13, 314b/13, 315a/2, 316a/4, 318b/6, 318b/15, 319a/13, 319a/15, 320a/8, 321b/7, 321b/9, 322a/9, 322b/15, 322b/7, 323b/3, 324a/11, 324a/8, 326b/7, 335a/10, 335a/13, 336a/13, 337a/3, 337a/6, 337b/10

t.-se 348a/1, 380b/12

t.-üp 304a/17, 312b/12, 312b/15, 315b/6, 317a/16, 317b/3, 317b/9, 318a/8, 319a/3, 319b/2, 321a/17, 322b/12, 323a/15, 324a/10, 324a/9, 334a/10, 337a/5, 337b/3, 338b/14, 339b/6, 344a/10, 348a/15, 348b/6, 351a/8, 352a/5, 355a/8, 356b/3, 361b/16, 363a/6, 367a/9, 367b/11, 370b/15, 370b/9, 374a/1, 374a/4, 377b/10, 377b/14, 380b/12, 386b/8, 387a/7, 389b/1, 399a/9

t.-üp (iḫtilāf t.) 369b/7

t.-üp (ıżṭırābġa t.) 344a/4,

t.-üp (ma'ḳūl t.) 318a/11, 323a/6

t.-üp (muḫālefet t.) 369b/10

t.-ken 366b/5

t.-keni 313b/1

t.-keniniŋ 306a/15

t.-kenleride 318b/1, 318b/3, 321b/4

t.-er érdi 376a/11

t.-er érdiler 376a/17

t.-üp érdi 354a/2,

t.-üp érdi (ḳaranġu t.) 362b/13

t.-üp érdiler 314b/4, 372b/12

tüşük Oyuk, delik

t.+i bol- 317b/3

tüşür- İndirmek, konaklatmak

t.-diler 303a/2, 390b/14

t.-gil! 348b/8

t.-üp 326a/3, 329a/6, 371a/13

t.-gen 318a/4

t.-megen bolġan 317b/13

tüz- Düzenlemek

t.-er érdiler (ṣoḥbet t.) 310b/10

t.-üp 380b/12, 380b/14, 392a/6

t.-üp (ṣoḥbet t.) 306b/12

tüzleş- Düzenlenmek

t.-ip 354a/2

tüzük tüzük, kanun, düzen

t.+leri bile 359b/9

tüzül- Dizilmek

t.-üp 317a/4

U

u Ve → **ü, ve**

u. 300a/2, 300b/1, 300b/6, 301a/2, 301a/7, 301a/8, 303a/1, 306b/11, 307a/11, 307b/14, 308a/7, 308a/12, 309a/10, 309a/15, 309a/16, 310b/7, 310b/8, 314a/10, 315b/12, 315b/17, 316b/1, 317a/17, 317a/3, 320a/5, 322a/16, 323b/16, 324b/3, 324b/5, 325a/12, 325b/17, 326b/11, 328a/5, 328b/7, 329b/1, 329b/12, 329b/17, 331b/14, 333a/14, 334a/17, 335a/14, 335a/17, 335b/17, 339a/6, 339b/8, 340b/6, 343a/8, 343a/12, 347a/17, 354a/7, 356b/11, 365a/6, 367a/1, 369a/3, 369a/13, 370b/8, 372a/9, 373b/4, 374a/15, 378b/10, 380a/4, 380a/14, 380b/2, 380b/9, 381b/13, 382a/7, 382b/10, 384b/15, 386a/7, 387b/11, 387b/13, 387b/16, 388a/14, 389b/12, 392b/4, 392a/1, 393a/15, 393a/16, 393a/17, 393b/16, 394b/1, 394b/17, 397a/15, 398a/11, 398b/13

‘ubūr < *Ar.* Karşıya geçme

‘u. ét- 337b/4

‘ucb < *Ar.* Kendini beğenmişlik

‘u.+ı bile 336b/12

uç Uç

u.+ı 374b/11, 376a/6

uç- Uçmak

u.-tı 370b/2

u.-up 376b/9

uçan Kıpçak lehçesinde iki kanatlı gemi

u.+ġa 302b/14, 302b/16

uçra- Rastlamak, karşılaşmak

u.-p 313b/9, 316a/15, 387a/2

uçur- Uçurmak

u.-dılar 314b/1, 320b/6

u.-up 319b/14, 357a/12

‘uḳbī < *Ar.* Ahiret

‘u.+de 309a/2

uḳūbet < *Ar.* İşkenceler, azaplar

u.-i maḥbeside 378a/1

ulaġ Yük taşıyan hayvan

u.+larġa 393a/16

‘ulemā < *Ar.* Bilginler, alimler

‘u. 310b/10, 338a/14, 358a/10, 358a/7, 364a/12, 378a/10, 379a/3, 390a/2

‘u. bile 336a/10

‘u. birle 345b/2

‘u.+nı 341b/10

‘u.+ġa 345b/2, 357a/11

‘u.+sı 383b/12

‘u.+sıdın 384a/6

‘u.+lar 309b/17

‘u.+larnıŋ 311a/6

‘u.+larnı 336a/15

‘u.+larġa 336a/16, 345b/5

‘ulūfe < *Ar.* Yem

‘u.+lerin 349b/10

uluġ Büyük, ulu; yüce insan

u. 302a/7, 309a/14, 313b/10, 336a/16, 341b/8, 342b/10, 379a/4, 391b/4, 392a/6, 393b/9, 394b/14, 398a/13

u.+ı 366b/7, 393b/15

u.+ın 305a/7

u.+ısı 310b/13

u.+lar 336a/7

u.+ları 304b/5, 305a/1, 308a/11, 308a/5, 312a/10, 312a/13, 336a/9, 336b/4, 346b/17, 347a/2, 368b/11, 368b/15, 398a/11

u.+ları bile 340a/5

u.+ları birlen 368a/15

u.+larıġa 309b/11

u.+larıdın 304b/17, 318b/2, 357a/17

u.+larıdın ér- 340b/9

uluġlık Büyüklük

u. ét- 310a/5

ulus < *Moğ.* Ulus, halk

u.+ın 307b/2

‘ulüf < *Ar.* Yemler, yiyecekler

‘u. 365b/12

‘u.+leri 366b/13

‘u. üçün 369b/9

‘ummāl < *Ar.* Devlet görevlileri

‘u. 311a/16

‘umūmen < *Ar.* Genellikle

‘u. 385b/15

umūr < *Ar.* İşler; olaylar

u.-ı memleket 396a/5

u.+ıda 394a/6

u.+ınıŋ 311a/3, 394a/13

ur- Vurmak; saldırmak; Nişan etmek

u.-ar-miz (çapavul u.) 399b/15

u.-dı 319b/8, 360a/3, 374b/10

u.-dı (çapavul u.) 381a/14

u.-dı (münādī̆ u.) 399b/14

u.-duŋız 354a/3

u.-dılar 354b/15, 388b/4

u.-dılar (münādī̆ u.) 364b/6

u.-ġıl! 343a/16, 343b/4, 354b/10

u.-up 317b/14, 319b/9, 320b/4, 331a/15, 343b/5, 352a/4, 354b/10, 359a/8, 359b/4, 376a/12, 376a/4, 376a/6, 394b/4

u.-up (çapavul u.) 314a/8, 329a/11, 386a/7, 387a/15, 397b/17

u.-up (nī̆ze u.) 313b/5

u.-up (şefā‘ati étekige élig u.) 385a/7

u.-up (tī̆ġ u.) 362b/3

u.-ġan (çapavul u.) 386b/7

u.-ġanda (yüz u.) 379a/10

u.-maḳ üçün (çapavul u.) 397b/9

u.-a almadı (tī̆ġ u.) 355a/5

u.-ar érdiler 376a/11

u.-ar érdiler (dem u.) 328b/9

u.-updurlar (çapavul u.) 386b/6

u.-may (dem u.) 333b/1

urmaḳ Vurmak

u. (çapavul u.) 386a/10

u.+ġa (tīġ u.) 376a/7

uruḳ Kabile, aile, akraba

u. 372b/1

u.+dın 372b/5

u.+dın (her u.) 390b/2, 391a/14

u.+larıġa 371a/15

urul- Vurulmak

u.-dı (münādī u.) 378b/2

u.-up 388b/9

uruş Savaş

u. 301b/12, 316a/17, 317a/1, 320b/2, 320b/8, 334b/1, 337a/14, 337b/9, 343b/15, 348b/15, 349b/11, 350a/13, 350b/3, 360a/13, 361b/6, 389a/8

u. bol- 312a/2, 315b/5, 334b/16, 338a/1, 343b/8, 349a/1, 359a/10, 359a/15, 381a/4, 389a/9

u. ét- 309b/5, 314a/2, 316b/1, 326b/5, 335b/4, 338b/15, 341a/16, 342b/13, 348b/3, 366b/10, 397b/10

u. étil- 338a/4

u. sal- 323a/10, 325b/17, 368a/3

u.+un 391b/12

u.+nı 301b/9, 317a/1

u.+ġa 301b/12, 309b/7, 317a/12, 317a/6, 322a/3, 322b/10, 323a/4, 324b/6, 334b/15, 334b/3, 334b/6, 337b/15, 341a/14, 341a/17, 347a/14, 348a/17, 350a/12, 350a/14, 350a/15, 350b/7, 351a/5, 359a/7, 361b/9, 382b/14, 387a/3

u.+da 348a/10, 367b/12, 389b/3

u.+dın 323a/14, 389a/17

u.+ıġa 314b/3, 317a/1

u.+ıda 372b/11

u.+lar étdiler 366b/8, 382b/14

u.+lar étip 335a/11, 389a/10

uruş- Savaşmak

u.-dılar 350a/2

u.-tılar 326a/16

u.-up 316b/6, 326a/2, 330b/17, 334b/2, 335a/14, 335a/5, 337a/16, 337b/17, 337b/9, 343a/7, 345a/16, 353a/10, 358a/16, 362a/2, 387b/16

u.-ġanı 366a/14, 388b/8

u.-a uruşa 316b/2, 337b/8, 353b/14

u.-ur érdi 390b/7

u.-ur érdiler 334b/4

u.-a bérür 360a/13

uruşma Savaşma

u.+nı 313b/15

uruşmaḳ Savaşmak

u. bol- 325a/2

u.+ġa 313a/14

uşaḳ Küçük çocuk

u. 367a/5

u.+nı 360a/12

u.+ġa 351b/2

uşbu İşte bu

u. 303a/7, 303b/10, 329b/2, 331a/16, 331b/16, 341b/6, 345a/10, 345a/16, 345b/10, 348a/8, 351a/13, 355a/12, 366a/10, 370a/2, 370b/8, 373a/16, 382b/6, 385b/5, 396a/14, 396b/16, 397a/17, 399b/16

utru Karşı

u.+sıġa 308a/5

uzaḳ Uzak

u.+ġa 338a/2, 339b/15, 349b/1, 367a/3

u.+da 386b/10

u.+dın 308b/14, 308b/7, 313b/9, 315b/2, 386a/17, 386b/12, 389a/4, 398a/3, 399b/16

uzaḳraḳ Daha uzak

u. 309b/9

uzat- Uzatmak; göndermek

u.-dı 303a/1

u.-dı (ḳol u.) 380a/15

u.-dılar (ḳatl u tārāc ḳolın u.) 365a/6

u.-ġay 300a/6

u.-ıp 334a/11

u.-ġandın soŋ 307b/15

u.-a bér- (tetāvül ḳolın u.) 360b/12

Ü

ü Ve → **u, ve**

ü. 300a/17, 300b/4, 300b/5, 300b/16, 301b/1, 302b/15, 303a/1, 304b/6, 305b/15, 305b/8, 308a/8, 310a/13, 310b/6, 310b/12, 310b/7, 313a/16, 320b/12, 323a/2, 323b/5, 324b/12, 326b/9, 326b/12, 328a/6,

328a/16, 329a/6, 330a/17, 332b/2, 330b/12, 332a/7, 334a/13, 336a/1, 336a/11, 337a/3, 338a/15, 338b/11, 338b/13, 339a/2, 339a/3, 339b/7, 340b/8, 340b/13, 341a/3, 341a/6, 341a/9, 345b/4, 345b/17, 346b/16, 347a/17, 348b/7, 351b/1, 354a/8, 355b/12, 357a/15, 359a/1, 359a/13, 359b/11, 359b/12, 360a/15, 360b/3, 360b/12, 368a/8, 369b/1, 370b/5, 371a/13, 377b/13, 377b/14, 378a/11, 379a/16, 380a/8, 380a/14, 380a/17, 381b/13, 382a/10, 383a/16, 385b/4, 387b/2, 388a/7, 390b/14, 391a/5, 391a/11, 391b/3, 393a/15, 394a/10, 394a/14, 396a/7, 396b/7, 397a/5, 397a/8, 397a/12, 400b/3

üç Üç

ü. 308a/12, 308b/7, 311b/4, 317b/14, 317b/17, 320a/1, 320a/4, 320a/5, 321b/9, 322a/1, 324b/6, 325a/5, 327b/2, 331b/15, 337a/4, 338b/1, 344b/12, 351b/6, 353b/14, 359b/5, 366a/7, 366a/9, 367b/3, 367b/7, 370b/12, 371a/2, 374a/11, 379a/16, 386b/9, 391a/16, 397b/17, 398b/1, 399a/3, 400b/4

ü.+i 374a/13, 374a/14

ü.+ide 321a/8, 390a/1, 397b/1

ü.+leri 365b/16

üçlençi Üçüncü

ü. 310b/14, 332a/8, 333b/9, 394a/5

ü.+si 301a/15, 310b/3

üç miŋ Üç bin

ü. 329a/17, 334b/5, 348b/16, 349a/2, 367b/2, 368a/2, 388b/12

üçün İçin

ü. (āb u aş ü.) 354a/8

ü. (almaḳ ü.) 386a/9, 392b/17

ü. (anıŋ ü.) 350b/15, 352b/10

ü. (barmaḳ ü.) 399b/5

ü. (cihād ü.) 310b/9

ü. (cülūsları ü.) 356b/16

ü. (çapavul urmaḳ ü.) 397b/9

ü. (çapavul ü.) 389a/6

ü. (çapavulı ü.) 325b/12

ü. (fātiḥā-yı ḫānlıḳı ü.) 311b/10, 318b/17

ü. (guşāylıḳ ü.) 315a/17

ü. (ḫaber almaḳ ü.) 379a/16

ü. (ḫaber-dārlıḳı ü.) 305b/17

ü. (ḫaber tutmaḳ ü.) 318b/10

ü. (ḥarāseti ü.) 353a/12, 381b/5

ü. (ḥarāsetleri ü.) 397b/7

ü. (ḥıfżı ü.) 308b/8

ü. (ḫurācatı ü.) 369a/2

ü. (ḥürmeti ü.) 355a/12

ü. (ʿıyd ü.) 309b/14

ü. (ictimāʿı ü.) 399a/2

ü. (iḫbārı ü.) 328b/17, 385b/10

ü. (iḥṣārı ü.) 314b/7

ü. (iḥtimāmı ü.) 311b/8

ü. (iʿlāmı ü.) 328b/9

ü. (intiẓāmı ü.) 312a/4

ü. (istiḥkāmı ü.) 311b/16

ü. (istikmāli ü.) 384b/5

ü. (iẓhār-ı inḳıyād étmek ü.) 383b/13

ü. (iẓhār-ı iʿtiḳād ü.) 318b/2

ü. (iẓhārı ü.) 307a/15, 311b/7

ü. (ḳalġanları ü.) 331a/12

ü. (kéltürmek ü.) 377b/5, 391a/9

ü. (körmek ü.) 343a/2

ü. (ḳutḳarmaḳ ü.) 302b/12

ü. (meded ü.) 335b/3

ü. (menārı ü.) 342a/7

ü.(meṣāliḥ ü.) 305b/14

ü. (meṣāliḥi ü.) 396a/5

ü. (muḥāfaẓatı ü.) 312b/14, 314a/5, 326a/15, 397b/15

ü. (muḫālefet salmaḳ ü.) 399b/13

ü. (muʿālecesi ü.) 314a/10

ü. (mübārek-bādlıḳı ü.) 311b/11, 329a/4

ü. (né ü.) 323a/3, 329b/15, 347a/11, 348a/9, 350a/8, 358a/2, 358a/9, 358b/5, 390b/5

ü. (nigāh-bānlıġı ü.) 380b/4

ü. (nişāne ü.) 397b/12

ü. (oḳumaḳ ü.) 378b/12

ü. (refʿ-i melāmet ü.) 327a/13

ü. (ṣādır bolġanı ü.) 395a/6

ü. (şükrānesi ü.) 379a/4

ü. (taḥṣili ü.) 312b/11

ü. (ṭayyārlıḳı ü.) 340a/17

ü. (tehniyeti ü.) 384b/8

ü. (teʾkīdi ü.) 325a/14

ü. (tégürmek ü.) 390a/11

ü. (til tutmaḳ ü.) 318b/9

ü. (türk-tāzı ü.) 325b/10, 337b/5

ü. (‘ulüf ü.) 369b/9

ü. (yaman ü.) 361a/13

ü. (Yomut ü.) 388b/11

üç yüz Üç yüz

ü. 301b/5, 325a/15, 332b/10, 334a/4, 334a/5, 336a/3

ü. çaġlıġ 325b/11

ü.+ge 326a/1

ümerā < *Ar. ümerā’* Emirler, beyler

ü. 314a/5, 317a/15, 318a/13, 322b/16, 328b/4, 330a/11, 335b/16, 335b/6, 336a/6, 337b/11, 338b/5, 339b/16, 340a/17, 341b/9, 342a/13, 342b/1, 344a/4, 345b/1, 345b/6, 346a/17, 346b/14, 348a/3, 361a/1, 377a/10, 378a/11, 381a/9, 392a/16, 399a/6, 400b/9

ü. (müddet-i ü.) 327b/1

ü. bile 301b/8, 339a/13, 340a/11, 353b/5

ü. birle 344a/13

ü.+nı 329a/12, 333a/11, 393b/12

ü.+ġa 341b/11

ü.+dın 332a/17

ü.+lar bile 342b/6

ümīd < *Far.* Ümit, umut

ü. (rūy-ı ü.) 364a/7

ü. ét- 379b/2

ü.+dür 368b/12

ü.+i bile 400a/16

ümīd-vār < *Far.* Umutlu

ü. bol- 370b/8

ü.+dur-miz 361a/14

ü.+miz 351a/17

üns < *Ar.* Alışma

ü. tut- 392b/9

ürk- Ürkmek, korkmak

ü.-üp 349a/15

üst Üst

ü.+in 377a/16

ü.+iġa 310a/12, 348a/2, 365a/12

ü.+ige 301a/12, 303b/11, 303b/9, 307a/15, 307b/10, 307b/13, 307b/15, 307b/2, 308a/1, 308b/2, 309b/3, 309b/8, 312a/17, 312b/6, 313a/5, 313a/8, 314a/11, 314b/14, 314b/7, 315b/1, 316a/10, 316a/11, 316a/13, 317a/14, 318a/14, 318b/5, 319b/16, 320a/14, 321a/13, 321a/14, 322a/14, 322a/3,

322b/8, 323a/14, 323b/14, 324a/15, 326a/10, 326a/15, 326a/4, 326b/1, 329a/14, 330b/3, 335a/3, 337a/7, 342b/17, 346b/8, 347b/13, 348a/8, 350b/9, 352a/4, 355a/3, 355a/8, 357b/9, 358a/15, 360b/8, 362a/10, 362a/13, 362a/15, 365a/13, 366b/7, 369a/16, 374b/17, 375a/1, 375b/15, 380a/17, 382b/12, 384a/4, 386b/10, 386b/8, 387a/9, 389a/5, 392b/14, 393a/10, 393a/4, 398a/8, 400b/9

ü.+ide 307b/13, 325a/10, 332a/1, 332a/6, 342b/10, 342b/11, 342b/12, 344a/10, 351a/8, 352a/15, 366b/12, 366b/15, 374a/3, 376a/14, 376a/16, 376b/1, 376b/7, 377b/10, 377b/11

ü.+ideki 359b/10

ü.+idin 300a/14, 301a/15, 302a/6, 304a/4, 305b/15, 312a/9, 313b/3, 313b/6, 314b/1, 315b/1, 316a/1, 317b/5, 319a/16, 321b/7, 324a/11, 324a/8, 329b/8, 331a/1, 336a/1, 351a/1, 360a/1, 386b/4

ü.+imge 308b/10

ü.+imizge 302a/17

ü.+iŋizge 340b/5

üstād < *Far.*Usta, üstat

ü.+larnı 332a/2

üze Üzerine, üzerinde

ü. 317b/5, 317b/7

V

vācib < *Ar.* Gerekli, zorunlu

v.+dür 340b/6

vācibü'l-iẕ'ān < *Ar.* İtaat edilmesi gereken

v. (fermān-ı v.) 383a/14

v. bile (fermān-ı v.) 378a/1

vācibü'l-ḳatl < *Ar.* Katli gerekli

v.+dur 351a/6

va'de < *Ar.* Bir iş için önceden belirlenen süre

v. ve va'īdler bile 377b/14

v. ḳıl- 392b/2

v.+si bile 300a/4

v.+sin 323b/11

v.+sin ét- 321b/12

v.+ler bile 312b/2

v.+lerin 311b/9, 339a/14

v.+leriniŋ 311b/13

va'īd < *Ar.* Yıldırma, korkutma

v.+ler bile 377b/14

vāḳı‘a < *Ar.* Vaka, olay

v. 300a/10, 301a/6, 309a/11, 312a/17, 313b/1, 318b/7, 319a/6, 320a/10, 320b/15, 338b/16, 345b/14, 352b/14, 374a/2, 379a/6, 381b/8, 382a/6, 391a/13, 400a/13

v.-ı cā’ileside 380a/11

v.-yı heves 375b/3

v.+nı 307a/7, 313b/7, 314b/6, 323a/15, 325b/15, 352a/6, 358b/9, 359b/3, 362b/1, 366a/12, 371a/1, 371b/17, 372a/2, 374a/7, 379b/10, 390b/4, 393a/6, 400a/5

v.+dın 313a/9, 394b/2

v.+dın burun 357b/9

v.+sı 320a/4, 382a/4

v.+sıda 321a/1

vāḳı‘āt < *Ar.* Olaylar

v.+nıŋ 318a/15, 347a/6, 382b/4

v.+nıŋ (bolġan v.) 385b/10

v.+nı 355b/15

v.+ı 330a/13, 332a/8, 332b/17, 336b/1, 338b/2, 340a/15, 342a/16, 345b/12, 346a/14, 396a/1

v.+lar 357b/15

v.+lardın 356a/5, 386a/2

v.+ları 330b/16

v.+larıġa 384b/2

vāḳıf < *Ar.* Bir şeyden haberli olan

v. bol- 400b/7

vāḳi‘ < *Ar.* Meydana gelen, olan

v. bolup érdi 388b/8

vaḳt < *Ar.* Vakit, zaman

v. 351b/16

v.-ı muḳteżāsı bile 306a/17

v.-ı muḳteżāsıça 333a/8

v.-ı muḳteżāsıġa 313a/3

v.+nı 312b/5

v.+da 322a/11, 323a/11, 328b/13, 333a/13, 334b/5, 337a/12, 343a/14, 343b/15, 343b/16, 349b/3, 350b/16, 351b/10, 357a/14, 357a/6, 359b/2, 362b/12, 362b/5, 362b/9, 364b/2, 370a/10, 373a/4, 373b/10, 374b/6, 382a/13, 386b/11, 386b/8, 387b/12, 387b/17, 389a/12, 394b/2, 398a/15, 399b/16, 400a/3

v.+ġaça 307a/1, 385a/3

v.+ı 336a/4, 342a/12

v.+ıdur 362b/9

v.+ı ér- 337a/6, 350b/16

v.+ıġa 333a/9

v.+ıda 301b/10, 303a/12, 311a/4, 313b/17, 316a/7, 316b/7, 317b/9, 318a/2, 318a/6, 320a/12, 322a/15, 322b/14, 322b/5, 325a/9, 332a/9, 336b/17, 337a/2, 337a/3, 343a/1, 353b/14, 353b/7, 354a/3, 363a/6, 363a/7, 367b/17, 380a/4, 384b/17, 386b/5, 387a/7, 389a/17, 389a/2, 394a/10

v.+ıda ér- 327a/3

v.+ıdın soŋ 386a/16, 389a/2

vaḳtī < *Ar.* Bir vakit

v. 300a/14, 302a/15, 307a/10, 310a/14, 313a/15, 313a/8, 314b/3, 329b/10, 330a/10, 331a/11, 332a/8, 333a/2, 340b/2, 346a/6, 347b/9, 350b/11, 352b/17, 356a/10, 356b/15, 360b/9, 362a/8, 363a/14, 363a/3, 364a/14, 367a/2, 368a/8, 370a/7, 375b/4, 377a/9, 378a/2, 378b/9, 383b/7, 387a/13, 387b/10, 390b/4, 391b/9, 392a/17, 396b/6

v.+de 302b/4

vālī < *Ar.* Vali, vilayet mülkî âmiri

v.+si 304a/10, 305a/11

vallahi < *Ar.* Allah için, Allah'a yemin ederim

v. 325b/8

vāriṣ < *Ar.* Mirasçı

v.+leriġa 354a/7, 358a/15

vaṣiyyet < *Ar.* Kişinin ölümünden sonra yapılmasını istediği şey

v. ḳıl- 371b/1

vaṭan < *Ar.* Yurt

v. 391b/16

v.-ı aṣlīleri ér- 380a/1, 392b/5

v.+larıġa 305a/16, 336a/3, 336a/5, 396a/4

vaẓīfe < *Ar.* Görev

v. ḳıl- 398b/17

v.+lerin 328b/5

ve Ve → **u, ü**

v. 300a/4, 300a/6, 300a/8, 300a/14, 300b/1, 300b/3, 300b/16, 300b/8, 301a/13, 301a/15, 301a/4, 301a/6, 301b/5, 301b/14, 301b/16, 301b/3, 301b/5, 301b/6, 302a/6, 302a/7, 303a/1, 303a/5, 303b/11, 303b/12, 303b/13, 303b/14, 303b/15, 303b/16,

303b/8, 304a/10, 304a/11, 304a/13, 304a/14, 304a/15, 304a/17, 304a/2, 304a/4, 304a/5, 304a/6, 304a/7, 304a/9, 304b/10, 304b/11, 304b/15, 304b/17, 304b/5, 304b/8, 304b/9, 305a/1, 305a/10, 305a/13, 305a/16, 305a/2, 305a/3, 305a/4, 305a/5, 305a/6, 305a/7, 305a/9, 305b/13, 305b/5, 305b/9, 306a/11, 306a/12, 306a/14, 306a/5, 306b/12, 306b/16, 306b/17, 306b/3, 306b/4, 306b/5, 306b/7, 307a/10, 307a/12, 307a/16, 307a/2, 307a/3, 307a/5, 307b/1, 307b/10, 307b/17, 307b/8, 307b/9, 308a/10, 308a/12, 308a/13, 308a/14, 308a/15, 308a/2, 308a/4, 308a/9, 308b/2, 309a/14, 309b/11, 309b/11, 309b/12, 309b/15, 309b/17, 309b/3, 309b/6, 310a/10, 310a/12, 310a/13, 310a/14, 310a/16, 310a/2, 310b/8, 310b/10, 310b/11, 310b/13, 310b/4, 310b/6, 310b/8, 311a/16, 311a/3, 311a/5, 311a/6, 311b/10, 311b/11, 311b/13, 311b/14, 311b/2, 311b/6, 311b/8, 312a/11, 312a/12, 312a/13, 312a/14, 312a/16, 312a/5, 312a/6, 312a/7, 312a/8, 312b/1, 312b/10, 312b/11, 312b/12, 312b/13, 312b/15, 312b/16, 312b/2, 313a/1, 313a/11, 313a/12, 313a/13, 313a/15, 314a/10, 314a/12, 314a/13, 314a/5, 314a/9, 314b/1, 314b/10, 314b/12, 314b/17, 314b/8, 315a/7, 315a/13, 315a/14, 315a/16, 315a/3, 315a/9, 315b/10, 315b/17, 315b/4, 315b/8, 315b/9, 316a/12, 316a/2, 316a/8, 316a/9, 316b/10, 316b/11, 316b/12, 316b/13, 316b/14, 316b/15, 316b/16, 316b/17, 316b/3, 316b/5, 317a/4, 317a/15, 317a/7, 317a/9, 317b/10, 317b/11, 318a/11, 318a/12, 318a/13, 318a/16, 318a/3, 318a/4, 318a/5, 318b/13, 318b/5, 319a/13, 319a/5, 319b/14, 319b/4, 319b/5, 319b/6, 319b/7, 320b/15, 320b/5, 320b/8, 320b/17, 321a/14, 321a/15, 321a/2, 321a/6, 321a/7, 321b/1, 321b/12, 321b/15, 321b/3, 321b/8, 322a/10, 322b/10, 322b/13, 322b/15, 322b/16, 323a/12, 323a/4, 323b/1, 323b/10, 323b/15, 323b/2, 323b/8, 324a/10, 324a/2, 324a/8, 324b/1, 324b/15, 324b/17, 324b/2, 324b/4,

324b/5, 324b/6, 324b/8, 325a/1, 325a/11, 325a/14, 325a/16, 325a/5, 325a/6, 325a/7, 325b/17, 325b/2, 325b/6, 326a/13, 326a/14, 326a/2, 326a/6, 326a/7, 326a/8, 326b/15, 326b/17, 326b/6, 326b/8, 327a/1, 327a/10, 327a/15, 327a/17, 327a/5, 327a/6, 327b/10, 327b/12, 327b/13, 327b/14, 327b/15, 327b/16, 327b/17, 327b/2, 327b/5, 327b/9, 328a/1, 328a/5, 328a/6, 328b/1, 328b/12, 328b/13, 328b/2, 328b/4, 328b/5, 328b/8, 329a/11, 329a/13, 329a/16, 329a/17, 329a/3, 329b/2, 329b/12, 329b/13, 329b/16, 329b/8, 330a/1, 330a/11, 330a/3, 330a/4, 330b/12, 330b/16, 331b/1, 331b/12, 331b/13, 331b/16, 331b/17, 331b/6, 331b/7, 331b/8, 331b/9, 332a/10, 332a/11, 332a/13, 332a/14, 332a/15, 332a/16, 332a/17, 332a/2, 332a/3, 332a/5, 332a/12, 332b/1, 332b/10, 332b/12, 332b/13, 332b/2, 332b/6, 332b/7, 332b/8, 332b/9, 333a/11, 333a/12, 333a/15, 333a/16, 333a/4, 333b/1, 333b/12, 333b/5, 334a/1, 334a/14, 334a/5, 334a/8, 334a/9, 334b/11, 334b/13, 334b/14, 334b/8, 335a/10, 335a/13, 335a/2, 335a/4, 335a/8, 335b/11, 335b/15, 335b/16, 335b/17, 335b/6, 335b/8, 336a/11, 336a/16, 336a/2, 336a/6, 336a/7, 336a/9, 336b/10, 336b/11, 336b/15, 336b/16, 336b/3, 336b/4, 336b/8, 337a/10, 337a/12, 337a/15, 337a/6, 337b/14, 337b/16, 337b/17, 337b/6, 338a/11, 338a/13, 338a/14, 338a/3, 338a/4, 338a/6, 338a/8, 338b/12, 338b/13, 338b/17, 338b/4, 338b/5, 338b/9, 338b/12, 339a/12, 339a/14, 339a/16, 339a/17, 339b/10, 339b/13, 339b/14, 339b/9, 340a/1, 340a/10, 340a/11, 340a/12, 340a/13, 340a/17, 340a/3, 340a/4, 340a/5, 340b/15, 340b/4, 340b/7, 341a/12, 341a/13, 341a/15, 341a/7, 341a/8, 341b/1, 341b/10, 341b/13, 341b/2, 341b/8, 341b/9, 342a/13, 342a/14, 342a/6, 342b/1, 342b/10, 342b/11, 342b/14, 342b/2, 342b/4, 342b/5, 342b/6, 343b/16, 344a/4, 344b/13, 344b/15, 344b/16, 345a/1,

345a/10, 345a/11, 345a/14, 345a/15, 345a/17, 345a/4, 345b/1, 345b/17, 345b/2, 345b/3, 345b/4, 345b/6, 346a/10, 346a/11, 346a/15, 346a/17, 346a/5, 346a/8, 346b/14, 346b/16, 346b/17, 346b/6, 346b/7, 347a/1, 347a/10, 347a/14, 347a/2, 347b/14, 347b/15, 347b/16, 347b/17, 348a/4, 348a/6, 348b/14, 348b/2, 348b/8, 349a/12, 349a/13, 349a/4, 349a/5, 349a/6, 349b/10, 349b/11, 349b/12, 349b/17, 349b/2, 349b/3, 349b/5, 349b/7, 350a/1, 350a/17, 350a/3, 350a/9, 350b/10, 350b/13, 350b/14, 351a/10, 351a/11, 351a/12, 351a/13, 351a/14, 351a/15, 351a/2, 351a/7, 351b/16, 351b/4, 351b/5, 352a/10, 352a/11, 352a/15, 352b/8, 353a/4, 353a/5, 353a/6, 353a/7, 353a/8, 353b/11, 353b/2, 354a/10, 354a/11, 354a/12, 354a/17, 354a/4, 354a/5, 354a/6, 354a/8, 354a/9, 354b/1, 354b/15, 354b/16, 354b/7, 355b/, 355b/10, 355b/11, 355b/15, 355b/9, 356a/16, 356a/3, 356a/4, 356b/10, 356b/16, 357a/10, 357a/11, 357a/12, 357a/16, 357a/8, 357a/9, 357b/10, 357b/11, 357b/12, 357b/13, 357b/14, 357b/6, 357b/7, 358a/12, 358a/13, 358a/6, 358a/9, 358b/11, 358b/15, 358b/17, 358b/2, 359a/2, 359b/10, 359b/11, 359b/12, 359b/5, 359b/8, 359b/9, 360a/8, 360b/1, 360b/14, 360b/15, 361a/1, 361a/10, 361a/11, 361a/12, 361a/3, 361a/4, 361b/1, 361b/10, 361b/11, 361b/12, 361b/13, 361b/2, 361b/6, 361b/7, 361b/8, 361b/9, 362a/6, 362b/12, 362b/14, 362b/17, 363a/1, 363a/17, 363a/9, 363b/13, 363b/5, 363b/8, 363b/11, 364a/11, 364a/12, 364a/16, 364b/10, 364b/11, 364b/13, 364b/14, 364b/15, 364b/16, 364b/17, 364b/3, 364b/4, 364b/9, 365a/11, 365a/14, 365a/3, 365a/7, 365b/12, 365b/13, 365b/14, 365b/2, 365b/3, 365b/8, 366a/2, 366b/10, 366b/13, 366b/5, 366b/6, 366b/8, 367a/1, 367a/14, 367a/16, 367a/17, 367a/7, 367b/10, 367b/12, 367b/14, 367b/15, 367b/17, 367b/2, 367b/4, 367b/9, 368a/1, 368a/3, 368a/7, 368a/11, 368b/11, 368b/12, 368b/17,

368b/5, 368b/8, 369a/10, 369a/12, 369a/2, 369a/4, 369a/8, 369a/15, 369b/12, 369b/6, 370a/10, 370a/11, 370a/12, 370a/14, 370a/15, 370a/2, 370a/4, 370a/9, 370b/11, 370b/14, 370b/9, 371a/15, 371a/16, 371a/3, 371a/4, 372a/1, 372a/13, 372a/14, 372a/5, 372a/6, 372a/9, 372b/10, 372b/13, 372b/3, 372b/7, 372b/9, 373a/15, 373b/3, 374a/11, 374a/13, 374a/5, 374b/13, 374b/14, 374b/15, 374b/5, 374b/7, 374b/8, 375a/2, 375a/4, 375a/5, 375b/8, 376a/1, 376a/4, 376a/5, 376a/6, 376b/12, 376b/2, 377a/10, 377a/12, 378a/10, 378a/11, 378a/12, 378a/13, 378a/6, 378a/8, 378a/2, 378b/1, 378b/3, 378b/14, 378b/16, 378b/17, 378b/2, 379a/1, 379a/3, 379a/6, 379b/13, 379b/14, 379b/17, 380a/7, 380a/15, 380a/17, 380b/10, 380b/13, 380b/5, 380b/6, 380b/7, 380b/8, 381a/14, 381a/2, 381a/7, 381a/9, 381b/11, 381b/12, 381b/17, 382a/11, 382a/12, 382b/5, 382b/8, 382b/12, 383a/6, 383b/1, 383b/11, 383b/12, 383b/17, 383b/2, 383b/4, 383b/5, 383b/9, 383b/11, 384a/10, 384a/11, 384a/12, 384a/15, 384a/2, 384a/7, 384b/1, 384b/13, 384b/17, 384b/7, 385a/1, 385a/14, 385b/10, 385b/12, 385b/13, 385b/14, 385b/15, 385b/3, 386a/1, 386a/13, 386a/14, 386a/15, 386a/5, 386a/6, 386a/7, 386b/10, 386b/3, 386b/9, 387a/1, 387a/10, 387a/11, 387a/12, 387a/16, 387a/4, 387a/8, 387b/11, 387b/12, 387b/2, 387b/5, 387b/9, 388a/1, 388a/13, 388a/14, 388a/15, 388a/17, 388a/4, 388a/9, 388b/1, 388b/14, 388b/15, 388b/2, 388b/4, 388b/5, 388b/6, 389a/5, 389a/9, 389b/1, 389b/10, 389b/14, 389b/9, 390a/13, 390a/2, 390a/3, 390a/4, 390a/7, 390b/13, 390b/15, 391a/13, 391a/17, 391a/3, 391a/4, 391a/5, 391a/8, 391b/5, 392a/14, 392a/15, 392a/16, 392a/6, 392a/7, 392b/1, 392b/12, 392b/13, 392b/15, 392b/17, 392b/2, 392b/4, 392b/5, 392b/7, 392b/8, 393a/1, 393a/3, 393a/5, 393a/8, 393a/9, 393a/14, 393b/15, 393b/11, 393b/12, 393b/16, 393b/3, 393b/6, 393b/9, 394a/1, 394a/13,

394a/3, 394a/8, 394a/9, 394b/13, 394b/15, 394b/17, 394b/5, 394b/6, 394b/7, 395a/4, 395a/6, 395a/8, 395a/9, 395b/5, 395b/9, 396a/15, 396a/5, 396b/12, 396b/15, 397a/17, 397a/2, 397b/17, 397b/6, 398a/10, 398a/11, 398a/12, 398a/13, 398a/17, 398a/4, 398a/6, 398b/12, 398b/3, 398b/4, 398b/7, 398b/8, 398b/9, 399a/12, 399a/6, 399b/11, 399b/7, 400a/1, 400a/10, 400a/14, 400b/10, 400b/11, 400b/12, 400b/17, 400b/3

vebā < *Ar.* Veba, salgın hastalık

v. 344a/3, 344a/9, 360a/11

vech < *Ar.* Sebep

v.-i metrūk bolmamış érken 300a/17

v.+idin 389a/14

vedā‘ < *Ar.* Ayrılma, ayrılış

v. ḳıl- 325b/4, 344a/15, 381b/6, 384b/13, 395b/4, 396a/10

vefā < *Ar.* Sözde durma

v.+sınıŋ 311b/8

vefāt < *Ar.* Ölüm

v. (tārīḫ-i v.) 375a/8

v. bol- 344a/9

v. tap- 301a/4, 301a/17, 311a/3, 322b/4, 336b/6, 344a/12, 345a/2, 345b/10, 352b/16, 366b/16, 385b/5

v.+ın (tārīḫ-i v.) 363b/14

v.+ı 310a/14, 318b/17, 327a/11

v.+ıġa 394b/10

v.+ıda 328b/17

vekīl < *Ar.* Birinin işini görmesi için kendi yerine bıraktığı veya yetki verdiği kimse

v.+lerige 310a/2

veled < *Ar.* Çocuk; oğul

v.-i gedāy 312a/7

v.-i mecdi 325b/6

v.-i rüşdīside 325b/3

velī < *Ar.* Ermiş

v.+lerniŋ 346a/11

velī-ni’met < *Ar.+Far.* Efendi

v.+iniŋ 393b/8

vesselām < *Ar.* İşte o kadar

v. 302a/15, 356a/14, 356a/3, 367a/8

vey < *Far.* O

v. 394a/13

veys < *Ar.* Veyis

v.+ler 370a/15

vezāret < *Ar.* Vezirlik

v. 394a/12

vezīr < *Ar.* Vezir, paşa

v.+in 300b/11

v.+i 317b/3

vilāyet < *Ar.* İl, diyar

v. 328b/7

v.+niŋ 306b/1, 312a/15, 394a/8

v.+ġa 346a/4

v.+i 312a/3

v.+iniŋ 326a/8, 384a/16

v.+iġa 302b/17, 311b/17, 326b/10, 379b/11

v.+idin 304b/5, 395a/4

v.+iŋiz 302a/10

v.+leriniŋ 340b/1

v.+leriġa 309b/12

v.+leriŋizni 302a/11, 302a/5, 302a/9

vīrān < *Far.* Yıkık, harap

v. ét- 320b/16

vufūr < *Ar.* Bolluk

v.-ı keremdin 300a/1

vuḳū' < *Ar.* Meydana gelme, olma, cereyan etme

v.+ġa 352b/14, 357b/15, 382a/6, 382b/4

v.+ınıŋ 382a/4

v.+ıġa 325b/15

vur- Vurmak

v.-up (car v.) 328a/3

vücūd < *Ar.* Beden; varlık

v.+ı 317b/1

v.+ları 378a/4

Y

yā < *Ar.* Ey, hey

y. 357b/11, 399b/12

yabu Beygir, yük atı

y.+ġa 355b/10

yād < *Far.* Anma, hatırlama

y. bol- 300a/9

y. tap- (ezd-i y.) 327a/16

yāde < *Far.* Hatıra, anı

y. 364a/7

yādgār < *Far.* Yadigar, hatıra

y. ḳal- 303a/14, 327b/2, 352b/10

yaf Su ve yağmurun aktığı küçük boğaz, kanal

y. 329b/10, 329b/11, 329b/14, 329b/16, 329b/5, 332a/11, 332b/7

y.+nıŋ 320a/15, 329b/15, 332b/14

y.+nı 329b/12, 329b/15, 332b/5

y.+ları 332a/10

y.+ların 330a/2

yaġ- Yağmak

y.-ıp 328a/15, 399a/16

y.-maḳ 301b/14

y.-ar érdi 349a/10, 349a/8, 349a/9

yaġı Düşman

y.+mız 348a/9

yaġın Yağmur, yağış

y. 323b/12, 328a/15, 399a/16

yaġış Yağış

y. 349a/9

yaġma Yağma, talan

y. 337b/6

yaḫşı İyi, güzel

y. 300b/2, 322b/3, 324b/15, 354a/13, 354a/2, 355b/4, 361a/12, 363b/13

y. ér- 318a/9, 340b/8, 348a/9, 350b/5, 360a/13, 361a/14, 361b/4, 362b/9, 368a/17, 373a/10, 373a/17

y.+dur 325a/3, 353b/7

y.+larnı 360a/15

yaḫşılıḳ İyilik

y.+ın 354b/5

yaḫşıraḳ Daha iyi

y. 300b/1, 304b/4, 392a/10, 397a/16

y. ér- 348a/1

y.+dur 329a/14

yaḳ- Yakmak

y.-a bér- 376a/12

y.-masalar 360a/15

yaḳa Yaka

y.+ŋdur 367a/7

y.+sıdın 315a/12, 394b/3

yaḳala- Yakalamak

y.-p 301b/17

yaḳış Yokuş, yüksek yer

y.+ıdın 393a/10

yalanġaç Çıplak

y. 308b/16, 376a/8

yalanġaçla- Soymak, çıplak hale getirmek

y.-p 393a/5

yalġuz Yalnız, tek

y. 309a/1

yaman Kötü, yaman

y. 346b/11, 361a/12, 374a/2, 379b/1

y. üçün 361a/13

y.+lar birle 399b/13

y.+larnıŋ 360a/14, 360a/16

y.+larnı 361a/13, 391b/2

yamanlıḳ Kötülük

y. ét- 358b/5, 368b/2, 368b/3, 370b/7

y.+ın 360b/11

y.+nı 358a/17, 365a/4, 370b/12

y.+ġa 368b/4

y.+ımız 356b/13

yan Yan, taraf

y. 350a/4

y.+ıda 303a/17, 314b/10, 314b/5, 335a/7, 347a/12, 348b/17, 352a/14, 361b/14, 368a/10, 372a/16, 373a/15, 374b/7

y.+ıda bol- 382a/12

y.+ıdın 332b/9

y.+ıġa 300a/5, 302b/13, 307a/7, 311b/15, 311b/17, 312a/7, 313a/12, 313b/11, 314b/9, 315a/14, 315a/16, 315b/2, 317a/8, 322a/7, 323b/7, 324b/16, 326b/6, 329a/16, 329a/2, 352a/13, 355a/14, 355b/5, 358b/12, 364b/14, 366a/12, 369a/9, 370a/14, 371b/9, 373b/12, 376b/4, 393a/9, 395a/3, 395b/7, 396a/12, 396a/7, 396b/7, 397a/6, 397b/4

y.+ıŋġa 315a/15

y.+larıda 332a/13, 336a/6, 345a/4, 351a/9, 351b/5

y.+larıġa 301b/4, 308a/7, 316a/6, 371b/2, 391a/17

yan- Yanmak

y.-ġan 333a/1

yanaş- Yanaşmak, yaklaşmak

y.-ıp 355a/5

ya‘nī < *Ar.* Uzun lafın kısası, kısacası

y. 310b/2, 315a/13

yaŋı Tekrar, yeniden

y. 343a/4, 354a/2, 359b/2

y.+dın 302b/6, 378a/9

yaŋılıġ Yanlış

y. 317a/5

yār < *Far.* Dost, arkadaş

y. ér- 382b/2

y. ḳıl- 326a/17

yar- Yarmak, ayırmak

y.-dılar 345a/1

y.-ıp 329b/11, 329b/16, 329b/5, 329b/7

yara- Bir iş için uygun, yararlı

y.-ġan 367a/16

y.-madılar 353a/9, 376a/8

y.-may 325a/9

y.+mas-miz 371a/16

yaraġ Silah

y. 301b/6, 317b/11, 323b/1, 326a/2, 327a/10, 350a/3, 393a/5

y.+ın 308b/15, 333b/6, 342b/2

y.+ınıŋ 340a/17

y.+lar 327a/5

y.+ların 318b/5, 325a/11, 355b/, 356b/11, 355b/9, 382b/10, 393b/16

y.+larġa 366b/5

yaramasraḳ Daha kötü, daha çirkin

y. 350b/2

yaraş- Yaraşmak, uygun düşmek

y.-ıp 325a/1, 360b/10, 372a/8, 372b/5, 373b/2

y.-mas-miz 371b/16

yaraşmaḳçı Yaraşan, uygun olan

y. bol- 371a/16

yaraştur- Uyuşturmak, yaraştırmak

y.-dılar 330b/11

yardur- İki parçaya ayırmak

y.-up 332b/7

yarım Yarı, yarım

y. 315a/4, 327a/3, 348b/1, 355a/2, 363a/5, 375a/4

yarlıḳ Ferman, yarlık

y. 340a/7, 399a/7

y.+larıdaġı 399b/9

yarmaḳ Yarmak, ayırmak

y.+ġa 329b/10

yasa- Düzenlemek, hazırlamak

y.-dılar (yasav y.) 321b/11

y.-p 301b/12, 314b/17, 346b/8, 366b/6, 379a/17

y.-p (yasav y.) 323a/10

yasal- Düzenlenilmek

y.-ıp 369a/5

yasav Dizi, düzen

y. yasa- 321b/11, 323a/9

yasavul Çavuş, zabıta memuru

y.+lar 314b/8, 394b/5

yasavulbaşı Baş çavuş

y. 379b/10, 388a/10, 388a/12, 394b/2, 400a/4

y. ḳıl- 357a/10

y. ét- 302a/2, 364b/7

y.+nı 387a/17

y.+ġa 388a/8

yaş Yaş

y. 326b/17

y.+ı 303a/14, 325b/4

y.+ıda 301a/4

y.+larıda ér- 378a/16

yaşa- Yaşamak

y.-r 364b/2

yat- Yatmak, uzanmak

y.-ar-miz 372b/17, 372b/8

y.-dı 355a/6

y.-dılar 366b/13, 387b/6

y.-ıŋ! 355b/4

y.-ıp 317b/7, 329b/1, 366b/16

y.-ġan 304a/5, 327a/4

y.-ġanı 373a/10

y.-ar érdi 372b/8

y.-ıp érdi 305b/17, 366b/15, 376a/14

y.-ıp érdiler 387a/7

y.-ıpdur 355a/15

y.-ar érdi 372b/8

yatḳur- Yatırmak

y.-up 320a/16

yatur- Yatırmak

y.-up 317b/4

yav Düşman

y. bol- 313a/1, 399b/12

y.+nıŋ 335a/7

y.+ġa 350b/11

yavuḳ Yakın

y. 351b/9, 381a/13, 386a/16, 387b/8, 389a/3

y. ér- 359a/11

y.+da 309a/17

y.+ıġa 319b/11, 323a/9, 334b/4, 336a/8, 337b/8, 338a/12, 356b/1, 370a/16, 386b/5

y.+ıda 329b/9, 381a/16

y.+ıda ér- 356b/4

y.+ıdadur 319b/2

y.+ıdın 380b/15

yavuḳraḳ Daha yakın

y. 315b/3, 317a/10

yay Yay

y.+da 368a/12

yay- Yaymak

y.- ıp 384b/16

yaz- Yazmak

y.-dılar 354a/13

y.-ġıl! 347a/13

y.-ıp 312b/7, 339a/15, 339b/4, 357b/14, 371a/1, 372a/7, 392a/12

y.-ıpdur 356a/12

y.-ıpdurlar 355b/15

yazdur- Yazdırmak

y.-dı 373a/11

y.-dılar 300b/4

y.-uŋ! 302a/15

y.-up 300a/4, 300b/10, 305b/5, 311b/2, 356a/10, 379b/5, 385b/11, 399a/8

yazıl- Yazılmak

y.-ġan érdi 330b/17

y.-ıp 385a/17

yegāne < *Far.* Biricik, bir tane, tek

y. 364b/3

yegānelıḳ < *Far.+T.* Biriciklik, teklik

y.+ġa 379b/14

yegirme Yirmi

y. 312a/8, 318b/11, 318b/8, 325a/9, 335a/1, 345a/5, 354a/8, 357a/7, 363a/10, 363a/14, 372a/14, 372b/9, 376a/1, 389b/7

y.+side 303a/2, 315b/9, 383b/14, 385a/13, 395a/3

yegirme altı Yirmi altı

y. 390b/14

y.+sıda 309b/9, 316a/1, 325b/13, 391a/15

yegirme béş Yirmi beş

y. 333b/11, 334a/6, 344b/7, 346a/12, 353a/10, 370a/15, 372a/11, 372a/13

y.+ige 372a/13

y.+ide 323b/13, 325b/6, 388b/13, 396a/11, 396b/4, 397a/8

yegirme bir Yirmi bir

y.+ide 303a/7

yegirme birlençi Yirmi birinci

y. 394a/17

yegirme ékki Yirmi iki

y. 324b/5, 325a/5

y.+siniŋ 327a/4

y.+side 311b/12, 326b/5, 384a/5

yegirme miŋ Yirmi bin

y. 330a/1, 349b/10

yegirme sekkiz Yirmi sekiz

y.+ide 324b/16

yegirme sekkizlençi Yirmi sekizinci

y.+side 323b/5

yegirme toḳḳuz Yirmi dokuz

y.+ıda 390b/16

yegirme tört Yirmi dört

y. 326b/15, 327a/5

y.+i 303a/5

y.+ide 302b/9

yegirme törtlençi Yirmi dördüncü

y. 394b/12

yegirme üç Yirmi üç

y.+ide 315b/13, 325b/3, 327a/7

y. kün burun 315a/8

yegirme üçlençi Yirmi üçüncü

y. 378a/13

yegirme yetti Yirmi yedi

y.+side 318a/16, 396a/2

yegirme yettilençi Yirmi yedinci

y. 349b/13

y.+side 303b/15

yek-cihetlik < *Far.+Ar.+T.* Aynı düşüncede olma

y.+in 306b/4

y.+din 328b/8

yek-şenbih < *Far.* Pazar

y. 316a/3, 316a/7, 322b/7, 324b/12, 325b/3

yemek Yemek, yiyecek

y.+ni 392a/1

yene Yine

y. 300b/11, 301b/13, 301b/17, 302a/9, 304a/14, 306b/10, 306b/6, 310a/13, 310a/3, 310a/9, 311b/15, 311b/2, 313a/13, 320b/5, 323a/1, 323a/5, 324b/6, 329a/8, 329b/16, 331b/16, 332b/6, 333b/11, 334a/15, 334b/7, 335a/1, 335b/15, 335b/9, 336a/4, 336b/3, 337a/3, 337a/6, 338b/4, 340a/10, 340a/14, 342a/5, 342a/11, 342a/17, 342a/5, 343a/14, 343b/14, 343b/4, 344b/3, 345a/11, 345a/2, 346a/12, 348a/11, 348a/7, 349a/2, 352a/9, 353b/12, 353b/13, 354a/3, 354b/17, 356b/11, 357a/15, 358a/17, 359b/13, 360b/10, 361b/17, 362a/1, 362a/2,

363a/2, 364a/10, 365b/11, 368a/10, 368a/4, 371b/9, 374b/3, 375a/2, 376a/10, 376a/17, 382a/13, 384b/10, 384b/3, 384b/6, 385a/17, 386a/9, 388b/4, 389b/11, 390b/16, 391a/9, 391b/3, 394a/12, 394a/5, 394b/7, 395a/10, 395a/5, 396b/15, 396b/8, 397a/8, 399b/10

yer Yer, mekan

y. 317b/5, 317b/7, 329b/16, 330a/1, 332b/11, 332b/12, 332b/13, 332b/14, 332b/8, 380a/7, 392b/8, 393a/13

y. yer 384b/14

y. ér- 362a/3, 366b/14

y.+ni 316a/8, 340a/8, 346a/9, 359a/2, 368b/17, 399a/16

y.+ge 301a/16, 304b/14, 305b/16, 320a/2, 321b/10, 323a/13, 324b/10, 324b/9, 330a/5, 337a/6, 340a/7, 344b/15, 348a/15, 348a/4, 348b/16, 358b/14, 359a/3, 360a/3, 362a/4, 366a/10, 388a/2, 389b/1

y.+de 301a/5, 301b/13, 304b/3, 307b/6, 309b/14, 312a/14, 315b/17, 316a/5, 316b/8, 326b/10, 329b/17, 330a/1, 330a/11, 332b/5, 335a/15, 335a/2, 335a/4, 335b/1, 336a/2, 337a/11, 337a/6, 344a/11, 344a/3, 344b/7, 345a/1, 346b/5, 348b/2, 351a/4, 352a/5, 353a/8, 353b/16, 355a/8, 357a/8, 362b/15, 363b/1, 363b/3, 367a/9, 373b/9, 382a/12, 382a/14, 383a/7, 387a/7, 387b/3, 387b/5, 389a/4, 392b/14, 393b/15, 399a/17, 399a/2, 400a/10

y.+de (her y.) 348b/15, 361a/16, 369a/8

y.+din 305a/2, 309a/7, 320a/7, 324b/9, 326b/1, 335a/13, 335b/1, 344a/4, 346b/12, 360a/14, 388a/1, 398a/15, 399a/15, 399a/9

y.+i 360a/11, 398b/4

y.+ige 387b/8

y.+idin 374b/9

y.+ler 328a/15

y.+lerniŋ 329b/4, 335a/13

y.+lerni 330a/10, 330a/2, 340a/12, 340a/13

y.+lerge 309b/9, 320b/6, 329b/5, 396b/12

y.+lerde 308b/13, 334a/13, 339b/12, 349a/8

y.+lerdeki 314a/14

y.+leride 327a/4, 380a/7, 396a/14, 396a/15

yet- Yetişmek, ulaşmak, varmak; yeterli olmak

y.-er 302a/14

y.-di 305a/12, 306a/1, 307a/6, 308a/17, 318b/3, 328a/5, 339b/6, 346b/6, 352b/15, 389b/3, 396b/6, 398a/3, 399a/15

y.-diler 300b/9, 302b/10, 305a/15, 306a/6, 311b/9, 312a/10, 312a/11, 312a/13, 317b/16, 320b/11, 321a/8, 322a/5, 326b/7, 376b/6, 377b/17, 386b/3, 387a/12, 393a/13, 393b/8, 396a/9, 396b/8, 397a/8, 398a/12, 398b/15

y.-ip 300a/16, 300b/12, 302b/16, 303a/12, 305b/7, 308b/9, 310a/1, 311b/12, 313b/14, 313b/5, 315b/6, 316a/17, 316a/2, 317b/14, 319a/15, 322a/15, 325a/9, 325b/17, 326a/3, 326b/10, 326b/13, 327a/4, 327a/6, 340a/13, 361b/6, 366b/14, 368a/3, 382a/6, 387b/14, 393b/5

y.-ben 317b/4

y.-ken 322a/11, 354b/6, 382b/4, 386a/1

y.-kende 306a/3, 308a/4, 308b/8, 312a/9, 312b/13, 318b/11, 325b/17, 381a/1, 386b/5, 389a/3, 392b/11

y.-kendin soŋ 357b/15

y.-keni 318a/15, 393b/6

y.-küsidür 300b/7

y.-e almay 324a/1

y.-er érdi 349b/13

y.-ip érdi 325b/4

y.-miş érdi 303a/14

y.-mesdür 302a/14

y.-megey 380b/10

y.-megenlerni 313a/6

yetkür- Ulaştırmak → **yétkür-**

y.-di 305b/1, 341b/7, 394a/4, 394b/4

y.-diler 309b/4, 311a/7, 323b/15, 325a/16, 383b/7

y.-diler (ḫamle y.) 323a/13

y.-üp 316a/14

y.-üp (ḫamleler y.) 322b/10

y.-üp (ḳatlġa y.) 326b/9

y.-üp (ser-efrāzlıġ y.) 323b/7

y.-üp (tāḫt u tārāclar y.) 301a/8, 335a/17

yetmiş Yetmiş

y. 335a/10

yetmiş üç Yetmiş üç

y. 301a/4

yetti Yedi

y. 303a/15, 309a/9, 310b/13, 319a/15, 325a/10, 352a/12, 358a/6, 369a/3, 375a/4

y.+side 309b/16, 386a/12

yettilençi Yedinci

y. 310b/15, 321b/11, 340a/14, 396a/12

y.+si 312b/8

y.+side 312a/8

yetti yüz Yedi yüz

y. 332b/8, 333b/14, 333b/16, 333b/17, 366a/3

yetüş- Yetişmek, ulaşmak

y.-di 346a/6, 347b/5, 348a/5, 356a/11, 362a/6, 373a/13, 395b/4

y.-diler 352a/2

y.-sün! 385a/16

y.-tiler 316b/7

y.-gen 370b/8

y.-üp 346b/4

yétkür- Ulaştırmak → **yetkür-**

y.-diler 313b/4

yıġ- Yığmak, toplamak

y.-may 316b/5

yıġaç Ağaç, sopa, değnek

y. 313b/2

y.+larnı 366b/14

yıġın Yığın, küme

y. bile 326a/14, 326b/4

y. bol- 323a/9

yıġınaḳ Topluluk, kalabalık

y. ét- 381a/16

yıġla- Ağlamak

y.-dı 308b/12, 356a/6

y.-p 371a/7

yıġlaş- Ağlaşmak

y.-dılar 344a/16

y.-ıp 353b/17

yıġna- Toplanmak, kümelenmek

y.-p 321b/15, 326a/9, 341b/10, 388b/5, 389b/10, 391a/14, 393a/2

yıġnal- Toplanmak, kümelenmek

y.-ıp érdiler 314a/9

y.-ġan 316a/10

yıḳ- yıkmak, bozmak

y.-dım 317b/14

y.-tı 320b/4, 359a/8

y.-tılar 322a/16

y.-ıp 303a/4

y.-ıban 317b/5

y.-ar érdiler 376a/5

yıḳdur- Yıktırmak

y.-up 302b/6

yıḳıl- Yıkılmak

y.-dı 327a/17, 351b/16, 352a/6, 352a/7, 374b/12

y.-dılar 310a/16, 352a/1

y.-ıp 317a/15, 344a/10, 344b/6, 345a/2, 355a/6

yıl Yıl, sene

y. 300a/11, 301a/2, 301a/4, 302a/2, 302b/4, 303a/16, 303a/3, 303a/7, 303b/1, 303b/10, 303b/5, 306a/12, 310b/2, 310b/4, 327b/1, 327b/2, 329b/2, 331a/16, 331b/17, 335b/9, 336b/5, 338b/6, 339b/9, 341b/6, 345a/10, 345a/16, 345b/10, 346a/13, 352b/8, 363b/5, 375a/4, 380a/10, 382b/6, 388b/8, 396a/14, 397a/17

y. (her y.) 338a/4, 340b/5, 347a/17, 390b/6

y. ér- 310b/5

y.+ġaça 302a/17

y.+da 302b/1

y.+dın 326a/5, 392b/9

y.+dın beri 301a/7, 396b/2, 396b/9

y.+dın soŋ 302a/9

y.+ı 303a/5, 303b/11, 330a/13, 332a/9, 332b/17, 336b/2, 338b/3, 340a/15, 342a/17, 346a/13, 346a/15, 396b/1

y.+ı ér- 345b/13

y.+ınıŋ 330a/13, 332a/8, 332b/16, 338b/2, 340a/15, 342a/16, 345b/12, 346a/14

y.+lar 317a/3

yılan yılı On iki hayvanlı Türk takvimindeki bir yıl adı

y.+ıŋ 396a/1

yıraḳ Uzak

y. 313b/12

y. ér- 385a/8

y.+dur 324b/9

y.+ġa 314a/17

y.+dın 314b/2

yiber- Göndermek

y.-ür 300a/15

y.-ür-miz 370a/4

y.-di 300b/11, 304a/3, 306b/17, 306b/7, 307a/9, 311b/11, 311b/3, 312b/11, 312b/8, 315b/8, 321a/4, 321a/7, 324a/13, 324b/3, 325b/1, 325b/16, 326a/12, 329a/8, 346a/1, 354a/17, 354b/1, 356a/10, 359a/10, 360b/13, 360b/14, 360b/15, 360b/7, 361a/1, 362a/4, 364b/12, 364b/14, 365b/6, 367a/4, 367b/13, 367b/14, 368a/9, 368b/12, 369a/11, 369a/14, 369b/4, 371a/15, 372a/10, 372a/13, 372a/7, 374b/2, 374b/3, 385a/3, 387a/6, 387b/9, 393a/6, 399b/10

y.-diler 300a/5, 300b/9, 301a/14, 302b/7, 302b/9, 303a/12, 303b/9, 304a/11, 304a/12, 304a/7, 304a/8, 304a/9, 304b/11, 304b/13, 305a/4, 305b/13, 305b/5, 305b/7, 306b/14, 307b/10, 307b/2, 308a/14, 308a/16, 308a/7, 308a/9, 308b/1, 308b/5, 309b/13, 310a/12, 310a/7, 311a/2, 311b/15, 311b/17, 311b/8, 312b/17, 313a/14, 313a/15, 313b/8, 314b/11, 316a/11, 316a/13, 317a/8, 318a/4, 318b/14, 319a/10, 319a/12, 319a/2, 319b/10, 319b/14, 319b/4, 319b/6, 320a/12, 320a/14, 321a/12, 321a/13, 321a/5, 322a/2, 323b/17, 323b/9, 325a/8, 325b/5, 326b/4, 327a/8, 328b/10, 328b/13, 329a/1, 329a/17, 329a/9, 334b/11, 336a/5, 344b/13, 344b/16, 345a/12, 345a/15, 345b/17, 346a/6, 349a/3, 350b/4, 354a/15, 357b/7, 359a/16, 364b/16, 364b/17, 365a/1, 365a/4, 365b/15, 371a/2, 379b/7, 380b/6, 380b/7, 380b/8, 381b/3, 381b/5, 383a/8, 383a/9, 384a/1, 384a/14, 384b/3, 385a/16, 385a/9, 385b/1, 385b/11, 385b/16, 388a/9, 391a/1, 391a/15, 391b/1, 391b/10, 394b/9, 395a/10, 395b/8,

396a/12, 397a/1, 397b/15, 397b/5, 398a/2, 398b/7, 399a/8

y.-gey 300a/7

y.! 365b/5

y.-gil! 373a/11

y.-inler! 365a/13

y.-seler 385a/6

y.-ip 301a/2, 304b/7, 306a/2, 306b/5, 307a/5, 308b/6, 312b/1, 312b/5, 313a/12, 314b/8, 316a/11, 316a/6, 316b/4, 320a/3, 320a/6, 328b/11, 328b/8, 330a/15, 331b/14, 333a/5, 351a/5, 356a/6, 358a/11, 358b/11, 360b/1, 361a/6, 365b/3, 370a/10, 373a/14, 373a/7, 375b/5, 383a/12, 384a/12, 388a/1, 392a/12, 392a/14, 394b/9, 400b/13

y.-gen 311b/1, 326b/14, 399b/9

y.-gendin soŋ 300a/7

y.-ür ér- 372b/4, 382a/16

y.-miş érdi 329a/5

y.-ip ér- 311b/1, 318b/9, 325a/15, 328b/14, 328b/15, 360b/5, 379a/17, 387b/1, 388b/5

y.-ipdür 324b/8, 357b/17

y.-mes-men 330b/9

y.-medi 363a/5

y.-megey 301a/10

y.-megünçe 301a/10

yiberil- Gönderilmek

y.-gen 360b/4

yibermek Göndermek

y. 329a/13

y.+ni 328b/10

yigit Genç, delikanlı

y. 318b/10, 320b/3, 320b/4, 365a/15, 400a/12, 400a/13

y. bile 327a/9, 349a/3

y. ér- 364b/2, 375a/5, 387a/5

y.+ni 320b/4, 365a/5, 387b/7, 400a/16

y.+ler 314a/16, 321b/15, 335a/16, 387b/10, 387b/12, 387b/15

y.+ler bile 317a/7, 383a/2

y.+lerdin 334a/16, 337b/4

y.+leri 309a/5

y.+leri bile 307b/17, 319b/5, 376b/14

yoḳ Yok

y. 302a/17, 357b/11

y.+dur 300b/17, 308b/14, 355a/12, 356b/13, 370b/14, 370b/2, 371b/7, 385a/5, 388a/8

y. ér- 313b/11, 351b/5, 376a/10, 388b/17, 389a/11, 395b/1, 395b/5

yoḳarı Yukarı

y. 380b/3

y.+ġa 380b/15

y.+dın 324a/17

y.+sıda 309a/13

y.+sıdın 324a/10

yol Yol

y. 301b/17, 304a/3, 304b/1, 307b/6, 308a/4, 308b/1, 309b/16, 313b/8, 318a/1, 319a/12, 319a/14, 320a/8, 324a/7, 325a/8, 327a/3, 330b/5, 333b/4, 334a/13, 334a/15, 336b/13, 337a/4, 337a/6, 338a/10, 338b/12, 340a/3, 340b/1, 341b/5, 342b/8, 344a/1, 346b/15, 351b/11, 353b/12, 353b/13, 353b/14, 353b/9, 354b/15, 355a/1, 355b/12, 357b/8, 374a/3, 385a/14, 387b/4, 393a/13, 396b/12, 398a/6

y.+dur 307b/11

y. ér 321b/10

y. tap- 384b/17

y.+nı 344b/2, 344b/7

y.+nı 344b/2, 344b/7

y.+ġa 301a/15, 301a/17, 301b/10, 304b/1, 305b/14, 305b/2, 305b/8, 308a/3, 308b/1, 309b/13, 309b/14, 311a/4, 312a/14, 312b/12, 312b/6, 313a/15, 315a/15, 316a/15, 320b/11, 321b/6, 321b/9, 323b/3, 323b/4, 325a/8, 325b/12, 326b/5, 330a/17, 330b/2, 332b/2, 336a/4, 336a/8, 336b/12, 336b/16, 336b/17, 337a/10, 338a/11, 338a/13, 338a/8, 338b/11, 338b/12, 340a/2, 341a/3, 341a/6, 341b/4, 342b/5, 342b/6, 344a/17, 344b/4, 344b/5, 344b/7, 345a/3, 353b/4, 353b/6, 353b/8, 354a/3, 356a/15, 361a/7, 363a/2, 366a/8, 367a/13, 367a/8, 370a/9, 373b/17, 383b/10, 393a/10

y.+da 304b/2, 312b/15, 324a/14, 336a/5, 344a/8, 344a/9, 344b/6, 349a/10, 356b/11, 361a/9, 362b/17, 374a/1, 376b/13, 393b/16

y.+dın 302a/14

y.+ı

y.+ınıŋ 397b/15

y.+ıġa 301a/16, 386a/5

y.+ıda 392a/7

y.+ıdın 331a/6

y.+larnıŋ 330a/4

y.+larınıŋ 397b/7

yolçı Yolcu

y.+larnı 358a/17

yoldaş Yol arkadaşı

y.+ıġa 372a/6

y.+ı birle 399b/1

y.+ları bile 359b/3, 377b/12, 383b/6, 397b/10

y.+ları birle 359a/16

y.+larıġa 354a/16

yoluḳ- Karşılaşmak, buluşmak, karşı karşıya gelmek

y.-up 318b/11, 363a/1, 397b/10

yosun < *Moğ.* Tarz, usül, kaide

y. 330b/10

y.+ıda 305b/5, 329a/8, 382b/11, 393b/17

yosunlıḳ < *Moğ.+T.* Benzer, gibi

y. ét- 398a/5

yögür- Koşmak, koşuşmak

y.-ür-miz 367b/5

y.-di 330b/10

y.-diler 301b/14, 324a/16, 367b/8

y.-üŋ! 367b/4

y.-sinler! 367b/4

y.-sek 301b/8

y.-seler 322b/17

y.-üp 323a/1, 369a/13, 394b/5

y.-geni 330b/17

yögürmek Koşmak, koşuşmak

y. 357b/5

yögürtür- Koşturtmak

y.-gey 322b/16

yör- Yürümek

y.-ür-miz 370b/15

y.-gil! 336b/16, 360b/1, 361a/4

y.-üp 324a/7

yörmek Yürümek

y.+ge 305a/10

yörü- Yürümek

y.-p-miz 385a/4

y.-rler 368b/3

y.-di 312b/6, 312b/9, 313a/8, 313b/17, 335b/13, 337a/1, 338a/8, 355b/7, 356a/16, 356b/3, 361a/8, 361a/9,

361b/17, 367a/13, 370a/7, 373a/16, 374b/5

y.-diler 303b/17, 305b/15, 309b/16, 314b/15, 321a/14, 322a/13, 326b/9, 334a/7, 336a/5, 336a/8, 336b/12, 337b/4, 338a/11, 340a/3, 341a/6, 344a/17, 344b/5, 346b/15, 348a/14, 351b/7, 363a/3, 370a/15, 370b/3, 371a/5, 373a/14, 380b/17, 381a/8, 386b/7, 398b/1

y.-geyler 301a/12, 312b/11, 380b/12

y.-gil! 335b/12, 336b/8, 338a/7, 339b/17, 341b/3, 342b/4, 348b/11, 355b/7, 383a/13

y.-ŋ! 350b/7, 353a/17

y.-seŋ 373a/3

y.-se 380b/12

y.-p 301a/16, 301b/17, 302a/1, 304a/3, 304a/7, 304b/1, 307b/6, 308a/4, 308b/1, 308b/8, 312a/9, 313b/8, 315b/11, 319a/12, 319a/7, 320a/8, 321b/7, 324a/11, 326b/6, 327a/3, 330b/5, 334a/13, 334a/15, 336b/13, 337a/4, 337a/6, 338a/10, 338b/12, 340a/3, 341b/5, 342b/8, 346b/12, 346b/15, 353b/14, 355a/1, 355b/12, 356b/2, 372b/16, 380a/11, 380a/12, 387b/4, 393a/13, 398a/6

y.-ben 317b/7

y.-gen 325a/5, 375b/13, 398a/16

y.-gendin 325a/8

y.-gendin soŋ 353b/13, 353b/9, 397a/11

y.-r érdi 329b/4, 331a/9, 331a/17, 335b/14, 350a/10, 350a/11, 355b/2, 368b/6, 392b/17

y.-r érdiler 301a/8, 333b/8, 335b/16, 335b/17, 343a/3, 348b/17, 349a/4, 350a/6, 353b/12, 355b/12, 376b/1, 392a/8, 398a/9

y.-mes érdi 349a/13

yörümek Yürümek

y.+ni 314b/7

yörüş Yürüyüş, sefer

y. ḳıl- 324a/2

y. ét- 302a/17, 307a/15, 307b/2, 318a/14, 318a/17, 343a/14, 349b/11, 350b/8, 388b/10, 400b/9

y.+din 397a/16

yörüt İzin, gitmek için müsaade alma

y.+ni 306b/13

yörüt- Yürütmek

y.-di 369a/7, 380b/15

y.-diler 346b/11

y.-üp 353b/8, 354b/16, 355a/1

yu- Yıkamak

y.-p 352a/13

yum- Yummak

y.-up (köz y.) 393b/8

yurt Yurt, vatan; vilayet

y. 310a/5

y. bol- 310a/5

y.+nıŋ 300b/2

y.+ı bol- 302a/11

y.+ıġa 392b/8

y.+ımġa 397a/16

y.+ımız 306b/17

y.+ımızını 302b/1

y.+larnı 349a/16

yükle- Yüklemek, taşımak

y.-p 301b/7, 335b/11, 335b/12, 338a/7, 338b/11, 339b/17, 341b/3, 342b/4, 342b/5, 360b/2, 361a/4, 378a/7

y.-miş érdi 349b/10

y.-miş érdiler 349b/9

yüz (I) Yüz

y. 301b/6, 305a/17, 319a/16, 319a/9, 319b/6, 332b/11, 340a/10, 363b/3, 383a/3, 393a/6

yüz (II) Yüz, çehre

y. 371a/8

y. ḳaytar- 306b/13, 311b/9, 323a/14

y. ḳoy- 309b/8, 314a/3, 315b/6, 317a/13, 318a/6, 318b/11, 323a/16, 334b/6, 373b/4, 386b/1, 388b/13, 397b/11, 400a/2

y. ur- 379a/10

y.+in 357b/17

y.+ümizni 358a/2

y.+leri 392a/3

y.+lerige 357a/13

yüz (III) Sebep

y.+idin 302a/13, 312b/5, 317a/11, 319b/11, 328a/6, 340b/13, 345a/14, 347b/2, 357a/13, 375a/7, 379a/16, 385a/5

yüz- Yüzmek

y.-üp 320a/2

yüzbaşı Yüzbaşı

y.+lar 336a/6, 388a/14

y.+lar bile 338a/13, 398b/12

y.+larġa 342b/2

y.+ları bile 388b/15

yüz éllig Yüz elli

y. 313b/8, 372b/2

yüz yegirme Yüz yirmi

y.+din 326a/1

Z/Ẓ/Ż/Ẕ

żabṭ < *Ar.* Tutma, ele geçirme

ż. ét- 346a/8

ż.+ıdın 328b/7

żaʻf < *Ar.* Zayıflık, güçsüzlük

ż. 310a/15

ẓafer < *Ar.* Zafer, galibiyet

ẓ. 315b/7, 323a/12, 366b/4

ẓ.-i eşer 320a/16

ẓāhir < *Ar.* Ortaya çıkan, görünen; açık, ortada

ẓ. 309b/2

ẓ. bol- 358a/8, 358a/10

ẓ. ét- 345a/12, 348a/12, 349b/6

ẓ.+iġa 379b/4

zaḫm < *Far.* Yara

z. köter- 322b/4, 359b/6

zaḫm-dār < *Far.* Yaralı

z. bol- 301b/15, 343b/11, 349b/5, 349b/6, 350a/2, 354a/5, 362b/16, 389b/5, 389b/8

z. bol- (ḳatl ü z.) 359a/13

z. ét- 313b/5, 322a/1

z.+larnıŋ 354a/6

żaʻīf < *Ar.* Zayıf, füçsüz

ż. ü nā-tüvān bol- 385b/4

zā'iyatsız < *Ar.+T.* Zararsız

z. 396b/13

zamān < *Ar.* Zaman

z. 307a/1

z.-ı māżīde 300b/13

z.+dın 300a/16, 312b/1, 339a/1

z.+dın beri (köp z.) 302a/4

z.+ı 317a/5, 327b/4

z.+ıda 329b/6, 379a/9, 381b/10

z.+larıda 310b/17, 363b/10

zār < *Far.* Ağlayan, inleyen, perişan halli

z.-ı merdūd olur 309a/1

z. bol- (ḫˇār u z.) 397a/15

żarar < *Ar.* Zarar, ziyan

ż. 302a/14, 380b/10

ż.+lar 364a/11

zārī < *Far.* Ağlama, inceleme

z. ḳıl- 376a/9

ẕāt < *Ar.* Kişi

ẕ.-ı ferḫunde-ṣıfatları 310b/6

żāyi‘ < *Ar.* Zarar

ż. bol- 301b/8, 320a/2, 322b/17

zecr < *Ar.* Yasaklama

z.+ler 300b/16

zehr < *Far.* Zehir

z.-i çeşm bile 374a/4

zekāt < *Ar.* Zekat

z. 336a/14, 368b/6, 379a/1

z. (şer‘-i şerīf-i z.) 305b/7

z. al- 305b/8, 347b/7, 353b/16

z.+ın 392b/17

z.+ın (bāc u z.) 309a/16

z.+ın (ḫarāc u z.) 309a/15

z.+nı 347b/8

z.+ların 395a/5, 395b/10

ẕemīme < *Ar.* Kötü, çirkin, beğenilmeyen

ẕ. (ef‘āl-ı ẕ.) 300b/13

zenbūrek < *Far.* Hayvan sırtında taşınabilen küçük top

z. 314b/1

zer < *Far.* Altın

z. ü zīverġa 345b/4

z.+ni (sīm ü z.) 394a/10

zer-beft < *Far.* Sırmalı kumaş

z. 341b/10, 345b/4, 345b/6

ẕevḳ < *Ar.* Zevk, eğlence

ẕ. 363b/11

ẕ.-i sürūr bile 363b/14

zevraḳ < *Ar.* Kayık, sandal

z.+ġa 309b/10, 309b/15

z.+dın 308b/7

zevraḳçe < *Ar.+Far.* Küçük kayık, küçük sandal

z.+ġa 308b/6

zīb < *Far.* Süs

z.ü zīnet 366b/5

zihkeş < *Far.* Lağım

z.+ge 389a/3

ẕikr < *Ar.* Anma

ẕ.+i 382b/4

zindān < *Far.* Hapishane

z.+ġa 358b/2, 358b/3

z.+ıda 378a/2

zīnet < *Ar.* Süs, süs eşyası

z. (zīb ü z.) 366b/5

zīr < *Far.* Alt, aşağı

z. 362a/3

z.+lerdin 396b/12

zirā‘at < *Ar.* Tarım

z. 339a/7, 341a/8

z.+dın 392b/17

z.+ları 339b/14

z.+ların 337b/11

z.+larnı 337b/13

z.+larınız 340b/5

zirā‘at-gāh < *Ar.+Far.* Tarım yeri

z. 396b/13

zīver < *Far.* Süs

z.+ġa (zerr ü z.) 345b/4

ziyād < *Ar.* Çok, fazla

z. 351b/5

z. ét- 328b/5

ziyāde < *Ar.* Çok, fazla; artan

z. 375a/17, 387b/13

z. bol- 307a/2, 327a/17

z. ét- 326a/1

ziyāderaḳ < *Ar.+T.* Daha fazla

z. 305b/4, 350b/14

z. bol-344a/3

z. ér- 374a/13

żiyāfet < *Ar.* Konuk ağırlama

ż. 336a/16, 379a/4, 390a/8

ż. ét- 309b/14

ż. bér- 331b/1

ż.+ler ét- 345b/3

ż.+niŋ 341b/8

ż.+ni (esbāb-ı ż.) 390a/1

ziyāret < *Ar.* Görmeye gitme

z. ét- 338a/17

z.+in ét- 319a/3, 356b/5

z.+iġa 338a/17

z.+lerin ét- 304a/6, 304b/2, 336a/12, 345a/6, 346a/11, 356b/7, 378b/15

zor < *Far.* Güç, kuvvet, zor

z. ḳıl- 396b/9

zorlıḳ < *Far.+T.* Zorluk

z. 317b/15

ẓuhūr < *Ar.* Ortaya çıkma, meydana gelme

ẓ. (ḳaḥt étdi andaġ ẓ.) 392a/2

ẓ.+ġa 318a/15, 369b/1

ẓulm < *Ar.* Zulüm, eziyet; haksızlık

ẓ. bile 369a/2

ẓ. éyle- 325b/9

ẓ. u sitemni 306b/11

ẓ. u sitemlerige 307a/11

ẓulmet < *Ar.* Karanlık

ẓ. 343b/17

ẓ.-i kerh bol- 343b/16

zühd < *Ar.* Kendini tamamen ibadete verme

z. 310b/12

ẕü'l-ḥicce < *Ar.* Arabî ayların on ikincisi

ẕ.+niŋ 311b/12, 326b/12, 326b/16, 390b/16, 396a/12

ẕü'l-ḳa'de < *Ar.* Arabî ayların on birincisi

ẕ.+niŋ 302a/2, 310b/3, 311b/5, 323b/13, 323b/8, 326a/3, 326b/13, 389b/10, 390a/1, 390a/15, 390b/12, 396a/10

ẕ.+ni 364a/17

4.2. KİŞİ ADLARI DİZİNİ

A/Ā

‘Abā Yüzbaşı

‘A. 371a/6, 371a/7

‘Abd Kerīm Bég

‘A. 316b/17

‘Abdu’l-‘azīz Töre

‘A. 310b/14

‘A. birle 355a/9

‘A.+niŋ 355a/10

‘Abdu’llāh

‘A. 332a/13

‘Abdu’llāh Bég

‘A. 305a/11, 316b/12, 331b/6, 334b/13, 346b/10, 351a/11

‘A.+niŋ 305a/13

‘A.+ni 331b/13, 393b/13

‘A.+ġa 346b/9

‘Abdu’llāh Bég ibn Ḳutluḳ Murād İnaḳ

‘A.+nıŋ 394a/6

‘A.+nı 353a/5

‘Abdu’llāh Ḫān

‘A. 322b/10, 353a/9, 353b/1, 353b/5, 354a/16, 354b/13, 354b/4, 354b/9, 355a/6, 355a/8, 355a/13, 355b/, 355b/6, 356a/10, 356a/11, 356a/15, 356a/17, 356b/15, 356b/9, 357a/5, 357a/7, 357b/3, 357b/8, 357b/9, 358a/14, 358a/5, 358a/9, 358b/10, 358b/15, 359a/10, 359a/4, 359b/13, 359b/7, 360a/17, 360a/2, 360a/3, 360a/7, 360b/12, 360b/17, 360b/2, 360b/6, 360b/9, 361a/5, 361a/8, 361b/1, 361b/16, 361b/4, 362a/10, 362a/4, 362b/11, 362b/15, 362b/6, 363a/15, 363a/8, 364a/8, 379b/6, 381a/11, 394a/4, 395b/11

‘A.+nıŋ 352b/17, 353a/17, 355a/3, 355b/11, 355b/5, 356a/8, 356b/8, 358a/15, 359a/3, 359b/6, 360b/7, 361b/14, 363a/10, 363b/13, 363b/5,

372b/11, 375b/2, 379a/9, 380a/11, 394a/5, 394a/7

‘A.+ġa 354b/2, 355a/4, 356a/10, 356b/15, 357b/1, 366b/4

‘A.+nı 353a/9, 360a/9, 360b/5, 363b/1

‘A.+dın 366b/5

‘Abdu’llāh Ḳārī

‘A. nı 321b/1

‘Abdu’llāh Ḳoşbégi

‘A. 331b/14, 332a/5, 332b/1, 345b/10

‘A.+ge 332a/4

‘Abdu’llāh Muḥarrem

‘A. 351a/14, 352a/11, 352a/3

‘A.+ni 350b/4, 352a/4

‘Abdu’llāh Serheng

‘A.+ni 354a/17

‘Abdu’llāh Töre

‘A. 352b/10, 352b/15

‘A.+ge 330a/1

‘Abdu’llāh Yasavulbaşı

‘A. 303b/12, 307b/8, 310a/11, 312a/6, 312b/10, 315b/10, 318b/15

‘A.+nı 302b/8, 304b/12, 390a/16

‘Abdu’llāh Yüzbaşı

‘A. 384b/12

‘Abdu’r-raḥman Āzāde

‘A.+ni 320b/15

‘Abdu’r-raḥman Ḫalīfe

‘A. 342b/13, 343a/10, 343b/9, 345b/14

‘Abdu’l-‘azīz Toḳsaba

‘A.+ġa 396a/11

‘A.+nı 396a/7

‘Abdu’l-‘azīz Töre

‘A. 331b/6

‘A.+dür (devr-i ‘A.) 355a/4

‘A.+niŋ 358a/12

‘Abdu’l-‘azīz Töre veled-i Allahḳulı Ḫān

‘A. 327b/14

‘Abdu’l-cabbār

‘A.+nı 354b/14

‘Abdu’l-cabbār Dīvānbégi

‘A. 362b/14

‘A.+ni 364b/6

‘Abdu’l-hādī Ḫˇāce

‘A. 320b/14

‘A.+ni 320b/17

‘Abdu’llāh Bay Yasavulbaşı

‘A. 301a/3

‘Abdu’llāh Muḥarrem

‘A.+niŋ 343b/5

‘Abdu’l-vāḥid Mīrāḫūr

‘A.+nı 396b/7

‘A.+ġa 397b/3

‘Abdu’r-raḥman Serheng

‘A.+ni 331b/12

‘Abdu’r-raḥīm Maḫḍum Ḳāżī-‘asker

‘A.+ge 390a/5

‘Abdu’r-raḥīm Bég

‘A. 385b/2

‘A. bile 376b/9, 382a/8, 385a/10

‘A.+ge 385a/16

‘Abdu’r-raḥīm Bég İbn Seyyid Naẓar Bég

‘A. 397a/9

‘Abdu’r-raḥīm Éşikaḳası

‘A. 344a/8

‘Abdu’r-raḥīm Töre

‘A. 332a/16

‘Abdu’r-raḥmān Āzāde

‘A. bile 319a/2

‘Abdu’r-raḥman Āzāde

‘A.+ni 321a/2

‘Abdu’r-raḥman Bay ibn Şīr Dīvānbégi

‘A.+ni 364b/8

‘Abdu’r-raḥman Bég

‘A. 316b/13, 332a/14

‘A.+ni 382a/2, 382b/1, 382b/3

‘Abdu’r-raḥman Ḫalīfe

‘A. 340b/9

‘Abdu’s-settār Müftī

‘A. 357b/14, 357b/17

‘A.+niŋ 357b/16, 358a/7

‘Abdü’l-‘azīz Töre

‘A. 351a/10, 351b/12, 351b/14

‘A.+ni 357b/2

‘Abdü’l-‘azīz Ḫān

‘A. 304b/15

‘Abdü’l-‘azīz Töre ibn Allahḳulı Ḫān

‘A. 394a/3

‘Abdü’l-cabbār Bég

‘A. 305a/6

‘Abdü’l-cabbār Ḫān

‘A. 304b/17

‘Ābidīn Muḥarrem

‘Ā. 305b/12, 308b/5

‘Ā.+ni 308b/5

Ādīne Bay

Ā. 312b/16

Ādīne Bay Atalıḳ

Ā. 306a/5, 312a/5

Ā.+nı 305b/13, 325a/7

Ādīne Murād İnaḳ

Ā. 313a/13

Ādīne Murād

Ā. 327a/3

Agabérdi

A. 384b/6

Āgehī

Ā. 306a/13, 306a/14, 306a/6, 308b/17, 310a/17, 311a/7, 314b/11, 317a/16, 317a/2, 317a/3, 317a/6, 317b/13, 324b/13, 325b/8, 341b/14, 342a/11, 342a/5, 356b/17, 392a/1, 394b/9, 396a/15, 396a/16

Ā.+niŋ 328a/7

Aḥmed Sulṭān

A. 304b/17

‘Ala’addīn ‘Aleyhi’r-raḥme

‘A.+niŋ 303a/13

‘Ālem Ḫˇāce

‘Ā. 325b/2

‘Alī

‘A. 374b/12

‘Alīmdān Yüzbaşı

‘A. 304a/15

‘Alī Sulṭān

‘A. 362a/6

‘A.+ġa 354b/12

Allah Aḳa

A.+nı 311b/15

Allahberdi Atalıḳ

A. 313a/12

A.+nı 314b/9, 316a/12

Allahberdi Töre

A.+niŋ 316b/15

Allahḳulı

A. 302a/17

Allahḳulı Bég Cemşīdī

A. 334a/3

Allahḳulı Ḫān

A. 300a/13, 300a/7, 300b/17, 301a/13, 302a/1, 302a/15, 302b/8, 303a/15, 303a/6, 303a/8, 303b/11, 303b/4, 306a/10, 306a/12, 306b/6, 306b/9, 307a/15, 307a/9, 307b/15, 307b/4, 307b/7, 308a/10, 308a/3,

308b/12, 308b/15, 309a/3, 309a/4, 309a/7, 309b/9, 310a/11, 310a/6, 311a/1, 311a/16, 311a/8, 311b/1, 326a/5, 350a/9, 380a/5

A. bile 300a/14, 306a/15

A.+nıŋ 305b/12, 305b/16, 306b/4, 307b/2, 308b/3, 308b/9, 309a/11, 310a/14, 325b/3, 329b/6, 333b/10

A.+ġa 304b/7, 306b/9, 307a/8

Allahḳulı Vekīl

A. 391a/4

Allah Naẓar Ṣarrāf

A.+nı 347a/7

Allah Yār Atalıḳ

A. 345a/15

Allah Yār Bég

A. 345a/10, 345a/12

A.+ni 329a/17, 345a/14

Allah Yār Bég ibn Allaşan Biy

A. 334a/2

Allah Yār Ḫān Āṣaf'ed-devle

A.+niŋ 305b/10

Allah Yār Ḫān Āṣaf

A.+nıŋ 303b/2, 303b/6

Allaşan Biy

A.+niŋ 333b/17

Amān NiyāzSerdār

A. 366a/16

Amān Şāh

A. 355b/14

A.+dın 356a/5

Ata Cān Āḫund

A. 396b/5

Ata Cān 'Ālem

A. 302b/16, 303a/17

A.+ni 302b/13, 358a/11

Ata Cān 'Ālem Īşān

A. 331b/2, 331b/8, 357b/12

Ata Cān Bég

A. 336b/6

A.+ge 338b/6, 363a/1

Ata Cān Ḳıpçaḳ

A. 327a/8, 334b/14, 359b/2, 361b/9, 369a/12, 383a/1, 383a/4

A.+nıŋ 365b/14

Ata Cān Ḳıpçaḳ Bahādır

A.+ġa 359b/10

Ata Cān Maḫḍūm Ḳāżī Kelān

A.+nı 395a/14

Ataçı Murād Biy

A. 395a/13

Ata Murād

A. 365a/5

Ata Murād Bég Uşaḳ

A. 347b/16

Ata Murād Ḫān

A. 365a/11, 373a/16, 390a/17, 392a/6, 392b/1, 395b/16, 399b/12, 399b/4, 400a/2

A.+nıŋ 366a/13, 399b/6

A.+nı 366b/4

Ata Murād Ḳoşbégi

A. 303b/11, 307b/7, 313a/14, 314b/13, 315b/16, 316a/9, 316b/3, 327b/16, 328b/4, 331a/16

A. bile 306a/2

A.+niŋ 301a/6

A.+ni 301a/13, 331b/16

A.+ge 306a/12, 315b/14

Ata Niyāz Bay

A. 394b/6

A.+larnı 394b/13

Ata Niyāz Bég Kātī

A.+i 328b/13

Ata Niyāz Ḫān

A. 391a/4

Ata Niyāz Muḥarrem

A. 360b/16

Ata Vekīl

A. 371a/14

Ay Dost Biy

A.+niŋ 368a/13

ʻAzīzḳulı Dīvānbégi

ʻA. 312b/13

B

Baba Baḫşī

B. 347b/16, 373a/8, 379a/15, 391a/3, 392a/13

B.+ġa 373a/10, 373a/11

Baba Bég

B. 399a/12

Baba Bég ibn Ṣāliḥ Atalıḳ

B. 398b/8

Baba Cān Bég

B. 316b/16, 327b/12, 332a/15, 351a/11, 361b/10, 362b/17

Baba Cān Bég ibn İbrāhīm Bég

B. 338b/7, 361b/11

Baba Cān Bég ibn Ṣāliḥ Atalıḳ

B. 361b/13

Baba Cān Ürgençī

B. 309b/1

B.+niŋ 309b/3

B.+ni 309a/9, 309b/4

Baba Ḳoşbégi

B. 380b/7

B. bile 364a/15

B.+ni 358b/11, 361a/6

Baba Muḥarrem

B. 362b/14

Bāġbek

B. 327b/13

Bāgbek Bég ibn Raḥmanbérdi Biy

B. 361b/10

B.+ni 364b/10

Bāġbek Béglerbégi

B. 332b/1

B.+ni 364b/17

Bahādır Emīr Aḥmed Ḫān

B.+dın 345b/13

Bahādır Ḫān

B. 306a/16, 309a/3, 310a/7

B.+nıŋ 307a/16

Bahādır Töre

B. 316b/15

Bahādır Yüzbaşı

B.+nı 312b/13

Baḫşī

B. 373a/13, 392a/5

B.+niŋ

B.+ġa 392a/13

Baram Yaġlı Serdār

Y. 379a/16

Barcuy Barı Ḫ̌āce

B. 329a/4

Beg Cān Muḥarrem

B.+niŋ 328b/17

Begi Cān Bég nebīre-i Muḥammed Fāżıl Biy

B. 327b/15

Beg Niyāz Dīvānbégi

B. 305b/16

Bikiş Ḫ̌āce

B.+ni 329a/9

Bekmān Bég

B.+ni 302b/11

Bekmān Biy

B. 303b/12, 312a/6, 312b/16, 316a/12, 322a/2, 325a/6, 326b/5, 334a/4, 334b/14

B. bile 316b/6

B.+niŋ 308b/8, 316b/4, 326a/4

B.+ni 326b/4

Belem

B. 392a/7, 392b/1

Benī Bay

B. 394b/7

B.+nıŋ 394b/15

Berdi Bahādır Ḫān

B.+nı 304a/9

Berdi Bég

B. 367a/16

Berdi İngilis

B. 392b/1

Berdi Muḥammed Ḫān

B.+nı 304a/8

Berim ʻAlī Ḫān

B.+nıŋ 304a/4

Bég Cān

B. 362b/10

Bég Cān Bég

B. 325a/7, 334b/13, 351a/12

Bég Cān Muḥarrem

B.+ni 328b/3

Bégi Cān Bég ibn Ḫüdāybérgen Bég ibn Muḥammed Fāżıl Biy

B. 361b/6

Bégi Celven

B. 315a/2

Bégi Yüzbaşı

B. 315b/10

B.+nı 307b/1, 310a/12

Bég Niyāz

B. 354b/6

Bég Niyāz Dīvān

B.+nı 354b/5

Bég Niyāz Dīvānbégi

B. 332a/1, 337b/13, 341a/7, 347a/5, 354a/11, 354b/13, 356a/3

B.+ge 331b/17, 341b/7, 352b/13

B.+niŋ 309a/17, 343b/2, 345a/10, 354b/1, 354b/3

Bég Sālāḫ

B. 347b/16

B.+ni 392a/7

Bikiş Ḫalīfe

B. 321a/6, 326b/17, 338b/15, 339a/11, 339a/4

B.+ni 305b/13, 308a/8, 339a/2

B.+ġa 300b/10, 300b/8, 339a/10

Böri Töre

B. 393a/1, 393a/14

B.+niŋ 393a/9, 393b/2

C

Cabbārbérgen Bay

C. 394b/15

Ca‘ferḳulı Ḫān

C. 357b/4, 392b/12

Cān Ḳārī

C.+nı 321a/17

Cān Ḫˇāce

C. 326a/17, 326b/10, 326b/7

C. bile 326b/4

C.+niŋ 326b/8, 326b/9

C.+ġa 326b/11

Cebi

C. 383b/12

Cebi Īşān

C. bile 381a/10, 381b/2

Cemşīd Niyāz Bahādır

C. 359a/5

Cum‘a Niyāz Dīvān

C. 347b/8, 356b/13, 370b/3, 372a/15, 373b/9

C. birle 356b/12

C.+nı 370a/14

C.+ġa 347a/5, 356b/11

Ç

Çaġatay

Ç. 386b/6

Ç.+ġa 386b/7

Çofan Kırı

Ç. 366b/8, 367a/3, 367a/16, 367b/1, 367b/13

Ç.+nıŋ 367a/10

Ç.+ge 367a/15

Çofankök

Ç. 383b/4

D

Damollā Éş Murād Re’is

D.+ni 305b/5

Damollā Ḫāl Naẓar

D. 384a/6

Damollā İş Niyāz Āḫūnd

D.+nı 395a/15

Damollā İş Niyāz Ḳāżī Kelān

D.+nı 396b/4

Damollā Muḥammed Resūl

D.+ġa 311b/3

D.+nı 310a/6, 311b/1, 311b/6, 384a/9

Damollā ‘Abdu’llah Çevik Āẖvūnd

D.+nıŋ 363b/6

Dārġān Ata

D.+nıŋ 319a/3

Dāvūd Ḫˇāce

D. 398b/14

D.+ni 398b/16

Devlet Naẓar Biy

D. 303b/13

D.+ge 319b/1

Devlet Yār Bég

D. 334a/1

Devlet Yār Bég ibn Allaş Biy

D. 352a/10

Devlet Yār Bég veledān-ı Allaş Biy

D. 345a/11

Devrān

D.+nı 326a/8

Devrān Biy

D.+niŋ 326a/16

Dezreli Muḥammed Kerīm Īşān

D. 370a/12

Dost Cān Ḳalmaḳ

D. 363a/13, 364b/12

Dost Niyāz Muḥarrem

D. 387a/4, 387a/8, 397a/3, 398a/2

D.+ni 395b/7, 398a/1

Dost Niyāz Yüzbaşı

D. 326b/17

Dutyaḳ

D.+dın 302b/11

E/É

Ekber Yüzbaşı

E. 399a/14

Ekrem Ḫān

E. 361b/8

Emīr Naṣru’llāh

E. 306b/14, 306b/3, 307a/10, 307a/14, 311b/2, 311b/9, 312a/1, 312a/2, 312b/1, 313a/8, 316a/16, 317a/13, 317b/17, 318a/5, 320a/10, 320b/15, 323b/9, 324a/11, 324b/8, 325a/14, 328b/14, 352b/12, 390b/6, 396a/7

E.+nıŋ 306a/15, 307a/13, 311a/17, 311b/8, 312a/16, 313a/7, 315a/17, 319b/7, 321a/10, 323b/6, 324a/3, 324b/17, 326b/14, 328b/15,

352b/11, 385b/11, 395a/1, 395b/3, 396b/6, 398b/15

E.+ġa 306b/13, 326a/9, 390b/6

E.+dın 310a/3, 382b/16

Emīr Naṣru'llāh veled-i Emīr Ḥaydar

E. 306a/16

Emīr Töre

E. 391b/13, 392a/13, 392a/17, 392a/5, 397b/2

E.+nıŋ 390a/14, 391b/6, 391b/7

E.+ni 388a/17

E.+ġa 391b/10

E.+ge 381b/17, 392a/12, 397b/1

Ercümend Muḥammed Emīn İnaḳ

E. 312a/7

Esem Maḥmūd Ata

E. 376b/11

E.+nıŋ 399a/10, 399b/1

Esem Maḥmūd Ata 'Aleyhi'r-raḥme

E.+nıŋ 379a/7, 398b/3

Ér Cān Muḥarrem

É. 349a/2, 351a/14

Ér Naẓar Alagöz

É. 368a/13

Ér Naẓar Biy

É. 383a/13, 388a/13, 388a/6

É.+nıŋ 387a/12, 387b/7

É.+ni 388a/11

É.+ge 383a/12, 388a/5

Ér Naẓar İnaḳ

É. 312a/6, 312b/16

Ér Niyāz Muḥarrem

É. 333b/16, 352a/6

É.+ni 345a/10

Ér Niyāz Muḥarrem Dīvānbégi

É.+ni 328b/3

Ér Niyāz Muḥarrem ibn Ḳılıç Niyāz Aḳa ibn Mīr 'Alī

É. 352a/11

Éş Niyāz

É. 364b/7

F

Faḳīr Şeyḫ Yafı

F.+nıŋ 362a/9

Fāżıl Ḫˇāce Şeyḫü'l-İslām

F.+nı 396a/4

Ferhād Bég

F. 361b/8

Fetḫu'llāh Ḫˇāce Ṣadr

F. 323b/6

F. bile 321a/11

G/Ġ

Gevher Murād

G. 368b/15

Ġıyāş Serdār

Ġ. 365b/7, 366a/14, 367a/10, 367a/11, 367a/15, 367b/1, 367b/2

Ġ.+nıŋ 366a/2

Ġ.+ġa 366a/6, 367a/4

Ġıyāş Serdār Teke

Ġ.+niŋ 366a/14

Gül Muḥammed Serdar

G. 315a/17

Gürlenli Dost Niyāz Yüzbaşı

G. 365b/13

H/Ḫ/Ḥ

Ḫāce Muḥammed

Ḫ. 371b/4

Ḫaceş Muḥarrem

Ḫ. 333b/14

Hādī Ḫān

H. 300a/15

Ḥakīm Atalıḳ

Ḥ. 361b/11, 388b/1, 398b/7, 399a/12

Ḫakīm Niyāz Bég

Ḫ.+ni 395b/12

Ḥaḳḳ Naẓar

Ḥ. 339a/6, 340a/8

Ḥ.+ġa 339a/10

Ḥaḳḳ Naẓar Sarıḳ

Ḥ. 338b/17, 340a/5

Ḥ.+nı 338b/16

Ḫāl Niyāz Arabaçı

Ḫ. 361a/9, 363a/9

Ḫ. bile 358b/1

Ḥamzād Bég

Ḥ.+niŋ 316b/13

Ḫān Mīr

Ḫ. 331b/15

Ḥasan Ḫān

Ḥ. 349b/14

Ḫāṣṣa Ḳoşbégi

Ḫ. 380b/8

Hāşim Ḫān

H. 343a/16, 343b/2

Hāşim Ḫān Tunçer

H.+ġa 343a/14

Ḥażret Eyyām Bektāş Ruhu'llāh Vech

Ḥ.+niŋ 304b/1

Ḥażret-i ḳuṭbü'l-aḳṭāb Pehlivān Ata-arnası

P. bile 303a/11

Ḥażretḳulı Yüzbaşı

Ḥ. 304a/15

Ḥażret Pehlivān Maḥmūd

Ḥ. 310b/5

Ḥażret Sulṭān Veys 'Aleyhi'r-raḥme

Ḥ.+niŋ 393a/11

Heybet-ṣāḥib

H. 302a/3

Hezāresbli Baba Bég

H.+ni 357a/9

Ḫıtay Fāżıl Beg

Ḫ.+ni 368b/8

Himmet Dīvān

H.+nı 354a/16

Himmet Şāh

H. 300a/14, 300b/9, 301a/1, 303b/2, 321a/7

H.+nıŋ 300b/9, 321a/6

H.+ġa 306b/6, 306b/7

Ḫudāyār Biy

Ḫ. 303b/12, 304b/8, 307b/8, 312a/5, 312b/10, 315b/9, 322a/10, 333b/15

Ḫ.+ni 364b/12, 368a/8

Ḫudāyār Ḫān

Ḫ. 384b/3, 395a/11, 397a/5

Ḫ.+nıŋ 395b/6

Ḫ.+nı 397a/4

Ḫudāybergen Bég

Ḫ. 316b/16, 332a/15, 351a/11

Ḫudāybergen Yüzbaşı

Ḫ. 304b/9

Ḫudāybergen Biy

Ḫ. 361b/12

Ḫ.+ni 384a/1

Ḫudāybergen Urus

Ḫ. 381b/7, 381b/9

Ḫudāy Naẓar Muḥarrem

Ḫ.+ni 396a/14

Humāyūn

H.+nıŋ 328b/9

H.+dın (ordu-yı H.) 313a/4

Ḥüseyn

Ḥ. 360a/4

Ḥüseyn Bācbān

Ḥ. 344b/13

Ḥüseyn Ḫān

Ḥ. 350a/1, 360a/1

Ḥüseyn Ḫān Biy

Ḥ. 325b/2

Ḥüseyn Ḫān Kürd

Ḥ. 359b/16

Ḥüseyn Ḫān Sebz-dārī

Ḥ. 349b/15

Ḥüseyn Murād Bég

Ḥ. 355a/14, 355a/17, 361b/13

Ḥ.+ge 355a/13

Ḥüseyn Murād Ḳoşbégi

Ḥ.+ni 396b/17

Ḥüseyn Sīs

Ḥ. 375a/2

Ḫᵛāce Kenefesli

Ḫ. 365a/1

Ḫᵛāce Kenefī

Ḫ. 307b/17, 308a/10, 308a/12, 308a/13, 308a/4

Ḫᵛācem Şükūr

Ḥ. 312a/12

Ḫᵛācem Şekūr Serdār

Ḫ. 318b/2

Ḫᵛāce Muḥammed

Ḫ. 371b/3, 371b/6

Ḫᵛāce Muḥammed Yüzbaşı

Ḫ. 381a/12, 395a/17, 400a/5

Ḫ. bile 358b/2

Ḫᵛāce Naẓar Selīm

Ḫ. 322a/6

Ḫᵛāce Niyāz Biy

Ḫ. 309a/12, 309b/5, 326a/10, 326a/14, 326a/5, 326b/2, 334a/5

Ḫ. bile 326a/4, 326b/4

Ḫ.+niŋ 309a/10, 309b/5, 326a/9, 326b/5

Ḫᵛāce Niyāz Oġrı

Ḫ. 399a/17, 400a/15

Ḫᵛāce Niyāz Vekīl

Ḫ. 347b/16, 371a/13, 371a/17, 371b/10, 371b/13, 371b/2, 371b/9, 372a/7, 399b/6, 399b/8

Ḫ. bile 372a/1

Ḫ.+niŋ 371a/12, 371b/9

Ḫ.+ni 369b/13

Ḫ.+ge 372a/4

Ḫᵛāce Niyāz Vekīl Kemāl

Ḫ. 379a/11

Ḫ̆āceş Muḥarrem

Ḫ. 316a/9, 316b/3, 318b/13, 319a/5, 374b/14, 374b/8

Ḫ.+ni 315a/14, 360b/14

Ḫ̆āce Uraḳ

Ḫ. 325a/14

Ḫ̆āce Yūsuf Hemedānī

Ḫ. 304a/5

I

ʿIydek Yüzbaşı

ʿI. 388b/4

ʿI.+nı 384a/11

İ

İltüzer Bég

İ.+ni 364b/11

İltüzer Bég veledān-ı Raḥmanberdi Biy

İ. 327b/13

İltüzer Ḫān

İ. 303a/3, 350a/8

İ.+nıŋ 333b/9

İltüzer İnaḳ

İ. 373b/11

İ. bile 373b/8

İ.+ġa 373b/7

İmām Caʿfer Ṣādıḳ Nuru'llāh

İ. 304a/6

İmān Niyāz

İ. 330b/14, 330b/17, 331a/8

İ.+nıŋ 330b/16

İ.+nı 331a/14, 331a/4

İmān Niyāz Serdār

İ. 330b/9

İ. bile 330b/11

İ.+nı 350a/4

İmān Şāh

İ. 354a/15

İnaḳ Bég

İ. 312a/1, 312b/7, 313a/3, 318a/3, 318a/7, 320a/14, 320a/3, 320a/4, 320b/7, 324a/14, 324a/15, 324b/1, 324b/10, 373b/14, 373b/16, 373b/17, 374a/3, 374a/7

İ. bile 312b/4

İ.+niŋ 313a/1, 315b/11, 317a/6, 317b/16

İ.+ni 320a/13

İ.+ge 318a/10, 374a/6

ʿİnāyetullah

ʿİ. 355b/11

ʿİnāyetu'llāh Bég

‘İ. 304b/17

‘Īsā Töre

‘Ī. 303a/7, 327b/2, 332a/17

İsḥāḳ Ḫalīfe

İ. 305a/1

İskender Bay

İ. 394b/13, 394b/6

İskender İnaḳ

İ. 349b/5, 388b/1, 396b/6

İ. bile 349a/2

İ.+nı 364b/11

İsmā‘īl Bay

İ. 310a/10

İsmā‘īl Bay veled-i Yūsuf Mehter

İ. 307a/17

İsmā‘īl Dīvān

İ. 332a/6, 345a/17

İsmā‘īl Dīvān ibn ĀdīneDīvān

İ.+nı 332a/6

Īşān Çepi

Ī.+niŋ 314a/9, 314b/14

Ī.+ge 314b/15, 316a/10

Ī.+ġa 314a/9

‘İvaż Ḫˇāce

‘İ. 312a/5, 312b/9, 315b/9, 327b/17

‘İ.+ni 300a/13

‘İvaż Ḫˇāce Şeyḫü’l-İslām

‘İ. 303b/11, 307b/1, 310a/9, 312a/5, 312b/9, 315b/9, 327b/17

‘İ. bile 304b/12

‘İvaż Muḥammed Vekīl

‘İ. 362a/12, 370b/5, 370b/6, 385a/10, 392b/10, 397a/13

‘İ. bile 385a/1

‘İ.+niŋ 371a/4, 371b/15, 376b/14, 382a/8, 385b/2

‘İ.+ni 362a/11, 370a/5

‘İvaż Murād Bégi

‘İ. 365a/14

‘İvaż Murād Mīrāb

‘İ. 390b/9

‘İ.+nıŋ 392b/14

‘İ.+nı 390b/4, 393a/8

K/Ḳ

Ḳābil Bay Ürgençī

Ḳ. bile 319a/10

Ḳābil Biy

Ḳ. 368a/9

Ḳ.+nıŋ 368b/1, 368b/10

Ḳābil Tuḳsābe

Ḳ.+ni 328b/15, 329a/4

Ḳ.+ġa 328b/16, 329a/1

Ḳamāl Pehlivān

Ḳ.+nıŋ 359b/15

Ḳanā‘at Şāh

Ḳ. 326a/8

Ḳara Bahādır Bég

Ḳ.+ni 396a/10

Ḳarabaşdād

Ḳ. 321a/9

Ḳarabaşdād Ḫ̆āce

Ḳ. 318b/3

Ḳarabaşdād Ḫ̆āh

Ḳ.+ġa 321a/12

Ḳaraḳalpaḳ Ḳabil Biy

Ḳ. 384b/7

Ḳaraḳalpaḳ Ḳāżī Marḳa Bay

Ḳ.+nıŋ 369a/11

Ḳaraḳalpaḳ Receb Yüzbaşı

Ḳ. 389b/4

Ḳaraḳaşdār

Ḳ.+nı 319a/1

Ḳaralı Yüzbaşı

Ḳ. 381a/10

Ḳara Oġlan Onbégi

Ḳ. 348a/13

Ḳ.+ge 348a/5

Ḳārī Ḫ̆āce

Ḳ. 315b/13, 315b/14

Ḳ.+niŋ 316a/4

Ḳ.+ġa 314b/13

Ḳ.+de 315b/14

Ḳārī Yüzbaşı

Ḳ.+nı 387a/5

Ḳarlı Muḥarrem

Ḳ. bile 305b/6

Ḳarlı Yüzbaşı

Ḳ. 302b/16, 303b/13, 320b/14, 320b/17, 383b/8

Ḳ. bile 313a/6

Ḳ.+nı 381b/2

Ḳ.+ġa 302b/14, 383b/12

Ḳāşım

Ḳ.+nı 306b/8

Kātī Şükru’llāh Aḳa

K.+nı 328b/11

Katlı Ata Niyāz Bég

K.+ni 390b/15

Ḳavışıt Ḫān

Ḳ. 348b/4

Ḳavşıt

Ḳ. 347a/11, 348b/6

Ḳavşıt Ḫān Ḳızılbaş

Ḳ.+ġa 347a/3

Ḳazaḳ Bay Ïşān

Ḳ. 383b/11, 386b/17

Ḳ. bile 381a/17

Ḳazaḳ Niyāz Biy

Ḳ. 384b/7

Ḳāżī ʻAbdu'r-raḥïm

Ḳ. 390a/6

Ḳāżī'asker Ḳāżī Muḥammed Kerïm Ïşān

Ḳ. 344a/11

Ḳāżī'asker Seyyid ʻAbdu'llah Ḫˇāce

Ḳ. 357b/11, 357b/16

Ḳāżī ʻİsmā'īl

Ḳ. 305a/1

Ḳāżī Muḥammed Kerïm

Ḳ.+niŋ 345a/8

Ḳāżī Muḥammed Niyāzdād

Ḳ. 304a/14

Ḳāżī Raḥmanberdi

Ḳ. 351a/14, 352a/4

Ḳ.+niŋ 357b/12

Ḳāżī Raḥmanberdi nebire-i Mïr ʻĀlī

Ḳ. 352a/10

Ḳāżī Yūsuf

Ḳ. 358a/7

Ḳāżī Yūsuf Ïşān

Ḳ.+nı 358a/11

Ḳāżī Yūsuf Ḳāżī

Ḳ. 357b/11

Kelāng Şarav Bahādır

K. 359a/16

Keneges Ér Naẓar Biy

K. 382b/6, 383a/5, 383b/16

Kerem Ḫān

K. 304b/17

KerenāyYüzbaşı

K. 385b/7, 386a/14

K.+nı 358b/2

Kerïmdād Ḫān

K.+nıŋ 304b/14

K.+ġa 304a/8

Ḳılıç Bay

Ḳ. 368b/4, 380a/15

Ḳ.+nıŋ 368a/14

Ḳ.+da 380a/6

Ḳılıçdurdı

Ḳ. 359b/17

Ḳılıçdurdı Bahādır

Ḳ. 359b/15

Ḳılıç Serdār

Ḳ.+nı 304a/12

Ḳıpçaḳ İskender Bay İnaḳ

Ḳ.+nı 396a/11

Kıyādī Muḥammed Velī Ḫān

K.+nı 303b/7

Ḳıyat ʻİvaż Mīrāb Biy

Ḳ. 385b/9

Ḳıyat ʻİvaż Murād Mīrāb

Ḳ. 396a/9

Ḳıyat Ḫudāyār Biy

Ḳ. 395b/4

Ḳ.+ni 384a/13

Ḳıyat Muḥammed Yār Biy

Ḳ. 386a/14

Ḳıyat Seyyid Naẓar Biy

Ḳ. 381b/6

Ḳoçḳar Bég

Ḳ.+ni 325a/14

Ḳoçḳar Bég Mīrāḫūr

Ḳ.+nıŋ 324b/16

Ḳoçḳar Mīrāḫūr

Ḳ. 324a/12

Ḳoldavlı Ér Naẓar Biy

Ḳ. 382b/11, 382b/15, 387a/14

Ḳ.+niŋ 382b/8, 383a/10, 384a/4, 388b/16

Ḳubād Ḫān Ḫᵛāce

Ḳ. 395a/10

Ḳ.+ni 384a/16

Ḳulman Serdār

Ḳ. 344a/17

Ḳul Murād Serdār

Ḳ. 344b/4

Ḳul Murād

Ḳ.+nı 344b/3

Ḳurbān Bay Topçı

Ḳ. 362a/6

Ḳurbān Gül

Ḳ. 352a/2, 352a/4

Ḳurbān Niyāz Çaġa

Ḳ. 363a/9

Ḳurbān Niyāz Pehlivān

Ḳ. 360a/8, 361a/10

Ḳurbān Niyāz Yasavulbaşı

Ḳ. 301a/3

Ḳuṭbu’ddīn Şeyḫü’l-İslām

Ḳ. 300a/12

Ḳutlı Bay

Ḳ. 365a/5

Ḳutluḳ Ḫān

Ḳ. 374b/3

Ḳutluḳ Murād

Ḳ. 372b/15

Ḳutluḳ Murād Bég

Ḳ.+ni 394a/7

Ḳutluḳ Murād Bég İbn ‘Ubeydu’llāh Bég İbn Ḳutluḳ Murād İnaḳ

Ḳ.+nı 357a/5

Ḳutluḳ Murād Biy

Ḳ. 333b/11, 387b/5, 388a/3

Ḳ.+ni 391a/5

Ḳutluḳ Murād Ḫān

Ḳ. 373a/10, 373b/6, 374b/1, 374b/6, 374b/8, 382a/3, 399a/1

Ḳ.+nıŋ 374b/11, 374b/15, 374b/17, 375a/3, 380a/13, 381b/10, 384a/17, 384b/1

Ḳ.+nı 372b/10

Ḳ.+ġa 373a/8

Ḳutluḳ Murād İnaḳ

Ḳ. 393b/12

Ḳ.+nıŋ 316b/12

Ḳutlu Murād Biy

Ḳ. 368b/11, 389b/6

Ḳutlu Murād Ḫān

Ḳ. 364b/2, 364b/6, 365a/2, 365b/1, 365b/17, 367b/14, 368a/8, 369a/14, 369a/9, 369b/16, 370a/2, 372a/4

Ḳ. (devr-i Ḳ.) 364b/5

Ḳ.+dur 371a/14

Ḳ.+nıŋ 364a/14, 368b/6

Ḳ.+nı 370a/7, 372a/3

Ḳ.+ġa 365b/16, 365b/5, 368a/10

Ḳutlu Murād İnaḳ

Ḳ. 361b/9, 362b/16, 363a/13, 363a/5, 364a/15

Ḳ.+nı 364b/1

Ḳutuş Muḥarrem

Ḳ. 315a/2

Ḳ. bile 304a/7

Küyük Tamlı Yūsuf Bay

K.+nı 360b/17

K.+ġa 357b/2

L

Lala Ḫān

L. 305b/1

Lozan Bay

L. 329b/6

M

Ma‘den Serdār

M. 372a/10

Maḫḍum ibn ‘Abdu’llah Çevik ibn Nūr Bay Çevik

M. 375a/6

Maḥmūd

M. birle 346a/3

Maḥmūd Töre

M. 332a/14

M.+ni 353b/1

Maḥmūd Yasavulbaşı

M. 329a/16, 383b/17, 387a/12, 387b/1, 387b/17, 387b/6, 389a/1, 389b/2, 390a/10, 395a/15

M. bile 341b/1, 344a/13, 346a/7, 395b/1

M. ér- 333b/17

M.+nıŋ 384b/10, 388a/3

M.+nı 357b/7, 360b/15, 398b/6

M.+ġa 388a/12, 388b/14

Maḳṣūd Ḫān

M. 339a/8, 339b/3, 340b/10, 340b/13, 340b/16, 340b/2, 341a/10, 341a/13

M.+nıŋ 339a/13

M.+nı 339b/3

M.+ġa 339b/2, 341a/12

Manḳıt Allahberdi Atalıḳ

M.+ġa 396b/2

Manḳıt Dosım Biy

M.+niŋ 302b/10

Manḳıt Ḫazar Yüzbaşı

M. 369a/12

Mededu’llāh Ḫ̆āce ibn Tursun Ḫ̆āce İ̈şān

M.+nı 395a/8

Mehdī̈ḳulı

M. bile 366a/6

Mehdī̈ḳulı Bég

M. 361b/8, 362b/3, 365a/6, 366a/9, 380a/12

M.+niŋ 381b/12

M.+ni 382a/11

Mehdī̈ḳulı Bég Serheng

M.+ni 366a/2

Mehter

M. 331a/17, 331b/7, 375b/5, 342b/14, 348b/11, 348b/12, 348b/5, 355b/7, 363a/7, 365b/6, 366a/1, 366a/6, 372a/11, 372a/3, 373a/11, 376b/7, 393b/12, 394b/2

M.+niŋ 348b/6, 394b/14, 394b/5, 394b/7

M.+ni 351b/14, 372a/2, 374a/7, 394b/1

M.+ġa 333b/4

M.+ge 333b/4, 355b/6, 373a/10

Mıżrāb Ḫān

M.+ġa 304a/8

Mīr Aḥmed Ḫān

M. 322b/10, 330a/16, 330a/7, 330a/8, 330b/11, 330b/13, 330b/3, 330b/8, 334a/3, 344a/13, 346a/1, 346a/6, 347a/11, 347b/12, 349b/1, 349b/4, 350a/17, 350a/2, 357a/16, 361b/1, 361b/8, 380a/9

M. bile 330b/16, 331a/10, 353a/5

M.+nıŋ 330b/15, 346b/16, 362b/4, 362b/6, 364a/9

M.+nı 330a/15, 341b/2, 346a/5

M.+ġa 330b/9, 345b/17, 346a/2, 346a/6, 347b/11, 362b/2

M.+dın 347a/9

Mīr Aḥmed Ḫān Cemşīdī

M. 330a/5

Mīrāb

M. 390b/5, 393a/10, 393a/17

Mirdād Serdār

M.+nı 305a/17

Mīr Ḫān Ḫˇāce

M.+ġa 327a/7

Mīr Rıżā

M. 300b/12

Mirzā Aḥmed Ḫān

M.+ġa 304a/12

Mīrzā Ḫān

M. 375a/2

Mīrzā Ḫān Ḫalīfe

M. bile 304a/7

M.+ni 305a/9

Mirzā Ḫān Ḫˇāce

M. 326b/14

Mīrzā Ḫān Muḥarrem

M.+ni 397b/14

Mīrzā Ḳaravul Bégi

M. 395a/1

Mīrzā Rıżā

M. 300b/11

Mollā Ḫāl Naẓar

M.+nı 345a/9

Mollā İbrāhīm

M. 369b/17, 370a/14, 370a/6, 370b/6, 373b/9

M. bile 373b/7

M. birlen 373b/16

M.+de 374a/8

Mollā İbrāhīm Dīvānbégi

M. 369b/15, 370a/8, 371b/17, 374b/7

M.+ni 360b/6, 369b/12, 374b/14

Mollā Kelām

M. bile (izdiḥām-ı M.)

M. bile 336a/11

Muḥamed Emīn Ḫān

M. 349b/8

Muḥammed ʻAlī Ḫān

M. 304a/2, 305b/9

M.+nıŋ 307a/12

M.+nı 306b/14

M.+dın 306b/13

Muḥammed ʻAlī Ḫān veled-i ʻÖmer Ḫān

M. 306b/10

Muḥammed Emīn Bahādır

M. 345b/11

Muḥammed Emīn Bahādır Ḫān

M. 328a/17

M.+nıŋ 330a/12, 332a/7, 336b/1, 338b/1, 342a/15, 346a/13

Muḥammed Emīn Bég

M. 304a/1, 304b/9, 307a/6, 312a/11, 316b/17, 326b/1

M. bile 305a/8

M.+niŋ 307a/5, 326b/1

M.+ni 309b/12, 326a/11, 326a/14

Muḥammed Emīn Ḫān

M. 328a/3, 328b/16, 328b/3, 329a/6, 330a/10, 330a/15, 331b/11, 332a/10, 333a/1, 333a/2, 333b/3, 333b/7, 334a/10, 335a/12, 335a/6, 335b/6, 336a/13, 336b/14, 336b/17, 336b/2, 336b/9, 337a/13, 337a/15, 337a/2, 337a/8, 337b/11, 337b/12, 337b/14, 340a/16, 343a/14, 346a/1, 349b/16, 352b/7, 354a/9, 366a/17, 393b/10

M.+nıŋ 327b/3, 329a/3, 329a/5, 332b/16, 340a/14, 354b/5, 363b/10, 372a/15

M.+ġa 330b/14, 331a/3, 345b/16, 345b/17

Muḥammed Emīn İnaḳ

M. 310b/14, 311a/2, 316a/1, 319b/3, 323b/16, 323b/4, 324a/6

M.+nı 307b/4, 312a/4, 321b/5, 324a/4, 328a/1

M.+nıŋ 302b/4, 312a/1, 324a/2

Muḥammed Emīn İnaḳ Töre

M. 311a/5

Muḥammed Emīn Şāh

M. dék 350b/6

Muḥammed Emīn Töre

M. 306a/3

M.+ni 311a/15

Muḥammed Emīn Yüzbaşı

M. 303b/13, 325a/6, 366b/15

M.+nı 311b/17, 330a/11, 354b/1, 360b/13, 366a/4

M.+ġa 329b/13, 340a/7, 364b/15

Muḥammed Ḫakīm Ḫān

M. 305b/10

Muḥammed Ḫān Ḫˇāce

M. 312b/16

Muḥammed Ḥasan Beg

M. 305b/11

Muḥammed Ḥüseyn Ḫān

M. 303b/2

Muḥammed Ḳāsım Maḫḍūm

M.+nı 396b/5

Muḥammed Kemāl Biy

M.+ge 384a/16

Muḥammed Kerīm Bég

M. 316b/17, 334b/14, 361b/12, 361b/13

M.+ni 345b/11

Muḥammed Kerīm Bég ibn Muḥammed Yūsuf Bég ibn Fāżıl Biy

M. 351a/13

Muḥammed Kerīm Bég ibn Yūsuf Bég ibn Muḥammed Fāżıl Biy

M. 327b/15

Muḥammed Kerīm Dīvān

M. 332a/2, 341b/6

M.+nı 332a/1

Muḥammed Kerīm Īşān

M. bile 385b/1

M.+nı 374b/2, 385a/6, 385a/9

Muḥammed Kerīm Ḳoşbégi

M. 348a/4, 354a/11, 356a/4

M. birle 357a/10, 357a/8

M.+ni 354b/17, 357a/6

M.+ge 348b/13

Muḥammed Kerīm Mīrāb

M. 385b/5

Muḥammed Murād Bay

M. 308a/16, 353b/15

M. bile 308a/9

M.+nıŋ 308a/5

Muḥammed Murād Bay Ḳalmaḳ

M. 333b/15

M. bile 375b/6

Muḥammed Murād Bay veled-i Ḳurbān Niyāz Yasavulbaşı

M. 307b/16

Muḥammed Murād Bég Ketavul

M. 361b/7

Muḥammed Murād Ḳalmaḳ

M. 377b/17, 377b/4, 377b/7, 377b/9, 396a/13

M.+nı 378b/17, 400a/7, 400a/9

Muḥammed Murād Ketavul

M. 362b/5

Muḥammed Mūsā Ī̇şān ʻĀlem

M. 311b/5

Muḥammed Naẓar Bég

M. 332a/14

M.+ni 388b/4

Muḥammed Naẓar Bég ibn Şāh Niyāz Atalıḳ

M.+nı 391a/17

Muḥammed Naẓar Dīvān

M.+dın 321b/4

Muḥammed Naẓar İnaḳ

M. 382a/3, 384b/14

M.+nıŋ 316b/12

Muḥammed Naẓar Ḳız Tabbāḫ

M. 375a/2

Muḥammed Niyāz

M. 361b/2, 364b/6, 377a/12

M.+nı 373a/9

Muḥammed Niyāz Bég

M. 316b/13, 334b/13, 351a/12, 353b/4, 361b/6, 374a/4

M.+ni 353b/2

Muḥammed Niyāz Biy

M. 356a/10, 356a/7, 357a/16, 358b/3, 359a/11, 372b/13, 373a/6, 373b/10, 373b/16, 373b/6, 374b/1, 374b/10, 374b/15, 374b/17, 374b/2, 374b/4, 374b/8, 375b/5, 382a/5, 382a/6

M. bile 363a/16, 374a/13, 376b/6

M. birlen 372b/11

M.+ni 373a/12, 373a/14, 373b/12, 373b/2, 374a/14, 374b/9, 375b/10, 377b/12, 377b/17

M.+niŋ 356a/11, 372b/10, 373a/14, 374b/12, 374b/6

Muḥammed Niyāz Dīvānbégi

M.+ni 378b/16

Muḥammed Niyāz Yasavulbaşı

M. 301a/16

M.+nıŋ 302a/1, 344a/8

Muḥammed Niyāz Yüzbaşı

M. 388b/4

Muḥammed Raḥīm Bahādır Ḫān

M.+nıŋ 310b/17

Muḥammed Raḥīm Bay ibn Muḥammed Naẓar Bay Dīvān

M.+nı 394b/11

Muḥammed Raḥīm Bég ibn ʻĀdil Bég

M.+ni 395b/5

Muḥammed Raḥīm Ḫān

M. 327b/4, 350a/9, 378b/14, 389b/12, 393b/7

M.+nıŋ 333b/9

Muḥammed Raḥīm İşaġası

M.+nı 397a/6

Muḥammed Resūl Re'is

M. 357b/13

Muḥammed Rıżā

M. 355b/1

Muḥammed Rıżā Bég

M. 362b/11, 362b/17, 380b/16

M. bile 385b/8

M.+ni 380b/6, 384b/5

M.+ge 355a/16, 362b/10

Muḥammed Rıżā Töre

M. 332a/16

M. ér- 310b/15

Muḥammed Ṣāliḥ Atalıḳ

M.+nı 313a/15

Muḥammed Ṣāliḥ Ḫ̆āce

M. 305a/1

Muḥammed Şerīf Bay

M. 329a/2, 392b/15, 393a/3, 393a/8

M.+nı 329a/1, 329a/8

Muḥammed Şerīf Ḳul

M. 322b/4

Muḥammed Şerīf Noġay

M. 302b/7

Muḥammed Şerīf Noġay Tilmaç

M.+nı 302b/13

Muḥammed Şerīf Temür Ḫān

M. 343a/13

Muḥammed Töre ibn Seyyid Muḥammed

M. 377b/2

Muḥammedu'llāh

M. 300b/15

Muḥammed Velī

M. 392a/6, 392b/1

Muḥammed Velī Muḥarrem

M.+ni 358b/1

Muḥammed Ya'ḳūb Bay

M. 301a/5

M.+ġa 336b/7

Muḥammed Ya'ḳūb Bay veled-i gedāy Niyāz Muḥarrem

M. 312a/6

Muḥammed Ya'ḳūb Bég

M. 316b/11

M.+niŋ 316b/17

Muḥammed Ya'ḳūb Bég ibn Fāżıl Biy

M. 351a/12

Muḥammed Ya'ḳūb Mehter

M. 328b/4

Muḥammed Yār Bég

M.+ni 381b/7, 396b/3

Muḥammed Yār Biy

M. 388b/1

Muḥammed Yūsuf Bég

M. 316b/11, 325b/7

Muḥammed Fāżıl Biy

M.+niŋ 316b/11, 325b/6

M.+ni 319b/5

Murtażā Biy

M.+niŋ 395a/10, 395a/9

M.+din 395a/5

Mūsā Töre

M. 303a/14, 332a/17, 334b/13, 351a/10, 352a/5, 352a/9, 389b/14

M.+niŋ 354a/10

M.+ge 389b/14

Mūsā Töre ibn Raḥmanḳulı İnaḳ

M. 316b/15

Mūsā Töre veled-i Raḥmanḳulı İnaḳ

M. 327b/13

Müftī Īşān

M. 358a/1

Mü'mīn Cān

M. 321a/17

N

Naṣrüddin Şāh

N. 352a/13

N.+nıŋ 352a/12

Naẓar Bég

N. 362b/17

Naẓar Béy

N. 332b/7

Naẓar Çaġa

N. 360a/9, 361a/10, 363a/9

Nekür 'İvaż Murād

N. 395a/13

Niyāz Bahādır

N. 361b/8

Niyāz Bahādır Nūr

N. 359a/7

Niyāz İnaḳ

N. 304a/14

Niyāz Muḥammed

N. 357a/10

Niyāz Muḥammed Bay

N. 303b/17, 304b/9, 307a/5, 307a/8, 309b/12, 312a/11, 313a/5

N.+nıŋ 307a/7, 313a/5, 321a/1, 394b/14

N.+nı 300a/6, 333a/3, 333a/4

N.+ġa 312b/13

Niyāz Muḥammed Yasavulbaşı

N. 362b/14

Niyāz Muḥammed Yüzbaşı

N. 304b/9

N.+nı 384a/10

Niyāz Muḥammed Yüzbaşı ibn 'İvaż Yüzbaşı

N. 329a/10

Nūr Bay Çevik

N.+niŋ 363b/6

O

Oraż Yaġlı

O. 312a/12

Ö

Ömer Īşān

Ö. 370a/11

Öyşün ‘İvaż Yüzbaşı

Ö. 323b/13

Özbek Yaflı Muḥammed Kerīm İşān

Ö. 370a/11, 374b/1

P

Pārsā Ḫ̆āce

P.+ġa 395b/11

Pārsā Ṣadr Ḫ̆āce

P. bile 395b/3

Pehlivān

P.+nıŋ 356b/2

Pehlivān Aḥmed Zamçı

P. 304a/5

Pehlivān Ata ‘Aleyhi’r-raḥme

P.+niŋ 318a/17, 332a/10, 333b/8, 336a/12, 338a/16, 345a/6, 356b/7

Pehlivān Ata

P.+nıŋ 378b/14

Pehlivān Beg veled-i emir-zāde-i ‘aẓam Ḥasan Murād Bég

P. bile 314a/4

Pehlivān Bég

P. 316b/14, 332a/15, 351a/10

P.+niŋ 324a/8

Pehlivān Bég veled-i emīr-zāde Ḥasan Murād Bég

P. 327b/10

Pehlivān Biy

P.+lerge 368b/11

Pehlivān Cān Maḫẕūm

P. 363b/7

Pehlivān Kākelli

P. 397b/10, 397b/11, 397b/5

Pehlivān Müşerref

P. 355b/11

Pehlivān Niyāz

P. 375a/6

Pehlivān Niyāz Biy

P. 384b/7

Penāh Gül

P. 393a/8

Peyke Yüzbaşı

P.+nı 312b/10

R

Raḥīm Bahādır Ḫān

R. 377b/2

Raḥīmberdi Bég

R. 316b/16, 332a/15

Raḥīmberdi Bég veledān-ı Allahberdi

R. 327b/12

Raḥīmberdi Bég

R. 351a/11, 361b/10, 364b/17, 369a/14

R.+ni 372b/15

Raḥīmberdi Bég ibn Allahberdi Töre

R.+ni 364b/9

Raḥīmberdi Biy

R. 369a/11

R.+ni 369a/9, 379a/1

Raḥīmbergen Muḥarrem

R. 392b/15

Raḥīmḳulı

R. 327b/6, 328b/14

Raḥīmḳulı Ḫān

R. 311b/14, 311b/16, 311b/5, 312a/4, 313a/9, 314b/4, 314b/6, 315a/12, 316a/2, 318a/12, 318a/16, 318b/12, 319a/9, 320a/13, 320a/7, 320b/9, 321a/14, 321a/4, 322a/13, 322a/17, 322a/2, 322b/14, 322b/4, 322b/7, 323a/10, 324a/3, 325a/16, 325a/17, 325a/6, 325b/15, 325b/5, 326a/11, 326b/3, 327a/7, 327b/7, 328a/15

R.+nıŋ 303b/9, 310b/16, 311b/3, 312b/2, 315a/7, 316a/3, 318a/14, 320a/10, 321a/13, 327a/11, 333b/10

R.+nı 314b/5

R.+ġa 315b/7, 323a/6

R.+dın 314b/13, 323b/11, 324b/7

Raḥīmḳulı Ḫān Töre

R. 306a/1, 380a/4

Raḥīmḳulı Töre

R. 304a/16, 304b/8, 305a/12, 305a/2, 305b/1, 307b/10, 307b/12, 310b/13, 311a/15, 311a/4

R.+ni 303a/16, 303b/11, 303b/15, 307b/15, 307b/7, 311a/6

R.+ge 303a/5, 305b/6

Raḥman Bay ibn Bégi Yüzbaşı

R.+nı 364b/16

Raḥmānberdi Āḫūnd

R.+nı 321a/4

Raḥmanberdi Āḫūnd

R. 321a/10

R. bile 325a/17

R.+nı 325b/5

R.+ġa 326b/14

Raḥmanberdi Biy

R. 303a/4, 313a/15, 313b/7, 314a/3, 314b/3, 332a/17

R.+niŋ 313b/11, 314b/4, 314b/10

R.+ni 313a/12

R.+ge 313b/10, 313b/7

Raḥmanberdi Re'is

R.+ni 345a/8

Raḥmanbergen Cengeldi

R. 364b/8

Raḥmanbergen Muḥarrem

R.+niŋ 393a/3

R.+ni 393a/8

Raḥmanḳulı İnaḳ

R. 303a/7

R.+ġa 389b/13

Raḥmetu'llāh Bay

R.+nı 302a/2

Raḥmetu'llāh Ḫalīfe

R. 328b/13

R.+ni 327a/7

Raḥmetu'llāh Ḫˇāce Ḳaraköz

R.+ġa 325a/14

Raḥmetu'llāh Ḳaraköz

R. bile 308a/15, 398b/14

R.+ni 324b/16, 325a/17, 397b/4

Raḥmetu'llāh Yasavul

R. 386a/13

Raḥmetu'llāh Yasavulbaşı

R. 303b/12, 315a/9, 319a/5, 330b/6, 333b/13, 347b/15, 356a/4, 379a/5, 379b/7, 386b/11, 388b/1

R.+nıŋ 317a/8, 357a/8

R.+nı 305a/4, 315a/14, 315a/16, 318b/13, 319a/11, 330b/6, 379b/5

R.+ġa 357a/10, 394b/1, 399b/17

R.+lar 354a/12

Receb Yüzbaşı

R.+nı 365b/14

Rıżā'ullah

R.+ġa 300b/5

Rüstem Ḫān

R. 304a/10

S/Ṣ

Ṣābir İ̄şān

Ṣ. 391a/17

Sa'īd Ḳutluḳ Murād Ḫān

S. 378b/11

Salāḫ Nūr

S. 359a/6

Ṣāliḥ Atalıḳ

Ṣ. 327b/17, 333b/13

Ṣ. bile 390a/16

Salmān Bég

S. 343b/3, 343b/4, 343b/7

Serdār

S. 366a/8, 372a/12

Sergü Femanderiç

S. 303a/17

Serpīl Nigehbānī Maḥmūd Ḫān

S. 304a/9

Settārbergen Bégi

S. 394b/15

Seyyid

S. 319b/8, 332a/13

Seyyid ‘Abdu’llāh Ḫᵛāce Naḳīb

S. 327b/16

Seyyid Aḥmed Töre İbn Muḥammed Raḥīm Ḫān

S. 316b/14

Seyyid ‘Alī

S. 380b/17

Seyyid Esed Töre

S. 310b/14

Seyyid Ḥāmid Ḫᵛāce

S. 311b/3

Seyyid Ḫān

S. 357b/7

Seyyid Kemāl Ḫᵛāce

S. 314a/8

Seyyid Maḥmūd

S. 353b/1

Seyyid Maḥmūd Ḫān

S. 353a/17

Seyyid Maḥmūd Töre

S. 330b/1, 330b/4, 331b/5, 351a/10, 353a/15, 354a/11, 355a/15, 355a/2, 356a/3, 377b/6, 393b/15

S.+niŋ 330a/14, 330a/15, 355a/14, 355b/10

S.+ni 329a/15, 330a/17, 356b/10, 356b/13

S.+ge 315a/6, 353a/13, 378b/16, 393b/9, 394a/5

Seyyid Maḥmūd Töre veled-i Muḥammed Bahādır Ḫān

S. 314a/4

Seyyid Muḥammed Bahādır Ḫān

S. (devr-i S.) 378b/2

S.+nı 378a/15

Seyyid Muḥammed Gūlīdā

S. 316a/17

Seyyid Muḥammed Ḫān

S. 377a/8, 382a/6, 398a/7

Seyyid Muḥammed Töre

S. 327b/10

Seyyid Muḥammed Töre veledān-ı Muḥammed Raḥīm Ḫān

S. 327b/11

Seyyid Muḥammed Töre veled-i Muḥammed Raḥīm Ḫān

S. 319a/3

Seyyid Naẓar Bég

S. 315a/15, 315b/1, 315b/15, 315b/3, 315b/7, 316b/13, 332a/14, 334b/13, 351a/12, 353a/16, 357a/16, 373a/7, 376b/13, 376b/3, 376b/5, 382a/7

S.+ge 316a/5, 373a/6, 385b/3

S.+ni 335a/6

S.+niŋ 315b/16, 376b/9, 382a/1, 384b/12, 385a/12

Seyyid Naẓar Bég İbn emīr-i maġfūr

S. 384b/14

Seyyid Naẓar Bég ibn Muḥammed Naẓar Biy İnaḳ

S.+nı 315a/13

Seyyid Naẓar Bég veled-i emīr-i kebīr

S. 382a/3

Seyyid Naẓar Bég veled-i Naẓar İnaḳ

S. 327b/12

Seyyid Naẓar Biy

S. 303b/12, 307b/8, 312a/5, 312b/10, 315b/9, 328a/1, 329a/16, 334b/14

S.+ni 322a/10

Seyyid Niyāz Toḳlı

S. 365b/13

Seyyid Niyāz Toḳluḳ

S. 367a/13

Seyyid Töre

S. 325b/3

Sıddıḳ İşān

S. 399a/4

S. bile 399b/9

Ṣıḥḥat Niyāz Ḫān ibn Uraż Ḫān Seraḫsī

Ṣ. 352a/8

Ṣūfī Ḫān

Ṣ. 350b/1

Sulṭān Bahādır

S. 365a/14

Sulṭān Ġāzī Töre

S. 310b/15, 332a/16

Sulṭān Maḥmūd Biy

S. 381a/6, 388a/17

S.+ni 380b/7

Sulṭān Maḥmūd Ḫān

S. 306b/15

Sulṭān Maḥmūd Töre

S. 310b/15, 332a/16, 351a/10, 361b/10

S.+lerni 355a/9

Sulṭān Maḥmūd Töre veled-i Allahḳulı Ḫān

S. 379a/2

Sulṭān Mīr

S. 363a/16

Sulṭān Mīrāb

S. 372b/12, 372b/13

Sulṭān Mīrāb İbn Nuru'llāh Bég

S. 385b/6

Sulṭān Murād Bég

S. 358a/13

Sulṭān Murād Bég ibn 'Abdu'l-'azīz Töre

S.+ ge 364a/13

Sulṭān Sancar Māżī

S. 304a/5

Ş

Şāh İnaḳ

Ş.+nıŋ 366a/12

Şāh İsmā'īl

Ş. 300b/14

Şāh Kāmrān

Ş.+ge 304a/7

Şāh Muḥammed Yüzbaşı

Ş. 369a/17

Şāh Murād

Ş. 329b/13, 365a/10,

Ş.+nıŋ 332b/12, 367b/6

Ş.+nı 365a/16

Şāh Murād İnaḳ

Ş. 305b/13, 306a/5, 313a/13, 314b/12, 322a/10, 327b/17, 329b/10, 331a/17, 331b/8, 334a/5, 343b/10, 361b/1, 361b/12, 362b/8, 363a/1, 366a/13, 367b/15, 384b/10, 388a/17

Ş. birlen 365a/2

Ş.+nıŋ 329b/12

Ş.+nı 314b/9

Ş.+ġa 329b/5, 362b/7

Şāh Velī Ḫān

Ş. 304a/10

Ş.+nıŋ 304a/15

Şarav

Ş.+nı 359b/5

Şecā‘üddīn

Ş. 304a/11

Şehīm Ḫākān

Ş.+dın 330a/6

Şehvār Ḫān

Ş.+nı 321a/7

Ş.+ġa 321a/11

Şıġavul Bég

Ş. 329a/5

Şīr ‘Alī Ḫān

Ş.+nıŋ 321a/9

Ş.+nı 307a/13

Ş.+dın 318b/3

Şīr Ata

Ş. 365a/10, 365a/16

Ş.+nıŋ 371a/10, 371b/14

Şūra Ḫān

Ş. 398a/9

Ş.+dın 323b/13

T/Ṭ

Ṭaġay Mīrāb

Ṭ. 312a/6

Ṭalḥtan Baba ‘Aleyhi’r-raḥme

Ṭ.+niŋ 304a/17

Talḳtan Baba ‘Aleyhi’r-raḥme

T.+niŋ 337b/3

Taŋrıberdi Yüzbaşı

T. 375b/8

Taŋrıḳulı Töre

T. 336a/8, 338a/13, 344b/11, 355b/13, 355b/14, 356a/3, 356a/5, 356a/9

T.+niŋ 353b/3, 356a/13, 357b/6, 358a/13

T.+ni 329b/2, 333b/7, 336b/10, 341a/2, 346b/2, 357b/8

T.+ge 354a/12

Taŋrıḳulı Töre ibn Muḥammed Raḥīm Ḫān

T. 394a/2

Taşnaḳ Gürlenī

T. 361b/9

Téŋiz

T. 301b/17

Toḳmaḳ Ata ‘Aleyhi’r-raḥme

T.+niŋ 329b/9

Toylı

T. 373a/13, 373a/15, 373a/5, 374b/5

Toylı Bahādır

T. 372b/14, 374b/13

T.+ġa 373a/2

Töküzli Atav

T. 324a/9

Töre Atalıḳ

T. 313a/12, 313b/8, 319a/5, 327b/17, 333b/12

T.+nı 313b/7, 316a/10

Töre Atalıḳ İşān

T. 316b/3

Töre Mergān

T. 400a/14

T.+nıŋ 400b/7

Töre Murād Atalıḳ

T. 395b/13, 396a/6

T.+nı 395b/11

U

‘Ubeydu’llāh Bég

‘U. 316b/12

‘Ubeydu’llāh Bég ibn Ḳutluḳ Murād İnaḳ

‘U. 318b/16

‘Ubeydu’llāh Bég veled-i Ḳutluḳ Murād İnaḳ

‘U. 327b/10

‘Ubeydu’llāh Ḫān

‘U.+nıŋ 391a/12

‘Ubeydu’llāh İşān

‘U. 370a/11, 391a/17

‘U. bile 391a/14, 391a/7

‘U.+nı 391a/1, 391a/9

‘Ubeydu’llāh Muḥarrem

‘U. bile 345a/4

‘Ubeydu’llāh Töre

‘U. 375a/6

Urāż Muḥammed Ḫān Ḳoçaḳ

U.+nıŋ 347b/17

Urun Ḫ̆āce Mīr Esed

U.+ni 395a/11

U.+ge 395b/6

Urus Ḳoşçı

U. 371a/12, 372b/1, 379a/10

U.+dın 372a/13

U.+dın érdi 372a/11

V

Vanilif İske

V. 311b/15

Vekīl

V. 370b/12, 371a/7, 371b/16, 372a/9

Velī Muḥammed Ḫān

V. 304a/9

V.+nıŋ 304a/15

Veys Bay

V. 380b/5, 386a/13, 394b/13, 394b/6

V. bile 377b/4, 377b/6, 388b/2

Veys Muḥarrem

V.+ni 322a/8

Veys Niyāz Bay

V. 309a/16, 309a/17

V.+nı 300a/5

Veys Niyāz Baydaş Bay

V.+nı 303b/8

Veys Niyāz Daruġa

V. 312b/13

V.+nıŋ 308a/14

Veys Niyāz Muḥarrem

V. bile 308b/1

Y

Yaḫşı Muḥammed Dārġā

Y. 331b/8, 395b/3

Yaḫşı Muḥammed Daruġa

Y. 367b/15

Y.+nı 360b/14, 365a/3, 395a/2

Yaḫşı Yüzbaşı

Y. 307b/8

Yahyā Ḫʿāce

Y. 310a/3

Ya‘ḳūb Bay

Y. 335b/12, 336b/16, 336b/8, 337a/1, 338a/7, 338b/10, 340a/1, 341b/3, 342b/4, 344a/6, 348a/17, 358b/16, 360b/1, 361a/4, 362a/16, 363a/3, 363a/4

Y.+nı 308a/7, 312b/16, 334a/8, 341a/4

Y.+ġa 335b/11, 336b/15, 337a/8, 338a/6, 338b/9, 339b/17, 341b/2, 342b/3, 344a/5, 358b/15, 360b/1, 361a/3, 362a/4

Ya‘ḳūb Bég

Y. 319b/6, 334b/14, 361b/12, 374b/7

Y.+ni 374b/13

Ya‘ḳūb Bég veled-i emīr-zāde

Y. 319b/5

Ya‘ḳūb Bég veled-i emīr-zāde Muḥemmed Fāżıl Biy

Y. 327b/14

Ya‘ḳūb Mehter

Y. 306a/12, 312a/6, 327b/16, 332b/1, 332b/3, 347b/14, 348b/6, 353a/4, 354b/1, 357a/15, 364a/15, 375b/10, 377a/11, 377b/1, 377b/3, 393b/6

Y. bile 365b/2, 377b/11

Y.+niŋ 375b/15, 393b/5, 394b/9

Y.+ni 361a/5

Y.+ge 302b/5, 375b/5, 389b/17

Ya‘ḳūb Muḥarrem

Y. 386a/11, 386b/14, 386b/8, 387a/3, 395a/3, 395b/8

Y.+niŋ 386b/11

Y.+ni 381b/4, 400a/8

Y.+din 400a/6

Yomralı Cum‘a Niyāz Īşān

Y. 370a/12

Yomut Baba Baḫşī

Y. 369b/3

Yūnus Ḫˇāce

Y. 317b/9

Yūsuf Bay

Y.+nı 369a/16, 369b/2

Y.+nıŋ 364b/14, 373b/11

Yūsuf Bay Küyük Tamlı

Y. 354b/10

Yūsuf Bég

Y.+niŋ 316b/16

Y.+ni 321a/12

Yūsuf Biy

Y. 368b/11, 398b/8, 399a/12

Yusūf Ḫān

Y. 308a/14

Yūsuf Īşān

Y.+nıŋ 356b/3

Y.+nı 356b/4

Yūsuf Mehter

Y. 301a/4

Yūsuf Muḥarrem

Y.+ni 323b/7

Yūsuf Niyāz Biy

Y. 384b/6

Yūsuf Rācī

Y. 378b/4

Yūsuf Tāşī

Y. 375b/7

Z

Zārlıḳ Ḫān

Z. 368b/10, 368b/16, 368b/7, 368b/9, 369a/16, 369a/5, 369b/11, 369b/5, 383a/17, 383b/4

Z. bile 383a/7

Z.+nıŋ 369a/1, 369b/11, 382b/10

Z.+nı 382b/9, 383a/14, 383b/3, 387a/14

Z.+ġa 369b/3, 382b/13

Zārlıḳ Töre

Z.+niŋ 368a/7

Z.+ni 368b/5

4.3. YER ADLARI DİZİNİ

A/Ā

Aġarvāve

A. 334a/1

Aḫal

A. 365b/2, 394a/9

A.+ġa 348a/13, 348a/6, 388b/4

A.+da 329a/10

A.+din 353b/16

Akça Ḳaya

A. 305a/2

Akça Tav

A. 326b/1

A.+ġa 326b/7

Aḳ Çöŋül

A.+niŋ 309a/13

Aḳ Derbend

A. 399a/14

Aḳ Ḳal‘a

A. 324b/4

A.+nıŋ 324b/10

A.+nı 324a/14

Aḳ Köl

A. 358b/16, 358b/17

Aḳ Öyrek

A. 326b/1, 326b/7

Aḳ Ribāṭ

A.+ġa 318b/16

A.+dın 319a/2

Aḳ Saray

A. 392b/4

Aḳ Yaf

A. 325b/13

Alaca

A.+da 315b/8, 315b/15, 316a/5

‘Ala Éli

‘A. 327a/1

‘A.+niŋ 303b/14

Al Éli

A. 334a/1, 355a/9, 365a/9, 371a/10, 371a/5, 371a/6, 371b/14

A.+ge 371a/6

Anbar

A.+ġa 364b/16

Andḫūy

A. 304a/10, 312a/13

Ās

Ā. 316b/7

‘Āṣ

‘Ā. 356b/1

Atḫuz Ḳırı

A.+ġa 319a/5

At Yolı

A. 329b/8

Ay Bükür

A. 329b/8

B

Baryab

B. 339b/5

Baġ-ı Şarḳ

B. 329b/14

Bāverd

B. 312a/9

Bayram ‘Alā

B. 335b/1, 337a/11

Bedirkent

B. 392b/5

Behberiyye

B. 304a/13, 305b/3

Béş Arıḳ

B. 314a/9, 318a/1, 364b/17

Béşikli

B. 393a/1

Bilge ‘Adem

B. 378a/2

Boylı

B.+da 382b/4

Bölek

B. 389a/5

Buḫārā

B. 307a/11, 307a/15, 307a/9, 309a/4, 311b/5, 313a/13, 313a/17, 313b/12, 313b/17, 313b/2, 314a/1, 314a/2, 314a/7, 314b/3, 315a/15, 315a/8, 315a/9, 315b/11, 315b/2, 315b/4, 315b/5, 316a/13, 316a/15, 316b/5, 316b/7, 316b/9, 317a/14, 317b/8, 318a/6, 318b/14, 319a/7, 319b/11, 320b/1, 320b/3, 320b/5, 321a/5, 323b/12, 323b/8, 324a/2, 324a/5, 324b/6, 325a/16, 325b/5, 327a/7, 352b/10, 383a/3, 383a/9, 385b/9, 395a/4, 397b/3, 397b/4, 398b/14

B.+ġa 311b/15, 312a/3, 318a/8, 321a/2, 321a/3, 323b/9, 327a/8, 328b/14, 329a/1, 329a/8, 333a/5, 360b/4, 360b/7, 368a/6, 369b/16, 390b/5, 390b/8, 395b/16, 396a/12, 396a/6

B.+dın 312a/16, 319a/6

Burlı Tepe

B.+ge 318b/14

Buryabaf

B. 319b/2

Büzün

B. 304b/14

C

Cānkent

C. 309a/16, 309a/8, 309b/1

C.+niŋ 326a/13

C.+ke 326a/11

C.+din 309a/17

Cemalay

C. 331a/2

Cengān

C. 319a/8

Ceyḥūn

C. 305b/17, 323b/3, 383a/1

C.+dın 387b/1

Ç

Çaltut

Ç. 307b/11, 307b/13

Çārcūy

Ç. 307b/12, 307b/14, 307b/2, 307b/9, 308b/2, 318a/14, 318a/17, 318b/10, 318b/8, 319a/16, 319b/2, 319b/4, 320a/11, 320a/8

Ç.+nı 307b/10

Ç.+dın 319a/13

Çārdere

Ç. 305a/6, 329b/17

Çārşengī

Ç. 304a/13, 305b/6, 313a/6

Çaş Depe

Ç.+ni 332b/13

Ç.+ge 365a/8, 371b/3

Çatrıḳ

Ç. 332b/5

Çeben Bay

Ç. 387b/4

Çeşme

Ç.+ġa 334a/14

Çeşme Ḳudukı

Ç. 312b/17

Çimbay

Ç.+ġa 368b/5

Ç.+da 368a/7, 368b/6

Çömegey

Ç. 309a/12

Çuçḳa Köl

Ç. 301a/11, 301a/5

Çuḳur Ḳum

Ç. 386b/4

D

Dārġān

D. 313a/17, 313b/1

D.+dın 313a/17

Dāye Ḫatun Ribāṭı

D.+ġa 309b/10

Dehen Şir

D. 318b/4

D.+din 318b/14

Dehen Şirin

D. 313b/8

Deryā-yı Āmūye

D.+niŋ 396b/8

Deryā-yı Ceyḥūn

D.+nıŋ 380b/3

Deşt-i Ḳıpçaḳ

D. 309a/11, 326a/5, 395b/9

D.+ġa 310a/12

Direkli

D.+ge 399a/10

Duḳra

D. 342a/13

E/É

Enkāryek

E.+de 332a/4, 345a/17, 396a/14

Érdar Yolı

É. birle 395b/9

É.+ġa 395a/4

Esīrġalı

E. 361a/7

F

Feterburḫ

F.+dın 303a/17

Fezī

F. 321a/1

Fitnek

F. 313b/17, 365a/3, 381a/7, 397b/16

F.+din 313b/17

F.+ge 313b/14

G/Ġ

Ġāżī Ābād

Ġ. 361a/4, 389a/2, 389a/5, 398b/7, 399a/17

Ġ.+nıŋ 400a/9

Ġ.+da 361a/7

Ġ.+dın 373b/5

Gendümkān

G. 389b/11, 396a/15

Göklen

G. 303b/14, 304b/10, 307b/9, 315b/10, 333b/15, 384a/14, 392b/13, 392b/9

G.+ge 392b/11

Gökleng

G. bile 364b/13

Gülbān Bāġ

G. 336a/15

G.+ġa 316a/4

H/Ḫ/Ḥ

Ḫ̆āce Éli

Ḫ. 313a/11, 314b/10, 329b/8, 395a/5

Ḫ.+ni 369a/10

Ḫ.+ge 367a/1, 369a/11, 390a/12, 395a/10

Ḫ̆āce Ḳal‘ası

Ḫ. 324b/4

Ḥacı Ḳuduḳı

Ḥ. 321b/7

Ḫād Ābād

Ḫ.+nıŋ 365a/2

Ḥalvān

Ḥ. 326a/13

Ḫān Ābād

Ḫ. 330a/5, 363b/3, 365a/12, 365a/13, 379b/9, 391b/8

Ḫ.+nıŋ 360b/13, 371a/11

Ḫ.+nı 365a/17

Ḫ.+ġa 332b/2, 364b/14, 365a/16, 366a/7

Ḫ.+da 365b/12, 366a/3, 366a/5, 366b/13, 392b/3

Ḫ.+dın 340a/7, 366a/10, 399b/4

Ḫāngāh

Ḫ. 380b/15, 380b/6

Ḫānḳāh

Ḫ. 315b/1

Ḫān Ḳuduḳı

Ḥ.+ġa 304a/1, 325b/16, 344b/14

Ḫ̆ārezm

Ḫ. 300a/10, 300a/16, 301a/11, 301a/12, 301a/7, 301a/9, 302a/11, 302a/6, 302b/11, 302b/12, 302b/17, 305b/14, 306a/9, 312a/17, 312a/3, 312b/4, 312b/6, 312b/9, 313a/3, 313a/8, 319b/9, 320b/16, 323b/12, 324b/11, 325a/16, 325b/1, 325b/10, 325b/12, 335a/4, 335b/11, 335b/12, 338b/3, 339b/17, 341b/3, 343a/11, 343b/8, 344a/14, 354a/2, 379b/16, 380a/8, 391b/14, 395a/4, 397a/17, 397a/7, 397b/9

Ḫ.+de 326b/17

Ḫ.+din 308b/6, 379b/11, 397a/13

Ḫ.+ġa 305b/5, 308b/4

Ḫ.+ġaça 393b/17

Ḫ.+ge 300b/11, 303a/1, 305b/13, 308a/14, 308a/16, 333a/2

Ḫ̆ārezmiyye

Ḫ.+ge 306b/5

Ḫ̆ārezmşāh

Ḫ. 340b/4, 341a/1

Ḫavżḫān

Ḫ. 305b/15

Ḫayr Ābād

Ḫ. 399a/11

Ḫayr Ribāṭ

Ḫ. 319a/8

Helālī

H. 361a/9, 363a/4, 363a/5, 365a/9, 381b/4, 388b/2

H.+niŋ 370a/9

H.+ġa 360b/15, 361b/3, 362a/16, 363a/3, 363b/1, 363b/2, 364b/16, 366a/8, 367a/2, 367a/9, 367b/16, 369b/12, 370a/3, 371b/16, 386b/14, 391b/11, 391b/13, 391b/7

H.+de 386a/11, 387a/4

H.+dedür 367a/10

Herad

H.+da 384a/11

Herāt

H. 300a/10, 300a/14, 300a/3, 300a/7, 304b/5, 346b/6, 351a/14, 351b/15, 351b/16, 352a/11, 354a/16

H.+ġa 300a/6

Hezāreh

H. 304a/8

Hezāresb

H. 311a/15, 313b/16, 314a/1, 314a/5, 314a/7, 314b/11, 315a/16, 315a/3, 318a/11, 326b/16, 327b/7, 365a/3, 369b/17, 381a/6

H.+ni 312a/1, 315a/10

H.+ge 303a/10, 303a/9, 306a/4, 307b/5, 309b/15, 321b/2, 370a/1, 380b/8

H.+de 303a/15, 303a/16, 381a/9, 394b/8

H.+de bol- 313b/16

H.+de ér- 311a/1

H.+din 323b/17

Ḫıvaḳ

Ḫ. 306a/13, 314a/6, 318b/8, 332a/10, 338a/12, 338a/7, 338a/8, 338a/9, 346a/7, 356a/15, 357a/17, 360b/1, 360b/2, 367a/8, 370a/4, 373a/14, 373a/4, 374a/10, 375b/4, 376a/10, 379a/15, 379a/9, 383b/13, 384a/7, 385b/13, 386a/10, 386a/11, 386a/14, 386a/6, 386b/13, 388a/15, 388b/15, 388b/7, 389a/14

Ḫ.+nıŋ 336a/8, 355b/16, 356b/1, 376a/13, 376b/2

Ḫ.+ġa 302a/1, 302b/7, 303a/2, 303a/12, 303a/16, 303b/7, 306a/4, 308b/5, 309b/17, 311a/5, 312b/8, 314b/15, 318a/10, 318a/11, 318a/4, 319a/10, 320b/12, 321b/6, 323a/6, 323b/5, 324a/12, 324b/13, 325a/13, 326b/2, 329a/11, 330a/12, 330b/5, 332b/16, 336a/11, 339a/11, 339a/12, 340a/14, 340a/5, 341b/6, 342a/15, 345a/13, 345a/6, 353b/2, 354a/10, 360b/3, 363a/7, 364a/15, 365a/8, 365b/14, 367b/13, 369a/14, 369b/15, 371a/1, 371a/17, 372a/1, 373a/3, 373b/4, 374a/16, 381a/9, 385b/13, 387a/14, 388a/16, 391b/5, 391b/8, 395a/7, 395b/1, 398a/15, 398a/17, 399b/11, 399b/7

Ḫ.+da 384a/6

Ḫ.+dın 301a/15, 303b/16, 307b/5, 312a/8, 314b/4, 318a/17, 321a/15, 324a/7, 327a/14, 348a/5

Hind

H. 302a/14

Hindūstān

H.+dın 302a/3

Ḫīve

Ḫ.+din 370a/11

Ḫoḳand

Ḫ. 326a/8, 384a/16, 384b/2

Ḫ.+ġa 321a/13, 321a/8, 328b/13, 395a/11, 395b/8, 397a/3

Ḫorāsān

Ḫ. 303b/11, 303b/16, 304b/4, 306b/8, 379b/11, 380a/3, 380b/1, 392b/11, 397b/15, 397b/7, 397b/8

Ḫ.+nı 302a/6

Ḫ.+ġa 380a/1, 380a/6, 382a/13, 397a/14, 397a/15

Ḫ.+da 303b/9

Ḫ.+dın 385b/12

Ḫuten

Ḫ. 330a/7

İ

İḍimḫaşr Ḳal‘ası

İ.+nıŋ 398b/3

İngilistān

İ. 302a/3

Īrān

Ī. 300a/17, 300b/13, 300b/4, 301a/2, 304b/3, 304b/8

İsan

İ. 314a/8

İsbāz

İ. 318b/10, 318b/6, 320b/10

‘İsmet Bāġı

‘İ. 400a/10

İstanbul

İ.+ġa 328b/11

K/Ḳ

Ḳabaḳlı

Ḳ. 305b/17, 323b/3, 336a/1, 338b/10, 342b/4

Ḳ.+nıŋ 346b/4

Ḳ.+ġa 303b/16, 306a/1, 307b/6, 309b/10, 321b/6, 336b/13, 338a/10, 340a/3, 341a/3, 341b/5, 342b/7, 346b/12, 354a/14, 355b/13, 356a/1, 356a/11

Ḳabaḳlı Yolı

Ḳ. 336b/8

Ḳābūl

Ḳ. 354a/17

Ḳ.+dın 346b/7

Ḳada Tağı

Ḳ.+ġa 365a/7

Ḳaḍīm Ḳal‘a

Ḳ.+ġa 329b/11, 330a/3

Ḳalpaḳıyye

Ḳ.+niŋ 398a/10

Ḳand

Ḳ.+ġa 363b/10

Ḳanlı Depe

Ḳ. 351a/7

Ḳapaḳlı

Ḳ.+ġa 313a/10

Ḳara Aygır

Ḳ. 321b/5

Ḳara Burun

Ḳ. 312b/15

Ḳara Çoḳa

Ḳ. 333b/16

Ḳ.+ġa 332b/13

Ḳara Damaḳ

Ḳ.+ġa 301b/17

Ḳara Kadik

Ḳ. 344b/1, 344b/2

Ḳaraḳalpaḳ

Ḳ.+da 313a/11

Ḳara Köl

Ḳ. 324a/14, 334a/7

Ḳ.+ġa 312a/8

Ḳ.+de 334a/9

ḳ.+din 345a/6

Ḳara Ḳum

Ḳ.+nıŋ 332b/9

Ḳ.+ġaça 332b/9

Ḳara Öy

Ḳ.+de 374b/6

Ḳara Taşlı

Ḳ.+dın 334a/6

Ḳara Töpe

Ḳ. 304b/5, 305a/5, 326b/10

Ḳara Yaf

Ḳ. 340b/17, 344a/6, 344a/8, 347a/2

Ḳ.+ġa 344a/11, 344a/4, 344a/7, 345a/12

Ḳ.+da 341b/2, 344a/14, 344a/15

Ḳ.+dın 341a/11

Ḳārī Ḳal‘a

Ḳ. 315a/1, 392b/13

Ḳārī Ḳışlaḳ

Ḳ. 386b/15

Ḳ.+da 387a/2

Ḳara Töpe

Ḳ.+ge 312b/13

Ḳatıġ Aḳar

Ḳ. 329b/17

Ḳ.+da 332b/10

Ḳavang

Ḳ. 309a/13, 326a/6

Keber

K. 327a/16

Kerpiçli

K. 399a/15

K.+ge 358b/12

K.+din 400a/9

Keşmān

K. 312b/12

Ḳılıç Bay Arnası

Ḳ.+nıŋ 306a/10

Ḳıpçaḳ

Ḳ. 319b/5, 364b/13, 369a/10, 393b/3

Ḳ.+dın 334a/5, 359b/2

Ḳırḳ Ḳız

Ḳ.+nıŋ 332b/11, 332b/8

Ḳır Yolı

Ḳ. 307b/10

Ḳısnaḳ Derbendi

Ḳ.+niŋ 327a/16

Ḳız Anay Yafı

Ḳ. 332b/10

Ḳızılça Ḳal'a

Ḳ. 358b/13

Ḳ.+nı 332b/12

Ḳızıl Künbez

Ḳ. 301a/15

Ḳızıl Ribāṭ

Ḳ. 324a/10

Ḳızıl Taḳır

Ḳ.+ġa 371a/5, 371b/14

Ḳ.+da 365a/9

Kilāt

K. 304a/2, 305b/9

Ḳoḳan

Ḳ. 306b/10, 306b/15, 307a/10, 307a/14, 307a/15, 318b/3

Ḳ.+nı 307a/10

Ḳ.+nıŋ 306b/16

Ḳongrat

Ḳ. 307b/9, 313a/11, 314b/10, 315b/10, 336a/2, 338a/10, 340a/3, 368b/11, 368b/15, 384a/3, 388a/3, 389b/6, 389b/9, 398b/9

Ḳ.+nı 368b/13

Ḳ.+dın 333b/11, 369a/2

Ḳ.+ġa 301b/17, 333b/17

Ḳ.+ı 384b/6, 387b/5

Ḳ.+ınıŋ 384a/3

Ḳoş Asya

Ḳ. 305a/5

Ḳoş Köprük

Ḳ. 386b/3

Köçe Kāmı

K. 348a/14

Köhne

K. 304a/3, 329b/8, 369b/2, 369b/4, 369b/8, 396b/11

K.+ni 369b/5

K.+de 369a/17

Köhne Ürgenç

K. 303a/8, 329b/3, 364b/13, 368a/8, 368a/9, 369a/16, 379a/10, 381a/15, 395a/16, 395a/17, 396b/10

K.+ġa 330a/4

K.+ke 340a/12, 346a/10, 367a/1, 372b/13, 384a/14, 389b/11, 390a/11, 390a/14

K.+de 360b/15

Kökcik

K. 360b/8, 361b/15

K.+de 362a/5

K.+ke 361b/17

Kökçeke

K. 381a/16

K.+niŋ 387a/6

Kökercinli

K.+ge 309b/13, 319a/11

Kökerdeli

K.+ge 324a/11

Ḳökleŋ

Ḳ.+ġa 332b/14

Kök Menār

K. 372a/16

Ḳubbe Tağı

Ḳ.+nıŋ 306a/10

Ḳum

Ḳ. 315b/12

Ḳ.+ġa 323b/2, 345a/7

Ḳum Ḳal‘a

Ḳ. 324b/4

Kūşk

K. 304b/5, 305a/11

K.+da 304a/12

Kürdistān

K. 303b/3

Kürūstān

K. 392b/11

Küyük Tam

K.+ġa 373b/8, 373b/9, 399a/9

K.+dın 399a/11

L

Lozan

L. 329b/10

L.+dın 329b/11, 329b/5

Lübāb

L. 307b/2, 319b/3

M

Māverā'ün-nehr

M.+ni 302a/6

Maylı Özek

M. 309a/14, 326a/6

Mekke-i Mükerreme

M.+ge 300a/13

Meŋġayr

M. 361a/8

M.+ġa 330a/3

Merġuçaḳ

M. 347a/1

M.+ġa 335a/13

Merv

M. 303b/17, 304a/3, 305a/8, 306b/17, 312a/3, 312b/1, 312b/14, 312b/9, 321a/1, 321b/9, 323a/7, 325b/10, 327a/9, 329b/1, 330b/4, 333a/13, 334a/15, 334a/17, 335b/1, 336b/3, 337a/12, 337a/7, 337b/2, 337b/3, 337b/4, 337b/5, 338b/4, 340b/17, 340b/2, 340b/3, 342a/17, 342b/13, 345b/14, 345b/15, 345b/16, 346a/16, 346b/17, 347a/5, 347a/7, 347b/4, 350a/1, 354a/8

M.+ni 339a/7, 339a/8, 339a/9, 339b/9, 340b/4

M.+ġa 300a/5, 304a/6, 305b/9, 306b/17, 307b/1, 309b/12, 310a/10, 312a/1, 312a/14, 312a/4, 312b/4, 333a/2, 338b/13, 341a/10, 341a/6, 342b/8, 346a/3, 346a/5, 346a/8, 346b/16, 349b/9, 354a/4, 388b/5

M.+de 300a/6, 303b/5, 305b/14, 312b/7, 333a/3, 339a/8, 365b/2, 394a/9

M.+din 304a/16, 307a/3, 312a/2, 325b/12, 326b/15, 335b/2, 335b/3, 339a/2, 340b/2, 349b/11, 386a/15

M.+dağı 348b/16

Meşhed

M. 305b/10

M.-i eṭrāfge 303b/6

M.-i ṣānīdindür 304a/4

Mevrī Köprüki

M.+niŋ 304b/13

Mevrī Deryāsı

M.+nıŋ 305b/2

Meymene

M. 304a/8

M.+niŋ 346b/5, 354b/1

Mihmān

M. 314a/6

Mirçāḳ

M. 305b/3

Mīrzā Çarlası

M.+ġa 344b/6

M.+ge 368a/6

Muz

M. 324a/8

Muz Kömgen

M. 392b/4

N

Nāymān

N. 327a/1

Necdiyye

N. 313a/6

Nerizim

N. 319b/6

Nevü Çekes Ḫˇāce Ḳal‘ası

Ḫ.+nıŋ 308a/11

Neyāb

N.+ta 313a/7

Nüküs

N. 369a/1

N.+ni 368a/7

N.+ge 369b/11

Ö

Özbekiyye

Ö. 307b/9, 384a/1, 387a/17

Ö.+sidin 320a/11

Özbek Yaf

Ö. 389a/5

P

Pehlivān Arnası

P.+nıŋ 356b/1

Pehlivān Çekesi

P. 344b/4

Pendī

P. 335a/13

Perverd

P. 320a/3, 320a/5

R

Rāfenīk

R.+ni 374a/14

R.+de 399a/1

Rusya

R. 300a/9, 301a/7, 301a/8, 301a/9, 301b/1, 301b/2, 301b/5, 302a/5, 302a/7, 302b/12, 302b/15, 302b/17, 303a/17, 303b/8, 310a/1, 311b/15, 311b/17, 326b/10

R.+dın 301a/10, 301a/5

R.+ġa 302a/13, 302a/14

S/Ṣ

Ṣad

Ṣ. 314b/4

Saġça Kuduḳı

S. 312a/9, 316a/1

Salaḫ

S. 372a/17

S.+dın 372b/14

Sarı Ḳamış

S.+ġa 324a/9

Ṣarrāf Künbezi

Ṣ.+ ge 361b/5

Seraḫs

S. 312a/12, 318b/1, 347a/11, 347a/3, 347b/14, 347b/6, 348a/1, 348a/14, 348a/17, 348a/2, 348a/8, 349a/3, 349b/13, 349b/15

S.+nı 347b/2

S.+ġa 348a/15, 349b/11

S.+da 389b/15, 393b/10

S.+dın 348a/15, 393b/16

Süher Ḫalīl

S. 305a/5

Semendük

S. 305a/17

Ser Çeşme

S. 305a/5

Seyye

S.+din 395b/9

Sırlı Tām

S. 393b/2

Sırşalı

S. 326b/16

Sind

S. 302a/7

Sipāhī Yafı

S. 329b/15

S.+dın 332b/7

Sir

S. 326a/13, 326b/6, 336a/15

Sīrāb

S. 337a/5

Sisḫāne

S. 394b/4

Sīstān

S. 302a/6

Soḳulı Yolı

S.+ġa 393a/12

Suduk

S. 306a/2, 318b/3

Ş

Şāh Ābād

Ş. 386b/4, 386b/5

Şāh Merdān

Ş. 304a/10,

Şāh Merdān Dervāzesi

Ş.+din 376b/9

Ş.+de 376b/3

Şāh Murād Boyı

Ş.+da 365a/10, 371a/9

Şāh Murād Yafı

Ş. 366b/11

Ş.+nin 332b/4

Ş.+ġa 365a/12

Şāh-ı Ṣanem

Ş. 331a/1

Şarḳ Kardaḳ

Ş. 396b/11

Şehr-i Sebz

Ş. 390b/7, 390b/9

Ş.+ni 390b/7

Ş.+ġa 390b/7

Sehr-i Ser-sebz

Ş. 390b/6

Şeyḫ Arıḳı

Ş.+ġa 321b/3

Şıbırġan

Ş. 304a/10

Şīr Şālī

Ş. 317b/13

Şor Bölek

Ş. 393a/1, 393a/13

Şor Kāl

Ş. 353b/14

T/Ṭ

Tağıstan

T. 392b/13

T.+da 303b/7

Taḫt-ı Süleymān

T.+ġa 337a/1

Taḫt Yolı

T. 305b/15, 321b/7, 347a/10

T. bile 312b/11

T.+dın 303b/16

Taḫta

T.+nıŋ 358b/13

Tarangusı

T. 381a/1

Taş Āḫūr

T.+ġa 307b/15

Taş Ḫavż

T. 363a/13, 370a/7, 384b/11, 386b/15, 388b/3

T.+ġa 340a/11, 363a/12, 363a/4, 363a/6, 364b/11, 365a/1, 370a/2, 388b/2, 390a/13, 392a/15

T.+da érdi 391b/11

T.+dın 369b/12, 391b/7

Taş Ḳal‘a

T. 304a/9

T.+ġa 301b/1

T.+da 302b/9

Taşkend

T. 326a/7

Tav Ḳara

T. 326b/3, 392b/16, 393a/3

T.+ġa 326b/5

Ṭehrān

Ṭ.+ġa 300a/14, 300b/9, 321a/6, 328b/11, 352a/12

Ṭejen

Ṭ. 312a/10, 329a/13, 331a/1, 331a/9, 338b/16, 344b/2, 347a/2, 365b/2, 394a/9

Ṭ.+ġa 329a/13, 329a/16, 329a/17, 329a/9, 330a/14, 330a/15, 330a/17, 330b/3, 330b/7, 339a/2

Ṭ.+de 329a/14, 333a/1

Teke Ḳal‘ası

T.+ nıŋ 332b/6

Téve Boyı

T.+dın 381a/7

Téve Boyun

T.+ġa 313a/16, 323b/3

T.+dın 313b/13

Tofraḳ Ḳal‘a

T. 324a/10

Töşükli Tām

T.+ġa 332b/6

Töven Arnası

T.+ġa 396b/9

Tübet Yolı

T.+dın 326b/6

Ṭ.+dağı 334a/14

Tümen Miŋ Yılḳı

T. 301a/16

Türkistān

T. 326a/8

U

Uhud

U. 311b/8

Uruş Tüşken

U. 304b/2

Ü

Üç Oçaḳ

Ü. 319a/6

Ü.+nı 324a/10

Ürgenç

Ü. 301a/15, 356b/2, 380b/13, 380b/5, 386a/6

Üsti

Ü. 308a/10, 308a/15, 308a/9, 319a/12

Ü.+niŋ 307b/17

V

Vardanzi

V. 315a/10

Vas

V. 366b/10, 366b/7

V.+nıŋ 360b/14

V.+ġa 330a/3, 332b/4, 365a/15, 366a/13, 367a/13, 367a/14

V.+da 331a/2, 368a/5

Y

Yanı Arıḳ

Y.+ġa 321a/16

Y.+da 307b/5, 316a/4

Yanı Ḳal‘a

Y. 324b/4

Y.+da 377b/5

Yanı Tirig

Y. 362a/3

Y.+ge 362a/8, 363a/8

Y.+de 362a/5

Yanı Yaf

Y. 392b/5

Yantaḳlı

Y.+ġa 303b/17

Yār Ḥācī

Y.+ġa 337a/4

Y.+ge 355b/7

Yār Ḥācī Ḳuduḳı

Y.+nıŋ 355a/1

Yeke Çıḳır

Y.+ġa 306a/3, 313b/13, 313b/15

Y.+dın 309b/15

Yemen

Y. 305a/10, 311b/8

Yılġunlı

Y. 358b/14

Y. bile 304b/13

Yol Otan

Y. 304a/1, 307a/6, 319a/1, 321a/13, 321b/10, 335a/10, 335a/3, 347a/1

Y.+dın 344a/1

Yolbars Depe

Y. 342b/9

Yomutiyye

Y. 400b/11

Yumru

Y. 383a/1

Z

Zī

Z. 361a/6, 363a/7, 398b/13, 399a/13

Z.+din 399a/14

4.4. ETNİK ADLAR DİZİNİ

A/Ā

Aḫal Tekesi

A.+niŋ 312a/9, , 325a/4, 331a/5

A.+ge 384a/11,

A.+din 305a/15

Aral

A. 384a/2, 384b/6, 387b/5, 388b/15, 389b/10, 398a/10, 398b/9

Araş

A. 393b/14

Ata

A. 365a/10, 365a/11, 365a/16, 393a/9

C

Cemşīd

C. 315a/14, 315a/16, 315a/9, 315b/4, 330a/15, 330a/16, 350a/14, 359a/14, 359a/9, 362b/4, 365a/7, 369a/10, 381b/14, 382a/12

C.+niŋ 359a/10

C.+ni 305a/14, 350a/13, 350a/7

C.+de 345a/9

C.+din 334a/3

Cemşīdī

C. 349b/12

Cemşīdīler

C. 332b/5, 384a/8, 381a/6

C.+niŋ 380b/17

C.+ge 350b/12

Cemşidiyye

C. 304a/12, 304b/11, 304b/16, 304b/3, 304b/4, 305a/3, 305b/16, 305b/3, 306a/9, 322b/11, 325b/10, 325b/15, 326a/1, 379b/10, 379b/16, 380a/2, 380b/9, 381b/11, 382a/11, 384a/6

C.+niŋ 305a/11, 305a/6

Ç

Çavdur

Ç. 302b/8, 303b/14, 307b/9, 310a/12, 315b/10, 318b/15, 335b/14,

353b/15, 360b/15, 365a/8, 369a/7, 369b/5, 381a/11, 383b/8, 384b/3, 385b/6, 386a/15, 387a/4, 393a/9, 395a/16, 398a/10, 400a/6, 400a/8

Ç.+nıŋ 371b/3, 381b/3

Ç.+nı 354b/16

Ç.+ġa 332b/14, 333b/15

Ç.+dın 358b/2, 387a/1

Çavdurlar

Ç. 353b/17, 371b/5

Çepi

Ç. 316b/14

Çingiz

Ç. 368b/5

É

Égdir

É. 387a/1

Élcik

É. 307b/17, 308a/12, 308a/13, 308a/4, 309a/8, 309b/10, 320b/10, 365a/1

Env

E. 312a/12

Érsarı

É. 304a/13

Ḫ

Ḫarāc

Ḫ. 308a/10, 308a/17, 308a/9, 309a/7

Ḫ̆ārezmīler

Ḫ. 343b/9, 350a/2

Ḫ.+niŋ 307a/3

İ

İngilis

İ. 302a/11, 302a/3

K/Ḳ

Ḳalfaḳlar

Ḳ.+nıŋ 369b/10

Ḳaradaşlı

Ḳ. 303b/14

Ḳaraḳalfaḳ

Ḳ. 368a/13, 368a/9

Ḳaraḳalfakıyye

Ḳ. 323a/12, 323a/13

Ḳaraḳalpaḳ

Ḳ. 314b/10, 319b/5, 329b/6, 333b/12, 336a/2, 338a/11, 368a/15, 382b/7, 383a/4, 384a/2, 387b/2, 387b/3, 388b/15, 388b/16, 389a/9, 389b/10,

389b/9, 390a/10, 390a/11, 390a/12, 390a/13

Ḳ.+nıŋ 329b/9

Ḳ.+ġa 340a/3

Ḳ.+ınıŋ 383b/16, 384a/3

Ḳara Yılġunlı

Ḳ.+ġa 332b/8

Ḳara Yaflı

Ḳ. 349b/12

Ḳavışıt

Ḳ. 347a/12, 347a/15, 347b/12, 348b/11

Ḳ.+nıŋ 347b/10, 347b/11, 348b/12, 350a/3

Ḳ.+nı 347b/4

Ḳ.+ġa 347a/15

Ḳazaḳ

Ḳ. 301a/16, 301b/6, 310a/12, 326a/4, 387b/7, 392b/14, 392b/16, 393a/1, 393a/13

Ḳ.+nıŋ 309a/8

Ḳazaḳıyye

Ḳ. 309a/12, 309b/2, 309b/6, 326a/16, 326a/17, 326a/7, 326b/11, 398a/9

Ḳazaḳıyyet

Ḳ. (şerāret-i Ḳ.) 309b/2

Ḳazaḳlar

Ḳ. 302b/7, 309b/7

Ḳ.+ġa 310a/13

Ḳ.+ı 309a/11

Kelāniyye

K. 323a/12

Kelāt

K. 305b/9, 312a/12

K.+nıŋ 357b/4

Kenefī̈ler

K. 376a/11

Ḳızılbaş

Ḳ. 335a/16, 343b/12, 345a/15, 347a/12, 347b/1, 348b/10, 349b/14, 350a/1, 350b/8

Ḳ.+ġa 347a/12

Ḳ.+dın 350b/9

Ḳoçuḳ

Ḳ. 372a/17

M

Mankıt

M. 364b/13, 369a/10, 380a/17

M.+dın 334a/4

Meymeneli

M. 349b/12

O

On Tört Uruḳ

O. 382b/12, 382b/13, 382b/7, 383a/10, 383a/11, 383b/16

O.+nıŋ 398b/8

On Tört Uruḳlı

O.+ları 387a/13

Ö

Ögüz

Ö. 372a/17

Ö.+niŋ 365a/5

Ötemiş

Ö. 304b/10, 305a/16

Özbek

Ö. 307b/17, 337a/14, 349b/11, 387a/4, 393a/9, 399b/15

P

Pīşkānīkli

P. 400a/12, 400a/16

R

Revāfıż

R. 300b/16

Rus

R. 301b/10, 301b/11, 301b/13, 302b/16, 396a/5

S

Saḳar

S. 365a/11, 366b/10, 366b/8, 367b/10, 368a/5, 368a/6

S.+nıŋ 333b/16, 365a/14

S.+dın 367b/17

Salur

S. 304a/2, 304b/10, 305a/8, 307a/16, 307a/8, 309b/11, 310a/10, 312a/11, 313a/1, 321a/14, 321a/2, 321b/11, 322a/11, 323a/8, 323b/10, 333a/4, 335a/4, 347a/10, 394a/9

S.+nıŋ 322a/6, 365b/8

S.+dın 349b/12

s.+ınıŋ 307a/6

s.+ıdın 319a/1

Sarıḳ

S. 303b/17, 304b/10, 309b/11, 310a/10, 312a/11, 312b/17, 321a/1, 321a/14, 321b/4, 325b/11, 326b/15, 329a/10, 329a/14, 329b/1, 330b/3, 337b/6, 337b/8, 340b/9, 343a/12,

343a/14, 343a/17, 343a/3, 344a/1, 344a/2, 345a/15, 347a/10, 365b/7, 384a/12, 385b/12, 386a/15, 388b/14, 388b/5, 388b/6, 394a/9

S. bile 337b/7

S.+nıŋ 343b/13

S.+ġa 334b/15, 334b/5, 344a/2

S.+dın 303b/6, 333a/4, 334b/1, 334b/11, 335a/4, 337a/13, 337b/16, 339a/16, 354a/9

Sarıḳlar

S. 325b/16, 334b/17, 334b/6, 337a/17, 338b/15, 341a/16, 341a/8, 343a/6, 343b/15, 343b/7

S. bile 337a/16

S. birle 343a/7

S.+nıŋ 338b/17, 339b/13, 341a/14

S.+ġa 326a/2

S.+dın 348b/16, 354a/5

Saruḳ

S. 365b/3

Seraḫslı

S. 399a/14

Seraḫs Tekesi

S.+niŋ 318b/1

S.+din 312a/12

Ş

Şıbırġanlı

Ş. 349b/12

Şeyḫ

Ş. 303b/14

Şeyḫ Ḳaradaşlı

Ş. 307b/1

T

Tācīk

T. 308b/10, 314b/16, 315a/10, 315a/5, 316a/11, 333a/2, 366a/12, 367b/15, 383a/12

T.+niŋ 318b/7

T.+ni 313b/6

Tācīkler

T. 313b/4, 319b/17

T.+ni 383a/6

Teke

T. 303b/3, 304b/10, 309b/11, 313a/1, 323a/7, 326b/15, 327a/1, 331a/2, 333a/4, 335a/4, 347a/10, 348a/11, 351a/16, 351b/6, 352a/2, 353a/2, 353b/13, 353b/9, 365b/3, 365b/7,

366b/10, 366b/8, 367b/10, 367b/17, 369a/10, 384a/11, 385b/12, 386a/15, 388b/14, 388b/5, 388b/6, 389a/9, 394a/9, 397b/15

T.+dür 348a/9

T. bile 366a/14, 368a/5

T. birle 353a/10

T. birlen 365a/15, 366a/15

T.+ni 344b/1, 350b/9, 367a/3

T.+ge 332b/12, 368a/3

T.+din 348a/8, 349b/3, 367b/12, 368a/6

T.+si 397b/8

Tekeler

T. 331a/3, 348a/11, 348a/9, 351a/1, 352a/12, 366a/17

T.+niŋ 331a/7, 349b/7, 366b/7, 368a/3

T.+ni 366b/12

T.+din 366b/9

Toḳtamış

T. 304b/10, 305a/16

Türkmen

T. 349b/12, 369b/13, 370a/10, 370a/4, 385b/15, 396b/13, 397a/10, 397a/12, 398a/11

Türkmenler

T. 362b/1, 368b/2, 369b/9, 385b/16, 392b/7

T.+ni 370b/9

T.+ge (erkān-ı T.) 370a/6

T.+din 374a/17

U

Urus

U. 369a/3, 369a/4, 395a/4

Uşaḳ

U. 372a/17

Y

Yemreli

Y. 307b/1, 310a/12, 318b/13, 333b/14, 335b/15, 351b/4, 362a/11, 362a/12, 362a/15, 362a/16, 363a/3, 365a/8, 370a/15, 371a/9, 376b/14, 382a/13, 384b/12, 384b/14, 385b/15, 391a/3, 397a/13

Y.+ni 392b/13

Y.+ge 370a/5, 371b/15

Yomralı

Y. 315b/10

Yomut

Y. 303b/13, 304a/11, 304a/9, 305a/4, 307b/9, 315a/14, 315a/16, 315a/9, 315b/4, 318b/13, 319a/11, 319a/16, 320b/11, 330b/6, 335b/14, 347b/15, 348a/7, 350a/10, 350a/12, 350a/14, 350a/4, 350a/7, 350b/2, 350b/5, 350b/8, 351a/17, 351b/10, 351b/2, 353b/17, 354a/1, 357a/15, 358a/15, 358a/17, 358b/14, 358b/4, 358b/5, 358b/7, 359a/2, 359a/8, 359b/1, 360a/10, 360a/8, 360b/11, 360b/8, 361a/10, 361a/11, 361a/16, 361a/17, 361a/8, 361b/1, 361b/15, 361b/17, 362a/2, 362a/3, 362b/1, 362b/12, 363a/9, 365a/4, 366a/13, 366a/14, 366b/4, 367b/10, 367b/3, 367b/6, 368a/2, 368b/2, 371b/4, 372a/7, 372b/1, 372b/10, 373a/9, 374a/15, 374a/9, 375b/10, 375b/11, 376a/13, 376b/12, 376b/7, 377a/6, 377a/9, 379a/5, 379a/9, 379b/7, 381a/10, 381b/14, 381b/16, 381b/8, 382b/16, 383a/15, 383b/4, 384a/12, 385b/13, 385b/15, 386a/16, 386b/14, 386b/8, 388b/8, 390a/15, 390a/17, 391a/3, 391b/1, 391b/7, 395b/17, 396a/3, 396b/13, 398a/10, 398a/13, 398a/7, 399a/4, 399b/17, 400a/14, 400b/9

Y. bile 331a/1, 354a/15, 360b/10, 371a/9, 377a/13

Y. birle 391b/12

Y. birlen 388b/7

Y. üçün 388b/11

Y.+nıŋ 322b/3, 350b/14, 357a/6, 361b/5, 362a/5, 365b/4, 366a/15, 366b/17, 367a/4, 368a/17, 369b/14, 375b/4, 376b/15, 391b/8, 400b/2

Y.+nı 350a/9, 354b/16, 375b/17, 399b/1, 399b/3

Y.+ġa 330b/13, 333b/13, 351a/16, 357a/16, 359b/4, 359b/5, 361b/15, 362a/2, 362b/11, 362b/8, 366b/8, 367a/6, 372b/10, 372b/14, 374a/9, 400a/13

Y.+dın 317b/14, 317b/15, 350a/14, 350a/7, 359a/6, 359b/14, 366b/1, 367b/12, 368a/1, 373b/4, 374a/15, 376b/4, 390b/17, 400a/12

Y.+dındur 369b/6

Y.+larnıŋ 363a/15

Yomutlar

Y. 330b/7, 350a/16, 350b/11, 350b/13, 350b/15, 358b/5, 359a/13, 359a/4, 359b/14, 361a/9, 362a/10, 362a/8, 362b/3, 366b/11, 366b/9, 367a/3, 373b/12, 373b/14, 373b/2, 375b/13, 375b/16, 376a/15, 376b/5, 376b/6, 376b/8, 377a/17, 379a/7, 386b/12, 386b/7, 386b/9, 387a/3, 388b/10, 391b/9, 392a/17, 392b/3, 398a/16, 398b/2, 399a/10

Y. bile 330b/14, 374b/13, 382a/5

Y. birle 331a/8

Y.+nıŋ 363a/17, 363b/4, 366b/2, 372b/12, 373b/1, 374a/15, 376a/7, 378a/4, 379a/8, 386b/17, 389a/6

Y.+nı 376a/3, 376a/4, 376a/5, 383a/6, 399a/4, 399b/5

Y.+ġa 371b/1, 372a/16, 372b/17, 373a/5, 376b/10

Y.+dın 375b/13, 389a/10, 389b/7

Yüz

Y. 396a/7

4.5. AYETLER, DUALAR, DİĞER ARAPÇA İBARELER, FARSÇA ŞİİR PARÇALARI VE VEZİNLER

4.5.1. Ayetler

396b/14-15 **اِنَّ الْاِنْسَانَ لَيَطْغٰٓى اَنْ رَاٰهُ اسْتَغْنٰى** ‘Hayır! Gerçek şu ki insan, kendini kendine yeterli görerek çizgiyi aşar.’ Kur’ân, Alak Sûresi, 6. ve 7. Ayetler

325b/7 **ذَآئِقَةُ الْمَوْتِ كُلُّ نَفْسٍ** ‘Her canlı ölümü tadacak ve sonunda dönüp huzurumuza geleceksiniz.’ Kur’ân, Ankebut Sûresi, 56. Ayet

4.5.2. Dualar

A

‘Aleyhi’r-raḥme < *Ar.* ‘Rahmet onun üzerine olsun’

‘A.+niŋ 303a/13, 304a/17, 318a/17, 329b/9, 332a/10, 333b/8, 336a/12, 337b/3, 338a/16, 345a/6, 356b/7, 393a/12

‘Aleyhi’r-raḥme ve’l-ġufrān < *Ar.* ‘Allah’ın rahmet ve merhameti onun üzerine olsun’

‘A. 350a/9

E

Elḥamdüli’llāh < *Ar.* ‘Allah’a hamd olsun’

E. 307a/2, 347a/10

Ḳ

Kaddesi sırrahū’l ‘azīz < *Ar.* ‘Allah aziz ruhunu takdis etsin’

K.+niŋ 310b/5

N

Nebevī Ṣalla'llahu 'aleyhi vesellem < *Ar.* 'Salat ve Selam Hz. Peygamber'in üzerine olsun'

N.+niŋ (hicret-i N.) 336b/2

R

Raḥmetu'llāh-ı 'aleyh < *Ar.* 'Tanrı'nın rahmeti onun üzerine olsun, Allah rahmet etsin'

R. 310b/13

4.5.3. Arapça İbareler

بار هاباد (5) مقطع دست سارق

"*Hırsızlık yapanın kolu defalarca kesilsin*" **[321b/4-5]**

فاعتبروا يا أولي الألباب (378a/2); (383b/7)

"Ey akıl sahipleri! İbret alın!"

4.5.4. Farsça Manzumeler ve Türkçe Çevirileri

Tārīḫ

این مژده بهجت اثر (7) چون آکهی که داستماع
تاریخ کرده جستجو فکرش بهر جانب دوید
این فتح رامفتوح (8) شد جمشید لین تاریخ یافت
باید مراوش درساب آنکورخ ادراك دید

"Tesirli olan bu güzel haberi duyurdu. Tarih araştırmış, düşünceleri her tarafa yayılmış. Bu fetih kapısını açtılar. Cemşidiler tarihi yazdırdı. Muradını öyle bir şekilde onun yüzünde görmeli." **[306a/6-7-8]**

Tārīḫ

اللاه قلی خان معدلت کیش
کان شاه فلك جناب آمد
ازنعمت التفات (9) غاش
عالم همه بهر یاب آمد
جسم عدوان زخوف قهرش
پر رعشُ اضطراب آمد
(10) ناکاه ستسهر بی مدارا
ب کردش انقلاب آمد
از حکم قضابه بستر مرك
آن شاه جهان بخواب آمد
(11) ولها همه ملازمانش
بر آتش عنم کباب آمد
لیکن سرش رحیم قلی خان
کو شاه قمر (12) رکاب آمد
بر تخت پدر جلوس کروه
فرمانده کاکیاب آمد
آکاهی بفکر بو دم امشب
از هاتفم (13) این خطاب آمد
تاریخ برین دو واقفه کوی
فکری توبی صواب آمد
کفتم رنسر ادب (14) کزشته
مه رفته آفتاب آمد

"Adalet yolunu gösteren Allah Kulı Han. Felekler şahı olan değerli geldi. Onun herkese bağışladığı lütuftan. Bütün dünya faydalandı. Düşmanların gözü onun sinir korkusundan. O cihan şahı uykuya daldı. Bütün gönüller onun zamanında bir

araya gelerek. Üzüntü ateşine yandı. Ama oğlu Rahim Kulı Han. Ki Şah Kamer ata bindi. Babasının tahtına oturdu. Komutan başarıyla geldi. Bu akşam evde bir süre düşünüyordum. Postacıdan bu söz geldi. Tarihi bu iki olayı anlatıyor. Senin fikrin yeterince doğru çıktı. Oğuldan edep geçti, dedim. Ki git gide güneş geldi" **[311a/8-14]**

Tārīḫ

مژده كك ايناق بيك جم جاه
منصور ظفر ماب كرديد
اكآهى خيال كرد تاريخ (14)
فكرش چه عجب صواب كرديد
كضته بعبارت منسب
خراب كرديد (15) ملك عدوان

"İnak Beyin makama sahip olması iyi haber. Başarı elde edecek Mansur bazen tarihi hayal etti. Aklı ne güzel layık oldu. Uygun ifade ile beyan etmiş" **[324b/13-15]**

Tārīḫ

شاه كشوركشا محمد امين
سرور خسروان (8) چرخ حشم
كز شكو هشر غرب شده مضطر
بنده آستان اوست عجم
چرخ سركش (9) بعجز هاي قوى
كشت بر احترام اقدخم
حامى دولتُ مروجدين
هاحى بدعتُ (10) مزيل ستم
ذات عالى صفات اوآمد
مطلع آفتاب عدل كرم
ازبيان كروان (11) مدايح او
فصحار ازبان شده ايكم
درزمان مبارك مسعود

بسعادت بز دبتخت (12) قدم

شدزيمن قدوم اوخوارزم

غيرت بوستان باغ ارام

كشته ازدولتش همه (13) شادان

رفته ازد هر جمله كلفت غم

شده فرون بلخق عيش طرف

يافت محفل عالم (14) يافت محفل عالم

آكهى بر جلوس اوتاريخ

خان كردون شكوه كرور قم

"Muhammed Emin toprak genişleten şah. Padişahların şahı, gözün bebeği. Onun hastalığında Arap zafere ulaştı. Kapısının hizmetçisi Acam. Kurula uymayan güçlü dünya, güçsüz oldu. Onun saygısı için baş eğdi. Cami'nin din düzenleyicileri hükümeti. Biz ne yeni bir şey gerçekleştirdik ve ne temiz bir iş yaptık. Onun yüce sıfata sahibi geldi. Güneş doğması ile beraberlik ve bağışlama geldi. Onun medh etmesinden. Güzel bir dile su yetersiz oldu. Mübarek Mesud zamanında. Saadet ile tahta adım attı. Onun adımları Harezm toprağına bastı. Gayreti cennet bahçesinin birer parçası gibi. Onun devletine herkes mutlu olmuştu. Dünyadan bütün kötülükler ve gamlar gitti. Halka neşe ve keyif zamanı geldi. Dünya yeniden tören buldu. Bir bilim adamı o tarihte. Dünya Hanı onun şanına şekil verdi." **[328a/8-14]**

Tārīḫ

شاه عالم پناه محمد امين

سرور خسروان ملك آرا (15)

دُرّ تاب محيط لطف كرم

آفتاب سهر خيرسخا

ماحى بدعت مزيل ستم (16)

زيب بخش شريعت غيرا

حامى ملك مُرَوّج دين

محبّ اهل دانش عُلما (17)

بكمال كرم عمارت كرد

اين عديم المشال مدرسا

حجر هايش بقصر خلدبرين (1) [342a]

طعنه زن شدزجوش فيض صفا

صحن و سعت قرار پرر يبنش

چون فزابهشت روح افزا (2)

طاقهايش چوابروى خوبان

دلكش دلكشاست سرتاپا

پشطاق مزنيّش راسر (3)

از بلندى شده فلك فرسا

چون كشايم زبان تبعر يفش

همت وراز وصف ابتنغا (4)

زين جهت فكر كرده تاريخش

آكهى كفت خير بي همت

"Muhammed Emin dünyayı koruyan şah. Padişahlar şahı, Melik Ara. Lütuf ve bağış çevresi az bulunan değerli madde misali. Evren güneşi, hayır ve bağış. Biz ne yeni bir şey gerçekleştirdik ve ne temiz bir iş yaptık. Aydın şeriatin süslenmesi. Mülk destekleyicisi, din yayımlayıcısı. Alim ve bilim adamlarının dostu. Bağışla inşa etti. Örneği olmayan bu medreseyi. Taşları cennetin sarayına benzer. Artan zarafetinden iftiracı oldu. Geniş alan doğanın güzelliği ile doldu. Cennetin alanı gibi ferahlatıcı. Tavanları güzellerin kaş gibi. Baştan ayağa dek gönlü açık ve çekici. Her yer zevkle süslenmiş. Gökyüzünden de yüksek olmuş. Eğer dilim onun övmesine açsam. Onun çok vasfı var. Bu sebepten tarihi düşünülmüş. Bilgin benzersiz olığını düşündü" **[341/14-17][342a/1-4]**

Tārīḫ

زهي عالي نبادلكش مناري

(8) كه همسر آماده برحسرخ اعظم

نظر كر ميكند عزم عروجش

بو بندد بر ميان (9) صدفو محكم

بغايت نادر عالي بناشد (10)

بفر مان شهنشاه معظم

بتاريخ بنايش اكهى كفت

منار پر شكوه شاه عالم (11)

"Zehi Ali büyüleyici bir minare yaptı. Ki bu gökyüzne dek uzadı. Onun yüksek ve büyüklüğüne bakılnca. Yüz sarığı birbirine sımsıkı bağlanırsa. Hepsi Eslemi ve Kaşi rolü. İnsaoğlu onun gibisini görmemiş. Nadir Ali çok olmasa da. Şahların şahının emriyle. Bilgile yapıldığı tarihte söyledi. Alemler şahının muhteşem minaresi. Felekler sarayının sütunu" **[342a/7-11]**

Mesnevī-i Beyānī

دريغا كه شاه محمد امين (16)

شده وارث تلج تخت نكين

هميكرد آباد خوارزم را

كزيده زبزم طرب رزمرا (17)

روان بُدلواي ظفر يرورش

همه يوزبك [352b] تركمان لشكرش (1)

سارق چون عداوت نمود آشكار

بهرو آماه شاه دشمن شكار

مسخر شده مرو شاه جهان (2)

مكر سركشي كرده خان سرخس (3)

شده شه ازآنجاروان سرخس

ولي شه يموت راعتا بي يمود

يموت زان دربي و فايي كشود (4)

وكر نهچه يار اقيز بلياشرا

ويا خپد قلاش اوباش را (5)

كه ششه رايميدان مقابل شوند

بتيغ تُفنك سراور وند

هر آنچه دروب بود ني بود شد (6)

تبقر يرآن شاه نابود شد
بياني .نين است رسم حيان
(7) كه خوشحال مانده درين خاكدان

"Harezm'i ihya ediyordu. Mutluluk töreni yerine savaş tarafını seçti. Başarı elde edecek bayrağı dalgalanıyordu. Özbek Türkmen'in bütün güçleri. Hırsız açık bir şekilde düşmanlık yapmış. Cihan şahı olan kişi maskara edilmiş. Kaleler ve şehirleri yan yana. Meğer Sarhas Kağanı isyan etmiş. Şah oradan Sarhas'a yönelmiş. Meğer Yamut şahı suçlamış. Yamut o vefasızlık kapıyı açtı. Aksi takdirde Kızılbaşın gücü nasıl görecekti. Veya kaç başıboş kişi. Şah ile savaş meydanında karşılaşmış. Tüfeğin bıçağını onun başına dayadı. Onda olan her şeyi mahvetti. Takdir ile o şah yok edildi. Dünya geleneği şu şekilde açıklanır. Ki bu topraklıkta mutlu kalmış. Mekanı cennet olan Muhammed Emin Han" **[352a/16-17][352b/1-7]**

Tārīẖ
خسرودين پناه عبدالله
خان انجم سپاه چرخ حشم (1) [357a]
(2) پاك دل پاك ذات پاك نسب
سرور سرفراز نيك شيم
(3) كرنظا هر شهنشه است امّا
ول صافش بخالق عالم
حامي شرع ماحي بدعت
بجلوس خجسته آثارش
(4) شده جمله جهانيان خرم
آكهي اين جلوس را تاريخ
شه بمسند نشت كردرقم

"Din destekleyicisi Hüsrev, Abdullah Han, ordunun yıldızı, gökyüzünün gözü. Yüreği temiz, kişiliği temiz, soyu temiz. Temiz yüreği alemler yaradana. Şariat destekçisi, yenilik yok edicisi. Varlığın tezahürü, bağışmanın süsleyicisi. Böyle bir şekilde yaradanın yardımından. Şahın tahtına adım atmış. Kutlu eserleri ile tahta

oturmuş. Bütün dünyadakiler mutlu olmuş. Bilge, bu oturuşu tarihe kaydetmiş. Böylece şah sever yerleşim gerçekleştirdi" **[356b/17][357a/1-4]**

Tārīḫ

وزاران دريغا كه جام عدمرا

(16) قضاريخت بر كام شاه معظم

رسانيداز بهر يوتش خلايق

بكيوان (17) فغانهاش چون اهل ماتم

بلوح جهان عبدالله خان ناش بود

[364a] (1) زبدل سنحايش جخل كشته حاتم

درايام اوجاهلان خوارزم چون خاربود

(2) ولي فاضلان بود چون كل مكرم

تبخت جلات اكر بر نشيستي

تبعظيم (3) اوميشد افلاك قدخم

رضيت شجاعيت كشته هراسان

بدشت عدم رفته (4) سهراب رستم

بهر فضل ز اهل جهان ذاتش فضل

بعلم عدالت دش (5) بود اعلم

لي سال تاريخ فوتش بكامل

خر دكفت يك نكته كو يم كه افهم

نديده (6) بدار فنروي اميد

بجنك يموت مروده آن شاه عالم

"Yoksulluk tabağına binlerce pişmanlık. Allah'ın takdiriyle ahın boğazına döktü. İnsanlar onun vücuduna ulaştırdı. Figanları yas tutanlar gibi oldu. Beluç Cihan Abdullah Han isimli idi. Hatem, onun bağışta bulunduğu karşılığına utanmış. Onun döneminde cahiller rezil oldu. Biligili insanlar değerli çiçek gibi idi. Şanlı tahta eğer oturduysan. Onun saygısı için felekler boyun eğdi. Onun ünlü ve cesur olmasından dolayı her şey kolaylıkla gerçekleşti. Suhrab ve Rüstem yokluk çölüne gitmiş. Cihan ehlinde onun kişiliği çok iyi. İlim ve adalette gönlü yüce idi. Kabil'de vefat ettiği tarih.

Bilge, anla diye önemli bir nokta söyledi. Fenadan sonra umut yüzü görmemiş. Yamut savaşında ölmüş o alem şahı" **[363b/16-17][364a/1-6]**

Tārīḫ

افغان زدست چرخ جفاكار شد نهان

باخاك (10) تيره آن ها كردون ماب حسن

نام سريف اوشه قوتلوقمراد بود

(11) ميكرد مهرمه زرخش اكتاب حسن

كربررخش نكاه ايدرماهيل (12) ازحيا

جاي عرق زروكش چكيدي كلاب حسن

محجوب انفقال صدي (13) كلر خان دهر

تا كه اكر نياز فكندي حجاب حسن

چشمشكه خون بي كنهان (14) ريختي مدام

سرهست تازبود زجام شراب حسن

يك شب بصد غم و (15) المُ رنج كرد فكر

تاريخ فوت خسرو عالي جناب حسن

كامل نديده عارض (16) آن مه لقابكفت

دردا كه شد نهان زجسان آفتاب حسن

"Afgan, cefa veren felekten gizlendi. Gökyüzündeki ay onun kara toprağıyla güzel dönüyordu. Onun onurlu adı Kutlug Murad Şah idi. Onun güzel suratından iyilik kazanılıyordu. Tevazu ile onun yüzüne eğilerek baksanız. Gül yüzünden ter damlıyordu. Dünya gül yüzlülerine mütevazi oldun. İyilik örtüsünü naz ile sermek olsa. Gözü, masum insanların kanını döktü. Güzel bir içki kadehiyle sarhoş olmuştu. Bir gece yüzlerce gam ve hüzünle acı çekerek düşünmeye başladı. Kıymetli Hüsrev'in vefat tarihi. Ay yüzlü şikayetçisi, tamamıyla görmedi dedi. Güzellik güneşi cihandan gizli inci oldu" **[375a/9-16]**

Tārīḫ

هزار شكر بامداد لطف حي قديم

يموت رتشهز (17) كريزان چو لشكر غم شد

خيان قتيل شد آن مفسدان بد كيشان

بكوچه خون قتيلان چو قلزم يم شد (1) [377a]

زاوزبكان شجاع آن كروه (2) مكاران

مثال روبه كر يزان زپش ضيغم شد

بوقت آمدنش (3) بود پشترنازپش

بكاه رفت نشان ليك مكتر از كم شد

بر سم (4) تعميه تاريخ خواستم نا كه

زير كامل عقل اين ندا بكوشم شد

كه كفت (5) عارض حور بهشت ناديده

يموت داخل آتشكه جهنم شد

"O eski sabahları bin kere şükürler olsun. Hüzünlü ordu gibi Yamut şehirden kaçtı. Söyle: ölenlerin kanı taş gibi sert olmuş. Cesur Özbeklere onlar hile yapmış. Aslandan kaçan çakal gibi olmuş. Her şeyden önce geleceği zamanı değerledirdi. Çok az kaldı ve akşama doğru gitti. Aniden bilmece tarzında tarih istedim. Aklın tamamıyla bu seslenmeye kulak verdim. Arz eden şahıs cennet nurını görmediğini söyledi. Yomut cehennemin ateşine düştü" **[376b/16-17][377a/1-5]**

Tārīḫ

(5) شكرلله زلطف حي قديم

ملك خوارزم كشت عدل آباد

شاه سيد محمد (6) پردل

برسرير ى شهي قدم نبهاد

از قدوم مباركش عالم

كشت (7) مسر دراز ستم آزاد

كرد عدلش قوى ضعيفان را

ظالمان بهچو كردشد (8) برباد

کرده راجی دعابتاریخش
کفت خوارزم شاه اعدل باد

"Eski yaşam lütuf eden Allah'a şükürler olsun. Harezm padişahı Adilabâd döndü. Şah Sayid Muhammed Pürdil şahlık tahtına ayak bastı. Onun mübarek adımına bütün dünya. Sitemden kurtulma fırsatı buldu. Güçlü ve güçsüzler adil davrandı. Zalimleri ortadan kaldırdı. Onun tarihine umula dua kılmış. Harezm şahı adillik olsun dedi" **[378b/5-8]**

Tārīḫ
کشت چو مهتر قتیل آکهی در (11) خال کفت

"Bilge, katlin çok önemli bir zamanda gerçekletiğini anında söyledi. Eğri bacaklı ve kötü adamın vefat yılı" **[394b/10-11]**

4.5.5. Vezinler

Şecere-i Hârezmşâhi'nin [300a-400b] varakları arasında 4 mesnevi, 2 nazm ve tarih düşürmek için 2 şiir yazılmıştır. Şiirlerde remel, hezec ve recez bahirleri kullanılmıştır. Metindeki nazım parçalarından bazı örnekler aşağıda verilmiştir.

a) Remel Bahri

fâ'ilâtün / fâ'ilâtün / fâ'ilâtün/ fâ'ilün

Āgehī ḫıreddin ḳıldı tārīḫin su'āl

Éylep iẓhār-ı ferec ve dédi ḥiṣār ḫoş binā (306a/14-15)

fâ'ilâtün / fâ'ilâtün/ fâ'ilün

Āh kim devrān-ı çarḫ bī-medār

Dehr élige ẓulm éyler āşikār

Rütbe-i çāhıġa baḳmay ʻāḳıbet

Salġusı tofraḳ tübige ḫˇār-zār (325b/8-10)

b) Hezec Bahri

mef'ûlü / mefâ'îlü / fâ'ilün

Kişi kim eger cübn ḳılsa şiʻār

Él allıda dāyim bolur şerm-sār

Né yalġuz ḫalāyıḳġa maṭrūd olur

Ḥaḳḳ allıda hem zār-ı merdūd olur

Nā-çār bu cihān içre bed-nāmlıġ

Hem olġusı ʻuḳbīde nā-kāmlıġ

Kişi cübndin tapsa maʻzūllıġ

Tapar ḫalḳ hem Ḥaḳḳ'ġa maḳbūllıġ (308b/17-309a/1-2)

c) Recez Bahri

müstef'ilün / müstef'ilün / müstef'ilün / müstef'ilün

Éylep tefe'ül Āgehī muṣḥaf açıp ḳılġaç naẓar

Tapdı alar tārīḫni cennāt-ı ʻadn ḫāldın (396a/16-17)

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. TIPKIBASIM

دورا بعدی التمش بود و در کیم و فور کرم دین بو طرف که تشریف کیلتور و بیه اخلاص کیش لار
بنگ خدمت لاری باش لارین فلک وجیکه تکور سه لار لطف و عنایت لار یدین
بعید ایر پس دور چون اول حضرت نامه مضمونیدین آکاه بولدیلار عفر قریب هرات جانی غه
عزم ایتماک و عده سی بولدی نامه عجبت نما یازدوروب اطچی کاه بریب مرحمل ایتدی لار دوروب
و وبس نیازلری نی یانا غه قوشوب یاردی لار تا کیم مروغه باریب اطچی کاه بنگ طلایین
غله آلیب بریب هرات غه اوزاتقای واوزی مرو داقالیب نیاز محمد بای نامل رمت غه
یاره کی اما الله قاخان ایلچی کاه رخصت بریب یاره کاندین سونگ هرات غه زمین جرم
ایتیب اندین سونگ تمامی لشکریه که مواجب بریب و ارکان دولت که هم انعام لار
بیرب تمامی اسباب سفرنی مهیا قیلیب ایردیلار روسیه پادشاهی یانا بولوب
خوارزم کاروانلارین تدیلار بوجهت دین هرات غه میتین ترک ایتدیلار بو واقعه
ثبقینی عفر قریب میتین بولغو سیدی و لاندا الله تعالی هموله سل کیم هجرت ینگ منک ایکی یوز
ایلیک تورتدنجی سی ایردی قطب الدین شیخ الاسلام اوزرایه بنفسه بین ترک قیلیب حج
ثبقینی هلکه مکرمه که عزم ایتدی الله قاخان آینگ ایچی سی عوض خواجه نا و رنیعه شیخ
الاسلام ایتدیلار و قیتکیم دمت شاه هرات اوستیدین قاتیب طهرانغه باردی الله قاخان ایلچی
آشنا لیق ایتماک نا تیلاب معتمد لاریدین هادیخان آینگ بر کیشی زاطچی قیلیب محبت نامه یازدیلار اطچی
ثبلیب ملازمت غه تیتب نامه نی هردی مضمونی بو ایردی دیکیم قدیم زمانلاردین تا بو آوانغه چه خوارزم
خانلار سیلاریان پادشاه لاریدا عجبت و رفت آمد خانون لار رسم و عادت متروک بولمایش ایرکان الله قاخان

بخشیراق بود و رکیم بزلار هم بور و نغلار ینگ قاعده لارین توتوب موافقت و مصافیت
رسم بنیاد اتیکای میرزا کیم بو بخشر رسوم ینگ شهرا فتیدین ایکی یورت ینگ رعیت لار فارغ
البال و آسوده حال بولغایلار چون او حضرت نامه مضمونیدین آکاه بولدیلار بو طرفدا جواب
یازدوروب لار کیم کوب مدت دین بری ایشتیلا دور میز کیم ایران خلقی اهل و جماعت مذهبی
مخالفت اصحاب کرام رضی الله عنهم سب و دشنام اتبا ریمیش لار اول عزیز لار غه
اهانت موجب فعل و قول دور اکر اول جماعه اول عمال قبیحه و افعال فضیحه نا ترک اتیب لار
انشا الله تعالی دوست لیغ بناسی محکم بولوب رعیت غه فراغت لیغ یتکوسیدور بونامه
بیکیش خلیفه غه نا بشوروب هجرت ینگ منک ایکی یوز ایلیک بش لانجی سی محرم
آیدا ایلچی کاه توشوب طهرانغه یاردیلار آلارمت شاه ینگ ملازمتیغه تیدیلار مت شاه
ایلچی کاه مهربانلیق لار کورکوزوب نامه مضمونی دین آکاه بولوب آنکا جواب یازدوروب بیکیش خلیفه غه
میرزا رضا آتلیغ وزیرین توشوب یه خوارزم کاه یاردی ایلچی لار رمضان آیده ینگ منک ایکی یوز
ثبلیب ملازمت غه تیتب میرزا رضا بیکیش لارین او کا ربط سیدین هردی مضمونی
بو ایردی کیم اول افعال ذمیمه یعنی سب صحابه کبار کیم ایران خلقی بیتر دا سمو علاری بولمیشدور زینهار هادی ضلال
شاه اسمعیل سفاهت نشان ینگ منک یامیدا مذهب حق غه تغییر هر یلیب آنداغ قباحت لار نی بنیاد اتیکانکین
ایرکان الله قاخان بو اهام سعادت نظام دادین دار لیق محکم دور آنداغ کلام مذهب انجام ینگ قابل لار یغه
زجر لار و تنبیه لار بیلدور و رفض جمعیتی کی شانه لار سیاست سیلا یا بیلدور زوله راکا رب و دشنام لار نی تاتوب غاغ
ثبتینی نا تا یا آلیق قیلیغه اصلا توقف بولمادور چون الله قاخان نامه مضمونیدین آکاه بولدیلار زیاده سیلدی لار کیم

منزل ومراحل نظر قیلیب روسیه سالغان قلعه نا کیم تاش قلعه غه موسوم دور احاطه
قیلیب توشتلار روسیه اهلی قلعه اطرافین احتیاط ایتب تفنگ اندازلیق
واتشبازلیق رسومی غه اقدام کورگوزدیلر اول کون لشکریه دین براوقلعه اهلیدین
هیچ ایش ماشقارالای تورت کیشه لاری ناپودبولوب پیش کیشه لاری زخمدار بولوب
قاچتی لار وقوش لار یغه کیلیب تورت کون تورو بآندین سونگ قاچیب تورت کون
بول بورو ب قزاق وماق غه کیلدیلار آندین تکیز نا یاقالاب قونکرات غه چقیب یه بر نجه کون بول

همت شاه صداقت دانابت قدم دوریاچکه مهربان لیق لار کورگوزوب رخصت بیردیلار اطراف
وجوانب دا یعنی آلمان غه کیشی بیاریب ایران تاراجی دین منع قیلدی لار همول بیل ربیع الاخر تنگ
اوا سطیدا قوبان نیازبیک ولباشی جهان دین باریب اوردی نی غه اوغا عبد الله دای لباشی
وهمول بیل شعبان بینگ ایاده اشنه کونا یوسف مهتر همیشه اوچ یاشیدا وفات تاپیب اورنیغه
اوغا محمد یعقوب بای مهتر بولدی روسیه دین برجماعه کیلیب چوچقه کول آیمغ یردا قلعه بنا
ایتکه آتامراد قوشیکا ینگ لشکر بیلا ینگ طرفیکه کیتکه نی بو واقعه وقوعغه سبب اول
ایردی کیسم بخه یل دین بری خوارزم اهلی روسیه مملکا ینگ اطراف واکناف غه تجاوز
ه تا اصلا رشکوروب اسیر وغنایم لار کیلتوروب بوروبایردیلار لاجرم روسیه پادشاهی
خوارزم کاروان لارین کیم کوب کیشیلا ایردی لار توتدوردی تا کیم روسیه اسیر لارین
آلار قیاتاریب بیارماکونچه کاروان لارین بیارماکای آندین سونگ روسیه دین برجماعه
کیلیب چوچقه کول آیمغ برموضعدا قلعه سالیب آندا ساکن ایتدیلار تا کیم خوارزم آلمانی غه
پناه ره بولغای لار بلکا اول قلعه دا لشکر جمع قیلیب سونگ قزاق خوارزم اوستیکا بورو کیلار
الله قاخان بوخبرنی ایشیتیب آتامراد قوشیکا نی اون بیک سرکرده ویسکا ینگ کیشی
بیلا اول طرف که بیارکادی لار بولارسه ینگ یاکیونز ایلیک یاشین ارمضان آیغنگ
اوچیلا نجی پنجشنبه کونا خوقند دین چیقیب یولغه کیریب اورنچ وفیرنیل کیندا وپنجشنبه دین
بوروب قزاق یولاغه کیریب یمان ینگ بیلقرآیمغ یرکه بارغانده احمد نیازبیک ویلکاچ
پیمار بولوب وفات تاپتی اولوکین شهرکه قاچیار دیلار آندین سونگ یولغه کیریب نجه

یوروب خیوق غه کیلدیلار الله قاخان آلارغه مهربان لیق کورکوزوب محمد نیازبی ایلچی
ینگ ورینغه او غلی رحمة الله بای ذیب ولباشی ایندی لار همول سیل فی والعقده ینگ
اون یشیدا هندوستان دین هیت صاحب آیلنغ انگلیس انگلیستان پادشاهی
طرفیدین ایلچی بولوب کیلدی نامه سی ینگ مضمونی بوایردی کیم کوب زماندین بری
روسیه اهلی سیبیر لار طرف که حرکت تیب ولایت لارینی کیزه آلماق نی فکر یدا دوب
مقصدی بود ورکیم تمامی ماوراالنهر ذوخوارزم وخراسان ذآلیب سیبستان اوسیدین
هندستان غه قدر کای روسیه پادشاهی هراولوغ پادشاه دورکیم آنینگ لشکرودستگاهی
کوپ لیکین مستعد مدور سیبیر لار دآ آنینگ سهل لشکری کاهم مقابل بولآ الغودیک
بسی قدورکان غالب بودورکیم بنه ایلیک سیل دین سونگ سیبیر لار ینگ ولایت
لارینی کیزه آلورآ کرخواه لاسه کیم ولاینی کیزه دوم قولینی کیزه دا تورو ب سپ کیشه آنگا متعرض بولا
آلماغای ولاینی کیزه ذخط لاشیب بیرکه هربیر یک خوارزم انگلیس یورتا بولدردیکان سونگ
اشتهار تاپسون آندین سونک بوخوقدین فارغ بولورسیبیر بیر ینگ سیبیر کیرکه بوسوزنی
جاشاکم نفسانیت یوزیدین بولغای بلکه محض دوست لیق دورکیم غرضمیز روسیه غه
روسیه غه هندیولین مهد ودایم تماکد ورینی دین سیبیر کافایده یتا راصلا ضرر یتماسدور
خط لاشغاندا خواهشینگیز چه شرط نامه یازدورونک بیر قبول تارمیز نامه تمام والسلام وقیتیکم الله قا
خان نامه مضمونیدین آکاه بولدی رعایا رکان دولت ذاجمع قیلیب مصلحت ایندیلار هرکیم هرسوز آیندیلار
الله قاخان دیدی لحال دل هیز ینگ آ وسیتیمیز کا یورکوز آیکان ایرتا مایلیک سیل غه چه کیم بارکیم یوق

بزایلیک سیل دایکیلور ایشیز ینگ اندیشه سی بیله بوکون یورتیمیز ذقول دین هراوکه بریاکش میز
بردین سونکغه لار ذایش آیتاک نی خواه لارا یتسون لار سیبیا یلچی کا مهربان لیق لار کورکوزوب
سرباهی بریب مرخص ایندی لار هیت صاحب دریغ کیم بویش دا سیبیر لار کا کوب فائده بارایردی
وقیتدا یشیمان لیق فایده قیلماس دوورد یب یل کو مهرمراد قایتیب کیتی همول سیل محمد امین
ایناق ینگ مدرسیبیر کیم چوپن ایردی اول حضرت یعقوب مهتر کا بویوروب آینگ کهنه
عمارتین بیقدوروب یانا دین تاش بیلدیا قیلدوروب سنه مینگ یا کیوز ایلیک آلتی دا مجرم آ
ینگ اون اوچی دا محرم شریف نوغای ایلچی یتلاچ لی قزاق لارا تفاق بیله توقوب خیوق غه یبارد یلار
الله قاخان محرم ینگ اون بتی سیدا عبدالله یباولباشی نی چاوو
یبارد یلار آلار بارب تاش قلعه دکیشه تاهای ربیع الاول ینگ یکرمه
ملازمت غه ندیلار همول کون منقت دوسیم بینگ کوزلاری تابیباولغان ایردی
آینگ ورینغه او غلیکان بیکنی بایندیلار آندین سونک خوارزم که روانمین دوقتا قدین
قوقتارماق اوچون خوارزم دیاریداغی روسیه اهلین یکم اوزاختیارلاری بیلکیتماک کا
مایل بردیلار جمع قیلیب آتاجان اعلم نی ایلچی قیلیب باینغه محمد شریف نوغای تیلاچ نی
قوشوب قارلی یوزباشیغه امرایندیلار سین بولارغه بدرقه بولوب باربا وجانغه
میندوروب قاتغیل بسین بولارروسیه توغه لارپیله منازل و مراحل نی طی قیلیب تینگیز
کناریغه یتیبا وجانغه میندی لارقارا یوزباشی قاتیتی اتاجان اعلم روسیه سیبیر لاری
پیله روسیه ولایتی غه داخل بولدیلار ذالحال روسیه پادشاهی خوارزم که روانغه

623

1257

رخصت بر رب تمامی اموال و اشیا لاری پله خوارزم که غدا و زاندی و اچکی ناغ از زو
اکرام پله اچکی خانه غه توشورد یلار که روان خلقی رمضان آیا ینینگ یکرمه سیدا خیوق غه
کیلدیلار رهمول بیک ایلتوزار خان مغفرت نشان ینینگ اوزر موضعدا بنا قیلغان مدرسه
لاری نزرحمن بردی با یقیب اوچ رینغه تازه دین مدرسه بنا قیلدی رسنه مینگ ایکیوز
ایلیک یتی دا رحم آیا ینینگ یکرمه تورته وصغیر سیاحل ینینگ اولیدا چهارشنبه کونی رحیم قلی
تورهٔ که الله تعالا بر اوغول کرامت قیلدی الله قلی خان خوشحال بولوب اول نیره لارین
عیش تورهٔ بیکم پله موسوم ایتدی لار اوشبو بیل ربیع الثانی ینینگ یکرمه سیدا رحمن قلی
ایناق [illegible] یلدیلار اول اوندا الله قلی خان کهنه اوردیگخ آرناسین قازدوردی
ماقعه بار یب غازاوشین تمام ایتیب قایتیب یردیلار بو خبرنی اشیب هزار اسب که عازم
بولوب ایرتانگ چاشتگاه دا هزار اسب که بار یب همول کون جنازه نمازین اوقوب
اول حضرت مینگ نغشین کیمکه سالیب حضرت قطب الاقطاب پهلوان اتا آرناسی پله
خیوق غه بار دیلار همول کچه کیم جمعه اقشامی ایردی سحر وقتیدا خیوق غه یتیب علاء
علاالدین علیه الرحمه مینگ جوار فیضلی لانوار لاریدا مدرسهٔ عمارت مینگ آرقاسنه متصل بنا قیلغان
جایدا مدفون ایتدیلار ریشی اوا توزیتی که یتمیش ایردی آندین سونگ موسی تورهٔ ایکنچی بادکار
قالدی رالله قلی خان یتی کون که چه هزار اسب والور وب آلتی یش بر یب کلام الله ختم ایتدوقدن
آندین سونگ رحیم قلی تورهٔ نی هزار اسب والی حاکم ایتب قویوب قایتیب خیوق غه کیلدیلار بو بس جرب پیدا
اتا جان اعلم فقیر برخ دین کیلدی یانیدا روسیه پادشاهی ایلچی سی سرکوزه اندریچ کیلیب روسیه

پادشاهی

1257

پادشاهی مینگ محبت نامه سین هر بیب پیش کش لارین اوتکاردی موندین بیرلی بوروس
ممت شاه عهدین بوزوب بو یوروب لدیار خان آصف مینگ اوغلی محمد حسین خان تاجین
کردیسمان خانلار یغه آخل کیسمیز کیسم ممالک محروسه نفرای سلکیکه داخل بردیجاید و
مونا الله قلی خان ایشیب کفار غاریتدین ممنوع بولغان آلامان غه کوفرجا یماق مینگ خوشین
هر بیب بو بابدا آلارنی مخبر ایتیب یردیلار بو بیل شعبان آیا ینینگ اون ایکیسیدا مروداولتورغان
سارق دین بر مقدار آلامان مشهد اطرافین چاپماق غه بار یب الله یار خان آصف مینگ
کیاوی محمد ولی خان نی هزار آتلیغ بیله تاغستان دا تاهب قتوب یاغلاب خیوق غه کیلتوب یردیلار
ورمضان آیدا اول حضرت روسیه اچکرسیکه ویسینیار لرای واشیلاری [illegible]
رسم بیله قوشوب یبار دیلار رحیم قلی خان مینگ خراسان اوستیکه
طوا رضین کوچوروب کیلتورکانی اوشبو بیل یعنی هجرت مینگ بنک ایکیوز ایلیک یتی لانجی
یلا الله قلی خان رحیم قلی تورهٔ نی خراسان اوستیکه بو یوروب تامراد قوشیکاوغوش خواجه
شیخ الاسلام وخدایار باوسید نظر باوبیکمان باوعبدالله بیاولباشی ورحمت الله
بیاولباشی وقارلی بوزباشی ومحمد امین یوزباشی ودولت نظر باوغیرهم نی قوشوب یبرمیت
وچاودروقرادا شاوکوکلان دا تا وشیخ چیرکی وعلا یا ینینگ بعضر بهادر لاری نی قدمتغه
تعیین ایتدیلار رحیم قلی تورهٔ نی شوال ینینگ آلتی سی وعقرب مینگ یکرمه یتی لانجی سیدا
خیوقدین چقیب خراسان غرمین ایتدی لاروقباق نی غه بار یب قم غه کیریب تخت یولدین
یوروب دیلار یتا قلی غه بار غاندا مروحاکمی نیاز محمد بای سارق اکابری پله کیلیب مینگ لار

پشکش لارین اوتکار روی خان قوه و قرغه با رغان لاریدا یول و تان حاکمی محمد امین
بیک سالور اکابری بلا استقبالیغه چیقیب و کلت حاکم محمد علی خان اظهار انقیاد ایله
عریضه داشت بیاردی آندین برنجه کون یول یوروب مرو شاه جهان ینگ کهنه قلعه سی
ینگ کیم بیرم علی خان ینگ مستحدثاتدین دوراوبستیدین اوتدیلار و اول حوالی
دایاتغان اولیا الله دین خواجه یوسف همدانی و سلطان پیغمبر ماضی و پهلوان احمد زنجی
و امام جعفر صادق نور الله مرقدهم ینگ زیارت لارین ایتیب یلدیرآندین پونک مرو غه باریب
برنجه کون توقف قیلیب میرزا خان خلیفه بیله سنگاه مراسغه محبت نامه بیاردی لار و قوتوشوب
[illegible] یمنه حاکم مضراب خان غه بیاردیلار بیردی محمد خان نی نهزاره خانه کریم
داد خان غه بیاردیلار و یموت بردر بهادر نی تاش قلعه حاکم ولی محمد خان و پسر لی
نکهبانی محمود خان و اندخوخانی شاه ولی خان و شیر غان و الی سی ریسم خان و شاه
مردان حاکم شجاع الدین خانغه استمالت نامه بیله بیاردیلار و یموت سرآمدی دوردی
قبلیغ سردار نی کوشنک و احمد بیه طوایفر ینگ خانی میرزا احمد خانغه بیاردیلار آندین یه
سونک پنجده آتمغ موضع ینگ متوطن لارراپرساری و چارشنگه اهالی سی ینگ لاری
قاضی محمد نیازوا دینه نیازیاق باشلیق برنجه لار تحفه و پشکش لار بیله کیلیب یلدیرآ ینگ سونکنی کوندی
ولی محمد خان ینگ کینه سی علیم وان یوزباشی عریضه داشت کیلتوردی و حضرت قیاچوزباشی شاه
ولی خان ینگ عریضه داشتین کیلتوردی آندین سونک رحیم قلی توره مرو دین آتلانیب
طلخان باباعلیه الرحمه ینگ جوار ینغه باریب توشوب ایلچی لارکا سربای و انعام لار

بریب مرخص ایتیدی لار آندین یولغه گریب برنجه منزل یول یوروب حضرت امام بلکه شیخ
روح الله وجه ینگ زیارت لارین ایتیب اوتوب یولدا ایکی قونوب ابرو شن توشکانی
آتمغ منزل کا باریب توشدی لار اول یردا ایران غه یمتین ترکمانیتیب جمشیدیه طوایفین
کوچوروب کیتماک نیت بیخشراق کوردیلار جمشیدیه طوایفی ینگ مسکن لاری خراسان
ولایتی دین باد غیس مضافاتنه دا کوشنک و قراتوپه آتمغ موضع دا ایردی هرات ولوغ
لاری اول جماعه غه تغلب و تسلط کورکوزوب آزار لار تیکوردیلار لار باطاقت بولوب
الله قلی خان غه عریضه داشت یاریب تظلم کورکوزوراپردیلار بونوبت دا هم آلدیلار
و مبالغه نا حد دین اوتکاردیلار لاجرم رحیم قلی توره ایران غه یمتین ینگ آتمغ
یونیاز محمد بای و محمد امین بیک و خدای برکان یوزباشی و نیاز محمد یوزباشی اوزنوکرلاری
بیله کیم کوکلان و سارق و تکه و سالور طوایفی دین اوتامیش و توقتامیش طایفه سی ایردیلار
و ینه برنجه طایفه لشکر بیله جمشیدیه طایفه سی ینگ طرف لاریکا بیاردیلار ایکی کوندین
سونک عوض خواجه شیخ الاسلام بیله عبد الله یپ ولباشی نی اوزنوکرلاری بیله لار ینگ
ایزلاریدین بیاردی لار لار ینگ ایزلاریدین اوزلاری هم روانه بولدیلار یلغونا بیله موری
کوپروکا ینگ ورتالیقده بوزون آتمغ یرکا باریب توشدی لار اول قلعه نو حاکم کریم داد
خان ینگ اینی سی عبد العزیز خان تحفه و پشکش لار بیله کیلدی همول کون خفتن دین
سونک جمشیدیه طایفه سی ینگ مطیع بولغان خبری کیلدی ایزبجه اول طایفه
ینگ ولوغلاریدین عبد الجبار خان و اوغلا کرم خان و احمد سلطان و عنایت الله بیک

وجمد صالح خواجه و قاضی اسمعیل و اسحاق خلیفه باتمامیق اکثراه لونغ لاری اطاعت ایله
کیلدی رحیم قاتوره همدلاریکه سرهای بروی لار و اول یردین قایتیب کیلیب آب قوچیا
ایکنچ منزل کا نزول ایتدیلار و جمشیدیه کوچر کیلیب جمع بولونغ یخه بر یخه کون توقف ایتدیلار
و رحمة الله دیا و لباشی نی نموت چیریکباشیلیق یارد یلار تاکیم آلار نا تیزراق کوچوروب کیلیتورکه یلار
موندین یورت کون اوکا ندین سونک قراتوبه و قوشن آسیاو چرچیک و سهر جلیل
و چاردره ایکنچ موضع لار دا متوطن بولغان جمشیدیه ینک عبدالصمد یک باشلیغ تمامی
اداونغ و کچکین تمامی اموال و احشام و تیوه و قوی لاری یله کوچوروب کیلیتورو ب لشکرکاه
ینک بر ینکا توندوردی لار ایر تا نک آلار نا مروطلر کوچوروب محمد امین یک یل سالور
شیاهین کوچ چراکسی کا تعیین ایتدیلار و میرزا خان خلیفه نا اوزنوکر لاری سیله کوچ
ینک ا بزیدین یورماک کا یوردیلار و بین و یار یغه هم کیشی تعیین ایتدی لار تا ندین
سونک کوشک قلعه سی ینک ا طرافیدا اولتورغان جمشیدیه ینک ا یاسی عبدالله
یک کیلیب ملازمت غه تیدی رحیم قاتوره آنکا هم کوب مهربانلیق کولار کوزوب اوزکا
دادوم لار یغه شاهانه سرهای لار بردیلار ایر تا نک عبدالله یک ینک هم تمامی ایاغ ینک
لوچی کیلیب لشکر ینک هر طرفکه توشتی لار جمشیدیه نا کوچوروب کیلماک کا ماموریولغان
سرکرده لار هم خدمت نا بوتکا ریب کیلیب ملازمت غه تیدیلار ایر تا نک اخی تکاسی
دین اوتا مش و توقتامش چیریکباشی ینک ا کا بر یغه سرهای کیدوروب وطن لار یغه
قایتماق رخصتین بردیلار آندین سونک میرداد سردار سمندوک طایفه سیدین یوز اویلوک

کوچوروب لار له خان باشلیغ تمامی کدخدالار ین ملازمت غه یکورردی رحیم قاتوره آلار
ینک همدلاریکه سرهای بریب یولغه موکریب موری دریاسی ینک مذکور معبر یدین اوتوب
مرحاق چاینی غه عازم بولدیلار یخه یه موضعین لشکرکاه قیلیب ایرتا نک یله جمشیدیه طوغانی
دین اول پیش ینک ا و یادین زیاده راق ایلات نا کوچوروب قاتیغانلاری مزده سین
عریضه داشت یوسونیدیا زدوروب خوارزم غه یارد یلار و دا ملاشیر اویش ناکیم
بوسفردا رحیم قاتوره کا ملازم ایردی فارغا محرم یله چارشنکا جماعه سی ینک ا رلاریغه
یارد یلار تاکیم مالیانصاب غه یتیب زکاة لازم بولغان کیشیلار دین موافق یتمش
زکاة آلغای لار آلار بار یب زکاة کیلد یلار آندین سونک یولغه کیریب یمان
قیلیب مروغه کیلد یلار کلات حاکم محمد یا خان تحفه و پیشکش لار یله ملازمت غه کیلدی
موندین بر یخه کون سونک مشهد حاکم الله یار خان آصف الدوله ینک محمد حکیم خان
و محمد حسن بیک ایلمنی ایکا ایلچی سی محبت نامه یله کیلد یلار صفر آیینک ا یکا لاچی سی دوشنبه
کونی عابدین محرم الله قلیخان ینک محبت نامه سین کیلتوردی یخشنبه کونی مذکور بولغان
ایلچیلار کا بیکیش خلیفه نا قوشنوب خوارزم کا یارد یلار آندین سونک شاه مراد یاناق آدینه
بای آتالیق نا بر بولاک لشکر یله بعضی مصالح اوچون مرو داقوبوب آتدیب یولغه کیریب خوارزم
طرفیکا یورود یلار قرم غه کیریب منازل و مراحل نا طی قیلیب تخت اوستیدین اوتوب حوض
خان آتلیغ یرکه کیلکان دا ایکنیازد یوان بیکا الله قلیخان ینک امری یله جمشیدیه کوچی
احوالا ینک خبردار لیقی اوچون قاتاقوتا یغه کلیب جیحون کناریدا یتیب یردی آیتقاچ

چیقیب ملازمت غه بندی بس رحیم قاخان تورهٔ شکر بله وفا قاغه چیقیب شکر نه
آتامراد قوشیکا بله قیردین یار یب اوزی مخصوص ملازم لاری بله کیه که کیریب سودوک
هنه سیکا بنکا نداحمد امین تورهٔ استقبالینه چیقیب کوروشته لار یکه چیقیر غه بنکا نداد
ثم دین چیقیب آتلانیب هزار اسب که کیلیب آندین چیوق غه کیلدیلار یوسفر بنک امتداد ی
پیش آی ایردی ایکا آی دین سونگ شاه مراد ایناق وآدینه بای آنالیق قالغان لشکر بله
کیلیب ملازمت غه بندیلار آلهر یوسفر غه بوطریقه دا تاریخ آیتیب دور تاریخ این مژده بهجت اثر
چون آرکی کدوستماع ؛ تاریخ کرده جستجو فکرش بهر جانب دوید ؛ این فتح را مفتوح
شاه جمشید یان تاریخ یافت ؛ باید مراد ش دوچیاب آنکو رخ او راک دید ؛ بو تاریخ
عدد دایم ایردی عل همایه بله آنکه هر الف او خال بلدی چون جمشید یه طوایفی خوارزم
دیاریغه کیلدیلار الله قاخان آلارغه شرقلیج بای آرناسی بنگ هر شعبه سی کناریدا قوبه تاغی
بنگ جونه اینا آدامسکن ومزارع تعیین ایندی لار آلاردین ایکا بنگ نوکر لغدمت غه تعیین تا بالار
ثم غیرت وشجاعت دا اوزکا نوکر لاردین ممتاز ایردیلار رسول سبل الله قاخان یعقوب مهتر آتامراد
قوشیکا کا بوروب خیوق قلعه سی اطرافین آیلانوروب هر قلعه بنا فیکدیلار آلاکهی آنکو بوتاریخ
نه آیتیب دور تاریخ آلاکهی بیر خرد وین قلدی تاریخین سوال ؛ ایلاب اظهار فرح دید حصار
خوش بنا الله قاخان بله امیر نصر الله بنگ لار لاری غه نزاع توشکه نی بنگ
بیانی امیر نصر الله ولد امیر حیدر کیم آنی بهادر خان هم دیر لار ؛ عجنه بو خاندان بنگ
حضوم تسید انا ثبت قدم ایردی آما وقت مقتضا سی بله بخه ایام دین بری موساپا بولوب

بوجهت دین ایکا ولایت بنگ عایاسی آسوده حال ایردی لار بر بنجه سبب بله رباعث نزاع
بولدی اول جمله دین بعضی لارین رقم سلیکا چاکاک لازم کوروندی تا کیم ارباب دانش غه
معلوم بولغای کیم حق قایسی طرف داوفا دقایسی جانب دادور بری اوکیم امیر نصر الله
قاتیا قاتیا دین اوزی بنگ دوست لیق ویک جهت لیکین اظهار اتیب آنا الله قاخان بنگ
عداوتا غه ترغیب ایتدی ونامه یاریب خوارزمیه کروانین توندورماق غه اول باعث بولدی
الله قاخان اوزین تغافل غه سالیب هیچ نیمه دیمادی بنه بری اول کسم همت شاه غه
هم اول حضرت دین شکوه ونگه بت اتیب خط یاردی اول خط همت شاه غه تمام سدیع
بورون اول حضرت بنگ ملازم لاری خراسان نواحی سیدا قاصدانیتوب اول
خط نا تاپیب آلیب الله قاخان غه اول خط بنگ مضمونین سلدورناک کیلتوروب الله قا
خان اول خط بنگ مضمونیغه هم التفات ایتمادی بنه بری اول کیم چون قوقن خانی محمد علی
خان ولد عمر خان کیسم ظلم وستم نا شعار ایتیب شریعت نا خوار توتوب ازوال اوباش
پیله صحبت توتوب مملکت نظامی ورعایا احوالیدین خبردار بولادی لاجرم ارکان دولتی
محمد علی خاندین یوز قایاریب اتفاق پیله امیر نصر الله غه کیلسون یوروت نا بروبیز دیب
خط یاردیلار امیر نصر الله باریب آلار بنگ مدادلاری پیله قلعهٔ کریب محمد علی خان نی
سلطان محمود خان آیکنچ اینی سی پیله توتوب قتل ایتیب قوقن ایلینگ تمامی اموال لارین
تاراج ایتیب قوقن بنگ تمامی قلعه لاریغه حاکم قویوب شکر قویوب خانی آندین سونگ غزو
پیدا قیلیب مروغه بو مضمون دا نامه یاردی کیم قدیم دین مرو بزبنگ یوریتمیز و سر خلق

انا عجنه خدمت کا زیمیز ایردی نیکیز لار بو وقت غه چه ذمان مقتضا سیچه یسیز لار دینک اچیلمکیز
دین خبر آلا لملا وقی الحمد لله ایمدی قوتیمز اولغی دین بدرجات زیاده ابو لوب و درجه لار ده مینر
بو کیم مرد دین خوار زمی لار ینک تصرف لاری قول لارین کوناه قیلغی یمیز و شاه لار ینکیز غه
سایه مرحمتیمز نا سالیب یز لار نی فارغ البال ایتکای یمز بس ایمدی کرا کلو رکیم حاکم لار ینکیز
نیاز محمد بای و محمد امین بیک ینک باشلارین کیب بیاریب عنایت شاهانه غه
یتشوار و لار بو لغای یز لار بو خط یول و نان سالوری ینک لار نی رفیقیدی محمد امین
بیک بو یغه دین آگاه بو لوب قاچیب نیاز محمد بای ینک یانغه باریب واقعه نی بیان
قیلدیلار نیاز محمد بای چیقیب بیلا اول خط نی سالور خلق آلاریدین تاپیب آلیب امیر نصر الله قاچان غه
بیاردی امیر نصر الله قاچان درحضب بو لوب بخارا غه من جزم ایتیب بو یوردی لشکر جمع بو لوب تیار
آنا و قتیکیم امیر نصر الله قوتن نا آلیب وزطرفیدین حاکم و لشکر قو یوب قاچتی قوتن
خلق بخارا یلار ینک ظلم و ستم لار ینک طاقت کیلتورا آلای بر آی دین سونک آنلار قاچقان
بیلا بجوم ایتیب حاکم لار نا تمامی ملازم و لشکریه لاری بیله قو توب قتل ایتدی محمد عاجار ینک
اوغلی شیدین شیر علیخان تاپیب خان ایتیب مملکت کی نظام بر یب امیر نصر الله ینک
عداوتا غه یل بالذیب دیلار بو خبر نا امیر نصر الله ایشیتیب قوتن غه می تردد دی دا بو لدای
الله قاچان قوتن امدادی و اوز عداوتا اظهاری اوچون بخارا اوینکه لور و شن
ایتماکچی بو لدی لار و سالور خلقیدین کیسم بهادر خان ینک خطر آلار ینک الا لار ینکیز
چیقیب یردی بدکان بو لوب لار دین آق اویا کیلتورو رکا اسماعیل بای ولد یوسف مینر

و غوص خواجه شیخ الاسلام و بیکا یوزباشی نا یمرالی و آتا و شیخ و قراول شلا چیریکه بیله مروغه
بیاردی لار ا لله قاچان ینک چارجوی اوستیکه یورو شلا تیب لباب و لایتین
کوچیروب قاچتغانی سنه مینک یکیوز ایلیک یکی و آفتاب سینبله بر جیدا یردی
شعبان آیینک تو قوز یدا پنجشنبه کونی ا لله قاچان اوغول لاری محمد امین انیاق قنی
اورونلاریدا جای نشین ایتیب خوق دین آلا ینیب یانکاریق دا بر قو نوب ایرتاسب کی
بار دیلار آندین بر پخه منزل یول یوروب قباقاغه بار دیلار اول یرداشکر فوج فوج بلیب
همه جمع بو لدی لار ا لله قاچان شعبان ینک آخیر یدا چهارشنبه کونی رحیم قاتوره نا آیاق
قوشیکه و خدایار با و سید نظر با و عبد الدیب و لباشی و رحمة الله دلباشی و بخشیرا
یوزباشی و بموت و چاووردو کولان و تازه قونکرات و بعض اوزبکیه بهادر لار چارجوی
اوستیکه تیر یوا بیله بیاردیلار رحیم قاتوره لشکر و سرکرده لار بیله باریب چارجوی نی محاصره
قیلدیلار اول شادا لیشتیر لار کیم چال توت آیمغ قلعه دا کیم بر منزل لیک یول دوراسی عنا
دین کوب کیشی قبالیب دور لار رحیم قاتوره سرکرده لار نا اوزنوکر لاری بیله چارجوی
اوستیدا قو یوب و زلاری تو بجانه بیله چال توت اوستیکه باریب دروازه سین
او تلاب قلعه نا آلیب کوب کیشی قتل تیب عیال و اطفال لار ین اسیر ایتیب نیه چا
جور اوستیکه باردیلار ا لله قاچان رحیم قاتوره نا اوز آغاندین سونک آلا ینیب تاش آخوغه
باریب محمد مراد بار ولد قربان نیازیاولباشی کیم مشرق جاغه سی ینک سرکرده سی ایردی
بعضی اوزبک بیکلار بیله دریادین اوتکاریب بلیک و خواجه کفی داوستی ینک

قلعه لاری بنگ اوستیکه بویورد دیلر تاکیم اول قلعه لاره بنگ اباما لاری اظهار انقیاد دی
ایتیب لار کوچورکای لاره واکر اظهار عنادایتیسه لار تاراج قیلغای لار آلامان سرعت بیله اول
طرف کا عزم ایتدیلار الله قلی خان رمضان بنگ غره سیده آلتینب بولغه کیردیلار بخه
منزل بول یورورب ایلچیک قلعه سی بنگ مقابلیغه بتکه ندا ایلچیک وخواجه کنفر ایل لاری
بنگ اولوغلاری کیم محمد مراد بای بنگ اوترو سیغه بتوز چیقیب اطاعت ایتیب اردیلار
کیلیب اول حضرت ناکوروب اول تیلادیلار اول حضرت آلار غه مهربان لیق کورکوزورب
سربار سربیب یاتدیلار یغه یعقوب بای ناقوشوب بیار دیلار تاکیم آلار بنگ عیال واطفال
دوابوالیلاری جمله کوچوروب دریادین اوکارکای وبیکیش خلیفه نابعضر سپهدار لار
بیله بیار دیلار تاکیم محمد مراد بای بیله باریب اوستی وخراج قلعه لارین کوچورکا بدر اول کون
الله قلی خان خواجه کنفر معبر یغه باریب توشنی لار اوستی وخراج اهالاسی بنگ
اولوغلاری کیلیب اظهار انقیاد ایتدیلار آنینگ سونکغو نا ده نوه چیکس خواجه قلعه سی
بنگ خلقر کیلیب اطاعت ایتدیلار اوچ کچه کوندوزکا یه ایلچیک وخواجه کنفر ایل لار مال اشیا
لاری بیله ندکور معبر دین دریا بنگ جنوبا غه اوتدیلار دوشنبه کونا ایلچیک وخواجه کنفر
ایل لارین کیم کا سالیب یوسف جان ووپس بیاز دار وغه بنگ جراسته بیله خوارزم کا بیاد دیلار
سرشنبه کونا اوستی جلقر بنگ کوچلارین کیملار کا سالیب ابراهیم شعاول رحمة الله قراکوزیه
خوارزم کا بیار دیلار بحمول کچه محمد مراد بای اطراف غز شکریه بیله دریا بنگ آرقا طرفیده غی
بارچه ایلات ناکوچوروب دریادین اوتوب ملازمت غه بتدی آندین پسونک خراج ایلارین

کوچوروب وپس بیاز محرم بیله بیار دیلار آندین سونک بولغه کیرب بربخه منزل بول یورورب
چارجوی اوستیکه باریب قلعه اطرافین آیلانیب شرق طرفیکه توشار لار وتوجی لار
امرعالیا بیله قلعه غه برمقدار توپ آتمزی لار اول ننا دالله قلی خان بنگ مزاجی غه آغیر یسل
عارض بولوب قلعه محاصره سین ترک ایتب خوارزم غه باریب قاچتی لار اول کون قتل لار
اکا بریدین عابدین محرم نابعضر اسپهلار بیله خوق غه بیار دیلار عابدین محرم آتین
قیرسیله بیار دیلار وزی بر زورقچه غه مینب بار وار یردی دریادی خوارزم دین آز نه آلیب کیلا
تورغان اوچ کچه نا وزاقدین کوروب فورقوب زورقدین چیقیب توغای غه چیقیب سرعت
بیله پیاده یوروب ولوم حالیغه بتکه ندا پکان بنگ توشیغه کیم کیمه لا حضار ایتدیلار دریا
آشاریدیلار دی باریب آندین هرات آلیب منب قاچتی الله قلی خان بنگ بولغه کی
عرض ایتدیکیم ایکا یوز آیا ناچیک دریادین اوتوب اوستیم کیلدی آلار بنگ
ایکاوین ملتوق بیله آیتیب ولوروم آندین پسونک منکا کیلیب حمله قیلدا کا دیلار مال قولوب
پیاده خذ بتکیز غه کیلدیم کورار کونیم بارایر کا کان دیب یغیلدی الله قلی خان درحیرت بولوب
دریالیسه کیشر بویورب تفتیش ایتیب بیله دیلار کیم اول آیتغان یرلار دادشمن دین
اثر یوقدور بوآز قه چرلار نا وزاقدین کوروب دشمن کان ایتیب غایت قورقاق یقیدین
هرآیان بولوب قاچیب دوالله قلی خان درخشم بولوب بویورد دیلار آت یارا غین
قولیدین آلیب هوشیدین کیکیو نچه تیا قلاتیب هرکیچه ساوف دایا لانماج قویدیلار
آلتی آیتور مشنوی کیشی کیم اگر چندین قیاس شعار ۞ ایل ایکیدا دایم بولور شرمسار

نه یالغوز خلایق غه مطرود اولور ❊ حق الیدا هم زار مردود اولور ❊ تا یار یوجان اگرچه بدنام لیغ ❊
هم اولغوسی عقبی دا ناکام لیغ ❊ کیشی جهین دین تا یه مغزول لیغ ❊ تا یار خلق هم حق غه مقبول لیغ ❊
چون الله قلی خان قاتیب دریا کناریغه توشدی بهادر خان لشکر عظیم بله کیلیب دریا ننگ
شمالیه کناریغه توشدی اول کون الله قلی خان اول منزل دا توقف ایتیب یلار بخارا جهیکه
ننگ بعض بهادر بیکت لاری دریا قاریغه چیقیب اوزاوزیدین اویاتیب سوران سالور ایدیلار
امرعالیه بله توپچیلار توپ آتیب آلار ننگ بیرین اولتوردیلار اوزکه لار رقاچیب متفرق بولوب
کیتی لار سونگنی کونی الله قلی خان اول یردین کوچوب بتیک مقابله پسینه توشدی لار آندین خراج
قلعه سی بینه تک مقابلیغه توشدیلار ایکیک مقابلیغه کیلکه لار یداقوناق ننگ جانکنت
موضعی دا یاباجان اوزکنجرنی محاصره قیلغان جزی کیلدی یتی کون دین سونگ یاباجان اوزکنجرنی
تامی اعوان و انصاری بله آلیب خواجه نیاز بای ننگ قلعه سین محاصره قیلغان جزی کیلدی
واقعه بو ایردی کیم قدیم الایام دین بری تامی دشت قپچاق قزاق لاری الله قلی خان ننگ
خراج گذار لاری ایردی امرعالیه بله خواجه نیاز بای قزاقیه طویغردین چوماکه ی خلقی ننگ آرالاریغه
باریب آق چونکول ننگ هر منزل لیک یوقاری پسیدا قوناق دریاسی ننگ جنوبی
ومایلاوزاک نهری ننگ شمالی کناری دا هراولوغ قلعه بها قیلیب اول ایل ننگ
حرامیسی که قیام کورکوزوب خراج وزکه تین موافق شرع قیلیب آلوار ایردی تا
ویس نیاز بای جان کنت موضعیدا هر قلعه بالیب اول جاعه ننگ باج وزکه تین
آلوار ایردی یاوق دا ویس نیاز بای جانکنت دین قاتیب کیلیب اورنا غه بکیناز دیلوغ بیکی ننگ

برادری یاباجان اوزکنجر جانکنت قلعه سینه باریب قلعه اهلی ننگ حکومتیکه مشغول
ایردوریوانساده قزاقیه طوایفر شرارت قزاقیت مقتضا سیجه یاسیب ظاهر اتفاق بله آتلانیب
بیکبار یاباجان اوزکنجی ننگ اوستیکه کیلیب قلعه نی محاصره قیلدیلار وقلعه نی آلیب
یاباجان اوزکنجرنی همه کیشیلاری بله قتل غه یتکوردی لار آندین سونگ هجوم ایتیب یاریخه
خواجه نیاز بای ننگ قلعه سینه بر بخه کون محاصره قیلیب اورتوشدیلار اخر خواجه نیاز بای
اطراف داعی ملازم وشکریسی بله اتفاق ایتیب قلعه دین چیقیب قزاقیه شکیکه فدایلار
وار حمله لاریتیب غیرت بله اوروش غه کیروبلار قزاق لار اوروش غه تاب کیلتورلا آلمای
هزیمت کیوز قویدیلار آندین سونگ قلعه اوستیکه کیلا آلمادیلار بلکه اول جوانی دین
کوچوب اوزاق راق یرلار که باریب قوندیلار اما الله قلی خان رمضان آیه ننگ یکرمالتنچی
ایلیک توشیدین آتلانیب قباقلیغه باریب آندین زورق غه مینیب دایه خاتون ربا طیغه
کیلیب توشدیلار اول کچه تامی تکه وسالور وسارق اولوغ لاریغه سرباروا نعام لاریغه
ولایت لاریغه قایتماق رخصتین بیردیلار ونیاز محمد باروحمد امین بیک آلارغه قونوب مروغه
بیاردیلار آندین سونگ یولغه کیریب کوکه چین اه کیلدیلار اول کون رمضان ننگ اخیری
ایردی ایرتانگ جمعه کونی اول یرداعید اوچون شاهانه ضیافت ایتدیلار آندین یولغه کیریب
سدورکه کیلکه نداز ورق غه مینیدیلار ویکچیقیردین چیقیب آتلانیب هزاراب کیلدی لار
آندین شوال ننگ یتی سیدا آتلانیب شهر طرفیکه یورودی لار یول نامی دا شهزادا
وبیک زاده و علالار استقبالیغه چیقیب آلار بله خیوق غه کیلدیلار اول حضرت سفر دا ایرکان دا

روبیه طرسی کیلب ایردی اول طرفی لازمت که بنیب پشکش لارین اوتکردی خبر بکر
پشکش لاری ینگ بری برآر ایردیکیم بعایت مصیقل وکوب آلتون وکمیش توزوکلاه
خرج بولغان ایردی آنا تخت روان دیرایردیلار بنه امیر نصرالله دین بجی خواجه آینگ بیراچی
ایلدی نامه سی ینگ مضمونی بوایردی کیم ناشایسته پشکش لاردین پشیمان بولدوق
طغامیز اولوغ لیق ایتیب کیچورسونلار ایکیورت بریورت بولوب موافقت امینت باغی
بولسون بزلار که دوست لیقدا متحد بولوب باریش کیلیشلیک مناسب دورلار صدقلی خان ذالاکا
محمد رسولنی ایلچی قیلیب ایل ایلچی که توشوب یاردیلار نامه لاری مضمونی بوایردی کیم اگر بهادر
خان ناشایسته پشکلاریدین پشیمان بولغان بولوب آیتقان سوزلاریدا ثابت قدم
بولسه لار بزهم مخالفت ناموافقت غه مبدل ایتیدوک بنه عوض خواجه شیخ الاسلام
واسماعیل بای کیم مروغه آق اویلی کوچورماک کیتیب ایردیلار سارق وسالور جماعتی ینگ
آق اویلارین کوچوروب کیلتوردیلار آندین سونگ احمد قلیچ خان عبدالله باولشاق
وبیکاپوز باشی فی چاوه ربیع الاخیر یکی یلده قزاق اوستیغه یاردیلار آلاردشت قپچاق غه
باریب قزاق لار غه دستبرد عظیم بتکوروب بنه مطیع وخراج گذار ایتیب قایتیب کیلیب طوقایف
خبر وانه یلده سرافراز بولدیلار احمد قلیچ خان ینگ وفات وبعضی افعال وصفاتی وینگ
مزاج شریفی صحت دین منحرف بولدی کونکوندین مرض لاری اشتداد تاپیب ضعف
وناتوان لیق بستری کاسبقیلدی لار اطبا هرچند معالجه سعی ایتدی لار فایده قیلمادی
الهی آیتوب منشی کیشیکه کراجل بولوردوجار حکما کوشت ایروریکه ایچه جان

شریفین یلاهل ولور آیجیوان شراب قاتل ولور بولوراریکیلیب قاشینه لقمان تاپا آلمای
علاجینی حیران القصه مرض کون بکون ازدیاد تاپیب مذکور ربیع یعنی سنه مینک یکیوز
ایلیک سکزلانجی سی آفتاب قوس برجیده ایردی ذوالقعده مینک وچلانجی سی شنبه
کچه سی رحیل عالم بقا بولدی لار مدة سلطنت لاری اون سکز یل وایام حیات لاری
قرق توقوز یل ایردی حضرت پهلوان محمود قدس سره العزیز مینک جوار فیض آثار لاریدا
مدفون بولدیلار ذات فرخنده صفات لاری همت وحمیت جلی یله آراسته وحیادات
زیوری یله پیراسته ایردی بوسنه جد وجهد لاری عدالت غه وهمته سعی وکوشش لاری
ملرمت کا ایردی همواره کفر وعناد بنیاد مینک انعامی وفتق وفساد لاری کم مینک
انهدامی همت کرین باغلب جهاد اوچون سفر ایتا ایردی لار سلطنت تخت ایکن بوسبلار
علما وشهزاده وبیک زاده لار یله صحبت توزار ایردیلار مجلس لاری بدایع مسایل دینیه
مکالمه سی وتواریخ وغزلیات مذاکره سی بولور ایردی وشعر شناس لیق وبزله ولطیفه
گوی لیک بولور ایردی شریعت روایجی غه کوب جد وجهد ایتار ایردیلار زبدا هلیک کوب
مخلص ومعتقد ایردیلار رحمة الله علیه واول حضرت دین پناهی اوغول قالدی اولغی سی رحیم قلی
تورہ ایکلانجی محمد امین اسحاق اوچلانجی سید اسد تورہ تورت لانجی عبدالعزیز تورہ پشلانجی
سلطان محمود تورہ التی لانجی سلطان غازی تورہ یتی لانجی محمد رضا تورہ ایردی لار
اون لانجی باب رحیم قلیخان ینگ احوالی بیانیدا اول حضرت جد بزرگوارلاری
محمد رحیم بهادر خان ینگ نی مانلاریدا هجرت ینگ مینک یکیوز یکرمه توقوز لانجی سید

ایت سیلا دنیا غه کیلیب ایردیلار چون الله قلیخان رحیل عالم بقا بولدیلار اول حضرت هزاراب
دا ایردیلار محمد امین ایناق کامل مردانه لیق دین آقاسی غه نامه یله خبر یبارد یلار رحیم کیلسون لار
اما میرزوفات تاپتی لار واوزی تعزیه امور ی ینگ تجهیز و سرانجامی غه اشتغال کورکوز
دی رحیم قلی تورهٔ بوخبر ذایشتیب در حال آتلانیب یولغه کیریب شنبه کونی پشین وقتی دا
خیوق غه کیلدیلار محمد امین ایناق تورهٔ تمامی شهزاده و بیک زاده لار واراکان دولت لار و تمامی
و تمامی علالار ینگ اجتماع و اتفاق لاری یله رحیم قلی تورهٔ ذاول قلیچ کو چاپر یخان لیق
تخته غه بیندور دیلار همه مبارکباد لیق علالاسین فلک وجی غه بینکو ردی لار آکهر بو تاریخ نمط
آیتی غه نعمت الله قلی خان معدلت کیش ❊ کان شاه فلک جناب آمد ❊ از نعمت او نشئت
عالمش ❊ عالم همه بهر یاب آمد ❊ جسم عدوان ز خوف قهرش ❊ هر عرصه اضطراب آمد ❊
ناکاه بشهر بامدادا ❊ برکوشش انقلاب آمد ❊ از حکم قضا به بستر مرگ ❊ آن شاه جهان بخواب آمد ❊
دلهاهمه ملازمانش ❊ بر آتش غم کباب آمد ❊ لیکن پسرش رحیم قلی خان ❊ کوشاه فرخ
رکاب آمد ❊ بر تخت پدر جلوس کرده ❊ فرمانده کهیاب آمد ❊ آکاهی بفکر بودم شب ❊ از نعم
این خطاب آمد ❊ تاریخ بزن دو واقعه کوی ❊ فکری تو بسی صواب آمد ❊ کفتم بسراب
لذشته ❊ مه رفته آفتاب آمد ❊ بو تاریخ عدد دا هر زیاده ایردی عل تعمیه پسر اسقاط اتیب دور
چون رحیم قلی تورهٔ خان بولدی برادری محمد امین تورهٔ ذایناق اتیب هزاراب حکومتی
غه تعیین ایتدی واوزکا امر و احکام و تمامل و نواب لیکیم هر بر ین الله قلی خان بر منصب غه
نصب اتیب ایردی همه لار ین اوزمنصب لار یدا منصوب ایتدی امیر نصر الله ینگ ملکطای یله

یارکان ایلچی سیغه الله قلی خان مغفرت نشان دا علا محمد رسول ذا قوشوب بیارب
ایردیلار امیر نصر الله ینه بکر ا موافقت ارتکاب و مخالفت اجناب غه مشعر بولغان نامه یازدوب
سید حامد خواجه آیتمغ بر کیشی سیکه بر یب ذا علا محمد رسول غه قوشوب بیارد یلار آلار رحیم
قلی خان ینگ جلوسی ینگ تورت لار کونی کیلدی لار موندین اوچ کون سونگ
ذو القعده ینگ اون بیتی سیدار رحیم قلی خان بخارا ایلچی سی کاه محمد موسی ایشان اعلم
و علا محمد رسول ذا قوشوب هرین خان مغفور ینگ جنازه سی اخباری و هرین
اوزلاری ینگ جلوس لار ری ینگ اظهاری اوچون و مصالحه بناسی ینگ استحکامی
و عهد و پیمان وفاسی ینگ اهتمامی اوچون بیارد یلار چون ایلچی لار بیارب امیر نصر الله ینگ
ملازمتیغه یتیدیلار امیر نصر الله مصالحه بابا و ذا اتیکان و عده لار یدین یونوقا بیارب ایلچی لار
مخالفت انکیز و عدوات آمیز سوزلار آتیب جان مغفور ینگ فاتحه خان لیقدا و چون
هر کیشی و جلوس ینگ مبارکباد لیقدا و چون هر کیشی ذا آلدرغه قوشوب بیارد ی
ایلچی لار ذو الحجه ینگ بکرمایکا سید اقاتیب کیلیب ملازمت غه تیب امیر ینگ مصالحه بابا و ذا
اتیکان و عده لاری ینگ بذا عتبار الغین و اوزلار ریله اتیکان معامله و مناظره لار ین
بایکما یتیدیلار رحیم قلی خان هم امیر ینگ ایلچی لار یکا عداوت نما و وحشت فزا سوزلار آتیب
شکر الله اقاذ یاذ غه قوشوب بخارا غه بیارد یلار ینه روسیه پادشاهی دین وتلف استکا
آتیغ بر ایلچی دوست لیق بناسی ینگ استحکامی اوچون کیلدی رحیم قلی خان انکا
نوازشلار کورکوزوب یاینغه محمد امین یوزباشی نی قوشوب روسیه ولایتی غه بیارد یلار

محمد امین ایناق نینگ مروغه کینکه نی امیر نصرالله کیلیب نیزار اسبنگ محاصره قیلغانی ایناق
بیک مرودین کیلیب آپسن قریه سنی آیا قیدا اوروش بولغانی امیر نصرالله شکست تاپیب
بخارا غه کیتکه نی چون مرو ولایتی بورونلدین خوارزم خان لاری نینگ خراج گذار لاری
ابردی رحیم قا خان اول ایل نینگ انتظامی اوچون برادر ارجمند محمد امین ایناق نی مروغه
لشکر بیله نامزد ایتدی عوض خواجه شیخ الاسلام وخدایار با وسید نظر با وآدینه بارآ تالیق
وایرنظر ایناق وبکمان با وطغای میراب یعقوب مهتر وعبدالصمد با ولباشی ومحمد یعقوب یای
ولدکدای نیاز محرم وغیرهم نامحموع نوکرلاری بیله یانغه قوشتی لار محمد امین ایناق هجرت نینگ
مینگنچی یکیوز ایلیک توقوز لاجرسی ومحرم نینگ یکرمیتی لانجی سیدا خوق دین چیقیب قرا کولغه
باریب قیم غه کیریب سیاه چه قودوقرا وسیدین یوروب باودسرحد یکا تیکه ندا اثنا کله نینگ
اولوغ لاری نوکرلاری بیله خدمت غه تیدی لار طرزن دریای نینگ کنارینه بارغان لاری بیله
نیاز محمد بای ومحمد امین بیک سالور وسارق خلقر نینگ اکابری بیله کلیب ملازمت غه تیدیلار
وانوو کلوت کد خدالاری وپیرنگ کیسیدین خواجم شکور واورض باغلی باشلیق
همه اولوغ لاری کیلیب ملازمت غه تیدیلار واندخوی جانی نینگ هم ایلچی لار شکشن لار
بیله کیلدیلار اولون بر کون اول پردا توروبک ندین سونگ یولغه کیریب مروغه بارودیلار واندا
اوتوز اوچ کون توروب اول ولایت نینگ انتظامی غه مشغول بولدیلار اول ثانی کیسیم
ربیع الاول نینگ آلتی لانجی پنجشنبه کونی ابردی بخارادین ایاگیشه کیلیب امیر نصرالله
نینگ دریادین اوتوب خوارزم اوسنگه بارغانین بیان ابتدی واقعه بوابردی کیم

امیر نصرالله کوب زمان دین مروکه خدالاریغه پنهانی فاریتا قایتا کیشه یاریب سرباری وانعام لار
وبخه وعده لار بیله آلارنی رحیم قا خان نینگ مخالفتی غه ترغیب یتارابردی اول جماعه آننینگ سوز
لاریکا فریفته بولوب پنهانی اطاعت یتیب اردیلار امیر آلارینی نینگ طرفیدین دلجوی ابردی
چون کوردی کیسم خوارزم شکری ینی نینگ کوپراقی ایناق بیک بیله مروغه کیتیدیلار
وقت نی غنیمت بیلیب مکر یوزیدین دوست لیق اظهاری بیله برابرلیکی یاریب یزیدین اوزی
شکر بیله آلتینیب خوارزم اوسنیکه یوروودی دریانینگ کذریدین اوتوب یولغه
چیردی ایناق بیک مرو دا بوخبرنی ایشتیکه ندین سونگ نی یازیب بهر قاصد سریع
السیر بیله خبوق غه یاردی اوزی هم ایرتانگ ربیع الثانی نینگ تیقی لانجی سی جمعه کونی الله یار
خوارزم طرفیکه یوروودی مرودا باسی ینی نینگ کنارینه کیلکان دا عوض خواجه شیخ الاسلام
وخدایار با وسید نظر با وعبدالصمد با ولباشی وبکا یوز باشی نی نوکرلاری بیله ایلکاری
یاردی تاکیم تخت یولا بیله یوروکه ی لار واول منزل دا بعضی مهمات تحصیلی اوچون ایاگا کون
توردی آندین لشکر بیله یولغه کیریب شمان موضعی غه توشوب تورت کون توردی پنجشنبه کونی
آلتینیب قراتوبه کا تیکه ندا نیاز محمد بای غه وپس نیاز دارو غه وغزیز قلیدیوان بیکا وبهادر یوز
یوز باشینی نوکرلای بیله توشوب مرو قلعه سی ینی نینگ محافظتی اوچون قایتاردی
وآندا ابرکچه یولوب جمعه کونی آلتینیب یولدا ایکا توتوب قرابورون آینغ منزل کا یاریب توشوب
آندا آدینه بای آینغ اتالیق وایرنظر ایناق وبکمان با ومحمد حان خواجه ویعقوب بای تاشکریسی
بیله چشم قودوقه جانبی غه ایلکاری یاردی لار ایرتانگ همول منزل دا تمای سارق

وسالور وبعضی کہ اتفاق پیلہ پاد بولوب کیلیب ہیئت اجتماع پیلہ اینا ق بیک ینگ کلہ ردسینہ
قویولدیلار اما پیچ ایش باشقدا آلای آطرافدین پیش آلتی سا ینگ یتوہ چی نہ دولیورو ب قاچتی لار
اینا ق بیک وقت مقتضا سینہ قراب لار ینگ ایزلاریدین لشکر بویورما ی کوچوب خوارزم طرفیکہ
روانہ بولدیلار اما چون اہل عناد اوردوی ہمایون دین پاسل مراد قاچتی لار باریب ہجوم اتیب
بیناز محمد بای ینگ قلعہ سینہ کیریب وسیتکا قویولوب بیناز محمد بای تاشلیق ایکا یوز کیشی نی
شہید ایتدیلار وبعضلاری جا بجا تماکہ نلار نہ قویوب قاچدیلار بویورباشی ہیلکیم نجد ہ آتلنغ موضع دا چاتدیلار تا
ایلیکہ نیا بتا حاکم ایردی با غلاب بعضی کہ خدا لار غہ تاپشوروب امیر نصر اللہ ینگ نلار منی غہ
اوچ الا یندی لار اما وقتیکلم امیر نصر اللہ دریا دین اوتوب خوارزم اوستیکہ یوردوی
رحیم قولجان بو واقعہ دین باخبر آینگ صلح طلب ایدیکلکن ایلچی سی ینگ سوزی کہ
فریفتہ بولوب لشکر سرانجامی دین فارغ ایردی امیر ینگ قباق لی غہ کیلکلی نی خبرین
ایشیتیب سراسیمہ بولوب قونکلات وخواجہ ایاز وقراقباق داوزکہ ایل لار ینگ نوکرلاری
کا کیشہ باریب جمع قیلیب آلارغہ رحمن بردی باتا باشلیق اتیب یا غہ تورہ آتالیق واللہ بردی
آتالیق وسناہ مراد ایناق وآدینہ مراد ایناق وینہ بعضی سپہدار لار نی قوشوب بخارا لشکری
ینگ الہ یکہ چیقیب اوے وسماق غہ یاردیلار بولار ینگ ایزلاریدین آتامراد قوشیکہ
ومحمد صالح آتالیق لی باردی لار وقتیکلم رحمن بردی بی آتلنیب یولغہ کیردی منازل
ومراحل طی قیلیب تیوہ بویونغہ باریب توشتی اول کون ربیع الثانی ینگ سکزیہار شنبہ
کونی ایردی دارغالار دین پیش کشی کیلیب پیلہ قاچیب کیلیب بخارا چیریکا ینگ کلدیغہ

توشکان خبرین خبرین کیلتوردیلار واقعہ بو ایردی کہ سم بویش کینہ مصلحت پیلہ دارغالار
پیشہ پسند ین یغاچ چاپیب کیلتورماک کا باریب یردیلار ناکاہ بخارا لشکری ندین آیتیلغان
بولار ینگ اوستیدین داخل بولوب تمام قرخ بولدیلار بولار قاچیب سرعت پیلہ اوندلار دین
کیرکا یتکاچ دیلار تا چیک لار ایزلاریدین کیلکان ایکا کیشی ینگ ایزیدین
یتیب یکرہ اوروب خمار اتیب قالدیلار اول حال دا کیرکا اول راق کیرکا نلار ملتوق اتیب اول
ایکا تا چیک نہ آت اوستیدین سرنگون ایندی لار آندین سونگ سرعت پیلہ کیرلار دین
سوروب کیلیب واقعہ نی رحمن بردی با کا بیان قیلدیلار رحمن بردی با تورہ آتالیق نی
یوز ایلیکا آتا پیلہ آندین خبر آلماق غہ یاردیلار تورہ آتالیق سرعت پیلہ یول یورہ اتیب
شیرین بینہ سیکا باریب امیر ینگ لشکر کا اوچراب وزا قدین کوردی بعایت
اولوغ لشکر ایرکان ودر حال ایزیکا قایتیب سرعت پیلہ کیلیب رحمن بردی با کا خبر بردی
چون رحمن بردی با ینگ یانغہ ہنوز لشکر کیلیب جمع بولغا نی یوق ایردی الحال
باری پیش یوزا تلمغ ایردی بو حال پیلہ بخارا لشکری کہ مقابل بولماق نا مصلحت دیب
تیوہ بویون دین قایتیب کیلیب یکہ چیقیغہ توشتی لار ایرتا نگ دوشنبہ کونی امیر مورد
ملخ دیک لشکر عظیم پیلہ کیلیب فتنگ کہ توشتی ہمول کون اکنر چیریکا یتیب اجتماع پیلہ
یکہ چیقیر غہ کیلیب با ینگ لشکر کا چپاول تیکوردی لار بالا زلیق جہتیدین اوردوسی
فوراختیار ایتیب ہزار اسب قلعہ سینغہ کیلدی اول کچہ ہزار اسب دبولوب یرتانگ دوشنبہ
کونی صبح وقتیدا حاضر لشکر پیلہ آندین فتنگ طرفیکہ یوردوی بخارا لشکری ہم فتنگ دین

کوچوب نهراراسب غرمین اتیب اپردی یا نهراراسب سواویدین جغمای نجارالشکری بیلا رتوپوب
ایکاطرفدین سوران سالیشیب برمقدارا وروشن تیدی لارنجارالشکری کوبلوک جغی دین قلیب
رحمن بردی یا ارلیق پسیدین میدان کهزارداپایدار بولا آلمای نهزیمت کهیوزقویدی
پسید محمود توره ولد محمد رحیم بهادرخان پهلوان بیک قه لدامیرزاده اعظم چیزاوبیک
پله نهراراسب قلعه سی ینگ محافظتی اوچون قالیب یا اطرافی وادی امراواهل سپاه پله
چنوق طرفیغه کیدی اول کون امیرقوشونی پله کیلیب محمان کنتی ینگ قبل پسیده
پسنکراتیب توشتی تهول کون نجارالشکری دین کروه انوه هزاراسب مضافا نهغه
چیاول وروب ایشان جهی غه کیلیب قاچتی لار پسید کال خواجه باشلیق ایشان
جهی ینگ اکه بری وبعضی پیش آریق کدخدالاری بسم ایشان جهی که بیغالیب ایردیلار
هرآسان بولوب وزباشلاری وعیال واطفال ینگ معالجه سی اوچون باریب امیرکا
انیقیا واتیب سرهای کیب قاچتی لار مومنینگ سونکغه کونی امیراز دحام تمام پله قلعه اوسکه
کیلیب قلعه اطرافین احاطه قیلیب تعجب بهادرسرکرده لاری هیئت اجتماع پله هر
هرطرفدین آت سالیب دروازه آلدیده بیدق لارین برپا قیلدیلار اول
برلاردواکی اوی لارینگ تاراج لاری مشغول بولدی لار اول اثنا دا قلعه
ایچیدین هرجماعه جغیب فدایه وار اول مفسد لارینگ طرفلاری که جمع قیلیب
هرجماعه بهادریکیب لار پیاده بولوب از دحام تمام پله دروازه دین جغیب آلارینگ کوب
راق لارین قتل غه تیکوروب آلارنی قلعه حوالی پسیدین یراق غه سوروب قاچتی لار

دفعه

وقلعه اوپسیدین اوق جی لار توپ زنبورک وتفنگ آتیب کوب کیشینی اوق دین اوچیر
دیلار آندین سونگ اهل فساد براقدین توپ آتیب قلعه ینگ محاصره پسینه اقدام کورکوزدیلار
وقسیکیم رحمن بردی بی نجارا چیرچی ینگ اوروشینه تاب کیلتورآلای باپسیلیب کیتی
همول کون رحیم قاخان خوق دین آتلانیب جغیب صیادجولی که توشوب اپردی لار رحمن بردی
بینگ تمای شکری اطراف غه متفرق بولوب کیب یانیدا پسهل کیشی پله کیلیب رحیم قا
خان نی کوروب واقعه نی بیان قیلدی لار رحیم قلی خان پرسیشان بولوب بوحال پله رحمن
اوپسیکه یورومانی مصلحت کورمای قاچیب شهرکه دوبارو شکرا چصادی اوچون
اطراف ممالک که صباسرعت سوردا اول لار ومرخص صلابت پیدا اول لار دیار پله مقدار
لشکرجمع قیلیب شاه مرادایاق نی سرشکرا تیب یانغه الله بردی اتالیق یانغه قوشوب
وقونکرات وخواجه ایاد وقراقلپاق بلارینی کیم رحمن بردی بی ینگ یانیدا کیلیب اپردیلار
همه لارین پیش یوزآتی پله قراول طرفیغه پسیدا نهراراسب طرفیکه یاردی لار آلغی آتیورمن
هم اول جماعه غه همراه ایردیم چون شاه مرادایاق مذکور بولغان آتالیق لاروبی لار
آتلانیب قزی خواجه غه باریب توشتی لارانا مراد قوشیکیم رحیم قاخاندین رخصت آلیب
هرمقدارلشکرپله باریب آلارغه قوشولوب اتفاق پله ایشان جهی ینگ اوپسیکه
یوروردی لارتاکیم اول ایل یانیخوق غه کوچورکه ی لارخفتین دین سونگ ایشان جهی که
باریب خواه لادیدرکیم آلارنی کوچورکه ی لاراول جماعه تاجیک لشکری ینگ دسترد
دین هراسان بولوب کوچادی لاراطراف لاریغه اراپه واوزکا اشیادین قلعه یاسا

خندق قازب احتیاط بلا اولتور وب بر دیلار آلور غه دخل تمای قایتب قاری قلعه
اطرافین لشکر کاه قیلیب توشتیلار مونینگ سونگنگر کونی بیگلر جلوتوش محرم کیم هر بیر شجاعت
دریاسی نینگ نهنگی وجلادت صحراسی نینگ پلنگی ایردی لار نهر ارابه قلعه سینه
کیرماک کا متصدی بولوب یعنی قلعه دار لیق حواله سین آلیب یلغار قیلیب یاریم آقشام دا قلعه
اطرافیغه بارودی لار تا جیک جیر یکا سرباز طایفه سی بر قلعه نی احاطه قیلیب ایردیلار بولار آرادین
برق خاطف دیک دوتوب قلعه غه کیرب آلیب یارغان اشیانی سید محمد تورکه تاشوروب
قایتیب جقیب صحت وسلامت رحیم قلی خان ینگ حضرتلاریکا باریب عنایت خسروانه دین
ممتاز بولدیلار تا بخارالشکری ینگ ممالک محروسه غه داخل بولغانیدین یکرمه اوچ کون بورون
رحمة الله بیدل باشی یموت وجمشید لشکری بلده بخارا مضافاتی ینگ تاراجر غه کیلیب ایردیلار
وارد ان زی اطرافین تاراج ایتب کوب شیئی قتل ایتب کوب ولجه بلا قایتب تا جیک هزارستی
تورت کون محاصره قیلغانیدین سونگ ربیع الثانی ینگ اون التی سید جمعه کونی دریا
قناریغه کیلیب کورلان باجمشیدین اوتدیلار اول کون رحیم قلی خان اول دلبر صفدر
وامیر مبارزت کستر یعنی سید نظر بیک ابن محمد نظر بیا یاق نی هر بولاک لشکر کاه سرکرده
قیلیب یاغه خواجش محرم نی قوشوب دیدیلار رحمة الله بیدل باشی نی یموت وجمشید لشکری
بلده یا ینگ قاآلیب بخارا طرفیکا یارغیل سید نظر بیک فرمان موجبی بلده آغلنیب بولغه کیرب
رحمة الله بیدل باشی نی یانی غه آلیب یموت وجمشید لشکری بلده هزارا راب طرفیکا روان
بولدی اما امیر نصر الله ینگ کل محمد سردار آلتمش هزار نام دار سرکرده سی قلعه کشا بیش اوچون

کرده اینوه بلده خانقاه اوستیکه کیلوراردی سید نظر بیک خانقاه اوستیدین اوتکاچ
دین سونگ اوزاقدین بخارالشکرین کوروب نامدار بهادرلار دین هرجاعه نذر یانغه آلیب
لشکریکا ترتیب هریرب روانه بولدی یاوق راق بارغاندین سونگ سید نظر بیک بهادرلار
بلده بیکلار بخارالشکری کاآت قویدیلار تامامی یموت وجمشید لشکری هم آت قویوب یاریب
بخارالشکریکا رالاشیب قتل قیلا برردی لار بهر مقدار اوروشوب یولوب بخارالشکردین کوب
کیشی قتل غه یتیب قاچقان لاری هریمت کا یوز قویدیلار بهادرلار ایزلاریکا توشوب
سنگیکا بارغونچه قاولاب قیریب قایتدی لار سید نظر بیک رحیم قلی خان غه ظفر مژده
سی یلده قوش کلگه یاردی واوزی آلاجه قریه سین لشکر کاه قیلیب توشتی مذکور ینگ
یکرمه سید اوشنبه کونی عوض خواجه شیخ الاسلام وخدایار بای سید نظر بی
وعبد الله بیاول باشی وبکی یوزباشی کوکلان وتازه قوشکرات وجاوردیو مرادچر بیکا
ایناق بیک ینگ امری بلده تخت یولیدین یوروب دریاکناریغه جقیب بخارالشکر ینگ
ایزیدین کیلوتورغان سوروساتلاری کم غایت داکوب اردی بسین آلیب قسم
ایچیدین قاری خواجه اطرافیداعی خبریکا کیلیب قوشولدی لار مذکور آی ینگ یکرمه
اوچیدا چهارشنبه کونی قاری خواجه دالا تامراد قوشبیکیکا امر عالی یتوشتی کیم قاری
خواجه داعی تمامی لشکرنی آلیب آلاجه دا سید نظر بیک آ قامیز ینگ خدمت لاری غه
بارسون نی لحال تامراد قوشبیکیکا تمامی لشکر بلده سید نظر بیک ینگ ملازمتی کا بارد ی
واول یرداطراف وجوانبدین خبریکا کیلیب هر لشکر عظیم بولدی اول تا داآی ینگ

بکرمانی پسید محمد امین ایناق هم لشکر عظیم پله ساغچه قدوقی اوپسیدین کیلیب شهرکه کریب
رحیم قلماق ینینک ملازمتیغه یتیب کوروشی لار روشنیه کونی شهردا بولوب
یکشنبه کونی آقلاری رحیم قلماق ینینک امرعالی لاری پله آتلانیب چیقیب آغیر لشکر پله
کلیپن باغ غه توشتلار آندین سونکی یانکی آریق دابرقونوب قاری خواجه ینینک جوار
فیض آثار یغه باریب لشکر که ه قبله لی لار چهارشنبه کونی تاپ ول دا تورو ب آلاجه داپسیدیکه
یکشنبی یاریب تمامی لشکری پله طلب ایتیب یانلاریغه آلدیلار آندین سونکی ینینک آخیرلاری
یکشنبه کونی آتلانیب مقصد طرفیکه عزم ایتدی لار کون اورتا وقتیدا آس قوریسی
ینینک ایچی یعنی دا غی قم غه باریب ول یرنی لشکر که ه قبله یلار و اول کون لشکرنی
فوج فوج ایوسته دسته قیلیب مرتب ایتیب آتا مراد قوشیکه و خوجش محرم
و تورهٔ آتالیق نی اوزنوکرلاری پله ایشان چی که یعنی لغمان اهل لار ینینک اوپسیکه
یاردی لار تاکیم آلارنی شهرکه کوچوروب یاریب تاجیک اوپسیکه بارغای لار
آندین سونک چابک سرینک لار دین بکمان بی والدبردی اتالیق نی هر جماعه بهادر
لار پله بخارا لشکری اوپسیکه یاردی لار تاکیم باریب اعدا لشکری ینینک
هر طرفیدین دپستبر دیکوروب آلارنی اوزلاریکا یکا رتورو ب میدانغه چهارغالار
بهادر لار پسرعت پله یول غه کیریب باریب بخارا لشکری ینینک قراولی غه اوچراب
بارچه پیش قتل غه تیکوردی لار امیر نصرالله بوحال دین آگاه بولوب تمامی لشکری پله
آتلانیب پسید محمد کولیدبلار ینینک ایزلاریدین یتیب اورتش پالدی لار بلار هر متدار

اورتش

اورتش ایتیب کوردی لار دشمن لشکری تورغان ساری کوپالیب طرف جوانب دین
هجوم ایتیب کیلادورلار باوجود آزلیق آلار پله مقابل بولماق نامصلحت کورمای اورتشا
اورو شنا کم کم قابناب بردیلار اول آتنا دالاتا مراد قوش بیکی و خوجش محرم و تورهٔ آتالیق لاری
جمی المین کوچوریب شهرکه یاریب اوزلاری بکمان بی ینینک مدد یکه بارورایردیلار
تورد ی لار کیم بخارا لشکری کنت ایچیکه و قم پسطرغه پسینمای مورلخ دیک کیلادور
بولار هم بکمان باپله قوشولوبکه اورو شوب کاه قاچیب دشمن نازایزلاری کاه یکه رتورو ب
تیخ پشین و قیمه آپس صدودی غه کیلیب لشکر کاه غه توشتیلار بخارا لشکری تورو ب
تورو ب ول یردا توقف ایتیب صف لارین راست لاب طبل خبک نی صدا غه کیرکوزدیلار
ایناق بیک لار هم تمامی لشکر پله پسنکر دین چیقیب بخارا لشکری کا مقابل بولوب صف
تارتی لار عالی مکان و شجاعت نشان شهزاده و بیک زاده لار دین ابراهیم بیک
ابن عوض بی ایناق ینینک و محمد فاضل بابنینک و خول لاری محمد یوسف بیک و محمد یعقوب بیک
و قتلوق مراد ایناق ینینک و خول لاری عبدالله بیک و عبیدالله بیک و محمد نظر ایناق
ینینک و غلان لاری عبدالرحمن بیک و دلیر صف شکن پسید نظر بیک و محمد نیاز بیک و جمعه اوده بیک
ینینک اوغلان لاری پهلوان بیک و پسید احمد تورهٔ ابن محمد رحیم خان جنت مکان
ثم آتا بهادر تورهٔ هم دیرلار و موسی تورهٔ ابن رحمن قلی ایناق والدبردی تورهٔ ینینک
اوغلان لاری باباجان بیک و رحیم بردی بیک و خدای برکان بیک و یوسف بیک ینینک
اوغلی محمد کریم بیک و محمد یعقوب بیک ینینک اوغلی عبدکریم بیک و محمد امین بیک لشکر نادشمن ینینک اوده

او روشینه ترعیب یتیب و روش میدانه غه یا در یا آت سالیب مردانه لیق بیلاو روشی
قیزدور و رایر دیلار آکهی آیتور مثنوی ایکی ساریدین قالیب طبل جنک جیقیب ورنه غه
یل لار اتیمای درنک هری قصد یغه هری ایلاب جدل قیلیب تیزه بر بر کرد بدل کی اول
مونا بو طرف کسور وب کهر بو آنی اول طرف تیکور وب توزولوب سوم جدال بلاش
بو یانکیغ زمانه تلاش ایردی فاش باشقه بهادرلار هم شهزاده لار ینک خبرت لارین کورو ب
قوت تاهیب اروشی غه کیردی لار آکهی آیتورا ول اثنا ده من ایساق بیک ینک خدمت لاریدا
ایردیم پشکاینه دین هر فوج بهادرونا مدار بیکیت لار بیلدمنی شهزاده لار ینک مدد لارنکه
بیار دیلار پتیلار سرعت بیله رحمة الله دیب ولباشی ینک بانی غه بارد وق اول توغ آستیدا
تورو ب اردی نیزلار نی کورو ب قوی دل بولوب هم میزهیئت اجتماع ولوای خورشید
شعاع پیه دلیرانه آت سالیب دشمن غه نیزه سالیم یاوق راق بارد وق اعدالشکری
بورون دین شجعای دشمن شکار ینک دلیرانه حمله لاری کاتحمل یا آلمای ناموس بیدین
بزور تورغان ایرکن لار نیزلار هم باریب اروشی غه کیرکاندین سونک بیکیار نیزمیت کا
یوز قویدی لار امیر نصر الله هم صف تارتیب ایزراق ده تورغان ایرکن لار آینک هم صف بوزوب
همه لاری شکست فاحش تاپیب بخارا لشکری غایت سرسیم لیق دین بیر بیرا وسنیکه
بیقیلیب پامال مراکب بولوب بارور ایردی لار شهزاده وبیک زاده لار واهراو
وبهادرلار ایزلاری کا توشوب قتل قیلا بردی لار آنهرا آیتور مثنوی آندا غ قاچیب ول کروه
لعین خواه کم شیه دین اول صفت که رویا جان وهمی بیله بولوب شتابان اخلاص ایله

قطع ایتیب بیابان بعضر عدو اولدی عازم قم قم اگره وجود ین ایلادی کم هر بیر سی
بر طرف قیلیب عزم اولمکنی اوزی کا ایلابان جزم بر ساری ذار ایتیب امیری هر بر سالنغ
محرم وزیری باشیغه توشوب عجب قراکون بیچقان توشوکه بولوب مینک آلتون ایزدین
یتبان سپاه جرار آیین جلادت ایلاب اظهار بعضر تورو ب هسنان خونریز اعدانی
آت اوستیدین آلیب تیز بعضی چکیبان عدو غه شمشیر آندین یقیبان یراوزا بیر بیز
ناکاراولوبان عدو سلاحی بولای هری باعث فلاحی قلقان لارا ولوب قمر کبی
شق هر بیر ساری یاتیب یراوزه ملصق آت لار یوروبان باشیب لجامین ایلای
قوبارین قایان غه کامین دشمن ایلی قتلعام تاپتی احباب مراد کام تاپتی بحار الشکری
عصر وقتیدا شکست تاپیب بهادرلار خفتن بچه ایزلاری کا توشوب مراد لاریچه قیریب یونیس
خواجه باشلیق تورت سرکرده سین ایکی یوز کیشی ایله اسیر تیب یکز ایباشن توغ وآیلیک
بیدق وبغایت کوب آت و یاراغ واسباب ولجه قیلیب قایتدی لار اول کون اصاف
شکریه دین آندا غ کیشر کم ایردی کیم اوز حالینه کوره اش کورکوزوب باش کیب ایسه
توشورماکان بولغان آکهی آیتورمن هم تعاقب اتنا پسیدا شیر شاکلی ایا قیدا اعدای دولتدین
بری ینک ایزیدین ینب نیزه ایله اوروب آت دین یقدیم فی الحال یموت دین ایکا اوچ
کیشی کیلیب باشین کیسه آلار یموت دین زوریق تاپیب مجنیم کوبدی القصه خفتن ایزن
یونک بهادرلار قایتیب کیلیب یاق بیک سینک ملازمتی کا یتدی لار اشبیله یکیم
همول کچه امیر نصر الله شکریدین جدا بولوب اوچ تورت ملازمتی بیله اداشیب کولکا کیریب

بول تا بامای سو و باچنغ ایچیدا سحر که چه سرکردان بولوب پیش آریق خلفر نینگ بعضی اوباش
لاری نینگ دلالتی بیله صبح وقتیدا توشیغه باریب دوب ایرتا نانگ جمعه کونی جمادی الاول
نینگ غره سی ایردی ایناق بیک تامی توغ و بایداق و اپسیر لارنی ایکی یوز کیشی بیله
خیوق غه یبارد یلار آندین سونگ کله کیسکان و اپسیر توشورکان و ایش کورسانگن
بهادرلار غه انعام و سرپای لار بردی لار اما امیر نصرالله نینگ کیکلیکی خوف و هراسی
اپستیلا تا پیچه و شنبه کونی بحر وقتی دا کوچوب سرعت بیله بخارا طرفیکه یوز قویدی کون
چیقغان دین سونگ ایناق بیک بو خبرنی ایشتیب خواه لادی لار کیسیم تامی لشکر بیله
الا نیشنگ ایزلادی کا توشوب بخارا غه قاولاب قیرغای لارارکان دولت عرض تیدیلار
کیسیم قاچقان نینگ ایزیدین قاوماق یخشی ایرماس و رایدی مناسب دولت
بود و رکیم انگا دخل تیلمای قاتیب خیوق غه بارمایلمای بوسوزایناق بیک کا معقول
توشوب هزار اسپا کا بریغه سرپای و انعام لار بربیب آندین سونگ قاتیب خیوق نی کیسیدیلار
رحیم قاخان اینی لاری کا و تامای شهزاده و بیک زاده لار غه مهربانلیق لار کورکوزوب
پسکز کونگه چه تامای امراو سرخیل و عمال و نواب و اکثر لشکریه کا سرپای و انعام لار بربیب
همانی خوشحال تیدی لار رحیم قاخان ینگ چارجوی اوستیکه یورو شرایتیکانی بعضی
واقعات ینگ ظهور غه یتیکانی
هجرت ینگ مینگ ایکیوز اوتوز لاکی توقوز لاکی
سی و میزان اواخری و شعبان آیلرینگ یگرمی بشیدا جمعه کونی رحیم قاخان لشکر جمع
قیلیب آلا تاب خیوق دین چقیب چارجوی طرفیکه یورو شن تیدی لار پهلوان آتالیغ

علیه الرحمه ینگ آرنالاری ینگ سقا سیغه باریب توشکان لاریدا سرچشمه کیسی
ینگ اولغلاریدین خواجم شکورپسر وارا ظهار اعتقاد اوچون کیلیب عذر بوسیتیغ
یتدی رسودوک تو غایا غه توشکان لاریدا قوش خانا شیر علی خاندین قرابایش دادخواه
آتلیغ کیشی سی ایلچی بولوب محبت نامه کیلتوردی آندین کوچوب دهن شیریه سی کا باریب
قیرا اوپسیکه چقیب تامای لشکریه نی فوج فوج نظر لاریدین اوتکاریب آتی و یاراغ
لارین کوروب بارکاه لاریغه توشتیلار مومینگ سونگ کونی ینگ کچه سی قاولاب لار سبانی
موضعیدا تاجیک ینگ چیاولچیلار یغه شکست بربیب کیشی نی توتوب کیلتوردی لار واقعه بو
ایردی بیکیم چارجوی حاکم بکره آتا نامشایلاب هر قایسی غه بیکره طلا بارا قات آلتیب خوش
تو ابعی دین تیل تو تماق اوچون یاریا یر دراول اتناده لشکر نصرت اثر دین اون نفر
بهادر یکیت خبر تو تماق اوچون قاول طریقه سیدا چارجوی طرفکا بارد یلار چوپان بیلار
موضعی غه یتیکه نداهول بکره آتا غه یولوقوب فدایاوار آت سالدیلار آلار هنر بیمت کا یوز قویدیلار
بولار سرعت بیله ایزلادیدین قاولاب بیرین تو توب کیلتوردی لار ایرتانگ رحیم قاخان
خوجش محرم و رحمة الله یسا ولباشی نی بموجب همراه اجیر یکیدین مینگ کزیده آتلیغ بیله
دریادین اوتکاریب بخارا طرفیکه بیاردی لار آندین یونگ دهن شیردین کوچوب یولی
تبه کا باریب توشتی لار اول عبدالله یاول باشی کیم چاوه درسر کرده سی ایردی لشکر
ینگ ساقه سی غه تعیین ایتدی لار آق رباط غه بارغان لاریدا شهردین عبیدالله بیک
ابن قوتلوق مراد ایناق مرحومی ینگ قاتخبری کیلیب آینگ قاتخوان لبقی اوچون ایرهم

بیک ولد امیر کبیر عوض یا ایاق نا ایبارد یلار رهمول کون یول اوتمان سالور یدین قراقایش
دار نا عبد الرحمان آزاده یلار الچر قیلیب اسمالت نا یلار یبارد ی لار آندین سونگ آق رباط دین
آتلانیب دار غان آتا ینگ زیارتین اتیب دریا کنار یغه توشوب سید محمود تورہ ولد محمد رحیم
خان جنت مکان غه قراباش توغ بریب مسینگ کشتی ینگ سرکرده لیکین تفویض ایتدیلار
آندین آنگور قیرغیه بارغانلاریده خوجش محرم ورحمة الله بیول باشی و تورہ آتالیق
بخارا دین کیلدی لار واقعه یوایردی کیم آلاالاکرا مرعالی یلہ اوچ اوچاق توشیدین کیه
پل دریا دین اوتوب دریا ینگ آرقه کنار یدین یوروب بخارا شهری ینگ لواحقی دین
خیز ناطو تمنی ینگ هر طرفیدین داخل بولوب جنگان آیلیغ هر قلعه نا قاماب لوکوروب
آلدیلار یوزکلکیپ یوزکشیسی اسپیر اتیب کوبا ولجه یلہ قایتب کیلدیلار رحیم قلی خان آلاغه
سر بای لار بریب اسپیر لار نا قابل بای اورکنجر یلہ خوقه یا دی لار آندین سونگ کوچوب
کوکارجین لی کا باریب رحمة الله بیول باشی نا یموت چیریکی یلہ مقدمه سپاه قیلیب هر منزل
ایلکاری یبارد ی لار آندین سونگ آتلانیب هر نیچه منزل یول یوروب اوچ قلعه سی
ینگ مقابل سیغه باریب توشتی لار اول کون قراول لار چارجوی دین هر سپر وایکاکه
گیلتور دی لار اول دین کوچوب یول اتنا سپید اعدای دولت دریا دا عی دامی کیه لار دین
بنی کیه نی آلدوروب بنگ مقابل سیغه تیب دریا کنار یغه توشتی لار اول کون اهل عیال
دین یوزاویا چارجوی اطرافیدا هر حوالی کا قاماغان ارکان یموت لشکری اوچ سیغه دین
داخل بولوب هجوم اتیب غلبه یلہ اول حوالی کا کیرب همه لارین اسپیر اتیب مال لارین اولجه

قیلیب کیلتور دی لار اول حضرت اسپیر لارنی دولت نظر لی کا تاپشور دی لار قاندین
بو ریاباف موضعی غه کیلیب چارجوی یا وقیدا دورتوشوب لشکر کاه قیلدیلار شوال نا
ایکی لانجی سی پنجشنبه کونی محمد امین ایناق باشیلیق هر نیچه سرکرده نا اوزبکنوکری یلہ لباب
متوطن لاری ینگ تاراج لاری غه یبارد ی لار وهر کون هر فوج نی چارجوی محمد سیغه
تعیین ایتدیلار ویعقوب بیک ولد امیرزاده محمد فاضل با نا قچاق وقراقایا ق بیک لاری
یلہ نیریزم طرفیکه یبارد یلار یعقوب بیک یوز اسپیر ویوز کله وکوب ولجه یلہ کیلدی
شوال ینگ اون لانجی کونی امیر نصر الله ینگ اوغا توب توپچانه وکوب لشکر یلہ کیلیب
اوردوی اعلی مقابل پسید ودریا کنار یغه توشتی ایکی طرفیدین هر مقدار توپ شلغی لار
خوارزم توپچی لاری توپ یلہ اوروب آلار ینگ جمعیت لارین بوزدیلار اول کون اوچ فرسخ
پسکز کیه نا مرکن دین توله وروب یبارد یلار تاکیم اعدا قوشونا ینگ هر طرفیدین بایرب
آلقولاب قایتغای لار آلار دریا یوزیدین بخارا لشکری ینگ یا وقیغه باریب
تفنگ لاندازلیق غه اشتغال کورکوزدیلار اعدا چیریکی دین جمعی کثیر لار کوب مرکن
لار یلہ هجوم ایتدی لار سالہ یلار بو مرکن لار غیرت یلہ شمخال اتماق غه مشغول بولدیلار
وآلار ینگ کوپرکین اوقدین اوچوروب شکست هریب یبارد ی لار اول
کروه شرارت پیشه دوباره سلک جمعیت کا انعقاد بریب هجوم تمام یلہ قدم
وارآت سالیب دریا لبیدا مرکن لار ینگ آرقه سینکا کیلدی لار مرکن لار آزلیق
جهتیدین کیه کا کیریب کیه لارین سورماکا مقید بولدی لار تا جیک لار هجوم

اتیب کیلارنی سورماک کا فرصت بیرمای اوچ کیمه نی تو تمدیلار کیمه اعلی اوزلارین سوغه شتاب
یوزوب دریا اورتا لیقیدا بیر قاریغه حقتی لار آلاردین پیش کیشی ضایع بولدیراوزگالارین
بوطرفدین کیمه یاریب آلیب کیلدی اول کون ایناق بیک بیرورد طرفدین کیلدیلار آتهنیک
واقعه سی بوایردی کیم چون ایناق بیک آی ننگ یاکا پیدا مرعالی بیله عزم ایتدیلار اوچ
تونداپیرورد قلعه سینه باریب اوچ کون محاصره قتیب اطراف وجوانبدا عی ایلات غه
لشکر بیاریب تاراج ایتدورلار آندین سونگ امرعالی بیله محاصره نی ترک ایتیب آی ننگ
توقوزیده جمعه کونی قاتیب کیلدیلار آندین سونگ رحیم قاخان اول یردین قاتیب بیرمنزل
یول یوروب اوچشی لارا اول اثنا داچارجوی طرفیداغی قاول لاردین خبر کیلدی کیم
قلعه غه اوزکا طرفدین لشکر کیلیب کیرکان ایرکان بوکون چقیب بزلارکه غالب کیلیکو
دیگک واقعه بوایردیکیم چون امیر نصرالله رحیم قلی خان ننگ دریاکناریدا توقتاپ تورگان
لارین ایشیتی قوشی اوزبکیه پیدین لشکر عظیم مرتب ایتیب چارجوی قلعه سینه
بیاردی اول لشکر اقنم کیلیب قلعه غه کیریب صبح وقتی دا قراول لار قصدی غه
آتلاندی لار رحیم قلی خان ایناق بیک نی بعضی سپهدار لار بیله اول طرف کا
بیاردی لار ایناق بیک باریب آلار ننگ اوستیکا هجوم ایتیب شکست بیردی
آلار قلعه آستینه باریب یاپ ننگ جنوبیدا صف تارتیب راشن دامرکن
یاتقوروب ملتوق آماق غه مشغول بولدی لار لشکر ظفر اثر هم اعدا مقابلی غه باریب
صف تارتا لار بعضی لاور لار میدان غه آت سوروب اعدا صفینه یاورپلی حمله لاریکورگاچ

بخارا لشکری ننگ هم بهادر لاری میدان غه آت سوروب چاپشکه دین
پیشین غه چه ایکا طرفدین میدانغه آت سالیشیب اوروش معرکه سین قیزدوردی لار
بخارا لشکریدین بیرشیر ترکیب بیکیت میدانغه اجلادت اظهارین ایتارایدی بوطرفدین
بیرهادر یکیت آیتغه مهمیز بیرب باریب اول بیکیت نی نیزه بیله اوروب آتدین یقتی
باشقه لار هم هجوم ایتیب پیشین کیشی لار وبخارا بهادر لاریدین نیه بیرینی ملتوق دین
اوچوردیلار آندین سونگ اعدا لشکری کم کم اوزلارین برک یرلارکه تارتیب عرصه
کارزار دین ثبات قدمین چکتی ایناق بیک هم چیریک لارنی نیک چرخچی ننگ نافه لاری
وناموارلیقیر جهتیدین بهادر لارنی اوروش میدانیدین قاباریب پیشین دین پسونگ
قاتیب لشکرگاه غه کیلدی لار ایرتانک رحیم قاخان لشکر بیله کوچوب سنگار طریقه
سی بیله قاتیب روانه بولدی کیلیب بلجیک توشی غه توشتی آندین کوچوب ایلبانی
پشه سی کا بارغاندا ایموت نوکر لار ملازمت غه یتیلار آندین پسونگ یول غه کیریب منازل
ومراحل نی طی قتیب هر بنجه کون دین پسونگ خیوق غه کیلدی لار بوسفر ننگ ابتدا سی
آلتیش کون ایردی هجرت ننگ مینگ یاکا یوز آلتمیش لاچی سی ربیع الاول ننگ
اون بش لاچی پیدا بلجی سی عبدالهادی خواجه صلح طلبیله قارشا یوز باشی
وعبدالرحمن آزاده نی آلیب کیلدی واقعه بوایردیکیم چون امیر نصرالله کوردی
خوارزم کوب قلعه لارنی آلیب ویران ایتدی لار مونکا هیچ علاج ایتا آلمادی لار هجوم
مواسا ومدارادین اوزکا تدبیر تاپا آلمای عبدالهادی خواجه نی ایلچی قتیب قاشقا یوزباشیکیم

SONUÇ

Bu çalışmada Klasik Çağatay edebî dilinin son örneklerinden olan Şecere-i Harezmşâhî'yi çeviri-yazıya aktararak Türk dili ve edebiyatına kazandırmak, eserin dil özellikleri ve söz varlığını belirleyerek Türk dili, edebiyatı ve tarihi açısından önemini ortaya koymak amaçlanmıştır. Beyânî'nin *Şecere-i Harezmşâhî'si* yalnız diliyle değil üslubuyla da incelemeye değer nitelikler taşımaktadır.

Hanedan tarihçiliğinin 19. yüzyılda yazılmış en önemli örneklerinden olan *Şecere-i Harezmşâhî* dönemin askerî, siyasî, tarihî, coğrafî, kültürel ve etnik özelliklerini yansıtan ayrıntılı bilgiler içermesi bakımından hem tarihçiler hem de bu bölgenin kültür tarihiyle ilgilenen araştırmacılar için önemli bir başvuru kaynağı olma özelliğine sahiptir. Yazım, ses ve şekil özellikleri dolayısıyla da Türk dili araştırmacıları için değerli verilere sahiptir.

Özgün tarih yazıcılığının en önemli örneklerinden olan eserde Türkçe kişi, yer ve boy adları, devlet kademeleriyle ilgili unvanlar, askerî terimler ve zaman sözcükleri açısından zengin bir söz varlığı göze çarpmaktadır. Eserin bir tarih metni olması, zamanla ilgili pek çok sözcüğün kullanımını da beraberinde getirmiştir.

Türkçe zaman sözcüklerinin yanında Arapça ve Farsçadan alıntı sözcüklerin kullanımı da söz konusudur. Hükümdarların doğum ve tahta çıkış tarihleri verilirken hicri yılın yanında eski Türk takvimine göre hangi yılda olunduğu da belirtilmiştir.

Şecere-i Harezmşâhî'de kullanılan dil, klasik Çağatay edebî dilidir. Eserde, bazı Oğuz ve Kıpçak unsurları bulunsa da, hem gramer özellikleri hem de söz varlığı bakımından eser Çağatay Türkçesinin tipik unsurlarını barındırır. Bu çalışmaya konu olan metnin tespit edilen ayırıcı dil özellikleri şunlardır:

a) Metinde kapalı e (/é/) konusunda ikili kullanımlar mevcuttur. Aynı sözcüğün hem açık hem kapalı e (/é/) ile yazıldığı örnekler vardır:

ber-di (300a/16); bér-ür (300b/12); kel-e ḳılmaslar (400b/14); kel-ür (302b/1); kerek (331b/7); kérek+dür (368a/16); yetkür-di (305b/1); yétkür-diler (313b/4)

b) Oğuzcanın etkisiyle kelimelerin /d-/li şekilleri vardır:

depe (< tepe) (351a/7); *dé-di (< té-)* (302a/17); *dék (< teg)* (315a/6); *dur-up (< tur-) (304a/11)*

c) Metinde bol- fiilinin yanında ol- fiilinin de kullanıldığı görülür. ol- fiili manzum bölümlerde kullanılmıştır:

ḳātil ol-ur (310b/1); *maṭrūd ol-ur* (309a/1); *nā-kār ol-ban* (317b/6); *pāy-māl bol-ur* (340b/5); *értaŋ bol-dı* (343b/14); *esīr bol-up ér-di* (339a/16)

ç) Kalınlık-incelik uyumları Türkçe sözcüklerde tamdır; ancak bu sözcüklere gelen eklerin kalınlık-incelik uyumuna göre yazımında tutarsızlıklar göze çarpmaktadır:

biri+ġa (358b/4); *biri+ge* (328b/10); *dervāze-ḫāne+ġā* (375b/6); *devlet+ġa* (385b/17); *devlet+ke* (323a/10); *él+leriġa* (358b/5); *él+lerige* (365a/13); *ḥavl+ıġa* (345b/10); *ḥavl+ıge* (314b/4); *ḥażret+ġa* (331b/8); *ḥażret+ge* (375a/8); *ḫiẕmet+iġa* (303b/14); *ḫiẕmet+ige* (359b/7); *miŋ+ġa* (351b/6); miŋ+ge (349a/5)

d) Metinde düzlük-yuvarlaklık uyumları tam değildir. +çI, -Dı, +dIn, +gI, -mIş, +nI, +nIŋ gibi isim ve fiil işletme eklerinin yalnızca düz şekilleri kullanılırken -DUk, -DUr-, -GU, -GUr, -gUz, -Ur gibi eklerin de yalnızca yuvarlak şekilleri kullanılmıştır:

atmaḳ+çı+dur (355a/16); *azuḳa+çı+lar+nı* (308b/14); *öl-di* (349a/17); *sal-dı* (368b/17); *kéme+din* (306a/4); *kün+din* (310a/15); *evvel+ġı* (393b/10); *tüşür*-gil (348b/8); *min-gil* (346b/10); *penāh+nıŋ* (339b/4); *aç-dur-up* (377b/15); *al-dur-up* (319a/15); *arala+dur+lar* (361a/12); *kél-günçe* (370b/16); *kir-günçe* (322b/12); *kéç-ür-sün+ler* (310a/5); *tüş-ür-gil* (348b/8); *oltur-ġuz-dı* (393b/14)

e) Eski Türkçenin söz başı /b-/, /k-/ ve /t-/ ünsüzleri metinde de korunmuştur:

bar-ġıl (315a/15); *ber-di* (301b/4); *beril-ip* (300b/14); *bol-ur* (310b/1); *taġ* (335a/16); tala- (361a/16); *taŋ* (325a/9); *tap-* (396a/17); *tapşur-* (330b/14); *tart-* (343a/11); *taşḳarı* (356b/7); *taşla-* (352a/4); *tavışḳan* (327b/5); *tayaḳ* (376a/6)

f) Metinde, ünsüz uyumuna bağlı kalınmadığı, uyumun düzensiz olduğu görülmektedir:

kélmek+ġa (385b/12); *démek+ke* (353a/9); *eṭrāf+ġa* (314b/5); *ḥālet+de* (392a/4); *uruş+da* (348a/10); *siyāset-gāh+da* (322a/5); *ḥayāt+dın* (384b/16); *ḳır+dın* (306a/2); *ḳoş-dı* (347a/15); *ḳoş-tılar* (312a/7); *atış-tılar* (319b/8); *ayt-dım* (340b/14)

KAYNAKÇA

Kitaplar

Alpargu, Mehmet (2002). 'Türkistan Hanlıkları' Türkler Ansiklopedisi, Ankara Yeni Türkiye Yay. C. 8, s. 557-581.

Arat, Reşit Rahmeti (1979). Kutadgu Bilig III İndeks (İndeksi Neşre Hazırlayanlar Kemal Eraslan-Osman F. Setkaya-Nuri Yüce), Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları 47, Seri IV-Sayı A 12, İstanbul.

Argunşah, Mustafa (2013). Çağatay Türkçesi, İstanbul Kesit Yay. s. 15-17.

Ata, Aysu (1997). Kısasü'l-Enbiyâ I (Giriş-Metin-Tıpkıbasım), Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

----------, (1997). Kısasü'l-Enbiyâ II (Dizin), Türk Dil Kurumu Yayınları Ankara.

----------, (2002). Harezm Altın Ordu Türkçesi, Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi 36, İstanbul.

Atalay, Besim (1970). Abuşka Lügâti veya Çağatay Sözlüğü, Ayyıldız Matbaası A.Ş. Ankara.

----------, (1986). Mahmud Kaşgarî Divanü Lügati't Türk Dizini IV, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.

Banguoğlu, Tahsin (2011). Türkçenin Grameri, TDK Yay. Ankara.

Barthold, V.V. (1981). Moğol İstilasına Kadar Türkistan, (Haz. Hakkı Dursun YILDIZ), Kervan Yayınları, İstanbul.

Berdiyarova, S. (2012), Muhammed yusuf beyânîning 'şajarayi horazmşohiy' aşari tarihiy manba sifatida, Semerkant Özbekistan Respublikası Aliy va Orta Mahsus Talim Vazırlıgı Neşriyatı.

Bregel, Yuri (1988). Shīr Muġammad Mīrāb Mūnis and Muġammad Rıżā Mīrāb Āgahī, Firdawsal-iqbāl History of Khorezm, (Text Edition), ed. by Yuri. Bregel, E. J. Brill, Leiden.

----------, (1996). Notes On the Study of Central Asia, Bloomington, Indiana.

----------, (1999). Firdaws al-iqbāl History of Khorezm, (Translation from Chaghatay), Leiden E. J. Brill.

Caferoğu, Ahmet (1984). Türk Dili Tarihi, İstanbul Enderun Yay. s. 199-207.

----------, (2015). Eski Uygur Türkçesi Sözlüğü, TDK Yay. Ankara.

Cebecioğlu, Ethem (2004). Tasavvuf Terimleri ve Deyimleri Sözlüğü, İstanbul Anka Yay..

Clauson, Sir Gerard (1972). An Etymologial Dictionary of Pre-Thirteenth Century Turkish, Oxford.

Coşkun, Volkan (2000), Özbek Türkçesi Grameri, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, TDK Yayınları 752, Ankara.

Çağatay, Saadet (1977). Türk Lehçeleri Örnekleri, VIII. Yüzyıldan XVIII. Yüzyıla Kadar Yazı Dili, Ankara.

Develioğlu, Ferit (2013). Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat, Ankara. Aydın Kitabevi.

Doğan, Orhan (2002). 'Kungrat', İslam Ansiklopedisi, İstanbul Diyanet Vakfı Yay. C. 26, s. 375-376.

----------, (1966). Chagatay Manual, The Netherlands Indiana University Publications Uralic and Altaic Series.

----------, (1979). Harezm Türkçesi, Tarihî Türk Şiveleri, (Çev. Mehmet Akalın), TKAE Yay., Ankara, s.173-210.
----------, (1996). Harezm, Kıpçak ve Çağatay Türkçesi Üzerine Araştırmalar, (Yayımlayan Osman Fikri Sertkaya), TDK. Yay., Ankara.
----------, (2009). Çağatayca El Kitabı (Çev. Günay Karaağaç), Ankara Kesit Yay.. 4. baskı. s. 13-14.
Ercilasun, A. Bican (1992). Karşılaştırmalı Türk Lehçeleri Sözlüğü, Kültür Bakanlığı yay., 2 c., Ankara.
----------, (2010). Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi, Akçağ Yayınları, Ankara.
Erdal, Marcel (2004). A Grammar Of Old Turkic, Leiden-Boston.
----------, (1991). Old Turkic Word Formation A Fuctional Approach to the Lexicon I-II, Wiesbaden.
Ergin, Muharrem (2000). Türk Dil Bilgisi, İstanbul Bayrak Basım/Yayım/Tanıtım.
Gabain, A. Von (1988). Eski Türkçenin Grameri, çev Mehmet Akalın, Ankara.
Gazi Zahireddin Muhammed Babur (2006). Baburname, (Çev. Reşit Rahmeti Arat), İstanbul Kabalcı Yayınevi.
Gündoğdu, Abdullah (1995). Hive Hanlığı Tarihi, Yadigar Şibanileri Devri, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
Hacıeminoğlu, Necmettin (1984). Türk Dilinde Edatlar, (En Eski Metinlerden Zamanımıza Kadar Yazı Dilinde), İstanbul Milli Eğitim Basımevi.
----------, (1997). Harezm Türkçesi ve Grameri İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul.
----------, (2016). Türk Dilinde Yapı Bakımından Fiiller, Bilge Kültür Sanat Yay. Ankara.
İnan, Abdülkadir (1933). 'XIX. Asır Türkistan Şair ve Tarihçilerinden Şir Mehmet Munis 1778-1828', Azerbaycan Yurt Bilgisi, no 2, S. 13, Bürhaneddin Matbaası, s. 17-20, İstanbul.
Kanar, Mehmet (2007). Osmanlı Türkçesi Sözlüğü, Derin Yayınevi İstanbul.

----------, (2008). Farsça Türkçe Sözlük, Say Yayınları, İstanbul.
----------, (2012). Arapça Türkçe Sözlük, Say Yayınları, İstanbul
Karaağaç, Günay (2010). Türkçenin Ses Bilgisi, Kesit Yayınları, İstanbul.
Kılıç-Schubel, Nurten (2002). 'XV. Yüzyılda Orta Asya'da Politik Düzen Maveraunnehir-Özbek Hanlığı (Şibaniler) Meşruiyet, Hakimiyet ve Hukuk', Türkler Ansiklopedisi, C.8, Yeni Türkiye Yay., Ankara, s. 627.
Korkmaz, Zeynep (1992). Dil Bilgisi Terimleri Sözlüğü, TDK Yay. Ankara.
----------, (2007). 'Ali Şir Nevayî ve Çağatay Yazı Dili', Türk Dili Üzerine Araştırmalar, Ankara TDK Yay., s. 87-93.
----------, (1997) 'Babur', M.E.B. İslam Ansiklopedisi, c. 2, s. 180-187, Eskişehir.
Magrufova, Z.M. (1981), Uzbek Tilinin İzahlı Lugati, Rus Dili Neşriyatı, Moskova.

Medveliev, A. ve Diğerleri, (2008). Uzbek Tilining İzohli Lugati Cilt I-V, Özbekistan Republikası, Fanlar Akademiyası, Taşkent Ali Şir Nevayi Namıdaki Til ve Edebiyat Enstitüsü Yay..
Muhammed Yusuf Beyânî, Şecere-i Harezmşahî, Özbekistan Bilimler Akademisi Ebu Reyhan Birunî İsimli Şarkşinaslık Enstitüsü El Yazmalar Bölümü, Envanter No 9596.
Münirov, K. (1960). Munis, Agahi ve Bayani'ning Tarihi Asarları, Taşkent Özbekistan SSR Fanlar Akademiyası Neşriyatı.

Ölmez, Zuhal (1996). Ebulgazi Bahadır Han Şecere-i Terakime (Türkmenlerin Soykütüğü), Ankara Simurg Yay..
----------, (1998). Çağatayca Sözlükler. Kebikeç. s. 6 137-144.
Özaydın, Abdülkerim (1997). 'Harizm', İslam Ansiklopedisi, İstanbul TDVİA, C. 16, s. 217-220.
Redhouse, Sir James W. (2006). Turkish and English Lexicon, İstanbul Çağrı Yay..
Steingass, F. (1892). A Comprehensive Persian-English Dictionary, Beyrut.
Şemseddin Sâmî (1989). Kâmûs-ı Türkî, Enderun Kitabevi, İstanbul.
Şeyh Süleyman Efendi (H.1298). Luġat-ı Çaġatay ve Turkī-i Ośmānī. İstanbul.
Şeyhülislam Mehmed Esad Efendi (1999). Lehçetü'l-Lugat, (Haz. Ahmet Kırkkılıç), Ankara Türk Dil Kurumu Yay..
Tekcan, Münevver (2007). Bayram Han'ın Türkçe Divanı, Beşir Kitabevi, İstanbul.
----------, (2007). Hakîm Ata Kitabı, Beşir Kitabevi, İstanbul.
----------, (2008). Hakîm Ata'nın Hz. Meryem Kitabı, Beşir Kitabevi, İstanbul.
Tekin, Feridun (2016). Çağatay Edebiyatının İki Büyük Siması Munis ve Agehi, Gece Kitaplığı, Ankara.
TIETZE, Andreas (2002), Tarihi ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugatı, C.1, A-E, Simurg, Österreiche Akademie Der Wissenschaften , İstanbul-Wien.
Togan, A. Zeki Velidî (1981). Umumî Türk Tarihi'ne Giriş, Enderun Kitabevi, İstanbul.
Toparlı, Recep (1987). Harezm Türkçesi, Atatürk Üni. Fen-Edeb. Fak. Yay., Erzurum.
Toparlı, Recep, Hanifi Vural, Recep Karaatlı, (2007). Kıpçak Türkçesi Sözlüğü, Ankara Türk Dil Kurumu Yay..
Türkiye Dışındaki Türk Edebiyatları Antolojisi (2000). 14 Özbek Edebiyatı, Kültür Bakanlığı Yayınları, c. I, s. 18.
Yiğit, İsmail (2006). 'Mûnis', TDVİA, c.31, s. 147-148.
Yusuf, Berdak-Tulum, Mahur (1994) Sözlük Özbekistan Türkçesi-Türkiye Türkçesi, Türkiye Türkçesi-Özbekistan Türkçesi, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, İstanbul.
Yücel, Bilal (1995). Bâbür Dîvânı, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını, Ankara.

2. Makale, Bildiri ve Diğer Basılı Yayınlar

Alpargu, Mehmet (1992). 'Bir Özbek Hanı Ubeydullah Han', Türk Kültürü Dergisi, S. 346, Şubat, s.109-116.
----------, (1996). Buhara Özbek Hanlığı'nın 17. Yüzyıldaki Siyasî ve Askerî Tarihinin Ana Çizgileri, Kırım Dergisi, yıl 4, sayı 15, Nisan-Mayıs-Haziran, s. 41-45.
----------, (1996). 18. Yüzyılın I. Yarısında Buhara Özbek Hanlığının Durumu, Kırım Dergisi,Temmuz-Ağustos-Eylül, s.29-32.
----------, (2004). Özbekler, TDVİA, c..34, s.119-121.
Altun, Ergün (2011). Firdevsü'l-İḳbāl [1b-100a] (Giriş, Transkripsiyonlu Metin, Dil Yazım Özellikleri, Dizin-Sözlük), Yayınlanmamış Doktora Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
Barthold, V.V. (1988). 'Çağatay', İslam Ansiklopedisi, C. 3, S. 266-270, MEB Yay., İstanbul.
Çelik, Muhammed Bilal (2004). Firdevsü'l-İkbal'e Göre Hive Hanlığı Tarihi ve Devlet Teşkilatı, Danışman Mehmet Alpargu, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.

Çevik, Gökhan (2014). Babur-nâme'nin [184a-244b] Arasındaki Bölümü (Metin, Gramatikal Dizin ve Sözlük), Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
----------, (2018). Şecere-i Harezmşâhî'de Hediye ve Hediyeleşme, Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic, Volume 13/28, Fall 2018, p. 217-240, DOI 10.7827/TurkishStudies.14176
Eckmann, Janos (1963). 'Çağatay Edebiyatının Son Devri', Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten, Ankara TDK Yay. s.121-126.
Eraslan, Kemal (1970). 'Doğu Türkçesinde Ek Uyumsuzluğuna Dair', İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi, Cilt 18, s. 113-124.
Eren, Hasan (1950). Çağatay Lugatleri Hakkında Notlar. DTCF Dergisi. c. 8, s. 1-2 145-163.
----------, (1993). 'Çağatay Edebiyatı', İslam Ansiklopedisi. İstanbul TDV, C. 7, s. 174-175.
Erbay, Fatih (2008), W. Radloff'un "*Opıt Slovarya Tyurkskih Nareçiy*" Adlı Eseri ve Eserde Geçen Çagatay Türkçesine Ait Kelimelerin İncelenmesi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
Gerçek, Şenel (2011). Muhammed Rıza Agehi'nin Firdevsü'l-İkbal'i [100b-200a] Giriş, Transkripsiyonlu Metin, Dil-Yazım Özellikleri, Dizin-Sözlük, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli. s. 2.
----------, (2012). 'Orta Asya Türk Tarih Yazıcılığına Genel Bir Bakış', Türk İslam Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi, S.14, s. 189-197.
Güzeldir, Muharrem (2002). Abuşka Lügati (Giriş-Metin-İndeks), Yayımlanmamış Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
İpşirli, Mehmet (2010). 'Şeyhü'l İslam' , İslam Ansiklopedisi, İstanbul TDV, C. 39, s. 91-96.
Kahraman, Ayşegül (2010). Firdevsü'l-İkbal (1a-40b Varaklar) (İnceleme-Metin Sözlük), Yayımlanmamış Yüksek Lisasns Tezi, Dan. Mustafa TANÇ, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
Kahya, Hayrullah (2010). Munis ve Agehi Firdevsü'l-İkbal (vr. 1b-156b) (Giriş, İnceleme, Metin, Dizin), Yayınlanmamış Doktora Tezi, Danışman Doç. Dr. Mesut Şen, Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.
Kaman, Sevda (2012). Firdevsü'l-İkbāl Giriş-Transkripsiyonlu Metin (vr. 156B-336A) İnceleme-Dizin, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.
Kocaoğlu, Timur (2003). 'Tarihi Türk Lehçeleri Metinlerinin Transkripsiyonlanmasında Kapalı e/i Meselesi', Ankara Türk Kültürü, S. 483 484, s. 266-281.
Köprülü, M. Fuad (1997). 'Çağatay Edebiyatı', Eskişehir Milli Eğitim Bakanlığı Yay. İslam Ansiklopedisi, C. 3, s. 270-323.
Ölmez, Mehmet. (2003). Çağataycadaki Eskicil Ögeler Üzerine. Mustafa Canpolat Armağanı. yay. Mehmet Ölmez- Aysu Ata. Ankara s. 30.
Rahimi, Farhad (2014). 'Çağatay Türkçesi ve Edebiyatı Üzerine Bir Bibliyografya Denemesi', Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 9/3 Winter, p. 1157-1218, Ankara.
Sılay, Kemal (1989). 'Türkolojide Yeni Bir Yayın History of Khorezm', TDAY Belleten 1989, Ankara Türk Tarih Kurumu Basımevi, s. 389-393.

Şahin, Yazıcı Serpil (2016). Firdevsü'l-İkbāl [200b-300a] Giriş, Transkripsiyonlu Metin, İnceleme, Dizin-Sözlük, Tıpkıbasım, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kocaeli.
Şişman, Rabia Şenay (2012). Firdevsü'l-İkbal, Giriş-Transkripsiyonlu Metin (Vr. 336a- 523a) Firdevsü'l-İkbāl, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.
----------, (2016). Firdevsü'l-İkbal ve Özel Adlar, Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt. 4., S. 2, s. 155-174.
Tanç, Mustafa (2011). Firdevsü'l- İḳbāl Munis Ḫˇārezmi I Metin (İstanbul Üniversitesi Kitaplığı T 82 Nolu Nüsha 1a-524b Varakları Arası Agehi'nin Tamamladığı Kısma Kadar), Lacin Yay. 230, Kayseri.
Tekin, Feridun (2002). 'Hive Hanlığı', Türkler Ansiklopedisi, Yeni Türkiye Yayınları, s.634-640, Ankara.
----------, (2008). '19. Yüzyıl Harezm Tarih Yazıcılığı (Munis, Agehi, Beyani)', Akademik Bakış, C. 2, S. 3, Kış, s.199-210.
Togan, A. Zeki Velidî (1993). 'Harizm', İslam Ansiklopedisi, M.E.B., c. 5/1, s.240-257, İstanbul.
Türk, Vahit (1990). 'Neva'i Mecalisü'n-Nefa'is Metin-İnceleme (2 Cilt)', Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doktora Tezi, Elazığ.
Yılmaz, Salih-Dilshoda Mubarakova (2014). Bayani'nin Şecere-i Harezmşahi Adlı Eseri ve Hive Tarih Yazıcılığı, I. Uluslarası Türklerde Tarih Bilinci Sempozyumu, Bülent Ecevit Üniversitesi Zonguldak.
Yılmaz, Salih (2015). Hive Hanlığı'nda Tarih Yazıcılığı ve Başlıca Temsilcileri, 3. Milletlerarası Şehir Tarihi Yazarları Kongresi Bildirileri, 6-8 Mart 2015, Ankara, s. 471-482.

ÖZGEÇMİŞ

SEDA KAVALLI, 19.06.1992 tarihinde Kocaeli'nin Gölcük ilçesinde doğdu. İlk ve orta öğrenimini Gölcük'te, lise öğrenimini Gölcük Barbaros Hayrettin Lisesi'nde tamamladı. 2010 yılında Kocaeli Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde lisans eğitimine başladı ve 2014 yılında bitirdi. Aynı yıl Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde yüksek lisans eğitimine başladı. 2016 yılında Prof. Dr. Münevver Tekcan'ın danışmanlığında hazırladığı *'Babur-nāme'nin [304a-382a] Arasındaki Bölümü (Metin, Gramatikal Dizin ve Sözlük)'* adlı çalışmasıyla yüksek lisansını tamamladı. Devamında Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde Prof. Dr. Münevver Tekcan'ın danışmanlığında doktora eğitimine başladı.